Raiul şi Iadul

De Emanuel Swedenborg (1688-1772)

Raiul

Introducere

1. În prezența discipolilor Lui, când Dumnezeu vorbeşte despre sfârşitul epocii, care este şi ultima perioadă a Bisericii, la finalul profețiilor privind stadiile succesive de dragoste şi credință ale acesteia, El spune: „***Iar îndată după strâmtorarea acelor zile, soarele se va întuneca şi luna nu va mai da lumina ei, iar stelele vor cădea din cer şi puterile cerurilor se vor zgudui. Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate neamurile pământului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă. Şi va trimite pe îngerii Săi, cu sunet mare de trâmbiță, şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor până la celelalte margini."*** (Matei 24: 29, 31). Cei ce înțeleg aceste cuvinte doar în sensul lor literal, îşi imaginează că la perioada finală, numită Judecata de Apoi, toate aceste evenimente vor avea loc întocmai cum sunt descrise. Astfel, ei vor crede nu doar că soarele şi luna se vor întuneca şi că stelele vor cădea din ceruri, că semnul lui Dumnezeu va apărea pe cer, că îl vor vedea printre nori laolaltă cu îngeri cu trâmbițe. Iar de asemenea, în acord cu alte profeții, că întregul univers vizibil va pieri, şi că mai apoi vor exista un nou cer şi un nou pământ. Asta este Credința majorității oamenilor bisericii în ziua de azi.

Dar cei ce cred asta nu pot înțelege misterele ce se află ascunse în detaliile *Cuvântului;* căci în fiecare particulă a *Cuvântului* există un sens lăuntric care se referă la lucrurile spirituale şi cereşti, şi nu la asemenea lucruri obişnuite sau lumeşti cum apar în sensul literal. Acest lucru este adevărat nu doar în legătură cu sensul câtorva sintagme luate împreună, ci şi pentru fiecare sintagmă în parte; deoarece *Cuvântul* este scris prin pure corespondențe în aşa fel încât fiecare sintagmă particulară să poată avea un sens intern.

Natura acelui sens poate fi observată din tot ceea ce a fost declarat şi afirmat în legătură cu el în *Arcana Cœlestia;* referințe se pot face de asemenea şi la colecția de citate din acea lucrare în explicarea Calului Alb menționat în Apocalipsă. Cuvintele rostite de Dumnezeu în pasajul citat mai sus privind venirea Sa în norii cerului trebuie înțelese în conformitate cu acest sens. Prin soarele ce se va întuneca este semnificat Dumnezeu ca dragoste; prin lună, Dumnezeu ca şi credință; prin stele, cunoaşterea binelui şi a adevărului sau a credinței şi a dragostei; prin semnul Fiului Omului pe cer, manifestarea Adevărului Divin; prin semințiile pământului ce se vor jeli, toate lucrurile legate de adevăr şi bine sau de credință şi dragoste; prin venirea lui Dumnezeu în norii cerului cu putere şi slavă, Prezența Lui în *Cuvânt* şi revelație; prin nori, sensul literei *Cuvântului;* prin slavă, sensul intern al *Cuvântului;* pe când îngerii cu trâmbițe răsunătoare semnifică cerul ca sursă a Adevărului Divin. Este deci evident, aceste cuvinte ale lui Dumnezeu arată că, la sfârşitul bisericii, când nu mai e dragoste şi deci nici credință, Dumnezeu va dezvălui sensul intern al *Cuvântului* şi va revela misterele cerului.

Misterele dezvăluite în paginile următoare se referă la rai şi la iad, precum şi la viața omului după moarte. Membrii bisericii din ziua de azi cunosc foarte puțin despre rai şi iad sau despre viața lor de după moarte, deşi toate aceste lucruri sunt descrise în *Cuvânt.* Într-adevăr, mulți dintre cei născuți în sânul bisericii neagă existența lor, grăindu-şi în inimă: „Ci-

ne oare s-a întors din acea lume să ne spună şi nouă?" Ca nu cumva un astfel de spirit negativist, întâlnit mai ales printre cei ce posedă multă înţelepciune lumească, să poată să-i corupă şi să-i molipsească şi pe cei simpli în inimă şi credinţă, mie mi-a fost permis să mă întovărăşesc cu îngeri şi să vorbesc cu ei ca de la om la om; şi de asemenea să văd ce există în ceruri şi în iad, iar asta timp de treisprezece ani; şi să descriu toate acestea prin mărturia propriilor mei ochi şi propriilor mele urechi, în speranţa că ignoranţa va fi luminată şi necredinţa îndepărtată. O astfel de revelaţie directă este făcută acum, pentru că asta trebuie să se înţeleagă prin venirea lui Dumnezeu.

Dumnezeu este stăpânul Cerurilor

2. Trebuie mai întâi cunoscut cine este Stăpânul cerurilor, din moment ce de aceasta depinde restul lucrurilor. În cerul universal nimeni altul nu este cunoscut ca Stăpân al cerurilor decât singur Dumnezeu. Se spune, cum El însuşi a dat învăţătură, că El e una cu Tatăl; că Tatăl este în El iar El este în Tatăl; că oricine Îl vedea pe El Îl vedea pe Tatăl; şi că tot ce este sfânt se naşte din El (Ioan 10: 30, 38; 14: 10, 11; 16: 13, 15). Am vorbit adesea cu îngerii despre asta, iar ei au spus întotdeauna că în cer nu pot distinge Fiinţa Divină în trei, pentru că ştiu şi simt că Fiinţa Divină este una, şi este una în Dumnezeu. Au mai spus că membrii bisericii ce vin din lume susţinând ideea a trei Persoane Divine nu pot fi primiţi în rai pentru că gândul lor rătăceşte de la o Persoană la alta; şi că acolo nu e permis să gândeşti despre trei şi să vorbeşti despre una, deoarece în rai fiecare vorbeşte prin gând; vorbirea fiind acolo prin gândul însuşi sau vorbire a gândului. Deci cei care în lume au împărţit Fiinţa Divină în trei şi şi-au creat o idee separată pentru fiecare şi nu au făcut din acea idee una, centrând-o în Dumnezeu, nu pot fi primiţi; deoarece în rai există o comunicare generală a gândului, astfel încât oricine ar intra acolo gândind la trei şi vorbind despre una, ar fi pe loc descoperit şi înlăturat. Este oricum de observat că toţi cei ce nu au separat adevărul de bine sau credinţa de dragoste, fiind instruiţi în cealaltă viaţă, primesc ideea cerească a lui Dumnezeu, că El este Stăpânul Universului. Cu totul altfel se întâmplă cu cei ce au separat credinţa de viaţă - adică cu cei ce nu au trăit în acord cu preceptele unei credinţe adevărate.

3. Cei din sânul bisericii ce l-au negat pe Dumnezeu şi l-au recunoscut doar pe Tatăl şi care s-au confirmat în această credinţă nu sunt primiţi în rai; şi cum nici o influenţă din rai, unde Dumnezeu singur este venerat, nu îi ajunge, ei sunt treptat deposedaţi de facultatea de a gândi ce este adevărat în orice fel de subiect; şi mai apoi, fiecare va ajunge ca nebunii, vorbind prosteşte, rătăcind aiurea fără vreun ţel cu braţele bălăngănindu-se dezordonat ca şi cum ar fi slabi de încheieturi.

Cei care, precum socinienii, neagă Divinitatea lui Dumnezeu şi afirmă doar Umanitatea Lui sunt de asemenea în afara Raiului. Ei sunt purtaţi mai departe, puţin spre dreapta, şi coborâţi la o mare adâncime, fiind astfel complet separaţi de restul celor ce vin din lumea creştină. Iar cei ce cred într-o Divinitate invizibilă, pe care o numesc Fiinţa *(Ens)* Universului, din care toate lucrurile şi-au derivat existenţa, şi care resping orice credinţă în Dumnezeu, sunt învăţaţi de experienţă să nu creadă în nici un Dumnezeu; pentru că această Divinitate invizibilă este după ei un atribut al naturii în principiile sale prime, ce nu pot fi obiectul credinţei sau al dragostei, pentru că nici o idee nu se poate forma despre el. Aceştia sunt trimişi printre cei numiţi credincioşi în natură. Altfel se întâmplă cu cei născuţi în afara bisericii şi care sunt numiţi gentilici, despre care se vor spune mai multe în paginile ce urmează.

4. Toţi copiii, din care e formată o a treia parte din rai, sunt iniţiaţi în cunoaşterea şi credinţa că Dumnezeu este Tatăl lor, iar mai apoi sunt învăţaţi că El este Dumnezeul tuturor lucrurilor şi deci Stăpânul cerului şi al pământului. Că aceşti copii cresc în ceruri şi se desă-

vârşesc prin cunoaştere până ce dobândesc inteligență angelică şi înțelepciune, se va vedea în ceea ce urmează.

5. Cei ce se află în sânul bisericii, nu se pot îndoi că Dumnezeu este Stăpânul cerurilor, fiindcă El însuşi i-a învățat că toate lucrurile Tatălui sunt ale Lui (Matei 11: 27; Ioan 16: 15; 17: 2); şi că El are întreaga putere atât în cer cât şi pe pământ (Matei 28: 18). El spune: „atât în cer cât şi pe pământ" pentru că El care stăpâneşte cerul, stăpâneşte şi pământul, deoarece unul depinde de celălalt. A stăpâni cerul şi pământul înseamnă a primi de la El întreg binele ce aparține dragostei şi întreg adevărul ce aparține credinței, şi astfel, întreaga inteligență, întreaga înțelepciune şi întreaga fericire; într-un cuvânt, viața eterna. Dumnezeu a dat această învățătură şi când a spus: „***Cel ce crede în Fiul are viață veşnică, iar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea viața***" (Ioan 3: 36). Apoi: „***Eu sunt învierea şi viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; Şi oricine trăieşte şi crede în Mine nu va muri în veac***" (Ioan 11: 25, 26). Şi iar: „***Eu sunt Calea, Adevărul şi Viața***" (Ioan 14: 6).

6. Au existat anumite spirite care în timpul vieții lumeşti l-au recunoscut pe Tatăl, dar aveau o idee despre Dumnezeu ca despre oricare alt om, şi astfel nu au crezut că El este Stăpânul cerurilor. De aceea li s-a permis să rătăcească şi să cerceteze pe oriunde au dorit dacă mai există vreun alt cer în afara cerului lui Dumnezeu. Au căutat câteva zile, însă nu au găsit nici unul. Ele erau cele care considerau că fericirea cerească înseamnă glorie şi dominație, iar pentru că nu au putut obține ce au dorit şi li s-a spus că raiul nu este alcătuit din astfel de lucruri, s-au indignat şi şi-au dorit un cer unde să poată stăpâni peste alții, şi să îi întreacă în glorie după moda acestei lumi.

Sfera Divină a lui Dumnezeu formează Raiul

7. Îngerii luați colectiv sunt numiți „raiul" pentru că ei îl compun, totuşi Sfera Divină născută din Dumnezeu, cea care se revarsă peste îngeri şi este primită de ei este cea care alcătuieşte raiul în general şi în particular. Sfera Divină născută din Dumnezeu este binele dragostei şi adevărul credinței. Deci, în măsura în care aceştia primesc bine şi adevăr de la Dumnezeu devin îngeri şi sunt rai.

8. Fiecare din rai ştie, crede şi chiar simte că nu doreşte şi nu face ceva bun prin sine şi că nu gândeşte şi nu crede nimic adevărat prin el, ci doar din Sfera Divină şi deci de la Dumnezeu; şi că binele şi adevărul ce provin din el nu sunt deloc bine şi adevăr pentru că în ele nu există viața aprinsă din Sursa Divină. Îngerii din cerul cel mai profund văd şi simt influența Divină; iar viața lor le pare cerească doar în măsura în care o primesc; căci doar până acolo ei există în dragoste şi credință, în lumina inteligenței şi a înțelepciunii şi deci în bucurie cerească. Din moment ce toate lucrurile se nasc din Sfera Divină a lui Dumnezeu, iar îngerii găsesc în ele raiul, este evident că acesta e format din Sfera Divină şi nu de altceva propriu îngerilor. Prin urmare raiul este numit în *Cuvânt* casa lui Dumnezeu şi tronul Lui; iar cei ce sunt în rai se spune că sunt în Dumnezeu; dar cum se naşte Sfera Divină din Dumnezeu şi cum umple raiul, se va explica în cele ce urmează.

9. În înțelepciunea lor, îngerii merg mai departe spunând nu numai că tot ce e bun şi adevărat, ci chiar şi viața tuturor lucrurilor sunt de la Dumnezeu. Ei confirmă asta prin considerentul că nimic nu poate exista de la sine ci numai din ceva preexistent; în consecință toate lucrurile există datorită Cauzei Prime pe care o numesc Ființa însăşi a întregii vieți; iar ei subzistă în acest fel, deoarece subzistența este existență perpetuă; şi ceea ce nu este păstrat continuu în contact cu Cauza Primă prin intermediari, cade pe dată la pământ şi se risipeşte în întregime. Ei spun de asemenea că există numai o singură Fântână a vieții, şi că viața omului este pârâul izvorât din ea, care, dacă nu ar fi alimentat continuu de fântâna sa, ar înceta pe loc să mai curgă. Şi iarăşi mai spun că din această unică Fântână a vieții care este Dumnezeu nu

izvorăşte nimic altceva decât Bine Divin şi Adevăr Divin, şi că acestea îi influenţează pe toţi în măsura în care le receptează; cei ce le primesc cu credinţă şi viaţă descoperă raiul în ele; dar cei ce resping sau sugrumă Adevărul şi Binele Divin, se îndreaptă spre iad, pentru că schimbă binele în rău, adevărul în falsitate şi deci viaţa în moarte.

Că însăşi viaţa tuturor lucrurilor vine de la Dumnezeu, ei o dovedesc de asemenea prin credinţa că toate lucrurile din univers se leagă de bine şi de adevăr - viaţa voinţei omeneşti, care este viaţa dragostei sale, se leagă de bine; iar viaţa înţelegerii omeneşti care e viaţa credinţei sale, se leagă de adevăr. Astfel, o dată ce tot ce e bun şi adevărat vine de sus, la fel vine însăşi viaţa tuturor lucrurilor. Având această convingere îngerii refuză orice recunoştinţă pentru binele săvârşit şi sunt cuprinşi de indignare şi se retrag dacă cineva le atribuie lor binele. Ei sunt uimiţi cum poate cineva crede că e înţelept de la sine sau că face bine de la el însuşi. Binele săvârşit pentru sine ei nu îl numesc bine, pentru că e săvârşit de sine; dar binele făcut pentru bine în general îl numesc bine din Sursa Divină, şi spun că acest bine constituie raiul, pentru că este Dumnezeu.

10. Spiritele care, cât au trăit în lume, s-au confirmat în credinţa că binele ce îl fac şi adevărul în care cred vin de la ele însele sau le sunt hărăzite lor - aşa cum cred toţi cei ce se mândresc cu faptele bune şi revendică pentru sine dreptatea - nu sunt primite în rai. Îngerii îi evită pe aceştia, considerându-i neghiobi şi hoţi; neghiobi pentru că se privesc continuu pe sine şi nu Fiinţa Divină; hoţi pentru că fură de la Dumnezeu ce e al Lui. Asemenea persoane sunt în contradicţie cu credinţa raiului că Sfera Divină a lui Dumnezeu primită de îngeri constituie raiul.

11. Domnul ne învaţă că cei ce sunt în rai şi în biserică sunt în El iar El este în ei când spune: „***Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi în Mine. Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic.***" (Ioan 15: 4, 5).

12. Din aceste consideraţii ar trebui acum să fie evident că Dumnezeu sălăşluieşte cu îngerii raiului în ceea ce e al Lui şi deci Dumnezeu este întregul în întregul Cerului; căci Dumnezeu se află cu îngerii Săi în binele ce se revarsă din El, întrucât ce se revarsă din El este El însuşi; deci îngerii cerului îşi găsesc raiul în binele ce se revarsă din Dumnezeu şi nu în ceva propriu lor.

Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri e dragoste pentru El şi milă pentru aproape

13. Sfera Divină ce se naşte din Dumnezeu e numită în ceruri Adevăr Divin pentru un motiv ce va apărea în cele ce urmează. Acest Adevăr Divin se revarsă în rai dinspre Dumnezeu prin Dragostea Lui Divină. Dragostea Divină şi Adevărul Divin sunt precum focul soarelui şi lumina răspândită în lume; dragostea fiind ca focul soarelui iar adevărul ca lumina sa. Focul îi corespunde de asemenea dragostei şi semnifică dragostea; iar lumina semnifică adevărul născut din acesta. De aici reiese clar că Adevărul Divin născut din Dragostea Divină a lui Dumnezeu este în esenţă Binele Divin unit cu Adevărul Divin; care datorită acestei uniuni, dă viaţă tuturor lucrurilor din cer, la fel cum căldura soarelui laolaltă cu lumina din lume face toate lucrurile pământului roditoare, ca primăvara sau vara. Cu totul altfel se întâmplă când căldura nu e unită cu lumina şi când, datorită acestui fapt, lumina este rece; atunci toate lucrurile zac nemişcate şi moarte. Binele Divin, care e comparat cu căldura, este binele dragostei la îngeri; iar Adevărul Divin, care e comparat cu lumina, este mijlocul prin care ei primesc acel bine.

14. Sfera Divină din ceruri ce formează raiul constituie dragoste, pentru că dragostea e reuniune spirituală. Dragostea îi reuneşte pe îngeri cu Dumnezeu şi îi uneşte între ei; şi îi uneşte astfel încât toți sunt ca unul în ochii Domnului. Mai mult, dragostea este însăşi Ființa vieții fiecăruia, şi deci atât oamenii cât şi îngerii îşi au originea vieții în ea. Orice om care reflectează îşi poate da seama că dragostea este sursa celui mai tainic principiu vital al omului; pentru că el se încălzeşte în prezența acesteia, se răceşte în absența ei, iar când îi este luată, moare. Dar e de observat că dragostea fiecăruia determină caracterul vieții sale.

15. În ceruri există două feluri distincte de dragoste - dragoste pentru Dumnezeu şi dragoste pentru aproape. Dragostea pentru Dumnezeu predomină în cel mai tainic sau în cel de-al treilea cer; dragostea de aproape predomină în cel de-al doilea sau cerul de mijloc. Amândouă purced din Dumnezeu şi ambele formează raiul. Cum sunt aceste două feluri de dragoste diferite şi cum sunt totuşi unite în ceruri se vede în cea mai clară lumină, în lume însă foarte puțin desluşit. În rai, a-L iubi pe Dumnezeu nu înseamnă a-I iubi persoana, ci a iubi binele născut din El; iar a iubi binele înseamnă a dori şi a face bine din dragoste. Şi, de asemenea, a iubi aproapele nu înseamnă al iubi pe altul ca persoană ci a iubi adevărul derivat din Cuvânt; iar a iubi adevărul este a dori şi a face ceea ce e adevărat. Este evident deci, că aceste două feluri de dragoste sunt distincte precum bunătatea şi adevărul; şi că sunt unite precum bunătatea cu adevărul; dar un om cu greu îşi poate forma o idee despre aceste subiecte, dacă nu pricepe ce se înțelege prin dragoste, bunătate şi aproape.

16. Am discutat câteodată cu îngeri pe această temă. Ei şi-au exprimat uluirea că membri ai bisericii nu ştiu că a-L iubi pe Dumnezeu şi pe aproape e tot una cu a iubi bunătatea şi adevărul şi a făptui voit în acord cu acestea; deşi ei ar putea totuşi să ştie că fiecare îşi exprimă dragostea pentru altul prin voință, făcând ceea ce îi este plăcut celuilalt, iar asta aduce uniunea şi dragostea reciprocă - nu iubind pe altul fără a-i îndeplini voia, ceea ce în sine înseamnă a nu-l iubi deloc. Ei au mai spus că oamenii ar trebui să ştie că binele născut din Dumnezeu e precum El însuşi pentru că El se află în bine; şi că aceştia devin ca El şi sunt uniți cu El, Cel ce face bunătatea şi adevărul principiile vieții lor, voind şi făptuind în acord cu ele. Voința de asemenea înseamnă a iubi să făptuieşti. Că lucrurile stau aşa, şi asta ne învață Domnul în *Cuvânt* unde spune: „***Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui.***" (Ioan 14: 21); şi iar „***Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea***" (Ioan 15: 10).

17. Toată experiența din rai mărturiseşte că Sfera Divină născută din Dumnezeu care îi influențează pe îngeri şi care formează raiul este iubire. Căci toți cei ce sunt în ceruri sunt forme ale dragostei şi ale milei; ei sunt de o frumusețe de nedescris, dragostea radiind din fețele lor, din vorbe şi din fiecare gest. Mai mult, din fiecare înger şi din fiecare spirit se nasc sfere spirituale ale vieții care sunt răspândite în jurul lor şi prin care caracterul sentimentelor şi ai iubirii lor poate fi recunoscut, câteodată chiar şi de la o distanță considerabilă: Şi asta fiindcă aceste sfere se revarsă din viața emoțională şi intelectuală a fiecăruia, sau din viața dragostei sale şi deci a credinței sale. Sferele ce se revarsă din îngeri sunt atât de pline de dragoste încât înrâuresc viața intimă a celor ce sunt în preajma lor. Şi eu am perceput câteodată aceste sfere şi astfel m-au influențat şi pe mine.

Că dragostea este sursa din care îngerii îşi trag viața, e de asemenea evident din faptul că oricine, în cealaltă viață, se îndreaptă într-o direcție în acord cu dragostea sa. Cei ce trăiesc cu dragoste de Dumnezeu şi de aproape se îndreaptă către Dumnezeu; dar cei ce trăiesc cu dragoste de sine se îndepărtează mereu de Dumnezeu. Aşa se întâmplă oricum s-ar răsuci trupurile lor; pentru că în cealaltă viață, spațiul depinde de stările mentale ale celor ce sălăşluiesc acolo; cele patru puncte cardinale nu sunt fixate precum pe pământ ci sunt determinate de direcția fețelor lor. Totuşi nu îngerii sunt cei ce se îndreaptă către Dumnezeu; ci Dumne-

zeu îndreaptă către Sine pe toți cei cărora le e drag să facă acele lucruri ce sunt din El. Dar pe această temă vom spune mai multe când vom ajunge să tratăm cele patru puncte cardinale din cealaltă viață.

18. Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri este dragoste, pentru că dragostea este receptaculul tuturor constituentelor raiului, care sunt pacea, inteligența, înțelepciunea şi fericirea. Căci dragostea primeşte toate lucrurile ce îi sunt înrudite; le doreşte, le caută şi le absoarbe imediat, pentru că vrea să fie continuu îmbogățită şi perfecționată de ele. Acest fapt e ştiut şi de om, pentru că dragostea lui cercetează, după putință sa, sertarele memoriei lui şi extrage toate lucrurile ce sunt în acord cu ea, adunându-le şi aranjându-le în şi sub ea - în ea, cum că pot fi ale ei şi sub ea, cum că îi pot fi subordonate; dar dragostea respinge şi îndepărtează celelalte lucruri ce nu sunt în acord cu ea. Că dragostei îi este inerentă fiecare facultate de a primi adevăruri asemănătoare ei împreună cu dorința de a le uni în ea, reiese limpede din exemplul celor înălțați la ceruri. Deşi se poate ca ei să fi fost oameni simpli în lume, o dată ajunşi printre îngeri primesc înțelepciune angelică şi fericire cerească; pe temeiul de a fi iubit bunătatea şi adevărul în sine, întipărindu-le în propriile vieți şi astfel dobândind capacitatea de a primi cerul cu toate perfecțiunile sale inefabile. Dar cei ce trăiesc în iubirea de sine şi de lume nu sunt capabili de a primi aceste daruri; aceştia se îndepărtează de ele, le resping, fug în momentul în care simt influența lor şi se asociază cu cele ale iadului a căror dragoste e similară cu a lor.

Au existat spirite ce s-au îndoit că astfel de facultăți ar fi inerente dragostei cereşti şi au tânjit să ştie adevărul; atunci, toate obstacolele fiind înlăturate vremelnic, au fost aduse într-o stare de dragoste cerească şi au fost purtate până în apropierea unui cer angelic; acolo însă, mi-au spus că au experimentat o fericire lăuntrică ce depăşea puterea lor de a o exprima în cuvinte, şi s-au plâns că trebuie să se întoarcă la starea de dinainte. Alții au fost înălțați în ceruri, iar pe măsură ce urcarea lor devenea mai lăuntrică şi mai intensă, au atins o asemenea inteligență şi înțelepciune, încât au fost capabili să simtă lucruri ce mai înainte le erau de neînțeles. Este deci evident că dragostea emanată de Dumnezeu este receptaculul raiului şi al tuturor lucrurilor de acolo.

19. Că dragostea de Dumnezeu şi dragostea de aproape cuprind în ele toate adevărurile Divine este evident din ce spune Dumnezeu despre ele: „***Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău. Aceasta este marea şi întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți. În aceste două porunci se cuprind toată Legea şi proorocii.***" (Matei 22: 37-40). Legea şi Proorocii reprezintă tot *Cuvântul,* şi deci întregul Adevăr Divin.

Raiul e împărțit în două împărății

20. Cum în cer există varietăți infinite şi nici o societate nu e exact ca alta, nici măcar un înger ca altul, raiul este împărțit într-o manieră generală, într-una specifică şi în una particulară. În general, este divizat în două împărății; în mod specific în trei ceruri; iar în particular, în nenumărate societăți. Aceste câteva diviziuni vor fi tratate acum. Diviziunile generale sunt numite împărății, pentru că raiul e numit împărăția lui Dumnezeu.

21. Unii îngeri primesc Sfera Divină născută din Dumnezeu într-un mod mai lăuntric, iar alții mai puțin adânc. Cei ce o primesc mai lăuntric sunt numiți îngeri celeşti, iar cei ce o primesc mai puțin sunt numiți îngeri spirituali. Deci raiul este împărțit în două împărății, una numită împărăția celestă, iar cealaltă împărăția spirituală.

22. Îngerii ce formează împărăția celestă, pentru că primesc Sfera Divină a lui Dumnezeu mai lăuntric, sunt numiți îngeri interiori şi superiori; iar cerurile pe care le formează

sunt numite ceruri lăuntrice şi superioare. Ei sunt numiți superiori şi inferiori pentru că aceşti termeni sunt echivalenți cu interior şi exterior.

23. Dragostea celor ce sunt în împărăția celestă e numită dragoste celestă; iar dragostea celor din împărăția spirituală e numită dragoste spirituală. Dragostea celestă e dragoste pentru Dumnezeu, iar dragostea spirituală e milă pentru aproape. Şi cum tot binele e legat de dragoste (căci ceea ce e iubit e considerat bine), aşijderea binele unei împărății e numit celest, iar binele celeilalte spiritual. Este deci evident, cum se disting aceste două împărății una de cealaltă, la fel ca binele ce se revarsă din dragostea lui Dumnezeu şi binele ce se revarsă din mila pentru aproape; şi întrucât cel dintâi este bine lăuntric, iar dragostea lui Dumnezeu e dragoste lăuntrică, îngerii celeşti sunt numiți îngeri interiori şi superiori.

24. Împărăția celestă este numită şi împărăția clericală a lui Dumnezeu, iar în *Cuvânt* „casa" Lui; împărăția spirituală e numită împărăția regală a lui Dumnezeu, iar în *Cuvânt* „tronul" lui. Dumnezeu a fost numit în lume Iisus pentru a i se arăta natura Sa Celestă Divină, şi Hristos, pentru a i se arăta natura Sa Spirituală Divină.

25. Îngerii din împărăția celestă a lui Dumnezeu îi întrec cu mult în înțelepciune şi slavă pe îngerii din împărăția Sa spirituală, pentru că ei primesc Sfera Divină a lui Dumnezeu mai adânc; pentru că viețuiesc iubindu-L pe El şi sunt deci mai aproape şi mai uniți cu El. Ei sunt astfel deoarece au primit şi continuă să primească nemediat adevărurile divine în viața lor şi nu ca cei spirituali, mai întâi prin memorie şi gânduri; deci ei au aceste adevăruri înscrise în inimile lor; le simt şi le văd în interiorul lor şi niciodată nu deliberează dacă sunt sau nu astfel. Ei sunt asemenea celor descrişi în Ieremia: „***Voi pune legea înlăuntrul lor şi o voi scrie în inimile lor. Nici unul nu va mai învăța pe aproapele său sau pe fratele său zicând: «Cunoaşte pe Domnul». Ci toți Mă vor cunoaşte de la cel mai mic până la cel mai mare***" (31: 33, 34) ; şi sunt numiți în Isaia: „***Ucenicii Domnului***" (54: 13). El însuşi povățuieşte în Ioan (6: 45, 46) că „***Ucenicii Domnului sunt cei învățați de Dumnezeu***".

26. S-a spus că îngerii celeşti îi întrec pe ceilalți în înțelepciune şi slavă pentru că au primit şi continuă să primească adevărurile Divine în viața lor în mod nemediat; căci de îndată ce le aud, ei voiesc şi făptuiesc după ele, şi nu le păstrează în memorie ca mai apoi să reflecteze dacă sunt sau nu adevărate. Asemenea îngeri ştiu pe loc prin influența Divină a lui Dumnezeu dacă ceea ce aud este adevărul; pentru că Dumnezeu exercită o influentă directă asupra voinței omului şi prin voința acestuia o influență indirectă asupra gândului său; sau, ceea ce e acelaşi lucru, Dumnezeu exercită o influență directă asupra binelui şi prin bine una indirectă asupra adevărului; căci acela e numit bine ce sălăşlueşte în voință şi deci se transformă în faptă, iar acela e numit adevăr care îşi are locul în memorie şi în acest fel e făcut obiect al gândirii. Evident, întregul adevăr e transformat în bine şi sădit în dragoste imediat ce pătrunde în voință; dar atâta timp cât adevărul se află în memorie şi deci în gând, el nu devine bine, nici nu are viață, nici nu e făcut proprietatea unui om; pentru că omul e om datorită voinței şi înțelegerii ce provine din ea, şi nu datorită înțelegerii sale separate de voință.

27. Există o asemenea diferență între îngerii împărăției celeste şi cei ai împărăției spirituale încât ei nici nu sălăşluiesc împreună, nici măcar nu se adună laolaltă. Ei pot comunica numai prin intermediul unor societăți angelice numite celest-spirituale, iar prin acestea împărăția celestă o influențează pe cea spirituală. Prin urmare, deşi cerul e împărțit în două împărății, este totuşi unul, pentru că Dumnezeu aduce mereu astfel de îngeri intermediari prin care ei pot comunica şi sunt astfel uniți.

28. Deoarece multe vor fi spuse de acum încolo despre îngerii din aceste două împărății, unele detalii au fost omise aici.

Există trei ceruri

29. Există trei ceruri complet diferite unul de altul; cel lăuntric sau al treilea, cel din mijloc sau al doilea şi cel mai de jos sau primul cer. Ele urmează unul după altul în ordine şi sunt legate reciproc precum partea superioară a unui om, numită cap, partea mijlocie sau corpul şi cea inferioară sau picioarele; sau ca etajele: superior, mijlociu şi inferior ale unei case. Sfera Divină se naşte şi descinde din Dumnezeu în aceeaşi ordine. În consecinţă, ca rezultat necesar al ordinii, cerul este întreit.

30. Mintea omului, cu regiunile sale superioare şi inferioare, este făcută după aceeaşi ordine. Ea are o regiune internă, alta de mijloc şi una externă; căci atunci când omul a fost creat, toate componentele Ordinii Divine au fost concentrate în el, deci a fost făcut Ordine Divină în formă şi prin urmare un rai în miniatură. Pe acest considerent, omul comunică cu cerul prin regiunile interne ale minţii sale şi ajunge în rândul îngerilor după moarte, printre cei din cerul lăuntric, de mijloc sau exterior, în funcţie de felul în care a receptat binele şi adevărul Divin de la Dumnezeu în timpul vieţii lumeşti.

31. Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu şi e primită în cerul lăuntric sau cel de-al treilea, e numită celestă şi deci îngerii de acolo sunt numiţi cereşti. Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu şi e primită în cel de-al doilea cer sau cel de mijloc, e numită spirituală şi deci îngerii de acolo sunt îngeri spirituali; dar Sfera Divină ce se revarsă din Dumnezeu şi e primită în cerul de jos sau primul cer e numită naturală. Cu toate acestea, sfera naturală a acelui cer nu e ca cea a lumii, ci are în ea ceea ce e spiritual şi celest, astfel, acel cer este numit spiritual-natural şi celest-natural, iar îngerii de acolo spirituali-naturali şi cereşti-naturali. Spirituali-naturali sunt numiţi cei ce primesc influenţa Divină prin cerul de mijloc sau cel de-al doilea care e cerul spiritual; cereşti-naturali sunt numiţi cei care o primesc prin intermediul cerului intern sau cel de-al treilea, adică cerul celest. Îngerii spirituali-naturali şi cei cereşti-naturali sunt diferiţi între ei, însă cu toate acestea formează un singur cer pentru că sunt de acelaşi grad.

32. În fiecare cer există o regiune internă şi una externă. Cei ce sunt în regiunea internă sunt numiţi îngeri interni, iar cei din regiunea externă sunt numiţi îngeri externi. Regiunile interne şi externe în ceruri sau în fiecare cer sunt precum Voinţa şi înţelegerea în om, regiunea internă corespunzând voinţei iar cea externă înţelegerii. Întreaga putere de voinţă e asociată cu „activitatea intelectuală, pentru că una nu poate exista fără cealaltă. Puterea de voinţă poate fi comparată cu o flacără iar activitatea intelectuală cu lumina provenită de la ea.

33. Ar trebui să se înţeleagă clar că ceea ce determină cerul în care se află fiecare înger este mintea sa interioară; deoarece cu cât îşi deschid mai mult mintea către Dumnezeu, cu atât mai lăuntric este cerul în care sălăşluiesc. Există la fiecare, fie înger, spirit sau om, trei grade ale minţii interioare. Doar cei la care gradul al treilea este deschis trăiesc în cerul cel mai din interior. Celor cărora le este deschis gradul al doilea sunt în cerul din mijloc; iar cei la care le este deschis primul grad se află în cel mai de jos cer. Mintea interioară e deschisă de primirea Binelui Divin şi a Adevărului Divin. Cei ce sunt înrâuriţi de adevărurile Divine şi le acceptă direct în viaţa lor, adică în voinţă şi apoi în faptă, se află în cerul lăuntric sau cel de-al treilea, ocupând acolo o poziţie după măsura în care receptează binele din dragostea de adevăr. Cei ce nu acceptă direct Adevărurile Divine în voinţă, ci în memorie şi înţelegere şi astfel voiesc şi făptuiesc după acestea, se află în cerul din mijloc sau cel de-al doilea; în timp ce cei ce duc o viaţă morală şi cred într-o Fiinţă Divină fără a dori prea mult să se instruiască sunt în cerul cel mai de jos sau primul cer. Este deci evident că stările mentale constituie raiul şi că raiul se află în toţi dar nu fără implicarea fiecăruia, cum Dumnezeu însuşi ne învaţă când spune: „***Împărăţia lui Dumnezeu nu va veni în chip văzut. Şi nici nu vor zice: Iat-o aici sau acolo. Căci, iată, împărăţia lui Dumnezeu este înăuntrul vostru.***” (Luca 17: 20, 21) .

34. De asemenea, întreaga perfecţiune creşte către centru şi scade către circumferinţă, pentru că lucrurile interioare sunt mai aproape de Natura Divină şi mai pure în ele însele; iar

lucrurile exterioare sunt mai departe de Natura Divină fiind în ele mai greoaie. Perfecțiunea angelică constă în inteligență, înțelepciune, dragoste, în orice alt bine şi în fericirea provenită de aici, dar nu în fericire separată de acestea; pentru că fără ele, fericirea e exterioară şi nu interioară. Din moment ce îngerii din cerul lăuntric au mințile deschise în al treilea grad, perfecțiunea lor o depăşeşte cu mult pe cea a îngerilor din cerul de mijloc ale căror minți sunt deschise doar în al doilea grad. La fel, perfecțiunea îngerilor din cerul de mijloc o depăşeşte pe cea a îngerilor din cerul cel mai de jos.

35. Din pricina acestei distincții, un înger dintr-un anumit cer nu se poate asocia cu îngeri ce aparțin altui cer; adică nici unul nu poate urca dintr-un cer inferior, nici coborî dintr-unul superior. Oricare urcă dintr-un cer inferior spre unul superior este pătruns de o anxietate dureroasă şi nu-i poate vedea pe cei de acolo, cu atât mai puțin să le vorbească; iar cel ce coboară dintr-un cer superior spre unul inferior e deposedat de înțelepciune, se încâlceşte la vorbă şi e cuprins de disperare.

Au existat anumiți îngeri din cerul de jos care nu ştiau că cerul îşi are locul în mințile îngerilor şi crezând că ar trebui să pătrundă într-o fericire cerească mai înaltă, au intrat într-un cer al îngerilor superiori. Li s-a permis să o facă. Dar ajunşi acolo, deşi au cercetat în jur şi au simțit o puternică prezență, nu au putut vedea pe nimeni; pentru că mințile interioare ale străinilor nu erau deschise în acelaşi grad ca cele ale îngerilor de acolo, şi ca atare nici vederea lor. În scurt timp au fost cuprinşi de o asemenea suferință sufletească încât abia şi-au putut da seama dacă mai trăiesc sau nu; aşa că s-au grăbit să se întoarcă în cerul din care veneau, bucurându-se să revină printre proprii lor camarazi, jurând să nu mai râvnească fericiri mai înalte decât cele în acord cu viața lor.

De asemenea, am văzut alții cărora li s-a permis să coboare dintr-un cer mai înalt; şi ei au fost deposedați de înțelepciunea lor într-atât încât nu mai cunoşteau natura propriului lor cer. Cu totul altfel stau lucrurile când Dumnezeu, cum adesea se întâmplă, ridică îngeri dintr-un cer inferior într-unul superior, ca ei să-i poată vedea măreția; pentru că atunci, ei sunt pregătiți dinainte şi sunt înconjurați de îngeri intermediari prin care pot comunica cu cei în rândul cărora vor ajunge. Faptele acestea dovedesc că cele trei ceruri sunt foarte diferite între ele.

36. Toți cei ce se află în acelaşi cer însă, se pot asocia liber între ei şi plăcerea însoțirii lor e în acord cu afinitatea bunătății lor; dar despre aceasta, curând se va spune mai mult.

37. Deşi cerurile sunt atât de diferite încât îngerii unui cer nu se pot asocia cu îngerii altuia, Dumnezeu uneşte toate aceste ceruri prin operația directă sau indirectă a influenței Sale Divine; el operează direct din El în toate cerurile, şi indirect, dintr-un cer în altul; şi aşa El formează cele trei ceruri într-un întreg şi menține toate lucrurile în legătură, de la primul la ultimul, astfel încât nimic nu e lăsat în afară; pentru că orice lucru ce nu este conectat la Cauza Primă prin legături intermediare nu poate subzista, ci s-ar risipi şi ar dispărea în neant.

38. Cel ce e străin de natura Ordinii Divine, în privința gradelor, nu poate pricepe în ce fel sunt cerurile diferite, nici măcar ce se înțelege prin omul intern sau extern. Cei mai mulți oameni din lume privesc lucrurile interioare şi exterioare sau superioare şi inferioare doar ca pe ceva continuu sau care trece gradual de la un stadiu mai pur spre unul mai puțin pur. Dar lucrurile interioare şi exterioare nu sunt continue, ci distincte.

Gradele sunt de două feluri - cele continue şi cele ce nu sunt continue. Gradele continue pot fi comparate cu pălirea treptată a luminii născută dintr-o flacără, până ce se pierde în obscuritate; sau cu pierderea graduală a clarității pe măsură ce privirea trece de la lucrurile luminate la cele aflate în umbră; sau cu creşterea purității atmosferei de la regiunile joase în sus. Toate aceste grade sunt determinate de distanță.

Gradele ce nu sunt continue, ci distincte, diferă între ele precum diferă ceea ce e înainte şi după sau cauza şi efectul sau ceea ce produce şi ceea ce e produs. Oricine studiază

acest subiect va observa că în fiecare lucru din lume, atât în general cât şi în particular, există astfel de grade de producere şi compoziţie; astfel, dintr-un lucru e produs un altul şi din acela un al treilea şi aşa mai departe.

Cel ce nu reuşeşte să înţeleagă aceste grade nu va putea pricepe nici diferenţa dintre cele câteva ceruri, nici cea dintre facultăţile interioare şi exterioare ale omului, nici distincţia între lumea naturală şi cea spirituală, nici cea între spiritul omului şi trupul său. În consecinţă nu va înţelege nici natura şi originea corespondenţelor şi reprezentărilor, nici natura influxului Divin. Oamenii senzuali nu pot înţelege aceste distincţii pentru că ei presupun că totul creşte şi descreşte, chiar în privinţa continuităţii acestor grade; şi astfel ei nu-şi vor putea forma o concepţie diferită despre ce e spiritual faţă de ceva mai degrabă pur natural. Aşa că ei rămân în afara porţii şi sunt foarte lipsiţi de inteligenţă.

39. În concluzie, un anumit mister poate fi legat de îngerii celor trei ceruri, ce nu a mai pătruns în mintea nimănui, pentru că nimeni nu a înţeles înainte natura gradelor. Există în fiecare înger şi, de asemenea, în fiecare om, un grad sau o regiune centrală ori superioară a minţii în care Sfera Divină a lui Dumnezeu se revarsă mai întâi sau mai direct şi care reglează şi celelalte regiuni ale minţii ce urmează în succesiunea Ordinii Divine. Acest grad central sau înalt poate fi numit intrarea lui Dumnezeu în îngeri sau oameni şi locul special în care El trăieşte în aceştia. Datorită acestui grad central sau înalt, omul este om şi se deosebeşte de animale, care nu îl posedă. De aceea, spre deosebire de animale, omul, respectând facultăţile înalte ale întregii sale minţi, poate fi ridicat de Dumnezeu către El, poate crede în El, Îl poate iubi şi deci Îl poate vedea; şi poate primi inteligenţă şi înţelepciune şi poate vorbi raţional; tot astfel el trăieşte în eternitate. Dar aranjamentele şi proviziile făcute de Dumnezeu în această regiune centrală a minţii nu pot fi înţelese limpede de orice înger pentru că ei se află deasupra sferei Lui de gândire şi transcend înţelepciunea lui.

40. Acestea sunt aspectele generale legate de cele trei ceruri, iar în cele ce urmează vom vorbi despre fiecare cer în particular.

Cerul e format din nenumărate societăţi

41. Îngerii unui cer nu se află toţi împreună într-un loc, ci sunt împărţiţi în societăţi mai mari sau mai mici în acord cu excelenta variabilă a dragostei şi credinţei lor. Cei al căror bine e similar, formează o societate. Există o varietate infinită de bine în ceruri iar caracterul fiecărui înger e determinat de propriul său bine.

42. Societăţile angelice din ceruri se află de asemenea la distanţă unele de altele, după diferenţa generală şi specifică a bunătăţii fiecăruia; pentru că distanta în lumea spirituală se trage doar din diferenţa dintre stările mentale, şi deci, în ceruri, din diferenţa dintre felurile de dragoste. Cei ce sunt foarte diferiţi sunt la distanţe mai mari unii de alţii iar cei ce diferă puţin între ei sunt apropiaţi, pentru că similaritatea îi aduce împreună.

43. Toţi îngerii dintr-o societate se deosebesc unul de altul într-o manieră similară. Cei mai apropiaţi de perfecţiune, adică cei ce sunt mai buni şi mai iubitori, mai inteligenţi şi mai înţelepţi, se află în centru; iar cei ce sunt mai puţin astfel se află în jurul centrului la o distanţă determinată de gradul în care scade perfecţiunea lor. Sunt precum lumina ce descreşte în intensitate dinspre centru spre circumferinţă. Cei ce se află în centru sunt de asemenea scăldaţi în cea mai puternică lumină, iar cei dinspre circumferinţă într-o lumină din ce în ce mai slabă.

44. Îngerii cu un caracter similar sunt aduşi laolaltă spontan; pentru că în compania celor asemănători cu ei, se simt ca şi cum ar fi acasă print-re ai lor, pe când cu alţii se simt ca şi cum ar fi cu străini şi departe de casă. Când sunt printre cei asemănători lor, se simt în libertate deplină şi deci se bucură perfect de viaţa lor.

45. De aici reiese clar că bunătatea îi aduce pe toţi locuitorii raiului împreună, şi că ei sunt deosebiţi în funcţie de calităţile lor. Totuşi nu îngerii sunt cei ce se adună în aceste societăţi, ci Dumnezeu, Sursa întregului bine îi adună. El îi conduce, îi uneşte, îi aranjează şi îi lasă în libertate atâta timp cât trăiesc în bine; şi astfel îi aduce pe toţi la viaţa propriei Sale iubiri, credinţe, inteligenţe şi înţelepciuni şi deci la fericire.

46. Mai mult, toţi cei ce se aseamănă în bunătate se cunosc între ei deşi nu s-au mai întâlnit niciodată înainte, exact cum oamenii din lume îşi cunosc rudele şi prietenii; pentru că singurele relaţii, afinităţi şi prietenii în viaţa lor de apoi sunt acelea de natură spirituală, adică cele ce sunt rezultatul dragostei şi credinţei. Mi-a fost permis să văd aceste lucruri când am plutit în spirit, detaşat de trup, în compania îngerilor. În asemenea momente, unii dintre ei îmi păreau cunoscuţi de parcă îi ştiam din copilărie, iar alţii îmi păreau destul de străini; primii se aflau într-un stadiu spiritual asemănător cu al meu, iar ceilalţi într-un stadiu diferit.

47. Toţi cei ce formează o societate angelică seamănă la trăsături în general însă au diferenţe individuale. Felul în care o asemănare generală admite într-o anumită măsură astfel de variaţiuni particulare, poate fi înţeles prin cazuri similare din lume. E binecunoscut faptul că fiecare rasă umană poate fi recunoscută şi diferenţiată de alte rase, datorită unor asemănări generale ale feţei şi ochilor; cu atât mai mult când e vorba de o anumită familie. În ceruri însă acest lucru e văzut la un grad mai mare de perfecţiune, pentru că toate sentimentele lăuntrice apar şi strălucesc pe faţă, a cărei frumuseţe e expresia exterioară a acelor sentimente; o trăsătură ce nu ar corespunde sentimentelor nu poate exista în rai.

Mi-a fost de asemenea arătat în ce fel variază asemănarea generală la indivizii unei societăţi. Mi-a apărut o faţă de înger ale cărei trăsături variau în funcţie de sentimentele de bine şi adevăr existente în cei ce se află într-o anumită societate. Aceste variaţii au continuat pentru mult timp şi am observat că o anumită linie a trăsăturilor s-a păstrat ca model general pentru celelalte care nu erau nimic altceva decât variaţiunile şi derivaţiile celei dintâi. Prin această faţă mi-au fost arătate şi sentimentele întregii societăţi în acord cu care se află membrii ei; deoarece, cum tocmai am observat, feţele îngerilor exprimă mentalitatea lor şi sentimentele ce izvorăsc din dragostea şi credinţa lor.

48. Pe baza acestui fapt, un înger ce excelează în înţelepciune observă imediat caracterul altuia după faţa sa; căci nimeni din ceruri nu-şi poate folosi trăsăturile cu scopul de a-şi ascunde gândurile, şi este aproape imposibil să minţi şi să înşeli prin abilitate şi ipocrizie. Câteodată, se întâmplă ca ipocriţii să se insinueze în societăţile angelice, învăţând să-şi ascundă stările mentale lăuntrice şi să expună o aparenţă în armonie cu binele membrilor acelor societăţi şi deci să-şi dea denumirea de îngeri ai luminii. Dar ei nu pot rămâne acolo mult timp pentru că încep să simtă un zbucium şi un chin adânc şi să pălească, datorită vieţii de natură opusă ce se scurge în ei şi care îi influenţează; aşadar ei cad în iadul locuit de cei asemenea lor şi nu mai doresc a urca din nou. Aceştia sunt ca oamenii găsiţi printre musafirii prezenţi la ospăţ, care nu aveau pe ei straie de nuntă (Matei 22: 11 şi versetele ce urmează).

49. Toate societăţile cerului comunică între ele, deşi nu chiar prin contact direct, căci puţini pleacă din societăţile lor spre altele; deoarece a-şi părăsi propria societate este echivalent cu a se părăsi pe sine sau a-şi părăsi propria-i viaţă, intrând în alta care nu e atât de potrivită; oricum, toţi comunică printr-o extensie a sferei ce înaintează din viaţa fiecăruia. Sfera vieţii lor este sfera sentimentelor lor de dragoste şi credinţă. Această sferă iradiază departe şi larg în societăţile din jur, şi cu atât mai departe şi mai larg cu cât sentimentele sunt mai adânci şi mai perfecte; şi deci îngerii au inteligenţă şi înţelepciune în proporţie cu extensia acestei difuzii. Cei ce se află în mijlocul cerului lăuntric îşi difuzează sfera în întregul rai şi deci în cer există o comunicare a întregului cu fiecare individ şi a fiecărui individ cu întregul. Dar despre această iradiere se va vorbi mai pe larg când vom trata forma cerească în care sunt

aranjate societăţile angelice şi când vom vorbi despre înţelepciunea şi inteligenţa îngerilor; căci întreaga difuzie a sentimentelor şi a gândurilor se face după acea formă.

50. S-a spus mai sus că în ceruri există societăţi mai mari şi mai mici. Cele mai mari sunt alcătuite din puzderii de îngeri, cele mici din câteva mii, iar cele mai mici din câteva sute. Există şi câţiva îngeri ce trăiesc retraşi, în case separate cu familiile lor; dar deşi trăiesc astfel, sunt totuşi rânduiţi în acelaşi fel ca cei ce trăiesc în societăţi, cei mai înţelepţi aflându-se în mijloc iar cei mai simpli spre margine. Ei sunt mai aproape de cârmuirea Divină a lui Dumnezeu şi sunt cei mai buni dintre îngeri.

Fiecare societate este un rai la o scară mai mică şi fiecare înger e un rai în miniatură

51. Fiecare societate este un rai la o scară mai mică şi fiecare înger e un rai în miniatură pentru că binele dragostei şi al credinţei constituie raiul şi acest bine există în fiecare societate a raiului şi în fiecare înger al acestor societăţi. Nu are importanţă că acest bine este peste tot diferit şi variat căci el este totuşi binele cerului. Diferenţa constă doar în faptul că raiul are o calitate într-un loc şi o alta într-un alt loc. Se spune deci, când cineva este luat într-una din societăţile raiului, că s-a dus în cer, şi fiecare în propriul său cer. Toţi cei din viaţa de apoi ştiu asta iar cei ce stau în afara sau dedesubtul raiului şi privesc de la distanţă societăţile îngerilor, pot spune că raiul este aici sau acolo. Cazul poate fi comparat cu cel al lorzilor, ofiţerilor şi curtenilor dintr-un palat sau o curte regală, care, deşi trăiesc separaţi în apartamentele şi camerele lor, unul mai sus şi altul mai jos, se află totuşi laolaltă într-un palat sau o curte, pregătiţi să-l slujească pe rege după puterile lor. Asta arată ce se înţelege prin cuvintele lui Dumnezeu: „***În casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri.***" (Ioan 14: 2) sau prin „***locuitorii raiului***" sau „***cerurile cerurilor***" în Prooroci.

52. Că fiecare societate este un rai la o scară mai mică reiese din faptul că fiecare societate e alcătuită sub o formă cerească ca cea a întregului rai. În rai, cei mai strălucitori trăiesc în centru, iar de jur împrejurul lor până spre limite se află, într-o ordine mai puţin perfectă, cei mai puţin strălucitori, cum se poate vedea şi în capitolul precedent (n. 43). Acelaşi lucru reiese şi din faptul că Dumnezeu îi îndrumă pe toţi cei din rai, ca şi cum ar fi un singur înger, şi asemenea, pe toţi cei din fiecare societate. Astfel, o întreagă societate angelică poate apărea sub forma unui singur înger, cum mi-a îngăduit Dumnezeu să văd. Când Dumnezeu Însuşi apare în mijlocul îngerilor, nu apare în complexitatea Sa ci ca o Unică Fiinţă sub formă angelică. Dumnezeu este deci numit înger în *Cuvânt,* la fel numindu-se şi o întreagă societate. Mihail, Gavril şi Rafael nu sunt decât societăţi angelice numite astfel din cauza funcţiilor pe care le îndeplinesc.

53. Cum o întreagă societate nu e decât un rai la o scară mai mică, la fel, fiecare înger e un rai în miniatură; asta pentru că raiul nu se află în afara îngerului ci e înlăuntrul său. Regiunile lăuntrice ale minţii lui sunt orânduite după forma raiului şi deci sunt adaptate pentru primirea tuturor elementelor raiului ce există în afara sa. Pe acestea le primeşte după calitatea binelui ce se află în el de la Dumnezeu. Prin urmare, un înger e, de asemenea, un rai.

54. În nici un caz nu poate fi spus că raiul se află în afara cuiva, ci doar că este în el; fiecare înger participă la raiul din jurul său în virtutea raiului ce se află în el. Acest lucru arată clar cât de mult se înşeală cel ce crede că a te înălţa la ceruri înseamnă doar a fi ridicat printre îngeri, indiferent de natura vieţii tale interioare, şi că raiul poate fi accesibil tuturor prin milă necondiţionată; adevărul este că dacă raiul nu se află şi într-o persoană, nimic din raiul ce o înconjoară nu o poate pătrunde, nici nu poate fi primit de către aceasta. Mulţi îmbrăţişează această credinţă şi pentru acest motiv pot fi aduşi în rai, dar odată ajunşi acolo, viaţa lor interioară fiind contrară celei a îngerilor, gândurile li se întunecă până ce ajung neghiobi, iar vo-

inţa le e atât de zdruncinată încât se poartă ca nebunii. Într-un cuvânt, dacă cei ce au trăit în răutate ajung în rai, se sufocă şi se zbat asemenea peştilor scoşi din apă pe uscat; sau asemenea animalelor în vid. Este deci evident că raiul nu se află în afara omului, ci în el.

55. O dată ce toţi primesc raiul din afara lor în funcţie de natura raiului din interior, îl primesc şi pe Dumnezeu în acelaşi fel, pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul. Iar când Dumnezeu se arată în vreo societate, se arată în acord cu natura binelui acelei societăţi, şi deci niciodată la fel în două societăţi diferite. Nu pentru că această diversitate se află în Dumnezeu, ci în cei care Îl văd în lumina propriului lor bine. De asemenea, îngerii sunt influenţaţi la vederea lui Dumnezeu după felul dragostei lor; acei ce îl iubesc mai adânc, sunt mai adânc afectaţi; iar cei ce îl iubesc mai puţin, sunt afectaţi într-o mai mică măsură; pe când cei răi ce se află în afara raiului sunt îngroziţi de prezenţa Lui. Când Dumnezeu se arată într-o societate, apare ca un înger; dar este clar distins de ceilalţi îngeri prin Divinitatea ce străluceşte din El.

56. De asemenea, raiul există pretutindeni unde Dumnezeu este cunoscut, adorat şi iubit. Varietatea felurilor în care El este venerat, existentă datorită varietăţii binelui în societăţi diferite, nu e un dezavantaj ci un lucru benefic; căci perfecţiunea raiului este rezultatul acelei varietăţi. Este dificil de explicat limpede cum de perfecţiunea raiului este rezultatul varietăţii fără a folosi termeni ai lumii învăţate; dar cu ajutorul lor vom putea explica cum un întreg perfect e format din părţi diferite. Fiecare întreg e format din părţi diferite, pentru că un întreg ce nu ar fi astfel compus nu ar fi nimic, neavând nici o formă şi deci nici o calitate; dar când un întreg e compus din părţi distincte iar acestea sunt ordonate într-o formă perfectă, astfel încât fiecare parte să se potrivească cu celelalte printr-o înţelegere armonioasă, atunci e perfect. Raiul e un întreg compus din părţi distincte aranjate în cea mai perfectă formă, pentru că forma cerească e cea mai perfectă dintre toate.

E evident că întreaga perfecţiune îşi are originea în armonia părţilor, din toată frumuseţea, plăcerea şi încântarea ce influenţează atât simţurile cât şi mintea: acestea există şi nu izvorăsc din altă sursă decât din îngemănarea şi armonia multor părţi îngemănate şi armonioase, atât într-o ordine co-existentă cât şi succesivă, şi nu dintr-un întreg fără astfel de părţi. De aici proverbul că varietatea e fermecătoare, şi e ştiut că farmecul său depinde de natura varietăţii. Din toate acestea se poate vedea ca într-o oglindă cum perfecţiunea rezultă din varietate, chiar şi în ceruri; pentru că din lucrurile ce există în lumea obişnuită, doar cele din lumea spirituală pot fi văzute ca într-o oglindă.

57. Orice s-a spus despre rai poate fi de asemenea spus despre biserică, pentru că biserica e raiul Domnului pe pământ. Există multe biserici şi totuşi fiecare e numită biserică şi este biserică atâta timp cât binele dragostei şi al credinţei domneşte într-însa; şi aici Dumnezeu face din părţi diferite un întreg şi deci o biserică din mai multe biserici.

Acelaşi lucru poate fi spus şi despre membrii bisericii în particular, pentru că se spune despre biserică, în general, că se află înăuntrul şi nu în afara omului; şi fiecare om în care Dumnezeu e prezent în binele dragostei şi al credinţei este el însuşi o biserică.

Orice s-a spus despre un înger ce poartă raiul în interiorul său poate fi spus şi despre un om ce poartă biserica în el, pentru că este o biserică în miniatură precum un înger e un rai în miniatură; într-adevăr se poate spune că un om ce poartă biserica în el este la rândul lui un rai la fel ca un înger, deoarece omul a fost creat să se înalţe la ceruri şi să devină înger; astfel, cel ce primeşte bine de la Dumnezeu este un om-înger.

Aici ar fi bine să menţionăm ce are omul în comun cu îngerii şi ce are el şi nu au îngerii. Omul are în comun cu îngerii mintea sa interioară, care la fel ca a lor, e făcută după asemănarea raiului, şi deci devine asemănător raiului atâta timp cât trăieşte în binele dragostei şi al credinţei. Ceea ce are omul iar îngerii nu posedă, este mintea sa exterioară ce, spre diferenţă, e formată după asemănarea lumii, şi în măsura în care îşi trăieşte viaţa în bunătate, lumea

din el e subordonată raiului şi e condusă de rai; şi atunci Dumnezeu e prezent în amândouă la fel cum e prezent în raiul Lui; Dumnezeu e prezent pretutindeni în propria Lui Ordine Divină deoarece Dumnezeu e ordine.

58. În ultimul rând trebuie observat că, atunci când un om poartă raiul într-însul, mintea sa e cerească nu numai ca întreg dar şi în fiecare detaliu al ei; pentru că cel de-al doilea fel e asemănător primului. Acest lucru reiese din faptul că fiecare e propria sa dragoste precum este şi propria sa dragoste călăuzitoare; dragostea călăuzitoare rânduieşte cele mai diferite particularităţi şi induce pretutindeni o asemănare cu sine. În ceruri, dragostea călăuzitoare e dragoste pentru Dumnezeu, deoarece acolo Dumnezeu e iubit mai presus de toate. Aşadar acolo, Dumnezeu e întreg în întreg; El îşi împarte influenţa către toţi îngerii, îi aşează în ordine dreaptă, şi îi face asemenea Lui, formând raiul prin propria-i prezenţă. Deci un înger e un rai în miniatură, o societate e un rai la o scară mai largă şi întregul societăţilor luate împreună constituie un rai la cea mai mare scară. Că raiul e format de Sfera Divină a lui Dumnezeu şi că El este întreg în întreg, poate fi văzut mai sus (n. 7-12).

Întregul rai privit colectiv are formă umană

59. Faptul că raiul privit colectiv are formă umană e un mister încă neînţeles în lume, dar perfect cunoscut în ceruri. Cunoaşterea acestui adevăr în toate detaliile sale este fundamentul inteligenţei angelice; şi mulţi alţii depind de acest adevăr, care, lipsiţi de el ca fundament comun nu pot pătrunde clar şi distinct în ideile lor. Îngerii ştiu că toate cerurile şi societăţile lor au formă umană, şi astfel numesc raiul Marele Om şi Om Divin. Divin pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (vezi mai sus, n. 7-12).

60. Cei ce nu au o idee clară despre lucrurile spirituale şi cereşti sunt incapabili să vadă că ele au formă şi asemănare umană. Ei cred că elementele pământeşti şi materiale ce alcătuiesc trupul uman îi fac pe oameni ceea ce sunt şi că, fără acestea, omul nu este om. Dar să-i facem să ştie că omul nu e om datorită trupului său, ci doar pentru că poate înţelege ce e adevărat şi poate dori ce e bine. Aceste puteri spirituale şi cereşti îl fac pe el om. Pe lângă aceasta, e bine ştiut că individualitatea unui om depinde de natura voinţei şi înţelegerii sale; şi, de asemenea, poate fi văzut că trupul său pământesc e făcut pentru a servi voinţa şi înţelegerea sa în lume şi pentru a fi folosit şi la comanda lor în sfera ultimă a naturii. Din acest motiv, trupul nu face nimic de unul singur, ci e în mod absolut controlat de înţelegere şi voinţă; deci tot ceea ce un om gândeşte exprimă prin limbă şi gură şi orice voieşte face prin trupul şi membrele sale, astfel încât înţelegerea şi voinţa sunt cele ce acţionează şi nu trupul de unul singur. Este deci evident că voinţa şi înţelegerea îl formează pe om şi că ele au formă umană deoarece acţionează asupra celor mai infime părţi ale trupului, la fel cum ceea ce e lăuntric acţionează asupra exteriorului; deci, în virtutea acestor puteri, omul e numit om lăuntric şi spiritual. Însuşi raiul este un astfel de om în cea mai grandioasă şi mai perfectă formă.

61. Aceasta fiind ideea angelică despre om, îngerii nu dau atenţie faptelor sale trupeşti ci doar voinţei prin care trupul făptuieşte; ei numesc voinţa omului - omul însuşi; şi înţelegerea de asemenea, atâta timp cât acţionează la unison cu voinţa.

62. Îngerii nu văd totuşi raiul ca întreg în forma unui om, deoarece întregul său este prea vast pentru a îl putea cuprinde cu vederea, dar văd societăţi îndepărtate, formate din multe mii de îngeri, ca unul cu această formă; şi dintr-o parte, o astfel de societate angelică, ei deduc întregul, deci totalitatea raiului. Căci în cea mai perfectă formă, întregul e similar cu părţile, iar părţile cu întregul, singura diferenţă dintre ele fiind aceea că diferă în magnitudine. Îngerii spun că întregul rai apare în ochii Domnului precum le apare lor o singură societate, deoarece Fiinţa Divină din lăcaşul Său lăuntric şi suprem vede totul.

63. Datorită formei sale umane, raiul e condus de Dumnezeu la fel cum e condus un singur om, adică asemenea unui întreg. E bine ştiut că trupul unui om e format dintr-o mare varietate de părți, atât în general cât şi în particular - în general din membre, organe şi viscere; iar în particular din nenumărate fibre, nervi şi vase sanguine, adică membri în membri şi părți în părți - totuşi, omul, când se mişcă, o face ca unul. La fel şi raiul sub conducerea lui Dumnezeu.

64. Toate lucrurile diferite acționează în om ca unul pentru că nu există nimic în el care să nu contribuie la o bună funcționare sau care să nu fie de vreun folos. Întregul foloseşte părțile iar părțile folosesc întregul; căci întregul este format din părți, iar părțile formează întregul; şi în acest fel ele se ajută reciproc şi sunt combinate într-o astfel de formă încât toate, luate atât general cât şi individual, privesc binele întregului. De aceea acționează ca unul.

Toate părțile raiului funcționează în exact aceeaşi formă, pentru că toate sunt adunate laolaltă după folosul pe care îl aduc, şi deci cei ce nu sunt de folos comunității sunt alungați din rai, fiind străini naturii sale. A fi folositor înseamnă a dori bunăstarea celorlalți pentru binele comun; şi a nu fi folositor înseamnă a dori bunăstarea celorlalți nu pentru binele comun ci pentru cel propriu. Aceştia din urmă sunt cei ce se iubesc pe sine mai presus de orice; dar primii îl iubesc pe Dumnezeu deasupra tuturor lucrurilor. De aceea locuitorii raiului acționează ca unul, iar asta nu vine de la ei ci de la Dumnezeu; ei Îl privesc ca Unică Sursă a tuturor lucrurilor şi privesc împărăția Lui ca binele comun ce trebuie apărat. Asta se spune prin cuvintele lui Dumnezeu: „***Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor adăuga vouă.***" (Matei 6. 33). A-i căuta dreptatea înseamnă a căuta binele Lui.

Cei din lume ce iubesc binele țării lor mai mult decât al lor propriu şi binele aproapelui ca pe al lor, sunt cei ce în viața de apoi caută şi găsesc împărăția lui Dumnezeu, pentru că acolo, împărăția lui Dumnezeu ține locul țării lor; iar cei ce țin la a face bine altora, nu pentru sine, ci pentru a face bine, îşi iubesc aproapele, deoarece în rai aproapele este binele. Toți cei asemănători se află în Marele Om, adică în rai.

65. Raiul, ca întreg, are formă umană fiind un om spiritual-divin în cea mai măreață întruchipare, chiar respectându-i contururile, şi astfel, raiul e împărțit, asemenea omului, în diferite componente şi părți ca cele ale omului, numite în mod similar. Îngerii ştiu în care parte se află fiecare societate, şi spun că o anume societate este în cap sau în cutare provincie din cap; o alta în piept sau într-o regiune, a pieptului; iar alta în şale sau într-o provincie a şalelor; şi aşa mai departe. În general cerul superior sau cel de-al treilea formează capul până la gât; cerul de mijloc sau cel de-al doilea formează pieptul până la şale şi genunchi; iar primul sau cel inferior formează picioarele până la tălpi şi brațele până la degete; căci brațele şi mâinile sunt ultimele părți ale omului deşi sunt plasate lateral. Este deci evident de ce există trei ceruri.

66. Spiritele din partea de jos a raiului rămân foarte uimite când aud şi văd ca există regiuni inferioare şi superioare ale raiului; ele poartă aceeaşi idee ca omul din lume, presupunând că raiul nu are decât regiuni superioare, şi nu ştiu că poziția cerurilor e asemenea poziției membrelor, organelor şi părților interioare din om, dintre care unele se află deasupra iar altele dedesubt; sau ca poziția fiecărui membru, organ sau parte interioară, dintre care unele sunt înăuntru iar altele la exterior. Aşadar ele poartă idei confuze în privința raiului.

67. La aceste lucruri legate de rai ne vom referi ca la Marele Om pentru ca, fără această informație preliminară, nu se poate înțelege ceea ce urmează a fi spus despre rai, nici nu se poate concepe o idee distinctă asupra formei raiului, a conjuncției lui Dumnezeu cu raiul sau a raiului cu omul, a influxului lumii spirituale în cea obişnuită şi despre nimic ce ar privi corespondența lor. Despre aceste lucruri vom vorbi în aceeaşi ordine în cele ce urmează. Amănuntele anterioare au fost menționate doar pentru a arunca lumină asupra lor.

Fiecare societate din ceruri are formă umană

68. Câteodată mi-a fost dat să văd că fiecare societate a raiului are formă şi asemănare umană. Există o anumită societate în care s-au insinuat multe spirite care, fiind ipocrite, au ştiut cum să imite aparențele de îngeri ai luminii. În timp ce aceşti ipocriți erau reperați de îngeri, am văzut cum întreaga societate apărea mai întâi ca un obiect indistinct, iar apoi cum lua formă umană, însă tot indistinct, ca în final să apară clar ca un om. Cei ce aveau acea formă umană şi care o compuneau erau plini de binele acelei societăți. Restul, cei ce nu aveau formă umană şi care nu îi aparțineau, erau ipocriții ce au fost alungați, pe când ceilalți au rămas; aşa s-a făcut departajarea. Ipocriții vorbesc şi acționează ca ceilalți, însă îşi măsoară propriul avantaj în toate. Ei vorbesc ca îngerii despre Dumnezeu, rai, dragoste şi viață cerească; acționează ca ceilalți, astfel încât par a fi în faptă cum sunt şi în vorbă; dar gândurile lor sunt altfel, pentru că nu cred nimic din ce spun şi nu doresc decât binele propriu. Deci, când fac bine, îl fac pentru ei, şi chiar de fac bine şi pentru alții, nu doresc decât să fie văzuți făcându-l, şi deci îl fac tot pentru ei.

69. De asemenea mi-a fost dat să văd că o întreagă societate angelică, în prezența lui Dumnezeu, apare ca un singur obiect cu formă umană. Mi-a apărut în înalt către est un nor de un alb strălucitor cu nuanțe rozalii, înconjurat de stele micuțe. Cobora, şi pe măsură ce cobora, devenea mai strălucitor până când în depărtare se vedea într-o formă umană perfectă. Micuțele stele din jur erau îngeri care apăreau ca stele datorită luminii emanate de Dumnezeu.

70. Trebuie observat că deşi toți cei ce trăiesc într-o societate a raiului, când sunt văzuți împreună, apar ca un obiect cu formă umană, nici o societate nu are exact aceeaşi formă umană ca alta. Ele diferă precum diferă fețele persoanelor dintr-o familie, din motivul expus mai sus (n. 47), căci se deosebesc după felul diferit al binelui în care trăiesc; căci asta determină forma lor. Societățile din cerul lăuntric sau superior, şi mai ales cele din centrul său, apar în cea mai perfectă şi cea mai frumoasă formă umană.

71. E demn de remarcat faptul că, cu cât o societate are mai mulți membri, toți acționând la unison, cu atât mai perfectă e forma sa umană; pentru că varietatea rânduită într-o formă cerească dă naştere perfecțiunii, cum a fost arătat mai sus (n. 56); iar mulțimile produc varietate. Fiecare societate a raiului creşte zilnic la număr, şi pe măsură ce creşte, se apropie tot mai mult de perfecțiune. Astfel, nu doar societatea, ci şi raiul ca întreg se perfecționează, pentru că raiul e compus din societăți diferite. Din moment ce mulțimile crescânde perfecționează, e evident cât de mult se înşeală cei ce cred că raiul se va închide când va fi plin. Dimpotrivă, raiul nu va fi niciodată închis, deoarece cu cât devine mai plin, cu atât mai mare îi va fi perfecțiunea. Astfel, îngerii nu doresc nimic mai arzător decât să primească noi îngeri printre ei.

72. Fiecare societate, când e privită colectiv, apare în formă umană, pentru că raiul ca întreg are acea formă, cum s-a arătat în capitolul anterior; şi pentru că în cea mai perfectă formă, ca cea a raiului, părțile sunt asemenea întregului, şi diviziunile mai mici asemenea celor mai mari. Cele mai mici diviziuni şi părți ale raiului sunt societățile din care e format, iar acestea sunt raiuri la o scară mai mică, cum poate fi văzut mai sus (51-58). Această asemănare este constantă, pentru că în ceruri binele tuturor e derivat dintr-o unică dragoste ca sursă a sa. Dragostea unică ce e sursa întregului bine ceresc e dragoste de Dumnezeu derivată din El însuşi; deci întregul raiului în general, fiecare societate mai puțin general şi fiecare înger în particular se aseamănă cu Dumnezeu, cum a fost deja arătat (n. 58).

Fiecare înger are o formă umană perfectă

73. În cele două capitole anterioare s-a arătat că raiul ca întreg şi, în acelaşi fel, fiecare societate din ceruri, are formă umană; din lanţul raţiunii înaintat aici, urmează că acelaşi lucru e adevărat pentru fiecare înger. Cum raiul are formă umană la cea mai înaltă treaptă şi fiecare societate a cerului la o scară mai mică, la fel, şi fiecare înger are formă umană; deoarece în cea mai perfectă formă, ca cea a raiului, întregul e asemenea fiecărei părţi şi fiecare parte e asemenea întregului. Iar asta pe temeiul că raiul este o comunitate ce împarte totul cu fiecare din locuitorii săi, şi fiecare locuitor primeşte tot ce are de la această comunitate. Un înger e un rai în miniatură pentru că e un recipient al tuturor lucrurilor cereşti, cum a fost arătat mai sus în secţiunea cuvenită. Deci şi omul, în măsura în care primeşte raiul în el, este un asemenea recipient (vezi mai sus n. 57). Acest lucru e descris în Apocalipsă prin aceste cuvinte: „***A măsurat zidul sfântului Ierusalim şi a găsit o sută patruzeci şi patru de colţi măsura unui om, adică a unui înger***" (21: 17). Ierusalimul despre care se vorbeşte aici este Biserica lui Dumnezeu, şi într-un sens mai extins, raiul; zidul lui e adevărul ce îl protejează de asaltul falsităţilor şi răului; numărul de o sută patruzeci şi patru denotă întregul bine şi adevăr în totalitatea lor; măsura e calitatea sa; omul este recipientul întregului bine şi adevăr în general şi în particular şi deci al raiului; şi din moment ce un înger este şi el un om datorită acestor daruri, se spune: „***măsura unui om, adică a unui înger***". Acesta este sensul spiritual al acestor cuvinte. Fără o cunoaştere a acelui sens, cine ar putea înţelege ce se spune prin zidul sfântului Ierusalim fiind ..măsura unui om, adică a unui înger"?

74. Dar să vorbim despre propria-mi experienţă. Ara văzut de mii de ori că îngerii sunt forme umane sau oameni. Am vorbit cu ei ca de la un om la altul, câteodată doar eu unul, iar alteori cu mai mulţi laolaltă, şi niciodată nu am văzut ceva în forma lor care să difere de cea a unui om. M-am întrebat uneori dacă cumva am fost înşelat de iluzii sau dispoziţii vizionare, dar totuşi mi-a fost dat sa îi văd când eram complet treaz, în exerciţiul fiecărui simt fizic, cu mintea clară şi limpede. Le-am spus şi eu că oamenii din lumea creştină sunt atât de ignoranţi în privinţa îngerilor şi a spiritelor, încât îi cred a fi minţi fără formă sau mai mult gânduri, pe care nu îi văd decât ca pe ceva subtil ce posedă un principiu vital; şi deoarece ei nu le atribuie spiritelor nimic uman în afara facultăţii de gândire, cred că acestea nu pot vedea pentru că nu au ochi; nici auzi, pentru că nu au urechi; nici vorbi pentru că nu au nici gura, nici limbă. Îngerii au replicat că ştiu de existenţa unor astfel de crezuri în lume, şi cu deosebire printre cei învăţaţi, şi de asemenea, spre uimirea lor, în rândul clerului. Au considerat un temei pentru acest lucru, faptul că învăţaţii, care sunt şi conducătorii lumii, au deviat ideea îngerilor şi a spiritelor, gândită prin prisma ideilor senzoriale ale omului exterior; iar cei ce gândesc astfel, nefiind luminaţi de ideea generală implantată în fiecare, trebuie din necesitate să inventeze astfel de ficţiuni, pentru că ideile senzoriale ale omului exterior înţeleg doar ce se află în natură şi nimic din ceea ce transcende natura, şi deci nimic legat de lumea spirituală. Acest mod eronat de a gândi despre îngeri s-a extins de la aceste autorităţi conducătoare spre alţii, care nu au gândit pentru sine, dar care şi-au împrumutat, opiniile de la primii, adoptându-le ca articole de credinţă; şi, revăzându-le mai apoi în propriile lor minţi, pot doar cu dificultate să renunţe la ele, aşa încât rămân cu cea mai mare parte dintre ele şi le adoptă.

Ei au spus mai departe, că cei simpli în credinţă şi în inimă nu vehiculează asemenea idei legate de îngeri; ci se gândesc la ei ca la oameni cereşti; aceştia nu au stins, prin erudiţie, lumina aprinsă de ei în cer, şi nici măcar nu pot concepe ceva fără o formă. Pentru acest motiv, îngerii din biserici, fie sculptaţi sau pictaţi, sunt întotdeauna reprezentaţi ca oameni. Cât despre ceea ce e trimis din rai, au spus că este Sfera Divină revărsându-se în cei ce sunt în binele credinţei şi al vieţii.

75. Din întreaga mea experienţă, care s-a extins de-a lungul mai multor ani, pot declara şi afirma solemn că îngerii, în privinţa formei lor, sunt în fiecare detaliu oameni; că ei au o faţă, ochi, urechi, un trup, braţe, mâini şi picioare; că văd, aud şi discută între ei, şi, într-un

cuvânt că nu le lipseşte nimic din ce are un om, în afară de trupul material. I-am văzut în propria lor lumină care depăşeşte cu mult în intensitate lumina amiezilor din lume; şi în acea lumină, toate trăsăturile lor puteau fi văzute mai clar şi mai distinct decât feţele oamenilor de pe pământ. De asemenea mi-a fost dat să văd un înger din cerul lăuntric. Faţa sa era cu mult mai strălucitoare şi mai minunată decât feţele îngerilor din cerurile inferioare. L-am observat cu atenţie şi avea o formă umană în întreaga ei perfecţiune.

76. Trebuie observat că îngerii nu pot fi văzuţi de om cu ochii trupului său ci doar cu cei ai spiritului din el; spiritul său se află în lumea spirituală iar toate lucrurile trupului sunt în cea naturală. Doar cele asemănătoare se pot privi reciproc, datorită perspectivei din care sunt privite. Pe lângă asta, oricine ştie că ochiul, organul vederii trupeşti, este atât de slab încât nu poate vedea nici măcar obiecte mai mici din natură decât cu ajutorul microscopului, cu atât mai puţin poate distinge obiecte ce se află deasupra sferei naturii, cum ar fi toate lucrurile din lumea spirituală. Totuşi, acestea pot fi văzute de om atunci când se retrage din vederea trupului şi când ochii spiritului său sunt deschişi, lucru ce se produce pe loc în clipa în care Dumnezeu doreşte ca omul să pătrundă lucrurile spirituale. În acel moment, el nu e deloc conştient că nu le vede cu ochii trupului. În acest fel au fost văzuţi îngerii de către Avraam, Lot, Manoah şi de Prooroc. Tot aşa a fost văzut Domnul de discipoli după înviere. Tot în acelaşi mod am văzut şi eu îngeri. Pentru că profeţii au văzut astfel, au fost numiţi clarvăzători şi oameni ai căror ochi sunt deschişi (I Samuel 9: 9; Numb. 24: 3); iar ceea ce i-a făcut să vadă astfel a fost numit „deschiderea ochilor". Asta s-a întâmplat şi cu servitorul lui Elisei, unde citim: „***Elisei s-a rugat, şi a zis: Doamne, deschide-i ochii să vadă, iar Dumnezeu a deschis ochii slujitorului, care a văzut muntele plin de cai şi de care de foc împrejurul lui Elisei***" (II Regi 6: 17).

77. Spiritele bune, cu care am discutat pe această tema au fost îndurerate când au auzit câtă ignorantă există în biserică privind natura raiului, a spiritelor şi a îngerilor; şi m-au însărcinat plini de indignare să declar că ei nu sunt minţi fără formă, nici adieri de vânt, ci oameni în formă, şi că văd, aud şi simt la fel ca oamenii din lume.

Raiul are, atât în general cât şi în particular, formă umană datorită umanităţii divine a lui Dumnezeu

78. Că raiul are atât în general cât şi în particular formă umană datorită umanităţii divine a lui Dumnezeu urmează ca o concluzie a tot ceea ce a fost spus în capitolele anterioare; am arătat: - 1. Că Dumnezeu este Stăpânul Cerurilor. 2. Că sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul. 3. Că raiul e format din nenumărate societăţi, iar fiecare societate e un rai la o scară mai mică şi fiecare înger e un rai în miniatură. 4. Că raiul universal, privit colectiv, are formă umană. 5. Că, de asemenea, fiecare societate a raiului are formă umană. 6. Că fiecare înger are o formă umană perfectă. Aceste propoziţii ne îndreaptă spre concluzia că şi Fiinţa Divină ce creează raiul are formă umană.

79. Ca aşa stau lucrurile mi-a fost dovedit prin pură experienţă, din care voi dezvălui acum o parte. Nici un înger din ceruri nu vede Fiinţa Divină altfel decât în formă umană; iar cei ce se află în cerurile înalte nici măcar nu pot concepe Fiinţa Divină altfel. Necesitatea unei astfel de concepţii vine de la însăşi Sfera Divină ce se revarsă în minţile lor şi de asemenea din forma raiului, în acord cu care îşi difuzează gândurile; fiecare gând al îngerilor se difuzează în jurul lor, şi ei se bucură de inteligenţă şi înţelepciune în proporţie cu această difuzie. De aceea toţi cei din rai îl recunosc pe Dumnezeu, pentru că nu există altă Umanitate Divină în afara Lui. Aceste lucruri nu mi-au fost doar spuse de îngeri ci mi-a fost îngăduit şi mie să le simt atunci când am fost, înălţat în sfera interioară a raiului. Este deci evident că, cu cât îngerii sunt mai înţelepţi, cu atât mai limpede simt acest adevăr; şi asta le permite să îl

vadă pe Dumnezeu; Dumnezeu se arată într-o formă angelică Divină, aceeaşi cu forma umană, doar celor ce recunosc şi cred într-o Ființă Divină vizibilă; dar nu şi celor ce venerează o Divinitate invizibilă, pentru că primii îşi pot vedea Stăpânul, pe când ceilalți nu îl văd pe-al lor.

80. Din moment ce îngerii nu percep o Divinitate invizibilă, sau cum spun ei, lipsită de formă, dar văd o Ființă Divină cu formă umană, sunt obişnuiți să spună că doar Dumnezeu este om şi că ei toți sunt oameni prin derivație de la El; şi că fiecare e om atâta timp cât Îl primesc în ei. Prin primirea lui Dumnezeu în ei, înțeleg primirea binelui şi adevărului ce vin de la El, căci Dumnezeu este propriu-I bine şi propriu-I adevăr. Ei numesc asta înțelepciune şi inteligență şi spun că toți ştiu că inteligența şi înțelepciunea îl fac pe om ceea ce este şi nu altceva. Acest adevăr e limpede din felul cum apar îngerii din cerurile lăuntrice ce trăiesc în bine şi adevăr de la Dumnezeu şi deci în înțelepciune şi inteligență; ei au o formă umană frumoasă şi perfectă, pe când îngerii din cerurile de mai jos au o formă mai puțin perfectă sau frumoasă. Dar în iad situația e exact pe dos. Locuitorii săi, când sunt văzuți în lumina raiului, rar apar ca oameni; ei apar ca monştri: aceştia nu trăiesc în bine şi adevăr, ci în rău şi falsitate, şi deci în opusele inteligenței şi înțelepciunii. Pe acest motiv, viața lor nu e numită viață, ci moarte spirituală,

81. Cum raiul, atât în general cât şi în particular, are formă umană derivată din Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, îngerii spun că se află în Dumnezeu; iar unii că sunt în Trupul Lui; prin asta înțeleg că sunt în binele dragostei Sale, cum însuşi Dumnezeu dă învățătură: „***Rămâneți în Mine, iar Eu voi rămâne în voi. După cum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot aşa nici voi nu puteți să aduceți roadă dacă nu rămâneți în Mine; căci, despărțiți de Mine nu puteți face nimic. Rămâneți în dragostea Mea. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în dragostea mea***” (Ioan 15: 4-10).

82. Aceasta fiind percepția Ființei Divine în ceruri, este normal ca fiecare om a cărui minte e în înțelepciune sub influență cerească, să gândească la Dumnezeu în formă umană. La fel gândeau strămoşii şi la fel gândesc modernii, toți cei dinlăuntrul sau din afara bisericii. Cei simpli Îl văd în gând ca un om bătrân înconjurat de strălucire. Dar această percepție a fost stârpită de către cei ce s-au îndepărtat de influența raiului, bazându-se pe propria lor inteligență sau trăind în rău. Cei ce au stârpit-o prin inteligență auto-centrată nu vor avea decât un Dumnezeu invizibil; iar cei ce trăiesc în rău nu vor avea nici un Dumnezeu. Nici unul dintre ei nu ştie că există astfel de percepții esențiale, din moment ce nu există pentru ei; totuşi aceasta este preadivinul adevăr ceresc ce se revarsă primul din ceruri în om, deoarece omul e născut pentru rai şi nici unul nu pătrunde acolo fără a avea o idee corectă despre Ființa Divină.

83. Deci cel ce nu împărtăşeşte ideea cerească despre Ființa Divină ce creează raiul, nu poate fi înălțat nici până la cel mai de jos prag al raiului. Imediat ce se apropie de el, simte o puternică rezistență şi repulsie, pentru că mintea sa interioară ce ar trebui să fie deschisă pentru primirea raiului nu are forma acestuia şi deci se închide; şi se închide cu atât mai mult cu cât se apropie de el. Acest lucru se întâmplă cu mulți din sânul bisericii care îl neagă pe Dumnezeu şi cu cei care, ca socinienii, îi neagă Divinitatea. Dar ce se întâmplă cu mulțimea celor născuți în afara bisericii şi care, neavând *Cuvântul* Său, nu ştiu nimic despre Dumnezeu, se va vedea în paginile următoare.

84. Este limpede că cei vechi gândeau Ființa Divină ca om, datorită apariției sale în fața lui Avraam, Lot, Iosua, Gideon, Manoe, a soției sale şi a altora care, deşi l-au văzut pe Dumnezeu ca om, îl adorau ca pe Stăpânul Universului, numindu-l Stăpânul cerurilor şi al pământului, sau Iehova. Că Avraam L-a văzut pe Dumnezeu, El însuşi dă învățătură în Ioan (8: 56); şi că tot pe El L-au văzut şi alții e evident din cuvintele Lui: „***Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu, nici nu i-a auzit glasul, nici nu i-a văzut fața***” (Ioan 1: 18; 5: 37).

85. Doar cu mare dificultate pot înțelege că Dumnezeu este om cei care judecă toate lucrurile prin prisma ideilor senzitive ale omului exterior. Căci un astfel de om gândeşte Ființa Divină la fel cum gândeşte lumea şi lucrările din ea; aşadar el nu poate concepe altfel un Om Divin şi Spiritual, decât ca pe un om corporal obişnuit; aşa trage concluzia că, dacă Dumnezeu ar fi om, ar avea mărimea universului; şi dacă ar guverna raiul şi pământul, ar face-o prin intermediul multor subordonați, în maniera regilor acestei lumi. Dacă i s-ar spune că în rai spațiul nu e conceput la fel ca în lume, nu ar înțelege; căci el nu poate gândi decât ce e natural şi poate concepe doar spațiul ce îl are în fața ochilor; dar ar fi o mare greşeală să gândeşti în acest fel lucrurile privitoare la rai. Spațiul în rai nu e la fel ca spațiul din lume, pentru că cel din lume e fix şi deci măsurabil; însă în rai nu e aşa, şi deci nu poate fi măsurat. Vom spune mai multe despre asta când vom ajunge să vorbim despre spațiu şi timp în lumea spirituală.

Mai apoi, oricine ştie cât de departe poate vedea ochiul, până la soare şi la stele, care sunt la o atât de mare depărtare. Cel ce gândeşte mai adânc ştie că vederea interioară, adică cea a gândului, pătrunde mai departe, şi că o vedere încă mai lăuntrică are o rază mult mai largă. Ce poate fi atunci dincolo de privirea Divină care este cea mai înaltă şi mai pătrunzătoare dintre toate? Asta se întâmplă deoarece gândul are o rază atât de mare încât toate lucrurile din rai sunt comunicate fiecărui locuitor de acolo, fiind toate lucruri ale Sferei Divine ce creează şi umplu raiul, cum a fost arătat mai sus.

86. Locuitorii raiului sunt uimiți de faptul că omul se consideră inteligent atunci când, gândind despre Dumnezeu, gândeşte la ceva invizibil, adică incomprehensibil sub orice formă; şi că îi consideră pe cei ce gândesc altfel neinteligenți şi oameni simpli, pe când adevărul este tocmai pe dos. Îngerii spun: „Cei ce se consideră inteligenți să se întrebe dacă nu cumva primesc natura ca pe Dumnezeu; unii, natură ca esență a vederii iar alții, natură în ascunzişurile ei. Sunt ei oare atât de orbi încât să nu ştie ce este Dumnezeu, ce e un înger, ce e un spirit, ce e propriul lor suflet ce trăieşte după moarte şi ce este viața raiului în om? Şi nu sunt oare ei la fel de ignoranți în alte privințe intelectuale? Totuşi, cei pe care îi numesc simpli ştiu toate aceste lucruri în felul lor. Ei au o concepție despre Dumnezeul lor, că este o Ființă Divină cu formă umană; despre un înger că este un om ceresc; despre propriul lor suflet ce are să trăiască după moarte că devine mai apoi un înger; şi despre viața raiului în om că e viața trăită după preceptele Divine". Pe aceştia îi numesc îngerii inteligenți şi potriviți pentru rai, iar pe ceilalți, dimpotrivă, neinteligenți.

Există o corespondență între toate lucrurile din rai şi toate lucrurile omeneşti

87. În ziua de azi nu se ştie ce astfel de corespondențe există. Această ignoranță e cauzată de multe motive; însă cauza majoră e că omul s-a separat de rai prin dragostea de sine şi de lume. Cel ce se iubeşte pe sine şi lumea mai presus de toate, îndrăgeşte doar lucrurile lumeşti, pentru că acestea îi alimentează simțurile exterioare şi îi satisfac mintea inferioară, şi respinge lucrurile spirituale ce mulțumesc simțurile interioare şi farmecă sufletul, el dă aceste lucruri de o parte spunând că sunt prea înalte pentru înțelegerea unui om. Cu totul altfel se întâmpla cu cei vechi, deoarece pentru ei ştiința corespondențelor era ştiința majoră. Prin intermediul ei au devenit mai inteligenți şi înțelepți, iar cei din lumea bisericii comunicau cu raiul; ştiința corespondențelor este o ştiință angelică. Cei mai vechi oameni, care erau oameni celeşti, îşi bazau gândurile pe corespondențe, la fel cum fac îngerii. De aceea ei puteau vorbi cu îngerii şi Dumnezeu însuşi le apărea des şi îi instruia. Dar în ziua de azi, acea ştiință este în întregime pierdută, astfel încât nici măcar nu se mai ştie ce este corespondența.

88. Fără cunoaşterea a ceea ce este corespondența, nimic nu poate fi limpede ştiut despre lumea spirituală; nici despre influența sa asupra lumii obişnuite; nici măcar relația

dintre lumea spirituală cu cea naturală nu poate fi înţeleasă; şi nimic nu poate fi ştiut despre spiritul omului, numit suflet şi influenţa sa asupra trupului; şi nici despre existenţa omului după moarte; este deci necesar să explic natura şi calitatea corespondenţei. Astfel, vom pregăti calea pentru ceea ce urmează.

89. În primul rând deci, se va spune ce este de fapt corespondenţa. Întreaga lume obişnuită îi corespunde lumii spirituale, nu doar în general ci şi în particular. Deci, orice lucru din lumea obişnuită ce îşi derivă existenţa din cea spirituală, se spune că este corespondentul celuilalt. Trebuie observat că lumea obişnuită există şi subzistă datorită lumii spirituale, exact cum un efect îşi datorează existenţa cauzei sale eficiente. Tot ceea ce se află sub soare şi primeşte de la el căldură şi lumină e numit lumea obişnuită, şi toate lucrurile ce există datorită lui aparţin acestei lumi. Pe când raiul este lumea spirituală şi toate lucrurile cereşti aparţin acestuia.

90. Din moment ce omul este atât un rai cât şi o lume în miniatură, format după tiparul întregului rai şi a întregii lumi (vezi mai sus, n. 57), are deci în el o lume spirituală şi una obişnuită. Regiunile interioare ale minţii sale ce sunt legate de înţelegerea şi voinţa sa constituie lumea lui spirituală; iar regiunile exterioare ale minţii, care sunt legate de simţurile şi acţiunile sale trupeşti, formează lumea obişnuită. Aşadar tot ce există în acea lume obişnuită, cea a trupului cu simţuri şi acţiuni şi îşi derivă existenţa din cea spirituală, cea a minţii cu înţelegere şi voinţă, este numit corespondentul său.

91. Natura acestei corespondenţe poate fi văzută chiar pe faţa omului. Pe o faţă ce nu a fost învăţată să se ascundă, toate sentimentele minţii se înşiruie vizibil într-o formă naturală, în adevărata lor imagine, şi deci despre chip se spune că este oglinda minţii. Astfel se arată lumea spirituală a omului în cea obişnuită; şi, în acelaşi fel, ideile înţelegerii sale se dezvăluie în vorbire, iar determinaţiile voinţei sale în gesturile trupului. Toate lucrurile ce iau formă pe trup, fie pe faţă, în vorbire sau gesturi, sunt numite corespondenţe.

92. Din aceste observaţii se poate vedea ce este omul lăuntric şi cel exterior, pentru că cel lăuntric e numit spiritual, iar cel exterior, natural; iar unul e diferit de celălalt, la fel cum e raiul de lume. Toate lucrurile ce prind formă şi există în omul exterior sau natural, iau formă şi existenţă datorită omului lăuntric sau spiritual.

93. Atâta s-a spus despre corespondenţa omului lăuntric sau spiritual cu cel exterior sau natural. Vom vorbi acum despre corespondenţa întregului rai cu fiecare parte a omului.

94. S-a arătat că întregul rai are formă şi asemănare umană şi că este numit Marele Om. De asemenea, s-a arătat că societăţile angelice din care e format raiul sunt rânduite precum membrele, organele şi viscerele în om; astfel încât unele se află în cap, unele în braţe şi câte unele în fiecare parte a acestui trup (n. 59-72). Societăţile ce se află în fiecare parte a raiului corespund acelor părţi a omului; de exemplu societăţile ce se află în cap corespund capului uman; cele ce se află în piept corespund pieptului; iar cele din braţe braţelor şi tot aşa în fiecare caz. Datorită acestei corespondenţe, omul continuă să existe, pentru că el îşi derivă existenţa doar din rai.

95. S-a arătat deja că raiul e împărţit în două împărăţii, una numită împărăţia celestă, iar cealaltă împărăţia spirituală, împărăţia celestă corespunde în general inimii şi lucrurilor legate de inimă din întregul trup; împărăţia spirituală corespunde plămânilor şi tuturor lucrurilor legate de ei din întregul trup. Inima şi plămânii formează într-adevăr două împărăţii în om. Inima îl conduce prin artere şi vene, iar plămânii prin nervi şi muşchi, şi ambele se unesc în fiecare efort şi mişcare. În lumea spirituală a fiecărui om, numită omul său spiritual, există de asemenea două împărăţii; una cea a voinţei, iar cealaltă a înţelegerii. Voinţa conduce prin sentimentele binelui iar înţelegerea prin sentimentele adevărului. Şi aceste împărăţii corespund împărăţiilor inimii şi plămânilor din trup. Cazul e similar şi în ceruri, împărăţia celestă este principiul-voinţă al raiului şi spre el conduce binele dragostei; iar împărăţia spirituală

este principiul intelectual al raiului, iar ceea ce domneşte în acea împărăţie e adevărul. Ele corespund funcţiilor inimii şi plămânilor în om. Din această corespondenţă în *Cuvânt,* inima semnifică voinţa şi de asemenea binele dragostei; iar suflul plămânilor semnifică înţelegerea şi adevărul credinţei. Astfel, şi sentimentele sunt atribuite inimii, deşi aceasta nu reprezintă nici locul, nici sursa lor.

96. Corespondenţa dintre cele două împărăţii ale cerului şi inimă şi plămâni este corespondenţa generală între rai şi om; dar există o corespondenţă mai particulară cu fiecare dintre membrele, organele sau părţile lăuntrice, a cărei natură o vom descrie aici. Cei ce se află în capul Marelui Om sau rai, îi depăşesc pe toţi ceilalţi în fiecare bine; deoarece ei trăiesc în dragoste, pace, inocentă, înţelepciune, inteligenţă şi deci în bucurie şi fericire; acestea influenţează capul omului şi lucrurile ce aparţin capului pentru că le corespund. Cei ce se află în pieptul Marelui Om sau rai, trăiesc în binele milei şi al credinţei, iar pieptul omului căruia îi corespund este subiectul influentei lor. Cei ce se află în şale şi în organele consacrate procreării din Marele Om sau rai, sunt corespondenţii dragostei maritale; cei ce se află în picioare sunt în cel mai inferior bine al raiului, numit bine natural-spiritual. Cei ce sunt în braţe şi în mâini sunt dăruiţi cu puterea adevărului derivat din bine; cei ce sunt în ochi se disting prin înţelegere; cei din urechi prin atenţie şi supunere; cei din nări pentru percepţie. Cei ce se află în gură şi limbă sunt neîntrecuţi la discursuri înţelepte. Cei ce sunt în rinichi sunt în posesia adevărului ce examinează, reperează şi corectează. Cei din ficat, pancreas şi splină sunt pricepuţi în purificarea binelui şi a adevărului în diferite feluri, şi aşa mai departe cu restul. Toţi acţionează asupra părţilor similare ale omului şi le corespund. Influenţa cerească se revarsă în funcţiile şi foloasele părţilor trupului; iar foloasele lor, venind din lumea spirituală, capătă o formă materială derivată din lumea obişnuită şi astfel se transformă în efecte, în acest fel există o corespondenţă între ele.

97. Pe această bază, prin aceste membre, organe şi părţi interne, lucruri ca cele tocmai menţionate sunt semnificate în *Cuvânt,* pentru că toate lucrurile din *Cuvânt* au o semnificaţie în acord cu corespondenţa lor. Astfel, prin cap e semnificată inteligenţa şi înţelepciunea; prin piept mila; prin şale, dragostea maritală; prin braţe şi mâini puterea adevărului; prin picioare ceea ce este natural; prin ochi înţelegerea; prin nări percepţia; prin urechi supunerea; prin rinichi purificarea adevărului; şi aşa mai departe. De asemenea, în vorbirea obişnuită e normal să spui despre cineva inteligent şi înţelept că are cap; despre cineva ce iubeşte pe altul că-i este prieten intim; despre cineva cu o percepţie deosebită că are un miros ascuţit; despre cineva inteligent că are o vedere ascuţită; despre un om cu putere mare că are braţe lungi; despre cineva care făptuieşte din dragoste, că o face din inimă. Acestea şi multe alte expresii din vocabularul omului sunt derivate prin corespondenţă; căci astfel de expresii vin din lumea spirituală, deşi omul nu o ştie.

98. Că există o astfel de corespondenţă între toate lucrurile din rai şi cele omeneşti, mi-a fost arătat de experienţă; atâta experienţă încât să mă convingă de un lucru de la sine evident şi dincolo de orice îndoială. Dar nu e necesar să dau ca exemplu întreaga mea experienţă, şi nu ar avea sens să o expun în întregimea ei. Oricum se poate vedea în *Arcana Cœlestia* în capitolele unde se vorbeşte despre corespondenţe, reprezentări, influenţa lumii spirituale asupra celei naturale şi contactul dintre suflet şi trup.

99. Dar deşi toate lucrurile ce aparţin trupului omenesc corespund tuturor lucrurilor din rai, omul nu se aseamănă raiului în forma lui exterioară ci în cea interioară. Mintea interioara a omului este cea ce primeşte raiul. Atâta timp cât ea primeşte raiul într-însa, omul este un rai în miniatură, după modelul întregului rai: dar dacă această minte nu primeşte în ea raiul, omul nu are nici acest model nici această asemănare. Totuşi, forma sa exterioară, fiind în contact cu lumea şi în armonie cu legile sale, poate poseda felurite grade de frumuseţe. Pentru că frumuseţea exterioară, adică cea a trupului, e derivată din părinţi şi din formarea în pântec,

şi mai apoi e păstrată de lucrurile fără limită din lume. Totuşi forma omului natural diferă foarte mult de cea a omului spiritual. Forma spiritului uman mi s-a arătat ocazional; în unii ale căror trăsături erau drepte şi frumoase, spiritul era deformat, negru şi monstruos, încât l-ai numi asemănare a iadului şi nu a raiului; dar în alții care nu erau deosebit de arătoşi în exterior, spiritul era frumos, clar şi angelic. Spiritul omului apare la fel după moarte cum a fost şi pe când trăia, deşi atunci era îmbrăcat cu un trup.

100. Dar corespondența nu se aplică doar la om, căci există corespondențe ale cerurilor între ele. Cel de-al doilea cer sau cel din mijloc corespunde celui de-al treilea sau celui lăuntric; iar primul sau cerul de jos corespunde celui de-al doilea sau celui din mijloc, primul cer sau cel de jos corespunde de asemenea formelor trupeşti ale omului numite membre, organe şi viscere. Deci, părțile trupeşti ale omului sunt cele în care se termină raiul şi pe care acesta se sprijină. Dar acest adevăr va fi explicat mai pe larg altundeva.

101. Neîndoielnic trebuie notat că toate corespondențele cu raiul se fac şi cu Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, căci raiul îşi trage existența din El iar El este raiul, cum s-a arătat în capitolele anterioare. Dacă Umanitatea Divină nu s-ar fi revărsat în toate lucrurile cerului şi, prin corespondențe, în toate ale lumii, nu ar fi existat nici înger, nici om. Este deci limpede de ce Domnul a fost făcut Om şi de ce şi-a îmbrăcat Divinitatea cu forma Umanității, de la început la sfârşit; căci Umanitatea Divină din care a subzistat raiul înainte de venirea Domnului nu mai era potrivită pentru suportul tuturor lucrurilor, deoarece omul, baza întregului cer, a subminat şi a distrus ordinea.

102. Îngerii rămân uimiți când aud că există oameni ce îi atribuie toate lucrurile naturii şi nimic Ființei Divine şi care cred că trupurile lor, în care sunt concentrate atâtea minuni cereşti, sunt sculptate de natură. Sunt încă mai uluiți că rațiunea omului este de asemenea atribuită aceleiaşi surse; dacă oamenii şi-ar eleva puțin mințile ar putea vedea că astfel de lucruri sunt derivate din Ființa Divină şi nu din natură; şi că natura a fost creată doar pentru a îmbrăca ceea ce este spiritual şi pentru a-l prezenta, într-o formă corespunzătoare, în ultima sferă a ordinii. Aceşti oameni se aseamănă bufnițelor ce văd în întuneric şi nu în lumină.

Există o corespondență între rai şi toate lucrurile pământeşti

103. Ce este corespondența s-a explicat în capitolul anterior, şi, de asemenea, s-a arătat că toate părțile trupului animal, în general şi în particular, sunt corespondente. Urmează acum să arătăm că toate lucrurile de pe pământ şi din lumea întreagă sunt corespondențe.

104. Toate lucrurile de pe pământ sunt împărțite în trei împărății, numite împărăția animală, cea vegetală şi cea minerală. Lucrurile din împărăția animală sunt corespondențe de gradul întâi pentru căi trăiesc; cele ale împărăției vegetale sunt de gradul al doilea pentru că doar cresc; iar cele ale împărăției minerale de gradul ai treilea pentru că nici nu trăiesc, nici nu cresc. Corespondențele din împărăția animală sunt creaturi de diferite feluri ce trăiesc, unele mergând, altele târându-se pe pământ, altele zburând prin aer; dar nu e necesari să le menționăm în detaliu pentru că sunt cunoscute. Corespondențele din împărăția vegetală sunt toate lucruri ce cresc şi înfloresc în grădini, păduri, pe câmpuri şi pajişti; şi acestea sunt cunoscute, nefiind nevoia să le menționăm în detaliu. Corespondențele din împărăția minerală sunt metalele, atât cele nobile cât şi cele obişnuite; pietrele prețioase şi cele banale; solurile de diferite feluri şi de asemenea apa. Pe lângă acestea, tot corespondențe sunt şi cele prelucrate de om pentru folosul său: feluritele mâncăruri, articolele de îmbrăcăminte, casele, edificiile publice şi multe alte lucruri.

105. Corpurile cereşti ca soarele, luna, stelele şi de asemenea fenomenele atmosferice precum norii, ceața, ploaia, fulgerul şi trăsnetul sunt şi ele corespondențe. Cele ce se datorează prezenței sau absenței soarelui, precum lumina şi umbra sau căldura şi frigul sunt de ase-

menea corespondenţe; la fel şi anotimpurile anului numite primăvară, vară, toamnă şi iarnă; şi momentele zilei numite dimineaţă, amiază, seară şi noapte[1].

106. Într-un cuvânt, toate lucrurile existente în natură, de la cel mai mărunt la cel mai mare, sunt corespondenţe. Motivul pentru care sunt astfel e acela că lumea naturală, laolaltă cu tot ce e conţinut în ea, există şi subzistă datorită lumii spirituale, şi ambele datorita Fiinţei Divine. Spunem subzistă la fel cum spunem, există pentru că; toate lucrurile subzistă în ceea ce le-a dat existentă, subzistenţa fiind existenţă perpetuă; şi pentru că nimic nu poate subzista de la sine ci doar din ceva anterior şi deci, la origine, din Cauza Primă; căci dacă s-ar separa de aceasta ar pieri şi ar dispărea pe loc.

107. Fiecare lucru ce există şi subzistă în natură după Ordinea Divină este o corespondenţă. Ordinea Divină e creată de Binele Divin ce porneşte din Dumnezeu, începe de la El şi porneşte din El, trece prin fiecare cer pe rând până în lumea în care se sfârşeşte, şi unde lucrurile ce există după o ordine sunt corespondenţe. Toate lucrurile bune şi de folos există în lume în acord cu o ordine; căci fiecare lucru e bun atâta timp cât e folositor şi cât forma sa se află în relaţie cu adevărul, pentru că adevărul este forma binelui. Astfel, toate lucrurile obişnuite din întreaga lume care se află într-o Ordine Divină sunt în relaţie cu binele şi adevărul.

108. Faptul că toate lucrurile din lume îşi trag existenta dintr-o Origine Divină şi îmbracă în natură forme ce le permite să existe, să-şi aducă foloasele şi deci să corespundă lucrurilor mai înalte, e grăit de fiecare lucru ce poate fi văzut, atât în împărăţia, animală cât şi în cea vegetală. În fiecare împărăţie lumească există lucruri a căror origine cerească poate fi văzută de către orice om care gândeşte ceva mai adânc. Pentru ilustrare vor fi menţionate câteva din nenumăratele exemple; şi vom începe cu cele din împărăţia animală.

Minunata cunoaştere implantată în fiecare animal e în general cunoscută. Albinele ştiu cum să adune mierea de pe flori, cum să construiască celule din ceară în care să depoziteze mierea, şi deci să-şi asigure hrana pentru iarnă. Regina lor depune ouă, iar celelalte au grijă de ele, astupându-le, pentru ca o nouă generaţie să poată lua viaţă. Ele trăiesc sub o anumită formă de guvernare pe care o cunosc din instinct. Ele păstrează albinele lucrătoare şi alungă trântorii, rupându-le aripile; fără a menţiona multe lucruri minunate implantate de rai în ele pentru a le face folositoare; căci ceara lor e folosită pretutindeni de oameni pentru lumânări, iar mierea lor pentru îndulcitul mâncării.

Câte minuni sunt de găsit şi la omizi, cele mai primitive creaturi din împărăţia animală! Ştiu cum să se hrănească cu sucul frunzelor iar mai apoi, la momentul potrivit, să se îmbrace într-o larvă din care să iasă o nouă fiinţă de acelaşi fel. Unele se transformă mai întâi în nimfe şi crisalide care ţes pânze, iar după ce termină, ies cu o formă nouă, împodobită cu aripi, şi zboară prin aer ca în propriul lor rai; apoi se împerechează, depun ouă şi îşi asigură posteritatea.

Pe lângă aceste exemple particulare, toate creaturile ce zboară prin aer îşi cunosc propria hrană, şi nu numai care este aceasta, dar şi unde să o găsească. Ştiu cum să îşi construiască cuiburile, fiecare specie într-o manieră proprie; cum să-şi depună ouăle, să se aşeze pe ele, să-şi ajute puii să iasă din ou, să-i hrănească şi să-i lase să-şi părăsească cuibul atunci când se pot hrăni singuri. De asemenea, îşi cunosc duşmanii ce trebuie evitaţi şi prietenii cu care să se ajute, iar toate acestea chiar de la începutul vieţii; să nu mai menţionăm minunile oului, în care toate stau pregătite în ordine să formeze şi să hrănească puiul embrionar; şi nenumărate alte lucruri.

Care om câtuşi de puţin luminat va spune că aceste lucruri îşi au obârşia altundeva decât în lumea spirituală? Căci lumea obişnuită se îmbracă cu un trup ce se prezintă ca un efect a ceea ce e spiritual la origine. Motivul pentru care animalele pământului şi păsările cerului se nasc cu toate aceste înzestrări, pe când omul nu, îl vom explica acum. Animalele

[1] Vezi şi „Secretele Vieţii" revelate prin Gottfried Mayerhofer, n.r.

trăiesc în conformitate cu legile propriei existenţe şi nu sunt capabile să schimbe ceea ce e derivat din lumea spirituală, pentru că le e imposibil să gândească. Cu totul altfel stau lucrurile cu omul, care are de la lumea spirituală puterea reflecţiei; însă el a pervertit acea putere printr-o viaţă contrară ordinii, favorizată de raţiunea sa. El trebuie deci să se nască într-o stare de ignoranţă absolută şi doar mai apoi să fie condus prin har Divin după ordinea cerească.

109. Şi obiectele împărăţiei vegetale au o astfel de corespondenţă; seminţele cresc şi devin copaci care nasc frunze, produc flori şi mai apoi fructe în care din nou se depozitează seminţe; iar aceste efecte au loc succesiv şi există împreună într-o ordine atât de admirabilă încât este imposibil să le poţi descrie în câteva cuvinte. Chiar dacă s-ar scrie volume despre ele tot ar rămâne ascunse câteva mistere mai apropiate de folosul pe care îl aduc, şi pe care ştiinţa nu le-ar putea niciodată epuiza; din moment ce şi acestea îşi află rădăcina în lumea spirituală sau în cer, care, după cum s-a arătat mai sus, are formă umană, atunci fiecare lucru din această împărăţie e legat în mod esenţial de ceva din om, fapt cunoscut şi unora din lumea învăţată. Tot experienţa m-a învăţat că toate lucrurile din această împărăţie sunt corespondenţe. Frecvent, când stăteam în grădini şi priveam copacii, fructele, florile şi legumele, am văzut obiectele din cer ce le corespundeau, şi am vorbit cu cei în jurul cărora existau, şi am fost instruit în legătură cu natura şi originea lor.

110. A cunoaşte lucrurile spirituale din rai cărora le corespund lucrurile obişnuite din lume, îi e imposibil oricărui om din ziua de azi, exceptând cazul revelaţiei cereşti, deoarece ştiinţa corespondenţelor e în întregime pierdută. Voi ilustra oricum natura acestor corespondenţe ale lucrurilor spirituale cu cele naturale prin câteva exemple.

Animalele pământului corespund în general sentimentelor; animalele îmblânzite şi cele domestice corespund sentimentelor pentru bine; iar animalele fioroase şi nefolositoare celor pentru rău. În particular boii şi taurii corespund sentimentelor minţii naturale, iar oile şi miei sentimentelor minţii spirituale; creaturile cu aripi, după specia din care fac parte, corespund lucrurilor intelectuale ale ambelor minţi; în acest fel au fost animale ca boii, taurii, berbecii, oile, caprele, ţapii, mieii şi mieluşelele, porumbeii şi porumbeii sălbatici, puse în serviciul religios al Bisericii israelite; căci acea Biserică este una reprezentativă care folosea aceste animale pentru sacrificiu. Iar asta deoarece erau considerate corespondente ale lucrurilor spirituale, înţelese în rai după corespondenţa lor. Animalele reprezintă sentimentele după genul sau specia căreia îi aparţin, pentru că sunt creaturi însufleţite; căci întreaga viaţă îşi datorează sentimentelor natura şi originea, Astfel, fiecare animal are din naştere ştiinţă după măsura sentimentelor sale. Omul este asemenea animalelor atât cât priveşte partea sa naturală, şi deci în vorbirea obişnuită e comparat cu acestea: dacă e blând e numit oaie sau miel; dacă e fioros e numit urs sau lup; dacă e viclean e numit vulpe sau şarpe, şi aşa mai departe.

111. Există o corespondenţă similară şi în împărăţia vegetală. În general, o grădină corespunde inteligentei şi înţelepciunii cereşti; din acest motiv, raiul e numit grădina lui Dumnezeu şi paradis, sau de către om paradisul ceresc. Copacii, după specia din care fac parte, corespund percepţiei şi cunoştinţelor despre bine şi adevăr din care se nasc inteligenţa şi înţelepciunea. Pe baza acestui fapt, anticii iniţiaţi în ştiinţa corespondenţelor, îşi ţineau ritualurile sacre în păduri. De aceea copacii sunt atât de des menţionaţi în *Cuvânt,* iar raiul, biserica şi omul sunt comparaţi cu viţa de vie, cu măslinul, cu cedrul şi cu alţi copaci, iar faptele lor bune cu fructele. Hrana vegetală, în special cea din recoltele de grâne ale câmpului corespunde sentimentelor pentru bine şi adevăr; căci acestea împrospătează viaţa spirituală a omului la fel cum hrana vegetală împrospătează viaţa lui naturală. Astfel, pâinea corespunde în general sentimentelor binelui, deoarece întreţine viaţa mai bine decât orice altă hrană şi pentru că e folosită la orice mâncare. Datorită acestei corespondenţe, Dumnezeu însuşi îşi spune pâinea vieţii; iar pâinile erau folosite ca obiect sfânt în biserica israelită, căci erau puse pe masă în tabernacul şi erau numite pâini sacre. Întreaga venerare a Divinităţii celebrată prin sacrificii

era de asemenea numită pâine. Tot pe baza acestei corespondenţe, cel mai sfânt act de venerare în biserica creştină este Cina cea de Taină, la care se împarte pâine şi vin. În aceste câteva exemple poate fi observată natura corespondenţei.

112. Va fi de asemenea explicat pe scurt cum e efectuată prin corespondenţe conjuncţia raiului cu lumea. Împărăţia lui Dumnezeu este o împărăţie de scopuri ce sunt foloase; sau, ceea ce e acelaşi lucru, de foloase ce sunt scopuri. Aşa a fost creat şi format universul de către Fiinţa Divină, încât foloasele să îmbrace pretutindeni asemenea forme, prezente în act sau în efect, mai întâi în rai şi mai apoi în lume; şi tot aşa, prin grade succesive, până la cele mai impure substanţe din natură. Este deci evident că corespondenţa lucrurilor naturale cu cele spirituale, sau a lumii cu raiul, e efectuată prin foloase şi că foloasele le unesc; apoi că formele în care se îmbrăca foloasele sunt corespondenţe şi mijloace ale uniunii, atâta timp cât sunt forme ale foloaselor. În natură şi în cele trei împărăţii ale sale toate lucrurile ce există după o anumită ordine sunt forme ale foloaselor sau efecte formate din foloase pentru a folosi, şi de aceea lucrurile din natură sunt corespondenţe. Dar la om, atâta timp cât trăieşte în spiritul Ordinii Divine, sau atâta timp cât trăieşte în dragoste pentru Dumnezeu şi milă pentru aproape, faptele sale sunt foloase în formă şi sunt corespondenţe prin care e unit cu cerul. A-L iubi pe Dumnezeu şi a-ţi iubi aproapele înseamnă în general a aduce foloase. Mai departe ar trebui cunoscut faptul că omul este mijlocul prin care lumea obişnuită se uneşte cu cea spirituală, sau că este mijlocul acestei uniuni. Căci în el există atât o lume naturală, cât şi una spirituală (n. 57); în acest fel, atâta timp cât omul e spiritual, el este mijloc al uniunii, iar atâta timp cât e natural şi nu spiritual, nu este un mijloc al ei. Oricum, influenţa Divină se revarsă necontenit în lume fără mediaţia omului şi de asemenea în lucrurile din om primite de el din lume, dar nu şi în facultatea sa de a raţiona.

113. Cum toate lucrurile în acord cu Ordinea Divină corespund raiului, la fel toate lucrurile ce sunt contrare Ordinii Divine corespund iadului. Lucrurile ce corespund raiului se leagă de bine şi de adevăr, iar cele ce corespund iadului, de rău şi falsitate.

114. Se va vorbi acum despre ştiinţa corespondenţelor şi despre foloasele sale. S-a spus mai sus că lumea spirituală sau raiul e unit cu lumea naturală prin corespondenţe, şi aşadar omul poate comunica cu raiul tot prin corespondenţe. Îngerii cerului nu îşi bazează gândurile pe lucruri obişnuite, cum face omul. Deci, când un om posedă ştiinţa corespondenţelor, poate fi în comuniune cu îngerii prin gândurile minţii sale. *Cuvântul* a fost scris prin pure corespondenţe ca un mijloc de uniune între rai şi om. Toate cele scrise acolo, până la cel mai mic detaliu, sunt corespondenţe; aşadar, dacă omul ar poseda o ştiinţă a corespondenţelor, ar înţelege *Cuvântul* în sensul său spiritual şi ar avea o ştiinţă a adevărurilor ascunse pe care nu le vede în sensul literal. Căci în *Cuvânt* există un sens literal şi unul spiritual. Sensul literal e format din lucruri lumeşti, iar cel spiritual din lucruri cereşti; şi cum uniunea raiului cu lumea e efectuată prin corespondenţe, fiecare cuvânt din el, până la cel mai mic detaliu, are o astfel de corespondenţă.

115. Am fost învăţat de cei din rai că cei mai vechi oameni ai pământului nostru, ce erau oameni cereşti[2], gândeau intuitiv prin corespondenţe, şi că lucrurile obişnuite din faţa ochilor lor le serveau ca mijloace pentru o astfel de gândire; că având un asemenea caracter, ei se asociau cu îngerii şi vorbeau cu aceştia; şi că, prin ei, raiul era unit cu pământul. De aceea a fost numită acea perioadă vârsta de aur, despre care şi scriitorii antici spuneau că locuitorii raiului trăiau printre oameni şi se asociau cu ei ca prietenii cu prieteni. Dar după acele timpuri s-a născut o altă generaţie ce nu gândea intuitiv prin corespondenţe, ci printr-o ştiinţă a corespondenţelor; şi atunci exista o uniune a raiului cu omul, dar nu de o natură atât de intimă. Această nouă perioadă a fost numită vârsta de argint. Apoi a urmat o altă generaţie care poseda încă o anumită ştiinţă a corespondenţelor, dar nu gândea după ea, căci trăia doar în

[2] Vezi „Casa (Gospodăria) Domnului” revelată prin Jakob Lorber, n.r.

binele obişnuit, şi nu ca predecesorii lor, în binele spiritual. Epoca lor a fost numită vârsta de aramă. După ea, omul a devenit treptat exterior şi corporal; atunci ştiința corespondențelor s-a pierdut în întregime, şi o dată cu ea, şi ştiința raiului şi a multor din lucrurile cereşti. Aceste vârste au fost numite de aur, argint şi aramă tot prin corespondență; căci aurul, prin corespondență, denotă binele ceresc al celor mai vechi dintre oameni; argintul, binele spiritual al celor ce au urmat primilor; iar arama, binele natural al următoarei generații; însă fierul după care a fost numită ultima epocă, semnifică adevărul greu, lipsit de bine.

Soarele în rai

116. Soarele acestei lumi nu e vizibil în rai, la fel cum nu sunt nici lucrurile ce îşi derivă viața din acest soare, pentru că toate sunt naturale. Natura îşi află începuturile, în fond, în acest soare, şi tot ce pleacă de acolo e numit natural. Dar lumea spirituală ce conține raiul se află deasupra naturii şi este complet diferită de cea obişnuită; nici măcar nu comunică între ele decât prin corespondențe. Natura distincției dintre ele poate fi înțeleasă din ceea ce s-a spus mai sus despre grade (n. 38); iar natura comunicării dintre ele din ce s-a spus în cele două capitole anterioare privind corespondențele.

117. Dar deşi nici soarele acestei lumi, şi nici altceva derivat din el, nu e văzut în rai, acolo există totuşi un soare, lumină şi căldură, şi toate lucrurile de găsit şi în lume, pe lângă nenumărate altele, deşi nu au o origine comună; căci toate lucrurile din rai sunt spirituale, pe când cele din lume sunt naturale. Soarele raiului este Dumnezeu, lumina de acolo e Adevărul Divin, iar căldura Binele Divin, şi ambele pleacă din Dumnezeu ca Soare. Din această origine pleacă toate lucrurile ce există şi care pot fi văzute în ceruri. Dar despre lumină şi căldură şi despre lucrurile ce îşi au originea în ele, se vor spune mai multe în capitolele următoare; acest capitol se va ocupa de Soare. Dumnezeu apare în rai ca Soare deoarece este Dragoste Divină, din care toate lucrurile spirituale şi, prin intermediul soarelui acestei lumi, toate lucrurile naturale îşi capătă existența. Această dragoste este ceea ce străluceşte ca Soarele.

118. Nu doar îngerii mi-au spus că Dumnezeu e văzut în rai ca Soare; am văzut uneori eu însumi. Ce am auzit şi am văzut despre Dumnezeu voi descrie aici în câteva cuvinte.

Dumnezeu apare ca Soare nu în rai ci mult deasupra raiului; nu direct deasupra capului în zenit, ci înaintea fețelor îngerilor, la o altitudine medie. El este văzut la o mare distanță în unul din două locuri distincte, înaintea ochiului stâng sau a celui drept. Înaintea ochiului drept El apare întocmai ca un Soare, în splendoare şi măreție, asemenea soarelui acestei lumi; dar înaintea ochiului stâng nu apare ca un soare, ci ca o lună în măreție şi strălucire asemenea lunii noastre, dar mult mai minunată, înconjurată de câteva luni mai mici, toate de aceeaşi strălucire şi minunație. Dumnezeu îi apare fiecăruia în unul din cele două locuri pentru ca e văzut de către fiecare în funcție de natura eului în care îl vede; aşadar, într-un fel de către cei ce Îl primesc în binele dragostei, şi într-alt fel de către cei ce îl primesc în binele credinței. Celor ce îl văd în binele dragostei le apare ca Soare, puternic şi arzător, în funcție de felul cum îl privesc. Aceştia se află în împărăția Sa celestă. Dar celor ce îl văd în binele credinței, le apare ca Lună, strălucitoare şi minunată în funcție de natura recepției lor. Aceştia se află în împărăția Lui spirituală. Iar asta datorită faptului că binele dragostei corespunde focului; iar focul, în sens spiritual, este dragoste; iar binele credinței corespunde luminii, lumina fiind în sens spiritual credință.

Domnul apare în fața ochilor lor deoarece mintea vede prin ochi; binele dragostei prin ochiul drept, iar binele credinței prin cel stâng; căci toate lucrurile ce se află în partea dreaptă, atât în îngeri cât şi în oameni, corespund binelui din care porneşte adevărul; iar cele ce se află pe partea stângă corespund adevărului ce porneşte din bine. Binele credinței este în esență adevăr derivat din bine.

119. Astfel, în *Cuvânt,* Dumnezeu văzut prin dragoste e comparat cu soarele, iar prin credință cu luna; şi, de asemenea, dragostea pentru Dumnezeu inspirată de El însuşi e semnificată prin soare, iar credința în El inspirată în mod similar prin lună; ca în pasajele următoare: „***Şi luna va străluci ca soarele, iar soarele va străluci de şapte ori mai mult, ca lumina a şapte zile.***" (Isaia 30: 26). „***Când te voi stinge, voi acoperi cerurile şi le voi întuneca stelele; voi acoperi soarele cu nori, şi luna nu-şi va mai da lumina ei; voi întuneca pe toți luminătorii cerurilor, şi voi răspândi întunericul peste țara ta***" (Ezechiel 32: 7, 8). „***Soarele se va întuneca la răsăritul lui, şi luna nu va mai lumina***" (Isaia 13: 10). „***Soarele şi luna se întunecă, şi stelele îşi pierd lumina. Soarele se va preface în întuneric, şi luna în sânge***" (Ioel 2: 10, 31; 3: 15). „***Soarele s-a făcut negru ca un sac de păr, luna s-a făcut toată ca sângele şi stelele au căzut pe pământ***" (Apocalipsa 6: 12, 13). „***Îndată după acele zile de necaz, soarele se va întuneca, luna nu-şi va mai da lumina şi stelele vor cădea din cer***" (Matei 24: 29); şi în altele. Prin soare e semnificată dragostea, prin lună credința, iar prin stele cunoaşterea binelui şi adevărului, despre care se spune că se vor întuneca, îşi vor pierde lumina şi vor cădea din cer atunci când nu vor mai exista. Că Dumnezeu e văzut ca Soare în rai e evident din transfigurarea Lui înaintea lui Petru, Iacov şi Ioan, în care fața Sa strălucea precum soarele (Matei 17: 2). Dumnezeu a fost văzut de către discipoli pe când ei se retrăseseră din trupuri şi se aflau în lumina raiului. Pentru acest motiv, anticii, ale căror ritualuri sacre aveau un caracter simbolic, îşi întorceau fața către soarele de la răsărit în timpul Ceremoniei Divine; şi, de aceea, templelor le-a fost dat un aspect oriental.

120. Splendida natură şi intensitate a Dragostei Divine poate reieşi dintr-o comparație cu soarele acestei lumi; dacă credeți, Dragostea Divină e cu mult mai arzătoare decât soarele nostru. De aceea Dumnezeu ca Soare nu îşi trimite razele direct în ceruri, ci focul dragostei Sale este treptat moderat în drumul său. Sferele moderatoare apar ca centuri radiante în jurul Soarelui, îngerii sunt de asemenea învăluiți într-un nor subțire adaptat nevoilor lor, pentru a nu fi răniți de influența Divină. Din acest motiv, cerurile sunt la depărtare de Dumnezeu în funcție de felul cum îl recepționează. Cerurile înalte sunt mai aproape de Dumnezeu ca Soare, pentru că cei de acolo trăiesc în binele dragostei; cerurile de mai de jos sunt mai îndepărtate întrucât trăiesc în binele credinței; iar cei ce nu sunt buni deloc, ca cei din infern, sunt foarte îndepărtați, iar asta în proporție cu gradul opusului bunătății.

121. Când Dumnezeu apare în rai, ceea ce se întâmplă destul de des, El nu e văzut încercuit de Soare, ci într-o formă angelică, deosebită de îngeri prin Divinitatea ce străluceşte din fața Lui. Căci El nu se află acolo în persoană, de vreme ce Dumnezeu în persoană e întotdeauna înconjurat de Soare, ci e prezent acolo în aparență. Este destul de obişnuit în rai ca persoanele să fie văzute ca şi cum ar fi prezente în locul înspre care e ațintită şi fixată privirea lor, deşi acesta s-ar putea să fie foarte îndepărtat de locul în care sunt cu adevărat. Acest lucru se numeşte o prezentare a privirii interioare, despre care vom vorbi mai târziu. Şi eu l-am văzut pe Dumnezeu într-o formă angelică, în afara şi puțin dedesubtul Soarelui, la o mare altitudine; şi de asemenea foarte aproape, într-o formă similară, cu o înfățişare splendidă; şi o dată în mijlocul îngerilor, cu o strălucire de flăcări.

122. Soarele acestei lumi le apare întotdeauna îngerilor ca ceva întunecat, opus Soarelui din rai, iar Luna ca ceva mai puțin întunecos, opusă Linii din rai. Motivul este că focul acestei lumi corespunde dragoste de sine, iar lumina din el corespunde falsității derivate din acea dragoste. Dragostea de sine e în mod direct opusă Dragostei Divine, şi falsitatea derivată din dragostea de sine e direct opusă Adevărului Divin; iar ceea ce e opus Dragostei şi Adevărului Divin este întuneric dens pentru îngeri. De aceea, a venera şi a te închina soarelui şi lunii acestei lumi, semnifică în *Cuvânt* a te iubi pe sine şi falsitățile derivate din acea dragoste; şi deci astfel de idolatri sunt condamnați la surghiunire (Deuteronomul 4: 19; 17: 3-5; Ieremia 8: l, 2; Ezechiel 8: 15, 16, 18, ; Apocalipsa 16: 8; Matei 1.3: 6).

123. Cum Dumnezeu e văzut în rai ca Soare din Dragostea Divină ce se află în El şi radiază din El, toţi cei din rai se întorc către El, cei din împărăţia celestă spre El ca Soare, iar cei din împărăţia spirituală spre el ca Lună. Dar cei din iad se întorc către întunericul gros şi obscuritatea ce se află în partea opusă, şi deci departe de Dumnezeu; căci toţi cei din iad trăiesc în dragostea de sine şi de lume, lucruri opuse lui Dumnezeu. Cei ce se întorc către întunericul gros care se află în locul soarelui din lume sunt în infernul din fund şi se numesc genii rele, iar cei ce se întorc către întunericul din locul Lunii sunt în infernul din faţă şi se numesc spirite rele. De aceea se spune despre locuitorii iadului că se află în întuneric, iar despre cei din rai că se află în lumină. Întunericul de asemenea semnifică falsitatea derivată din rău, iar lumina, adevărul derivat din bine. Ei se îndreaptă în aceste direcţii deoarece toţi cei din viaţa de apoi privesc spre principiile conducătoare ale minţii lor, adică spre dragostea lor, iar mintea formează chipul unui înger sau spirit. În lumea spirituală nu există puncte fixe, ca în lumea obişnuită, ci ele depind de direcţia în care sunt îndreptate feţele lor. Omul, la fel ca spiritul său, se îndreaptă în mod similar; departe de Dumnezeu dacă îndrăgeşte dragostea de sine şi de lume, şi înspre El dacă trăieşte în dragoste pentru El şi aproapele său. Dar omul nu ştie asta, căci se află în lumea naturală, unde punctele de reper sunt fixate după răsăritul şi apusul soarelui. Însă acest lucru, fiind atât de greu de înţeles pentru om, va fi explicat când vom vorbi despre Punctele Cardinale, Spaţiu şi Timp în rai.

124. Pentru că Dumnezeu este Soarele raiului şi toate lucrurile derivate din El privesc înspre El, Dumnezeu este de asemenea centrul comun de care depind toate direcţiile şi poziţiile. Deci toate lucrurile se află în Prezenţa Lui şi sub oblăduirea Lui, atât în ceruri cât şi pe pământ.

125. Din aceste consideraţii, ceea ce a fost spus şi explicat în capitolele anterioare despre Dumnezeu, poate fi văzut acum într-o lumină mai limpede; cum că El este Stăpânul cerurilor (n. 2-6); că Sfera Sa Divină formează raiul (n. 7-12); că Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El şi milă pentru aproape (n. 13-19); că există o corespondenţă între toate lucrurile din lume cu cele din rai şi între rai şi Dumnezeu (n. 87-115); şi că soarele şi luna lumii naturale au şi ele asemenea corespondenţe ca cele indicate (n. 105).

Lumina şi căldura în rai

126. Cei ale căror gânduri rămân la lucrurile naturale nu pot înţelege că în rai este lumină; dar în rai lumina e atât de puternică încât depăşeşte cu mult lumina amiezii pământeşti. Am văzut-o deseori chiar în timpul serii şi al nopţii. La început am rămas uimit când auzeam îngerii spunând că lumina lunii e ceva mai bună decât umbra în comparaţie cu lumina raiului; dar acum că am văzut-o, pot mărturisi că aşa este. Strălucirea şi splendoarea ei întrec orice închipuire. Tot ceea ce am văzut în rai am văzut în acea lumină, şi deci mult mai clar şi mai distinct decât lucrurile din această lume.

127. Lumina raiului nu e naturală ca cea a lumii, ci spirituală, căci porneşte de la Dumnezeu ca Soare, iar acel Soare este Dragoste Divină, cum a fost arătat în capitolul anterior. Ceea ce porneşte din Dumnezeu ca Soare e numit în ceruri Adevăr Divin, deşi în esenţa sa este Bine Divin unit cu Adevăr Divin. De aici au îngerii lumină şi căldură, lumină din Adevărul Divin şi căldură din Binele Divin. Este deci evident că lumina şi căldura raiului, plecând dintr-o astfel de sursă, sunt lucruri spirituale şi nu naturale.

128. Adevărul Divin e lumină pentru îngeri deoarece şi îngerii sunt spirituali şi nu naturali. Fiinţele spirituale văd prin lumina Propriului lor Soare iar cele naturale prin lumina soarelui lor.

Adevărul Divin este sursa din care îngerii primesc înţelegere, iar înţelegerea este vederea lor mentală ce se revarsă în vederea lor corporală şi îi dă naştere. Aşadar, ce e văzut în

rai de la Dumnezeu ca Soare, e văzut în lumină. Aceasta fiind originea luminii din rai, ea variază mai departe în funcție de primirea Adevărului Divin de la Dumnezeu, sau, ceea ce e acelaşi lucru, în funcție de inteligența şi înțelepciunea îngerilor. Lumina împărăției celeste este deci diferită de cea a împărăției spirituale, şi de asemenea este diferită în fiecare societate. Lumina din împărăția celestă este arzătoare în aparență, deoarece îngerii de acolo primesc lumina de la Dumnezeu ca Soare; dar lumina în împărăția spirituala este albă, deoarece îngerii de acolo primesc lumina de la Dumnezeu ca Lună (n. 118). Lumina nu e la fel într-o societate ca în alta. Diferă de asemenea în fiecare societate individuală; căci cele ce se află spre centru sunt într-o lumină mai puternică, iar cei de la circumferință într-una mai slabă (n. 43). Într-un cuvânt, în acelaşi grad în care îngerii sunt recipiente ale Adevărului Divin, adică în măsura în care au inteligență şi înțelepciune de la Dumnezeu, ei au lumină. De aceea îngerii raiului sunt numiți îngeri ai luminii.

129. Deoarece Dumnezeu în ceruri este Adevăr Divin, iar Adevărul Divin este acolo lumină, El este numit în *Cuvânt,* Lumină; şi de asemenea fiecare adevăr ce vine de la el e numit lumină, ca în pasajele următoare: „***Isus a spus: «Eu sunt lumina lumii; cine mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții»***„ (Ioan 8: 12). „***Cât sunt în lume, sunt lumina lumii***" (Ioan 9: 5). Isus a zis: „***Lumina mai este puțină vreme în mijlocul vostru. Umblați cât mai aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul. Câtă vreme aveți lumina printre voi, credeți în lumină, ca să fiți fii ai luminii. Eu am venit ca să fiu lumină în lume, pentru ca oricine crede în mine, să nu rămână în întuneric***" (Ioan 12: 35, 36, 46). „***Lumina a venit în lume, dar oamenii iubeau mai mult întunericul decât lumina***" (Ioan 3: 19). Ioan spune despre Dumnezeu: „***Aceasta e adevărata lumină, care luminează pe orice om***" (Ioan 1: 4, 9). „***Norodul acesta care zăcea în întuneric va vedea o mare lumină, şi peste cei ce zăceau în ținutul şi în umbra morții, va răsări lumina***" (Matei 4: 16). „***Te voi da pentru pacea oamenilor, pentru lumina popoarelor***" (Isaia 42: 6). „***Te-am făcut pentru lumina popoarelor, ca tu să-mi fi salvarea până ia sfârşitul pământului***" (Isaia 49: 6). „***Neamurile salvate vor umbla în lumina ei***" (Apocalipsa 21: 24). „***Trimite lumina şi adevărul Tău ca să mă călăuzească***" (Psalmii 43: 3). În acestea şi în alte pasaje, Dumnezeu e numit lumină datorită Adevărului Divin ce se revarsă din El, şi asemenea e numit şi adevărul însuşi. Cum lumina raiului se naşte din Dumnezeu ca Soare, tot aşa s-a transfigurat înaintea lui Petru, Iacov şi Ioan: „***Chipul Său a apărut ca soarele, iar hainele Lui s-a u făcut strălucitoare şi foarte albe, de o albeață pe care nici un nălbitor de pe pământ n-o poate da***" (Marcu 9: 3; Matei 17: 2). Hainele Domnului apăreau astfel pentru că reprezentau Adevărul Divin ce se revarsă din El în ceruri; şi hainele semnifică în *Cuvânt* adevărul; de aceea se spune în David: „***Te înveleşti cu lumina Ta ca şi cu o manta***" (Psalmii 104: 2).

130. De asemenea, că lumina în ceruri e spirituală şi că lumina este Adevăr Divin, poate fi observat din faptul că şi omul are lumina spirituală din care îşi derivă iluminarea în măsura în care are inteligentă şi înțelepciune din Adevărul Divin. Lumina spirituală a omului este lumina înțelegerii sale, obiectul căreia este adevărul; prin această lumină el clarifică adevărurile, le aranjează în ordine logică şi îşi elaborează concluziile. Omul obişnuit nu ştie că prin lumina adevărată înțelegerea vede astfel de lucruri, deoarece nu poate vedea acea lumină cu ochii săi, nici s-o pătrundă cu gândul nu poate; totuşi, mulți sunt obişnuiți cu ea şi o disting de lumina naturală care e cunoscută doar celor ce gândesc natural şi nu spiritual. Natural gândesc cei care privesc numai lumea şi care atribuie toate lucrurile naturii; iar spiritual gândesc cei care privesc raiul şi atribuie toate lucrurile Ființei Divine. Mi-a fost dat să văd foarte des că lumina ce luminează mintea este lumină adevărată, distinctă de lumina ce e numită naturală. Printr-un proces mental treptat am fost inițiat în acea lumină şi, pe măsură ce mă înălțăm, înțelegerea mea era tot mai luminată, până ce am înțeles ce nu înțelesesem înainte, iar la sfârşit am perceput lucruri despre care nu aveam nici o idee în gândul luminii naturale. Am fost

uneori uimit să văd că aceste lucruri nu sunt înțelese în lumina naturală, pe când apăreau atât de clar şi de limpede în lumina cerească. Cum înțelegerea îşi are propria sa lumină, vorbim despre ea cum vorbim despre ochi: spunem că vede şi că e în lumină atunci când înțelege; şi că e în obscuritate sau întuneric atunci când nu înțelege; şi în multe alte expresii similare.

131. Din moment ce lumina raiului este Adevăr Divin, este şi Înțelepciune şi Inteligență Divină şi deci, a fi înălțat în lumina raiului e acelaşi lucru cu a fi înălțat în inteligentă şi înțelepciune sau cu a fi luminat. Pentru acest motiv îngerii se bucură de lumină în proporție cu inteligența şi înțelepciunea lor. Deoarece lumina raiului este înțelepciune Divină, caracterul fiecăruia este revelat în ea; căci mintea interioară a fiecăruia este acolo afişată cu acuitate pe față, şi nici cel mai mic detaliu nu poate fi ascuns. Îngerii superiori doresc ca toate lucrurile din ei să fie dezvăluite, căci nu doresc nimic altceva decât ce este bun. Altfel se întâmplă cu cei de sub rai, care nu doresc ceea ce e bine; ei se tem din acest motiv să fie văzuți în lumina raiului. Iar locuitorii iadului îşi apar unii altora ca oameni, dar în lumina raiului ca monştri cu chipuri şi trupuri îngrozitoare, formele propriului rău. La fel stau lucrurile şi cu omul în privința spiritului său, când e văzut de îngeri. Dacă e bun, apare ca om, frumos în măsura bunătății sale; dacă e rău, apare ca monstru, urât în măsura răutății sale. Este deci evident că toate lucrurile se dezvăluie în lumina raiului, şi asta se întâmplă pentru că lumina raiului este Adevăr Divin.

132. Cum Adevărul Divin este lumină în ceruri, toate adevărurile luminează oriunde s-ar afla, în mintea unui înger sau a altcuiva, în rai sau în altă parte. Totuşi, adevărurile din afara raiului nu strălucesc ca adevărurile din rai. Primele strălucesc rece, la fel ca zăpada, deoarece nu îşi derivă esența din bine precum adevărurile din rai. Această lumină rece dispare când lumina raiului se aşterne peste ea, iar dacă răul se ascunde în interior, se transformă în întuneric. Am văzut aceasta şi multe alte lucruri deosebite privind strălucirea adevărului, lucruri ce sunt aici omise.

133. Va fi spus acum ceva despre căldura raiului. În esența sa această căldură este dragoste. Vine de la Dumnezeu ca Soare, care e Dragoste Divină în şi din Dumnezeu; cum a fost arătat în capitolul anterior. Este deci evident că spirituală este şi căldura raiului, la fel ca lumina acestuia, deoarece provin din aceeaşi sursă. Există două lucruri ce se nasc din Dumnezeu ca Soare: Adevărul Divin şi Binele Divin; Adevărul Divin apare în ceruri ca lumină, iar Binele Divin ca şi căldură; dar Adevărul Divin şi Binele Divin sunt atât de unite încât nu sunt două, ci una. Totuşi, la îngeri, devin separate, căci unii primesc Bine Divin mai mult decât Adevăr Divin, iar alții primesc Adevăr Divin mai mult decât Bine Divin. Cei ce primesc mai mult din Bine Divin se află în împărăția Celestă a lui Dumnezeu, iar cei ce primesc mai mult din Adevăr Divin se află în împărăția Sa spirituală; însă îngerii cu adevărat perfecți sunt cei ce le primesc pe amândouă în aceeaşi măsură.

134. Căldura raiului, ca lumina raiului, e pretutindeni diferită; căldura în împărăția celestă diferă de cea din împărăția spirituală şi diferă în fiecare societate nu numai după grad, dar şi după calitate. Este mult mai intensă şi mai pură în împărăția celestă a lui Dumnezeu, deoarece îngerii de colo sunt mai receptivi către Binele Divin. Este mai puțin intensă şi pură în împărăția spirituală a Lui, căci îngerii de acolo sunt mai receptivi către Adevărul Divin; şi diferă în fiecare societate în funcție de primirea lor. Există căldură şi în iad, dar este impură. Căldura din rai e exprimată prin focul sfânt şi ceresc, iar căldura din iad prin focul profan şi infernal. Ambele denotă dragoste; focul care se denotă dragoste pentru Dumnezeu şi dragoste de aproape şi fiecare sentiment derivat din aceste iubiri; pe când focul infernal denotă dragostea de sine şi dragostea pentru lume şi fiecare dorință derivată din aceste iubiri. Este evident că dragostea este căldură dintr-o sursă spirituală, căci omul se încălzeşte din dragoste; omul se înflăcărează şi se încălzeşte în funcție de natura şi gradul iubirii sale; iar căldura se arată în exterior atunci când dragostea sa este aprinsă. Este deci normal să vorbeşti despre a fi încins,

a te încălzi, a arde, a fierbe şi a fi pe jar, atât în ceea ce priveşte sentimentele ce izvorăsc din dragostea de bine, cât şi în ceea ce priveşte dorinţele ce izvorăsc din dragostea de rău.

135. Dragostea ce se revarsă din Dumnezeu ca Soare e resimţită în rai ca şi căldură, deoarece minţile îngerilor sunt pline de dragostea ce se naşte din Bunătatea Divină a Domnului, iar trupurile lor, fiind încălzite de acea sursă, primesc un sens al căldurii. Cum căldura şi dragostea corespund una celeilalte în rai, toţi de acolo simt felul şi gradul căldurii ce corespunde calităţii dragostei lor. Căldura lumii nu pătrunde deloc în rai, căci este prea impură, fiind naturală şi nu spirituală; altfel se întâmplă cu omul, deoarece el se află atât în lumea spirituală cât şi în cea naturală. În ceea ce priveşte spiritul, el se încălzeşte doar prin emoţiile sale; dar în privinţa trupului, el se încălzeşte atât din căldura spiritului cât şi din căldura lumii. Prima se revarsă în cealaltă căci îşi corespund reciproc.

Natura corespondenţei acestor două feluri de căldură poate fi observată la animale; pasiunile lor ce au ca ţel suprem procrearea, se dezlănţuie o dată cu căldura crescândă a soarelui primăvara şi vara. Se înşeală enorm cei ce îşi imaginează că această căldură lumească se revarsă în dragoste şi o produce; căci naturalul nu se revarsă în spiritual, ci doar spiritualul în natural; procesul din urmă e în acord cu Ordinea Divină, dar primul i-ar fi contrar.

136. Îngerii, la fel ca oamenii, posedă înţelegere şi voinţă. Lumina raiului este viaţa înţelegerii lor, deoarece lumina raiului e Adevăr Divin şi înţelepciune Divină; iar căldura raiului este viaţa voinţei lor, deoarece căldura raiului este Bine Divin şi Dragoste Divină, însăşi viaţa îngerilor e derivată din acea căldură, dar nu din lumină, decât în măsura în care conţine căldură. Căldura e sursa vieţii, e evident, căci în lipsa sa viaţa piere. La fel se întâmplă cu credinţa lipsita de dragoste sau cu adevărul lipsit de bine; căci adevărul ce luminează credinţa este lumină, iar binele ce izvorăşte din dragoste e căldură.

Aceste lucruri sunt mai clar ilustrate prin căldura şi lumina lumii, cărora le corespund căldura şi lumina raiului. Căldura lumească unită cu lumină, primăvara sau vara, face ca toate lucrurile de pe pământ să crească, pe când lumina lipsită de căldură, în timpul iernii, nu face nimic să crească, ci toate lucrurile cad şi mor. Asta se întâmplă când căldura e absentă; deşi lumina persistă. Datorită acestei corespondenţe, raiul e numit paradis, deoarece acolo adevărul e unit cu binele sau credinţa cu dragostea, la fel cum pe pământ sunt lumina şi căldura primăvara. De aici reiese mai evident adevărul precizat în propriul său capitol, că Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El şi milă pentru aproape (n. 13-19).

137. Se spune în Ioan: „***La început era Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu şi Cuvântul era Dumnezeu; toate lucrurile au fost făcute de El, şi nimic din ceea ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El. În El era viaţa şi viaţa era lumina oamenilor. El era în lume şi lumea a fost făcută de El. Şi Cuvântul S-a făcut trup şi a locuit printre noi, iar noi am primit slava lui***”(1: 1, 3, 4, 10, 14). E evident că aici prin Cuvânt e înţeles Dumnezeu, căci se spune că Cuvântul a fost făcut trup; dar ce se înţelege în particular prin Cuvânt nu a fost încă făcut cunoscut, şi va fi deci explicat. Cuvântul, în acest pasaj, înseamnă Adevăr Divin, care există în şi din Dumnezeu. Din acest motiv El e numit aici şi lumină, care e Adevăr Divin, cum a fost arătat în prima parte a acestui capitol. Va fi imediat explicat cum au fost toate lucrurile făcute şi create de Adevărul Divin.

Adevărul Divin este atotputernic în rai, şi fără el nu ar exista deloc putere. Toţi îngerii sunt numiţi puteri în virtutea Adevărului Divin şi sunt de fapt puteri atât cât sunt recipiente şi receptaculi ai lui. Prin aceasta ei domină iadurile şi lucrurile ce li se opun. O mie de duşmani de acolo nu pot suporta o singură rază de lumină cerească, deoarece e Adevăr Divin. Îngerii sunt îngeri în virtutea felului cum receptează Adevărul Divin, şi deci raiul e rai din acelaşi motiv, căci raiul e alcătuit din îngeri.

Că există o asemenea Putere imensă în Adevărul Divin nu poate fi realizat de cei ce gândesc despre adevăr ca despre gând sau vorbire în care nu există altă putere decât de a de-

termina supunerea altora. Însă în Adevărul Divin există o putere inerentă lui, şi o asemenea putere, încât datorită ei au fost create raiul şi lumea cu toate lucrurile din ele. Acest fapt poate fi ilustrat prin două comparații - prin puterea adevărului şi a binelui în om şi prin puterea luminii şi a căldurii soarelui acestei lumi.

(1) ***Prin puterea adevărului şi binelui în om***. Tot ceea ce face omul, face prin înțelepciunea şi voința sa; el acționează din voință prin intermediul binelui şi din înțelegere prin intermediul adevărului; căci totul în voință are legătură cu binele şi totul în înțelegere are legătură cu adevărul. Prin ele întregul organism e pus în mişcare şi multe lucruri din el se grăbesc să le satisfacă dorința şi plăcerea. De aici e evident că întregul corp e făcut pentru a servi binele şi adevărul, şi deci e făcut din bine şi din adevăr.

(2) ***Prin puterea căldurii şi luminii soarelui acestei lumi***. Toate lucrurile ce cresc în lume, precum copacii, grânele, florile, ierburile, fructele şi semințele, îşi trag existența din nici o altă sursă decât căldura şi lumina soarelui. De aici se vede ce putere productivă există în căldură şi în lumină. Ce ar trebui atunci să fie puterea luminii Divine, care e Adevăr Divin, şi a căldurii Divine care e Binele Divin! Cum raiul există datorită acestora, lumea îşi datorează şi ea existența tot lor, căci existența lumii depinde de rai, cum a fost arătat mai sus. De aici se poate vedea cum trebuie înțeles faptul că toate lucrurile au fost făcute prin cuvânt şi că fără acesta nimic din ce există n-ar fi fost făcut, şi de asemenea că lumea a fost făcută de acesta, căci sunt opera Adevărului Divin de la Dumnezeu. Pentru acest motiv, în cartea Genezei se vorbeşte în primul rând de lumină, iar apoi despre lucrurile ce vin din acea lumină (Geneza 1: 3, 4). Şi tot din acest motiv toate lucrurile din univers, atât din rai cât şi din lume, au legătură cu binele, cu adevărul şi cu uniunea lor; altfel ele nu ar mai avea o existență reală.

139[3]. Trebuie observat că Binele Divin şi adevărul Divin ce există în rai de la Dumnezeu ca Soare, nu se află în Dumnezeu ci se nasc din Dumnezeu. În Dumnezeu există doar Dragoste Divină, care e Esența din care îşi capătă existența Binele Divin şi Adevărul Divin. (A pleca din Dumnezeu înseamnă a fi derivat din Esența Lui). Şi acest lucru poate fi ilustrat prin comparație cu soarele lumii; căci căldura şi lumina din lume nu se află în soare, ci pleacă din el. În soare nu e nimic decât foc, din care căldura şi lumina se nasc şi îşi primesc existența.

140. Din moment ce Dumnezeu ca Soare este Dragoste Divină, iar Dragostea Divină este însuşi Binele Divin, Divinul ce pleacă din El şi este Sfera Sa Divină în rai e numit, pentru deosebire, Adevăr Divin, deşi în realitate este Bine Divin unit cu Adevăr Divin. Acest Adevăr Divin este ceea ce se numeşte Spiritul (Duhul) Sfânt ce emană din El.

Cele patru puncte cardinale în rai

141. Există patru puncte cardinale în rai, ca şi în lume, estul, sudul, vestul şi nordul. În ambele lumi ele sunt determinate de soare, în rai de Soarele raiului care este Dumnezeu, iar în lume de soarele lumii; există totuşi mari diferențe între ele. Prima diferență este că în lume sudul este acel punct în care soarele se află la cea mai mare altitudine deasupra pământului; nordul e punctul opus, dedesubtul pământului; estul unde răsare la echinocții, iar vestul unde apune. Astfel, în lume, sudul este cel ce determină toate cele patru puncte cardinale. Dar în ceruri, acel punct se numeşte estul, unde Dumnezeu apare ca Soare; în punctul opus este vestul; în partea dreaptă se află sudul, iar în stânga nordul, şi asta în orice direcție şi-ar îndrepta îngerii fețele şi trupurile. Aşadar, în rai, estul determină toate celelalte puncte cardinale. Punctul în care Dumnezeu apare ca Soare e numit estul sau orientul, deoarece, întreaga viață îşi are originea în El ca Soare; şi, de asemenea, pentru că în măsura în care căldura şi lumina

[3] § 138 e omis în original.

sau dragostea şi inteligenţa sunt primite de la El de către îngeri, se spune că Dumnezeu răsare deasupra lor. Tot din acest motiv, Dumnezeu este numit Estul (Răsărit) în *Cuvânt.*

142. O altă diferenţă este că îngerii au întotdeauna estul în faţă, vestul în spate, sudul la dreapta iar nordul la stânga. Dar cum asta nu e atât de uşor de înţeles în lume, deoarece omul îşi poate întoarce faţa spre orice punct cardinal, se va explica aici. Întregul rai se îndreaptă spre Dumnezeu ca spre centrul său comun, şi deci toţi îngerii se îndreaptă către El. Şi pe pământ, cum e bine ştiut, toate lucrurile au tendinţa să se îndrepte spre un centru comun; dar direcţia diferă în rai de cea de pe pământ; căci în rai tendinţa e de înaintare şi înălţare spre centrul comun, iar în lume e de cădere. În lume, această tendinţă e numită forţă centripetă sau gravitaţie. Minţile îngerilor sunt direcţionate înainte, şi cum minţile lor sunt revelate pe feţele lor, astfel, faţa este cea care determină punctele cardinale.

143. Că îngerii au estul în faţă oriunde şi-ar întoarce faţa sau trupul, va fi totuşi mai puţin uşor de înţeles în lume, căci omul are diferitele puncte cardinale în faţă în funcţie de direcţia în care se] întoarce. Deci şi acest lucru ar trebui explicat, îngerii îşi îndreaptă şi îşi întorc feţele şi trupurile în toate direcţiile, ca oamenii, şi totuşi au mereu estul în faţă, deoarece schimbările de aspect ale îngerilor nu se aseamănă cu cele umane, şi provin dintr-o origine diferită. Ele par într-adevăr la fel, dar nu sunt. Originea este dragostea călăuzitoare, şi de ea depind toate direcţiile, atât ale îngerilor cât şi ale spiritelor; căci, cum a fost spus, minţile lor se îndreaptă spre centrul lor comun, deci în rai, spre Dumnezeu ca Soare. De aceea este dragostea mereu în faţa minţilor lor, şi cum chipul îşi datorează existenţa minţii, fiind forma sa exterioară, dragostea ce călăuzeşte mintea se află continuu în faţa chipului. Aşadar, Dumnezeu ca Soare este continuu înaintea feţei în rai, pentru că de la El îşi au îngerii dragostea; şi cum Dumnezeu însuşi e prezent cu propria Lui dragoste în îngeri, tot Dumnezeu îi face pe aceştia să-L privească oriunde s-ar întoarce. Aceste lucruri nu pot fi elucidate mai departe acum, dar în capitolele următoare, în special în cele asupra Reprezentărilor şi Aparenţelor sau asupra Timpului şi Spaţiului în rai, vor fi prezentate mai clar pentru înţelegere.

Experienţa m-a învăţat că îngerii îl au pe Dumnezeu continuu în faţa ochilor; eu însumi am văzut, într-adevăr; căci atunci când eram în compania îngerilor simţeam prezenta lui Dumnezeu în faţa mea; nu îl vedeam, însă lumina strălucitoare îi dezvăluia apropierea.

Şi îngerii au spus că este aşa. Cum Dumnezeu este în mod constant înaintea feţelor îngerilor, se spune despre cei din lume ce cred în Dumnezeu şi îl iubesc, că îl au pe Dumnezeu în faţa ochilor, şi că îl privesc şi îl văd. Acest fel de a vorbi e derivat din lumea spirituală; căci multe lucruri din vorbirea oamenilor sunt derivate din lumea spirituală, deşi omul nu o ştie.

144. Întoarcerea către Dumnezeu, este una din minunile raiului. Mulţi se pot afla în rai la un loc, întorcându-şi feţele şi trupurile, unul într-o parte iar altul în alta, şi totuşi toţi îl văd pe Dumnezeu în faţa lor; şi toţi au sudul în dreapta, nordul în stânga iar vestul în spate. O altă minune a raiului este că, deşi privirea îngerilor este îndreptată întotdeauna spre est, ei pot privi şi spre celelalte trei puncte cardinale; însă faptul că pot privi şi spre acestea trei se datorează viziunii lor mentale, adică cea a gândului. O altă minune a raiului este că nici unuia de acolo nu îi e permis să stea în spatele altuia şi să-i privească ceafa; căci atunci influxul de bine şi adevăr de la Dumnezeu ar fi deranjat.

145. Îngerii îl văd pe Dumnezeu într-un fel, iar Dumnezeu îi vede pe îngeri într-alt fel. Îngerii îl văd pe Dumnezeu prin ochi, dar Dumnezeu îi priveşte pe îngeri în frunte, deoarece fruntea corespunde dragostei; iar Dumnezeu se revarsă în dorinţele lor prin iubire şi se face văzut prin înţelegere, căreia îi corespund ochii.

146. Punctele din rai ce formează împărăţia celestă a lui Dumnezeu diferă de cele ce formează împărăţia Sa spirituală; căci Dumnezeu e văzut de îngeri ca Soare în împărăţia celestă iar ca Lună în cea spirituală, iar estul este punctul unde Dumnezeu e văzut. Distanţa

între Soare şi Lună în rai este de treizeci de grade; în consecinţă există o diferenţă similară între punctele cardinale. Că raiul e împărţit în două împărăţii, numite celestă şi spirituală, poate fi văzut în capitolele anterioare (n. 20-28); şi că Dumnezeu e văzut în împărăţia celestă ca Soare iar în cea spirituală ca Lună (n.118). Oricum, punctele cardinale din rai nu sunt astfel încurcate, deoarece îngerii spirituali nu se pot înălţa până la îngerii celeşti, şi nici aceştia din urmă nu pot coborî la cei spirituali, cum se poate vedea mai sus (n. 35).

147. Aşa se manifestă natura prezenţei lui Dumnezeu în rai; El este pretutindeni şi cu fiecare în binele şi adevărul ce se nasc din El; astfel, El e prezent în îngeri şi în Sine, cum s-a mai spus mai sus (n. 12). Minţile lor au o percepţie lăuntrică a prezenţei Lui; ochii, derivându-şi vederea din minte, Îl văd în afara lor; acest lucru se datorează legăturii strânse între vedere şi percepţie. Asta se spune prin Dumnezeu care este în ei şi ei în Dumnezeu, în propriile Sale cuvinte: „***Rămâneţi în Mine şi Eu voi rămâne în voi***" (Ioan 15: 4). „***Cine mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, rămâne în Mine şi Eu în el***" (Ioan 6: 56). Trupul lui Dumnezeu semnifică Binele Divin iar sângele Său, Adevărul Divin.

148. În rai, fiecare îşi are locul său în funcţie de punctele cardinale. Către est şi vest trăiesc cei ce vieţuiesc în binele dragostei, către est cei ce au o percepţie clară a acelui bine, iar către vest cei ce au doar o percepţie obscură a lui. Către sud şi nord trăiesc cei ce au înţelepciunea derivată de acolo, către sud cei ce se află în lumina clară a înţelepciunii, şi către nord cei ce se află în lumina obscură a înţelepciunii, în aceeaşi ordine trăiesc atât îngerii din împărăţia spirituală a lui Dumnezeu cât şi cei din împărăţia Sa celestă, cu o diferenţă după binele dragostei şi lumina adevărului derivată de acolo. Dragostea în împărăţia celestă este dragoste pentru Dumnezeu, iar lumina adevărului derivată de aici este înţelepciune; dar dragostea în împărăţia spirituală e dragoste pentru aproape, numită milă, iar lumina adevărului din ea este inteligenţă, numită şi credinţă (n. 23). Ei diferă şi după punctele cardinale, căci punctele cardinale din cele două împărăţii sunt la o distanţă de treizeci de grade, cum s-a spus mai sus (n. 146).

149. Într-o ordine similară, în relaţie unul cu celălalt, trăiesc îngerii din fiecare societate a raiului; către est se află cei ce au un grad mai mare de dragoste şi milă, către vest cei ce au un grad mai mic; către sud cei ce se află într-o lumină mai puternică a înţelepciunii şi inteligenţei, iar către nord cei ce sunt într-una mai slabă. Această ordine se păstrează deoarece fiecare societate reprezintă raiul şi este un rai la o scară mai mică (n. 51-58). Aceeaşi ordine se păstrează şi în cei din care sunt compuse. Ei sunt aduşi la această ordine ca o consecinţă a formei raiului, prin care fiecare îşi cunoaşte locul. Dumnezeu de asemenea asigură ca în fiecare societate să fie câte unul din fiecare fel, în intenţia ca fiecare parte a raiului să fie similară în formă întregului. Oricum, ordinea întregului rai diferă de ordinea unei societăţi, la fel cum un întreg diferă de părţile sale; căci societăţile dinspre est le depăşesc pe cele din vest, iar cele dinspre sud pe cele din nord.

150. De aceea punctele cardinale în rai semnifică calităţile ce se găsesc în cei ce trăiesc acolo. Astfel, estul semnifică dragostea şi o percepţie clară a bunătăţii sale; vestul, o percepţie obscură a dragostei; sudul, înţelepciune şi inteligenţă în lumină clară, iar nordul, înţelepciune şi inteligenţă într-o lumină obscură. Aceasta fiind semnificaţia punctelor cardinale din rai, ele au o semnificaţie similară în sensul intern sau spiritual al *Cuvântului;* căci el e în perfect acord cu lucrurile din rai.

151. Pentru cei ce se află în iad, situaţia e complet opusă. Ei nu îl privesc pe Dumnezeu ca Soare sau ca Lună, ci privesc departe de Dumnezeu în acel întuneric gros ce se află în locul soarelui acestei lumi şi în întunericul ce stă în locul lunii acestui pământ. Cei numiţi *genii rele* privesc înspre primul iar cei numiţi spirite rele spre al doilea. Poate fi văzut mai sus că soarele şi luna acestei lumi nu sunt vizibile în lumea spirituală, ci în locul soarelui se vede un întuneric gros opus Soarelui din rai, iar în locul lunii, întunericul opus Lunii din rai. (n.

122). Punctele cardinale în iad sunt deci opuse punctelor cardinale din rai. În iad, estul se află acolo unde sunt acel întuneric gros şi umbrele; vestul este unde e Soarele raiului; sudul este la dreapta şi nordul la stânga, iar asta în orice direcţie s-ar întoarce trupul; ei nici nu-şi pot întoarce feţele în altă direcţie, căci întreaga înclinaţie şi determinaţia minţilor lor tind spre aceeaşi direcţie. Că întreaga tendinţă şi determinaţie a minţii tuturor celor din viaţa de apoi e în funcţie de dragostea lor, poate fi văzut mai sus (n. 143). Dragostea celor ce sunt în iad este dragoste de sine şi de lume, iar aceste iubiri sunt semnificate de soarele şi luna acestei lumi (n. 122).

Aceste iubiri sunt de asemenea opusele dragostei de Dumnezeu şi dragostei pentru aproape. De aceea ei se îndepărtează de Dumnezeu spre întuneric şi ceaţă. Locuitorii iadului, trăiesc şi ei în funcţie de punctele lor cardinale. Cei ce sunt în rău datorită dragostei de sine trăiesc de la est la vest; iar cei ce sunt în falsităţile răului trăiesc de la sud la nord; dar pe acest subiect se vor spune mai multe în curând, când vom ajunge să vorbim despre iad.

152. Când unul din spiritele rele vine printre cele bune, punctele cardinale devin atât de încurcate încât cei buni abia îşi mai dau seama unde este estul lor. Am văzut câteodată aşa ceva şi de asemenea am auzit-o de la spirite ce se plângeau din această cauză.

153. Spiritele rele sunt văzute uneori că se îndreaptă spre punctele cardinale din rai, şi atunci dobândesc inteligenţă şi percepţie a adevărului, dar nici un sentiment pentru bine; şi imediat ce se întorc în propriile lor puncte cardinale, îşi pierd inteligenţa şi percepţia adevărului, şi spun că adevărurile pe care le-au auzit şi simţit mai devreme, nu sunt adevăruri ci falsităţi; ei doresc ca falsităţile să fie adevăruri. Mi s-a spus cu părere de rău de această întoarcere, căci la cei răi înţelegerea poate fi astfel întoarsă, nu însă şi voinţa; iar Dumnezeu se asigură, ca în fiecare să poată vedea şi recunoaşte adevărurile, şi nimeni să nu le poată primi decât dacă trăieşte o viaţă bună, deoarece binele primeşte adevărul şi niciodată răul. Cazul e similar şi la om, pentru a putea fi reformat prin adevăruri; dar totuşi el nu poate fi reformat dacă nu trăieşte o viaţă bună. Astfel, omul poate fi îndreptat către Dumnezeu, dar dacă trăieşte o viaţă rea, se întoarce imediat înapoi şi se confirmă în falsităţile propriului rău, ce sunt contrare adevărurilor pe care le-a înţeles şi le-a văzut; iar asta se întâmplă când gândeşte după convingerile sale lăuntrice.

Schimbări în condiţia îngerilor din rai

154. Schimbările condiţiei îngerilor reprezintă variaţiile dragostei şi credinţei lor şi deci ale înţelepciunii, inteligenţei şi vieţii lor. Condiţia e determinată de viaţă şi de tot ce ţine de viaţă; şi cum viaţa angelică e o viaţă de dragoste, credinţă, înţelepciune şi inteligenţă, se spune despre aceste calităţi că au o anumită condiţie. Astfel, vorbim despre stadii de dragoste şi credinţă şi stadii de înţelepciune şi inteligenţă. Cum variază aceste stadii la îngeri va fi descris acum.

155. Îngerii nu se află continuu în acelaşi stadiu de dragoste şi deci nici în acelaşi stadiu de înţelepciune, căci întreaga lor înţelepciune e derivată din dragoste şi e proporţională cu aceasta. Câteodată ei se află într-un stadiu de dragoste intensă iar alteori într-un stadiu de dragoste mai puţin intensă. Stadiul slăbeşte treptat de la intensitatea sa cea mai mare la cea mai mică. Când sunt în cel mai înalt grad de dragoste, ei se bucură de lumina şi căldura vieţii lor sau de strălucirea şi încântarea sa. Dar când sunt în cel mai mic grad, ei sunt învăluiţi de umbră şi răceală sau de obscuritate şi tristeţe, din care se întorc la primul grad, şi aşa mai departe. Aceste stadii urmează unul altuia într-o nesfârşită varietate, precum variaţiile luminii şi umbrelor şi ale căldurii şi frigului; sau ca dimineaţa, amiaza, seara şi noaptea, zi de zi pe pământ, într-o neostoită varietate de-a lungul anului. Aceste similitudini naturale sunt şi corespondenţe, căci dimineaţa corespunde stadiului lor de dragoste în strălucirea sa, amiaza stadiu-

lui de înțelepciune în strălucirea sa; seara stadiului de înțelepciune în obscuritate; iar noaptea absenței dragostei şi înțelepciunii. Dar trebuie înțeles limpede că nu există o corespondență a nopții cu stadiul de viață a îngerilor. Există o corespondență cu crepusculul ce precede dimineața; dar corespondența cu noaptea e cu cei ce se află în iad. Din această corespondență, zilele şi anii din *Cuvânt* semnifică stadiile vieții în general; căldura şi lumina semnifică dragostea şi înțelepciunea; dimineața, primul şi cel mai înalt grad de iubire; amiaza, înțelepciunea în lumina sa; seara, înțelepciunea în umbra sa; zorii, obscuritatea ce precede dimineața; dar noaptea, absența dragostei şi a înțelepciunii.

156. Simultan cu aceste variații ale dragostei şi înțelepciunii din mințile îngerilor, se schimbă şi alte lucruri din jurul lor; căci obiectele din jurul lor poartă o aparență în acord cu experiența lor mentală. Dar natura şi calitatea acestora vor fi descrise în capitolele următoare, când vom vorbi despre reprezentări şi aparențe în rai.

157. Fiecare înger şi fiecare societate ca întreg trec prin schimbări ale stadiilor ce diferă după felul dragostei şi înțelepciunii lor; cei ce se află în mijloc sunt într-un stadiu mai avansat de perfecțiune decât cei dinspre circumferință (n. 43 şi 128). Ar fi plicticos să specificăm aceste diferențe ale stadiilor căci fiecare e subiect al acestor schimbări în funcție de calitatea dragostei şi credinței sale. Astfel, unul se poate afla în strălucire şi încântare pe când altul în obscuritate pierzându-şi simțul încântării, iar asta în acelaşi timp în aceeaşi societate. Schimbările dintr-o societate sunt diferite de schimbările dintr-o alta, şi cele din societățile împărăției celeste de cele din societățile împărăției spirituale. Diferențele dintre schimbările de stadiu sunt, în general, asemenea variațiilor zilei în diferite modele climatice pe pământ; este dimineață pentru unii când pentru alții e seară; iar unora le e cald când altora le e frig.

158. Mi-a fost spus din rai de ce există asemenea schimbări de stadii. Îngerii ziceau că există multe motive pentru acest lucru. Primul este că încântarea unei vieți cereşti datorată darurilor de dragoste şi înțelepciune date de Dumnezeu şi-ar pierde treptat valoarea dacă îngerii ar trăi mereu în bucurie deplină; acesta este într-adevăr cazul celor ce se bucură de încântări şi plăceri invariabile. Un alt motiv este acela că îngerii au un eu la fel ca oamenii; asta înseamnă a se iubi pe sine, iar toți ce sunt în rai sunt depărtați de eul lor şi se bucură de dragoste şi înțelepciune atâta timp cât sunt ținuți la distanță de el de către Dumnezeu. În măsura în care nu sunt ținuți la distanță de eul lor, sunt împinşi spre dragostea de sine, şi cum fiecare îşi iubeşte eul şi e atras de el, experimentează aceste alternări succesive, Un al treilea motiv este acela că în acest fel ei sunt perfecționați, pentru că astfel se obişnuiesc să păstreze dragostea de Dumnezeu şi să fie îndepărtați de dragostea de sine; percepția şi simțul binelui devin mai fine după asemenea alternări de încântare şi tristețe. Îngerii au mai spus că nu Dumnezeu provoacă aceste schimbări, deoarece Dumnezeu ca Soare revarsă continuu asupra lor raze de căldură şi lumină sau de dragoste şi înțelepciune; cauza acestora se află în ei, deoarece îşi iubesc eul, care îi duce întotdeauna în ispită. Acest lucru l-au ilustrat printr-o comparație cu soarele lumii; căci soarele nu e fix şi constant, ci pământul în mişcare provoacă variațiile zilnice de lumină şi umbră şi cele anuale de căldură şi frig.

159. Mi-a fost arătat cum apare Dumnezeu ca Soare în fața îngerilor din împărăția cerească în primul lor stadiu, apoi în cel de-al doilea şi în cel de-al treilea. Dumnezeu ca Soare a fost văzut la început strălucind şi luminând într-o splendoare indescriptibilă. Mi s-a spus că El le apare astfel doar îngerilor ce se află în primul stadiu. Mai apoi s-a văzut în jurul Soarelui un mare cerc de nori, datorită căruia splendoarea primei străluciri s-a diminuat; mi-a fost spus că acest Soare le apare astfel îngerilor ce se află în al doilea stadiu. Cercul începe mai târziu să se îngroaşe treptat, iar Soarele devine şi mai întunecat, până ce ajunge alb; mi s-a spus că Soarele le apare astfel îngerilor ce se află în stadiul al treilea. Sfera albă a fost văzută că se îndreaptă spre stânga, către luna raiului, suprapunându-se luminii ei, făcând-o să lumineze cu o strălucire neobişnuită; mi-a fost spus că acesta este cel de-al patrulea stadiu al celor

din împărăția celestă şi primul pentru cei din împărăția spirituală; aceste schimbări ale stadiilor au loc în fiecare împărăție, dar nu în întregul ei ci în fiecare societate pe rând; aceste alternări nu se petrec la intervale regulate, ci mai repede sau mai târziu, fără ca îngerii să le poată prevedea. Ei mi-au mai spus că de fapt Soarele nu se schimbă în acest fel, şi nici nu-şi schimbă locul; dar e văzut astfel de ei în funcție de propriile schimbări mentale, căci Dumnezeu e văzut de fiecare în funcție de condiția minții sale: deci strălucitor când dragostea lor e intensă; mai puțin strălucitor şi chiar alb când dragostea lor scade; iar condiția lor mentală e reprezentată de cercul de nori care produc în Soare acele aparente variații ale flăcării şi luminii acestuia.

160. Când îngerii se află în ultimul dintre aceste stadii, mai exact când se face simțită influența eului, ei încep să se întristeze. Am vorbit cu ei când se aflau în acest stadiu şi am observat tristețea lor; dar mi-au spus că speră să se întoarcă curând la primul lor stadiu, Şi deci să revină în rai; căci raiul pentru ei este depărtarea de eu.

161. Există de asemenea schimbări ale stadiilor în iad; dar acestea vor fi descrise când vom ajunge să vorbim despre iad.

Timpul în rai

162. Deşi toate lucrurile din rai au succesiunea şi progresia lor la fel ca lucrurile de pe pământ, îngerii nu au noțiunea sau ideea timpului şi a spațiului; ei nici măcar nu ştiu ce sunt timpul şi spațiul. Vom vorbi deci acum despre timpul din rai, şi în alt capitol despre spațiu.

163. Deşi toate lucrurile au loc într-o ordine regulată în rai lai fel ca pe pământ, îngerii nu ştiu ce este timpul deoarece în rai nu există ani sau zile, ci doar schimbări ale stadiilor; există ani şi zile acolo unde există timpul, iar schimbări acolo unde există stadii.

164. Timpul există în lume deoarece soarele pare să-şi schimbe poziția dintr-un unghi în altul, iar aceasta determină perioadele de timp numite anotimpurile anului; pe lângă asta, el pare că se învârteşte în jurul pământului aceasta determinând perioadele în care e împărțită ziua, iar toate aceste schimbări au loc la intervale regulate. Nu la fel se întâmplă cu Soarele raiului. Acest Soare nu determină ani şi zile, prin progresii şi revoluții succesive, ci schimbări ale stadiilor, şi acestea doar în aparență şi nu la intervale regulate, cum a fost arătat în ultimul capitol. Astfel, îngerii nu pot avea o idee a timpului, dar au în locul acesteia o idee a stadiilor, înțelesul „stadiilor" a fost explicat mai sus (n. 154).

165. Cum îngerii nu au nici o idee derivată din timp cum au oamenii în lume, nu au nici o altă idee a timpului în sine sau a orice altceva legat de timp. Ei nici măcar nu ştiu ce înseamnă aceşti termeni ca: anul, luna, săptămâna, ziua, ora, azi, mâine, ieri. Când îngerii le aud rostite de om (căci îngerii sunt veşnic asociați cu oamenii de către Dumnezeu), văd în locul lor doar stadii şi lucruri legate de stadii; astfel, ideile obişnuite ale omului sunt transformate în idei spirituale la îngeri. De aceea vremurile, în *Cuvânt,* semnifică stadiile, iar diviziunile timpului ca cele mai sus menționate, semnifică lucrurile spirituale ce le corespund.

166. La fel se întâmplă cu toate lucrurile ce îşi derivă existența din timp, precum cele patru anotimpuri ale anului, numite primăvară, vară, toamnă şi iarnă; cele patru momente ale zilei numite dimineață, amiază, seară şi noapte; cele patru vârste ale omului numite copilărie, tinerețe, maturitate şi bătrânețe; şi toate lucrurile ce există datorită timpului sau se succed în timp. Gândind asupra lor, omul îşi bazează ideile pe timp, pe când un înger îşi bazează ideile pe stadiu, astfel încât ce e legat de ideea timpului în gândirea omului, e transformat într-o idee a stadiului la îngeri. Primăvara şi dimineața sunt transformate într-o idee a unui stadiu de dragoste şi înțelepciune de care îngerii se bucură în primul lor stadiu; vara şi amiaza într-o idee de dragoste şi înțelepciune ca acelea de care se bucură în cel de-al doilea stadiu; toamna şi seara, asemenea dragostei şi înțelepciunii de care bucură în cel de-al treilea stadiu; iar

noaptea şi iarna într-o idee a unui stadiu cum există în iad. De aceea, lucrurile similare sunt semnificate în *Cuvânt* prin aceste momente (n. 155). Este deci evident că ideile obişnuite din gândul omului devin spirituale la îngerii de lângă el.

167. Cum îngerii nu au o idee a timpului, au o idee despre eternitate diferită de cea dezvoltată de omul de pe pământ. Prin eternitate îngerii înţeleg un stadiu infinit şi un timp infinit. Mă gândeam odată la eternitate în legătură cu ideea timpului şi puteam înţelege că existenţa în eternitate era existenţă fără sfârşit; dar nu puteam înţelege sensul existenţei din eternitate, nici ce făcuse Dumnezeu din eternitate înaintea creaţiei. Mintea mea rămânând astfel perplexă, am fost ridicat în sfera raiului şi aşa am căpătat ideea eternităţii pe care o au îngerii; apoi mi-a devenit limpede că nu trebuie să ne bazăm ideea eternităţii pe timp ci pe stadiu; şi doar astfel vom putea înţelege ce înseamnă existenţa din eternitate, cum am reuşit eu.

168. Îngerii ce vorbesc cu oamenii, nu dau niciodată atenţie ideilor obişnuite specifice omului, ca cele bazate pe timp, spaţiu, materie sau astfel de lucruri; însă comunică ideile spirituale, toate bazate pe stadii şi variatele lor schimbări dinăuntrul şi din jurul îngerilor. Şi totuşi, când ideile angelice, spirituale în esenţă, se revarsă în mintea omului, se transformă pe loc şi de la sine în idei obişnuite specifice omului care corespund perfect ideilor spirituale. Nici îngerii, nici oamenii nu ştiu că este aşa, dar aceasta este natura întregii influenţe exercitate de rai asupra omului. Anumiţi îngeri au fost lăsaţi să pătrundă mai intim decât de obicei în gândurile mele, până la cele naturale, ce conţineau multe idei bazate pe timp şi spaţiu; dar cum nu înţelegeau nimic, se retrăgeau brusc; şi când se depărtau îi auzeam vorbind şi spunând că fuseseră în întuneric. Mi-a fost permis să aflu prin experienţă cât de total ignoranţi sunt îngerii în privinţa timpului. A existat un anumit înger din rai capabil să pătrundă ideile naturale, ca cele ale omului; astfel, am discutat cu el ca de la om la om, La început nu ştia ce este aceea ce eu numeam timp, şi m-am simţit obligat să-i explic totul despre el; cum pare soarele că se învârte în jurul pământului şi formează anii şi zilele; cum sunt anii împărţiţi în patru anotimpuri şi de asemenea în luni şi săptămâni, iar zilele în douăzeci şi patru de ore, şi cum aceste perioade se succed la intervale regulate; şi că aici îşi află originea timpul. Auzind acestea, s-a arătat foarte surprins şi mi-a spus că nu ştie nimic de aceste lucruri, dar că ştie ce sunt stadiile; de-a lungul conversaţiei noastre i-am mai spus că lumea e conştientă de faptul că în rai nu există timp, sau cel puţin, că omul vorbeşte de parcă ar şti asta; căci spune despre cei ce mor că părăsesc lucrurile timpului şi că păşesc afară din timp, prin care înţelege în afara lumii. I-am mai spus că unii ştiu că timpul îşi află originea în stadii; căci ştiu că timpul trece în funcţie de stările sentimentelor lor. Trece mai repede la cei ce se află într-o stare plăcută şi fericită; mai încet la cei aflaţi într-o stare mentală dezagreabilă şi dureroasă; şi în diferite feluri la cei ce se află în stadii de speranţă şi aşteptări. Acest lucru îi conduce pe câţiva dintre învăţaţii ce cercetează natura timpului şi a spaţiului la concluzia că timpul şi spaţiul îi sunt specifice omului obişnuit.

169. Omul obişnuit poate presupune că ar fi deposedat de toate gândurile sale, dacă i s-ar lua ideile de timp, spaţiu şi lucruri materiale, căci aceste idei constituie fundaţia întregii gândiri umane. Dar să-i spunem că gândul este limitat şi închis doar atât cât participă la timp, spaţiu şi materie; şi că este nelimitat şi deschis atâta timp cât nu participă la acestea, deoarece mintea este, la acest grad, ridicată deasupra lucrurilor corporale şi lumeşti. Aceasta este sursa înţelepciunii angelice, iar înţelepciunea lor e numită incomprehensibilă deoarece nu se supune ideilor implicate în lucrurile lumeşti şi corporale.

Reprezentări şi aparenţe în rai

170. Omul care vede toate lucrurile în lumina naturii e incapabil de a realiza că orice lucru din rai e asemenea celor de pe pământ; căci şi-a format obiceiul gândirii prin acea lumină şi şi-a înrădăcinat ideea că îngerii sunt doar minți sau răsuflări eterice care nu au simțuri sau ochi cum au oamenii şi deci care nu pot vedea obiectele din jurul lor. Totuşi îngerii posedă toate simțurile pe care le are un om şi încă le au mult mai pătrunzătoare; iar lumina prin care văd e mult mai strălucitoare decât lumina prin care vede omul. Că îngerii sunt oameni în forma cea mai perfectă şi că se bucură de fiecare simț poate fi văzut mai sus (n. 73-77); şi că lumina în rai e mult mai strălucitoare decât lumina din lume (n. 126-132).

171. Natura lucrurilor văzută de îngeri în ceruri nu poate fi descrisă în câteva cuvinte; căci în cea mai mare parte a lor, sunt ca cele de pe pământ, dar mult mai perfecte în formă şi mult mai numeroase[4]. Reiese evident că există astfel de lucruri în ceruri din cele văzute de prooroci; de către Ezechiel de exemplu, care vorbeşte despre templul cel nou şi pământul cel nou (40-48); de Daniel (8-12); de Ioan (de la primul capitol al Apocalipsei până la ultimul); şi de către alții ce au văzut multe lucruri despre care citim atât în cărțile-istorice cât şi în cele profetice ale *Cuvântului.* Ei au văzut acele lucruri când cerul li s-a deschis; iar despre cer se spune că se deschide atunci când privirea interioară, care e privirea spiritului uman, e deschisa. Căci ceea ce e în ceruri nu poate fi văzut de ochii trupului uman, ci doar de ochii spiritului. Când Dumnezeu crede că e bine, ochii spiritului se deschid; şi atunci omul e retras din lumina naturală propice simțurilor trupului său şi e ridicat în lumina spirituală propice pentru spirit. În acea lumină am văzut şi eu lucrurile ce există în rai.

172. Deşi obiectele ce apar în ceruri sunt, în cea mai mare parte asemenea celor de pe pământ, nu sunt totuşi la fel în esența lor; căci lucrurile din ceruri există datorită Soarelui din rai, pe când cele de pe pământ există datorită soarelui lumii. Lucrurile ce există datorită Soarelui din rai sunt numite spirituale, iar cele ce există datorită soarelui lumii surit numite naturale.

173. Lucrurile ce există în rai nu există în acelaşi fel ca lucrurile de pe pământ. Toate lucrurile din ceruri există datorită lui Dumnezeu, în funcție de corespondența lor cu mințile îngerilor. Îngerii au minte şi trup; toate lucrurile din mintea lor se leagă de dragoste şi credință şi deci de voință şi înțelegere; căci voința şi înțelegerea sunt receptaculii, iar trupul lor îi corespunde minții. Poate fi văzut mai sus că lucrurile exterioare corespund celor interioare (n. 87-115). Acest lucru se poate ilustra prin ce a fost spus mai sus despre căldura şi lumina raiului, în fapt, că îngerii au lumină în funcție de calitatea înțelepciunii lor (n. 128-134); la fel se întâmplă cu toate celelalte lucruri ce sunt percepute de simțurile îngerilor.

174. Oricând mi-a fost permis să fiu în compania îngerilor, vedeam lucrurile din jurul lor la fel cum vedeam lucrurile din lume; şi atât de clar încât puteam să cred că mă aflam în lume, în palatul unui rege. Am şi vorbit cu ei cum vorbeşte un om cu altul.

175. Cum tot ceea ce corespunde minții lor îi şi reprezintă, astfel de lucruri sunt numite *reprezentări;* şi pentru că variază în funcție de schimbările stadiilor trăite de îngeri, sunt numite *aparențe.* Oricum, lucrurile ce apar în fața ochilor acestor îngeri din rai, lucruri percepute de simțurile lor, sunt văzute şi simțite în acelaşi fel ca pe pământ, însă mult mai clar, distinct şi perceptibil. Aparențele de acest fel în rai sunt numite aparențe reale, deoarece există cu adevărat. Există însă şi aparențe ireale care, deşi văzute de ochi, nu corespund stadiilor interioare ale minții lor; despre acestea vom vorbi mai târziu.

176. Voi menționa doar un exemplu pentru a ilustra lucrurile ce sunt văzute de îngeri prin corespondentă. Cei ce sunt dăruiți cu inteligență văd grădini şi paradisuri pline de copaci şi flori de tot felul. Copacii sunt plantați în cea mai minunată ordine astfel încât îşi unesc ramurile formând umbrare cu intrări în formă de arc, încercuind poteci de o frumusețe greu de descris. Luminații se plimbă prin aceste grădini, culeg flori şi împletesc ghirlande cu care îi

[4] Despre ce şi cum sunt îngerii vei „Marea Evanghelie a lui Ioan" revelată prin Jakob Lorber, n.r.

împodobesc pe copii. Există şi specii de copaci şi flori cum nu au fost niciodată văzute şi cum nu pot exista în lume. Copacii sunt încărcaţi de roade, după bunătatea ce se revarsă din dragostea îngerilor. Ei văd astfel de lucruri deoarece grădinile, paradisurile, pomii fructiferi şi florile corespund inteligenţei şi înţelepciunii. E cunoscut pe pământ că în rai există asemenea lucruri, dar doar de către cei ce duc o viaţă bună şi care nu au stins în ei lumina raiului prin lumina naturală şi iluzii; căci, gândesc şi spun, când vorbesc despre rai, că există acolo lucruri cum ochiul nu a mai văzut nici urechea nu a mai auzit.

Hainele cu care sunt îmbrăcaţi îngerii

177. Cum şi îngerii sunt oameni şi trăiesc împreună în societate asemenea lor, au şi ei haine, case şi alte lucruri asemănătoare, ce diferă de lucrurile pământeşti doar prin faptul că, fiind într-un stadiu superior de perfecţiune, există într-o perfecţiune mai mare. Deoarece înţelepciunea angelică este superioară înţelepciunii umane, la fel se întâmplă şi cu toate lucrurile percepute şi văzute de ei; căci toate aceste lucruri corespund înţelepciunii lor (n. 173).

178. Hainele cu care sunt îmbrăcaţi îngerii, la fel ca toate lucrurile din jurul lor, corespund lucrurilor ce se află în mintea lor; şi deci există cu adevărat (n. 175). Hainele lor corespund inteligenţei, şi astfel, toţi cei din ceruri sunt văzuţi îmbrăcaţi pe măsura inteligenţei; pentru că unii îi depăşesc pe alţii în inteligenţă (n. 43, 128), sunt şi mult mai frumos îmbrăcaţi. Hainele celor mai inteligenţi strălucesc ca o flacără sau ca lumina; hainele celor mai puţin inteligenţi sunt de un alb scânteietor sau albe, fără de strălucire, iar cei şi mai puţin inteligenţi au haine de diferite culori; pe când îngerii cerului lăuntric sunt complet dezbrăcaţi.

179. Cum hainele îngerilor corespund inteligenţei lor, corespund de asemenea adevărului, deoarece întreaga inteligenţă e derivată din Adevărul Divin; şi deci e acelaşi lucru dacă se spune că îngerii sunt îmbrăcaţi după inteligenţă sau după Adevărul Divin. Hainele unora strălucesc ca flacăra sau ca lumina, deoarece flacăra corespunde binelui iar lumina adevărului derivat din bine. Hainele altora sunt de un alb scânteietor sau albe fără strălucire şi ale altora de alte culori deoarece la cel mai puţin inteligent Binele şi Adevărul Divin sunt mai puţin intense şi sunt primite în mod diferit. Strălucirea şi albeaţa corespund adevărului, iar culorile varietăţilor sale. Îngerii din cerul lăuntric sunt goi pentru că trăiesc în nevinovăţie iar inocenţa corespunde goliciunii.

180. Cum îngerii poartă haine, aşa apar şi când sunt văzuţi în lume; aşa au apărut cei văzuţi de proorocі sau la mormântul Domnului, ale căror „***trăsături erau ca fulgerul***”, iar „***straiele sclipitoare şi albe***” (Matei 28: 3; Marcu 16: 5; Luca 24: 4; Ioan 20: 12); iar cei văzuţi în cer de Ioan aveau „***haine de in subţire şi alb***” (Apocalipsa 4: 4; 19: 14). Cum inteligenţa provine din Adevărul Divin, hainele Domnului la înălţarea sa erau „***strălucitoare şi albe ca lumina***” (Matei 17: 2; Marcu 9: 3; Luca 9: 29). Poate fi văzut mai sus că lumina este Adevăr Divin pornind din Dumnezeu (n. 129). De aceea, hainele semnifică în *Cuvânt* adevărurile şi inteligenţa derivate din ele, ca în Ioan: „***Cei ce nu şi-au mânjit hainele vor umbla împreună cu Mine îmbrăcaţi în alb, fiindcă sunt vrednici. Cel ce va birui va fi îmbrăcat astfel în haine albe***” (Apocalipsa 3: 4, 5). „***Ferice de cel ce veghează şi îşi păzeşte hainele***” (16: 15). Şi despre Ierusalim, prin care se înţelege Biserica plină de adevăr, se scrie în Isaia: „***Trezeşte-te, trezeşte-te! Îmbracă-te în podoaba ta, Sioane! Pune-ţi hainele de sărbătoare, Ierusalime!***” (52: 1); şi în Ezechiel; „***Ai fost îmbrăcată cu in subţire, cu mătase şi cusături cu fir***” (16: 10, 13); pentru a nu menţiona nenumărate alte pasaje. Cel ce nu e pătruns de adevăruri nu trebuie să poarte straie de nuntă; ca în Matei: „***Când a intrat Împăratul, a zărit acolo un om care nu era îmbrăcat în haine de nuntă; «Prietene», i-a zis el, «cum ai intrat aici fără să ai haine de nuntă?» Şi a fost aruncat în întunericul de afară***” (22: 12, 13). Casa în care e celebrată nunta semnifică raiul şi Biserica, datorită atingerii lui Dumnezeu prin

Adevărul Său Divin; şi deci Dumnezeu este numit în *Cuvânt* Mire şi Soţ; iar raiul unit cu Biserica e numit mireasă şi soţie.

181. Hainele îngerilor sunt astfel nu doar în aparenţă ci în realitate, căci ei nu doar le văd ci le şi simt, având felurite straie; ei le scot şi le îmbracă, le pun deoparte cu grijă când nu le folosesc şi le îmbracă din nou când au nevoie de ele. Am văzut de mii de ori că sunt îmbrăcaţi cu multe haine. Când i-am întrebat de unde au primit hainele, au spus că le-au primit de la Dumnezeu şi că uneori sunt îmbrăcaţi cu ele fără măcar a şti cum. Au mai spus că hainele lor se schimbă[5] în funcţie de schimbările stadiilor; că în primul şi în cel de-al doilea stadiu ele sunt strălucitoare şi de un alb scânteietor; iar în cel de-al treilea şi în cel de-al patrulea stadiu devin mai palide; şi asta se datorează corespondenţei, deoarece stadiul în care se află privind inteligenţa şi înţelepciunea necesită o schimbare (n. 154-161).

182. Cum fiecare din lumea spirituală are haine în acord cu inteligenţa sa, adică în funcţie de adevărurile din care e derivată inteligenţa, cei ce sunt în iad, fiind lipsiţi de adevăruri, apar şi ei îmbrăcaţi, dar în haine zdrenţuite, şi mizere, fiecare în funcţie de nebunia sa; aceştia nici măcar nu-şi pot schimba hainele între ei. Dumnezeu le dă voie să apară îmbrăcaţi căci altfel ar fi văzuţi goi.

Locuinţele şi casele îngerilor

183. Din moment ce există societăţi şi în rai, iar îngerii trăiesc ca oamenii, ei au şi cămine în care locuiesc dar şi acestea diferă în funcţie de stadiile vieţii fiecăruia. Ele sunt magnifice pentru cei ce ocupă o poziţie de onoare şi mai puţin grandioase pentru cei dintr-o poziţie mai joasă. Am vorbit uneori cu îngeri despre locuinţele[6] raiului, spunându-le că aproape nimeni nu mai crede astăzi că au locuinţe şi case; unii pentru că nu le văd, unii deoarece nu ştiu că şi îngerii sunt oameni, iar alţii deoarece cred că raiul angelic este cerul de deasupra lor, vizibil cu ochiul liber; şi cum acesta apare gol iar pe îngeri îi cred forme eterice, trag concluzia că aceştia trăiesc în eter. Pe lângă asta, ei nu înţeleg că în lumea spirituală există lucruri asemănătoare celor din lumea obişnuită, căci nu ştiu nimic despre ce e spiritual, îngerii mi-au răspuns că sunt conştienţi că asemenea ignoranţă predomină în ziua de azi şi că sunt surprinşi că ea există mai mult în sânul Bisericii şi între intelectuali decât la oamenii simpli. Au mai spus că se poate afla din *Cuvânt* că îngerii sunt oameni, deoarece cei care au fost văzuţi, au fost văzuţi ca oameni; la fel a fost văzut şi Domnul (după înălţarea sa), luând cu El întregul Umanităţii Sale. De asemenea s-ar putea afla, au mai spus ei, că aşa cum îngerii sunt oameni, au şi ei locuinţe şi case, şi nu plutesc în aer cum cred unii în ignoranţa lor, numită de îngeri nebunie; şi că deşi sunt numiţi spirite, nu sunt doar sufluri. Au mai spus că omul ar putea înţelege acestea dacă ar gândi la îngeri şi la spirite lăsând la o parte opiniile preconcepute, cum se întâmplă atunci când întrebarea „Este oare aşa?" nu e transformată în primul subiect al căutării; căci fiecare are o idee generală cum că îngerii au formă umană, că au locuinţe pe care le numesc căminele raiului, şi că acestea sunt mult mai minunate decât locuinţele de pe pământ; dar această idee generală ce se revarsă din ceruri, e anihilată pe loc când întrebarea „Este oare aşa?" e făcută obiectul central al gândirii. Asta se întâmplă cel mai ades atunci când învăţaţii care se sprijină pe propria lor inteligenţă se închid în faţa raiului, retezând căile prin care lumina acestuia ar putea să-i găsească. Acelaşi lucru e valabil despre credinţa în viaţa omului după moarte. Cel ce vorbeşte despre ea fără cugetări învăţate în privinţa sufletului sau a doctrinei reuniunii sale cu trupul, crede că după moarte va trăi ca om printre îngeri dacă a dus o viaţă bună; şi că va vedea lucruri minunate şi va trăi o bucurie imensă; dar

[5] Despre haine şi cum se schimbă în funcţie de starea de iubire a sufletelor vezi „De la Iad la Rai (Robert Blum)" revelată prin Jakob Lorber, n.r.

[6] Despre locuinţe, idem, n.r.

imediat ce se întoarce la doctrina reuniunii cu trupul, sau la ipotezele comune ce privesc sufletul, în el încolţeşte îndoiala dacă are o asemenea natură şi cum întrebarea „Este oare aşa?” se ridică, ideea sa de la început se topeşte.

184. Dar e mai bine să aduc evidenţa experienţei. Când am vorbit cu îngerii faţă în faţă, am fost prezent cu ei în locuinţele lor. Aceste locuinţe sunt asemenea locuinţelor de pe pământ numite case, dar mult mai frumoase. Ele au numeroase camere, odăi interioare şi dormitoare; de asemenea au curţi cu grădini, paturi din flori şi câmpii în jurul lor. În societăţi, casele îngerilor se adună laolaltă şi se aranjează în forma unui oraş, cu străzi, şosele şi pieţe, exact ca oraşele pământului. Mi s-a permis să mă plimb printre ele, sa privesc în ambele părţi şi ocazional să intru în case. Acest lucru se întâmpla când eram complet treaz iar privirea mea interioară era deschisă.

185. În rai am văzut palate a căror minunăţie întrece orice descriere. Deasupra străluceau de parcă erau din aur iar jos de parcă erau făcute din pietre preţioase. Unele erau mai frumoase decât altele; în interior erau împodobite la fel, camerele interioare fiind ornamentate astfel încât nu am nici ştiinţa nici cuvintele să le descriu. Pe partea de sud se aflau paradisuri în care toate obiectele străluceau la fel de puternic. În unele locuri frunzele copacilor erau precum argintul iar fructele ca aurul, pe când culorile florilor din paturi formau curcubeie, în spatele îngrăditurilor se vedeau alte palate ce sfârşeau vederea. Arhitectura raiului se prezintă astfel încât cineva ar putea spune că e arta însăşi; însă acest fapt nu ar trebui să ne minuneze, căci noi avem arta din ceruri. Îngerii au spus că asemenea lucruri şi nenumărate altele încă mai perfecte sunt puse în faţa ochilor de Dumnezeu; şi totuşi aceste lucruri sunt mai plăcute minţii decât ochiului, deoarece în fiecare din ele ei văd o corespondenţă şi astfel discern ce e Divin.

186. În privinţa corespondenţelor am fost de asemenea informat că nu doar palatele şi casele, ci şi cel mai mic detaliu din interior sau exterior corespunde calităţilor lăuntrice pe care îngerii le au de la Dumnezeu; casa în sine în general corespunde binelui lor, iar diferitele lucruri din interior diverselor particularităţi din care e format binele lor; iar cele din exteriorul casei corespund adevărurilor derivate din bine şi de asemenea percepţiilor şi stanţei; din moment ce ele corespund binelui şi adevărului ce le au de la Dumnezeu, corespund şi dragostei lor şi deci înţelepciunii şi inteligenţei lor, deoarece dragostea e derivată din bine, înţelepciunea din bine şi în acelaşi timp din adevăr, iar inteligenţa din adevărul derivat din bine. Astfel sunt lucrurile percepute de îngeri când privesc acele obiecte şi de aceea ele încântă mintea mai mult decât ochiul.

187. Acest lucru explică de ce Dumnezeu s-a autonumit templul din Ierusalim (Ioan 2: 19, 21); şi de ce Noul Ierusalim a fost văzut ca din aur pur, părţile sale din perle iar fundaţia din pietre preţioase (Apocalipsa 21); templul reprezintă Umanitatea Divină a lui Dumnezeu; Noul Ierusalim semnifică Biserica ce urma să fie înfiinţată. Cele douăsprezece părţi ale sale denotă adevărurile ce conduc spre bine; iar fundaţia sa adevărurile pe care se bazează.

188. Îngerii din împărăţia celestă a lui Dumnezeu trăiesc în cea mai mare parte în locuri înalte ce apar ca munţi ce se ridică din pământ, îngerii din împărăţia spirituală a lui Dumnezeu trăiesc în locuri mai puţin înalte ce apar ca dealuri; dar îngerii ce ocupă cea mai joasă parte a cerului trăiesc în locuri ce apar ca mase de piatră. Şi aceste lucruri există prin corespondenţă, căci lucrurile interioare corespund lucrurilor înalte iar cele exterioare celor joase. De aceea, munţii semnifică în *Cuvânt* dragoste celestă; dealurile dragoste spirituală; iar pietrele credinţă.

189. Există şi îngeri ce nu trăiesc în societăţi ci în locuinţe izolate. Ei trăiesc în mijlocul raiului, căci sunt cei mai buni dintre îngeri.

190. Casele în care trăiesc îngerii nu sunt construite la fel ca cele din lume, ci sunt date liber de Dumnezeu în funcţie de primirea binelui şi adevărului. Ele diferă puţin în funcţie

de schimbările stadiilor mentale despre care s-a vorbit mai sus (n. 154-160). Orice lucruri ar avea îngerii, le au ca daruri de la Dumnezeu, şi le este dat tot ce au nevoie.

Spațiul în rai

191. Toate lucrurile din rai par să ocupe un loc în spațiu exact ca în lume şi totuşi îngerii nu au nici o noțiune sau idee de loc sau spațiu. Acest lucru trebuie că apare paradoxal; dar cum subiectul are o importanță majoră vreau să îl prezint într-o lumină limpede.

192. Schimbarea de loc în lumea spirituală nu e decât o schimbare de stadiu, căci toate schimbările de loc sunt efectuate acolo prin schimbări de stadiu mintal. În acest fel, sub oblăduirea lui Dumnezeu, am intrat în rai şi am vizitat câteva pământuri ale universului. Spiritul meu era supus schimbării, pe când trupul îmi rămânea în acelaşi loc. Toți îngerii se mişcă în acest fel şi deci nu există distanțe fixe; şi cum nu există distanțe fixe nu există spații, ci, în locul lor, stadii şi schimbările acestora.

193. Din moment ce schimbările de loc se efectuează astfel, e evident că apropierea nu e altceva decât similaritate, iar depărtarea doar diferență a stadiilor mentale. Astfel, cei ce se află în stadii mentale similare sunt aproape unul de altul, iar cei ce se află în stadii mentale diferite sunt la depărtare unul de celălalt; spațiul în rai este doar stadiul extern ce corespunde celui intern. Acesta este unicul motiv pentru care cerurile cu societățile lor şi indivizii ce le compun sunt deosebite între ele. Tot acesta este motivul pentru care iadul e cu totul separat de rai, deoarece se află în stadii opuse.

194. Tot din acelaşi motiv, în lumea spirituală, o persoană devine prezentă pentru alta doar dacă îşi doreşte intens prezenta sa, căci îşi concentrează gândul asupra celuilalt şi se pune în stadiul mental al acestuia; şi invers, o persoană e depărtată de alta în măsura în care îi poartă aversiune. Şi cum toată aversiunea vine din contrarietatea afecțiunii şi disensiunea gândului, în acea lume, atunci când câțiva se află în acelaşi loc, se văd între ei atâta timp cât sunt în acord, însă se pierd din vedere când nu mai doresc prezența celorlalți.

195. Când cineva merge dintr-un loc în altul în propriul său oraş sau în curți ori grădini, sau în altele din afara societății sale, ajunge mai repede când o doreşte cu nerăbdare şi mai târziu când nu e la fel de nerăbdător; deşi drumul este acelaşi, este lungit sau scurtat în funcție de intensitatea dorinței sale. Am văzut foarte des asta şi m-am întrebat cum se întâmplă. Este deci evident că distanțele şi spațiile există pentru îngeri doar în funcție de stadiul lor mental; din acest motiv, noțiunea şi ideea de spațiu nu poate pătrunde gândurile lor, deşi există spațiu la ei la fel cum există în această lume.

196. Acest lucru poate fi ilustrat prin gândul uman, care nu are nimic în comun cu spațiul, căci lucrul asupra căruia îşi concentrează un om gândul devine prezent pentru el. Cel ce reflectează, ştie că privirea sa poate estima distanța doar prin obiecte intermediare de pe pământ, văzute în acelaşi timp, sau prin cunoaşterea în prealabil a distantelor. Asta se întâmplă pentru că există continuitate; iar în ceea ce e continuu nu există nici o aparență a distanței până ce continuitatea nu e ruptă. Acest lucru se întâmplă în special la îngeri, pentru că vederea lor acționează la unison cu gândul; iar gândul lor acționează la unison cu sentimentele; şi pentru că lucrurile variază şi apar aproape sau departe în funcție de stadiul mental, cum s-a spus mai sus.

197. De aceea locurile, spațiile şi tot ce e legat de spațiu semnifică în *Cuvânt* lucrurile legate de stadiu; spre exemplu distanțele, apropierea, depărtarea, drumurile, călătoriile, popasurile, câmpurile, grădinile, oraşele, străzile, mişcările, măsurile de diferite feluri, lungimea, lățimea, înălțimea, adâncimea, şi nenumărate alte lucruri; căci gândul omului e preocupat mai mult de lucrurile acestei lumi care împrumută ceva din timp şi spațiu. Voi menționa aici doar ce e semnificat în *Cuvânt* prin lungime, lățime şi înălțime. În lume e numit lung şi lat ceea ce

e lung şi lat în spaţiu; la fel se întâmplă şi cu înălţimea; dar în rai, unde nu există o concepţie a spaţiului, lungimea înseamnă un stadiu de bine, lăţimea un stadiu de adevăr, iar înălţimea distincţia lor în funcţie de grade (n. 38). Aceeaşi este şi însemnătatea celor trei dimensiuni, deoarece lungimea în rai e de la est la vest, iar cei de acolo trăiesc în binele dragostei; lăţimea de la sud la nord, iar cei de acolo trăiesc în adevărul derivat din bine; pe când înălţimea în rai denotă atât binele cât şi adevărul în funcţie de gradele lor. De aceea unele lucruri sunt semnificate în *Cuvânt* prin lungime, lăţime înălţime; în Ezechiel de exemplu (40-48), unde noul templu şi pământul cel nou, cu curţi, camere, uşi, porţi, ferestre şi împrejurimi sunt descrise prin măsuri de lungime, lăţime şi înălţime. Toate aceste lucruri semnifică o Biserică Nouă şi formele variate de bine şi de adevăr din ea; căci altfel ce scop ar avea toate acele măsuri?

Noul Ierusalim e descris într-un mod similar în Apocalipsă prin aceste cuvinte: „***Cetatea era în patru colţuri şi lungimea ei era cât lărgimea. A măsurat cetatea cu trestia şi a găsit aproape douăsprezece mii de prăjini. Lungimea, lărgimea şi înălţimea erau deopotrivă***” (21: 16). Prin Noul Ierusalim e semnificată aici o Biserică Nouă; astfel, prin aceste măsuri sunt semnificate lucrurile Bisericii. Prin lungime, binele dragostei sale; prin lăţime, adevărul derivat din acel bine; prin înălţime, gradele de bine şi adevăr; prin cele douăsprezece mii de prăjini, binele şi adevărul în întregul lor. Ce altceva s-ar putea spune prin înălţimea oraşului fiind de douăsprezece mii de prăjini, iar lungimea şi lăţimea aceleaşi ca înălţimea? Evident, lungimea semnifică în *Cuvânt* adevărul, căci David spune: „***Şi nu m-ai dat în mâinile vrăşmaşului; mi-ai pus picioarele la loc larg***” (Psalmul 31: 8). Şi iarăşi: „***în strâmtoarea mea am chemat pe Domnul, şi Domnul m-a ascultat şi m-a scos la larg***” (Psalmul 118: 5); pe lângă alte pasaje din Isaia (8: 8) şi Habacuc (16).

198. De aici se poate vedea că, deşi există spaţiu în rai cum există şi în lume, nimic nu e exprimat acolo prin spaţiu, ci prin stadiu; în consecinţă, acel spaţiu nu poate fi măsurat ca în lume, căci aparenţa sa e derivată din stadiul mental al îngerilor şi este în funcţie de acesta.

199. Prima şi cea mai lăuntrică cauză a acestui lucru este că Dumnezeu e prezent în fiecare în funcţie de dragostea şi credinţa sa, iar toate lucrurile apar aproape sau departe în funcţie de prezenţa Lui. Prezenţa Lui determină toate lucrurile din ceruri; acest fapt dăruieşte înţelepciune îngerilor, dă sens gândurilor lor şi le permite să comunice cu fiecare parte a raiului; într-un cuvânt, prezenţa lui Dumnezeu le dăruieşte facultatea de a gândi spiritual, ca îngerii, şi nu natural ca oamenii.

Forma raiului din care se naşte întreaga asociere şi comuniune a vieţii de acolo

200. Ce e forma raiului ar putea reieşi într-o anumită măsură din cele arătate în capitolele anterioare; spre exemplu, toate părţile raiului copiază în formă întregul (n. 72); astfel, fiecare societate este un rai la o scară mai mică şi fiecare înger un rai în miniatură (n. 51-58); întregul raiului are formă umană; toate societăţile raiului au acea formă pe o scară descendentă ce se termină la îngerii individuali care au şi ei formă umană (n. 51-58); cei mai înţelepţi se află în centru iar în jurul lor, până la limite, sunt cei mai puţin înţelepţi; la fel este cazul pentru fiecare societate (n. 4); cei ce trăiesc în binele dragostei se află de la est la vest în rai; iar cei ce trăiesc în adevărurile derivate din bine, de la sud la nord; aceeaşi ordine e prezentă în fiecare dintre societăţile raiului (n. 148, 149). Toate aceste lucruri sunt făcute după forma raiului; de aici poate fi dedusă natura generală a acelei forme.

201. E important să se ştie ce e forma raiului deoarece, nu numai că produce întreaga uniune, dar şi întreaga participare şi întreaga difuzare a gândului şi sentimentelor; în consecinţă, întreaga inteligenţă şi înţelepciune posedate de îngeri. Astfel, fiecare din rai e înţelept atâta timp cât are forma raiului şi deci e o formă a raiului. Dacă vorbeşti despre a fi în forma

raiului sau în ordinea raiului, spui acelaşi lucru, căci forma fiecărui lucru e derivată din el şi e în armonie cu ordinea sa.

202. Va fi spus mai întâi ceva despre ceea ce se înţelege prin a fi în forma raiului. Omul a fost creat în asemănare cu raiul şi cu lumea; mintea sa interioară în asemănare cu raiul iar cea exterioară cu lumea (n. 57). Dar omul, prin răutatea voinţei sale şi falsităţile consecvente ale gândului său a distrus în sine asemănarea şi forma raiului şi, substituindu-se cu asemănarea şi forma iadului, mintea sa interioară e închisă de la naştere; acesta e motivul pentru care omul se naşte în ignoranţă absolută, cum nu se întâmplă la animale. Pentru ca asemănarea sau forma raiului să fie reînviată în om, el trebuie instruit în lucrurile ce se leagă de ordine. *Cuvântul* conţine toate legile Ordinii Divine, căci legile Ordinii Divine sunt preceptele sale. Deci în măsura în care omul le cunoaşte şi trăieşte în respect pentru ele, mintea sa interioară se deschide iar ordinea sau asemănarea raiului renaşte în el. Este deci evident că a fi în forma raiului înseamnă a trăi în acord cu preceptele *Cuvântului.*

203. Când cineva e în forma raiului se află în rai; şi într-adevăr este un rai în miniatură (n. 57); şi este dăruit cu inteligenţă şi înţelepciune; căci, cum s-a spus mai sus, toate gândurile înţelegerii sale şi toate sentimentele voinţei, se difuzează în lung şi în lat printre ceruri, în funcţie de forma sa; şi participă într-un mod minunat la diferitele sale societăţi şi acestea la el.

Sunt unii ce cred că gândurile şi sentimentele nu se difuzează în jur ci sunt închise în ele, deoarece tot ceea ce gândesc pare a fi doar în ei, şi nu mai departe. Dar aceasta e o mare greşeală; căci exact cum privirea ochiului se extinde spre obiectele îndepărtate şi e afectată în funcţie de ordinea acelor lucruri ce încap în raza vederii sale, la fel privirea interioară adică cea a înţelegerii se extinde în lumea spirituală, deşi omul nu e conştient de asta, din motivul discutat mai sus (n. 196). Diferenţa constă mai mult în faptul că vederea ochiului e afectată natural de lucrurile din lumea naturală, pe când privirea înţelegerii e afectată spiritual de cele ale lumii spirituale, din care toate au legătură cu binele şi adevărul. Omul nu ştie că este aşa, pentru că nu ştie că există lumină ce luminează înţelegerea; totuşi, fără acea lumină nu ar fi deloc capabil să gândească (n. 126-132).

Există un anumit spirit ce credea că gândul său e independent de orice altceva, că nu se difuzează în afara sa, nici nu comunică cu alte societăţi. Pentru a-l convinge de eroarea sa, toate comunicările cu societăţile apropiate au fost oprite, astfel încât nu numai că a fost lipsit de gânduri, dar a căzut aproape fără viaţă, aruncându-şi braţele în jur ca un nou-născut. După un timp, comunicările i-au fost redate treptat şi, pe măsură ce îi erau redate, şi-a recăpătat puterea gândirii. Alte spirite ce au văzut asta au mărturisit mai apoi că toate gândurile şi sentimentele şi deci întreaga viaţă ne sunt comunicate; căci întreaga viaţă a unui om constă în abilitatea sa de a gândi şi de a simţi sau, ceea ce e acelaşi lucru, de a înţelege şi voi.

204. Trebuie oricum înţeles că inteligenţa şi înţelepciunea variază la fiecare în funcţie de natura acestei comunicări. Cei a căror inteligenţă şi înţelepciune sunt formate din adevăr şi bine pur, comunică cu alte societăţi, în armonie cu forma raiului; iar la cei a căror inteligenţă şi înţelepciune nu sunt formate din adevăr şi bine pur ci din lucruri apropiate, comunicarea e ruptă şi neregulată, deoarece nu are loc în societăţi în armonie cu forma raiului. Dar cei ce nu sunt nici inteligenţi nici înţelepţi, aflându-se în falsităţi ce se ridică din rău, comunică cu societăţile din iad. Raza acestei comunicări depinde de cât de departe înglobează mintea principiile de bine sau de rău. Trebuie cunoscut că, atunci când există comunicare cu orice societate, membrii ei nu sunt conştienţi de asta, căci comunicarea e în calitatea specială a vieţii lor ce se difuzează în jur.

205. Toţi cei din rai se asociază între ei în funcţie de afinităţile spirituale, adică cele de bine şi adevăr în ordinea lor. Aşa se întâmplă în raiul universal, în fiecare societate şi în fiecare casă. De aceea îngerii ce trăiesc în bine şi adevăr similare se recunosc între ei cum se

recunosc rudele pe pământ, ca şi cum s-ar fi cunoscut din copilărie. În fiecare înger formele variate de bine şi adevăr care constituie inteligenţa şi înţelepciunea sa sunt unite în acelaşi fel; ei au afinităţi similare între ei şi deci se unesc într-o armonie similară. Cei a căror minte este astfel organizată în forma raiului, au o viziune inteligibilă asupra aranjamentului şi grupării lucrurilor din jur; dar e cu totul altfel la cei într-a căror minte nu există astfel de uniune a binelui şi adevărului.

206. Aceasta este forma fiecărui cer în funcţie de care îngerii comunică şi-şi difuzează gândurile şi sentimentele, şi primesc inteligenţă şi înţelepciune; dar comunicarea între un cer şi altul, adică a celui de-al treilea cu cel de-al doilea sau a acestora cu primul sau cel de jos, e diferită. Comunicarea între ceruri ar trebui numită influx mai degrabă decât comunicare, iar acum se va spune ceva despre asta. Se poate vedea mai sus (n. 29-40) că există trei ceruri şi că sunt diferite între ele.

207. Poziţiile relative ale cerurilor vor arăta de ce este influx şi nu comunicare. Cel de-al treilea cer sau cerul lăuntric se află deasupra, cel de-al doilea sau cerul de mijloc se află dedesubt, iar primul cer se află şi mai jos. Toate societăţile fiecărui cer sunt aranjate într-un mod similar. Să-i luăm de exemplu pe cei ce trăiesc în locuri înalte ce apar ca munţi (n. 188). Pe vârfurile acestor munţi trăiesc cei din cerul lăuntric; mai jos se află societăţile celui de-al doilea cer, iar şi mai jos societăţile primului cer; şi tot aşa, chiar dacă s-ar afla în locuri înalte sau nu. O societate a unui cer mai înalt nu comunică cu o societate a unui cer inferior decât prin corespondenţe (n. 100), iar comunicarea prin corespondenţe se numeşte influx.

208. Doar Dumnezeu uneşte un cer cu altul, sau o societate a unui cer cu o societate a altuia. Acest lucru îl face printr-un influx al Dragostei şi înţelepciunii Sale ce porneşte direct din El şi indirect din cele mai înalte ceruri, în ordine, până la cele mai joase. Cum Dumnezeu singur aduce această uniune a cerurilor prin influx, se încredinţează ca nici un înger dintr-un cer superior să nu poată privi în jos spre o societate dintr-unul inferior sau să vorbească cu cineva de acolo; căci dacă ar face asta, îngerul ar fi privat de inteligenţa şi înţelepciunea sa. Motivul pentru care se întâmplă asta va fi explicat imediat. Cum există trei grade ale raiului, la fel fiecare înger are trei grade ale vieţii sale. Cei din cerul lăuntric au cel de-al treilea grad deschis iar primele două închise; cei din cerul mijlociu au al doilea grad deschis iar primul şi al treilea închise; cei ce se află în cerul de jos au deschis primul grad şi celelalte închise. Astfel, imediat ce un înger din al treilea cer priveşte înspre o societate din cel de-al doilea şi vorbeşte cu oricine de acolo, cel de-al treilea grad de viaţă al său se închide şi e privat de înţelepciune; căci înţelepciunea Lui sălăşluieşte în acest al treilea grad şi nu o are în primul sau al doilea. Acest lucru se spune prin Cuvintele lui Dumnezeu în Matei: „***Cine va fi pe acoperişul casei să nu coboare să-şi ia lucrurile din casă; şi cine va fi la câmp să nu se întoarcă să-şi ia haina***” (24: 17, 18); şi în Luca: „***În ziua aceea, cine va fi pe acoperişul casei, iar sculele lui în casă, să nu se coboare să le ia; şi cine va fi la câmp, de asemenea să nu se mai întoarcă. Aduceţi-vă aminte de nevasta lui Lot***” (17: 31. 82).

209. Nu există influx din cerurile inferioare spre cele superioare, acest lucru fiind contrar ordinii; el pleacă din cele superioare spre cele de jos. Înţelepciunea îngerilor dintr-un cer superior o depăşeşte pe cea a îngerilor dintr-un cer inferior în proporţie de o mulţime la unu. Tot din acest motiv, îngerii unui cer inferior nu pot vorbi cu îngerii unuia superior; şi chiar când privesc spre ei, nu îi văd, căci cerul lor apare ca un nor. Îngerii unui cer superior îi pot însă vedea pe cei dintr-unul inferior; dar nu le este permis să vorbească cu ei, căci ar însemna să-şi piardă înţelepciunea cum a fost spus mai sus.

210. Nici gândurile sau sentimentele, nici cuvintele îngerilor din cerul lăuntric nu pot fi percepute în cerul mijlociu pentru că au un nivel superior incomparabil. Însă când doreşte Dumnezeu, o aparenţă de flacără devine vizibilă în cerurile inferioare. În manieră asemănătoare, gândurile, sentimentele şi cuvintele îngerilor din cerul mijlociu creează o aparenţă luci-

dă ce ia uneori forma unui nor alb sau divers colorat, vizibilă în cerul de jos; iar ce spun aceştia e oarecum inteligibil prin urcarea, coborârea şi forma acelui nor.

211. Din toate aceste lucruri se poate vedea că forma cerului lăuntric e cea mai perfecționată; şi cea a cerului mijlociu e perfectă, dar într-un grad mai mic; iar a cerului de jos într-un grad şi mai mic; iar forma unui cer subzistă din alta printr-un influx al dragostei şi înțelepciunii Dumnezeieşti. Dar natura comunicării prin influx nu poate fi înțeleasă fără o ştiință a naturii gradelor de înălțime şi a felului în care diferă de gradele de lungime şi lățime. Ce sunt aceste grade poate fi văzut mai sus (n. 38).

212. Detaliile formei raiului, mişcările şi flexiunile sale sunt incomprehensibile chiar pentru îngeri. O idee despre acestea poate fi formată prin examinarea formelor lucrurilor din organismul uman, atunci când e cercetat de un om rapace şi înțelept; s-a arătat mai sus (n. 59-72) că întregul rai are formă umană şi că toate lucrurile din om corespund cerurilor (n. 87-102). Cât de incomprehensibilă şi inexplicabilă este acea formă, reiese în general din studiul nervilor, prin care toate părțile organismului sunt unificate. Natura acestor fibre şi a mişcărilor din creier nu poate fi pătrunsă de ochi, căci acolo sunt nenumărate fibre întrepătrunse, încât, luate împreună apar ca o masă moale şi continuă; totuşi toate particularitățile voinței şi înțelegerii se exprimă în act prin intermediul acestor fibre. E clar cum se împletesc aceste fibre în organism, în diferite țesuturi, la inimă şi la alte organe; sau la nodulii numiți ganglioni în care intră multe fibre din fiecare regiune, şi, fiind amestecate şi unite, îşi îndeplinesc funcțiile, iar asta în permanență; pe lângă acestea, la lucrurile similare din fiecare membru, organ sau muşchi. Cine cercetează aceste lucruri şi nenumăratele lor minuni cu ochiul înțelepciunii va fi uimit; totuşi, lucrurile văzute de ochi sunt puține, pe când cele ce nu pot fi zărite sunt mai frumoase, pentru că se află în locurile ascunse ale naturii.

E limpede că această formă corespunde formei raiului, deoarece toate operele înțelegerii şi ale voinței se află în ea şi sunt în acord cu ea; căci în acord cu această formă este că ceea ce omul voieşte trece spontan în faptă şi ceea ce gândeşte el e transmis prin nervi de la originea lor până la terminații, care sunt sursa senzațiilor; şi cum e forma gândului şi a voinței este şi forma inteligenței şi a înțelepciunii. Astfel, e forma ce corespunde formei raiului; deci fiecare sentiment şi gând al îngerilor se transmite după acea formă, iar atâta timp cât ei se află în acea formă posedă inteligență şi înțelepciune. Se poate vedea mai sus (n. 78-86), că forma raiului este derivată din forma Umanității Divine a lui Dumnezeu. Toate acestea au fost spuse pentru a arăta că forma cerească e atât de vastă încât nu poate fi niciodată complet cunoscută, nici măcar în principiile sale generale; şi că e deci incomprehensibilă chiar şi pentru îngeri, cum a fost spus mai sus.

Guvernarea în rai

213. Cum raiul e împărțit în societăți iar cele mai mari au câteva sute de mii de îngeri (n. 50) şi cum toți cei dintr-o societate trăiesc într-un bine asemănător dar nu au şi o înțelepciune asemănătoare (n. 48), urmează în mod necesar că există forme de guvernare variate; căci ordinea trebuie supravegheată şi păstrată în toate cazurile. Dar cârmuirile cerurilor sunt variate; sunt într-un fel în societățile ce formează împărăția celestă a lui Dumnezeu şi altfel în societățile ce formează împărăția Sa spirituală; ele diferă şi după funcțiile fiecărei societăți. Oricum, în ceruri nu există altă cârmuire decât cea a dragostei comune, căci dragostea comună este baza întregii guvernări cereşti.

214. Guvernarea din împărăția celestă a lui Dumnezeu e numită dreptate; Dumnezeu îi ține pe toți cei de acolo în binele dragostei pentru El însuşi, şi toate faptele inspirate dintr-un astfel de bine sunt numite drepte. Dumnezeu singur guvernează în împărăția celestă; El însuşi îi conduce şi îi învață în problemele vieții. Adevărurile numite adevăruri de judecată,

sunt înscrise în inimile lor; fiecare, le ştie, le simte şi le vede şi astfel problemele de judecată nu sunt niciodată făcute subiect de discuţie acolo. Dar în privinţa temelor de dreptate ce îi preocupă, cei mai puţin înţelepţi îi întreabă pe cei mai înţelepţi iar aceştia îl întreabă pe Dumnezeu şi primesc răspunsurile de la El. Raiul înseamnă pentru ei a trăi drept sub cârmuirea lui Dumnezeu, căci acesta este cea mai adâncă bucurie a lor.

215. Guvernarea în împărăţia spirituală a lui Dumnezeu e numită judecată, pentru că toţi cei de acolo trăiesc în binele spiritual, adică cel al milei faţă de aproape; iar acest bine este în esenţa sa adevăr, căci adevărul aparţine judecăţii iar binele dreptăţii. Şi aceştia sunt conduşi de Dumnezeu, dar indirect (n. 208); astfel, ei au guvernatori, mai mulţi sau mai puţini, în funcţie de nevoile fiecărei societăţi. Au şi legi, după care trăiesc laolaltă. Guvernatorii lor administrează totul în funcţie de legi pe care înţelepciunea lor le permite să le înţeleagă; iar în problemele îndoielnice sunt luminaţi de Dumnezeu.

216. Cum guvernarea fondată pe bine, ca cea a împărăţiei celeste a lui Dumnezeu, e numită dreptate iar guvernarea fondată pe adevăr, ca cea a împărăţiei spirituale a lui Dumnezeu, e numită judecată, astfel, în *Cuvânt,* dreptatea şi judecata sunt menţionate unde se vorbeşte despre rai şi Biserică. Prin dreptate se semnifică binele celest; iar prin judecată binele spiritual, unde binele, cum s-a spus mai sus, este în esenţa sa adevărul; precum în pasajele următoare: „***El va face ca domnia lui să crească, şi o pace fără sfârşit va da scaunului de domnie al lui David şi împărăţiei lui, o va întări şi o va sprijini prin judecată şi neprihănire, de acum şi-n veci de veci***" (Isaia9: 7). Prin David e simbolizat Dumnezeu iar prin împărăţia sa raiul, cum reiese clar din următorul pasaj: „***Voi ridica lui David o Odraslă neprihănită. El va împărăţi, va lucra cu înţelepciune, şi va face dreptate şi judecată în ţară***" (Ieremia 23: 5); „***Domnul este înălţat şi locuieşte în înălţime. El umple Sionul de neprihănire şi dreptate***" (Isaia 33: 5). Prin Sion e de asemenea simbolizat raiul şi biserica. „***Eu sunt Domnul care fac milă, judecată şi dreptate pe pământ! Căci în acestea găsesc plăcere Eu***" (Ieremia 9: 24). „***Te voi logodi cu Mine pentru totdeauna; te voi logodi cu Mine prin neprihănire şi judecată***" (Osea 2: 19). „***Dreptatea Ta e ca munţii lui Dumnezeu şi judecăţile Tale sunt ca Adâncul cel mare***" (Psalmul 36: 5, 6). „***Îmi cer hotărâri drepte, doresc să se apropie de Dumnezeu***" (Isaia 58: 2); şi în alte pasaje.

217. În împărăţia spirituală a lui Dumnezeu există forme variate de guvernare, fiind diferite în societăţi diferite, iar diversitatea lor e în funcţie de rolurile pe care le joacă. Aceste roluri sunt similare cu funcţiile variate ale organelor trupului uman, cărora le corespund. E binecunoscută varietatea lor; căci inima îndeplineşte o funcţie, plămânii alta, ficatul alta, pancreasul şi bila alta, şi fiecare organ de simţ de asemenea o alta. Cum funcţiile acestor organe sunt variabile, la fel sunt şi cele ale societăţilor din Marele Om, adică din rai; căci societăţile de acolo corespund acestor organe. Poate fi văzut mai sus că există o corespondenţă între toate lucrurile din rai şi toate lucrurile din om (n. 87-101). Toate aceste forme de guvernare urmăresc ca ultim scop binele public şi deci binele fiecărui individ. Iar asta deoarece toţi cei din rai se află sub oblăduirea lui Dumnezeu, care îi iubeşte pe toţi şi dăruieşte din Binele Lui Divin ca să existe un bine comun la care participă fiecare individ, atâta timp cât iubeşte binele tuturor. Căci atâta timp cât cineva iubeşte comunitatea, iubeşte şi indivizii ce o compun; şi cum acea dragoste vine de la Dumnezeu, El îi iubeşte şi binele vine către ei.

218. Aceste lucruri vor expune limpede caracterul guvernatorilor din rai; ei trăiesc în bine şi în înţelepciune mai mult decât alţii, prin dragostea lor doresc binele tuturor, iar prin înţelepciune ştiu cum să ducă la îndeplinire acea dorinţă. Asemenea guvernatori nu domină şi nu dictează, ci slujesc şi servesc; căci a face bine altora din dragostea de bine înseamnă a servi; şi a avea grijă ca acel bine să se îndrepte spre alţii înseamnă a sluji. Ei nu se ridică deasupra altora; dimpotrivă, aşează binele societăţii şi al aproapelui pe primul loc, pe când binele lor pe ultimul loc; iar ce e pe primul loc e ridicat deasupra a ceea ce e pe ultimul loc. Oricum,

conducătorii au parte de onoare şi slavă, căci trăiesc în mijlocul societăţii într-o poziţie mai înaltă decât a altora, şi locuiesc în palate magnifice. Ei acceptă această slavă şi onoare, nu pentru sine, ci pentru supunerea inspiratoare; căci toţi cei de acolo ştiu că, o dată ce primesc onoare şi slavă de la Dumnezeu, trebuie să li se dea ascultare. Asta se spune în cuvintele Domnului către discipolii săi: „***Oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; pentru că nici Fiul Omului n-a venit să i se slujească, ci El să slujească***" (Matei 20: 26, 28); „***Cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic; şi cel ce cârmuieşte ca cel ce sluje***ş***te***" (Luca 22: 26).

219. O guvernare similară în miniatură e de găsit în fiecare casă. Există stăpânul şi există slujitorii; stăpânul îşi iubeşte slujitorii, iar slujitorii îl iubesc pe stăpân, astfel încât se slujesc reciproc din dragoste. Stăpânul îşi învaţă slujitorii cum trebuie să trăiască, şi le spune ce e de făcut; slujitorii se supun şi îşi îndeplinesc datoriile. A fi de folos altora este încântarea vieţii fiecăruia; astfel, e evident că Împărăţia lui Dumnezeu e o împărăţie de foloase.

220. Există guvernări şi în iad, căci fără guvernare nu ar putea fi ţinuţi acolo, fiind fondată pe dragostea de sine, este opusul guvernării din rai. Fiecare din iad doreşte să-i conducă pe ceilalţi şi să se înalţe deasupra lor. Ei îi urăsc pe cei ce nu îi privilegiază şi îi transformă în obiectul răzbunării şi cruzimii lor; căci aceasta este natura dragostei de sine. Cei mai ticăloşi deci sunt puşi guvernatori, iar restul li se supun de frică. Dar la aceasta vom ajunge când vom vorbi despre iad.

Adorarea divină în rai

221. Adorarea Divină în ceruri nu e diferită de cea de pe pământ în forma sa exterioară, ci doar în caracterul său lăuntric. În ceruri ca şi pe pământ există doctrine, rugăciuni şi locuri de adorare. Doctrinele sunt în esenţă la fel, dar de o înţelepciune mai profundă în cerurile superioare decât în cele inferioare. Rugăciunile sunt în acord cu doctrinele; iar cum îngerii au case şi palate (n. 183-190), au şi locuri de venerare în care se rostesc rugăciunile. Asemenea lucruri există în rai pentru că îngerii se află într-o continuă perfecţionare în înţelepciune şi dragoste, căci ei au înţelegere şi voinţă cum au şi oamenii; aceste facultăţi sunt de o asemenea natură încât ei se pot perfecţiona necontenit prin intermediul unei inteligente dobândiri a adevărurilor şi prin faptele bune ce se revarsă din dragoste.

222. Adorarea divină în ceruri nu înseamnă doar frecventarea locurilor de venerare şi ascultarea rugăciunilor, ci şi o viaţă de dragoste, caritate şi credinţă în acord cu doctrina; rugăciunile din biserici servesc doar ca mijloace de instruire în problemele vieţii. Am vorbit cu îngeri pe acest subiect şi le-am spus că în lume se crede că adorarea Divină înseamnă doar frecventarea bisericilor, ascultarea slujbelor, participarea la împărtăşanie de trei sau patru ori pe an şi îndeplinirea altor fapte de venerare în funcţie de statutul bisericii; şi de asemenea păstrarea timpului pentru rugăciune şi purtarea impecabilă în astfel de momente. Îngerii au spus că acestea sunt acte exterioare ce trebuie făcute, dar care nu sunt de nici un ajutor dacă nu îşi au originea într-o viaţă interioară în acord cu preceptele doctrinare.

223. Pentru a putea cunoaşte natura adunărilor din bisericile lor, uneori mi-a fost permis să intru şi să ascult câte o slujbă. Predicatorul stă într-un amvon la capătul dinspre est; în faţa lui stau cei ce se află în lumina înţelepciunii mai mult decât ceilalţi; în dreapta şi în stânga acestora stau cei ce sunt într-o lumină mai slabă. Ei stau aşezaţi de jur împrejur într-un cerc astfel încât toţi să-l poată vedea pe predicator şi nimeni nu stă într-o parte sau în alta a lui încât să nu fie văzut. Nou-veniţii stau la uşa estică a bisericii şi în stânga amvonului. Nimeni nu are voie să stea în spatele amvonului; dacă ar sta cineva acolo predicatorul ar fi încurcat. Acelaşi lucru se întâmplă şi dacă cineva din adunare nu e de acord cu ce se spune, iar astfel cel ce reprobează spusele vorbitorului trebuie să îşi întoarcă faţa. Slujbele sunt încărca-

te de o asemenea înţelepciune încât nici o slujbă din lume nu se poate compara cu ele, căci în ceruri sunt luminate de lumina interioară. Bisericile din împărăţia spirituală par a fi din piatră, iar cele din împărăţia celestă din lemn; deoarece piatra corespunde adevărului în care trăiesc cei din împărăţia spirituală; iar lemnul corespunde binelui în care trăiesc cei din împărăţia celestă. Edificiile sacre din împărăţia celestă nu sunt numite biserici ci case ale lui Dumnezeu. În împărăţia celestă acestea sunt lipsite de grandoare; dar în împărăţia spirituală sunt mai mult sau mai puţin grandioase.

224. Am vorbit cu unul dintre predicatori despre starea sufletească sfântă în care se află cei ce ascultă slujbe în biserici. El a spus că fiecare e pios, devotat şi sfânt după măsura dragostei şi credinţei sale; căci acestea reprezintă însăşi sfinţenia pentru că sunt Prezenţa Divină a lui Dumnezeu; şi că în afară de ele nu cunoaşte o altă sfinţenie. Când s-a gândit la sfinţenie separată de dragoste şi credinţă a spus că s-ar putea să fie ceva prefăcut şi ipocrit care falsifică forma exterioară a sfinţeniei; şi că doar focul întunecat izvorât din dragostea de sine şi de lume poate aprinde o asemenea sfinţenie.

225. Toţi predicatorii provin din împărăţia spirituală a lui Dumnezeu şi nici unul din împărăţia celestă. Ei sunt din împărăţia spirituală pentru că îngerii de acolo trăiesc în adevărul derivat din bine, iar toate predicile sunt în acord cu adevărul. Nu există predicatori din împărăţia celestă deoarece acolo îngerii trăiesc în binele dragostei şi de aceea au o percepţie intuitivă a adevărurilor, pe care nu le discută. Deşi îngerii din împărăţia celestă percep adevărurile intuitiv, există totuşi predici şi la ei; căci astfel sunt luminaţi în adevărurile pe care deja le cunosc şi sunt perfecţionaţi prin cele ce nu le cunoşteau înainte. Imediat ce le aud, le conştientizează şi astfel obţin o percepţie limpede a lor. Ei iubesc aceste adevăruri şi, trăind după ele, le absorb în viaţa lor; căci spun că a trăi după adevăruri înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu.

226. Toţi predicatorii sunt numiţi de Dumnezeu şi deci au darul predicării; nimănui altcuiva nu-i este permis să predice în biserici. Ei sunt numiţi predicatori şi nu preoţi pentru că clerul raiului este împărăţia celestă; căci clerul semnifică binele dragostei pentru Dumnezeu, adică cel al împărăţiei celeste. Roialitatea raiului este împărăţia spirituală, căci roialitatea semnifică adevărul derivat din bine, adică cel al împărăţiei spirituale (n. 24).

227. Toate doctrinele conţinute în predicile angelice privesc viaţa ca ultim scop şi nici una credinţa separată de viaţă. Doctrina cerului lăuntric e mult mai plină de înţelepciune decât cea a cerului mijlociu, iar doctrina celui mijlociu mai plină de inteligenţă decât cea a cerului inferior; căci doctrinele sunt adaptate percepţiilor îngerilor din fiecare cer. Doctrina esenţială este afirmarea Umanităţii Divine a lui Dumnezeu.

Puterea, îngerilor din rai

228. Cei ce nu ştiu nimic despre lumea spirituală şi influxul său în lumea obişnuită nu pot înţelege că îngerii au putere. Ei cred că îngerii nu pot avea putere, deoarece sunt fiinţe spirituale şi sunt atât de puri şi nesubstanţiali încât nu pot fi văzuţi cu ochiul liber. Dar cei ce privesc mai adânc în cauzele lucrurilor gândesc altfel. Ei ştiu că toată puterea pe care o are un om este derivată din înţelegerea şi voinţa sa, căci fără acestea nu-şi poate mişca nici o părticică a trupului. Înţelegerea şi voinţa unui om constituie omul spiritual ce pune în mişcare trupul şi membrele după dorinţă; căci ceea ce el gândeşte e vorbit de gură şi de limbă iar ceea ce voieşte e îndeplinit de trup, căruia îi dăruieşte forţă tot după dorinţă.

Voinţa şi înţelegerea omului sunt, conduse de Dumnezeu prin intermediul îngerilor şi al spiritelor, şi de asemenea toate părţile trupului sunt şi ele conduse pentru că sunt derivate din primele; şi dacă veţi putea crede, omul nu poate face un singur pas fără influxul de putere din ceruri. Experienţa mi-a dovedit că aşa se întâmplă; îngerii au fost lăsaţi să-mi controleze paşii, acţiunile, limba şi vorbirea după cum doreau, şi asta acţionând asupra voinţei şi gându-

lui meu; tot din experienţă am învăţat că de unul singur nu pot face nimic. Ei mi-au spus mai târziu că fiecare om este astfel guvernat, şi că el o poate afla din doctrina Bisericii şi din Cuvânt; căci se roagă lui Dumnezeu să-Şi trimită îngerii, să îl conducă, să-i îndrepte paşii, să îl înveţe şi să-i inspire gândurile şi cuvintele; şi multe alte lucruri de acest fel. Oricum, atunci când omul gândeşte de unul singur fără să-i pese de doctrină, el vorbeşte şi crede altfel. Aceste lucruri au fost spuse pentru a face cunoscută puterea îngerilor asupra omului.

229. Puterea îngerilor din lumea spirituală este atât de mare încât dacă aş spune tot ce am văzut despre această putere ar părea incredibil. Doar printr-un efort al voinţei şi printr-o privire, ei îndepărtează orice obstacol ce trebuie înlăturat, căci este contrar ordinii Divine. Am văzut munţii locuiţi de spirite rele cum au fost dărâmaţi şi distruşi, iar uneori i-am văzut zdruncinându-se din temelii ca la un cutremur. Am văzut stânci azvârlite în abisuri şi pe cei răi care sălăşluiau pe ele cum erau înghiţiţi de adâncuri. Am mai văzut şi câteva sute de mii de spirite rele dispersate de îngeri şi aruncate în iad. Mulţimile nu le pot rezista şi nici dispozitivele sofisticate sau confederaţiile; îngerii văd prin ei toţi şi îi împrăştie într-o clipă. Mai multe detalii despre acest subiect pot fi văzute în *Căderea Babilonului.* Aceasta este puterea îngerilor din lumea spirituală. Ei au o putere asemănătoare şi în lumea obişnuită, când le este permis să o arate, cum reiese limpede din Cuvânt; citim că ei au distrus armate întregi şi că au cauzat boli ce au ucis şaptezeci de mii de oameni. Despre îngerul ce a sădit aceste boli citim: „***Pe când îngerul întindea mâna peste Ierusalim ca să-l nimicească, Domnul s-a căit de răul acela şi a zis îngerului care ucidea poporul: «Destul! Trage-ţi mâna acum». Iar David l-a văzut pe îngerul ce i-a lovit pe oameni***” (2 Samuel 24: 15-17; pe lângă alte pasaje). Cum îngerii au o asemenea putere ei sunt numiţi puteri; iar în David se spune: „***Binecuvântaţi pe Domnul, îngerii lui, care sunteţi tari în putere***” (Psalmi 103: 20).

230. Trebuie înţeles faptul că îngerii nu au nici o putere de la sine, că toată puterea lor vine de la Dumnezeu; şi că sunt puteri doar atâta timp cât sunt conştienţi de aceasta. Dacă un înger ar crede că are putere de la sine, devine pe loc atât slab încât nu-i poate rezista nici unui spirit rău; astfel, îngerii nu-şi atribuie nici un merit şi refuză toată cinstea şi gloria pentru faptele lor, dăruindu-le lui Dumnezeu.

231. Adevărul Divin ce porneşte din Dumnezeu deţine toată puterea din ceruri, căci Dumnezeu în ceruri este Adevăr Divin unit cu Bine Divin (n. 126-140); iar îngerii sunt puteri doar în măsura în care Îl primesc în ei. Fiecare îşi este de asemenea propriul adevăr şi propriul bine, pentru că fiecare are aceleaşi trăsături ca înţelegerea şi voinţa sa; înţelegerea aparţine adevărului, fiind formată în întregime din adevăruri, iar voinţa ţine de bine, fiind formată în întregime din bine; căci omul numeşte adevăruri tot ceea ce înţelege, iar tot ce voieşte să facă numeşte bine; şi astfel fiecare îşi este propriul adevăr şi propriul bine. În măsura în care un înger este adevăr şi bine din Fiinţa Divină este şi o putere pentru că în aceeaşi măsură Dumnezeu e prezent în el; iar cum binele şi adevărul unuia nu sunt niciodată similare sau aceleaşi cu ale altuia - căci în rai, ca şi în lume, există o varietate fără sfârşit (n. 20), - nici un înger nu are aceeaşi putere ca altul. Cei care compun braţele Marelui Om sau ale raiului posedă cea mai mare putere, căci sunt mult mai plini de adevăr decât alţii, şi binele din întregul rai se revarsă în adevărul lor. Mai mult, întreaga putere a omului trece în braţe şi prin ele întregul trup îşi exercită puterile; şi de aceea, în *Cuvânt,* braţele şi mâinile denotă putere. Tot din acelaşi motiv uneori apare în rai un braţ gol cu o asemenea putere încât e capabil să rupă în bucăţi tot ce-i stă în cale, chiar şi o stâncă. O dată s-a îndreptat şi spre mine şi am simţit că-mi poate sfărâma oasele.

232. Se poate vedea mai sus că Adevărul Divin ce porneşte din Dumnezeu posedă întreaga putere şi că îngerii au putere în proporţia în care primesc Adevărul Divin de la Dumnezeu (n. 137). Însă îngerii primesc Adevăr Divin doar în măsura în care primesc Bine Divin, căci adevărurile îşi derivă puterea din bine şi nu au nici o forţă despărţite de bine; la fel, bine-

le are putere prin adevăr şi nu are nici o forţă fără acesta; puterea e rezultatul uniunii celor două. Acelaşi lucru e valabil pentru credinţă şi dragoste. Căci e acelaşi lucru dacă vorbeşti despre adevăr sau credinţă deoarece adevărul e singura sursă a credinţei; şi e acelaşi lucru dacă vorbeşti despre bine sau dragoste pentru că binele e unica sursă a dragostei. Imensa putere pe care îngerii o posedă prin intermediul adevărurilor derivate din bine reiese limpede din situaţia următoare: când un spirit rău priveşte un înger, acesta cade în leşin şi nu mai arată a om, iar asta până când îngerul îşi întoarce privirea. Privirea îngerilor produce acest efect pentru că ei văd în lumina raiului, iar lumina raiului e Adevăr Divin (n. 126-132). De asemenea, şi ochii corespund adevărurilor derivate din bine.

233. Cum toată puterea rezidă în adevărurile derivate din bine, în falsităţile derivate din rău nu există deloc putere şi aşadar cei răi nu au nici o putere împotriva adevărului şi binelui. Dar ce fel de putere au ei între ai lor şi ce fel de putere posedă spiritele rele înainte de a fi aruncate în iad, va fi arătat în paginile ce urmează.

Vorbirea îngerilor

234. Îngerii vorbesc între ei la fel ca oamenii, pe diferite subiecte precum problemele domestice, problemele civile, pe teme de morală şi viaţă spirituală; nu există nici o diferenţă în afara faptului că discută mult mai inteligent decât oamenii, pentru că gândirea lor e mai profundă. Mi s-a permis foarte des să mă aflu în compania lor şi să vorbesc cu ei cum vorbeşte un prieten cu altul, iar alteori ca de la străin la străin; aflându-mă într-o stare asemănătoare lor aveam impresia că vorbesc cu oameni de pe pământ.

235. Vorbirea angelică se bazează pe cuvinte distincte ca şi vorbirea omenească şi e de asemenea rostită şi auzită prin sunete; căci şi îngerii au gură, limbă şi urechi, cum au şi o atmosferă în care sunetele vorbirii lor se articulează, însă aceasta este o atmosferă spirituală adaptată îngerilor care sunt fiinţe spirituale. Îngerii respiră şi ei în atmosfera lor cum respiră oamenii şi pronunţă cuvintele ajutându-se tot de respiraţie.

236. În rai toţi vorbesc o singură limbă şi se înţeleg între ei indiferent de societatea din care provin, fie ea apropiată sau depărtată. Această limbă nu trebuie învăţată, ea fiind naturală pentru toţi, căci se revarsă din sentimentele şi gândurile lor. Sunetul acestei vorbiri corespunde sentimentelor, iar articulările sunetelor, adică cuvintele, corespund ideilor gândului lor, derivate din sentimente şi cum limba lor e astfel corespondentă, ea este spirituală, căci e audibilă pentru sentimente şi grăitoare pentru gânduri. Orice observator atent poate vedea că gândul vine din sentimentele de dragoste şi că ideile sunt forme variate în care e distribuit sentimentul general; căci nici un gând sau vreo idee nu poate exista fără sentimente, acestea constituind însăşi viaţa şi sufletul. Din acest motiv îngerii pot cunoaşte caracterul oricui doar din vorbire; în toii ei observă calitatea sentimentelor, iar în articulările sunetelor sau ale cuvintelor, calitatea înţelegerii. Îngerii mai înţelepţi ştiu după doar câteva cuvinte care este sentimentul dominant al vorbitorului, pentru că ei îşi îndreaptă atenţia în primul rând înspre acesta. E binecunoscut faptul că fiecare are sentimente diferite - căci un sentiment îl domină pe om când e bucuros, altul când e trist, altul când e îndurător şi milos, altul când e sincer şi onest, altul când e iubitor şi caritabil, altul când e zelos sau supărat, altul când e mincinos şi prefăcut, altul când aleargă după onoruri şi glorie şi aşa mai departe - însă sentimentul dominant de dragoste e în toţi; astfel îngerii mai înţelepţi, simţind asta, cunosc întreaga stare sufletească a unui om doar după vorbirea sa. Acest luciu mi-a fost dovedit prin multă experienţă. Am auzit că îngerii pot cunoaşte viaţa altora doar ascultându-i cum vorbesc. Ei au mai spus că doar din câteva idei ale gândului unui om pot cunoaşte întreaga sa viaţă deoarece în aceste idei văd dragostea lui călăuzitoare, în care sunt înscrise toate lucrurile din viaţă în ordinea lor, iar cartea vieţii unu om nu e decât această dragoste călăuzitoare.

237. Limbajul angelic nu are nimic în comun cu limbajul uman în afara unor anumite cuvinte al căror ton exprimă un fel de sentiment, chiar şi atunci nu au nimic în comun cu cuvintele în sine, ci doar cu tonul lor; dar despre asta mai multe vor fi spuse mai târziu. E evident că limbajul angelic nu are nimic în comun cu limbajul uman, pentru că îngerii nu pot rosti un singur cuvânt în limbajul omenesc. Au încercat însă nu au reuşit, căci nu pot da glas la nimic altceva decât la ceea ce e în deplin acord cu sentimentele lor. Tot ce nu e în acord cu sentimentele lor e respingător pentru viaţa însăşi, deoarece viaţa provine din sentimente, iar vorbirea din viaţă. Mi s-a spus că prima limbă a omului pe pământ era asemănătoare cu limba îngerilor, pentru că o aveau din rai; şi că limba ebraică seamănă puţin cu acea limbă.

238. Din moment ce vorbirea îngerilor corespunde sentimentelor ce provin din dragoste, iar dragostea din rai e dragoste pentru Dumnezeu şi dragoste pentru aproape (n. 13-19), e evident cât de aleasă şi de încântătoare e vorbirea lor, căci nu afectează doar urechile ci şi mintea interioară a auditoriului. O dată un înger îi vorbea unui anumit spirit ce avea o inimă de piatră, care cu timpul a fost atât de profund afectat de vorbele îngerului, încât a izbucnit în lacrimi, spunând că nu se poate abţine, căci vorbea însăşi dragostea; apoi a mai spus că nu mai plânsese niciodată.

239. Vorbirea îngerilor e plină de înţelepciune pentru că porneşte din gândul lor lăuntric; iar acest gând este înţelepciune, la fel cum sentimentul lor lăuntric e dragoste. Dragostea şi înţelepciunea lor se unesc în vorbire şi astfel vorbirea devine atât de plină de înţelepciune încât pot exprima printr-un cuvânt ceea ce omul nu poate spune într-o mie. Ideile lor conţin lucruri pe care omul nu şi le poate imagina, şi cu atât mai puţin ar putea să le dea glas. De aceea despre lucrurile auzite şi văzute în rai se spune că sunt inefabile, cum urechea nu a mai auzit, nici ochiul nu a mai văzut.

Experienţa m-a învăţat că aşa stau lucrurile. Uneori am fost adus în starea sufletească în care se află îngerii şi în acea stare am vorbit cu ei; atunci am înţeles fiecare cuvânt; dar când am fost readus la starea iniţială şi deci la gândirea obişnuită potrivită omului, dorind să-mi amintesc ce am auzit, mi-a fost imposibil; căci erau mii de lucruri neadaptate la ideile gândirii obişnuite şi astfel de neexprimat decât prin variaţii ale luminii cereşti, şi nicidecum prin cuvinte omeneşti. Ideile îngerilor din care se revarsă cuvintele lor nu sunt decât modificări ale luminii raiului; iar sentimentele din care porneşte tonul cuvintelor sunt doar variaţii ale căldurii raiului; căci lumina raiului e Adevăr Divin sau înţelepciune Divină, iar căldura raiului e Bine Divin sau Dragoste Divină (n. 126-140), şi îngerii îşi derivă sentimentele din Dragostea Divină şi gândul din înţelepciunea Divină.

240. Deoarece vorbirea îngerilor porneşte imediat din sentimentele lor, ideile lor fiind, cum a fost spus mai sus (n. 286), forme variate în care e distribuit sentimentul general, îngerii pot exprima într-un minut ceea ce omul nu poate exprima într-o jumătate de oră şi pot spune în câteva cuvinte ceea ce, dacă ar fi scris, ar umple multe pagini. Şi acest lucru mi-a fost dovedit prin experienţă. Ideile gândului lor şi cuvintele vorbirii lor sunt una, la fel ca şi cauza eficientă şi efectul; căci cuvintele lor sunt efectul căruia ideile îi sunt cauză; astfel, fiecare cuvânt conţine în sine o mulţime de lucruri. Particularităţile gândului îngerilor şi deci particularităţile vorbirii lor, când sunt înfăţişate vederii, apar ca un val fin de atmosferă, în care sunt puse în ordine nenumărate lucruri derivate din înţelepciunea lor, care pătrund în gândul altuia şi-i influenţează mintea. Ideile oricui, fie el înger sau om, devin vizibile în lumina raiului oricând doreşte Dumnezeu.

241. Vorbirea îngerilor din împărăţia celestă a lui Dumnezeu e la fel ca vorbirea celor din împărăţia spirituală, dar e produsul unei gândiri mai profunde, îngerii celeşti vorbesc mai înţelept pentru că trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu; iar îngerii spirituali vorbesc inteligent deoarece trăiesc în dragoste pentru aproape, care e esenţa adevărului (n. 215). De aceea vorbirea îngerilor celeşti e ca un râu diafan, limpede şi unduitor; pe când vorbirea îngerilor

spirituali are un sunet curgător, aparte. Vorbirea îngerilor celeşti e formată mai ales din sunetele vocalelor *u* şi *n;* pe când vorbirea îngerilor spirituali din vocalele *e* şi *i*; căci vocalele dau tonul, iar tonul exprimă sentimentele. S-a arătat mai sus (n, 236), că tonul vorbirii angelice corespunde sentimentelor, iar articulările sunetului, adică cuvintele, ideilor ce se revarsă din sentimente.

Cum vocalele nu sunt esențiale pentru limbă, dar servesc printr-o inflexiune de ton la exprimarea variatelor sentimente în acord cu starea mentală a cuiva, astfel, în limba ebraică vocalele nu sunt scrise şi sunt pronunțate foarte diferit. Din intonația unui om, îngerii îi cunosc caracterul sentimentelor şi dragostea sa. Vorbirea îngerilor celeşti nu are consoane tari, iar în ea există câteva treceri de la o consoană la alta fără interpunerea unui cuvânt ce începe cu o vocală. De aceea, în *Cuvânt,* particula *şi* e introdusă atât de des, cum pot vedea limpede cei ce citesc în ebraică, limbă în care acel cuvânt e moale, începând şi sfârşindu-se cu o vocală. În *Cuvântul* ebraic, caracterul cuvintelor dezvăluie într-o anumită măsură dacă ele aparțin clasei celeste sau celei spirituale, adică dacă implică binele sau adevărul: în cele ce implică binele sunt frecvente vocalele *u* şi *o* şi *a* de asemenea, pe când în cele ce implică adevărul, vocalele *e* şi *i* apar mai des. Cum sentimentele se exprimă în primul rând prin ton, atunci când în limbajul uman se tratează subiecte largi precum raiul sau Dumnezeu, sunt preferate cuvintele caracterizate de vocalele *u* şi o. La fel stau lucrurile şi cu sunetele muzicale apropiate de aceste vocale, atunci când sunt implicate asemenea teme, dar nu şi când sunt tratate subiecte de o importanță mai mică. Prin mijloace asemănătoare e arta capabilă de a exprima diferite sentimente.

242. În vorbirea angelică există o anumită dulceață de nedescris. Această dulceață e datorată faptului că gândurile şi sentimentele din care se revarsă vorbirea înaintează şi sunt difuzate în jur în funcție de forma raiului, care determină asocierea locuitorilor şi comunicarea dintre ei (n. 200-212.).

243. Vorbirea, din lumea spirituală e înscrisă în fiecare om, însă doar în partea intelectuală adânca, însă omul nu o ştie, căci vorbirea sa nu se revarsă, ca la îngeri, în mod spontan în cuvinte ce exprimă sentimente; totuşi, din acest motiv, omul, o dată ajuns în viața de apoi, are aceeaşi vorbire ca spiritele şi îngerii şi astfel ştie să vorbească fără a fi instruit. Dar despre acest subiect vom vorbi imediat mai multe.

244. Toți cei din rai au o unică limbă, cum a fost menționat mai sus, însă aceasta variază în sensul că vorbirea celor înțelepți e mai adâncă, adică mai bogată în variațiile sentimentelor şi ale ideilor; pe când vorbirea celor mai puțin înțelepți e mai exterioară şi mai puțin bogată; iar vorbirea celor simpli e şi mai externă, fiind formată din cuvinte din care trebuie alcătuit sensul, în acelaşi fel în care oamenii vorbesc între ei. Există şi vorbire prin expresia feței, sfârşind în ceva de natura sunetului modificat de idei; există vorbire în care reprezentările cereşti sunt alăturate ideilor, ultimele fiind câteodată vizibile; există şi vorbire prin gesturi ce corespund sentimentelor şi care reprezintă lucruri asemenea celor exprimate prin cuvinte; există de asemenea vorbire bazată pe comuniunea sentimentelor şi a gândurilor; există şi vorbire ca tunetul şi multe altfel de vorbiri.

245. Vorbirea spiritelor rele sau infernale e şi ea naturală pentru acestea, căci e derivată din sentimente, însă din sentimente rele şi din idei mizerabile, urâte de îngeri. Limba iadului este opusul limbii cereşti, iar cei răi nu pot suporta vorbirea angelică, cum nici îngerii nu suportă vorbirea infernală. Vorbirea infernală e pentru îngeri ca un miros putred şi rău. Vorbirea ipocriților capabili să imite aparențele îngerilor luminii o imită pe cea a îngerilor în privința cuvintelor, însă în privința sentimentelor şi a ideilor derivate de acolo, este diametral opusă. Astfel, când calitatea lăuntrică a acestei vorbiri e simțită de îngerii mai înțelepți, ea sună ca scrâşnitul din dinți şi îi umple de groază.

Vorbirea îngerilor cu omul

246. Îngerii care vorbesc cu omul nu vorbesc în propria lor limbă ci în limba omului sau în alte limbi cu care acesta este obişnuit, dar nu în limbi necunoscute lui. Aceasta deoarece îngerii, când vorbesc cu omul, se întorc către el şi se unesc cu el, iar efectul acestui lucru e aducerea amândoura într-un stadiu similar de gândire; şi cum gândul omului se agaţă de memorie, aceasta fiind sursa vorbirii sale, amândoi se exprimă în aceeaşi limbă. Pe lângă asta, atunci când un înger sau un spirit se apropie de un om şi, întorcându-se către el, intră în asociere cu acesta, el pătrunde atât de complet în memoria sa, încât limbile şi tot ce omul cunoaşte par aproape lucruri ale ştiinţei proprii.

Am vorbit despre asta cu îngerii, spunându-le că probabil ei cred că îmi vorbesc în limba mea nativă, deoarece aşa părea, pe când nu ei vorbeau în acea limbă, ci eu; acest lucru e evident din faptul că îngerii nu pot rosti nici un cuvânt al limbii omeneşti (n. 237); mai mult, limba omenească e naturală iar ei sunt spirituali şi fiinţele spirituale nu pot rosti nimic natural. Acestui lucru i-am replicat, că ştiu că unirea cu omul căruia ei îi vorbesc se face cu gândul său spiritual, dar cum gândul spiritual se revarsă în gândul natural, iar acesta ţine de memorie, limba omului le pare a lor şi la fel le pare întreaga sa ştiinţă; aceasta rezultă din dorinţa lui Dumnezeu de a exista o asemenea uniune, şi deci transfer de rai în om; ei au adăugat că stadiul omului din ziua de azi e diferit, astfel încât nu mai există o asemenea uniune cu îngerii, ci doar cu spiritele ce nu se află în rai. Am vorbit pe acelaşi subiect cu spirite ce nu credeau că omul e cel care vorbeşte, ci credeau că ele vorbesc în om; mai credeau că omul nu ştie decât ce îi spun ele, că omul îşi trage întreaga ştiinţă de la ele. M-am străduit să-i conving cu multe argumente că acest lucru nu e adevărat, ci greşit. Ce sunt spiritele şi ce sunt îngerii va fi explicat în paginile următoare, când vom vorbi despre lumea spiritelor.

247. Un alt motiv pentru care îngerii şi spiritele se unesc atât de strâns cu omul încât să creadă că tot ce îi aparţine acestuia e a lor, e faptul că în om, uniunea dintre lumea spirituală şi cea naturală e atât de strânsă încât par una; dar cum omul s-a separat de rai, Dumnezeu a făcut ca pentru fiecare om să existe îngeri şi spirite şi să poată fi condus de El prin intermediul acestora; de aici porneşte acea strânsă legătură între ei. Ar fi fost cu totul altfel dacă omul nu s-ar fi îndepărtat într-atât, căci atunci ar fi putut fi guvernat prin influxul general al dragostei şi al înţelepciunii lui Dumnezeu din rai, fără ca îngerii sau spiritele să fie atât de strâns unite cu el. Dar acest subiect va fi tratat în detaliu când vom ajunge să vorbim despre uniunea raiului cu omul.

248. Vorbirea unui înger sau a unui spirit cu omul e auzită la fel de clar ca vorbirea unui om cu altul, totuşi, doar de acel om şi nu de alţii din preajmă. Motivul este că vorbirea unui înger sau spirit se revarsă mai întâi în gândul omului şi, pe o cale internă, în organul său auditiv, acţionând aspra lui din interior; dar vorbirea unui om cu altul trece mai întâi prin aer şi apoi, pe o cale externă, în organul său auditiv, acţionând deci asupra lui din exterior. De aici e evident că vorbirea unui înger sau spirit cu omul e auzită în interiorul său şi, cum organele auditive sunt în mod similar afectate, vorbirea e în mod egal audibilă. Că vorbirea unui înger sau spirit se revarsă din interior direct în ureche, mi-a fost dovedit de faptul că aceasta se revarsă şi în limbă, provocând o mică vibraţie; dar nu cu o asemenea putere ca atunci când sunetul vorbirii e articulat în cuvinte de omul însuşi.

249. Foarte rar e permis în ziua de azi să vorbeşti cu spiritele, pentru că e periculos; căci spiritele vor şti că se află în om, neglijând acest fapt în alte condiţii, iar spiritele rele privesc omul cu ură de moarte şi nu doresc altceva decât să-i distrugă trupul şi sufletul; această pacoste o aduc asupra lor cei ce, renunţând la bucuriile omului obişnuit, s-au dedat fanteziilor.

Şi câțiva dintre cei ce duc o viață solitară aud ocazional spirite care le vorbesc; nu e nici un pericol în asta, căci spiritele din ei sunt retrase la intervale de timp de către Dumnezeu, pentru că altfel ar deveni conştiente că sunt prezente în om. Căci majoritatea spiritelor nu ştiu că există şi o altă lume decât cea în care trăiesc şi astfel nu ştiu că există oameni şi în altă parte; din acest motiv omului nu îi este permis să le răspundă, deoarece atunci ar deveni conştiente de acest fapt.

Cei ce cugetă mult pe teme religioase şi care sunt atât de implicați în ele încât le privesc din interior, încep şi ei să audă spirite vorbindu-le; căci problemele religioase de toate felurile, când omul stăruie intenționat asupra lor şi nu le alternează cu alte diferite ocupații folositoare pentru această lume, îi pătrund în mintea interioară şi prind viață acolo, apoi preiau controlul asupra întregului său spirit şi astfel ei intră în lumea spirituală şi influențează spiritele ce trăiesc acolo. Aceştia sunt vizionarii sau fanaticii care cred că fiecare spirit pe care-l aud este Sfântul Duh, deşi acestea sunt doar spirite fanatice. Aceste spirite văd falsitățile ca adevăruri şi, văzându-le astfel, îi fac şi pe cei a căror minte o influențează să le ia drept adevăruri. Oricum, acestea au fost îndepărtate treptat, căci începuseră să-i ducă pe alții în ispită şi să preia controlul asupra lor. Spiritele fanatice se deosebesc de alte spirite prin faptul că ele se cred a fi Duhul Sfânt şi cred că sunt Divine. Când asemenea spirite sunt adorate şi venerate de omul cu care comunică, ele nu caută să îl rănească; ocazional am vorbit cu astfel de spirite, iar atunci lucrurile rele cu care îi umpleau pe adoratorii lor erau dezvăluite. Aceste spirite trăiesc împreună undeva la stânga, într-un loc pustiu.

250. Doar celor ce trăiesc în adevărul derivat din bine le este permis să vorbească cu îngerii cerului şi în special celor ce Îl recunosc pe Dumnezeu şi Divinitatea Umanității Sale, pentru că acesta e adevărul ce umple raiul. Căci, cum a fost arătat mai sus, Dumnezeu este stăpânul raiului (n. 2-6); Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (n. 7-12); Sfera Divină a lui Dumnezeu în rai e dragoste pentru El şi milă pentru aproape, derivată din El (n. 13-19); raiul are în întregime formă umană; la fel şi fiecare societate a raiului; iar fiecare înger are o formă umană perfectă, provenind din Umanitatea Divină a lui Dumnezeu (n. 59-86). De aici e evident că nu oricui îi este permis să vorbească cu îngerii raiului, ci doar celor care au mintea deschisă de adevărurile Divine, către Dumnezeu; căci doar atunci Dumnezeu este prezent în ei, iar când El e prezent, e prezent şi raiul. Adevărurile Divine deschid mintea interioară a omului pentru că el a fost astfel creat încât să fie o imagine a raiului în planul omului lăuntric şi o imagine a lumii în planul omului exterior (n. 57); iar omul lăuntric nu se dezvoltă decât prin adevărul Divin ce porneşte din Dumnezeu, căci acesta este lumina şi viața raiului (n, 126-140).

251. Influxul ce porneşte de la Dumnezeu Însuşi atinge fruntea omului şi astfel întreaga față, căci fruntea corespunde dragostei, iar fața întregii minți interioare. Influxul ce porneşte de la îngerii spirituali îl atinge pe om direct în cap, de jur împrejur, de la frunte şi tâmple până în partea unde se află *creierul,* deoarece acea regiune a capului corespunde inteligenței; însă influxul ce porneşte de la îngerii celeşti atinge acea parte a capului ce se numeşte occipitală, de la urechi până la gât, unde se află *cerebelul,* căci acea regiune corespunde înțelepciunii. Întreaga vorbire a îngerilor cu omul pătrunde pe aceste canale în gândurile lui; prin aceste mijloace am simțit şi eu caracterul îngerilor ce mi-au vorbit.

252. Cei ce vorbesc cu îngerii raiului văd şi lucrurile din rai, deoarece văd în lumina raiului care le inundă mințile; iar prin aceştia îngerii văd lucrurile de pe pământ; căci prin ei raiul e unit cu lumea şi lumea cu raiul. Cum a fost spus mai sus (n. 246), când îngerii se întorc înspre om, ei se unesc cu el astfel încât le pare că lucrurile ce-i aparțin acestuia sunt ale lor; nu doar cele ale vorbirii ci şi cele ale vederii şi ale auzului; iar în tot acest timp omul e convins că lucrurile ce se revarsă din îngeri sunt ale sale. Cei mai vechi oameni ai acestui pământ trăiau într-o astfel de uniune cu îngerii raiului şi de aceea epoca lor a fost numită epo-

ca de aur. Ei recunoşteau Fiinţa Divină sub formă umană, adică pe Dumnezeu, şi astfel vorbeau cu îngerii raiului ca şi cum ar vorbi cu prietenii lor, iar îngerii raiului vorbeau cu ei în acelaşi fel, şi raiul era unit cu lumea în ei. Dar după acele timpuri omul s-a depărtat treptat de rai, iubindu-se pe sine mai mult decât îl iubea pe Dumnezeu şi lumea mai mult decât raiul, şi astfel a început să simtă plăcerile dragostei de sine şi de lume, separate de încântările raiului, iar asta până acolo încât nu mai ştia de alte desfătări. Mintea sa interioară ce fusese deschisă în faţa raiului s-a închis, iar mintea exterioară s-a deschis către lume; iar când se întâmplă asta, omul se află în lumină în privinţa tuturor lucrurilor din lume, însă într-un întuneric de nepătruns în privinţa lucrurilor din rai.

253. Din acele timpuri încoace, rar s-a mai întâmplat ca cineva să vorbească cu îngerii raiului, însă unii au vorbit cu spirite ce nu se aflau în rai. Căci mintea interioară cât şi cea exterioară a omului poate fi îndreptată atât către Dumnezeu ca centrul lor comun (n. 124), cât şi înspre sine şi astfel departe de Dumnezeu. Minţile ce sunt îndreptate către Dumnezeu sunt întoarse şi înspre rai; însă cele îndreptate spre sine se întorc către lume, iar acestea cu greu mai pot fi îndrumate; ele sunt totuşi îndrumate de Dumnezeu atât cât e posibil, printr-o modificare a dragostei lor călăuzitoare, săvârşită prin intermediul adevărurilor din *Cuvânt.*

254. Am fost învăţat cum le vorbea Dumnezeu profeţilor prin care s-a transmis *Cuvântul.* El nu vorbea cu aceştia prin influxul de Adevăr Divin, cum vorbea cu cei vechi; însă trimitea spirite, pe care le umplea de prezenţa Sa, şi astfel le inspira cuvintele pe care acestea le dictau profeţilor. Acesta nu era influx direct, ci dictare. Şi cum cuvintele veneau direct de la Dumnezeu, ele sunt toate divine şi conţin în interiorul lor un sens lăuntric, astfel încât îngerii raiului să le înţeleagă într-un sens spiritual şi ceresc, pe când omul le înţelege într-un sens natural; astfel a unit Dumnezeu raiul cu lumea prin intermediul *Cuvântului.*

Mi-a mai fost arătat şi cum spiritele sunt umplute de Prezenţa Divină a lui Dumnezeu. În acea clipă spiritul are impresia că este Dumnezeu şi că Fiinţa Divină vorbeşte prin el; această impresie durează până când termină de vorbit; dar după aceea simte şi recunoaşte că e doar un spirit şi că nu a vorbit de la sine, ci de la Dumnezeu. Aceasta era starea spiritelor ce au vorbit cu profeţii şi de aceea spun că Domnul este cel care a vorbit. E evident că spiritele îşi spuneau Domnul, nu doar din părţile profetice, dar şi din cele istorice ale *Cuvântului.*

255. Pentru a ilustra natura uniunii îngerilor şi a spiritelor cu oamenii, îmi este permis să amintesc câteva fapte remarcabile. Când îngerii şi spiritele se întorc către om au impresia că limba omului e a lor şi că nu au alta. Motivul pentru acest lucru este că în acel moment ei se află în posesia limbii omului şi nu în posesia propriei limbi, pe care nici măcar nu şi-o mai amintesc; dar imediat ce se îndepărtează de om, îşi recapătă propria limbă angelică şi spirituală şi nu mai ştiu nimic din limba omului. Acelaşi lucru mi s-a întâmplat mie când mă aflam în compania îngerilor, într-un stadiu mental asemănător cu al lor. Atunci le-am vorbit în limba lor şi nu mai ştiam, nici nu-mi aminteam nimic din a mea; însă imediat ce i-am părăsit am reintrat în posesia proprie-mi limbi.

E de asemenea demn de remarcat faptul că atunci când îngerii şi spiritele se întorc înspre om, pot vorbi cu el de la orice distanţă. Au vorbit şi cu mine când erau departe, la fel de limpede ca atunci când se aflau lângă mine; dar când îşi întorc faţa de la om şi vorbesc între ei, omul nu aude nimic din ce spun, chiar de-ar sta lângă urechea sa. Astfel e evident că întreaga asociere din lumea spirituală depinde de direcţia în care se întorc locuitorii ei. Trebuie menţionat că şi un grup întreg poate comunica cu un om, iar omul cu ei; căci ei trimit un spirit din rândul lor către omul cu care doresc să vorbească, iar spiritul trimis se întoarce către aceştia; restul se întorc către spiritul emisar şi astfel îşi concentrează gândurile asupra lui, iar el le rosteşte. Spiritul se simte atunci ca şi când ar vorbi de unul singur, iar ceilalţi se simt ca şi când ei ar fi cei care vorbesc. Aşadar, uniunea grupului cu individul se face prin întoarcerea

lor către acesta. Dar despre aceste spirite emisar, numite şi *subiecţi,* şi despre comunicarea efectuată prin intermediul lor, vor fi spuse mai multe în paginile următoare.

256. Un înger sau un spirit nu are libertatea de a vorbi cu un om după propria-i memorie, ci doar după cea a omului; căci îngerii şi spiritele au memorie la fel ca omul. Dacă un spirit ar vorbi cu un om după propria lui memorie, atunci omul ar crede că gândurile îi aparţin, deşi sunt ale spiritului; ar fi ca reamintirea unui lucru pe care omul nu l-a mai auzit sau văzut. Tot experienţa m-a învăţat că aşa stau lucrurile. Aceasta era sursa credinţei purtate de antici, că după mii de ani aveau să se întoarcă la viaţa anterioară şi la tot ceea ce făcuseră, dar de fapt întoarcerea lor s-a petrecut doar în acest fel. Ei au tras această concluzie pentru că-şi aminteau din când în când lucruri ce nu le mai văzuseră sau auziseră. Aceasta se întâmpla datorită spiritelor ce implantau în minţile lor conţinutul propriei lor memorii.

257. Există şi spirite numite spirite naturale sau corporale, care atunci când sunt prezente în om, nu se unesc cu gândul lui ca celelalte spirite ci pătrund în trupul său, înstăpânindu-se peste simţurile sale, vorbesc prin gura lui, se mişcă prin membrele lui, fiind convinse că toate lucrurile din om le aparţin. Acestea erau spiritele de care oamenii erau posedaţi; însă ele au fost azvârlite în iad şi îndepărtate de Dumnezeu, astfel încât acest gen de manifestare nu mai e permis în ziua de azi.

Scrierea în rai

258. Cum îngerii au vorbire, iar vorbirea lor e compusă din cuvinte, au şi scriere: ei îşi exprimă gândurile minţii prin scris la fel ca şi prin vorbire. Uneori mi-au fost trimise hârtii acoperite cu rânduri, unele asemănătoare manuscriselor, altele ca hârtiile tipărite din lumea întreagă. Le-am putut citi în acelaşi fel, dar nu mi-a fost permis să adun din ele mai mult decât unul sau două gânduri; căci nu e în acord cu ordinea Divină să fi instruit în scrierea raiului altfel decât prin *Cuvânt,* cum doar prin acesta există comunicare şi uniune a raiului cu lumea şi a lui Dumnezeu cu omul. E evident, în Ezechiel, ca şi profeţii au văzut tot hârtii scrise în rai: „***M-am uitat, şi iată că o mână era întinsă spre mine, şi ţinea o carte în chip de sul. A desfăşurat-o înaintea mea şi era scrisă şi pe dinăuntru şi pe dinafară***” (2: 9, 10), şi la fel în Ioan: „***Apoi am văzut în mâna dreaptă a Celui ce şedea pe scaunul de domnie, o carte, scrisă pe dinăuntru şi pe dinafară, pecetluită cu şapte peceţi***” (Apocalipsa 5: 1).

259. Dumnezeu a dat ca să existe scrieri în rai pentru binele *Cuvântului;* căci *Cuvântul,* în esenţa sa, e Adevăr Divin din care atât oamenii cât şi îngerii îşi trag întreaga înţelepciune cerească dictată de Dumnezeu; iar ce e dictat de El trece în ordine prin toate cerurile şi ajunge în om. Astfel, aceasta se adaptează atât înţelepciunii îngerilor cât şi înţelegerii oamenilor; aşadar şi îngerii posedă *Cuvântul* şi îl citesc, la fel cum fac oamenii de pe pământ. Doctrinele lor sunt derivate din acesta şi predică tot din el (n. 221). *Cuvântul* e acelaşi, însă sensul său natural sau cel literal la noi nu există în rai, ci există doar sensul spiritual, care e acelaşi lucru cu sensul lăuntric. Ce este acest sens se poate vedea în acea mică lucrare asupra *Calului Alb* menţionai în Apocalipsa.

260. O dată mi-a fost trimisă din rai o mică bucată de hârtie pe care stăteau scrise doar câteva cuvinte în caractere ebraice, şi mi s-a spus că fiecare litera conţine secrete ascunse ale înţelepciunii; mi s-a mai spus că aceste secrete erau conţinute în inflexiunile şi liniile literelor şi deci şi în sunete. Acest lucru mi-a limpezit înţelesul următoarelor cuvinte ale lui Dumnezeu: „***Căci adevărat vă spun, până vreme nu va trece cerul şi pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege***” (Matei 5: 18). În Biserică e cunoscut faptul că acest *Cuvânt* e Divin în cel mai mic detaliu; dar cum fiecare detaliu conţine Divinul nu se cunoaşte încă şi de aceea va fi explicat.

Scrierea din cerul lăuntric se bazează pe diferite forme curbate şi arcuite, iar curbele şi arcurile respectă forma raiului. Prin aceste forme îşi exprimă îngerii misterele înţelepciunii şi multe alte lucruri care nu pot fi exprimate prin cuvinte; îngerii înţeleg acea scriere fără a o studia şi fără a fi învăţaţi; căci, asemenea vorbirii, le pare naturală (n. 236), fiind o scriere cerească. Ea le pare naturală pentru că difuzia gândurilor şi a sentimentelor şi întreaga comunicare a inteligenţei şi a înţelepciunii îngerilor porneşte după forma raiului (n. 20.); astfel scrierea lor se revarsă sub aceeaşi formă. Mi s-a spus că cei mai vechi oameni de pe pământ aveau o astfel de scriere înainte de inventarea cuvintelor[7]; şi că din această sursa şi-a derivat limba ebraică un caracter asemănător; căci în timpurile străvechi literele sale erau arcuite şi nu se terminau în linii ca în ziua de azi. Astfel se întâmplă că există adevăruri Divine şi cereşti ascunse până şi în cel mai mic detaliu, punct sau semn al *Cuvântului.*

261. Această scriere cu caractere de formă cerească e folosită în cerul lăuntric, ai cărui locuitori îi depăşesc pe toţi ceilalţi în înţelepciune. Prin caractere ei îşi exprimă sentimentele din care se revarsă gândurile într-o ordine determinată de subiectul tratat. Scrierile la care mi-a fost permis să privesc conţin adevăruri ascunse ce nu pot fi epuizate de nici un gând. Însă aceste scrieri nu există şi în cerurile inferioare. Scrierile de acolo se aseamănă scrierilor din lume şi au caractere similare; totuşi, nici acestea nu sunt inteligibile pentru om deoarece sunt scrise în limba angelică care nu are nimic în comun cu limba omenească (n. 237). Prin vocale ei îşi exprimă sentimentele; iar prin cuvintele compuse din vocale, înţelesul ce vor să-1 ofere (n. 236, 241). În această scriere, pe care de asemenea am văzut-o, se poate spune mai mult în câteva cuvinte decât poate descrie omul în câteva pagini. Astfel este scris *Cuvântul* în cerurile inferioare, însă în cerul lăuntric, el este scris prin intermediul formelor cereşti.

262. Ar trebui amintit că scrierile din ceruri se revarsă în mod natural direct din gânduri, iar asta se întâmplă atât de uşor de parcă gândul s-ar exprima spontan de la sine; mâna nu se opreşte niciodată pentru alegerea unui cuvânt, deoarece cuvintele, fie ele vorbite sau scrise, corespund ideilor, iar toate corespondenţele sunt naturale şi spontane. În ceruri există şi scrieri produse fără ajutorul mâinii, prin pură corespondenţă cu gândurile; însă acestea nu au un caracter permanent.

263. Am văzut scrieri din rai ce nu erau formate decât din numere aşezate în serii ordonate, la fel ca scrierile compuse din litere şi cuvinte; mi s-a spus că această scriere provine din cerul lăuntric şi că scrierea cerească a celor de acolo (n. 260, 261) ia forma numerelor când gândul îngerilor superiori coboară într-un cer inferior. Această scriere numerică conţine şi ea mistere, din care unele nu pot fi nici înţelese de gând, nici exprimate prin cuvinte. Toate numerele, asemenea cuvintelor, îşi au corespondenţa lor şi deci un sens în acord cu aceasta; există însă o diferenţă, anume că numerele conţin idei generale, pe când cuvintele conţin idei particulare; şi cum o idee generală conţine nenumărate idei particulare, scrierea numerică are mai multe mistere decât scrierea compusă din litere. De aici mi-a părut evident că, în *Cuvânt,* numerele ca şi cuvintele îşi au semnificaţia lor. Ce anume semnifică numerele simple precum 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12; şi ce semnifică numerele compuse ca 20, 30, 50, 70, 100, 144, 1000, 10000, 12000 şi altele, se poate vedea în *Arcana Cœlestia,* unde se vorbeşte despre ele. În acest fel de scriere a raiului, numărul de care depind ca de subiectul lor celelalte numere ce urmează în serie, e întotdeauna pus în faţă; căci acel număr indică subiectul tratat, şi din acel număr îşi derivă celelalte relaţia lor particulară cu subiectul.

264. Cei care nu ştiu nimic despre rai şi care nu doresc să aibă o altă idee despre aceasta decât aceea în care îl consideră ceva pur aerian în care îngerii plutesc ca minţi dotate cu intelect însă lipsite de simţul auzului sau al văzului, nu pot fi convinşi că îngerii posedă vorbire şi scriere, căci neagă existenţa oricărui lucru lipsit de materie; totuşi, lucrurile din rai

[7] Vezi „Casa (Gospodăria) Domnului" revelată prin Jakob Lorber, n.r.

sunt la fel de reale ca şi cele din lume, iar îngerii de acolo au tot ceea ce-i foloseşte vieţii şi înţelepciunii.

Înţelepciunea îngerilor din rai

265. Natura înţelepciunii îngerilor poate fi cu greu înţeleasă deoarece depăşeşte cu atât înţelepciunea umană, încât acestea două nu pot fi comparate, fiind aproape imposibil să înţelegi ceva ce se află într-o asemenea transcendenţă. Mai mult, unele lucruri care ar ajuta la înţelegerea ei ne sunt necunoscute, iar până ce vor deveni cunoscute, nu sunt decât umbre în înţelegere, şi întunecă adevărata natură a lucrului; însă aceste lucruri pot fi cunoscute şi înţelese, pentru ca mintea să se desfete cu ele; căci desfătarea, provenind din dragoste, are lumină într-însa, iar lumina raiului străluceşte doar asupra celor ce iubesc lucrurile de înţelepciune Divină şi cerească, luminându-i.

266. Natura înţelepciunii îngerilor poate fi dedusă din faptul că ei trăiesc în lumina raiului care, în esenţa sa, e Adevăr Divin sau înţelepciune Divină; căci această lumină le limpezeşte în acelaşi timp privirea interioară, sau cea a minţii, şi privirea exterioară, sau cea a ochilor. Se poate vedea mai sus că lumina raiului e Adevăr Divin sau înţelepciune Divină (n. 126-132). Îngerii trăiesc şi în căldură cerească care, în esenţa sa, e Bine Divin sau Dragoste Divină, din care îşi derivă sentimentele şi dorinţa de a deveni mai înţelepţi. Se poate vedea mai sus că această căldură a raiului e Bine Divin sau Dragoste Divină (n. 133-140). Înţelepciunea îngerilor e de aşa natură încât ei pot fi numiţi forme ale înţelepciunii, cum toate gândurile şi sentimentele lor se revarsă după forma cerească, care e forma înţelepciunii Divine; iar mintea lor interioară ce primeşte înţelepciune e dispusă după acea formă. Se poate vedea mai sus (n. 200-212) că gândurile şi sentimentele îngerilor, aşadar şi inteligenţa şi înţelepciunea lor, se revarsă tot după forma raiului. E de asemenea evident că îngerii posedă o înţelepciune superioară, din faptul că vorbirea lor este vorbirea înţelepciunii, căci aceasta se revarsă direct şi spontan din gânduri, şi deci din sentimente; astfel, vorbirea lor este forma exterioară a gândului ce se revarsă din sentimente; aşadar, nimic nu îi ţine departe de influenţa Divină şi nici un obiect exterior nu poate determina un gând care să se împotrivească şi să se insinueze în vorbirea lor, cum se întâmplă la om când vorbeşte. Se poate vedea mai sus (n. 234-245) că vorbirea îngerilor este vorbirea gândurilor şi a sentimentelor lor. Şi asta tinde să înalţe înţelepciunea îngerilor, căci toate lucrurile ce le văd cu ochii şi le percep prin simţuri sunt în armonie cu înţelepciunea lor şi sunt corespondenţe; astfel, obiectele exterioare sunt forme externe ce reprezintă lucruri înrudite cu înţelepciunea. Se poate vedea mai sus (n. 170-182) că tot ce apare în ceruri corespunde cu mintea interioară a îngerilor şi e o reprezentare a înţelepciunii lor. Mai mult, gândurile îngerilor nu sunt limitate şi restrânse de idei ale spaţiului şi ale timpului cum sunt gândurile oamenilor; căci spaţiul şi timpul ţin de natură, iar lucrurile naturale îndepărtează mintea de lucrurile spirituale şi îngustează perspectiva vederii intelectuale. Se poate vedea mai sus (n. 162-169 şi 191-199) că ideile îngerilor sunt independente de timp şi spaţiu şi sunt astfel nelimitate în comparaţie cu ideile umane. Mai mult, ideile îngerilor nu se coboară la problemele pământeşti sau la cele materiale, nici nu sunt întrerupte de griji în privinţa necesităţilor vieţii; astfel, ele nu sunt îndepărtate de încântările înţelepciunii, cum sunt gândurile oamenilor din lume; căci totul le este dăruit de către Dumnezeu, care îi îmbracă, îi hrăneşte şi le oferă locuinţe (n. 181, 190). Mai mult, lor le sunt dăruite încântări şi plăceri, după gradul de percepţie al înţelepciunii ce vine de la Dumnezeu. Aceste lucruri au fost spuse pentru a face cunoscut izvorul de unde îngerii îşi trag o asemenea înţelepciune superioară.

267. Îngerii sunt capabili să primească o asemenea înţelepciune deoarece mintea lor interioară este deschisă, iar înţelepciunea, ca şi orice altă calitate mentală, creşte în perfecţiune pe măsură ce devine mai interioară, şi deci e cu atât mai perfectă cu cât se deschid mai

multe regiuni interioare ale minții. La fiecare înger există trei grade ale vieții ce corespund celor trei ceruri (n. 29-40). Cei la care e deschis primul grad se află în primul cer sau în cerul inferior; cei la care al doilea grad este deschis, se află în cel de-al doilea cer sau în cerul din mijloc; iar cei la care e deschis al treilea grad se află în cel de-al treilea cer sau în cerul lăuntric. Înțelepciunea îngerilor din ceruri depinde de aceste grade, şi de aceea înțelepciunea îngerilor din cerul lăuntric o depăşeşte cu mult pe cea a îngerilor din cerul mijlociu; iar înțelepciunea acestora din urmă o depăşeşte de asemenea cu mult pe cea a îngerilor din cerul inferior (n. 209, 210 şi despre natura gradelor n. 38). Asemenea distincții există datorită gradului mai înalt din sfera adevărurilor particulare şi a gradului mai mic din sfera adevărurilor generale, iar adevărurile generale le includ pe cele particulare. Lucrurile particulare, atunci când ajung sa fie comparate cu lucrurile generale, apar sub un raport de câteva mii sau câteva milioane la unu, şi la fel apare înțelepciunea îngerilor dintr-un cer superior când e comparată cu înțelepciunea îngerilor dintr-un, cer inferior. Oricum, înțelepciunea îngerilor inferiori o depăşeşte pe cea a omului în aceeaşi proporție, căci omul e cufundat în lucrurile trupeşti şi în cele sensibile; iar lucrurile ce țin de simțurile corporale ale omului se află în cel mai de jos grad. Aşadar, e evident că oamenii al căror gând e limitat la simțuri, nu posedă înțelepciune ci doar ştiință. Altfel se întâmplă cu cei ale căror gânduri se ridică deasupra lucrurilor sensibile, şi în special cu cei a căror minte este deschisă către lumina raiului.

268. Cât de măreață este înțelepciunea îngerilor reiese cu atât mai clar din faptul că în ceruri există participare a tuturor lucrurilor, inteligența şi înțelepciunea fiecăruia comunicându-se şi celorlalți; căci raiul este o comuniune a tot ceea ce e bun. Asta se întâmplă datorită faptului că dragostea cerească doreşte să împărtăşească cu alții tot ce posedă, şi astfel, nimeni din rai nu priveşte propriul bine ca pe un bine adevărat dacă nu îl împarte cu altul. Tot aceasta este şi originea fericirii cereşti pe care îngerii o au de la Dumnezeu, a cărui Dragoste Divină e de asemenea natură. Experiența m-a învățat că în ceruri există o astfel de comunicare. Oameni simpli au fost duşi uneori în rai, iar când au ajuns acolo au atins şi ei înțelepciunea angelică şi au înțeles lucruri care mai înainte le erau de neînțeles; şi au vorbit cum n-ar fi reuşit în condiția lor anterioară.

269. Natura înțelepciunii îngerilor nu poate fi descrisă în cuvinte, însă poate fi ilustrată prin câteva observații generale. Îngerii pot exprima într-un cuvânt ceea ce oamenii nu pot exprima printr-o mie; pe lângă asta există nenumărate lucruri într-o singură expresie angelică ce nu pot fi exprimate prin cuvintele limbii omeneşti; căci în fiecare cuvânt vorbit de îngeri există o serie ordonată de idei, atât de înțelepte şi de profunde, încât gândul uman nu le poate niciodată atinge. Mai mult, ceea ce îngerii nu exprimă complet în cuvintele vorbirii lor suplinesc prin tonul vocii ce exprimă sentimentul conținut în mulțimea de lucruri despre care vorbesc; căci, cum a fost spus mai sus (n. 236, 241), ei exprimă sentimentele prin ton, iar ideile ce se revarsă din sentimente prin cuvinte.

De aceea se spune despre lucrurile auzite în rai că sunt inefabile. Îngerii pot de asemenea spune în câteva cuvinte tot ceea ce e scris într-un întreg volum al unei cărți, şi pot introduce în fiecare cuvânt ceva ce înalță mintea la o înțelepciune lăuntrică; căci vorbirea lor se află într-un acord deplin cu sentimentele lor, şi fiecare cuvânt e în acord cu ideile lor. Şi aceste cuvinte ale îngerilor sunt capabile de infinite variații, în funcție de ideile îmbrățişate în gând. Îngerii superiori pot cunoaşte întreaga viață a unui vorbitor doar după tonul vieții sale, pe măsură ce acesta rosteşte câteva cuvinte; căci în tonul vocii, modificat de ideile exprimate în cuvinte, aceştia observă dragostea sa călăuzitoare, în care au fost înscrise toate lucrurile din viața sa.

Aceste lucruri dezvăluie natura înțelepciunii îngerilor. Înțelepciunea lor, în comparație cu înțelepciunea umană, se arată într-o proporție de infinit la unu, sau cum ar fi forțele motorii ale întregului organism, ce sunt nenumărate, față de acțiunea rezultată din acele forte,

ce apare în fața simțurilor umane ca una singură; sau ca miile de constituente ale unui obiect văzut printr-un microscop perfect față de lucrul obscur văzut cu ochiul liber. Voi ilustra acest fapt printr-un exemplu. Un înger, în înțelepciunea sa, descria regenerarea şi prezenta misterele ei ascunse, în ordinea lor, până la câteva sute, umplând fiecare pas secret cu idei în care erau conținute gânduri profunde, iar asta de la început până la sfârşit; căci el explica în ce fel e reconceput omul spiritual, apoi cum e purtat în pântec, cum e născut, cum creşte şi se perfecționează treptat. El a spus că poate ridica numărul adevărurilor ascunse până la câteva mii; că ceea ce spusese era doar despre regenerarea omului exterior, şi că există alte nenumărate lucruri ce privesc regenerarea omului interior. Din acestea şi din lucruri similare auzite de la îngeri, mi-a apărut limpede cât de mare este înțelepciunea lor, şi cât de mare este, prin comparație, ignoranța omului; căci acesta nu prea ştie ce este regenerarea, şi nu înțelege nici măcar un singur pas al procesului în timpul căruia este regenerat.

270. Acum se va spune ceva despre înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer sau din cerul lăuntric, şi despre cât de mult o depăşeşte aceasta pe cea a îngerilor din primul cer sau din cerul inferior. Înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer sau din cerul lăuntric este de neînțeles chiar şi pentru cei din cerul inferior; căci mințile îngerilor din cel de-al treilea cer sunt deschise în al treilea grad, pe când mințile îngerilor din primul cer doar în primul grad, iar întreaga înțelepciune creşte pe măsură ce devine mai interioară, şi se perfecționează pe măsură ce e deschis un grad mai înalt (n. 208, 267). O dată ce mințile îngerilor din cel de-ai treilea cer sau din cerul lăuntric sunt deschise în al treilea grad, adevărurile Divine sunt înscrise în ei; căci cel de-al treilea grad al minții reproduce mai exact forma raiului decât al doilea sau primul grad, iar forma raiului e derivată din Adevărul Divin şi se află astfel în armonie cu înțelepciunea Divină. În acest fel adevărurile Divine apar ca întipărite în mințile acelor îngeri sau ca şi cum acestea ar fi fost implantate sau înnăscute în ei; astfel, imediat ce aud adevăruri Divine genuine, ei le percep şi le recunosc imediat, iar mai apoi le văd înăuntrul lor. Căci îngerii celui de-al treilea cer nu cugetă niciodată asupra adevărurilor Divine, şi cu atât mai puțin ar disputa genuitatea vreunui adevăr; ei nici măcar nu ştiu ce înseamnă a crede sau a avea credință; căci spun: „Ce e credința? Eu percep şi văd că astfel stau lucrurile." Ei ilustrează asta prin comparații; spre exemplu, ar fi ca şi când cineva ar vedea o casă şi lucrurile din ea şi din preajma ei, şi i-ar spune însoțitorului său că trebuie să creadă că acele lucruri există, şi că sunt astfel cum le vede că sunt; sau ca şi când cineva ar vedea o grădină cu copaci şi fructe şi i-ar spune însoțitorului său că acolo sunt copaci şi fructe deşi acesta le vede bine cu ochii săi. De aceea aceşti îngeri nu aduc niciodată aminte de credință şi nici măcar nu au idee despre ea; nici nu cugetă asupra adevărurilor Divine, şi cu atât mai puțin ar disputa greutatea vreunui adevăr. Însă îngerii primului cer nu au adevăruri Divine astfel înscrise în mințile lor, căci la ei doar primul grad se află deschis; de aceea ei cugetă asupra adevărurilor, iar cei ce cugetă văd cu greu vreun lucru în spatele obiectului imediat asupra căruia cugetă, şi nici nu se avântă în spatele subiectului, decât pentru a îl justifica în anumite privințe; iar când au reuşit să îl justifice, ei spun că este o problemă de credință şi că trebuie să crezi în el. Am vorbit cu îngeri pe aceste subiecte şi ei mi-au spus că distincția între înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer şi cea a îngerilor din primul cer e asemenea distincției dintre claritate şi obscuritate. Ei au comparat înțelepciunea îngerilor din cel de-al treilea cer cu un palat măreț plin de tot felul de lucruri folositoare, în jurul căruia se întind grădini mărginite pe toate părțile de obiecte splendide şi felurite; iar acei îngeri, aflându-se în adevărurile înțelepciunii, pot pătrunde în palat şi pot vedea fiecare lucru, şi de asemenea se pot plimba prin grădini în orice direcție, şi se pot bucura de toate. Altfel se întâmplă însă cu cei ce cugetă asupra adevărurilor, şi în special cu cei ce le dispută; căci aceştia nu văd adevărurile în lumina adevărului, ci fie le acceptă sub autoritatea altora, fie le iau din sensul literal al *Cuvântului,* pe care nu îl înțeleg limpede; astfel, neavând dorința de a poseda vreo percepție interioară a

adevărului, ei spun că trebuie să se creadă în adevăruri, şi că credința se exercită asupra lor. Despre aceştia îngerii au spus că nu se pot apropia nici măcar de primul prag al palatului înțelepciunii, şi cu atât mai puțin să pătrundă înăuntru şi să se plimbe prin grădinile sale, căci se opresc după primul pas. Altfel se întâmplă cu cei plini de adevăruri; nimic nu limitează progresul lor necontenit, deoarece lucrurile văzute ca adevărate îi îndrumă oriunde ar merge şi îi conduc pe câmpii întinse, o dată ce fiecare adevăr e infinit şi e în strânsă legătură cu o mulțime de alte adevăruri.

Mai departe ei au spus că înțelepciunea îngerilor din cerul lăuntric e bazată mai ales pe faptul că în fiecare obiect ei văd lucruri Divine şi cereşti, iar în serii de câteva obiecte văd lucruri şi mai minunate, căci tot ce văd are o corespondență. Când privesc palate şi grădini, vederea lor nu e absorbită de aceste obiecte vizibile, ci penetrează către adevărurile interne a căror expresie exterioară sunt şi cărora le corespund (n. 170-176); şi toate acestea au loc într-o infinită varietate în funcție de aparențele obiectelor; astfel, ei obțin o vedere desluşită asupra nenumăratelor lucruri aflate într-o relație ordonată, iar asta le afectează într-atât mintea încât par că sunt îmbătați de încântare.

271. Îngerii celui de-al treilea cer au asemenea trăsături deoarece trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu, iar acea dragoste deschide regiunile lăuntrice ale minții în al treilea grad şi este receptaculul tuturor lucrurilor înțelepte. Trebuie notat mai departe că îngerii cerului lăuntric sunt perfecționați neîntrerupt în înțelepciune, iar asta într-o manieră diferită de cea în care sunt perfecționați îngerii cerului inferior. Îngerii cerului lăuntric nu adună în memorie adevăruri Divine, şi deci nu le consideră pe acestea ştiință, ci imediat ce le aud, le înțeleg şi le aplică asupra vieții lor. Astfel, adevărurile Divine se leagă de ei ca şi când ar fi întipărite în inimile lor; căci ceea ce e aplicat asupra vieții le este inerent.

Dar altfel se întâmplă la îngerii cerului inferior; căci aceştia adună mai întâi adevăruri Divine în memorie, le acumulează ca şi cunoştințe, şi mai apoi le aduc la suprafață şi îşi perfecționează înțelegerea prin ele; lipsiți de o percepție interioară a veridicității lor, ei voiesc să le facă şi să le aplice asupra vieții; aşadar, aceştia se află într-o obscuritate comparativă.

E demn de remarcat că îngerii celui de-al treilea cer sunt perfecționați în înțelepciune prin auz şi nu prin văz. Ceea ce aud din predici nu pătrunde în memoria lor, ci intră imediat în percepție şi în voință, şi devine o parte a vieții lor; însă lucrurile pe care le văd cu ochii le pătrund în memorie, iar apoi cugetă şi discută asupra acestora. E evident că, pentru ei, auzul este calea înțelepciunii. Şi acest lucru provine din corespondență; căci urechea corespunde supunerii, iar supunerea este o problemă ce ține de viață; însă ochiul corespunde inteligenței, iar inteligența ține de doctrină. Stadiul în care se află aceşti îngeri e descris în mai multe părți ale *Cuvântului,* ca în Ieremia: „***Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor. Nici unul nu va mai învăța pe aproapele, sau pe fratele său, zicând: 'Cunoaşte pe Domnul!' Ci toți Mă vor cunoaşte, de la cel mai mic până la cel mai mare***" (31: 33, 34). Şi în Matei: „***Felul vostru de vorbire să fie: 'Da, da; nu, nu'; ce trece peste aceste cuvinte vine de la cel rău***", căci nu e de la Dumnezeu, deoarece adevărurile din mintea îngerilor din cel de-al treilea cer sunt de la Dumnezeu, pentru că aceştia trăiesc în dragoste pentru El. În acel cer dragostea pentru Dumnezeu înseamnă a voi şi a făptui în acord cu Adevărul Divin, căci Adevărul Divin este Dumnezeu în rai.

272. Un alt motiv, şi de fapt cel mai important pentru care îngerii sunt capabili de a primi o asemenea înțelepciune este acela că ei sunt eliberați de dragostea de sine; căci doar în măsura în care cineva e eliberat de dragostea de sine e capabil să primească înțelepciune în lucrurile Divine. Dragostea de sine închide mintea interioară în fața lui Dumnezeu şi a raiului şi deschide mintea interioară pe care o întoarce către sine; astfel, toți cei conduşi de dragostea de sine se află într-un întuneric de nepătruns în privința lucrurilor cereşti, fiind însă oarecum luminați în privința lucrurilor lumeşti. Pe de altă parte, îngerii, fiind eliberați de dragostea de

sine, se află în lumina înțelepciunii; căci iubirilor cereşti în care trăiesc - dragostea pentru Dumnezeu şi dragostea pentru aproape - le deschid mintea interioară, căci vin de la Dumnezeu şi Dumnezeu însuşi se află în ele. Se poate vedea mai sus (n. 13-19), că aceste două feluri de dragoste formează raiul în general şi raiul pentru fiecare în particular. Cum dragostea cerească deschide mintea interioară către Dumnezeu, toți îngerii îşi întorc fața către El (n. 142); căci în lumea spirituală dragostea conduce mintea fiecăruia către sine, şi în orice direcție ar conduce aceasta mintea, ar îndrepta şi fața, deoarece, în lumea spirituală, fața este una cu mintea, a cărei formă exterioară o reprezintă. Cum dragostea întoarce mintea şi fața către sine, se uneşte cu ele; căci dragostea este uniune spirituală şi le comunică tot ce posedă. Din această întoarcere şi din uniunea şi comunicarea rezultate îşi derivă îngerii înțelepciunea. Se poate vedea mai sus (n. 255) că întreaga uniune din lumea spirituală se face în acord cu acea întoarcere.

273. Îngerii sunt perfecționați neîncetat în înțelepciune; dar totuşi ei nu se vor putea perfecționa niciodată într-atât încât să stabilească o proporție între înțelepciunea lor şi înțelepciunea Divină a lui Dumnezeu; căci înțelepciunea Divină a lui Dumnezeu este infinită, iar înțelepciunea îngerilor este finită, şi nu există nici un raport între ceva infinit şi ceva finit.

274. Cum îngerii sunt perfecționați de înțelepciune, care le constituie şi viața, şi cum raiul cu binele său se revarsă în fiecare după înțelepciunea sa, astfel, toți cei de acolo o doresc şi o caută la fel cum un flămând caută hrană; căci cunoaşterea, inteligența şi înțelepciunea sunt hrană spirituală la fel cum mâncarea este hrană naturală, iar acestea corespund una celeilalte.

275. Îngerii din acelaşi cer sau îngerii din aceeaşi societate nu posedă acelaşi grad de înțelepciune, ci grade diferite. Cei ce se află în centru posedă cea mai adâncă înțelepciune, iar cei din jurul lor, până la cei de pe margine, posedă mai puțină. Descreşterea gradului de înțelepciune în funcție de depărtarea de centru se aseamănă cu descreşterea intensității luminii ce trece mai apoi în umbră (n. 43, 128). Lumina lor e şi ea de acelaşi grad ca înțelepciunea, căci lumina raiului e înțelepciune Divină, şi fiecare se află în lumină după felul în care receptează această înțelepciune. În ceea ce priveşte lumina raiului şi feluritele moduri de a o primi, vezi mai sus (n. 126-132).

Starea de inocență a îngerilor din rai

276. Natura şi calitatea inocenței sunt înțelese doar de puțini oameni din lume şi nu sunt înțelese absolut deloc de către cei ce duc o viață rea. Inocența este de fapt exprimată vizibil pe față, în vorbire şi în gesturi, în special la copiii mici; însă natura sa nu e înțeleasă, iar oamenii ştiu cu atât mai puțin că inocența este sălaşul raiului în om. Pentru a o face cunoscută, vom porni în ordine şi vom vorbi mai întâi despre inocența infantilă, apoi despre inocența înțelepciunii şi în sfârşit despre starea raiului în privința inocenței.

277. Inocenta infantilă sau inocența copiilor mici nu este o inocență genuină, căci este doar forma exterioară a inocenței, şi nu forma sa interioară; oricum, din asta se poate învăța ce este inocența, căci străluceşte pe fața copiilor, apare în unele din gesturile lor şi în vorbirea lor timpurie, influențându-i pe cei din jur. Motivul pentru acest lucru e că ei nu au o gândire interioară; căci ei nu ştiu încă ce este binele şi răul, nici adevărul şi falsitatea; iar acestea constituie izvorul gândirii. Astfel, copii nu manifestă prudență egoistă, nu urmăresc scopuri sau obiecte precise şi nu au intenții rele. Ei nu posedă un eu derivat din dragostea de sine şi de lume; ei nu atribuie nimic meritului propriu, privind tot ceea ce primesc ca venind de la părinții lor; sunt mulțumiți şi încântați cu puținele lucruri ce le sunt date; nu poartă grija hranei sau a îmbrăcămintei şi cu atât mai puțin a viitorului; copiii nu se uită la lume, nici nu jinduiesc după bunuri; însă îşi iubesc părinții, îngrijitoarele şi prietenii de-o vârstă cu care se joacă

în inocenţă; ei se lasă conduşi, ascultă şi se supun. Aflându-se în această stare, copiii primesc toate lucrurile în viaţa lor şi acumulează inconştient gesturi în formare, cuvinte, fragmente de memorie şi gânduri, pentru a căror primire şi înrădăcinare le serveşte drept mijloc starea de inocenţă. Dar această inocentă, cum s-a spus mai sus, este exterioară, aparţinând doar trupului, nu şi minţii; căci mintea lor nu este încă formată, pentru că mintea e compusă din înţelegere şi voinţă, şi din gândurile şi sentimentele derivate de aici. Mi s-a comunicat din rai că aceşti copii se află sub oblăduirea deosebită a lui Dumnezeu şi sub influenţa directă a cerului lăuntric, unde există o stare de inocenţă; mi s-a spus că această influenţă cerească pătrunde în minţile lor şi nu îi afectează decât cu inocenţă; astfel, inocenţa e exprimată pe feţele şi în gesturile lor; de această inocenţă sunt afectaţi cel mai adânc părinţii şi tot ea produce dragostea părintească.

278. Inocenţa înţelepciunii este inocenţă genuină pentru că este lăuntrică, căci ţine de minte, şi astfel, de voinţă şi înţelegere. De aceea în rai se spune că inocenţa trăieşte în înţelepciune şi că un înger are atâta înţelepciune câtă inocenţă. Îngerii dovedesc acest lucru prin faptul că cei ce se află într-o stare de inocenţă nu îşi atribuie nimic bun lor înşişi, ci privesc toate lucrurile ca daruri de la Dumnezeu, căruia i le recunosc; aceştia doresc să fie conduşi de El şi nu să se conducă singuri; ei iubesc fiecare lucru bun şi sunt încântaţi de fiecare lucru adevărat, căci ştiu şi simt că a iubi binele şi deci a-l dori şi a-l face înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu, şi că a iubi adevărul este dragoste pentru aproape; ei trăiesc mulţumiţi cu ce au, indiferent dacă e puţin sau mult, deoarece ştiu că primesc atâta cât este bine pentru ei - cei pentru care puţinul e mai bun primesc puţin, iar cei pentru care mai mult e bine primesc mai mult - neştiind însă ce e mai bun pentru ei, căci doar Dumnezeu însuşi ştie acest lucru, a cărui providenţă în toate priveşte doar finalitatea eternă. Astfel, ei nu sunt preocupaţi de viitor şi numesc această preocupare grijă pentru ziua de mâine, pe care o definesc ca durere atunci când pierd sau nu primesc lucruri ce sunt necesare pentru viaţă. Faţă de prietenii lor ei nu acţionează niciodată în scopuri rele, ci numai dintr-o motivaţie bună, dreaptă şi sinceră; acţiunea în vederea unui scop negativ o numesc viclenie şi o evită ca pe otrava unui şarpe, căci este opusă în mod evident inocenţei. Cum nu iubesc nimic altceva decât să fie conduşi de către Dumnezeu şi să-i atribuie lui toate lucrurile primite, ei sunt eliberaţi de dominaţia dragostei de sine, şi atâta timp cât durează asta, Dumnezeu Însuşi este prezent în ei. Din acest motiv ei nu adună în memorie toate adevărurile ce le aud de la El, din *Cuvânt* sau prin intermediul predicilor; ci li se supun, adică voiesc şi făptuiesc după ele, memoria fiindu-le constituită de însăşi voinţa lor. Aceştia, în cea mai mare parte a lor, apar la exterior ca fiind simpli, însă în interior sunt înţelepţi şi măsuraţi; aşa spunea Dumnezeu: „***Fiţi înţelepţi ca şerpii şi fără răutate ca porumbeii***”(Matei 10; 16). Aceasta e inocenţa înţelepciunii.

Cum inocenţa nu îşi atribuie nimic bun sieşi, ci doar lui Dumnezeu, şi astfel iubeşte să se lase condusă de El şi primeşte tot binele şi adevărul din care este derivată înţelepciunea, omul este creat în aşa fel încât, atunci când e copil, se poate afla în inocenţă exterioară, iar când îmbătrâneşte se poate afla în inocenţă interioară, pentru a putea trece din prima în cea din urmă şi din ultima din nou în prima. De altfel, când un om îmbătrâneşte, el slăbeşte la trup şi redevine ca un copil, însă ca un copil înţelept, şi deci un înger. De aceea, în *Cuvânt,* un copil mic semnifică un om inocent, iar un bătrân, un înţelept în care sălăşluieşte inocenţa.

279. Cu fiecare om regenerat se întâmplă la fel, căci regenerarea este o renaştere a omului spiritual. El este introdus prima dată în inocenţa copilăriei, care constă mai întâi în a recunoaşte că nu ştie nimic despre adevăr şi că nu are nici o putere în a face bine de la sine ci doar de la Dumnezeu; iar apoi în a dori şi a căuta adevărul şi binele doar pentru ele. Binele şi adevărul îi sunt de asemenea date de Dumnezeu pe măsură ce înaintează în vârstă. El este condus mai întâi în cunoaşterea lor, iar apoi de la cunoaştere la inteligenţă şi în sfârşit, de la inteligenţă la înţelepciune, inocenţa urmându-le la fiecare pas; căci inocenţa constă, cum a

mai fost spus, în conştiinţa că nu ştie nimic adevărat şi că nu poate face nimic bine de la sine, ci doar de la Dumnezeu. Fără această credinţă şi fără percepţia ce izvorăşte din ea, nimeni nu poate primi ceva din rai, căci în acestea sălăşluieşte în primul rând inocenţa înţelepciunii.

280. Cum inocenţa constă în a te lăsa condus de Dumnezeu şi nu de sine, toţi cei din rai se află în inocenţă, căci toţi de acolo iubesc să fie conduşi de Dumnezeu. Ei ştiu că a se conduce singuri înseamnă a se lăsa conduşi de eul lor, care e acelaşi lucru cu dragostea de sine; iar cel ce se iubeşte pe sine nu îşi permite să se lase condus de altul. Astfel, atâta timp cât un înger trăieşte în inocenţă, el se află în rai, adică în Bine Divin şi în Adevăr Divin, căci a fi în acestea înseamnă a te afla în rai. Cerurile sunt împărţite după inocenţa locuitorilor lor. Inocenţa celor din cerul inferior sau din primul cer este de gradul întâi sau de gradul inferior; inocenţa celor din cerul de mijloc sau din al doilea cer este de gradul al doilea sau de gradul de mijloc; însă inocenţa celor din cerul lăuntric sau din al treilea cer este de gradul al treilea sau de gradul lăuntric. Aceştia din urmă pot fi numiţi chiar inocenţa raiului, căci ei, mai mult decât toţi ceilalţi, iubesc să se lase conduşi de Dumnezeu, precum copiii de tatăl lor. Din acest motiv, Adevărul Divin pe care îl aud, fie direct de la Dumnezeu, fie indirect prin intermediul *Cuvântului, e* primit direct în voinţa lor; iar ei acţionează după el şi astfel îl aplică asupra vieţii lor; de aceea înţelepciunea lor e mult mai mare decât cea a îngerilor din cerurile inferioare (n. 270, 271). Cum acei îngeri au asemenea trăsături, ei sunt cei mai apropiaţi de Dumnezeu, de la care îşi primesc inocenţa şi sunt mântuiţi de dragostea de sine, astfel că trăiesc în Dumnezeu. În aparenţa exterioară ei sunt simpli, iar pentru ochiul îngerilor din cerurile inferioare par mici de statură, asemenea copiilor şi nu par prea înţelepţi; însă în realitate ei sunt cei mai înţelepţi dintre îngerii raiului; căci ştiu că nu posedă înţelepciune de la sine şi că a fi cu adevărat înţelept înseamnă a recunoaşte acest lucru şi faptul că ceea ce ştiu e nimic în comparaţie cu ce nu ştiu. Ei spun că a şti, a realiza şi a percepe acest adevăr este primul pas către înţelepciune. Aceşti îngeri sunt goi căci goliciunea corespunde inocenţei.

281. Am vorbit mult cu îngeri despre inocenţă şi am fost informat că inocenţa este esenţa întregului bine, şi deci că binele este cu adevărat bine doar în măsura în care există inocenţă în el; tot aşa, înţelepciunea este cu adevărat înţelepciune doar atâta timp cât este inocentă; mi-au mai spus că ea este acelaşi lucru cu dragostea, mila şi credinţa; şi ca din acest motiv nimeni nu poate pătrunde în rai dacă nu posedă inocenţă, cum spune şi Dumnezeu: „***Lăsaţi copilaşii să vină la Mine şi nu-i opriţi, căci împărăţia lui Dumnezeu este a celor ca ei. Adevărat vă spun că, oricine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copilaş, cu nici un chip nu va intra în ea!***” (Marcu 10: 14, 15; Luca 18: 16, 17). Aici, copilaşii semnifică inocenţa, ca pretutindeni în *Cuvânt*. Starea de inocenţă este de asemenea descrisă de Dumnezeu în Matei (6: 25-34), însă doar prin corespondenţe.

Binele este genuin doar în măsura în care are inocenţă deoarece tot binele vine de la Dumnezeu şi pentru că inocenţa constă în a dori să te laşi condus de Dumnezeu. Am mai fost informat că adevărul nu poate fi unit cu binele, nici binele cu adevărul, decât prin intermediul inocentei. Tot aşa, un înger nu este un înger al cerului dacă nu are inocenţa în el; căci raiul nu se află în nimeni până ce adevărul nu este unit cu binele în el. De aceea uniunea adevărului cu binele este numită căsătorie cerească, iar căsătoria cerească este raiul. Mi s-a mai spus că adevărata dragoste în căsnicie îşi derivă existenţa din inocenţă, pentru că se înalţă din uniunea binelui cu adevărul în două minţi, adică în cea a soţului şi în cea a soţiei; iar această uniune, când coboară într-o sferă inferioară, ia forma dragostei din căsnicie; căci partenerii însuraţi se iubesc pentru că sunt uniţi în minte. De aceea există o anumită desfătare în dragostea maritală asemenea celei a copilăriei şi a inocenţei.

282. Cum inocenţa este însăşi esenţa binelui din rai, e evident că Binele Divin ce porneşte din Dumnezeu este inocenţa însăşi; căci este acel bine ce se revarsă în îngeri şi le influenţează natura lăuntrică, care îi aranjează şi îi potriveşte pentru a primi întreg binele raiului.

La fel se întâmplă şi cu copiii, a căror minte nu numai că se formează prin influxul de inocenţă de la Dumnezeu, ci este continuu adaptată şi potrivită pentru a primi binele dragostei celeste; căci binele inocenţei acţionează din cel mai adânc grad al vieţii, deoarece, cum s-a mai spus, este esenţa întregului bine. Este deci evident că întreaga inocentă vine de la Dumnezeu, şi din acest motiv El este numit în *Cuvânt Mielul,* căci un miel semnifică inocenţa. Inocenta, fiind cea mai profundă calitate a binelui ceresc, influenţează în asemenea măsură mintea oricărui om ce îi simte prezenta - ca la apropierea unui înger din cerul lăuntric - încât pare că-şi pierde controlul, şi e pătruns de o asemenea încântare încât orice plăcere lumească e un nimic pe lângă aceasta. Afirm aceste lucruri din experienţa mea reală.

283. Toţi cei ce trăiesc în binele inocenţei sunt afectaţi în aceeaşi măsură la privirea inocenţei; însă cei ce nu se află în binele inocenţei nu sunt astfel afectaţi. Din acest motiv, toţi cei din iad sunt complet opuşi inocenţei; aceştia nici măcar nu ştiu ce înseamnă inocenta; iar antagonismul lor merge până acolo încât ard de nerăbdare să-i rănească pe cei inocenţi, şi cum nu pot suporta copiii, imediat ce îi văd se înflăcărează de o dorinţă crudă de a le provoca rău. De aici e evident că eul omului, şi deci dragostea de sine, este opusă inocenţei; căci toţi. cei din iad sunt adânciţi în eul lor şi astfel în dragostea de sine.

Starea de pace în rai

284. Cel ce nu a trăit pacea din rai nu poate înţelege pacea în care trăiesc îngerii. Nici omul nu poale primi pacea raiului atâta timp cât se află în trup şi deci nu o poate percepe, deoarece percepţia sa e mai mult naturală. Pentru a o percepe el ar trebui înălţat în gândire, retras din trup şi menţinut în spirit, iar atunci s-ar afla în compania îngerilor. Cum eu am perceput pacea îngerilor în acest fel, sunt capabil să o descriu; însă nu cum este ea în sine căci pentru acest scop cuvintele omeneşti sunt nepotrivite, ci doar cum este ea în comparaţie cu tihna mentală de care se bucură cei ce sunt mulţumiţi în Domnul.

285. Cele mai profunde lucruri ale raiului sunt inocenţa şi pacea; ele sunt numite cele mai profunde pentru că pornesc direct din Dumnezeu. Inocenta este sursa întregului bine ceresc, iar pacea este sursa întregii încântări din acel bine. Fiecare bine aduce cu sine propria-i încântare; atât binele cât şi încântarea se revarsă din dragoste; căci ceea ce e iubit nu poate fi altfel decât bun şi e simţit ca încântător. De aici urmează că aceste două lucruri profunde, inocenţa şi pacea, pornesc din Dragostea Divină a lui Dumnezeu şi influenţează îngerii din cel mai înalt grad de viaţă. Se poate vedea în capitolul anterior că inocenţa este esenţa binelui, capitol în care se vorbeşte despre starea de inocenţă a îngerilor din rai; însă acum va fi explicat în ce fel este pacea esenţa încântării care se revarsă din binele inocenţei.

286. Mai întâi vom vorbi despre originea păcii. Pacea Divină se află în Dumnezeu şi rezultă din unirea Divinităţii Esenţiale cu Umanitatea Divină în El. Pacea Divină în rai se revarsă din Dumnezeu şi se trage în general din uniunea Lui cu îngerii raiului, şi în particular din uniunea binelui cu adevărul în fiecare înger. Acestea reprezintă originile păcii. De aici e limpede că în ceruri pacea este Sfera Divină ce influenţează profund cu binecuvântare fiecare bine; apoi că ea este sursa întregii bucurii din rai; şi că în esenţa sa este Bucurie Divină a Dragostei Divine a lui Dumnezeu ce rezultă din conjuncţia Lui cu raiul şi cu toţi cei de acolo. Această bucurie percepută de către Dumnezeu în îngeri şi de către îngeri ca venind de la Dumnezeu, este pacea; din această sursă îşi trag îngerii binecuvântarea, încântarea şi fericirea, într-un cuvânt întreaga bucurie cerească.

287. Cum aceasta este sursa păcii, Dumnezeu este numit Domnul Păcii, şi spune că pacea vine de la El şi că în El este pace; ca în pasajele următoare: „***Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat, şi domnia va fi pe umărul Lui; îl vor numi „Minunat, Sfetnic, Dumnezeu mare. Părintele veşniciilor, Domn al păcii. El va face ca domnia Lui să crească şi să***

fie o pace fără sfârşit" (Isaia 9: 6, 7), Iisus a spus: „***Vă las pacea, vă dau pacea Mea. Nu v-o dau cum o dă lumea***"(Ioan 14: 27). „***V-am spus aceste lucruri ca să aveţi pace în Mine***" (Ioan 16: 33). „***Domnul să-Şi înalţe Faţa peste tine, şi să-ţi dea pacea!***" (Numeri 6: 26). „***Solii păcii plâng cu amar. Drumurile sunt pustii***" (Isaia 33: 7, 8). „***Lucrarea neprihănirii va fi pacea. Poporul meu va locui în locuinţa păcii***" (Isaia 32: 17, 18). E evident că pacea Divină şi cerească este pacea despre care se vorbeşte în *Cuvânt* şi în alte pasaje unde e menţionată (Isaia 52: 7; 54: 10; 59: 8; Ieremia 16: 5; 25: 37; 29: 11; Agheu (Hagai) 2: 9; Zaharia 8: 12; Psalmii 37: 37; şi în altele). Cum pacea îl semnifică pe Dumnezeu şi raiul, semnificând de asemenea bucuria cerească şi încântarea în ceea ce e bine, salutul din timpurile străvechi era „Pacea fie cu tine", salut ce mai e folosit şi astăzi, acelaşi lucru fiind rostit de Dumnezeu când le-a spus discipolilor pe care i-a trimis în lume: „***în orice casă veţi intra să ziceţi întâi: „Pacea să fie peste casa aceasta. Şi dacă va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră va rămâne peste el***" (Luca 10: 5, 6). Dumnezeu însuşi, când a apărut în faţa apostolilor, a spus: „***Pacea fie cu voi***" (Ioan 20: 19, 21, 26). Starea de pace mai e semnificată în *Cuvânt şi* acolo unde se spune că Domnul a simţit aromă de odihnă (ca în Exodul 29: 18, 25, 41; Leviticul 1: 9, 13, 17; 2: 2, 9; 6: 8, 14; 23: 12, 13, 18; Numeri 15: 3, 7, 13; 28: 6, 8, 13; 29: 2, 6, 8, 13, 36). O aromă de pace, în sensul celest, semnifică percepţia păcii. Cum pacea semnifică uniunea în Dumnezeu a Divinităţii Esenţiale cu Umanitatea Divină şi unirea lui Dumnezeu cu raiul şi cu Biserica şi cu toţi cei din rai şi din sânul Biserici care Îl primesc, astfel, a fost instituit Sabatul în amintirea acestor lucruri, fiind numit după odihnă şi pace, care a fost cel mai sfânt reprezentant al Bisericii. De aceea Dumnezeu Şi-a spus Domn al Sabatului (Matei 12: 8; Marcu 2: 27, 28; Luca. 6: 5).

288. Deoarece pacea raiului este Sfera Divină ce influenţează cel mai adânc cu binecuvântare binele îngerilor, ea nu se face simţită în percepţia lor decât ca o încântare a inimii, atunci când se bucură de binele vieţii lor, prin plăcere când aud adevăruri ce sunt asemenea binelui lor şi prin desfătare a minţii când simt uniunea celor două; însă aceasta se revarsă oricum în toate faptele şi gândurile vieţii lor, şi este limpede resimţită ca bucurie. Pacea variază în diferitele ceruri atât în privinţa caracterului cât şi în privinţa împlinirii ei, în funcţie de inocenţa celor ce trăiesc acolo, pentru că inocenţa şi pacea merg întotdeauna împreună; căci, cum a mai fost spus înainte, inocenţa este izvorul întregului bine din rai, iar pacea este sursa încântării în acel bine. Aşadar e evident că putem spune acelaşi lucru despre starea de pace cum s-a mai spus şi în capitolul anterior, privind starea de inocenţă în ceruri, deoarece inocenţa şi pacea sunt unite la fel cum sunt unite binele cu încântarea sa; căci binele este deosebit de încântarea pe care o produce; este deci evident că îngerii cerului lăuntric sau îngerii celui de-al treilea cer se află în cel de-al treilea grad sau în gradul lăuntric de pace, pentru că se află şi în al treilea grad sau în gradul interior de inocenţa; şi ca îngerii cerurilor inferioare se află într-un grad mai redus de pace, deoarece sunt într-un grad mai redus de inocenţă (n. 280). Că inocenţa şi pacea există împreună la fel cum există binele cu încântarea sa, se poate vedea la copii, care, aflându-se în inocenţă, trăiesc şi în pace; şi pentru că trăiesc în pace, totul are la ei aparenţa de joacă, însă pacea copiilor este exterioară, căci pacea interioară, la fel ca inocenţa interioară, există doar în înţelepciune, şi deci în acea uniune a binelui cu adevărul care este sursa întregii înţelepciuni. Pacea cerească sau angelică există şi la oamenii care dobândesc înţelepciune din uniunea binelui cu adevărul şi care se odihnesc întru Domnul; dar atâta timp cât trăiesc în lume, aceasta zace ascunsă în regiunile interne ale minţii, şi iese la iveală doar atunci când îşi părăsesc trupul şi pătrund în rai, căci atunci mintea interioară este deschisă.

289. Cum pacea Divină există datorită uniunii lui Dumnezeu cu raiul ca întreg şi din uniunea binelui cu adevărul în fiecare înger în particular, îngerii, atunci când se află într-o stare de dragoste, se află şi într-o stare de pace, căci în acel moment binele este unit cu adevă-

rul în ei. Se poate vedea mai sus (n. 154-160) că stadiile îngerilor variază în timp. La fel se întâmplă şi cu un om ce este regenerat. Când uniunea binelui cu adevărul are loc în el eveniment ce se petrece de obicei după mai multe ispite, omul pătrunde într-o stare de încântare ca pacea cerească. Această pace poate fi comparată cu dimineaţa sau cu răsăritul din primăvară, când noaptea e pe sfârşite, la înălţarea soarelui toate lucrurile de pe pământ încep să renască, roua ce cade din cer face plantele să-şi împrăştie miresmele, pe când temperatura blândă dăruieşte fertilitate solului şi bucură inima omului; iar asta se întâmplă deoarece dimineaţa sau răsăritul în vreme de primăvară corespunde stării de pace a îngerilor din rai (n. 155).

280. Am vorbit cu îngeri şi despre pace, spunându-le că pe pământ pacea reprezintă momentul în care războaiele şi ostilităţile dintre regate încetează şi când inamiciţia şi discordia dintre oameni încetează şi ele; şi că se crede că pacea interioară nu este altceva decât o odihnă a minţii atunci când grijile sunt îndepărtate şi în special o linişte şi o încântare rezultate din succesele în orice fel de activitate. Îngerii au spus însă că odihna minţii, liniştea, şi încântarea rezultate din îndepărtarea grijilor şi din succese în afaceri par doar a fi constituente ale păcii, nefiind aşa ceva în realitate, exceptând cazul celor ce trăiesc în bine ceresc, pentru că nu există pace decât în acel bine. Căci pacea se revarsă din Dumnezeu în cele mai adânci regiuni ale minţii şi, coborând de acolo, trece în regiunile inferioare unde produce odihna minţii interioare, liniştea minţii exterioare şi bucuria rezultată de acolo. Însă cei ce duc o viaţă rea nu îşi află pacea. Într-adevăr, se pare că şi aceştia se bucură de odihnă, linişte şi încântare atunci când lucrurile se petrec asemenea dorinţei lor, dar toate acestea sunt exterioare şi nu interioare, căci în interior ard de vrăjmăşie, de ură, de răzbunare, de cruzime şi de multe alte dorinţe rele, către care minţile lor se grăbesc imediat ce văd pe cineva care nu le face pe plac, iar atunci toate aceste rele izbucnesc deodată dacă nu sunt încătuşate prin frică; încântarea lor se găseşte în nebunie, pe când încântarea celor ce duc o viaţă bună se află în înţelepciune. Astfel se prezintă diferenţa dintre iad şi rai.

Împletirea raiului cu omenirea

291. În sânul Bisericii e binecunoscut faptul că tot binele vine de la Dumnezeu şi nu de la om, şi că nimeni nu ar trebui să-şi atribuie sieşi vreun bine ca şi cum ar fi al lui propriu; e de asemenea cunoscut că răul vine de la diavol. Cei ce vorbesc după doctrina Bisericii spun despre cei ce se poartă bine şi de asemenea despre cei ce vorbesc şi predică pios că sunt conduşi de Domnul; însă spun exact lucrul opus despre cei ce fac rău şi nu vorbesc pios. Aceste lucruri nu s-ar petrece dacă omul nu s-ar afla în legătură cu raiul şi cu iadul; mai mult, această legătură trebuie realizată cu voinţa şi cu înţelegerea sa, căci prin ele trupul se mişcă şi gura vorbeşte. Acum se vor explica natura şi calitatea acelei legături.

292. În fiecare om sunt prezente atât spirite bune cât şi spirite rele: prin spiritele bune el este în legătură cu raiul iar prin cele rele cu iadul. Aceste spirite trăiesc în lumea spiritelor, care este partea de mijloc dintre rai şi iad, şi despre care vom vorbi în paginile ce urmează. Când aceste spirite pătrund în om ele capătă putere asupra întregii sale memorii, şi astfel asupra întregii sale gândiri; spiritele rele au acces la acele lucruri din memorie care sunt rele, pe când spiritele bune la lucrurile bune din memorie şi gândire. Spiritele nu sunt deloc conştiente că se află în om, însă atunci când sunt în el cred că toate lucrurile din memoria şi din gândirea acestuia le aparţin; ele nici măcar nu îl văd pe om, căci lucrurile din lumea noastră solară nu pot constitui obiecte ale vederii lor.

Dumnezeu are mare grijă ca spiritele să nu ştie că se află în om; căci de ar fi conştiente de acest lucru ar vorbi cu el, iar spiritele rele l-ar distruge; căci spiritele rele, aflându-se în legătură cu iadul, nu doresc nimic mai mult decât să-l distrugă pe om, nu doar în suflet, adică în credinţă şi dragoste ci şi ca şi trup. Altfel se întâmplă când ele nu vorbesc cu omul; atunci

nu ştiu că subiectele gândurilor şi ale conversaţiei lor sunt împrumutate de la om. Căci până şi conversaţia o împrumută de la om, deşi cred că ceea ce vorbesc le aparţine; astfel, cum fiecare respectă şi iubeşte ce e al său, aceste spirite nu pot decât să-l respecte şi să-l iubească pe om, deşi nu sunt conştiente de asta. Experienţa neîntreruptă a mulţi ani m-a învăţat că există o asemenea legătură între spirite şi om, şi nu există nimic altceva de care să fiu mai sigur.

293. Spiritele ce comunică cu iadul sunt alipite de om deoarece omul se naşte în rele de tot felul şi astfel viaţa lui este, la început, în întregime derivată din ele; dacă spirite asemenea lui nu ar fi alipite de el, omul nu ar putea trăi, nici nu ar putea fi îndepărtat de rele şi reformat. De aceea spiritele rele îl menţin în propria-i viaţă, pe când spiritele bune îl îndepărtează de ea. Astfel, aflat sub influenţa ambelor, el este menţinut în echilibru şi deci se află în libertate, putând fi îndepărtat de rău şi îndreptat spre bine, iar binele de asemenea poate fi implantat în el; acest lucru ar fi însă imposibil dacă nu ar avea libertate. Dar libertatea nu-i poate fi dăruită din rai omului dacă spiritele din iad nu îl influenţează dintr-o parte şi spiritele din rai din cealaltă, astfel încât omul să se afle la mijloc.

Mi-a fost de asemenea făcut cunoscut faptul că atât cât priveşte natura sa egoistă moştenită, omul nu ar avea viaţă dacă nu i s-ar permite să trăiască în rău; el n-ar putea vieţui nici dacă ar fi lipsit de libertate; mai mult, acesta nu poate fi forţat înspre bine, căci ceea ce i se impune forţat nu poate fi permanent; pe de altă parte, binele acumulat de om în libertate e implantat în voinţa lui şi devine parte integrantă a vieţii sale; din aceste motive omul comunică atât cu iadul cât şi cu raiul.

294. Natura şi calitatea comunicării raiului cu spiritele bune, a iadului cu spiritele rele şi a împletirii rezultate a iadului şi a raiului cu omul, vor fi de asemenea explicate. Toate spiritele din lumea spiritelor comunică cu raiul sau cu iadul; cele rele comunică cu iadul, iar cele bune cu raiul. Raiul este împărţit în societăţi distincte şi la fel este şi iadul; fiecare spirit aparţine unei societăţi, primeşte viaţă prin influxul de acolo şi astfel acţionează ca unul cu societatea; cum omului, îi sunt ataşate spirite, el este ataşat şi de rai şi de iad şi chiar de acea societate de acolo cu care propriile-i sentimente şi propria-i dragoste se află în armonie; căci toate societăţile raiului sunt deosebite în funcţie de sentimentele lor pentru bine şi adevăr; şi toate societăţile iadului se deosebesc în funcţie de sentimentele lor pentru rău şi falsitate. În privinţa societăţilor raiului vezi mai sus (n. 41-45, n. 148-151).

295 Cu omul se asociază acele spirite ale căror sentimente şi a căror dragoste sunt similare cu ale lui. Spiritele bune sunt trimise de Dumnezeu, pe când cele rele sunt invitate de omul însuşi. Spiritele prezente în el se schimbă în funcţie de schimbările sentimentelor sale, unele spirite însoţindu-l în pruncie, altele în copilărie, altele în tinereţe, altele la maturitate şi altele la bătrâneţe. În pruncie sunt prezente acele spirite ce trăiesc în inocenţă şi care sunt legate de cerul inocenţei, adică de cerul lăuntric sau de cel de-al treilea cer. În copilărit sunt prezente spirite ce iubesc cunoaşterea şi care se află în legătură cu cerul inferior sau primul cer; în tinereţe şi la maturitate sunt prezente spirite ce iubesc adevărul şi binele, deci spirite inteligente ce se află în legătură cu cel de-al doilea cer sau cerul de mijloc; însă la bătrâneţe în om sunt prezente spirite ce trăiesc în înţelepciune şi inocenţă, care comunică cu cerul lăuntric sau cel de-al treilea cer.

Această asociere este însă efectuată de Dumnezeu doar la cei care mai pot fi reformaţi şi regeneraţi. Cu totul altfel se întâmplă cu cei ce nu mai pot fi refăcuţi. Şi cu aceştia sunt asociate spirite bune pentru a fi reţinuţi cât mai mult cu putinţă de la râu; dar legătura lor directă se face cu spiritele rele ce comunică cu iadul, fiind astfel asociaţi cu spirite ce li se aseamănă. Dacă ei sunt iubitori de sine, de avere, de răzbunare sau de adulter, spirite similare vor fi prezente în ei, trăind în sentimentele lor rele; iar dacă omul nu poate fi reţinut de la rău de spiritele bune, cele rele îl copleşesc, şi atâta timp cât sentimentele lor îi domină mintea se agaţă de el şi nu vor mai pleca. Aşadar, un ticălos e unit cu iadul, iar un om bun cu raiul.

296. Dumnezeu îl guvernează pe om prin intermediul spiritelor deoarece omul nu trăieşte într-o ordine cerească; căci el se naşte în rele ce ţin de iad şi se află într-o stare generală contrară ordinii Divine. El trebuie deci readus la ordine, iar acest lucru poate fi făcut doar prin intermediul spiritelor. Altfel s-ar întâmpla dacă omul s-ar naşte în binele ce respectă ordinea raiului; căci atunci Dumnezeu nu l-ar mai guverna pe om prin intermediul spiritelor, ci direct prin ordinea însăşi, deci prin influxul general din rai.

Omul este într-adevăr guvernat de acest influx însă doar în privinţa procesului prin care gândurile şi dorinţele lui sunt exprimate în vorbire şi în faptă, căci amândouă acestea se revarsă în acord cu legile naturale şi nu au nimic de-a face cu spiritele ce sunt asociate cu omul. Şi animalele sunt guvernate de acest influx general din lumea spirituală pentru că se supun legilor existenţei lor, pe care nu au cum să le corupă sau să le distrugă, neavând puterea gândirii independente. Distincţia dintre oameni şi animale poate fi observată mai sus (n. 39).

297. Mai departe trebuie notat că, în ceea ce priveşte legătura raiului cu umanitatea, Dumnezeu însuşi pătrunde prin influx, în acord cu ordinea raiului, atât în regiunile interioare cât şi în cele exterioare ale minţii omului. El îl pregăteşte astfel pentru primirea raiului, îi reglează regiunile exterioare ale minţii prin cele interioare şi cele interioare prin cele exterioare, menţinând toate lucrurile într-o legătură ordonată. Acest influx al lui Dumnezeu e numit influx direct; iar celălalt fel de influx, cel realizat prin spirite, e numit influx indirect; ultimul e păstrat prin intermediul primului. Influxul direct vine de la Umanitatea Divină a lui Dumnezeu însuşi şi trece în voinţa omului, iar prin voinţă în înţelegere, apoi în binele său şi prin bine în adevăr sau, ceea ce e acelaşi lucru, în dragostea sa şi prin dragoste în credinţă, dar nu şi invers; însă acesta nu se revarsă în credinţa lipsită de dragoste sau în adevărul lipsit de bine sau într-o înţelegere a adevărului ce nu vine din voinţă. Acest influx Divin e perpetuu şi e primit de către cei buni în bunătatea lor, însă nu şi de către cei răi; căci cei răi fie îl resping, fie îl sufocă sau îl pângăresc. Aşadar aceştia duc o viaţă rea care, în sens spiritual, este moarte.

298. Spiritele prezente în om, atât cele ce sunt în legătură cu raiul cât şi cele ce sunt în legătură cu iadul, nu îl influenţează niciodată pe om prin propria lor memorie şi prin gândul ei; căci dacă ar fi să îl influenţeze prin propriul lor gând, omul nu ar putea decât să creadă că gândurile lor îi aparţin, cum se poate vedea mai sus (n. 256). Oricum, prin intermediul lor, în om se revarsă din rai un sentiment înnăscut de dragoste pentru bine şi adevăr, iar din iad un sentiment înnăscut de dragoste pentru rău şi falsitate. Astfel, atâta timp cât sentimentele omului sunt în acord cu sentimentele ce se revarsă în el, le primeşte în propriul său gând, căci gândirea lăuntrică a omului se află în perfect acord cu sentimentele sau cu dragostea sa; dar atâta timp cât nu e în acord cu sentimentele revărsate în el, nu le primeşte.

Deci, cum nici un gând nu se revarsă în om prin intermediul spiritelor, ci doar sentimente pentru bine sau rău, e evident că omul are putere; şi de a alege, pentru că se află în libertate; aşadar el poate primi binele şi alunga răul prin gândirea sa; căci ştie din *Cuvânt* ce e bine şi ce e rău. Orice primeşte prin gândul născut din sentimente devine parte a vieţii sale, însă ceea ce nu primeşte în acest mod nu devine parte a vieţii lui. Din aceste consideraţii poate fi înţeleasă natura influxului exercitat asupra omului de binele din rai şi de răul din iad.

299. Am fost informat în privinţa originii anxietăţii, a durerii şi a tristeţii interioare numită melancolie, de care suferă omul. Există spirite ce nu sunt încă unite cu iadul deoarece se află încă în primul stadiu, despre care vom vorbi mai târziu atunci când ne vom ocupa de lumea spiritelor. Aceste spirite iubesc lucrurile nedigerate şi nehrănitoare, precum hrana în stare de putrefacţie din stomac. Plăcându-le aceste substanţe, ele sunt prezente oriunde ar exista asemenea lucruri în om şi discută prin propriile lor sentimente rele. Sentimentele exprimate în vorbirea lor se revarsă din această sursă în om, iar dacă sunt contrare propriilor lui

sentimente îl copleşesc cu tristeţe şi cu o profundă anxietate; dacă însă sunt asemănătoare, îl copleşesc cu voioşie şi voie bună. Aceste spirite apar aproape de stomac, unele către stânga, altele către dreapta, unele dedesubt şi altele deasupra. Ele se pot afla aproape sau departe, poziţia lor variind în funcţie de stadiul sentimentelor lor. Experienţa mi-a dovedit că anxietatea minţii e produsă în acest mod; căci am văzut acele spirite, le-am auzit, le-am vorbit şi am simţit anxietatea ridicându-se dinspre ele; când au fost alungate, anxietatea a dispărut; s-au întors şi anxietatea a revenit, şi am simţit-o crescând sau scăzând pe măsură ce acestea se apropiau sau se depărtau. De aici mi-a devenit limpede motivul pentru care unii oameni ce nu aveau habar ce este conştiinţa - căci nu aveau una proprie - atribuiau efectele sale stomacului.

300. Legătura dintre rai şi om nu e ca cea dintre un om şi un altul, ci este o uniune cu mintea sa interioară, deci o uniune cu omul spiritual sau lăuntric. Există însă şi o legătură cu omul natural sau exterior, săvârşită prin corespondenţe, despre care vom spune mai multe în capitolul ce urmează, când vom ajunge să vorbim despre împletirea raiului cu omul prin *Cuvânt.*

301. În capitolul următor se va mai explica şi faptul că împletirea raiului cu omul şi a omului cu raiul este de o asemenea natură încât unul depinde întotdeauna de celălalt.

302. Am vorbit cu îngeri despre legătura dintre rai şi umanitate, spunându-le că cei din sânul Bisericii afirmă într-adevăr că tot binele vine de la Domnul şi că îngerii trăiesc în om, însă foarte puţini cred cu adevărat că îngerii se asociază cu oamenii, şi cu atât mai puţin că aceştia sunt prezenţi în gândurile şi în sentimentele lor. Îngerii au replicat că ştiau deja că oamenii din lume gândesc şi vorbesc astfel; ei şi-au exprimat însă uimirea că acest lucru se întâmplă mai ales în rândul celor din sânul bisericii, unde *Cuvântul* le este tuturor cunoscut, dându-le învăţătură în privinţa raiului şi a legăturii sale cu omul; ei au mai spus că această legătură este de asemenea natură încât omul nu ar fi capabil să gândească nimic dacă spiritele nu s-ar asocia cu el, şi că întreaga sa viaţă spirituală depinde de asta. Au spus că motivul ignoranţei legată de acest subiect este că omul e convins că trăieşte din forţe proprii fără o constantă dependenţă de Cauza Primă a Vieţii, şi nu ştie că această legătură e menţinută prin intermediul cerului; totuşi, dacă acea legătură s-ar rupe, omul ar muri pe loc. Dacă omul ar crede, cum de fapt este adevărat, că întreg binele vine de la Dumnezeu şi tot răul din iad, nu ar face din bine un merit propriu şi nici răul nu i-ar fi imputat; căci astfel, în binele pe care l-a înfăptuit sau l-a gândit ar privi spre Dumnezeu, şi ar alunga înapoi în iad tot răul ce vine spre el, imediat ce l-a atins. Însă cum omul nu crede că orice influenţă care îl atinge vine din rai sau din iad, presupunând că toate gândurile şi cugetările sale se află doar în el avându-şi originea tot în el, omul face ca răul să îi aparţină, şi ucide binele ce se revarsă înspre el cu gândul care de asemenea îi aparţine.

Împletirea raiului cu omul prin *Cuvânt*

303. Cei ce gândesc în lumina raţiunii interioare pot vedea că toate lucrurile sunt unite prin legături intermediare cu Cauza Primă şi că orice lucru ce nu e menţinut în acea uniune încetează să existe. Căci aceşti oameni ştiu, atunci când reflectează, că nimic nu poate subzista de la sine ci doar din ceva ce îi este anterior, deci că toate lucrurile îşi trag existenţa din Cauza Primă; ei mai ştiu că legătura cu ceva anterior este asemenea legăturii unui efect cu cauza sa eficientă; căci atunci când cauza eficientă este retrasă, efectul se dizolvă şi se transformă în nimic. Cum şi învăţaţii au gândit în acest mod, ei au simţit şi au afirmat că subzistenţa este existenţă perpetuă; şi că, o dată ce toate lucrurile îşi au originea în Cauza Primă, acestea există perpetuu, adică subzistă tot din Cauza Primă, însă natura legăturii fiecărui lucru cu ceea ce îi este anterior, deci cu Cauza Primă, o dată ce toate lucrurile există, nu poate fi explicată doar în câteva cuvinte, fapt datorat varietăţii şi diversităţii sale. Putem afirma numai

în termeni generali că există o legătură între lumea naturală şi cea spirituală şi că există o corespondenţă a tuturor lucrurilor din lumea obişnuită cu toate lucrurile din lumea spirituală (n. 103-115), şi de asemenea că există o legătură, deci şi o corespondenţă a tuturor lucrurilor omeneşti cu toate lucrurile cereşti (n. 87-102).

304. Omul este astfel creat încât e şi legat şi unit cu Dumnezeu; însă cu îngerii raiului acesta poate avea cel mult o relaţie de prietenie. El nu e unit cu îngerii, ci poate fi doar prieten cu ei deoarece omul este prin creaţie asemenea unui înger în ceea ce priveşte regiunile interioare ale minţii sale; căci omul are voinţă şi înţelegere cum au şi îngerii. **Aşadar, dacă omul a trăit în acord cu Ordinea Divină, după moarte devine înger şi se bucură de înţelepciune angelică.** Când vorbim despre unirea omului cu raiul vorbim despre unirea lui cu Dumnezeu şi de asemenea despre prietenia sa cu îngerii; căci raiul nu este rai în virtutea a ceva ce ţine de îngeri, ci în virtutea Sferei Divine a lui Dumnezeu. Se poate vedea mai sus (n. 7-12) că Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul.

Omul are totuşi ceva ce îngerii nu au - faptul că el nu trăieşte doar în lumea spirituală prin mintea lui interioară ci, în acelaşi timp, şi în lumea naturală, prin mintea lui exterioară. Mintea exterioară ce se află în lumea naturală cuprinde toate lucrurile conţinute în memoria sa naturală sau externă, toate gândurile şi imaginaţia izvorâte de aici şi, în general, întreaga cunoaştere şi întreaga ştiinţă cu încântarea şi plăcerea lor, atâta timp cât se referă la lume; de asemenea şi multe alte plăceri ce ţin de simţurile trupeşti, laolaltă cu simţurile, vorbirea şi faptele lui. Toate acestea sunt lucruri terminale în care influxul Divin al lui Dumnezeu se sfârşeşte, căci nu se opreşte la mijloc, ci se continuă până în lucrurile ultime. Din toate acestea e evident că ordinea Divină ultimă se găseşte în om şi că, fiind ultimul element al acesteia, este de asemenea vaza şi fundamentul ei.

Cum influxul Divin nu se opreşte la mijloc ci continuă până la lucrurile ultime, lucru menţionat înainte, cum regiunea mediană prin care acesta trece e raiul angelic, sfârşindu-se apoi în om, şi cum nimic nu poate exista independent, urmează că legătura şi unirea raiului cu omenirea sunt de aşa natură încât una subzistă datorită celeilalte. Omenirea fără rai ar fi ca un lanţ fără cârligul de care stă agăţat; iar raiul fără omenire ar fi ca o casă fără fundaţie.

305. Însă omul, prin dragostea sa de sine şi de lume a rupt legătura lui cu raiul şi şi-a îndepărtat mintea de la el, îndreptând-o spre lume şi spre sine; îndepărtându-se în acest mod încât nu mai putea constitui o bază şi o fundaţie pentru rai, Dumnezeu a creat un mediu mijlocitor în locul bazei şi al fundaţiei pentru rai, prin care legătura dintre rai şi omenire să poată fi păstrată. Acest spaţiu mijlocitor este *Cuvântul.* Dar cum serveşte *Cuvântul* ca un astfel de mijlocitor a fost explicat în mai multe pasaje din *Arcana Cœlestia;* care pot fi văzute toate laolaltă în lucrarea despre *Calul Alb menţionat în Apocalipsă;* şi de asemenea în anexa de la *Noul Ierusalim şi Doctrina sa Cerească.*

306. Din rai mi-a fost spus că cei mai vechi oameni ai acestui pământ se bucurau de revelaţie directă, deoarece minţile lor erau îndreptate spre rai; iar astfel exista unire a lui Dumnezeu cu omenirea. După vremea lor revelaţia directă a încetat, fiind înlocuită de revelaţia indirectă prin corespondenţe, întreaga venerare Divină de atunci se baza pe corespondenţe şi de aceea Bisericile acelor timpuri erau numit a Biserici reprezentative. Natura corespondenţelor şi a reprezentărilor era perfect înţeleasă pe atunci; oamenii ştiau că toate lucrurile de pe pământ corespondau sau reprezentau lucruri spirituale din rai şi din Biserică; în acest fel, faptele exterioare ce erau expresiile externe ale venerării lor, le serveau drept mijloace pentru a gândi spiritual, asemenea îngerilor.

După ce ştiinţa corespondenţelor şi a reprezentărilor a fost uitată a fost scris *Cuvântul,* în care toate cuvintele şi sensurile lor sunt corespondente, şi deci conţin un sens spiritual sau intern, pe care îngerii îl pot discerne limpede. Din acest motiv, atunci când un om citeşte *Cuvântul* şi îl înţelege în sensul său literal sau în sensul exterior, îngerii îl înţeleg în sensul lăun-

tric sau spiritual; căci întreaga gândire a îngerilor este spirituală, pe când a omului este naturală. Aceste gânduri apar într-adevăr foarte diferite. Totuşi ele constituie un singur întreg, deoarece îşi corespund unul celuilalt. Astfel, după ce omul s-a separat de rai şi a tăiat legătura ce îl unea cu acesta, Dumnezeu a trimis *Cuvântul* ca modalitate de a reface legătura.

307. Modul în care raiul e unit cu omul prin *Cuvânt* va fi ilustrat prin câteva pasaje din această scriere. Noul Ierusalim e descris în *Apocalipsă* cu aceste cuvinte: „***Apoi am văzut un cer nou şi un pământ nou, pentru că cerul dintâi şi pământul dintâi pieriseră. Şi am văzut coborându-se din cer, de la Dumnezeu, cetatea sfântă, Noul Ierusalim. Cetatea era în patru colțuri şi lungimea ei era cât lărgimea, îngerul a măsurat cetatea cu trestia şi a găsit aproape douăsprezece mii de prăjini. Lungimea, lărgimea şi înălțimea erau deopotrivă. I-a măsurat şi zidul şi a găsit o sută patruzeci şi patru de coți, după măsura oamenilor, căci cu măsura aceasta măsura îngerul. Zidul era zidit de iaspis, şi cetatea era de aur curat, ca sticla curată. Temeliile zidului cetății erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe. Cele douăsprezece porți erau douăsprezece mărgăritare. Ulița cetății era de aur curat, ca sticla străvezie***” (21: l, 2, 16-19, 21). Oricine ar citi aceste cuvinte le-ar înțelege mai repede în sensul lor literal, după care cerul şi pământul vizibile vor dispărea, şi un nou cer se va naşte, iar sfânta cetate a Ierusalimului, cu toate dimensiunile descrise aici, va coborî pe un pământ nou. Însă îngerii prezenți în om înțeleg aceste lucruri într-un mod foarte diferit, căci ei înțeleg spiritual ceea ce omul înțelege natural, în cerul nou şi în pământul nou ei văd o nouă Biserică. În cetatea Ierusalimului ce coboară de la Domnul cerurilor ei văd sfânta sa doctrină dezvăluită de Dumnezeu. Prin lungimea, lărgimea şi înălțimea sa, care toate sunt egale şi au fiecare câte douăsprezece mii de prăjini, ei înțeleg formele variate ale binelui şi ale adevărului din acea doctrină, luate colectiv. Prin zidul cetății înțeleg adevărurile ce o protejează. Prin măsura zidurilor de o sută patruzeci şi patru de coți, măsura omului cu care măsura îngerul, înțeleg natura şi calitatea tuturor celor ce protejează adevărurile luate colectiv. Prin cele douăsprezece porți ale sale, adevărurile introductive, căci perlele semnifică astfel de adevăruri. Prin fundația zidului făcută din pietre prețioase, înțeleg felul de cunoaştere pe care se bazează doctrina. Prin aurul ca sticla străvezie din care e făcută cetatea cu străzile sale, ei înțeleg binele dragostei ce dăruieşte limpezime doctrinei şi adevărurilor sale. Îngerii văd astfel toate aceste lucruri, nu cum le vede omul. Ideile naturale ale omului se transformă în idei spirituale la îngeri, fără ca aceştia din urmă să ştie ceva despre sensul literal al *Cuvântului;* căci îngerii nu ştiu nimic despre un nou cer şi un nou pământ, despre o nouă cătate a Ierusalimului; despre zidul său, fundația zidului şi măsurile sale. Totuşi, gândurile îngerilor se unesc cu cele ale omului, deoarece îşi corespund unele celorlalte. Ele se unesc aproape ca şi cuvintele unui vorbitor şi înțelegerea unui auditor care nu cugetă asupra cuvintelor, ci doar asupra sensului lor. De aici e evident cum este raiul unit cu omul prin intermediul *Cuvântului.* Să luăm alt pasaj din *Cuvânt:* „***în aceeaşi vreme va fi un drum care va duce din Egipt în Asiria; asirienii se vor duce în Egipt şi egiptenii în Asiria, şi egiptenii împreună cu asirienii vor sluji Domnului. Tot în vremea aceea, Israel va fi al treilea, unit cu Egiptul şi cu Asiria, ca o binecuvântare în mijlocul pământului. Domnul oştirilor îi va binecuvânta şi va zice: «Binecuvântat să fie Egiptul, poporul Meu, şi Asiria, lucrarea mâinilor Mele, şi Israel, moştenirea Mea».***”(Isaia 19: 23-25). O comparație între sensul literal al *Cuvântului* şi sensul său lăuntric va arăta cum gândeşte omul atunci când citeşte aceste cuvinte, şi cum gândeşte un înger. Omul gândeşte după sensul literal, că egiptenii şi asirienii vor fi convertiți la monoteism şi vor fi astfel acceptați, şi că se vor uni cu națiunea israeliană; însă îngerii gândesc după sensul intern la omul Bisericii spirituale care în acel sens apare aici descris, a cărui minte spirituală e semnificată de Israel, a cărui minte naturală de egipteni şi a cărui minte rațională, reprezentând legătura intermediară dintre acestea, e semnificată de asirieni. Sensul literal şi cel spiritual sunt unul şi acelaşi pentru că îşi corespund unul celuilalt. Astfel, atunci când în-

gerii gândesc spiritual şi oamenii natural, ei sunt uniți aproape cum e unit sufletul cu trupul; sensul lăuntric al *Cuvântului* reprezintă şi sufletul său, iar sensul literal trupul. Aşa este *Cuvântul,* de la cap la coadă; este deci evident că el este mijlocul unirii raiului cu omul; şi că sensul literal serveşte drept bază sau fundație.

308. Există şi o legătură a raiului prin intermediul *Cuvântului* cu cei ce se află în afara Bisericii, acolo unde *Cuvântul* nu e cunoscut; căci Biserica lui Dumnezeu e universală şi îi îmbrățişează pe toți cei care recunosc o Ființă Divină şi trăiesc în caritate. Şi aceştia sunt instruiți după moarte de către îngeri şi primesc adevăruri Divine, dar despre acest subiect se vor spune mai multe în capitolul despre păgâni. Biserica universală pe pământ apare în ochii lui Dumnezeu ca un singur om, la fel ca şi raiul (n. 59-72); însă Biserica în care *Cuvântul* este cunoscut, deci unde şi Dumnezeu e cunoscut, constituie inima şi plămânii acelui om, iar oamenii ce trăiesc în afara Bisericii unde *Cuvântul* există, reprezintă membrele acelui om. Acum se ştie că membrele şi viscerele organismului îşi derivă viața în felurite moduri din inimă şi plămâni; la fel e derivată şi viața omenirii ce trăieşte în afara Bisericii unde *Cuvântul* există.

Legătura raiului cu cei de departe prin intermediul *Cuvântului* poate fi de asemenea comparată cu lumina ce radiază din centru în toate direcțiile; căci în *Cuvânt* există lumină Divină în care Dumnezeu şi raiul sunt prezenți, iar din prezența Lui lumina e răspândită până la cei de departe. Ar fi cu totul altfel dacă *Cuvântul* nu ar exista. Mai multă lumină se va aşterne asupra acestui subiect din ceea ce s-a spus mai sus în privința formei raiului, în acord cu care există întreaga unitate şi comuniune din rai. Cei ce se află în lumina spirituală înțeleg acest mister, însă cei ce se află în lumina naturală nu îl pot înțelege; căci cei din lumina spirituală văd limpede nenumărate lucruri pe care cei din lumina naturală fie nu le văd deloc, fie le văd doar ca un întreg obscur.

309. Dacă *Cuvântul* nu ar fi fost dăruit pământului, oamenii acestui pământ ar fi fost despărțiți de rai, iar dacă ar fi fost despărțiți de rai, nu ar mai fi fost ființe raționale; căci raționalul uman îşi derivă existența din influxul luminii raiului. Oamenii acestui pământ sunt incapabili de a primi revelația directă, fiind astfel instruiți în adevărurile Divine; sub acest aspect ei sunt diferiți față de locuitorii altor planete pe care i-am descris într-o altă mică lucrare. Căci oamenii acestui pământ sunt mai cufundați în ideile lumeşti şi exterioare decât oamenii altor planete; revelația este primită prin gândul interior, căci de ar fi primită prin cel exterior adevărul nu ar fi înțeles. Trăsăturile oamenilor de pe acest pământ reies clar din cele ale oamenilor din sânul Bisericii care, deşi ştiu din *Cuvânt* despre rai şi iad şi despre viața de după moarte, totuşi, în inimile lor le neagă existența; dintre aceştia mulți au primit reputația de învățați şi ar fi trebuit să fie mai înțelepți decât alții.

310. Am vorbit uneori cu îngeri despre *Cuvânt,* spunându-le că îl disprețuiesc pentru stilul său simplu; şi că nu se ştie nimic despre sensul său intern şi astfel, nimeni nu crede că înăuntrul său se află ascunsă o asemenea înțelepciune, îngerii au spus că deşi stilul *Cuvântului* pare simplu în sensul literal, el are totuşi un caracter incomparabil pentru excelența sa; deoarece înțelepciunea Divină e tăinuită nu doar în sensul său general ci şi în fiecare cuvânt al său; iar această înțelepciune străluceşte în rai. Ei au vrut să spună că ea este lumina raiului pentru că e Adevăr Divin; căci Adevărul Divin străluceşte aprins în rai (n. 132). Ei au mai spus că fără un astfel de *Cuvânt* oamenii acestui pământ nu ar mai avea lumină din rai, şi nici nu ar mai fi uniți cu raiul; căci uniunea există în măsura în care lumina raiului e prezentă în om şi tot în aceeaşi măsură îi este dezvăluit Adevărul Divin prin intermediul *Cuvântului.*

Omul nu ştie că uniunea cu raiul e efectuată de corespondența sensului spiritual al *Cuvântului* cu sensul său natural, deoarece oamenii acestui pământ nu ştiu nimic despre gândirea şi vorbirea spirituală a îngerilor şi despre cum diferă acestea de gândirea şi vorbirea naturală a oamenilor; însă până ce omul va şti acest lucru, el nu va putea cunoaşte nimic des-

pre natura sensului lăuntric, nici despre cum este efectuată unirea, cu raiul. Îngerii au mai spus că dacă oamenii ar cunoaşte acest sens şi dacă atunci când citesc *Cuvântul* ar gândi în lumina acestei cunoaşteri, ar intra în posesia înţelepciunii interioare şi într-o uniune mai strânsă cu raiul, pentru că ar pătrunde astfel în idei asemănătoare cu ale îngerilor.

Raiul şi iadul îşi trag existenţa din rândul omenirii

311. În lumea creştină nu e cunoscut faptul că raiul şi iadul îşi trag existenţa din rândul omenirii, căci se crede că îngerii au fost astfel creaţi de la început şi că ei constituie originea raiului; se mai crede că Diavolul sau Satana a fost un înger al luminii care, pentru rebeliunea sa, a fost îndepărtat laolaltă cu oştirea lui, şi că el constituie originea iadului. Îngerii sunt uimiţi că există o asemenea credinţă în lumea creştină şi mai ales de faptul că absolut nimic despre rai nu e cunoscut, deşi aceasta este doctrina conducătoare a Bisericii; existând însă o asemenea ignoranţă, ei se bucură în inima lor că voia lui Dumnezeu este acum de a dezvălui omenirii multe lucruri în privinţa raiului şi a iadului, iar asta cât mai mult cu putinţă, pentru a alunga întunericul ce creşte zi de zi, deoarece Biserica se apropie de sfârşit. Ei doresc din acest motiv ca eu să declar de pe buzele lor că nu există un singur înger în tot raiul care să fi fost creat înger de la bun început, nici vreun diavol în iad care să fi fost creat înger al luminii şi care să fi fost alungat mai târziu; ci toţi, atât cei din rai cât şi cei din iad îşi trag existenţa din rândul omenirii; în rai se află cei care în lume au trăit în dragoste şi în credinţă cerească, iar în iad cei ce au trăit în dragoste şi în credinţă infernală; iar iadul luat ca întreg este ceea ce e numit Diavolul sau Satana. Iadul din fund unde trăiesc cei numiţi *genii rele* e numit Diavolul, iar iadul din faţă, locul unde trăiesc cei numiţi spirite rele, se cheamă Satana. Caracterul fiecărui iad de acest fel va fi explicat în paginile următoare. Îngerii au mai spus că lumea creştină a format o credinţă eronată în privinţa locuitorilor raiului şi ai iadului, luată din câteva pasaje ale *Cuvântului,* înţelese doar în sensul lor literal, nu şi ilustrate şi explicate prin doctrina genuină a *Cuvântului;* căci sensul literal al *Cuvântului,* dacă nu e luminat de doctrina sa genuină, sălbăticeşte mintea şi dă naştere ignoranţei, ereziilor şi erorilor.

312. Un alt motiv pentru existenţa unei asemenea credinţe în rândul membrilor Bisericii este acela că ei sunt convinşi de faptul că nimeni nu va ajunge în rai sau în iad decât după Judecata de Apoi. În această privinţă au conceput ideea că toate lucrurile vizibile vor pieri atunci, că noi lucruri vor căpăta existenţă şi că sufletul se va întoarce în trupul său şi, ca o consecinţă a acestei reuniuni, toţi vor trăi din nou ca oameni. Această credinţă cuprinde ideea că îngerii au fost astfel creaţi de la început; căci e imposibil să crezi că raiul şi iadul îşi trag existenţa din rândul omenirii şi în acelaşi timp să crezi că nici un om nu va ajunge acolo până ce nu va veni sfârşitul lumii.

Însă oamenii pot fi convinşi că lucrurile nu stau aşa, căci mie mi-a fost permis în ultimii ani să mă asociez cu îngeri şi de asemenea să vorbesc cu cei din iad. Câteodată făceam asta de dimineaţă până seara şi astfel am învăţat adevărul despre rai şi despre iad. Această experienţă mi-a fost îngăduită pentru ca cei din sânul Bisericii să nu meargă mai departe cu credinţa lor eronată în ceea ce priveşte învierea din ziua judecăţii, starea sufletului în tot acest timp, îngerii şi diavolii. Fiind o credinţă falsă, ea învăluie totul în obscuritate şi seamănă îndoială în cei care cugetă singuri pe acesta subiecte, iar în final aduce tăgada. Căci în inimile lor ei grăiesc: „Cum poate fi distrus şi risipit un rai atât de vast, cu atâtea constelaţii, cu soarele şi cu luna? Cum pot stelele să cadă din cer pe pământ deşi sunt mai mari decât pământul? Şi cum pot fi corpurile mâncate de viermi, distruse de putrefacţie şi împrăştiate în cele patru vânturi adunate înapoi în sufletul lor? Unde se află sufletul în tot acest timp şi ce e acesta fără de simţurile ce le avea în trup?” Pe lângă alte lucruri asemănătoare ce nu pot fi crezute pentru că sunt incomprehensibile, şi care ruinează credinţa în viaţă şi în sufletul de după moarte, în

rai şi în iad, şi în alte probleme ce țin de credința în Biserică. E evident că ei sunt cei care au distrus credința căci spun: „Cine a venit din rai la noi să ne spună că aşa stau lucrurile? Ce e iadul? Există[8] vreunul? Ce înseamnă că omul are să fie chinuit în foc pentru eternitate? Ce e ziua judecății? Nu a fost oare aşteptată în van de multe generații?" Pe lângă multe alte lucruri ce implică tăgăduirea acestora.

Astfel se prezintă atitudinea mentală a multora care, pe baza înțelepciunii lor lumeşti, sunt numiți învățați. Aceşti oameni nu ar trebui să-i mai deranjeze şi să-i mai seducă pe cei simpli în credință şi în inimă, şi nu ar trebui să aşterne un întuneric infernal asupra lui Dumnezeu, a raiului, a vieții eterne şi a altor subiecte ce depind de acestea. Din acest motiv simțurile interioare ale spiritului meu au fost deschise de către Dumnezeu şi astfel mi-a fost îngăduit să vorbesc, după moartea lor, cu toți cei pe care i-am cunoscut în viața trupească; cu unii timp de câteva zile, cu alții luni întregi, iar cu alții un an; de asemenea şi cu mulți alții, încât aş subestima numărul lor de aş spune o sută de mii, dintre care mulți erau din rai şi mulți din iad. Am vorbit cu alții la două zile după ce decedaseră şi le-am spus că serviciul lor funerar avea loc chiar în acea clipă şi că se făceau pregătiri pentru înmormântarea lor; la asta au replicat că este drept să îngropi ceea ce le servise în lume drept trup şi drept funcții trupeşti; ei au dorit ca eu să spun mai departe că de fapt nu au murit; că trăiesc şi că sunt oameni la fel ca mai înainte; că au trecut doar dintr-o lume în alta; că nu ştiu să fi pierdut ceva, deoarece au un trup şi simțuri ca mai înainte, au înțelegere şi voință, au gânduri şi sentimente, au senzații şi dorințe ca cele ce le-au avut în lume. Mulți dintre cei ce muriseră de curând, văzând că sunt oameni ce trăiesc ca înainte şi că se află într-o stare asemănătoare - căci prima stare a vieții de după moarte e la fel ca cea din lume, şi care e schimbată treptat fie în cea a raiului, fie în cea a iadului - au fost umpluți de o nouă bucurie datorată faptului că trăiesc şi au spus că nu credeau să fie aşa. Au fost foarte surprinşi că au trăit într-o asemenea ignoranță şi orbire în privința stării vieții lor de după moarte; şi în special că cei din sânul biserici se află într-o astfel de ignoranță şi orbire, pe când ei, mai mult decât toți ceilalți din lume, au putut fi luminați în ceea ce priveşte aceste lucruri. Ei au văzut atunci pentru prima dată cauza orbirii şi a ignoranței lor, aceea că lucrurile exterioare legate de lume şi de trup le-au ocupat şi le-au umplut mintea în asemenea măsură încât nu au putut fi ridicați în lumina raiului, şi nici nu au văzut problemele legate de Biserică decât ca pe nişte doctrine ce erau propovăduite; căci lucrurile trupeşti şi lumeşti, când sunt iubite ca în ziua de azi, induc un întuneric total în minte în clipa în care aceasta încearcă să pătrundă la lucrurile ce se află în adâncuri.

313. Mulți dintre învățații lumii creştine rămân uimiți atunci când se văd după moarte cu un trup, cu straie şi case, la fel ca în lume; iar când îşi amintesc ce gândiseră despre viața de după moarte, despre suflet, spirite, rai şi iad, atunci sunt copleşiți de ruşine şi spun că au gândit prosteşte şi că cei simpli în credință gândeau mult mai înțelept ca ei. Oamenii învățați ce s-au confirmat în astfel de idei şi care au atribuit toate lucrurile naturii au fost cercetați şi s-a descoperit că mintea lor interioară era complet închisă, iar mintea exterioară deschisă, astfel încât nu priveau spre cer ci spre lume, şi deci spre iad. Căci atâta timp cât mintea interioară e deschisă omul priveşte spre cer, însă când aceasta e închisă şi mintea exterioară e deschisă, el priveşte spre iad. Aceasta se întâmplă deoarece mintea interioară e făcută pentru primirea tuturor lucrurilor din rai, iar mintea exterioară pentru primirea lucrurilor lumeşti; iar cei ce primesc lumea, fără ca în acelaşi timp să primească şi raiul, primesc doar iadul.

314. E de asemenea evident că raiul îşi trage existența din rândul omenirii din faptul că mintea angelică şi mintea umană sunt similare. Ambele se bucură de facultățile înțelegerii, percepției şi voinței, şi ambele sunt făcute să primească raiul; căci mintea umană e la fel de capabilă de înțelepciune ca mintea angelică, însă nu devine atât de înțeleaptă în lume deoarece este un corp lumesc, iar în acel corp partea spirituală gândeşte într-o manieră naturală.

[8] Vezi şi „O revelație Divină despre Iad", n.r.

Altfel se întâmplă când mintea umană e eliberată de legătura sa cu trupul, căci atunci ea nu mai gândeşte natural ci spiritual; şi când gândeşte spiritual, gândurile sale sunt incomprehensibile şi de nedescris pentru omul natural, şi astfel intră în posesia înțelepciunii angelice. Din asta se poate vedea că omul lăuntric, numit spiritul omului, este în esența sa un înger (n. 57), şi că atunci când e eliberat de trupul pământesc este ca un înger sub formă umană; (un înger are o formă umană perfectă n. 73-77); dar când omul interior nu poate privi în sus ci doar în jos, atunci, după separarea de trupul lumesc, are tot formă umană, însă una îngrozitoare şi diabolică; căci el nu poate privi în sus spre rai, ci doar în jos spre iad.

315. Orice om instruit Ordinii Divine poate înțelege că omul a fost creat pentru a deveni înger, deoarece în el se află ultimele fragmente ale ordinii (n. 304), în care orice provine din înțelepciunea cerească şi angelică poate fi pus într-o formă, poate fi reîmprospătat şi multiplicat. Ordinea Divină nu se opreşte niciodată la mijloc şi nu formează nimic fără un punct ultim - căci atunci nu ar mai fi în întregimea şi perfecțiunea sa - ci merge întotdeauna până la fragmentele finale; iar când ajunge acolo capătă formă, se înnoieşte şi se reproduce prin mijloacele găsite acolo. Aceasta se întâmplă prin procreare, iar ultimul plan este seminariul raiului.

316. Domnul s-a înălțat nu doar la spiritul Lui ci şi la trupul Lui, deoarece a glorificat întreaga Lui Umanitate atunci când se afla în lume, adică a făcut-o Divină; căci sufletul ce îl avea de la Tatăl era absolut Divin, iar trupul, fiind făcut în asemănarea sufletului, adică a Tatălui, a devenit de asemenea Divin. De aceea El, ca nici un alt om, s-a înălțat atât ca suflet cât şi ca trup. Acest lucru l-a făcut cunoscut discipolilor Lui, ce îşi imaginau în clipa în care l-au zărit că au văzut un spirit: „***Uitați-vă la mâinile şi picioarele Mele că Eu sunt; pipăiți-mă şi vedeți: un duh n-are carne şi oase cum vedeți că am Eu***” (Luca 24: 36-39); prin aceste cuvinte El a declarat că era om nu doar ca spirit ci şi ca trup.

317. Pentru a face cunoscut faptul că omul trăieşte şi după moarte şi că merge fie în rai, fie în iad, în funcție de viața dusă de el în lume, mi-au fost făcute cunoscute multe lucruri despre starea omului după moarte, lucruri ce vor fi amintite în ordinea lor în paginile următoare, când vom ajunge să vorbim despre lumea spiritelor.

Păgânii sau popoarele din afara bisericii în rai

318. Există o părere generală în ceea ce-i priveşte pe cei care se nasc în afara Bisericii, pe cei numiți păgâni sau gentilici, părere potrivit căreia ei nu pot fi mântuiți pentru că nu au *Cuvântul* şi deci nu îl cunosc pe Dumnezeu fără de care nu există mântuire. Totuşi şi aceştia pot fi mântuiți datorită faptului că mila lui Dumnezeu e nelimitată şi îi atinge pe toți; pentru că se nasc oameni la fel ca cei din sânul Bisericii care sunt puțini în comparație; şi pentru că nu e vina lor că nu îl cunosc pe Dumnezeu. Orice om cu rațiunea căutuşi de puțin luminată poate vedea că nu există om care să se nască sortit iadului; căci Dumnezeu este însăşi dragostea iar dragostea Lui constă în a dori mântuirea tuturor. De aceea El a dat ca toți oamenii să aibă un fel de religie şi deci să recunoască un zeu şi să posede viață interioară; căci a avea viață interioară înseamnă a trăi după credința religioasă, deoarece doar atunci omul priveşte spre Ființa Divină; iar atâta timp cât face asta nu priveşte spre lume ci i se sustrage, adică se depărtează de o viață absorbită de lucrurile, lumeşti şi exterioare.

319. Pentru cei care înțeleg ceea ce constituie raiul în om e evident că şi gentilicii sunt mântuiți la fel ca şi creştinii; căci raiul se află în interiorul omului iar cei ce îl poartă în ei ajung în rai. A purta raiul în tine înseamnă a îl cunoaşte pe Dumnezeu şi a te lăsa condus de El; căci prima cerință a fiecărei religii este de a îl recunoaşte pe Dumnezeu. O religie ce nu îl recunoaşte pe Dumnezeu nu e o religie; iar preceptele fiecărei religii se leagă de venerare; căci ele învață în ce fel trebuie El venerat, pentru ca venerarea să Îl mulțumească; iar când

acest precept e atât de bine ancorat în mintea unui om încât îl doreşte şi îl iubeşte, atunci omul e condus de către Dumnezeu. E cunoscut faptul că gentilicii duc o viaţă morală la fel ca şi creştinii, iar mulţi dintre ei duc chiar o viaţă mai bună decât aceştia din urmă. Oamenii duc o viaţă morală fie pentru Fiinţa Divină fie pentru binele oamenilor din lume; însă doar viaţa morală trăită pentru Fiinţa Divină este o viaţă spirituală. Ambele par la fel într-o formă exterioară, însă în forma lor interioară sunt diferite; una îl mântuieşte pe om pe când cealaltă nu. Căci cel ce duce o viaţă morală pentru Fiinţa Divină se lasă condus de El; iar cel ce duce o viaţă morală pentru binele oamenilor din lume se conduce el însuşi.

Acest lucru poate fi ilustrat printr-un exemplu. Cel ce se abţine de la a-i face rău aproapelui său pentru că ar fi contrar religiei şi astfel contrar a tot ce e Divin, se abţine de la rău dintr-un motiv spiritual; însă cel ce evită răul doar datorită legii sau pentru că se teme să nu-şi piardă reputaţia, onoarea sau averea, şi astfel pentru propriu-i bine şi pentru lume, se abţine de la rău din motive obişnuite şi se conduce pe sine. Viaţa celui din urmă e naturală pe când viaţa primului e spirituală. Omul a cărui viaţă morală este spirituală poartă raiul în el; însă cel a cărui viaţă morală e doar naturală nu poartă raiul cu sine. Motivul pentru acest lucru este că raiul se revarsă din înalturi în fiecare şi deschide mintea interioară a omului, iar prin mintea interioară o influenţează pe cea exterioară; însă lumea se revarsă în om pe dedesubt şi deschide mintea exterioară, nu pe cea interioară; căci nu există influx al lumii naturale asupra celei spirituale, ci doar al lumii spirituale în cea naturală; astfel, dacă raiul nu e primit în acelaşi timp când sunt primite lucrurile naturale, mintea interioară se închide. Din asta se poate vedea cine primeşte raiul în el şi cine nu. Însă raiul dintr-un om nu e la fel ca raiul dintr-altul, căci diferă la fiecare în funcţie de afecţiunea lui pentru bine şi deci pentru adevăr. Cei ce trăiesc iubind binele pentru fiinţa Divină iubesc Adevărul Divin; căci binele şi adevărul se iubesc reciproc şi doresc să se unească. Din acest motiv păgânii, deşi în lume nu trăiesc în adevăruri reale, le dobândesc totuşi în cealaltă viaţă dacă iubesc adevărul.

320. Un anumit spirit din rândul gentilicilor care în lume a trăit în binele milei după credinţa lui religioasă a auzit câteva spirite creştine discutând despre crezuri; căci spiritele discută între ele mult mai subtil şi mai pătrunzător decât oamenii, mai ales despre diferitele forme de bine şi adevăr. El s-a întrebat de ce oare discută în acest fel, şi a spus că nu-i place să audă asemenea dezbateri, căci ele discutau mai mult după aparenţe şi iluzii. El le-a povăţuit spunând: „Dacă sunt bun ştiu, chiar din acel bine, ce lucruri sunt adevărate, iar ce nu ştiu pot învăţa”.

321. Am învăţat în multe feluri că gentilicii ce au dus o viaţă morală şi care au trăit în supunere, ascultare şi milă, în acord cu credinţa lor religioasă, dobândind astfel un anume grad de conştiinţă, sunt acceptaţi în viaţa de dincolo unde sunt atent iniţiaţi de către îngeri în diferitele forme ale binelui şi ale adevărului ce aparţin credinţei; am mai învăţat că atunci când sunt instruiţi ei se comportă modest, inteligent şi înţelept, primind şi adoptând adevărurile foarte uşor. Aceştia nu şi-au format principii false, contrare adevărurilor credinţei, care ar trebui înlăturate; cu atât mai puţin practică idei necorespunzătoare despre Dumnezeu cum fac mulţi creştini care nu cred altceva despre El decât că e un om obişnuit. Dimpotrivă gentilicii, atunci când aud că Domnul s-a făcut Om apărând în lume, recunosc acest lucru pe loc şi îl adoră pe Dumnezeu spunând că Domnul a apărut în întregime, căci El e Domnul cerului şi al pământului şi pentru că omenirea e a Lui. Este într-adevăr un Adevăr Divin că fără de Dumnezeu nu există mântuire, însă acest lucru trebuie înţeles cum că nu există mântuire decât de la Dumnezeu. În univers există multe planete şi toate sunt pline de locuitori, totuşi puţini dintre ei ştiu că Dumnezeu a creat Umanitatea pe pământul nostru, însă cum şi aceştia venerează Fiinţa Divină sub formă umană, sunt şi ei acceptaţi şi conduşi de Dumnezeu. Legat de acest subiect vezi lucrarea *Planetele din Univers.*

322. Există în rândul gentilicilor ca şi între creştini oameni înţelepţi şi oameni simpli. Pentru a învăţa ceva despre trăsăturile lor mi s-a permis să vorbesc cu ambele feluri de oameni, uneori ore, uneori zile în şir. Astăzi nu mai există oameni înţelepţi ca aceia ce trăiau în vechime mai ales în Biserica Veche ce cuprindea o mare parte a lumii asiatice, şi de unde religia a fost transmisă multor popoare. Pentru a le cunoaşte caracterul mi-a fost permis să port discuţii cordiale cu unii dintre ei.

Am întâlnit odată un gentilic ce fusese printre cei mai înţelepţi oameni ai timpului său, fiind deci binecunoscut în lumea învăţată, cu care am discutat pe mai multe subiecte. Am ajuns să cred că acesta era Cicero. Ştiam că a fost un înţelept şi de aceea am vorbit cu el despre înţelepciune, inteligenţă, ordine, despre *Cuvânt* şi în sfârşit despre Dumnezeu. În privinţa înţelepciunii a spus că nu există altă înţelepciune decât cea care pătrunde în viaţă, şi că acest termen nu poate fi aplicat asupra altui lucru; în privinţa inteligenţei a spus că e derivată din înţelepciune; cât despre ordine mi-a spus că vine de la Dumnezeul Suprem şi că a trăi în acord cu această ordine înseamnă a fi înţelept şi inteligent. Iar în ceea ce priveşte *Cuvântul,* când i-am citit ceva din prooroci a fost deosebit de încântat, în special de faptul că fiecare nume şi cuvânt are o semnificaţie lăuntrică; el a rămas uimit că învăţaţii zilei de azi nu sunt încântaţi de o asemenea lectură.

Am simţit limpede că regiunile interioare ale gândului sau ale minţii sale erau deschise. A spus că nu mai poate continua deoarece simte ceva mult mai sfânt decât poate suporta, într-atât i-a fost afectată mintea. Am vorbit mai apoi despre Domnul spunând că El s-a născut om dar că a fost conceput de Dumnezeu; că a renunţat la umanitatea maternă îndreptându-se spre Umanitatea Divină şi că El conduce universul. La acestea a replicat că ştia multe lucruri despre Dumnezeu şi a perceput în felul său că dacă omenirea trebuia salvată nimic altceva nu o putea face. Intre timp unii creştini răuvoitori i-au vârât în minte diferite idei nepotrivite cărora însă nu le-a dat atenţie. A spus că purtarea lor nu e de mirat deoarece în viaţa trupească au dobândit astfel de idei legate de acest subiect şi că până în clipa în care vor fi îndepărtate, ei nu vor putea admite ideile ce confirmă adevărul; însă acest lucru nu e făcut decât de către cei ce trăiesc în ignoranţă.

323. Mi s-a permis să vorbesc şi cu alţi oameni ce au trăit în vechime şi care pe atunci erau cei mai înţelepţi oameni ai vremii. I-am văzut mai întâi în faţă la distanţă, până când au putut vedea mai bine gândurile mele interioare. Dintr-o singură idee a gândului aceştia au descoperit o întreagă serie de idei, amplificând-o cu o încântătoare concepţie a înţelepciunii combinată cu minunate reprezentări. Am simţit din asta că erau oameni înţelepţi şi mi s-a spus că au trăit pe pământ în vechime. Atunci s-au apropiat iar când le-am citit ceva din *Cuvânt* au fost foarte încântaţi. Am simţit încântarea şi plăcerea lor şi am văzut că se ridica în primul rând din faptul că fiecare lucru auzit din *Cuvânt* reprezenta şi denota lucruri cereşti şi spirituale. Au spus că pe vremea când trăiau pe pământ modul lor de a gândi, de a vorbi şi de a scrie era de această natură, şi că în acest sens şi-au îndreptat înţelepciunea.

324. Gentilicii din ziua de azi nu sunt atât de înţelepţi, însă cei mai mulţi dintre ei sunt simpli în inimă; iar cei dintre ei care au trăit în mila pentru aproape primesc înţelepciune în cealaltă viaţă: şi legat de aceştia poate fi citat un exemplu sau două. Când am citit al şaptesprezecelea şi al optsprezecelea capitol din Judecătorii despre Mica, ale cărui chipuri sculptate, Terafim şi Levit i-au fost luate de către fiii lui Dan, era prezent un spirit dintre gentilici care în viaţa trupească venerase un chip sculptat. Pe măsură ce asculta cu atenţie ce i se întâmplase lui Mica şi auzea de mâhnirea ce o îndura din cauza chipurilor sculptate ce îi fuseseră luate de daniţi, a fost lovit de o asemenea durere încât, în adânca sa întristare, abia îşi mai putea aduna gândurile. Am simţit durerea lui şi în acelaşi timp inocenţa sentimentelor sale. Unele spirite creştine ce erau prezente l-au observat şi se întrebau cum poate fi un adorator al chipului sculptat atât de mişcat de sentimentele milei şi ale inocenţei. Mai apoi, câteva spirite

bune au vorbit cu el spunându-i că un chip sculptat nu trebuie venerat şi că, fiind om, e capabil să înţeleagă asta; că, dincolo de chipul sculptat, ar trebui să gândească la Domnul Creatorul şi Cârmuitorul raiului şi al pământului, şi să recunoască faptul că Domnul este Dumnezeu. Când acestea au fost spuse, sentimentele lăuntrice ale venerării sale mi-au fost transmise şi am simţit că erau mult mai sfinte decât la creştini. De aici e evident că gentilicii pătrund în rai mult mai uşor decât creştinii din ziua de azi, cum vorbesc şi aceste cuvinte ale lui Dumnezeu în Luca: „***Vor veni de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi şi vor şedea la masă în împărăţia lui Dumnezeu. Şi iată că sunt unii din cei de pe urmă, care vor fi cei dintâi şi unii din cei dintâi care vor fi cei de pe urmă***”(13: 29, 30). Căci în starea în care se afla atunci, spiritul putea fi hrănit cu toate lucrurile credinţei şi le putea primi cu sensibilitate interioară; el poseda compasiunea ce se revarsă din dragoste, iar în ignoranţa sa se găsea inocenţă; când aceste calităţi sunt prezente, toate lucrurile ce ţin de credinţă sunt primite spontan şi cu bucurie. A fost mai apoi primit în rândul îngerilor.

325. Am auzit într-o dimineaţă în depărtare pe cineva, iar după aparenţe am văzut că erau nişte chinezi; căci prezentau aparenţa unui ţap cu îmbrăcăminte lânoasă, a unui tort de cereale cu o lingură de lemn, laolaltă cu ideea unui oraş plutitor. Ei au vrut să se apropie, iar când au venit aproape au spus că vor să fie singuri cu mine pentru a-şi putea dezvălui gândurile. Dar li s-a spus că nu sunt singuri şi că erau şi alţii cărora nu le convenea dorinţa lor de a rămâne singuri cu mine atunci când aveam şi alţi musafiri. Simţind această neplăcere au început să se întrebe dacă nu cumva şi-au jignit aproapele sau dacă au pretins pentru ei ceva ce aparţinea altora; iar cum toate gândurile din cealaltă viaţă sunt difuzate în jur, am putut simţi frământarea minţii lor, provocată de ideea că poate i-au rănit pe cei care erau nemulţumiţi, laolaltă cu un sentiment de ruşine pe acest motiv şi cu alte sentimente condamnabile. Astfel, mi-a fost limpede că erau miloşi. Curând după aceea am discutat cu ei şi am vorbit despre Dumnezeu. Când L-am numit Hristos am simţit la ei un grad de respingere ce îşi avea originea în ideile primite în lume, din care ştiau că creştinii duc o viaţă mai rea decât a lor şi că sunt lipsiţi de milă. Oricum, atunci când L-am numit simplu Dumnezeu au fost adânc afectaţi, îngerii le-au spus atunci că doctrina creştină, mai mult decât oricare alta din întreaga lume, insistă pe dragoste şi milă, dar că puţini oameni trăiesc în acord cu aceasta.

Există gentilici care în timpul vieţii din lume ştiau atât din discuţii cât şi din auzite că creştinii duc o viaţă rea, practicând adulterul, ura, cearta, beţia şi alte asemenea crime pe care ei înşişi le respingeau, deoarece astfel de lucruri sunt contrare principiilor lor religioase.. Aceştia sunt în viaţa de dincolo mai reticenţi decât alţii în privinţa acceptării adevărurilor credinţei; sunt însă povăţuiţi de îngeri că doctrina creştină şi credinţa însăşi implică o viaţă foarte diferită, şi că creştinii trăiesc mai puţin în acord cu doctrina lor decât gentilicii. Când percep aceste lucruri, ei primesc adevărurile credinţei şi îl venerează pe Dumnezeu, însă nu atât de uşor ca alţii.

326. Gentilicii care au venerat vreun zeu sub forma unui idol, statuie sau chip sculptat, în clipa în care pătrund în viaţa de dincolo sunt conduşi la anumite spirite ce iau forma zeilor şi idolilor lor, pentru a le putea îndepărta fanteziile; iar după ce stau cu acestea timp de câteva zile sunt duse mai departe.

Cei ce au venerat oameni sunt câteodată purtaţi la aceştia sau la alţii care le ţin locul - cum, spre exemplu, mulţi evrei sunt conduşi la Avraam, Iacov, Moise şi David - iar când simt că şi aceştia sunt tot oameni ca ei şi că nu le pot fi de ajutor sunt cuprinşi de ruşine şi sunt din nou conduşi către locurile potrivite pentru propria lor viaţă. Între gentilicii din rai, africanii sunt cei mai iubiţi, pentru că primesc binele şi adevărul raiului mai uşor decât alţii. Ei doresc în primul rând să fie numiţi supuşi, însă nu credincioşi; creştinii, spun ei, pot fi numiţi credincioşi pentru că posedă doctrina credinţei; însă ei nu trebuie numiţi astfel până ce nu primesc acea doctrină sau, cum spun ei înşişi, devin capabili să o primească.

327. Am vorbit cu câțiva oameni din Biserica Veche. Prin această Biserică Veche se înțelege cea care a existat după potop şi care a dominat mai multe regate: Asiria, Mesopotamia, Siria, Etiopia, Arabia, Libia, Egipt, Filistina, inclusiv Tyrul şi Zidonul, şi pământul Canaanului de ambele maluri ale Iordanului. Oamenii acestei Biserici ştiau pe atunci că Dumnezeu va veni şi erau plini de binele credinței, însă totuşi au decăzut, devenind idolatri. Ei se aflau în față către stânga, într-un loc întunecat şi într-o stare mizeră. Vorbirea lor avea un sunet monoton şi şuierat, şi era aproape golită de gândirea rațională: Ei au spus că se aflau în acel loc de multe secole şi că erau câteodată scoşi de acolo pentru a îi sluji pe alții. Aceste lucruri m-au făcut să mă gândesc la mulți creştini ce nu sunt idolatri în exterior, ci în interior, venerându-se pe sine, adorând lumea şi negându-l pe Dumnezeu în inimile lor, şi de asemenea m-au făcut să cuget la locul ce îi aşteaptă în viața de apoi.

328. Se poate vedea mai sus (n. 308) că Biserica lui Dumnezeu se întinde peste întreg globul pământesc, fiind astfel universală; apoi că membrii îi sunt toți cei care au trăit în binele milei după credința lor religioasă; şi în sfârşit că Biserica în care există *Cuvântul* şi prin care e cunoscut Dumnezeu este, pentru cei din afara Bisericii, asemenea inimii şi plămânilor din om, din care îşi derivă viața în felurite moduri toate viscerele şi membrele trupului, în acord cu forma, situarea şi legăturile lor.

Pruncii în rai

329. Unii cred că doar copiii ce se nasc în sânul Bisericii ajung în rai, nu şi cei născuți în afara ei; aceştia spun că pruncii din sânul Bisericii sunt botezați, fiind atunci inițiați în credința Bisericii. Ei nu ştiu însă că nimeni nu primeşte raiul sau credința prin botez; căci botezul este doar o indicare şi o reamintire a faptului că omul trebuie regenerat şi că cel ce se naşte în sânul Bisericii poate fi regenerat; căci *Cuvântul* conține adevăruri Divine prin care e efectuată această regenerare, iar Dumnezeu care e Regenatorul e cunoscut din *Cuvânt.* Să se ştie deci că fiecare copil, născut în sânul Bisericii sau în afara ei, din părinți buni sau răi, e primit de Dumnezeu atunci când moare şi e adus în rai. Acolo e povățuit în acord cu ordinea Divină şi e umplut cu sentimente pentru bine, iar prin intermediul lor cu o cunoaştere a adevărului; mai apoi, pe măsură ce avansează în inteligență şi înțelepciune e dus în rai unde devine înger. Orice om care gândeşte cu cumpătare poate vedea că nimeni nu se naşte sortit iadului, ci că toți se nasc pentru rai şi că este doar vina omului dacă ajunge în iad; însă pruncii nu pot purta nici o vină.

330. Copiii care mor rămân copii în viața de apoi. Au aceeaşi minte infantilă, aceeaşi inocență în ignoranța lor şi aceeaşi drăgălăşenie în toate. Ei posedă doar capacitatea rudimentară de a deveni îngeri; căci copiii nu sunt încă îngeri ci vor deveni mai târziu. Fiecare ce părăseşte această lume pătrunde în lumea de dincolo în stadiul de viață existent, un prunc în stadiul de pruncie, un băiețel în stadiu] de copilărie, iar un tânăr, un bărbat sau un bătrân în stadiul de tinerețe, maturitate sau bătrânețe; însă stadiul fiecăruia e schimbat mai târziu. Stadiul copiilor îl depăşeşte pe cel al oricărui alt om în inocență, răul neprinzând încă rădăcini în ei datorită vieții propriu zise. Inocența poate avea de asemenea implantate în ea toate lucrurile raiului, căci primeşte în ea adevărul credinței şi binele dragostei.

331. Stadiul pruncilor în viața de apoi îl depăşeşte cu mult pe cel al copiilor din această lume, căci primii nu sunt îmbrăcați cu un trup pământesc, ci cu un trup ca al îngerilor. Trupul pământesc este în el însuşi slab şi nu îşi primeşte primele senzații şi impulsuri din lumea spirituală ci din cea exterioară şi naturală. Astfel, copiii din lume trebuie să învețe să meargă, să-şi controleze mişcările şi să vorbească; chiar şi simțurile lor, spre exemplu cele ale vederii şi ale auzului trebuie dezvoltate prin exercițiu. Altfel se întâmplă cu copiii din viața de apoi; căci ei sunt spirite şi acționează imediat cum îi îndrumă mintea. Ei merg şi vorbesc fără exer-

ciţiu, însă la început vorbesc doar din sentimente generale nedistinse clar de idei. În scurt timp se iniţiază în acestea deoarece mintea lor interioară e în armonie cu cea exterioară. Se poate vedea mai sus (n. 234-245) că vorbirea îngerilor se revarsă din sentimente modificate de idei, astfel încât vorbirea lor este o expresie perfectă a gândurilor ce se nasc din sentimente.

332. Imediat ce pruncii se ridică din morţi, lucru care are loc imediat după decesul lor, sunt purtaţi în rai şi sunt încredinţaţi în grija îngerilor de sex feminin care în viaţa trupească au iubit mult copiii, iubindu-L în acelaşi timp pe Dumnezeu. Cum aceşti îngeri au iubit toţi copiii cu o tandreţe de mamă când se aflau în lume îi primesc ca pe proprii copii; iar pruncii iubesc aceşti îngeri instinctiv ca şi când ar fi mamele lor. Fiecare înger poartă sub îngrijire atâţia prunci câţi doreşte după simţirea sa părintească şi spirituală. Acest cer poate fi văzut în faţă, înaintea frunţii, direct în linia sau în raza pe care îngerii îl privesc pe Dumnezeu. Locul său e acolo deoarece pruncii se află sub protecţia imediată a lui Dumnezeu, iar cerul inocenţei, adică cel de-al treilea cer, se revarsă în ei.

333. Copiii au şi ei diferite dispoziţii, unii aflându-se în aceeaşi dispoziţie ca îngerii spirituali, iar alţii în aceeaşi dispoziţie ca îngerii celeşti. Cei cu dispoziţie celestă sunt văzuţi în cerul dinspre dreapta, iar cei cu dispoziţie spirituală către stânga. Toţi copiii din Marele Om sau din rai se află în dreptul ochilor; cei cu dispoziţie spirituală în dreptul ochiului stâng, iar cei cu dispoziţie celestă în dreptul ochiului drept; căci Dumnezeu e văzut de îngerii din împărăţia spirituală în faţa ochiului stâng iar de cei din împărăţia celestă în faţa ochiului drept (n. 118). Cum pruncii se află în dreptul ochilor Marelui Om e evident că se află sub imediata grija şi protecţie a lui Dumnezeu.

334. Cum sunt pruncii educaţi în rai va fi de asemenea descris pe scurt. Ei învaţă să vorbească de la instructoarea lor, iar primul lor fel de vorbire e mai mult un sunet ce exprimă sentimente şi care devine treptat mai distinct pe măsură ce e pătruns de idei; căci ideile derivate din sentimente constituie vorbirea angelică, cum se poate vedea în capitolul legat de acest subiect (n. 234-245). Toate sentimentele lor, plecând din inocenţă, sunt mai întâi stârnite de obiectele încântătoare pe care le văd în jur; iar cum aceste obiecte au o origine spirituală, influenţa cerească se revarsă în sentimentele lor, iar prin intermediul ei mintea li se dezvoltă, perfecţionându-se zi de zi. Când această primă perioadă e depăşită, ei sunt purtaţi în alt cer unde sunt instruiţi de învăţători; şi aşa mai departe.

335. Copiii sunt instruiţi în principal prin reprezentări potrivite capacităţii lor. Acestea sunt atât de minunate şi pline de înţelepciune interioară încât depăşesc credinţa, în acest fel, inteligenţa ce îşi derivă viaţa din bine le e dăruită treptat. Mi-a fost dat să văd două reprezentări pe care le-aş putea descrie aici şi din care se poate deduce natura altora. Îngerii L-au reprezentat mai întâi pe Domnul înălţându-se din mormânt şi în acelaşi timp uniunea Umanităţii Sale cu Divinitatea Sa. Au făcut acest lucru într-o manieră atât de înţeleaptă, încât depăşeşte întreaga înţelepciune umană, şi totuşi într-un mod inocent, copilăresc. Ei au prezentat ideea mormântului, însă nu concomitent cu ideea Domnului, doar ca foarte îndepărtată încât abia putea fi perceput ca Dumnezeu; căci în ideea unui mormânt există ceva morbid, lucru pe care l-au îndepărtat astfel. Apoi au introdus în mormânt cu grijă ceva eteral ce părea a fi apă foarte pură prin care făceau aluzie, tot de departe, la viaţa spirituală în Botez.

După aceea i-am văzut reprezentându-L pe Domnul cum cobora la cei ce erau legaţi de pământ şi înălţarea Lui cu aceştia în rai, săvârşită cu o prudenţă şi o pietate incomparabile. Un singur lucru era cu adevărat copilăresc. Ei au lăsat în jos fire subţiri foarte moi şi fine; aproape invizibile, cu care L-au ridicat pe Domnul în înălţarea Lui; Întotdeauna însă cu o sfântă teamă ca nu cumva vreo parte a reprezentării să se atingă de altceva decât de ceea ce e spiritual şi ceresc. La acestea au fost adăugate şi alte reprezentări de felul jocurilor potrivite

pentru mintea copiilor, prin care ei sunt conduşi către cunoaşterea adevărului şi către afecţiunea pentru bine.

336. Mi-a mai fost arătat şi cât de tandră e înţelegerea lor. Mintea le-a fost pusă în legătură cu propria-mi minte pe când repetam rugăciunea către Dumnezeu şi am simţit că influxul gândului lor în mintea mea era atât de tandru şi de gingaş, aproape ca dragostea pură; în acelaşi timp am observat că înţelegerea lor era deschisă până la Dumnezeu, căci ceea ce plecă de la ei părea că se revarsă de la Dumnezeu prin ei. Însuşi Dumnezeu se revarsă în ideile pruncilor, mai mult prin mintea lor lăuntrică; căci nimic nu le-a închis minţile, cum se întâmplă la adulţi. Nici un principiu fals nu le-a închis mintea în faţa adevărului, nici o viaţă rea în faţa binelui şi deci a înţelepciunii. Este deci evident că pruncii nu ajung imediat după moarte într-un stadiu angelic, ci sunt îndreptaţi treptat spre acesta prin cunoaşterea binelui şi a adevărului; iar asta se petrece în acord cu întreaga ordine cerească. Căci până şi cele mai mici particule ale predispoziţiei lor îi sunt cunoscute lui Dumnezeu, fiind astfel conduşi în armonie cu toate impulsurile şi înclinaţiile lor delicate spre primirea adevărului din bine şi a binelui din adevăr.

337. Mi-a mai fost arătat şi în ce fel sunt implantate în ei toate lucrurile, prin experienţe încântătoare şi plăcute, potrivite predispoziţiilor lor. Am văzut copii îmbrăcaţi minunat, având piepturile şi mânuţele împodobite cu ghirlande de flori ce străluceau în cele mai plăcute culori cereşti. Odată am văzut câţiva copii cu instructoarea lor însoţiţi de fecioare într-o grădină, asemenea unui parc minunat împodobit, nu atât cu copaci cât cu arbuşti şi cu poteci ce duceau spre centru, acoperite cu lauri. Copiii erau îmbrăcaţi cum am spus, iar când au intrat în grădină numeroasele flori de deasupra intrării au început să strălucească zâmbitoare. Acestea arată natura plăcerilor lor şi mai arată că prin aceste lucruri plăcute şi încântătoare ei sunt îndrumaţi spre binele inocenţei şi al milei, care e astfel continuu revărsat în ei de Dumnezeu.

338. Mi-a fost arătat printr-un mod de comunicare obişnuit în viaţa de apoi cum sunt ideile copiilor atunci când zăresc obiecte de mai multe feluri. Fiecare obiect le pare a fi plin de viaţă, iar astfel, fiecare idee a gândului lor este instinct viu. Am simţit că şi ideile copiilor de pe pământ sunt aproape la fel atunci când se joacă; căci neavând încă puterea reflecţiei cum au adulţii, nu pot vedea ceea ce e nemişcat.

339. S-a spus mai sus că pruncii au o predispoziţie fie celestă, fie spirituală. Cei cu o predispoziţie celestă sunt distinşi cu uşurinţă de cei cu o predispoziţie spirituală. Gândul, vorbirea şi faptele lor sunt atât de blânde, încât cu greu poate apărea altceva decât ceea ce e revărsat din binele dragostei către Dumnezeu şi din iubirea pentru alţi copii; însă cei cu o predispoziţie spirituală nu sunt atât de blânzi, iar în tot ceea ce fac apare ceva comparabil cu fâlfâitul din aripi. Diferenţa e vizibilă când aceştia îşi exprimă indignarea, la fel ca şi în alte situaţii.

340. Mulţi oameni pot presupune că pruncii rămân la fel şi în rai, fiind asemenea copiilor printre îngeri. Cei ce nu ştiu ce e un înger ar fi putut adopta această părere privind picturile şi imaginile din biserici în care îngerii sunt reprezentaţi ca nişte copii, însă nu e deloc aşa. Inteligenţa şi înţelepciunea îi fac pe îngeri ceea ce sunt, iar atâta timp cât un copil nu posedă inteligenţă şi înţelepciune, se află într-adevăr în rândul îngerilor, însă nu e el însuşi un înger încă; oricum, când ajunge inteligent şi înţelept, atunci devine pentru prima dată înger. Am fost surprins să văd că în acea clipă el nu mai apare ca un copil ci ca un adult; căci nu mai e într-un stadiu copilăresc ci într-unul angelic mai matur, acesta fiind rezultatul inteligenţei şi al înţelepciunii lor.

Copiii apar mai maturi, ca tineri, în măsura în care avansează în inteligenţă şi în înţelepciune pentru că acestea două constituie adevărata hrană spirituală. Ceea ce le hrăneşte minţile le hrăneşte şi trupurile. Acesta este rezultatul corespondenţei; căci forma trupului este

doar forma exterioară a minții. Ar trebui cunoscut faptul că pruncii din rai nu avansează mai mult de tinerețe, ci rămân în acelaşi stadiu pentru eternitate. Pentru a şti cu siguranță că este aşa mi s-a permis să vorbesc cu câțiva care fuseseră aduşi în rai copii şi care crescuseră acolo. Am vorbit cu unii pe când erau copii, iar mai apoi cu aceiaşi când au devenit tineri, şi am învățat de la ei despre progresul vieții lor de la o vârstă la alta.

»

341. Din ceea ce s-a spus mai sus în privința inocentei îngerilor din rai (n. 276-283) e evident că inocența e calitatea ce primeşte în sine întreaga influență cerească, şi că astfel inocența copiilor e baza tuturor sentimentelor de bine şi adevăr; acolo a fost menționat faptul că inocența consistă în dorința de a te lăsa condus de Dumnezeu şi nu de sine; apoi că omul e mai inocent cu cât e îndepărtat mai mult de natura sa egoistă; iar atâta timp cât cineva este astfel îndepărtat el se află în natura Divină a lui Dumnezeu, numită şi dreptatea şi meritul Său. Însă inocența copiilor nu e genuină deoarece este încă lipsită de înțelepciune. Inocența genuină e înțelepciune, căci atâta timp cât cineva e înțelept, cu dragoste se lasă condus de Dumnezeu; sau, altfel spus, atâta timp cât cineva e condus de Dumnezeu este înțelept. Pruncii sunt conduşi din inocența copilăriei sau din inocența externă, care este primul lor stadiu, către inocența înțelepciunii sau inocența lăuntrică. Această inocență marchează sfârşitul instruirii şi al progresului lor, şi astfel, când ajung la inocența înțelepciunii, inocența copilăriei ce le-a servit între timp ca bază a vieții devine *o* parte a propriei lor naturi.

Caracterul inocenței la copiii mici mi-a fost reprezentat printr-un simbol de lemn aproape lipsit de viață care se însuflețeşte pe măsură ce aceştia sunt perfecționați prin cunoaşterea adevărului şi prin sentimentele binelui. Mai apoi natura inocenței genuine a apărut reprezentată de un copil foarte frumos, gol şi plin de viață. Copiii cei cu adevărat inocenți ce se află în cerul lăuntric, fiind în acest fel cei mai apropiați de Dumnezeu, apar în fața privirii celorlalți îngeri exact ca nişte copii, iar unii dintre ei goi, căci inocența e reprezentată de goliciunea lipsită de ruşine, despre care citim legat de primul om şi soția sa în paradis în Geneza (2: 25); aşadar, când starea lor de inocență s-a pierdut, ei s-au ruşinat de goliciunea lor şi s-au ascuns (3: 7, 10, 11). Într-un cuvânt, cu cât mai înțelepți sunt îngerii cu atât sunt mai inocenți; şi cu cât sunt mai inocenți, cu atât mai mult apar ca nişte copii; de aceea în *Cuvânt* copilăria semnifică inocență (n, 278),

342. I-am întrebat pe îngeri despre copii, dacă aceştia sunt cu desăvârşire lipsiți de răutate deoarece, spre deosebire de adulți, sunt incapabili de răutate deliberată; mi s-a spus însă că şi ei sunt egali în rău şi că sunt răi la rândul lor; apoi că sunt asemenea îngerilor, îndepărtați de rău şi menținuți în bine de către Dumnezeu, astfel încât le pare că bunătatea lor îşi are originea în ei. Pentru a nu-şi forma o idee falsă despre sine şi pentru a nu se crede că binele ce îl posedă îşi are originea în ei şi nu în Dumnezeu, copiii ce au crescut în rai sunt câteodată lăsați în relele pe care le-au moştenit şi rămân în ele până când văd, recunosc şi cred adevărul legat de bine.

Fiul unui anumit rege care a murit în copilărie şi care a crescut în rai şi-a format o noțiune de acest fel. A fost astfel lăsat să se coboare în viața rea în care se născuse şi atunci am simțit din sfera vieții sale că avea o predispoziție de a-i domina pe alții şi de a comite adulter, căci moştenise aceste rele de la părinții săi. După ce a recunoscut care îi este natura a fost reprimit în rândul îngerilor cu care fusese mai înainte. Nimeni din viața de apoi nu e pedepsit din cauza răului ereditar, căci nu îi aparține, şi deci nu e de învinuit pentru că îl posedă; însă e pedepsit din cauza răului propriu zis care şi l-a făcut al său, adică atâta cât a apropiat răul ereditar de sine prin viața propriu zisă. Copiii sunt introduşi într-un stadiu al răului lor ereditar atunci când devin adulți, nu pentru a fi pedepsiți pentru acesta ci pentru a învăța că de unii singuri nu pot fi decât răi; că prin mila lui Dumnezeu sunt purtați în rai, departe de iadul din-lăuntrul lor; şi că nu se află în rai dintr-un merit propriu, ci din mila lui Dumnezeu; şi în sfâr-

şit pentru a nu se lăuda în faţa altora cu bunătatea lor, căci acest lucru este contrar binelui dragostei mutuale, la fel cum e contrar adevărului credinţei.

343. De câteva ori, când copilaşi ce se aflau într-un stadiu pur infantil erau aproape de mine, auzeam de la ei un sunet asemănător cu ceva tandru şi confuz; acest lucru se întâmpla deoarece ei nu puteau acţiona încă la unison, cum fac mai târziu când devin mai maturi. Spre surpriza mea, spiritele de lângă mine nu s-au putut abţine de la a-i incita să vorbească; căci această dorinţă e normală la spirite. Am observat că în acele clipe copiii s-au împotrivit şi nu au vrut să vorbească, iar refuzul şi împotrivirea lor erau însoţite de un fel de indignare; însă când le-a fost permis să vorbească liber au spus doar: „Nu este aşa." Mi s-a spus că copiii sunt ispitiţi în acest mod pentru a învăţa din experienţă nu doar să reziste în faţa a ceea ce e fals şi rău, dar şi să evite să gândească, să vorbească şi să acţioneze la îndemnul altora; astfel ei învaţă să refuze a se lăsa conduşi de altcineva decât de Dumnezeu.

344. Natura educaţiei copiilor din rai ar trebui să fie evidentă din ceea ce s-a afirmat, cum că prin înţelegerea adevărului şi înţelepciunea dragostei ei sunt introduşi în viaţa angelică; aceasta constă în dragostea pentru Dumnezeu şi în dragostea mutuală, ambele înglobând inocenţă. Cât de diferită este educaţia copiilor de pe pământ va reieşi din exemplul următor. Mă aflam pe străzile unui mare oraş când am văzut câţiva băieţei luptându-se între ei. Mulţimea ce se adunase în jurul lor privea această scenă cu multă plăcere; mi s-a spus că părinţii lor îi incitaseră pe băieţi la asemenea lupte. Spiritele bune şi îngerii care au văzut aceste lucruri prin ochii mei au fost atât de şocaţi încât le-am simţit groaza, legată în special de faptul că părinţii i-au aţâţat pe copii să facă astfel de lucruri. Ei au spus că în acest fel părinţii ucid dragostea mutuală şi inocenţa primite de copii de la Dumnezeu, umplându-le inimile cu ură şi răzbunare; apoi au spus că aceştia îşi exclud deliberat copiii din rai, unde nu există decât dragoste mutuală. Fie ca părinţii ce doresc binele copiilor lor să se ferească de asemenea fapte.

345. Diferenţa dintre cei ce mor de mici copii şi cei ce mor la maturitate va fi şi ea explicată. Cei ce mor în viaţa adultă au adunat din lumea pământească şi materială o bază a vieţii care o duc cu ei mai departe. Această bază este memoria lor şi sentimentele ei naturale pentru lucrurile trupeşti; ea rămâne neschimbată însă nu-i afectează cu nimic; ea serveşte totuşi ca bază ultimă a gândirii lor după moarte, căci gândul lor se revarsă în ea. De aceea memoria lucrurilor conţinute în ea şi corespondenţele lor cu mintea raţională sunt ceea ce determină stadiul omului după moarte, însă cei ce mor în copilărie şi sunt aduşi în rai nu au o asemenea bază, ci au în schimb una naturală dintr-o origine spirituală, din moment ce nu iau nimic din lumea materială şi din trupul pământesc; aşadar ei nu pot fi umpluţi cu astfel de sentimente impure şi cu gânduri derivate din acestea cum au fost alţii, deoarece ei primesc toate lucrurile direct din rai. Pe lângă asta, copiii nu ştiu că s-au născut în lume; ei cred că s-au născut în rai. Astfel nu ştiu nimic de altă naştere decât de cea spirituală care e efectuată prin cunoaşterea binelui şi a adevărului şi prin inteligenţă şi înţelepciune, datorită cărora omul este cu adevărat om; acestea fiind primite de la Dumnezeu, ei cred şi se bucură să creadă că sunt copiii lui Dumnezeu. Totuşi, stadiul oamenilor ce cresc pe pământ poate ajunge la perfecţiunea stadiului copiilor ce cresc în rai dacă îndepărtează din ei iubirile trupeşti şi pământeşti care reprezintă dragostea de sine şi de lume, primind în locul lor iubiri spirituale.

Cei înţelepţi şi cei simpli în rai

346. Se crede că înţelepţii vor avea parte de mai multă glorie şi respect în rai decât cei simpli, deoarece în Daniel se spune: „***Cei înţelepţi vor străluci ca strălucirea cerului, şi cei ce vor învăţa pe mulţi să umble în neprihănire vor străluci ca stelele, în veac şi în veci de veci***" (12: 3); puţini ştiu însă ce se înţelege prin „***cei înţelepţi***" şi prin „***cei ce vor învăţa pe mulţi să umble în neprihănire***". Părerea comună este că se vorbeşte despre eruditi şi învăţaţi,

în special despre cei ce au învățat în Biserică şi care i-au depăşit pe alții prin doctrine şi predici, şi cu atât mai mult despre cei ce i-au convertit pe alții la credință. În lume toți aceştia sunt priviți ca oameni inteligenți, însă nu ei sunt acei inteligenți din rai despre care au fost rostite aceste cuvinte, decât dacă înțeleg lucrurile cereşti. Ce înseamnă asta va fi explicat acum.

347. Inteligența cerească este inteligență lăuntrică ce se naşte din dragostea de adevăr; ea nu e cultivată de dragul gloriei lumeşti, nici pentru slava cerească, ci pentru adevărul însuşi de care cei ce îl posedă sunt intim afectați şi încântați. Cei afectați şi încântați cu adevărul însuşi sunt afectați în mod similar şi de lumina raiului, de Adevărul Divin, da, de Dumnezeu însuşi; căci lumina raiului este Adevăr Divin iar Adevărul Divin este Dumnezeul cerurilor (n. 126-140). Această lumină pătrunde doar în părțile lăuntrice ale minții, căci doar acelea sunt făcute pentru a o primi; cum pătrunde, lumina îi umple de încântare deoarece tot ceea ce e primit dintr-o sursă Divină are în interior ceva plăcut şi încântător. De aici vine sentimentul genuin pentru adevăr care este afectivitatea pentru binele adevărului. Cei ce trăiesc în acest sentiment sau în această iubire se bucură de inteligență cerească şi strălucesc în rai asemenea luminii boltei cereşti. Ei strălucesc pentru că Adevărul Divin, oriunde s-ar afla în rai, emană lumină (n. 132); iar bolta cerească semnifică prin corespondență acea înțelegere lăuntrică, atât la îngeri cât şi la oameni, care se află în lumina raiului.

Dar cei ce trăiesc în dragostea de adevăr, fie pentru gloria din această lume, fie pentru gloria din rai, nu pot străluci acolo; deoarece ei nu sunt umpluți de încântare la atingerea luminii raiului ci la atingerea luminii lumeşti care în rai nu e decât un întuneric dens, căci motivația lor principală este parvenirea eului, deoarece este unicul scop văzut de ei; iar când aceasta este scopul ultim, omul se pune pe sine pe primul loc şi priveşte adevărurile ce-i servesc propriului său succes doar ca mijloace pentru acel scop şi deci ca pe nişte lucruri subordonate. Căci cel ce iubeşte adevărurile Divine pentru propria-i parvenire le acceptă doar din respect pentru sine şi nu pentru Dumnezeu. Din acest motiv el îşi întoarce privirea înțelegerii şi a credinței de la rai către lume şi de la Dumnezeu către sine. Astfel de oameni se află deci în lumina lumii şi nu în cea a raiului. Exterior, sub privirile oamenilor, ei apar ca inteligenți şi învățați la fel ca cei ce se află în lumina raiului deoarece vorbesc într-un mod asemănător; câteodată par într-adevăr că vorbesc înțelept; căci sunt împinşi de dragostea de sine şi sunt experți în contrafacerea sentimentelor cereşti; însă în forma lor lăuntrică, aşa cum îi văd îngerii, aceştia au un caracter total diferit. De aici se poate vedea într-o anumită măsură cine sunt cei inteligenți ce vor străluci în rai ca lumina boitei cereşti; acum se va explica cine sunt cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire şi care vor străluci ca stelele.

348. Cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire sunt cei înțelepți, iar în rai înțelepți sunt numiți cei care sunt plini de bine şi care aplică adevărurile Divine imediat în viața lor. Căci Adevărul Divin o dată aplicat în viață e convertit în bine, deoarece atunci el devine o problemă a voinței şi a dragostei, iar toate aceste lucruri sunt numite bune. Aceştia sunt numiți înțelepți căci înțelepciunea e legată de viață. Pe de altă parte, inteligenți sunt numiți cei ce nu aplică adevărurile Divine imediat în viața lor ci mai întâi le încredințează memoriei din care sunt scoase ulterior şi aplicate în viață. În ce fel şi în ce grad diferă cei inteligenți de cei înțelepți în ceruri se poate vedea în capitolul ce tratează cele două împărății ale raiului, cea celestă şi cea spirituală (n. 20-28); şi în capitolul ce tratează cele trei ceruri (n. 29-40). Îngerii din împărăția celestă a lui Dumnezeu, din cel de-al treilea cer sau cerul lăuntric sunt numiți drept credincioşi deoarece nu-şi atribuie lor dreptatea ci doar lui Dumnezeu; iar dreptatea lui Dumnezeu în rai este binele ce se revarsă din El. Aşadar aceştia sunt cei ce vor învăța pe mulți să umble în neprihănire, iar despre ei Dumnezeu spune: „***Atunci cei neprihăniți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui meu***”(Matei 13: 43). Ei vor „***străluci ca soarele***” pentru că trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu derivată din El însuşi, iar soarele semnifică

acea dragoste (n. 116-125). Lumina din jurul lor are o culoare aprinsă iar ideile gândului lor sunt colorate asemănător pentru că primesc binele dragostei direct de la Dumnezeu ca Soare al raiului.

349. Toţi cei ce au dobândit inteligenţă şi înţelepciune în lume sunt primiţi în rai şi devin îngeri, fiecare în funcţie de calitatea şi de gradul inteligenţei şi al înţelepciunii sale. Căci orice dobândeşte omul în lume rămâne în el şi e luat cu el după moarte; gradul sentimentelor lui şi dorinţa de bine şi adevăr sunt sporite şi amplificate în interior, însă nu şi în exterior. Cei ce nu au prea avut sentimente şi dorinţe de bine şi adevăr primesc puţin, de fapt atât cât sunt capabili să primească în acel grad; iar cei ce au încercat multe astfel de sentimente primesc mult. Gradul sentimentelor şi al dorinţelor acestora e ca o măsură umplută la limită; aşadar celui ce are o măsură mai mare îi este dat mai mult; şi mai puţin celui cu o măsură mai mică. Lucrurile stau aşa pentru că dragostea din care izvorăsc sentimentul şi dorinţa primeşte tot ce îi este potrivit; iar un om primeşte în acord cu dragostea sa. Asta e spus în cuvintele lui Dumnezeu: „***Căci celui ce are i se va da şi va avea de prisos***" (Matei 13: 22; 25: 29). „***Ba încă vi se va turna în sân o măsură bună, îndesată, clătinată, care se va vărsa pe deasupra***" (Luca 6: 38).

350. Orice om care a primit adevărul şi binele doar de dragul lor e primit în rai; astfel, cei ce le-au iubit mult sunt numiţi înţelepţi; iar cei ce le-au iubit doar puţin sunt numiţi simpli. Cei înţelepţi din rai trăiesc în multă lumină, iar cei simpli într-o lumină mai slabă, fiecare în acord cu gradul dragostei sale pentru bine şi adevăr. A iubi binele şi adevărul doar pentru ele înseamnă a le voi şi a le face; iubesc doar cei care voiesc şi făptuiesc, pe când cei ce nici nu voiesc nici nu făptuiesc sunt lipsiţi de dragoste. Şi aceştia Îl iubesc pe Dumnezeu şi sunt iubiţi de El; căci binele şi adevărul vin de la Dumnezeu şi Dumnezeu se află în ele; aşadar El trăieşte în cei ce primesc binele şi adevărul în viaţa lor, dorindu-le şi făcându-le. Omul, privit în sine, nu e decât propriul bine şi propriul adevăr; căci binele se află în voinţa sa iar adevărul în înţelegerea sa, iar omul e la fel cum îi sunt voinţa şi înţelegerea. De aici e evident că omul e iubit de Dumnezeu atâta timp cât voinţa lui e formată din bine iar înţelegerea sa din adevăr. A fi iubit de Dumnezeu înseamnă de asemenea a-L iubi pe Dumnezeu; căci dragostea e mutuală, iar Dumnezeu îi permite celui iubit să-şi întoarcă dragostea.

351. În lume se crede că cei ce au dobândit multă cunoaştere, fie din învăţăturile Bisericii şi ale *Cuvântului,* fie dintr-un studiu al ştiinţelor, au o percepţie mai profundă şi mai ascuţită a adevărului decât alţii, fiind deci mai inteligenţi şi mai înţelepţi. Astfel de oameni au o părere similară despre ei înşişi; însă natura adevăratei inteligenţe şi adevăratei înţelepciuni şi natura lucrurilor mistificate şi a celor false vor fi explicate în cele ce urmează.

Adevărata inteligenţă şi adevărata înţelepciune constau în a vedea şi a simţi ce e adevărat şi bine şi ce e fals şi rău, şi în a distinge clar între unul şi celălalt, printr-o vedere şi o percepţie interioară. Fiecare om posedă o minte interioară şi una exterioară. Mintea interioară e cea a omului lăuntric sau spiritual, iar mintea exterioară a omului extern sau natural. Atâta timp cât mintea sa interioară este dezvoltată şi e unită cu mintea exterioară, el devine capabil de a vedea şi de a percepe adevărul. Mintea interioară a omului poate fi formată doar în rai, însă mintea sa exterioară e formată în lume. Când mintea interioară e formată în rai, atunci materia sa se revarsă în cea exterioară ce aparţine lumii, iar astfel cea din urmă e adusă în corespondenţă şi acţionează ca una cu cea dintâi. Când acest lucru se întâmplă, omul intră în posesia vederii şi a percepţiei interioare. Pentru ca mintea interioară să poată fi formată, omul trebuie să privească spre Fiinţa Divină şi spre rai; căci, cum a fost spus mai sus, mintea interioară e formată în rai iar omul priveşte către Fiinţa Divină atunci când crede în El şi când recunoaşte că tot adevărul şi binele şi deci întreaga inteligenţă şi înţelepciune vin de la El; şi crede în El atunci când doreşte să se lase condus de El. În acest fel şi doar în acesta mintea interioară a omului poate fi deschisa.

Omul ce poartă această credinţă şi duce o viaţă în acord cu ea are puterea şi abilitatea de a deveni inteligent şi înţelept. Dar pentru a deveni inteligent şi înţelept el trebuie să înveţe multe lucruri ce se leagă nu doar de rai ci şi de lume; cele ce se leagă de rai din *Cuvânt* şi din Biserică; iar cele ce se leagă de lume din diferitele ramuri ale învăţăturii. Atâta timp cât omul învaţă aceste lucruri şi le aplică în viaţa sa el devine inteligent şi înţelept, căci ele perfecţionează privirea interioară a înţelegerii sale şi sentimentul lăuntric al voinţei sale. Cei simpli din această clasă sunt cei a căror minte interioară e deschisă, dar care nu sunt cultivaţi prin adevăruri spirituale, morale, civice şi naturale. Ei pot decide în privinţa adevărului fiecărui lucru pe care îl aud, însă nu pot vedea natura esenţială a adevărului. Cei înţelepţi din această clasă sunt cei a căror minte interioară nu e doar deschisă ci şi cultivată şi care posedă o înţelegere şi o percepţie a adevărului perfecte. Din aceste consideraţii poate fi limpede înţeleasă natura adevăratei înţelegeri şi înţelepciuni.

352. Oamenii cu o inteligenţă şi o înţelepciune false sunt incapabili de a vedea şi de a percepe ce e adevărat şi bun şi ce e fals şi rău dintr-o perspectivă interioară; ei cred doar că ceva e adevărat şi bun sau fals şi rău când aud aşa de la alţii, dându-le mai târziu dreptate. Asemenea oameni, cum nu văd adevărul în însăşi lumina sa, ci îl acceptă sub autoritatea altora, pot adopta şi crede în lucrurile false tot atât de uşor ca şi în cele adevărate, iar mai apoi sunt ferm convinşi că au dreptate; căci ceea ce un om crede cu fermitate îi pare a fi adevăra şi nu există nimic fals care să nu devină o convingere sedimentată a minţii. Mintea interioară a acestor oameni este deschisă doar dedesubt, pe când mintea lor exterioară e deschisă atât cât şi-au format convingeri sedimentate. Din acest motiv lumina prin care văd nu e lumina raiului ci lumina lumii, numită lumină naturală. În această lumină, falsităţile pot străluci ca adevărurile, iar când sunt confirmate pot fi chiar nespus de luminoase, însă nu în lumina raiului. Din această clasă cei mai puţin inteligenţi şi înţelepţi sunt cei care s-au confirmat cu putere în părerile lor, iar cei mai inteligenţi şi mai înţelepţi sunt cei ce s-au confirmat mai puţin puternic. De aici se vede clar ce sunt inteligenţa şi înţelepciunea denaturate.

Nu trebuie incluşi în această clasă cei care în copilărie cred ceea ce îi învaţă profesorii lor, dar care atunci când avansează în vârstă şi gândesc în lumina propriei înţelegeri nu aderă la acele idei, ci doresc adevărul şi îl caută, fiind încântaţi în inimile lor atunci când îl găsesc ei, pentru că iubesc adevărul doar de dragul lui, vor să vadă adevărul fiecărui lucru înainte de a-l confirma.

Acest lucru poate fi ilustrat printr-un exemplu. A avut loc o conversaţie între anumite spirite legată de motivul pentru care animalele se nasc cu întreaga cunoaştere potrivită naturii lor, pe când omul nu se naşte astfel; s-a spus că motivul este acela că animalele trăiesc în ordinea vieţii lor iar omul nu. De aceea el trebuie adus la acea ordine prin cunoaştere şi ştiinţă; oricum, dacă omul s-ar naşte în ordinea proprie vieţii sale - cea de a-L iubi pe Dumnezeu mai presus de toate şi pe aproapele lui ca pe sine - s-ar naşte cu inteligenţă şi înţelepciune şi, pe măsură ce cunoaşterea sa s-ar întinde, ar crede în tot adevărul. Spiritele bune au observat imediat acest lucru şi au văzut că aşa este prin chiar lumina adevărului; însă spiritele ce se confirmaseră doar în credinţă şi care înlăturaseră astfel dragostea şi mila nu au putut înţelege deoarece lumina falsităţii confirmate întuneca lumina adevărului.

353. Falsa inteligenţă şi falsa înţelepciune sunt astfel în măsura în care sunt separate de o recunoaştere a Fiinţei Divine; căci atunci când oamenii nu recunosc Fiinţa Divină ci privesc natura ca pe ceva Divin, ei gândesc cu simţurile trupeşti fiind doar oameni sensibili, indiferent cât de mult sunt apreciaţi în lume pentru educaţia şi învăţătura lor; căci învăţătura lor nu se ridică niciodată deasupra obiectelor vizibile din lume. Ei păstrează o asemenea ştiinţă în memorie şi privesc aproape tot dintr-un punct de vedere material, deşi tot de aceeaşi ştiinţă se servesc cei cu adevărat inteligenţi pentru formarea înţelegerii. Prin ştiinţe se înţeleg diferitele feluri de cunoaştere experimentală ca fizica, astronomia, chimia, mecanica, geome-

tria, anatomia, psihologia, filosofia, istoria şi de asemenea studiile critice şi limbile lumii învățate. Prelații ce neagă Ființa Divină şi care nu îşi înalță gândurile deasupra impresiilor senzoriale ale omului exterior privesc lucrurile din *Cuvânt* cum privesc alții ştiințele. Ei nici nu le tratează ca probleme cu importanță nici nu le văd în lumina minții raționale, căci mintea lor interioară e închisă la fel ca şi acea parte a minții exterioare cea mai apropiată de mintea interioară. Ea e închisă deoarece ei s-au îndepărtat de rai şi au răsucit acele facultăți ce îi făceau capabili de a privi spre cer şi care, cum se poate observa mai sus, constituie mintea interioară a omului. Din acest motiv ei nu pot ;vedea ce e adevărat şi bine, căci la ei aceste lucruri se află într-un întuneric dens, pe când lucrurile rele şi false sunt în lumină. Oricum, oamenii sensibili sunt capabili să raționeze; unii dintre ei raționează mai subtil şi mai pătrunzător decât alții, însă doar datorită iluziilor simțurilor confirmate de cunoaşterea lor ştiințifică; şi pentru că pot raționa în acest fel, se cred mai înțelepți decât alții. Focul de sentimente ce le aprinde argumentele este focul dragostei de sine şi de lume. Ei posedă o falsă inteligență şi o falsă înțelepciune, fiind amintiți de către Dumnezeu în Matei: „***Văzând ei nu văd, auzind ei nu aud, nici nu înțeleg***" (13: 13, 14, 15). Şi în alt loc: „***Tu ai ascuns aceste lucruri de cei înțelepți şi pricepuți şi le-ai descoperit pruncilor***" (11: 25, 26).

354. Am vorbit cu mulți dintre cei învățați după ce au părăsit lumea, cu unii ce aveau o reputație deosebită, care sunt celebrați pentru scrierile lor din lumea literară, şi cu alții care nu sunt atât, de faimoşi, dar care posedau totuşi o înțelepciune profundă. Cei a căror inimă tăgăduia Ființa Divină, oricât de mult proferau cu buzele credința în El, au devenit atât de înapoiați încât cu greu mai puteau înțelege un adevăr civic şi cu atât mai puțin unul spiritual. Am simțit şi am văzut că regiunile interne ale minții lor erau atât de închise încât păreau negre (asemenea lucruri sunt vizibile în lumea spirituală), şi astfel nu puteau îndura lumina cerească nici nu primeau influența raiului. Aparența întunecată a minții lor interioare era mai adâncă şi mai întinsă la cei ce s-au confirmat prin erudiție împotriva Ființei Divine.

Astfel de oameni primesc cu plăcere toate falsitățile în viața de apoi şi le sorb precum soarbe un burete apa; ei resping toate adevărurile cum respinge o suprafață elastică tot ce cade pe ea. Mi s-a mai spus că mintea interioară a celor ce s-au confirmat împotriva Ființei Divine alegând natura, se osifică; capetele lor până la nas par tari, ca de lemn, lucru ce indică faptul că sunt lipsiți de orice percepție, Aceşti oameni sunt cufundați în abisuri mlăştinoase unde sunt atacați de fanteziile în care sunt preschimbate noțiunile lor false. Dorința lor de celebritate şi de glorie e un foc infernal ce îi împinge să se atace reciproc şi să-i chinuiască pe cei care nu-i adoră ca pe nişte zeități; acest chin şi-l provoacă unii altora pe rând. În asemenea lucruri e preschimbată întreaga învățătură lumească care nu a primit lumina cerească prin recunoaşterea Ființei Divine.

355. Faptul că aceşti oameni au o asemenea natură atunci când, după moarte, ajung în lumea spirituală, poate fi concluzionat doar din acest lucru; că întreg conținutul memoriei naturale care e legat direct de simțurile trupeşti, la fel ca şi cunoştințele ştiințifice menționate mai sus, sunt atunci inofensive, şi doar concluziile raționale deduse de acolo sunt de folos pentru gândire şi vorbire. Omul duce într-adevăr cu el întreaga sa memorie naturală, însă conținutul său nu îi mai este perceptibil, nici nu-i mai pătrunde în gând ca atunci când trăia în lume. Astfel el nu mai poate extrage ceva din memorie care să fie adus în lumina spirituală, deoarece conținutul memoriei naturale nu are legătură cu acea lumină, însă concluziile raționale sau intelectuale pe care omul le deduce din ştiințe atunci când trăieşte în trup se potrivesc cu lumina lumii spirituale; aşadar atâta timp cât spiritul omului e făcut rațional prin cunoaşterea şi ştiința din lume, e rațional şi după eliberarea de trup; căci atunci omul e un spirit, spirit ce cugetă în trup.

356. Am vorbit mai sus (n. 319) despre anumiți oameni care au dobândit inteligență şi înțelepciune prin cunoaştere şi ştiință şi care au aplicat totul în folosul vieții, recunoscând în

acelaşi timp Fiinţa Divină, iubind *Cuvântul* şi ducând o viaţă spirituală şi morală. Ştiinţele le-au servit acestor oameni drept mijloace pentru a deveni înţelepţi şi pentru a le confirma credinţa. Am simţit şi am văzut regiunile lăuntrice ale minţii lor care apăreau luminoase, de o culoare albă, una aprinsă sau una albastră, la fel ca cea translucidă a diamantului, rubinului şi a safirului; iar asta proporţional cu motivele credinţei în Fiinţa Divină şi în adevărurile Divine pe care le-au adunat din cunoaşterea naturii. Aşa apar adevărata inteligenţă şi adevărata înţelepciune când sunt văzute în lumea spirituală. Această aparenţă e derivată din lumina raiului, iar acea lumină e Adevărul Divin ce porneşte din Dumnezeu, care e sursa întregii inteligenţe şi înţelepciuni (n. 126-133). Suprafeţele ce reflectă acea lumină şi în care apar modificări de culoare sunt regiunile interioare ale minţii; iar confirmarea adevărurilor Divine prin ştiinţele naturale produce acele variaţii. Căci mintea interioară a omului priveşte în conţinutul memoriei naturale, iar lucrurile găsite acolo şi care confirmă adevărul sunt transformate de focul iubirii cereşti, sunt aduse la suprafaţă şi sunt transformate în idei spirituale. Acest lucru e necunoscut omului cât timp trăieşte în trup, căci deşi atunci gândeşte atât spiritual cât şi natural, pune preţ doar pe gândirea naturală şi e inconştient de existenţa gândirii spirituale. Când însă ajunge în lumea spirituală nu poate vedea ceea ce gândise natural în lume, ci doar ce a gândit spiritual; şi astfel starea sa se schimbă.

Din aceste consideraţii e evident că omul e făcut spiritual prin intermediul cunoaşterii şi al ştiinţei, şi că acestea sunt mijloacele pentru a deveni înţelept; însă doar la cei care în credinţă şi în viaţă au recunoscut Fiinţa Divină. Ei sunt bineveniţi în rai cu mai multă bucurie şi se află printre cei din mijloc (n. 43) pentru că se află în mai multă lumină decât alţii. Aceştia sunt cei inteligenţi şi înţelepţi din rai, care strălucesc în lumina bolţii cereşti şi care luminează ca stelele; cei simpli de acolo sunt cei care au recunoscut Fiinţa Divină, care au iubit *Cuvântul şi* care au dus o viaţă spirituală şi morală, necultivându-şi totuşi facultăţile lăuntrice ale minţii prin cunoaştere şi prin ştiinţă; căci mintea umană e ca pământul, roditor în măsura în care a fost cultivat.

Cei bogaţi şi cei săraci în rai

357. Există păreri variate în privinţa primirii în rai. Unii cred că doar cei săraci sunt primiţi, nu şi cei bogaţi; unii cred că şi bogaţii şi săracii sunt deopotrivă primiţi; iar alţii cred că bogaţii nu pot fi primiţi până ce nu renunţă la averea lor şi devin asemenea săracilor; şi fiecare îşi bazează părerea pe *Cuvânt.* Însă cei ce fac o astfel de distincţie în privinţa raiului, între bogaţi şi săraci, nu înţeleg deloc *Cuvântul. Cuvântul* este spiritual în sensul său lăuntric, dar în sensul literal e natural; astfel, cei ce înţeleg *Cuvântul* doar în sensul literal şi nu într-unul spiritual greşesc în multe privinţe, mai ales în privinţa bogaţilor şi a săracilor: căci ei cred că le e tot atât de greu celor bogaţi să pătrundă în rai cum îi este unei cămile să intre prin urechea unui ac; şi că săracilor le e uşor doar pentru că sunt săraci, deoarece se spune: „***Fericce de voi care sunteţi săraci, pentru că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu***” (Luca 6: 20). Însă cei ce cunosc puţin din sensul spiritual al *Cuvântului* gândesc altfel. Aceştia ştiu că raiul este pentru toţi cei care, fie bogaţi fie săraci, duc o viaţă de credinţă şi de dragoste; însă care sunt cei bogaţi şi cei săraci din *Cuvânt* va fi arătat în cele ce urmează. Din multe discuţii şi întâlniri cu îngerii ştiu cu siguranţă că cei bogaţi pătrund în rai la fel de uşor ca şi cei săraci; apoi că nici un om nu e exclus din rai din cauza averii sale şi că nimeni nu e primit în rai doar pentru că e sărac. În rai există şi bogaţi şi săraci, iar mulţi dintre cei bogaţi sunt mai onoraţi şi se bucură de o fericire mai mare decât cei săraci.

358. Se poate afirma pentru început că un om poate dobândi bogăţii şi avere atâta cât îi este dat, dar să nu fie făcute prin înşelăciune şi fraudă; el poate mânca şi bea din belşug, dar să nu renunţe la viaţă pentru aceste lucruri; poate avea un cămin potrivit pentru rangul său, se

poate întâlni cu prietenii săi la fel cum fac şi alţii, poate frecventa locuri de distracţie şi poate discuta despre problemele lumeşti; nu e nevoie să umble ca un supus cu trăsături triste şi abătute, cu capul plecat, ci poate fi bucuros şi vesel; nici nu trebuie să-şi dea bunurile celor săraci, decât atâta cât îl conduc sentimentele, într-un cuvânt el poate trăi în exterior la fel ca oricare om din lume, iar aceste lucruri nu-i îngreunează, accesul în rai dacă se gândeşte la Domnul cum trebuie şi se poartă sincer şi drept cu aproapele său. Căci omul este cum îi sunt sentimentele şi gândurile, sau dragostea şi credinţa. Toate faptele exterioare îşi derivă viaţa din afecţiune şi gând căci a făptui înseamnă a voi şi a vorbi înseamnă a gândi, de vreme ce fiecare făptuieşte prin voinţă şi vorbeşte prin gând. Astfel, afirmaţiile din *Cuvânt,* cum că omul va fi judecat după faptele sale şi că va fi răsplătit după munca sa, înseamnă că va fi judecat şi răsplătit după gândurile şi sentimentele sale care sunt sursa inspiraţiei şi a faptelor lui; căci faptele îşi trag caracterul în întregime din gânduri şi sentimente, şi în nici un caz nu trebuie luate separat.

E deci evident că mintea exterioară a omului nu face nimic de una singură ci acţionează doar cum e îndrumată de mintea interioară. Acest fapt poate fi ilustrat astfel: - Dacă cineva acţionează sincer şi evită să-l rănească pe altul doar pentru că se teme de lege sau de pierderea reputaţiei, a onoarei sau a averii, atunci el l-ar deposeda pe acesta şi de ultimul strop de putere dacă nu ar fi reţinut de acea teamă; aşadar el are frauda în gând şi în voinţă deşi faptele sale par sincere în exterior. Un astfel de om, fiind nesincer şi fraudulos în interior, poartă în el iadul. Însă cel ce acţionează sincer şi evită să-l rănească pe altul pentru că ar fi o crimă împotriva lui Dumnezeu şi a aproapelui său, nu ar dori să îl rănească pe acesta chiar de ar putea; gândul şi voinţa lui sunt conştiinţa sa şi poartă în el raiul. Faptele amândoura par similare în forma lor exterioară, însă în interior sunt total diferite.

359. Un om poate astfel trăi în exterior la fel ca ceilalţi; se poate îmbogăţi, poate avea o masă îmbelşugată, poate trăi într-o casă splendidă şi poate purta haine fine după rangul şi slujba sa; se poate bucura de plăceri şi mulţumiri şi se poate implica în probleme lumeşti pentru slujba sau afacerile sale şi pentru recreerea atât a minţii cât şi a trupului său, dar cu condiţia de a recunoaşte în interior Fiinţa Divină şi de a-i dori binele aproapelui său; aşadar e evident că nu e atât de dificil să ajungă în rai cum cred unii. Singura dificultate e de a fi capabil să reziste dragostei de sine şi de lume şi de a preveni ca acestea să devină predominante, căci ele sunt sursa tuturor relelor. E evident şi din aceste cuvinte ale lui Dumnezeu că nu e atât de dificil cum se crede să pătrunzi în rai: „***Învăţaţi de la Mine, căci Eu sunt blând şi smerit cu inima; căci jugul Meu este bun şi sarcina mea este uşoară***" (Matei 11: 29, 30). Jugul lui Dumnezeu e bun iar sarcina Lui e uşoară pentru că atâta timp cât omul rezistă în faţa relelor ce se revarsă din dragostea de sine şi de lume, el se lasă condus de Dumnezeu şi nu de sine; iar atunci Dumnezeu respinge din om acele rele şi le îndepărtează de el.

360. Am vorbit după moartea lor cu unii care cât au trăit în lume au renunţat la ea şi s-au dedat unei vieţi solitare pentru ca, prin retragerea gândurilor de la lucrurile lumeşti, să aibă libertatea unei meditaţii pioase, crezând că aşa îşi vor găsi calea spre rai. Însă asemenea persoane au o stare foarte melancolică în viaţa de apoi. Ei îi disprețuiesc pe alţii care nu sunt ca ei şi sunt indignaţi pentru că nu primesc o fericire mai mare decât a celorlalţi, crezând că o merită; acestora nu le pasă de ceilalţi şi se lipsesc de datoria milei prin care există uniune cu raiul. Ei tânjesc după rai mai mult decât alţii dar când sunt între îngeri creează o anxietate ce tulbură fericirea îngerilor. De aceea sunt separaţi de ei şi sunt trimişi în locuri pustii unde duc o viaţă asemănătoare cu cea dusă în lume.

Omul nu poate fi pregătit pentru rai decât prin intermediul vieţii din lume; căci efectele, ultimele expresii ale sentimentelor sale, au loc acolo; iar dacă sentimentele nu sunt exprimate în faptă, lucru posibil doar în viaţa socială, ele ar fi sugrumate iar omului nu i-ar mai păsa de aproapele său ci doar de el însuşi. De aici e evident că o viaţă a milei pentru aproape

(care înseamnă a face ceea ce e drept şi bine în fiecare caz şi în fiecare situaţie) conduce către rai, însă nu şi o viaţă a pietăţii lipsite de milă; astfel, faptele de milă şi îmbogăţirea vieţii miloase cu mijloacele sale pot exista doar atâta timp cât omul se implică în situaţiile vieţii, nu şi dacă le evită.

Voi ilustra acest fapt prin experienţă. Mulţi din cei care s-au implicat în târguri şi în comerţ în această lume şi care s-au îmbogăţit astfel se află în rai; dar nu atât de mulţi dintre cei ce au obţinut distincţii şi avere prin intermediul funcţiilor. Iar asta pentru că aceştia din urmă, prin avutul şi onorurile primite ca judecători ai dreptăţii şi ai echităţii şi de asemenea prin oferirea unor funcţii de profit şi onoare unor alţi oameni, au fost făcuţi să se iubească pe sine şi să iubească lumea şi astfel să-şi îndepărteze gândurile şi sentimentele de rai şi să le concentreze asupra persoanei lor. Căci atâta timp cât un om se iubeşte pe sine şi lumea şi în tot ce face nu se vede decât pe sine şi lumea, el se depărtează de Fiinţa Divină şi se surghiuneşte singur din rai.

361. În rai, cei bogaţi îi depăşesc pe toţi ceilalţi în avuţie. Unii dintre ei trăiesc în palate în care toate lucrurile strălucesc ca aurul şi ca argintul şi au din plin toate lucrurile necesare foloaselor vieţii. Însă ei nu-şi leagă deloc inimile de aceste lucruri ci doar de foloasele pe care le deservesc. Acestea sunt lucrurile pe care ei le văd în strălucire şi în lumină şi în comparaţie cu care aurul şi argintul par întunecate. Iar asta datorită faptului că în lume au iubit foloasele şi au privit aurul şi argintul doar ca mijloace sau instrumente. Foloasele însele strălucesc astfel în rai; binele folosului ca aurul şi adevărul său ca argintul. Aşadar cum le-au fost foloasele în lume aşa le este şi bogăţia, încântarea şi fericirea.

Foloasele bune constau în a asigura necesităţile vieţii pentru tine şi pentru familia ta şi în a dori abundenţa pentru binele ţării tale şi al aproapelui tău, lucruri pe care un om bogat le poate face în mult mai multe feluri decât unul sărac; iar astfel el îşi poate retrage mintea de la o viaţă indolentă care ar fi injurioasă dacă gândurile rele ce se ridică din răul înnăscut în el ar prinde contur. Aceste foloase sunt bune atâta timp cât Fiinţa Divină e prezentă în ele, adică atâta timp cât omul îl priveşte pe Dumnezeu şi priveşte spre cer; atunci el va privi aceste lucruri ca bunurile sale principale, iar averea doar ca mijlocul pentru a le obţine.

362. Cu totul altfel se întâmplă cu cei bogaţi care nu au crezut în Fiinţa Divină şi care au alungat din mintea lor toate lucrurile ce ţin de rai şi de Biserică. Ei se află în iad unde există doar mizerie, murdărie şi râvnă. Bogăţiile, atunci când sunt iubite ca scopuri în sine, sunt transformate în astfel de lucruri; la fel sunt şi foloasele în slujba cărora au fost puse, ca cei ce le posedau să poată trăi cum doreau şi să se scufunde în plăceri, dedându-se în întregime desfrâului sau pentru ca să devină mai celebri decât alţii pe care îi disprețuiau. Asemenea bogăţii şi foloasele lor devin murdare pentru că nu au nimic spiritual în ele, ci doar lucruri pământeşti; căci un scop spiritual în bogăţiile şi în foloasele cărora le slujesc e precum un suflet în trup şi ca lumina raiului pe un sol umed. Fără de lumina raiului ele devin putrede ca un trup fără suflet şi ca un sol umed fără lumina raiului. Aceştia sunt cei pe care averile i-au dus pe calea pierzaniei şi i-au îndepărtat de rai.

363. Sentimentele sau dragostea călăuzitoare ale fiecărui om rămân în el după moarte şi nu vor fi în veci distruse, căci spiritul omului e exact de aceeaşi natură ca dragostea sa; şi, misterios însă evident, trupul fiecărui înger şi spirit e forma exterioară a dragostei sale, în perfectă corespondenţă cu forma sa internă, cea a minţii naturale şi raţionale. Datorită acestui fapt caracterul unui spirit devine cunoscut prin faţa sa, prin gesturi şi vorbire; tot aşa poate fi cunoscut spiritul unui om pe când trăieşte în lume, dacă nu a învăţat să mimeze prin faţa, gesturile şi vorbirea sa calităţi ce nu îi aparţin cu adevărat. Acest lucru arată că omul rămâne în eternitate cum îi sunt sentimentele sau dragostea călăuzitoare.

Am vorbit cu unii care trăiseră cu şaptesprezece secole în urmă, ale căror vieţi sunt binecunoscute din literatura acelui timp; am descoperit că aceeaşi dragoste încă îi mai condu-

ce ca atunci când trăiau pe pământ. De aici e evident că dragostea pentru bogăţii şi pentru foloasele aduse de ele rămâne în fiecare pentru eternitate şi că are exact aceeaşi natură ca şi în lume. Există totuşi o diferenţă, anume că la cei ce au adus foloase bune, bogăţiile sunt transformate în plăceri corespunzătoare; iar bogăţiile celor ce le-au consacrat foloaselor rele sunt transformate în mizerie, care, pentru ei, e la fel de plăcută cum le erau în lume bogăţiile, datorită foloaselor rele la care au fost supuse. Aceştia sunt încântaţi în mizerie pentru că mizeria corespunde plăcerilor murdare şi crimelor ce constituie foloasele cărora le-au aplicat bogăţiile; ea corespunde şi invidiei care este dragostea pentru bogăţiile ce nu privesc foloasele lor. Mizeria spirituală nu e nimic altceva.

364. Cei săraci ajung în rai nu datorită sărăciei lor ci pentru viaţa dusă de ei; căci viaţa fiecăruia îi urmează, fie el bogat sau sărac. Nu există o milă specială pentru unul sau pentru celălalt; cel ce a trăit în bine e primit în rai iar cel ce a trăit în rău e respins. Pe lângă asta, sărăcia îi seduce şi îi îndepărtează pe oameni de rai tot atât cât bogăţia. Există mulţi săraci care nu sunt mulţumiţi cu ce au şi care jinduiesc după multe lucruri crezând că averea e o binecuvântare. De aceea ei sunt mânioşi dacă nu o obţin şi insultă Providenţa Divină. Ei îi invidiază pe alţii pentru lucrurile ce le posedă şi dacă li se iveşte ocazia, i-ar lipsi de ele; şi ei, la fel ca cei bogaţi, trăiesc în plăceri sordide. Altfel se întâmplă însă cu săracii care sunt mulţumiţi cu bunurile lor şi care sunt atenţi şi grijulii în munca lor, care iubesc munca mai mult decât lenea, care sunt sinceri şi fideli şi care duc în acelaşi timp o viaţă creştină.

Am vorbit uneori cu cei care pe când trăiau în lume fuseseră ţărani şi oameni de rând, care credeau în Domnul şi care făceau ce era drept şi bine în treburile lor. Ei au întrebat de natura milei şi a credinţei pentru că erau nerăbdători să afle adevărul şi pentru că auziseră multe despre credinţă în lume, iar în viaţa de apoi multe despre milă. Li s-a spus că mila este tot ce se leagă de viaţă şi credinţa tot ce se leagă de doctrină; deci că mila constă în a dori şi a face ce e drept şi bine în fiecare lucru, iar credinţa în a gândi drept şi bine; apoi că mila şi credinţa sunt unite la fel ca viaţa şi doctrina sau ca voinţa şi gândul; şi în sfârşit că credinţa devine milă când un om doreşte şi face ceea ce gândeşte drept şi bine, iar atunci acestea devin din două unul. Ei au înţeles bine ce li s-a spus şi s-au bucurat, spunând că atunci când se aflau în lume nu puteau înţelege cum poate fi credinţa ceva separat de viaţă.

365. Din aceste consideraţii e limpede că cei bogaţi ajung în rai la fel ca şi cei săraci, primii la fel de uşor ca ceilalţi. Se crede că cei săraci sunt primiţi uşor iar cei bogaţi cu greutate deoarece *Cuvântul,* unde vorbeşte despre bogaţi şi săraci, nu a fost înţeles, în sensul spiritual al *Cuvântului,* cei bogaţi îi semnifică pe cei care, aflându-se în sânul Bisericii unde *Cuvântul* e cunoscut, sunt bogaţi în cunoaşterea binelui şi a adevărului; cei săraci îi semnifică pe cei care, neaflându-se în sânul Bisericii şi astfel nefiind în posesia *Cuvântului,* sunt lipsiţi de acea cunoaştere dar pe care totuşi o doresc. Omul bogat îmbrăcat în roşu şi cu straie fine care a fost aruncat în iad semnifică poporul iudeu, numit bogat pentru că posedă *Cuvântul,* fiind astfel bogat în cunoaşterea binelui şi a adevărului. Straiele roşii semnifică cunoaşterea diferitelor forme de bine, iar straiele fine cunoaşterea adevărurilor. Însă săracul ce zace la poarta lui şi care vrea să se hrănească cu fărâmiturile ce cad de pe masa celui bogat şi care e dus de îngeri în rai îi semnifică pe gentilicii ce nu posedă o cunoaştere a binelui şi a adevărului dar care totuşi le doresc (Luca 14: 19-31). Bogaţii invitaţi la o cină copioasă care nu au venit semnifică de asemenea poporul evreu, iar săracii care au fost primiţi în locul lor semnifică gentilicii din afara Bisericii (Luca 16: 16-24).

Acum se va explica cine sunt acei bogaţi despre care Dumnezeu a spus: „***Este mai uşor să treacă o cămilă prin urechea acului decât să intre un bogat în împărăţia lui Dumnezeu***” (Mâţei 19: 24). În acest pasaj, bogatul îi denotă pe cei ce sunt bogaţi atât în sensul natural cât şi în cel spiritual. În sensul natural bogaţii sunt cei ce au averi mari şi care şi le aşează în inimă; însă în sensul spiritual bogaţi sunt cei ce posedă cunoaştere şi învăţătură ce

reprezintă bogăţii spirituale, şi care doresc să pătrundă de unii singuri prin propria lor inteligenţă în lucrurile ce aparţin raiului şi Bisericii. Acest lucru e însă contrar ordinii Divine şi de aceea se spune că îi e mai uşor unei cămile să treacă prin urechea acului; căci o cămilă, în sensul spiritual, semnifică facultatea de a învăţa şi de a cunoaşte în general, iar urechea acului semnifică adevărul spiritual. Astăzi nu se ştie că aceste expresii poartă un astfel de înţeles pentru că de atunci n-a mai fost făcută nici o revelaţie legată de ce e ascuns în sensul spiritual de către lucrurile vorbite în sensul literal al *Cuvântului.* Există în fiecare detaliu al *Cuvântului* câte un sens spiritual şi unul natural; căci *Cuvântul* a fost scris în întregime în acord cu corespondenţa dintre lucrurile naturale şi cele spirituale, pentru ca raiul să poată fi unit cu lumea şi îngerii cu oamenii, deşi contactul direct dintre ei a pierit. E deci evident cine sunt cei bogaţi din pasajul anterior. În sensul spiritual al *Cuvântului,* bogaţii îi denotă pe cei ce posedă cunoaşterea adevărului şi a binelui; iar bogăţiile denotă acea cunoaştere care este spirituală, cum reiese din diferite pasaje (Isaia 10: 13, 14; 30: 6, 7; 45: 3; Ieremia 17: 3; 48: 7; 50: 36, 37; 51: 13; Daniel 5: 2-4; Ezechiel 26: 7, 12; 27: l până la sfârşit; Zaharia 9: 3, 4; Psalmii 45: 13; Osea 12: 8; Rev. 3: 17, 18; Luca 14: 33; şi în alte părţi); iar cei săraci cu duhul, în sensul spiritual, îi denotă pe cei ce nu posedă o cunoaştere a binelui şi a adevărului dar care totuşi o doresc (Matei 11: 5; Luca 6: 20; 14: 21; Isaia 14: 30; 39: 19; 41: 17; Zef. 3: 12, 13). Toate aceste pasaje pot fi văzute cu explicaţiile lor după sensul spiritual în *Arcana Cœlestia* (n. 10, 227).

Căsătoria în rai

366. Cum raiul îşi trage existenţa din rândul omenirii, îngerii cerului sunt de ambele sexe; iar cum s-a dat de la creaţie ca femeia să existe pentru bărbat şi bărbatul pentru femeie, fiecare există deci pentru celălalt; iar cum dragostea fiecăruia pentru celălalt e înnăscută, înseamnă că şi în rai există căsătorie ca şi pe pământ; însă căsătoria din rai diferă mult de cea de pe pământ. Natura căsătoriei din rai şi cum diferă sau se aseamănă ea cu căsătoria de pe pământ vor fi explicate în cele ce urmează.

367. Căsătoria în rai este uniunea a două minţi în una, iar natura acestei uniuni este prima care va fi explicată. Mintea e formată din două părţi, una numită înţelegere şi cealaltă voinţă; iar când cele două părţi acţionează ele sunt numite o singură minte. În rai soţul acţionează ca acea parte a minţii care e numită înţelegere, iar femeia ca cea numită voinţă. Când această uniune ce există în mintea interioară coboară în mintea exterioară ce ţine de trup, atunci e percepută şi simţită ca dragoste; iar aceasta este dragostea maritală. De aici e evident că dragostea maritală îşi are originea în uniunea a două minţi în una, iar în rai asta se numeşte trai împreună; despre aceştia se spune că nu sunt doi ci unul: aşadar doi parteneri căsătoriţi în rai nu sunt doi îngeri ci unul.

368. Chiar din creaţie rezultă că există o asemenea uniune a minţilor interioare ale bărbatului şi soţiei; căci bărbatul e născut să fie intelectual şi deci să gândească prin înţelegere; iar femeia e născută să fie o întruchipare a sentimentelor şi deci să gândească prin voinţă; acest lucru e evident din înclinaţia sau predispoziţia naturală a fiecăruia, cât şi după forma lor exterioară. E evident din predispoziţia lor deoarece bărbatul acţionează prin raţiune iar femeia prin sentimente; iar după formă căci bărbatul are o formă mai aspră şi mai puţin frumoasă, o voce mai joasă şi un trup mai puternic, pe când femeia are o faţă mult mai catifelată şi mai frumoasă, o voce mai blândă şi un trup mai delicat. Există o distincţie similară şi între înţelegere şi voinţă sau între gândire şi sentimente; de asemenea şi între adevăr şi bine şi între credinţă şi dragoste; căci adevărul şi credinţa ţin de înţelegere iar binele şi dragostea de voinţă. De aceea, în sensul spiritual al *Cuvântului,* un tânăr sau un bărbat semnifică înţelegerea adevărului; iar o fecioară sau o femeie semnifică afecţiunea pentru adevăr; şi Biserica e numită

femeie sau fecioară datorită afecţiunii sale pentru bine şi adevăr; iar toţi cei ce trăiesc în dragostea de bine sunt numiţi feciori şi fecioare.

369. Fiecare, fie bărbat sau femeie, posedă atât înţelegere cât şi voinţă, însă la bărbat înţelegerea e predominantă şi la femeii: voinţa, iar caracterul e determinat de lucrul care predomină. În căsătoriile cereşti nu există predominare, căci voinţa soţiei este şi a soţului, iar înţelegerea soţului şi a soţiei; căci fiecare se bucură să voiască şi să gândească la fel ca celălalt, iar astfel amândoi voiesc şi gândesc simultan şi reciproc; de aceea ei sunt uniţi în unul. Această uniune este reală; căci voinţa soţiei intră în înţelegerea soţului iar înţelegerea lui în voinţa soţiei, mai ales atunci când se privesc în faţă; căci, cum a fost des menţionat, în rai există o comunicare a gândurilor şi a sentimentelor în special între soţ şi soţie pentru că se iubesc. Aceste lucruri dovedesc natura uniunii dintre minţi, uniune care constituie căsătoria şi care produce dragostea maritală în ceruri, adică dorinţa fiecăruia de a împărţi cu celălalt tot.

370. Îngerii mi-au spus că atâta timp cât doi parteneri căsătoriţi trăiesc într-o asemenea uniune, ei trăiesc în dragostea maritală şi totodată în inteligenţă, înţelepciune şi fericire. Iar asta datorită faptului că Binele Divin şi Adevărul Divin care reprezintă sursa întregii inteligenţe, înţelepciuni şi fericiri se revarsă în primul rând în dragostea maritală. Astfel, dragostea maritală, fiind căsătoria binelui cu adevărul, este chiar suprafaţa asupra căreia se revarsă influenţa Divină; căci uniunea înţelegerii cu voinţa e la fel ca uniunea adevărului cu binele; înţelegerea se formează primind Adevărul Divin; iar voinţa primind Binele Divin. Căci omul priveşte ca bine ceea ce voieşte; iar ceea ce înţelege ca adevărat. Este deci acelaşi lucru dacă spui uniunea înţelegerii şi a voinţei sau uniunea adevărului şi a binelui. Uniunea adevărului şi a binelui este ceea ce îl face pe înger ceea ce este şi care guvernează întreaga sa inteligenţă, înţelepciune şi fericire; căci caracterul unui înger depinde de gradul în care binele din el e unit cu adevărul şi adevărul cu binele; sau ceea ce e acelaşi lucru, de gradul în care dragostea sa e unită cu credinţa şi credinţa cu dragostea.

371. Puterea Divină ce vine de la Dumnezeu se revarsă în primul rând în dragostea maritală pentru că ea e derivată din uniunea dintre bine şi adevăr; căci e acelaşi lucru dacă spui uniunea înţelegerii cu voinţa sau a binelui cu adevărul. Uniunea binelui cu adevărul îşi are originea în Dragostea Divină a lui Dumnezeu pentru toţi cei din rai şi de pe pământ. Din Dragostea Divină porneşte Binele Divin iar Binele Divin e primit de îngeri şi de oameni în adevăruri Divine; căci adevărul e singurul receptacul al binelui şi nimic nu poate fi primit de către cineva de la Dumnezeu şi din ceruri dacă nu poartă în el adevăruri. Aşadar atâta timp cât adevărul din om e unit cu binele, el e unit cu Dumnezeu şi cu cerul. Aceasta este originea dragostei maritale iar dragostea maritală e lucrul în care se revarsă Sfera Divină. Din acest motiv uniunea binelui cu adevărul din ceruri e numită căsătorie cerească; tot de aceea raiul e comparat cu căsătoria în *Cuvânt* şi e numit astfel, iar Domnul e numit mire sau soţ pe când raiul şi Biserica poartă numele de mireasă sau soţie.

372. Binele şi adevărul, atunci când sunt unite într-un înger sau într-un om, nu sunt două ci unul, o dată ce binele aparţine adevărului iar adevărul binelui. Această uniune există atunci când omul gândeşte ceea ce voieşte şi când voieşte ceea ce gândeşte: în acea clipă gândul, laolaltă cu voinţa, formează o singură minte; căci dorinţele voinţei prind un contur clar în gând; iar voinţa aduce încântare în el. Tot din acest motiv doi parteneri căsătoriţi în rai nu sunt doi îngeri ci unul. Tot asta se spune şi în cuvintele lui Dumnezeu: „***Oare n-aţi citit că Ziditorul, de la început, i-a făcut parte bărbătească şi parte femeiască, şi a zis: «De aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de nevasta sa, şi cei doi vor fi un singur trup»? Aşa că nu mai sunt doi ci un singur trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă. Nu toţi pot primi cuvântul acesta, ci numai aceia cărora le este dat***” (Matei 19: 4-6, 11; Marcu 10: 6-9; Geneza 2: 24). Aici e descrisă căsătoria cerească în care trăiesc

îngerii şi în acelaşi timp căsătoria binelui cu adevărul; iar prin ceea ce Dumnezeu a împreunat şi omul să nu despartă se înţelege că binele nu trebuie separat de adevăr.

373. Toate acestea ar trebui să facă limpede originea adevăratei dragoste maritale; ea e mai întâi formată în mintea celor ce sunt uniţi prin căsătorie iar apoi coboară în trup unde e simţită ca dragoste. Căci tot ceea ce e simţit în trup îşi derivă originea din partea spirituală a omului pentru că vine din înţelegerea şi din voinţa sa, iar acestea constituie omul spiritual. Ce coboară din omul spiritual în trup apare acolo sub altă formă dar îşi păstrează natura. Acest lucru e ca relaţia dintre suflet şi trup sau dintre cauză şi efect, cum e evident din ceea ce a fost declarat şi dovedit în cele două capitole legate de corespondenţe.

374. Am auzit odată un înger pe când descria în felul următor adevărata dragoste maritală cu încântările sale cereşti. A spus că dragostea maritală este Sfera Divină din rai a lui Dumnezeu care e Binele Divin şi Adevărul Divin unite atât de complet în două persoane încât nu mai sunt două ci una. El a spus că doi parteneri căsătoriţi în rai sunt dragostea maritală personificată, deoarece fiecare îşi este propriul bine şi propriul adevăr, atât în minte cât şi în trup; căci trupul este o imagine a minţii pentru că e făcut în asemănarea ei. Din aceste lucruri a concluzionat că două persoane unite în adevărata dragoste maritală sunt o imagine a Fiinţei Divine şi deci o imagine a raiului; căci raiul universal e format din Binele Divin şi din Adevărul Divin ce pornesc din Dumnezeu. Aşadar toate lucrurile cereşti sunt înscrise în acea dragoste şi sunt podidite de atâtea binecuvântări şi încântări încât nu pot fi numărate; îngerul a exprimat numărul lor printr-un termen ce conţinea mulţimi de mulţimi. El s-a mirat că cei din sânul Bisericii nu ştiu nimic despre asta, deşi Biserica este raiul lui Dumnezeu pe pământ, iar raiul este căsătoria binelui cu adevărul. A spus că e uimit să vadă că sunt comise tot mai multe adultere şi că sunt permise în Biserică; totuşi, în sensul spiritual şi deci în lumea spirituală, această plăcere în adulter este în esenţa sa plăcerea dragostei de falsitate unită cu răul. Ea este infernală deoarece e total opusă încântării din rai care e încântarea dragostei de adevăr unită cu binele.

375. Toţi ştiu că doi parteneri căsătoriţi ce se iubesc sunt uniţi lăuntric şi că elementul esenţial în căsătorie e uniunea sufletelor sau a minţilor. De aici poate fi cunoscut faptul că aşa cum sunt sufletele sau minţile în ele însele la fel sunt şi în dragostea şi în uniunea lor mutuală. Mintea e formată doar din adevăr şi bine; căci toate lucrurile din univers au o legătură cu binele, cu adevărul şi cu uniunea lor aşadar uniunea minţilor e exact la fel ca adevărul şi binele din care s-a format; de aceea uniunea minţilor formată din adevăr şi din bine genuin e uniunea cea mai perfectă. Trebuie notat că nu există alte două lucruri care să se iubească mai mult decât adevărul şi binele; astfel, adevărata dragoste maritală se trage din acea iubire. Falsitatea şi răul se iubesc şi ele, însă această iubire e schimbată mai târziu în iad.

376. Din ceea ce s-a spus în privinţa originii dragostei maritale se poate forma o concluzie legată de cei ce trăiesc în acea dragoste şi cei care nu. În dragoste maritală trăiesc cei care trăiesc în binele derivat din adevărurile Divine; iar dragostea maritală e genuină atâta timp cât adevărurile ce sunt unite cu binele sunt genuine. Iar cum tot binele, când e unit cu adevărul, vine de la Dumnezeu, urmează că nimeni nu poate trăi în adevărata dragoste maritală dacă nu îl recunoaşte pe Dumnezeu şi Divinitatea Lui; căci fără de acea recunoaştere Dumnezeu nu poate intra în om, nici nu se poate uni cu adevărurile din el.

377. De aici e evident că cei care trăiesc în falsităţi nu trăiesc în dragostea maritală; iar în special cei ce trăiesc în falsităţile derivate din rău. La aceştia regiunile interne sunt închise şi deci nu se poate găsi o sursă a dragostei maritale; însă mai jos, în omul exterior sau natural separat de cel lăuntric, există o uniune a falsităţii cu răul; iar acea uniune e numită căsătorie infernală. Mi-a fost permis să văd natura căsătoriei existente între cei ce trăiesc în falsităţile răului, numită căsătorie infernală. Cei uniţi astfel vorbesc între ei şi sunt de aseme-

nea uniți în dorința trupească însă în interior ard de o ură de moarte îndreptată unul împotriva celuilalt, ură atât de intensă încât nu poate fi descrisă.

378. Dragostea maritală nu poate exista între două persoane de religii diferite deoarece adevărul uneia nu coincide cu adevărul celeilalte; iar două lucruri diferite şi opuse nu pot face din două minți una. Din acest motiv originea dragostei lor nu e spirituală; iar dacă trăiesc împreună în armonie e numai din cauze naturale. Căsătoriile din ceruri se fac între cei din aceeaşi societate pentru că trăiesc în bine şi adevăr similare; însă între cei din societăți diferite nu se fac căsătorii. Se poate vedea mai sus (n. 41 şi în secțiunile ce urmează) că toți cei dintr-o societate trăiesc într-un bine şi un adevăr similare şi diferă de cei din afara societății lor. La poporul evreu şi acest lucru a fost reprezentat prin căsătorii în cadrul aceluiaşi trib şi chiar în aceeaşi familie, însă nu mai departe.

379. Adevărata dragoste maritală nu poate exista nici între un soț şi mai multe soții căci acest lucru i-ar distruge originea spirituală care constă în formarea unei singure minți din două; el i-ar distruge şi uniunea interioară, cea a binelui şi a adevărului, din care e derivată însăşi esența acelei iubiri. Căsătoria cu mai mult de o femeie e asemenea unei înțelegeri împărțite la mai multe voințe sau ca un om ataşat nu de una ci de mai multe Biserici, încât credința lui ar fi zdrențuită şi ar înceta a mai fi credință. Îngerii spun că a te însura cu mai multe neveste e contrar ordinii Divine; ei ştiu acest lucru din multe motive mai ales din faptul că imediat ce se gândesc la o căsătorie cu mai mult de o soție, devin lipsiți de binecuvântarea interioară şi de fericirea cerească şi se simt ca bețivii, iar asta pentru că în ei binele se separă de propriu-i adevăr. Iar cum mintea lor interioară cade într-un asemenea stadiu doar când se gândesc la poligamie, ei simt limpede că însurătoarea cu mai mult de o soție le-ar ucide această minte şi ar face ca dragostea maritală să fie înlocuită cu cea trupească care îndepărtează mintea de rai. Ei mai spun că un astfel de lucru nu e atât de uşor de înțeles pentru oameni deoarece doar puțini mai trăiesc în dragostea maritală genuină şi aşadar nu ştiu nimic despre încântarea lăuntrică inerentă acelei iubiri. Ei ştiu doar de plăcerea trupească ce se preschimbă în dezgust după ce au trăit puțin timp împreună; pe când încântarea adevăratei dragoste maritale nu numai că rezistă până la bătrânețe în această lume dar de asemenea după moarte devine încântarea raiului şi e atunci umplută cu o plăcere interioară ce creşte în eternitate. Îngerii au mai spus că încântările adevăratei dragoste şi fericiri maritale sunt foarte numeroase; omul însă nu ştie nimic despre acestea şi nu le poate înțelege dacă nu trăieşte în căsătoria binelui şi a adevărului de la Dumnezeu.

380. Dragostea în care unul dintre parteneri îl conduce în întregime pe celălalt alungă dragostea maritală şi încântarea sa cerească; căci, cum s-a spus mai sus, dragostea maritală cu încântarea sa constă în faptul ca voința fiecăruia să fie şi voința celuilalt, simultan şi reciproc. Dragostea supusă celuilalt distruge acest lucru; căci cel ce domină doreşte ca doar voința sa să îl controleze pe celălalt fără ca şi el să se lase condus de voința acestuia; aşa nu există comunicare mutuală şi reciprocă a dragostei şi nu există nici plăceri adevărate. Această comunicare şi uniune constituie chiar fericirea lăuntrică numită binecuvântare în căsătorie. Dragostea de dominare a celuilalt îneacă binecuvântarea şi cu ea orice lucru ceresc şi spiritual din dragostea maritală, astfel încât chiar existența dragostei ar rămâne necunoscută; iar dacă ar fi amintită, ar fi atât de urâtă încât doar ideea binecuvântării din acea sursă ar stârni ridicolul şi furia.

Când unul dintre partenerii căsătoriți voieşte sau iubeşte acelaşi lucru ca şi celălalt, amândoi sunt liberi, căci întreaga libertate e copilul dragostei; însă acolo unde există dominare ei nu se bucură de libertate căci unul este sclavul celuilalt, iar cel ce domină este şi el înrobit de dorința lui de dominare. Acest lucru e cu adevărat de neînțeles pentru un om care nu ştie ce sunt libertatea şi dragostea cerească. Totuşi, din ceea ce a fost spus în privința originii şi esenței dragostei maritale, se poate vedea că, atâta timp cât există dominație, mințile nu

sunt unite ci despărțite. Dominarea subjugă iar o minte subjugată ori nu are voință ori are doar una refractară. Dacă nu are voință nu are nici dragoste iar dacă are o voință refractară, atunci în loc de dragoste e ură. Cei ce trăiesc într-o asemenea căsnicie se află în interior într-o continuă ciocnire şi luptă, cum sunt întotdeauna două lucruri opuse, oricât de mult s-ar controla în exterior de dragul liniştii. Ciocnirea şi lupta lor interioară ies la suprafață doar după moarte când foarte des se întâlnesc şi se luptă ca duşmanii, rupându-se unul pe celălalt în bucăți; căci atunci ei acționează în acord cu starea mentală lăuntrică. Câteodată mi-a fost permis să privesc luptele lor şi rănile ce şi le provocau reciproc, care, în unele cazuri erau crude şi pline de răzbunare. Căci în viața de apoi mintea interioară a fiecăruia e lăsată liberă, nemaifiind înlănțuită de lucrurile exterioare şi lumeşti; căci acolo omul este în exterior aşa cum este şi în interior.

381. Există la unii o anumită aparență a dragostei maritale care nu este o astfel de iubire dacă nu trăiesc în dragostea de bine şi adevăr. Ea este o dragoste ce simulează adevărata dragoste maritală; şi asta din mai multe motive; de exemplu, pentru a fi aşteptați acasă; pentru a trăi uşor, în securitate sau în liniște; pentru a fi îngrijiți când sunt bolnavi sau la bătrânețe; sau pentru binele copiilor pe care îi iubesc; în anumite situații există rețineri cauzate de teama de celălalt partener sau de pierderea reputației sau de consecințe nefaste; iar la unii această aparență e indusă de poftele trupeşti. Dragostea maritală poate să difere la doi parteneri căsătoriți. Unul poate avea mai mult sau mai puțin din ea iar celălalt puțin sau deloc; astfel, unul poate ajunge în rai iar celălalt în iad.

382. În cerul lăuntric există o dragoste maritală deoarece îngerii din acel cer trăiesc în căsătoria binelui cu adevărul şi în inocență. Şi îngerii din cerurile inferioare trăiesc în dragoste maritală, însă doar atâta cât se află în inocență, căci dragostea maritală, privită în sine, este o stare de inocență; de aceea partenerii căsătoriți ce trăiesc împreună în adevărata dragoste maritală se bucură de încântări cereşti care le par aproape ce jocurile nevinovate ale copiilor; căci fiecare lucru le încântă mintea, raiul revărsându-se cu bucuria sa în toată viața lor. Aşadar dragostea maritală e reprezentată în rai prin cele mai frumoase obiecte. Am văzut-o reprezentată de o fecioară cu o frumusețe orbitoare încununată de un nor strălucitor; mi s-a spus că îngerii raiului îşi derivă frumusețea din dragostea maritală. Sentimentele şi gândurile ce se revarsă din ea sunt reprezentate prin sfere lucitoare ca diamantele şi sclipitoare ca rubinele; iar acestea acompaniate de încântări ce afectează cele mai adânci părți ale minții. Într-un cuvânt, raiul e oglindit în dragostea maritală pentru că în îngeri raiul e uniunea binelui cu adevărul, iar această uniune constituie dragostea maritală.

382 A. Căsătoria în rai diferă de cea de pe pământ sub acest aspect, anume că cea din urmă e dată pentru creşterea numărului populației, pe când în rai este altfel, în loc de creşterea numărului populației în rai e vorba despre o creştere a binelui şi a adevărului. Aceasta o înlocuieşte pe prima deoarece căsătoria în rai este a binelui cu adevărul cum a fost arătat mai sus, iar în acea căsătorie binele, adevărul şi uniunea lor sunt iubite mai presus de toate lucrurile; şi ele sunt propagate de căsătoriile din ceruri. Din acest motiv generațiile din *Cuvânt* semnifică generațiile spirituale, cele ale binelui şi ale adevărului. Mama şi tatăl semnifică adevărul unit cu binele care produc o creştere; fiii şi fiicele - formele de adevăr şi bine care rezultă; ginerii şi norele - uniunea acestora, şi aşa mai departe. E evident deci că o căsătorie în rai nu e ca cea de pe pământ. În rai există nunți spirituale care însă nu ar trebui numite aşa, ci mai repede uniune a minților din căsătoria binelui cu adevărul; însă pe pământ există nunți deoarece nu țin doar de spirit ci şi de carne. Iar cum în ceruri nu există nunți propriu zise, doi parteneri de acolo nu sunt numiți soț şi soție ci, dintr-o idee angelică a uniunii a două minți în una, fiecare e numit printr-un termen ce denotă ceva mutual şi reciproc. Din aceste lucruri se poate vedea cum trebuie înțelese cuvintele lui Dumnezeu legate de căsătorie (Luca 20: 35, 36).

383. Mi s-a permis să văd felul în care sunt celebrate nunţile în rai. Toţi cei care au acolo o predispoziţie similară sunt adunaţi laolaltă, iar cei deosebiţi sunt lăsaţi deoparte; astfel, fiecare societate din rai e formată din cei care se aseamănă; căci aceştia sunt aduşi laolaltă de către Dumnezeu (n. 41, 43, 44 şi numerele următoare). La fel partenerii căsătoriţi ale căror minţi sunt capabile de a se uni într-una sunt conduşi unul spre celălalt; ei se iubesc la prima vedere, văd că trebuie să fie căsătoriţi şi pătrund în căsătorie. De aceea toate căsătoriile din rai sunt făcute doar de Dumnezeu. Ei celebrează şi banchetul nupţial la care participă mulţi îngeri, iar aceste festivităţi variază de la societate la societate.

384. Căsătoriile de pe pământ sunt sfinte în ochii îngerilor din rai deoarece sunt mijlocul prin care omenirea, deci şi îngerii raiului, capătă existenţă (a fost arătat deja că raiul îşi trage existenţa din rândul omenirii); iar asta pentru că şi aceste căsătorii au o origine spirituală, anume căsătoria binelui cu adevărul, şi pentru că Sfera Divină a lui Dumnezeu se revarsă în special în dragostea maritală. Pe de altă parte, ei privesc adulterul ca pe ceva profan pentru că e contrar dragostei maritale; căci, cum îngerii văd în căsătorie o căsătorie a binelui cu adevărul care este rai, la fel văd în adulter o căsătorie a falsităţii cu răul care e iad. Aşadar, dacă ei aud doar adulterul menţionat, se îndepărtează. Din acest motiv raiul îi este închis unui om când comite adulter din plăcerea actului; iar când raiul i se închide el nu mai recunoaşte Fiinţa Divină şi nimic din ce ţine de credinţă sau de Biserică.

Am simţit din sfera ce se ridica din iad că toţi cei de acolo se opun dragostei maritale căci această sferă era o dorinţă nestăpânită de a distruge şi de a viola căsătoria. Din asta era evident că plăcerea conducătoare în iad e cea a adulterului; şi că această plăcere e de a distruge uniunea binelui şi a adevărului, căci această uniune formează raiul. Plăcerea adulterului este deci o plăcere infernală cu totul opusă plăcerii căsătoriei care este încântare cerească.

385. Existau anumite spirite care, dintr-un obicei dobândit în viaţa trupească, introduceau în mine cu o viclenie ciudată o influenţă domoală şi unduitoare ca cea a spiritelor bine dispuse; am simţit însă că în minte purtau viclenie şi rele şi că scopul lor era de a înşela şi de a ispiti. Am vorbit cu unul dintre ei care, mi s-a spus, fusese comandant militar pe când trăise în lume; simţind existenţa infidelităţii în ideile lui i-am vorbit în limba spirituală despre căsătorie, acompaniată de reprezentări prin care înţelesul dorit e exprimat în întregime, multe idei fiind transmise astfel într-o clipă. El mi-a spus că comisese adulter în viaţa lumească; mi s-a dat însă voie să-i spun că adulterul e un lucru josnic deşi nu pare aşa şi care le pare chiar drept celor ce se complac în el, formându-şi din acea plăcere o părere. Am spus că poate fi convins de asta din consideraţia că însurătorile sunt seminariile omenirii şi ale împărăţiei cereşti şi că nu trebuie în nici un fel violate, ci păstrate sfinte; apoi că ar trebui să ştie, o dată ce se afla în altă viaţă şi poseda alte simţuri că dragostea maritală coboară de la Dumnezeu prin rai şi că din acea dragoste e derivată dragostea mutuală ca dintr-un părinte, dragoste care constituie fundaţia raiului; i-am spus că s-ar mai putea convinge şi prin faptul că cei ce comit adulterul, în clipa în care se apropie de societăţile cereşti îşi simt propria duhoare şi se osândesc singuri la iad. Cel puţin, am spus, ar fi trebuit să ştie că a viola căsătoria e contrar legilor Divine şi celor civile din toate regatele, la fel ca şi adevăratei lumini a raţiunii deoarece e contrar atât ordinii Divine cât şi celei umane, fără a menţiona şi alte motive. El a replicat că nu se gândise la astfel de lucruri în timpul vieţii trupeşti. Dorea să mai zăbovim pe acest subiect dar i s-a spus că adevărul nu admite discuţii pentru că ele apără plăcerile participantului la discuţie şi astfel îi apără relele şi falsităţile; apoi i s-a spus că ar trebui mai întâi să cugete la lucrurile aduse în discuţie pentru că erau adevărate; sau să cugete la maxima binecunoscută în lume că nimeni nu trebuie săi facă altuia ceea ce nu-i place să i se facă lui, iar astfel să se gândească dacă un altul ar fi comis adulter cu soţia lui pe care o iubea cum fiecare îşi iubeşte soţia la început şi dacă ar fi vorbit despre asta în indignarea sa arzătoare, el însuşi nu ar fi arătat dispreţ pentru adulter; şi dacă nu cumva, ca bărbat cu temperament încins, nu s-ar fi

îndreptat chiar el împotriva celor ce comit adulterul mai hotărât decât toți, mergând până la a-i condamna la iad.

386. Mi s-a arătat cum cresc încântările dragostei maritale în progresul lor spre rai, iar plăcerile maritale către iad. Progresul încântărilor dragostei maritale spre rai se prezenta în stări de binecuvântare şi fericire crescânde, până ce deveneau nenumărate şi de nedescris; şi cu cât avansau mai lăuntric cu atât mai multe şi mai indescriptibile deveneau, până ce atingeau binecuvântarea şi fericirea cerului lăuntric care este şi cerul inocenței. Iar toate acestea se desfăşurau într-o libertate deplină; căci întreaga libertate vine din dragoste şi astfel, cea mai perfectă libertate vine din dragostea maritală care este chiar dragostea cerească, însă progresia adulterului se desfăşura spre iad şi, treptat, către cel mai afund iad unde nu există nimic altceva decât cele mai îngrozitoare şi mai oribile lucruri. Un asemenea loc îi aşteaptă în viața de apoi pe cei ce au comis adulter. Aceştia se bucură doar de plăcerea adulterului şi nu de cea a căsătoriei.

Ocupațiile îngerilor din rai

387. Ocupațiile din rai nu pot fi numărate sau descrise în detaliu pentru că sunt fără de număr şi variază în acord cu funcțiile diferitelor societăți; însă despre ele se poate spune ceva general. Fiecare societate îşi joacă rolul său căci fiind distincte după binele fiecăreia (n. 41) ele sunt distincte şi după foloasele ce le aduc; căci binele tuturor celor din rai e bine în faptă, iar acesta este folosul. Fiecare înger de acolo aduce foloase căci împărăția lui Dumnezeu e o împărăție a foloaselor.

388. În ceruri ca şi pe pământ există multe forme ale serviciului public; căci există şi acolo probleme ecleziastice, civile şi casnice. E evident din ceea ce a fost afirmat mai sus în privința adorării Divine (n. 221-227) că există probleme ecleziastice; apoi e limpede din ce s-a spus despre guvernarea în rai (n. 213-220) că există probleme civile; iar din ceea ce s-a spus despre locuințele şi casele îngerilor (n. 183-190) şi despre căsătoria în rai (n. 366-386) e clar că există probleme casnice. E evident deci că există multe forme de angajare şi de serviciu public în fiecare societate cerească.

389. Toate lucrurile sunt aranjate după ordinea Divină, păzită pretutindeni de îngeri; îngerii mai înțelepți iau în sarcină acele lucruri ce țin de binele sau de folosul general, iar cei mai puțin înțelepți lucrurile legate de binele sau de folosul particular, şi aşa mai departe. Toți se află în diferite grade de subordonare la fel cum se subordonează foloasele în ordinea Divină. Tot astfel, demnitatea e legată de fiecare angajament în funcție de demnitatea foloaselor sale. Oricum, nici un înger nu-şi arogă sieşi demnitatea, ci atribuie totul foloaselor pe care le aduce; iar cum a fi de folos e acelaşi lucru cu a face bine şi cum tot binele vine de la Dumnezeu, tot astfel ei atribuie întreaga demnitate lui Dumnezeu. Doar omul care acceptă onoarea pentru foloasele aduse poate avea o funcție în rai; dacă acesta îşi revendică onoarea pentru sine, devine incapabil de a sluji în rai; căci priveşte departe de Dumnezeu, punându-se pe sine pe primul loc iar foloasele pe al doilea. Când vorbim despre foloase vorbim şi despre Dumnezeu deoarece, cum s-a mai spus înainte, a fi de folos înseamnă a face bine, iar tot binele vine de la Dumnezeu.

390. Natura subordonării în rai poate fi observată din următoarele considerații: la fel cum cineva iubeşte, prețuieşte şi onorează foloasele, la fel iubeşte, prețuieşte şi onorează persoana cu care se identifică acele foloase; iar acea persoană e iubită, prețuită şi onorată în măsura în care el nu-şi atribuie sieşi foloasele ci lui Dumnezeu; căci doar în acea măsură e înțelept, iar foloasele pe care le aduce sunt inspirate de bine. Dragostea, prețuirea şi onoarea spirituale nu sunt decât dragoste, prețuire şi onoare ale foloaselor aduse de acea persoană, iar onoarea persoanei se trage din foloase şi nu onoarea foloaselor din persoană. Cel ce priveşte

oamenii în lumina adevărului spiritual nu îi priveşte altfel; căci vede că un om e la fel ca altul fie că poartă o demnitate mare sau mică; el vede diferența doar în înțelepciune, iar înțelepciunea înseamnă a iubi foloasele, adică binele cetățenilor, al societății, al țării şi al Bisericii. Iar asta e dragoste pentru Dumnezeu deoarece întreg binele care e bine al foloaselor vine de la Dumnezeu. E de asemenea dragoste de aproape căci aproapele înseamnă binele ce trebuie iubit în cetățeni, societate, țară şi Biserică şi care trebuie făcut pentru aceştia.

391. Toate societățile din ceruri diferă între ele în funcție de foloasele pe care le aduc pentru că sunt distincte după binele lor, cum a fost spus mai sus (n. 4-41 şi paragrafele ce urmează), iar acest bine e bine în faptă sau binele milei care e de folos. Există societăți a căror datorie e de a purta de grijă pruncilor; alte societăți a căror datorie e de a îi instrui şi de a îi educa pe măsură ce cresc; altele care, într-o manieră asemănătoare, instruiesc şi cresc băieți şi fete ce au o predispoziție bună datorată învățăturii primite în lume şi care astfel pătrund în rai. Există unele societăți care îi instruiesc pe oamenii simpli şi buni din lumea creştină şi care le arată calea spre rai; şi altele care în mod asemănător instruiesc şi arată calea diferitelor popoare gentilice. Există şi societăți care apără spiritele proaspăt sosite sau pe cei ce abia au venit din lume de spiritele rele; altele au grijă de cei din regiunile inferioare ale lumii spiritelor şi unele de cei din iad, nelăsându-i să se chinuie între ei dincolo de limitele prescrise. Există şi alte societăți care au grijă de cei ce se ridică din morți.

În general, între oameni sunt trimişi îngeri din fiecare societate ca să-i poată păzi şi îndepărta de sentimentele şi gândurile rele şi să-i inspire cu sentimente bune, atâta timp cât aceştia sunt dispuşi să le accepte în libertate. Prin asemenea sentimente, ei conduc faptele sau lucrările oamenilor, îndepărtând pe cât e posibil intențiile rele. Când îngerii se află în om, ei trăiesc în sentimentele lui şi se apropie de el în măsura în care el trăieşte în binele derivat din adevăr; însă se îndepărtează în măsura în care viața lui capătă un caracter opus. Însă toate aceste angajamente ale îngerilor nu sunt decât foloase aduse de Dumnezeu prin îngeri; căci îngerii le aduc nu de la sine ci de la Dumnezeu. Datorită acestui fapt, în sensul lăuntric al *Cuvântului,* îngerii nu semnifică îngeri ci ceva trimis de Dumnezeu; şi tot astfel, în *Cuvânt* îngerii sunt numiți zei.

392. Aceste ocupații ale îngerilor reprezintă angajamentele lor luate în general, însă fiecare îşi are propria îndatorire; căci fiecare folos general e compus din nenumărate altele numite foloase mijlocitoare, conducătoare şi slujitoare. Toate sunt coordonate şi subordonate în acord cu ordinea Divină, iar luate colectiv formează şi perfecționează foloasele generale care reprezintă binele comun.

393. În rai sunt însărcinați cu problemele legate de venerare cei care, cât au trăit în lume, au iubit *Cuvântul* şi au însămânțat adevărurile în ei, nu de dragul onoarei şi al avutului, ci pentru foloasele vieții, atât pentru ei cât şi pentru alții. Aceştia se află în rai în strălucire şi în lumina înțelepciunii proporțional cu dragostea şi cu dorința lor de a aduce foloase; iar înțelepciunea o primesc din *Cuvântul* raiului care nu e natural ca în lume ci spiritual (n. 259). Ei ocupă funcția de predicatori şi, în acord cu ordinea Divină, într-o poziție mai înaltă se află cei care îi depăşesc pe alții în înțelepciune datorită strălucirii lor.

În problemele civile sunt angajați cei care în lume şi-au iubit țara şi binele tuturor lucrurilor ce țineau de ea mai mult decât propriul bine şi care făceau ce e drept şi bine din dragostea de drept şi de bine. În măsura în care aceştia, în nerăbdarea dragostei lor, au studiat principiile justiției devenind astfel inteligenți, au şi puterea de a îndeplini asemenea funcții în rai; şi le îndeplinesc în gradul potrivit inteligenței lor, inteligența fiind egală în grad cu dragostea lor de a contribui la binele comun.

Pe lângă acestea în rai există atâtea funcții şi angajamente încât e imposibil să le numeri, cele din lume fiind puține prin comparație. Oricum, cât de numeroase ar fi, toți simt încântare în angajamentele şi treburile lor din dragostea de foloase şi nu din dragostea de sine

sau de avere. Nu poate exista dragoste de avere din cauza necesităților vieții pentru că acolo le sunt date toate lucrurile necesare; casele, straiele şi hrana lor sunt toate daruri gratuite. E deci evident că cei ce s-au iubit pe sine şi lumea mai presus de foloase nu-şi găsesc locul în rai; căci dragostea sau sentimentele fiecărui om rămân în el şi după viața lumească, nefiindu-i luate niciodată (n. 363).

394. Toți cei din rai au ocupațiile lor în funcție de corespondențe, însă corespondența nu e făcută cu ocupația propriu zisă, ci cu foloasele ocupației (n. 112), iar astfel fiecare lucru îşi are echivalentul său spiritual (n. 106). În rai, cel ce e angajat într-o funcție sau într-o ocupație ce corespunde foloaselor sale se află într-un stadiu de viață la fel ca cel în care trăise în lume, căci ceea ce e spiritual şi ceea ce e natural fac prin corespondență un singur lucru; există oricum această diferență, anume că el se bucură de mai multă încântare lăuntrică, deoarece trăieşte o viață spirituală care e o viață interioară, fiind astfel mult mai capabil de a primi binecuvântarea cerească.

Bucuria şi fericirea cerească

395. În ziua de azi puțini ştiu ce este raiul sau ce e bucuria cerească. Cei ce au cugetat asupra subiectului şi-au format doar o idee generală şi vagă care nu poate fi numită cu adevărat idee. Am aflat de la spirite care au trecut din această lume în viața de apoi exact ce noțiune au ele despre rai şi despre bucuria cerească; căci atunci când sunt lăsate singure ca pe vremea când erau în lume gândesc ca odinioară. Există o ignoranță legată de bucuria cerească pentru că cei ce au cugetat asupra ei şi-au format părerile după bucuriile exterioare ale omului natural şi nu au înțeles natura omului lăuntric sau spiritual, nici încântarea şi binecuvântarea lui. Chiar dacă cei care au experimentat încântarea spirituală sau lăuntrică le-ar fi spus despre adevărata natură a bucuriei cereşti, ei tot nu ar fi fost capabili să o înțeleagă; căci duc lipsă de acele idei fără de care o concepție adecvată legată de bucuria cerească e imposibilă; astfel s-ar fi aflat printre lucrurile pe care omul natural le respinge. Totuşi fiecare ştie că, lăsând în urmă omul exterior sau natural, păşeşte în conştiința omului lăuntric sau spiritual; deci să se ştie că încântarea cerească nu e exterioară sau naturală ci interioară sau spirituală şi, fiind astfel, e mai pură şi mai desăvârşită şi influențează cele mai adânci părți ale sufletului sau ale spiritului uman.

Orice om poate concluziona doar din aceste gânduri că încântarea sa în cealaltă lume va fi cum îi este spiritul şi că plăcerea trupului numită plăcere carnală este necerească în comparație. Tot ceea ce există în spiritul omului în clipa în care îşi părăseşte trupul rămâne în el după moarte, căci atunci trăieşte ca spirit deşi este tot om.

396. Toată încântarea se revarsă din dragoste căci ceea ce un om iubeşti simte a fi încântător, iar nimeni nu are încântare din altă sursă; aşadar la fel cum e dragostea e şi încântarea. Plăcerile trupului sau ale cărnii vin toate din dragostea de sine şi de lume; acestea sunt plăcerile dorinței senzuale, însă încântările sufletului sau ale spiritului se revarsă toate din dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproape care este sursa sentimentelor de bine şi adevăr şi a fericirii interioare. Această dragoste şi încântarea sa se revarsă din Dumnezeu şi din rai pe o cale lăuntrică ce e dată din ceruri şi care afectează mintea interioară; însă primul fel de iubire cu plăcerile sale se revarsă din carne şi din lume pe o cale exterioară ce vine de jos şi care afectează mintea exterioară. Aşadar atâta timp cât dragostea cerească e primită şi îl influențează pe om, mintea interioară ce aparține sufletului sau spiritului său e deschisă şi priveşte departe de lume, spre rai; însă în măsura în care el primeşte dragostea lumească care îi afectează mintea exterioară ce ține de trupul sau de carnea sa e deschisă şi priveşte departe de rai, spre lume. Pe măsură ce dragostea se revarsă şi e primită se revarsă şi încântările sale;

încântările raiului se revarsă în mintea interioară iar încântările lumii în mintea exterioară căci, cum deja s-a mai spus, întreaga încântare e creaţia iubirii.

397. Raiul e atât de plin de încântare încât, privit în interior, nu e decât binecuvântare şi încântare; căci Binele Divin ce porneşte din Dragostea Divină a lui Dumnezeu formează raiul atât în general cât şi în particular cu toţi cei de acolo; iar Dragostea Divină constă în a dori ca toţi să poată fi mântuiţi şi făcuţi fericiţi în adâncimea fiinţei lor şi într-o perfecţiune deplină. Aşadar e acelaşi lucru dacă spui rai sau fericire cerească.

398. Încântările raiului sunt nenumărate şi de nedescris; însă cel ce cunoaşte doar plăcerile trupului sau ale cărnii nu poate şti sau crede nimic nici măcar despre una din aceste încântări; căci, cum s-a spus mai sus, mintea sa interioară priveşte departe de rai către lume, privind deci înapoi. Căci cel cufundat în totalitate în plăcerile trupului sau ale cărnii sau, ceea ce e acelaşi lucru, în dragostea de sine şi de lume nu simte nici o încântare decât în onoare, avuţie sau în plăcerile trupului şi ale simţurilor; iar acestea îneacă şi sufocă încântările lăuntrice ce aparţin raiului într-o asemenea măsură încât distrug întreaga credinţă în existenţa lor. Din acest motiv un astfel de om ar fi tare uimit dacă i s-ar spune că există şi alte încântări în afară de cele ale onoarei şi ale avuţiei; mai mult, dacă i s-ar spune că încântările raiului ce le-au luat locul sunt fără de număr şi că sunt incomparabil superioare celor ale trupului şi ale cărnii ce se leagă doar de onoare şi avuţie. E deci evident de ce natura bucuriei cereşti nu e înţeleasă.

399. Cât de mare e încântarea raiului se poate vedea doar din faptul că toţi cei din rai simt bucurie când îşi împart încântările şi binecuvântările cu ceilalţi; iar cum toţi cei din rai au un asemenea caracter e limpede cât de imensă e încântarea raiului; căci, cum s-a arătat mai sus (n. 268), în ceruri toţi participă la fiecare şi fiecare la întreg. O astfel de comuniune a vieţii rezultă din cele două feluri de dragoste cerească care sunt cum s-a mai spus dragostea pentru Dumnezeu şi dragostea pentru aproape, iar în natura acestor iubiri stă şi comunicarea încântării lor altora. Dragostea de Dumnezeu are un asemenea caracter pentru că dragostea lui Dumnezeu este dragostea de a comunica întregii omeniri tot ce are, căci El doreşte fericirea tuturor. Există o dragoste similară în toţi cei care Îl iubesc pentru că Dumnezeu se află în ei; la fel, îngerii îşi împărtăşesc între ei încântările. Se va vedea în cele ce urmează că şi dragostea pentru aproape are un caracter similar. Aşadar e evident că natura acestor iubiri este de a împărtăşi celorlalţi încântările proprii.

Altfel se întâmplă însă cu dragostea de sine şi cu dragostea de lume. Dragostea de sine îi lipseşte pe alţii de încântare şi o apropie de sine, căci doar sieşi îşi doreşte binele; iar dragostea de lume doreşte ca tot ce-i aparţine aproapelui să fie al său. Aceste iubiri sunt distructive pentru încântările celorlalţi. Dacă doresc să-şi împărtăşească încântarea o fac doar pentru propriul bine şi nu pentru restul; iar în privinţa celorlalţi, ele nu doresc să împartă ci să distrugă dacă încântarea celorlalţi nu e şi parte a propriei încântări.

Am simţit prin vie experienţă că aşa se arată natura dragostei de sine şi de lume în momentul în care predomină. Când se apropiau de mine spirite ce fuseseră cufundate în asemenea iubiri pe când trăiau ca oameni în lume încântarea mea se ofilea, iar mai apoi dispărea.

Mi s-a spus că dacă astfel de spirite se apropie doar de o societate cerească, încântarea membrilor societăţii e diminuată în proporţie cu apropierea acestora; şi, ciudat de descris, spiritele rele se bucură atunci de încântarea lor. De aici a devenit evident care este stadiul unui asemenea spirit pe când trăieşte în lume, căci este la fel şi după separarea de trup; pentru că tânjeşte sau jinduieşte după încântările sau lucrurile bune ale altora, iar atâta timp cât le obţine e încântat.

Din toate acestea se poate vedea că dragostea de sine şi de lume este nocivă pentru bucuriile cereşti şi deci total opusă dragostei cereşti care e nerăbdătoare să împărtăşească celorlalţi ceea ce posedă.

400. Este de observat faptul că încântarea celor ce sunt afundați în dragostea de sine şi de lume, în clipa în care se apropie de o societate cerească, rămâne încântarea propriei dorința trupeşti ce e total opusă încântării cereşti: ei simt încântarea propriei dorințe trupeşti atunci când îi fac pe cei ce se bucură de încântarea cerească să o piardă. Altfel se întâmplă însă când aceştia eşuează în încercarea lor, căci atunci experimentează o agonie şi o durere ce-i fac să nu se mai poată apropia. De aceea nu prea îndrăznesc să ajungă în preajmă. Şi acest lucru mi-a fost dat să-l învăț prin experiență repetată, despre care voi aminti câteva lucruri.

Spiritele ce trec din această lume în cealaltă nu doresc nimic mai arzător decât să fie primite în rai. Aproape toți caută să pătrundă deoarece cred că raiul înseamnă doar a fi primit acolo. Datorită acestei dorințe, ei sunt conduşi într-o societate a cerului inferior; însă când cei cufundați în dragostea de sine şi de lume se apropie de pragul acelui cer încep să simtă chinuri lăuntrice, căci în ei simt mai repede iadul decât raiul; astfel ei se osândesc singuri şi nu-şi găsesc odihna până ce nu ajung în iad alături de alții ca ei.

S-a întâmplat des ca asemenea spirite să dorească să ştie ce este bucuria cerească, iar când au auzit că ea se găseşte în mințile îngerilor au dorit să le fie transmisă şi lor; acest lucru a fost făcut întocmai căci dorința unui spirit care nu se află încă în rai sau în iad îi este îndeplinită dacă serveşte unui scop folositor, însă imediat ce această bucurie le-a fost transmisă ei au început să simtă o asemenea durere încât, în agonia lor, şi-au pierdut total controlul. I-am văzut ducându-şi capetele înspre picioare, aruncându-se la pământ, iar acolo, datorită chinului interior i-am văzut schimonosindu-se ca şerpii. Acesta era efectul produs de încântarea cerească asupra celor cufundați în plăcerea dragostei de sine şi de lume. Iar asta pentru că acea dragoste e opusă dragostei cereşti, iar când două lucruri opuse acționează unul asupra celuilalt rezultă durere. Căci în clipa în care încântarea cerească ce pătrunde pe o cale lăuntrică întâlneşte o încântare opusă, ea întoarce într-o direcție contrară şi nenaturală formele interioare ale minții ce sunt pline de cea opusă, iar rezultatul este o astfel de tortură. Opoziția lor e atât de puternică deoarece, cum s-a mai spus mai sus, dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproape doreşte să transmită şi celorlalți lucrurile de care se bucură căci aceasta e încântarea sa; pe când dragostea de sine şi de lume doreşte să ia de la alții toate lucrurile de care ei se bucură şi să le apropie de sine; iar atâta timp cât reuşeşte simte încântare.

Din aceste considerații se poate observa de ce este iadul separat de rai. Toți locuitorii iadului erau absorbiți de plăcerile trupului şi ale cărnii pe când trăiau în lume, plăceri derivate din dragostea de sine şi de lume; însă toți locuitorii raiului erau plini de încântările sufletului şi ale spiritului pe când se aflau în lume, încântări derivate din dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproape. Cele două feluri de dragoste fiind opuse, raiul şi iadul sunt atât de complet separate încât un spirit din iad nu îndrăzneşte să ridice un singur deget împotriva raiului, din moment ce oricât de puțin ar încerca ar fi torturat şi chinuit. Şi am văzut acest lucru foarte des.

401. Un om absorbit în dragostea de sine şi de lume, atâta timp cât trăieşte în trup simte încântarea derivată din acea dragoste şi se bucură de diversele plăceri derivate de acolo. Însă un om ce e umplut de dragoste pentru Domnul şi pentru aproapele său nu simte, atât cât trăieşte în trup, nici o încântare distinctă ridicată din această dragoste sau din sentimentele bune derivate de acolo; simte doar o binecuvântare aproape imperceptibilă, deoarece e înmagazinată în mintea sa interioară, e întunecată de mintea exterioară ce aparține trupului şi e umbrită de grijile lumeşti. Dar după moarte această stare e complet schimbată, încântările dragostei de sine şi de lume sunt atunci preschimbate în chinuri şi în dureri numite foc al iadului; şi ocazional în lucruri impure şi mizere ce corespund plăcerilor necurate şi care le par acum încântătoare, însă lumina obscură şi binecuvântarea aproape imperceptibilă simțită de cei care au trăit în dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproapele lor sunt atunci transformate în încântare a raiului ce devine perfect perceptibilă şi sensibilă; căci acea binecuvântare ce

a zăcut ascunsă în mintea lor interioară pe când au trăit în lume e dezvăluită şi se manifestă sensibil pentru că atunci se află în spirit, iar ea fusese încântarea spiritului lor.

402. Toate încântările raiului sunt unite cu foloasele şi le sunt inerente deoarece foloasele constituie binele dragostei şi al milei în care trăiesc îngerii; astfel, fiecare simte încântare în acord cu foloasele pe care le aduce şi cu dragostea ce le aduce. Se poate vedea că întreaga încântare cerească constă în a fi de folos printr-o comparaţie cu cele cinci simţuri trupeşti ale omului. Fiecare simţ îşi are încântarea sa în acord cu foloasele pe care le aduce; vederea îşi are propria încântare la fel ca auzul, mirosul, gustul şi atingerea. Încântarea vederii se trage din frumuseţea formei şi a culorii; a auzului din sunetele armonioase; a mirosului din aromele plăcute; a gustului din ingredientele delicioase. Foloasele aduse de ele sunt cunoscute doar celor ce le studiază şi mai deplin celor ce sunt deprinşi cu corespondenţa lor. Vederea îşi trage încântarea din folosul adus pentru înţelegere, care e vederea interioară; auzul îşi trage încântarea din folosul adus atât pentru înţelegere cât şi pentru voinţă, prin ascultare; simţul olfactiv îşi trage încântarea din folosul adus pentru creier şi pentru plămâni; iar simţul gustativ îşi trage încântarea din folosul adus pentru stomac şi deci pentru întreg organismul pe care îl hrăneşte, încântarea conjugală care este o mult mai pură şi mai desăvârşită încântare a atingerii le depăşeşte pe toate celelalte în privinţa foloaselor sale, aduse pentru creşterea numărului populaţiei şi deci a numărului îngerilor din rai. Aceste încântări se află în organele de simţ datorită unui influx din ceruri, unde fiecare încântare acompaniază un folos şi variază în funcţie de natura lui.

403. Anumite spirite au conceput în lume ideea că fericirea constă în a duce o viaţă sedentară şi în a te supune altora; însă acestora li s-a spus că fericirea nu înseamnă inacţiune pentru că în acest caz toţi ar vrea să sacrifice fericirea altora pentru a lor proprie; astfel toţi ar dori ceea ce nimeni nu poate obţine. O asemenea viaţă nu ar fi activă, ci sedentară şi ar stinge toate puterile de viaţă, iar toţi trebuie să ştie că fără activitate nu poate exista fericire şi că odihna e făcută doar pentru recreere şi pentru ca omul să se poată întoarce cu puteri noi la activitatea vieţii sale. Acestora li s-a arătat mai apoi că viaţa angelică înseamnă a face lucruri bune şi miloase care reprezintă foloase şi că îngerii îşi găsesc toată fericirea în foloase, din foloase şi în acord cu foloasele. Cei ce purtau ideea că bucuria cerească constă în a duce o viaţă indolentă şi în a inhala nemişcat bucuria eternă au fost lăsaţi să guste dintr-o asemenea viaţă pentru a-i face să se ruşineze; şi au văzut că e extrem de tristă şi că, toată bucuria fiind distrusă, în scurt timp n-ar mai simţi nimic pentru ea decât dezgust şi dispreţ.

404. Unele spirite ce se credeau mai bine informate decât altele au declarat că în lume crezuseră că fericirea cerească va însemna doar a-L adora şi a-L proslăvi pe Dumnezeu şi că astfel vor duce o viaţă activă; însă li s-a spus că a-L adora şi a-L proslăvi pe Dumnezeu nu e chiar o viaţă activă şi că Dumnezeu nu are nevoie de adorare şi de proslăvire; căci voinţa Lui e ca toţi să aducă foloase şi să facă lucruri miloase. Dar ei erau incapabili să asocieze cu astfel de lucruri bucuria cerească ci doar o idee de servilitate; totuşi îngerii au mărturisit că în a face asemenea lucruri miloase există o libertate deplină deoarece pleacă din sentimentele lăuntrice şi e umplută de încântări de nedescris.

405. Aproape toţi cei ce ajung în viaţa de apoi cred că iadul e la fel pentru toţi locuitorii săi şi raiul deopotrivă. Există totuşi o diversitate infinită în amândouă şi în nici un caz raiul sau iadul nu sunt la fel pentru unul ca şi pentru celălalt, la fel cum nici un om, spirit sau înger nu e vreodată exact ca altul, nici măcar la faţă. Doar ce m-am gândit la două persoane perfect identice că îngerii au fost şocaţi şi au spus că fiecare întreg e format prin concurenţa armonioasă a diverselor părţi şi că întregul îşi derivă caracterul din acea concurenţă; apoi că în acest fel fiecare societate din rai formează un întreg şi că toate societăţile raiului fac şi ele un întreg; iar asta este doar opera lui Dumnezeu ajutat de dragoste.

Şi foloasele din rai sunt diversificate. Foloasele aduse de un înger nu sunt niciodată exact la fel ca foloasele aduse de un altul şi încântarea unui înger nu e la fel ca încântarea altuia. Mai mult, încântările fiecărui folos sunt nenumărate, iar acele nenumărate încântări sunt şi ele variate; sunt totuşi adunate într-o asemenea ordine încât sunt mutual legate între ele ca foloasele fiecărui membru, organ sau fibră din trup şi chiar ca foloasele fiecărui vas şi fibra din fiecare membru, organ sau visceră unde individual şi toate la un loc sunt astfel legate încât îşi caută propriul bine în binele celuilalt şi deci binele fiecăruia în întreg şi al întregului în fiecare. Din această relaţie universală şi individuală ele acţionează ca un unic întreg.

406. Am vorbit câteodată cu spirite ce veniseră de curând din hune despre stadiul de viaţă eternă care au spus că era important să ştie cine era Dumnezeul împărăţiei şi ce fel şi formă de guvernare avea. Cum nimic nu e mai important pentru cei ce intră în altă împărăţie a lumii decât să ştie cine şi ce împărat are, natura guvernării sale şi multe alte detalii legate de împărăţia lui, cu atât mai important ar fi în împărăţia în care vor trăi pe vecie. Aşadar li s-a spus că Dumnezeu guvernează raiul şi universul; căci cel ce îl conduce pe primul îl conduce şi pe celălalt; apoi că împărăţia în care se aflau acum era a lui Dumnezeu şi că legile acestei împărăţii sunt adevărurile eterne fondate pe o singură lege, anume că trebuie să-L iubească pe Dumnezeu mai presus de toate lucrurile şi pe aproapele lor ca pe ei înşişi. Dacă doreau într-adevăr să fie asemenea îngerilor trebuiau să-şi iubească aproapele mai mult decât pe sine. Auzind acestea nu au mai putut zice nimic deoarece în viaţa trupească auziseră ceva asemănător căruia însă nu i-au dat crezare. S-au întrebat de ce trebuie să existe o astfel de dragoste în rai şi dacă e posibil ca cineva să-şi iubească aproapele mai mult decât pe sine. Dar li s-a spus că fiecare bine creşte imens în cealaltă viaţă şi că, pe când încă mai trăiau în trup, oamenii nu au putut să facă mai mult decât să-şi iubească aproapele cum se iubeau pe sine, pentru că mintea lor era ocupată de problemele legate de trup; dar când ele sunt lăsate deoparte, dragostea lor se purifică şi devine angelică, iar atunci îşi iubesc aproapele mai mult decât se iubesc pe sine. Căci în rai există bucurie în a-i face bine celuilalt şi nu în a-şi face bine sieşi, dacă nu cumva şi acest bine e destinat tot altuia de dragul lui: asta înseamnă a-ţi iubi aproapele mai mult decât pe tine.

S-a spus mai departe că posibilitatea unei astfel de iubiri e arătată în lume prin dragostea maritală a unora care au murit pentru a-şi proteja partenerul; prin dragostea părintelui pentru copiii lui, căci o mamă ar răbda mai repede ea de foame decât să-şi vadă copilul flămând; prin prietenia sinceră care îl îndeamnă pe unul să se expună pericolului pentru celălalt; şi chiar prin prietenia politicoasă prefăcută care imită prietenia sinceră, dăruind tot în limita posibilului celor faţă de care arată asemenea bunăvoinţă, deşi ea se află pe buze şi nu în inimă: iar în ultimul rând prin însăşi natura dragostei a cărei încântare este de a-i sluji pe alţii, nu pentru propriu-i bine ci pentru al lor. Însă aceste lucruri sunt de neînţeles pentru cei care s-au iubit pe sine mai mult decât pe alţii şi care au fost lacomi de avere în viaţa trupului şi sunt încă mai de neînţeles pentru avari.

407. O anumită persoană care în viaţa trupească şi-a exercitat puterea asupra altora, şi-a păstrat în cealaltă viaţă dorinţa de asuprire; însă i s-a spus că acum se află în altă împărăţie, una eternă: apoi că dominaţia sa de pe pământ a trecut şi că în lumea în care se află acum nimeni nu e preţuit decât pentru binele şi adevărul pe care le primeşte prin mila lui Dumnezeu ca rezultat al vieţii sale din lume şi că în împărăţia sa de pe pământ oamenii sunt preţuiţi pentru averea lor şi pentru supunerea arătată regelui - averea fiind acel binele şi adevărul, iar supunerea faţă de rege mila dată de Dumnezeu pentru fiecare în acord cu viaţa sa din lume. Dacă doreşte să-şi exercite autoritatea în orice alt fel, devine un rebel căci se află în împărăţia altui suveran. Auzind aceste lucruri, el s-a simţit ruşinat.

408. Am vorbit cu spirite care credeau că raiul şi bucuria cerească înseamnă a deveni mare. Dar li s-a spus că în rai mare este cel mic căci mac e numit cel ce nu doreşte să aibă

putere şi înțelepciune de la sine ci doar de la Dumnezeu; apoi că cel care e mic în acest sens are cea mai mare fericire, iar cum are cea mai mare fericire, e cel mai mare căci îşi trage toată puterea de la Dumnezeu şi îi depăşeşte pe toți ceilalți în înțelepciune. Ce înseamnă a fi cel mai mare dacă nu a fi cel mai fericit? Căci a fi cel mai fericit este ceea ce caută puternicul prin putere şi bogatul prin bogăție. Li s-a mai spus că raiul nu înseamnă a dori să fii cel mai mic având în vedere să fii cel mai mare, căci acel lucru ar însemna să aspiri şi să cauți să fii cel mai mare, ci înseamnă a dori din inimă binele celorlalți mai degrabă decât propriul bine şi a-i sluji pentru fericirea lor, iar nu dintr-o speranță egoistă într-o anumită recompensă, ci din pură iubire.

409.Bucuria cerească nu poate fi descrisă în esența sa pentru că se află în viața lăuntrică a îngerilor, în fiecare părticică a gândurilor şi a sentimentelor lor şi deci în fiecare părticică a vorbirii şi a faptelor lor. E ca şi cum mintea interioară ar fi complet deschisă şi liberă să primească încântarea şi binecuvântarea difuzate în fiecare fibră şi în întreaga ființă. Sentimentul şi senzația acestei bucurii e de nedescris; căci pornind din părțile lăuntrice se revarsă în fiecare particulă derivată din ele şi se difuzează în părțile exterioare crescând continuu. Când spiritele bune ce nu au ajuns la acea bucurie datorită faptului că nu au fost încă ridicate în rai o simt în sfera de dragoste ce se revarsă dintr-un înger sunt umplute de o asemenea încântare încât cad într-un dulce leşin. Acest lucru li se întâmplă câteodată celor ce doresc să ştie ce este bucuria cerească.

410. Anumitor spirite care doreau să ştie ce este bucuria cerească li s-a permis să o simtă într-o asemenea măsură încât nu o mai puteau suporta; şi încă nu era bucurie angelică; era angelică abia în cel mai mic grad - cum mi-a fost permis să simt fiindu-mi comunicată - însă era atât de slabă încât părea aproape rece; şi totuşi o numesc foarte cerească deoarece pentru ei este o bucurie lăuntrică. De aici e evident nu doar că în bucuria cerului există diferite grade, dar şi că bucuria lăuntrică a unui grad abia se apropie de bucuria minimă sau medie a altuia; şi mai departe că atunci când cineva primeşte ceea ce pentru el e bucurie lăuntrică a obținut şi bucuria cerească şi nu poate îndura o bucurie mai adâncă pentru că ar simți-o dureroasă.

411. Anumite spirite care nu erau rele s-au cufundat într-o stare de inactivitate asemenea somnului şi au fost duse în rai ca suflete; căci spiritele pot fi duse în rai înainte ca mintea lor interioară să se deschidă şi pot fi instruite în privința fericirii şi a locuitorilor săi. Am văzut că au rămas inconştiente timp de o jumătate de oră iar apoi au revenit la viața exterioară în starea lor dinainte, păstrând oarecum amintirea a ceea ce văzuseră. Ele au spus că au fost printre îngerii din rai şi că au văzut şi simțit obiecte uimitoare care străluceau ca aurul, ca argintul şi ca pietrele prețioase, într-o minunată varietate de forme nemaipomenite; şi că îngerii nu erau încântați de lucrurile exterioare în sine ci doar de obiectul pe care îl reprezentau, Divin, inefabil şi de o infinită înțelepciune care reprezenta bucuria lor; au mai spus că au mai văzut nenumărate alte lucruri din care nici a zecea mie parte nu poate fi exprimată prin limbajul omenesc sau pusă în ideile ce sunt în parte materiale.

412. Aproape toți cei ce pătrund în cealaltă viață sunt ignoranți în privința naturii binecuvântării şi a fericirii cereşti pentru că ideea lor de bucurie lăuntrică e bazată pe bucuria corporală şi lumească; aşadar privesc lucrurile în privința cărora sunt ignoranți ca nonexistente deşi bucuriile trupeşti şi lumeşti sunt fără de valoare prin comparație. Pentru ca cei bine dispuşi care nu ştiu ce este bucuria cerească să-i poată cunoaşte şi înțelege natura, ei sunt purtați mai întâi prin locuri atât de plăcute încât depăşesc orice imaginație. Atunci ei cred că au ajuns în paradisul ceresc; însă sunt învățați că nu asta e adevărata fericire cerească; şi astfel li se permite să experimenteze stări lăuntrice de bucurie ce afectează cele mai adânci simțuri. Mai apoi sunt aduşi într-o stare de pace interioară despre care mărturisesc că este de ne-

conceput şi inexprimabilă; iar în sfârşit sunt aduşi într-o stare a inocenţei ce le afectează cel mai adânc simţ. Aşa învaţă ei ce este adevăratul bine spiritual şi ceresc.

413. Pentru a putea cunoaşte natura şi calitatea raiului şi a bucuriei cereşti, Dumnezeu mi-a permis des şi pentru lungi perioade de timp să simt încântările bucuriei cereşti. Le cunosc din experienţă vie, însă nu le pot descrie; oricum câteva observaţii ar putea alcătui o idee.

Bucuria cerească constă in nenumărate încântări şi bucurii care împreună compun un întreg iar în acest întreg sau sentiment comun există o armonie de nenumărate sentimente. Ele nu sunt simţite distinct ci doar obscur pentru că percepţia lor e doar generală. Am simţit totuşi că ea conţine nenumărate lucruri puse într-o asemenea ordine încât nu poate fi descrisă, toate revărsându-se din ordinea raiului. Aceeaşi ordine există în cele mai mici detalii ale sentimentelor, care sunt prezentate şi percepute doar ca întreg în funcţie de capacitatea purtătorului lor. Într-un cuvânt, fiecare sentiment general conţine un număr infinit de lucruri aranjate într-o ordine perfectă; şi toate acestea trăiesc şi le influenţează pe celelalte dintr-o sursă lăuntrică la fel cum fac toate bucuriile cereşti.

Am simţit de asemenea că bucuria şi încântarea vin ca din inimă, difuzându-se blând în toate fibrele interioare şi în toate părţile fibrelor cu o senzaţie de bucurie atât de adâncă încât fiecare fibră era doar bucurie şi încântare, iar tot ce era capabil de percepţie şi de senzaţie îmi părea în acelaşi fel că trăieşte în fericire. Comparată cu aceste bucurii, plăcerea trupească e ca o ceaţă groasă şi înţepătoare comparată cu o atmosferă blândă şi pură. Am observat că atunci când doream să-i transmit altuia încântarea mea, o încântare mai adâncă şi mai plină decât prima continua să se reverse în mine în locul celei dintâi, iar cu cât doream mai mult acest lucru, cu atât mai mult primeam. Şi pe aceasta am simţit-o ca venind de la Dumnezeu.

414. Locuitorii raiului se îndreaptă continuu spre primăvara vieţii şi cu câte mii de ani trăiesc mai mult cu atât mai încântătoare şi mai fericită e primăvara vieţii lor, iar asta în eternitate, cu o creştere în acord cu amplificarea gradului iubirii, al milei şi al credinţei lor. Femeile care au murit la bătrâneţe împovărate de ani, dacă au trăit în credinţa în Dumnezeu, în mila pentru aproape şi într-o fericită dragoste maritală cu un soţ, ajung în timp tot mai aproape de floarea tinereţii şi ating o frumuseţe care depăşeşte orice concepţie a frumuseţii văzută vreodată pe pământ. Bunătatea şi mila le modelează forma aducând în ea ceva asemănător lor şi făcând ca bucuria şi frumuseţea milei să strălucească din fiecare trăsătură a feţei lor, astfel încât devin înseşi formele milei. Un om care le-a ţinut în minte ar fi copleşit de uimire. Forma milei vizibilă vieţii din rai apare cum însăşi mila o zugrăveşte şi se lasă zugrăvită, astfel încât întregul înger şi în special faţa sa este o personificare clar şi evident perceptibilă a milei. Această formă e neasemuit de frumoasă şi influenţează cu milă cea mai adâncă viaţă a minţii. Într-un cuvânt, a îmbătrâni în rai înseamnă a întineri. Cei ce au trăit în dragostea pentru Dumnezeu şi în milă pentru aproape devin în viaţa de apoi asemenea forme de frumuseţe. Toţi îngerii sunt astfel de forme, de o varietate incalculabilă; iar raiul e compus din ei.

Imensitatea raiului

415. E evident că raiul lui Dumnezeu e imens din lucrurile afirmate şi explicate în capitolele de până acum, în special în cele care arată că raiul îşi trage existenta din rândul omenirii (n. 311-317), nu doar dintre cei născuţi în sânul Bisericii ci şi din rândul celor născuţi în afara ei (n. 318-328) şi deci dintre toţi cei care, de la prima creaţie a pământului, au dus o viaţă bună. Cât de mulţi oameni trăiesc în lume poate judeca orice om ce cunoaşte întrucâtva diviziunile, regiunile şi regatele lumii. Cine face calculele va descoperi că mii de oameni mor în fiecare zi şi milioane în fiecare an. Acest lucru a început din primele clipe, acum câteva

mii de ani. Toți aceşti oameni au trecut după moarte în cealaltă lume numită lumea spirituală, iar alții merg acolo neîncetat. Dar câți dintre ei au devenit sau sunt pe cale să devină îngeri ai raiului e imposibil de spus. Mi s-a zis că în timpurile străvechi foarte mulți ajungeau în rai deoarece pe atunci gândul omului era mult mai lăuntric şi mai spiritual, iar ei erau astfel plini de sentimente cereşti; însă în epocile ce au urmat, aceştia au devenit mai puțin numeroşi căci în decursul timpului omul a devenit mai exterior şi a început să gândească mai natural, deci să se umple de sentimente pământeşti. Din aceste considerații e în primul rând evident că raiul format doar din locuitorii pământului este imens.

416. Că raiul lui Dumnezeu e imens e evident şi din faptul că toți copiii, fie ei născuți în sânul Bisericii sau în afara ei, sunt adoptați de Domnul şi devin îngeri: căci doar ei formează o a patra sau o a cincea parte a omenirii. Se poate vedea mai sus (n. 239-245) că fiecare copil născut în sânul Bisericii sau în afara ei, din părinți pioşi sau răi, e primit de Dumnezeu atunci când moare, e adus în rai în acord cu ordinea Divină şi e învățat şi umplut de sentimente pentru bine şi cu cunoaştere a adevărului, iar mai apoi, pe măsură ce progresează în inteligență şi în înțelepciune, e introdus în rai şi devine înger. De aici se poate trage o concluzie în privința vastei multitudini a îngerilor din rai, derivată doar din această sursă de la prima creație până în ziua de azi.

417. Cât de imens e raiul lui Dumnezeu e iarăşi evident din faptul că toate planetele vizibile cu ochiul liber din sistemul nostru solar sunt pământuri şi că pe lângă ele există nenumărate altele în univers, toate pline de locuitori. Acestea au fost tratate într-o mică lucrare despre planete, din care voi cita pasajul următor: „În viața de apoi e binecunoscut faptul că există multe planete locuite de unde vin spirite şi îngeri; căci fiecăruia de acolo care din dragostea pentru adevăr sau foloase le doreşte îi este permis să vorbească cu spirite de pe alte planete, pentru a se convinge că există multe sisteme planetare şi că omenirea nu există doar pe o planetă, ci pe multe. Am vorbit pe acest subiect cu spiritele pământului nostru şi mi s-a spus că orice persoană inteligentă îşi poate da seama din diferitele fapte ce îi sunt cunoscute că există multe planete cu oameni ce trăiesc pe ele. Căci se poate deduce rezonabil că asemenea corpuri imense ca planetele, unele ce depăşesc pământul nostru ca mărime, nu sunt corpuri goale create doar pentru a hălădui prin spațiu în jurul soarelui şi pentru a străluci cu lumina lor scânteietoare deasupra unei singure lumi; dar că ele trebuie să folosească la ceva mult mai important decât acest lucru”.

„Cel ce crede, cum toți ar trebui să creadă, că Ființa Divină a creat universul cu nici un alt scop decât acela al existenței omenirii şi a raiului ce se trage din ea - căci omenirea este seminariul raiului -, acela nu poate decât să creadă că oriunde ar exista o planetă există şi oameni. Faptul că planetele ce ne sunt vizibile pentru că se află în sistemul nostru solar sunt pământuri poate fi limpede observat din următoarele lucruri: ele sunt compuse din materie pământească pentru că reflectă lumina soarelui; când sunt privite prin telescop[9] nu apar scânteietoare ca stelele ci străbătute de pete întunecate ca planetele; şi, asemenea pământului nostru, ele se învârt în jurul soarelui şi urmează calea zodiacului şi în consecință au ani şi anotimpuri ale anului, primăvară, vară, toamnă şi iarnă. Ele se învârt şi în jurul propriei axe la fel ca pământul nostru şi astfel au zile şi momente ale zilei, dimineață, amiază, seară şi noapte. Unele dintre ele au şi luni numite sateliți care se învârt în jurul propriei planete în perioade fixe, cum şi luna se învârte în jurul pământului. Planeta Saturn[10], datorită distanței mari de la soare, e încercuită de un mare inel luminos care aduce multă lumină pe acea planetă, deşi e reflectată. Cum e posibil pentru cineva care ştie aceste lucruri şi care cugetă inteligent la ele să spună că aceste planete sunt doar corpuri goale? Mai mult, le-am spus spiritelor că oamenii ar putea fi convinşi că în univers există mai mult de o planetă deoarece cerul înstelat e atât de

[9] Reamintim că lucrarea a fost scrisă în sec. XVIII, când oamenii erau arşi pe rug pentru asemenea idei, n.r.
[10] Vezi „Saturn” revelată lui Jakob Lorber, n.r.

imens iar stelele de pe el fără de număr, fiecare fiind la locul ei sau în sistemul său un soare asemănător soarelui nostru, dar de o mărime diferită".

„Orice om care judecă aceste fapte cum trebuie va concluziona că un întreg atât de imens nu poate să fie decât mijlocul pentru un scop ce trebuie să fie scopul final al creației; iar acest scop trebuie să fie o împărăție cerească în care Ființa Divină să poată trăi între îngeri şi oameni. Căci universul vizibil sau cerul ce străluceşte cu atâtea stele care sunt toți atâția sori e doar mijlocul pentru existența planetelor, cu oameni pe ele din care să se poată forma împărăția cerească. Din aceste considerații un om rațional nu poate decât să gândească că un mijloc atât de imens creat pentru un scop atât de măreț nu a fost făcut doar pentru omenirea unui singur pământ. Ce ar fi asta pentru o Ființă Divină infinită şi pentru care mii, milioane de planete, toate pline de locuitori, ar fi puțin sau aproape nimic?" „Există spirite a căror singură dorință e de a acumula cunoaştere, găsind în asta singura lor încântare. Lor le este permis să se plimbe prin sistemul nostru solar şi chiar să treacă în altele în căutarea lor de cunoaştere. Acestea vin de pe planeta Mercur şi mi-au spus că există planete locuite în număr mare, nu doar în acest sistem solar ci şi mai departe în cerul înstelat. S-a calculat că ar exista un milion de planete în univers şi trei sute de milioane de oameni pe fiecare planetă, iar dacă în şase mii de ani s-ar succeda două sute de generații şi fiecărui om i-ar fi îngăduit un spațiu de trei metri cub, numărul total nu ar umple spațiul acestui pământ şi ar ocupa ceva mai mult decât cel ocupat de satelitul uneia dintre planete; un spațiu în univers atât de mic încât ar fi aproape invizibil, căci un satelit cu greu poate fi zărit cu ochiul liber. Ce înseamnă asta pentru Creatorul universului pentru care întregul univers, chiar de ar fi plin, nu ar fi suficient căci El este infinit? Am vorbit cu îngeri pe acest subiect iar ei mi-au spus că aveau o idee asemănătoare în privința micimii omenirii, comparată cu infinitatea creatorului, deşi gândul lor nu se baza pe idei ale spațiului ci ale stadiilor; şi că în acea idee planetele în număr de atâtea mulțimi câte pot fi concepute ar rămâne aproape ca nimic pentru Dumnezeu". În privința planetelor din univers cu locuitorii, spiritele şi îngerii lor poate fi consultată sus amintita lucrare. Informațiile conținute în ea mi-au fost dezvăluite şi explicate pentru a face cunoscut faptul că raiul lui Dumnezeu este fără de margini; că îşi trage existența în întregimea sa din rândul omenirii şi că Dumnezeul nostru este pretutindeni recunoscut ca Dumnezeu al cerului şi al pământului.

418. Imensitatea raiului lui Dumnezeu e evidentă şi din faptul că raiul are în întregimea sa formă umană[11] şi corespunde cu fiecare şi cu toate părțile omului, iar această corespondență nu poate fi niciodată epuizată. Căci nu este doar o corespondență cu fiecare din membrele, organele şi viscerele trupului în general, ci şi în cel mai mic detaliu, cu fiecare în parte şi cu toate viscerele şi organele ce se află în ele şi chiar cu fiecare vas şi fibră; şi nu doar cu acestea, ci şi cu acele forme pur organice care primesc influxul din rai şi care sunt cauza anumitor mişcări lăuntrice ce deservesc activitățile mentale ale omului; căci tot ce există interior în om există în forme care sunt substanțe, căci ceea ce nu există în substanța sa ca subiect al său nu e nimic. Există o corespondență a tuturor lucrurilor cu raiul cum se poate vedea în capitolul asupra corespondenței dintre toate lucrurile din rai şi toate lucrurile din om (n. 87-102). Această corespondență nu poate fi epuizată niciodată deoarece cu cât există mai multe societăți angelice care corespund cu fiecare membru al lor, cu atât mai mult se perfecționează raiul; căci întreaga perfecțiune din rai se măreşte o dată cu creşterea numărului pentru că toți cei de acolo au acelaşi scop şi îl urmăresc în unanimitate. Acest scop este binele comun; iar când binele comun este principiul călăuzitor, din el rezultă binele fiecăruia, iar din binele fiecăruia, binele comun; lucrurile stau aşa pentru că Dumnezeu îi îndreaptă pe toți cei din rai spre El (n. 123) şi astfel îi face unul în El. Orice om a cărui rațiune e câtuşi de puțin luminată

[11] Vezi şi „De la Iad la Rai (Robert Blum)" revelată lui Jakob Lorber, n.r.

poate vedea că unanimitatea şi concordanţa atâtor lucruri produce perfecţiune, mai ales când provin dintr-o asemenea origine şi sunt unite printr-un asemenea legământ.

419. Mi-a fost permis să văd spaţiul raiului care e deja locuit şi pe acela care încă nu e locuit şi am văzut că spaţiul raiului încă nelocuit e atât de vast încât nu se va putea umple niciodată, chiar de ar exista multe mulţimi de planete şi tot atâţia oameni pe fiecare planetă ca şi pe a noastră. Pe acest subiect vezi lucrarea *Planetele din univers* (n. 168).

420. Unii deduc din anumite pasaje ale *Cuvântului* înţelese în sensul lor literal că raiul nu e imens ci mic. Se spune, spre exemplu, că în rai nu sunt primiţi decât cei săraci; că doar cei aleşi pot fi acceptaţi; că doar cei din sânul Bisericii pot fi primiţi, nu şi cei din afara ei; că raiul este doar pentru cei în favoarea cărora intervine Domnul; că se va închide când va fi plin şi că acest lucru se va întâmpla într-un moment prestabilit, însă aceştia nu ştiu că raiul nu se va închide niciodată; că nu există un moment predeterminat, nici vreo limitare a numărului; că aleşii sunt cei ce trăiesc în bunătate şi adevăr; şi că săracii sunt cei ce nu posedă o cunoaştere a binelui şi a adevărului dar care totuşi le doresc, fiind numiţi înfometaţi.

Cei care dintr-o proastă înţelegere a *Cuvântului* au conceput ideea unui rai restrâns îşi imaginează că raiul se află într-un loc unde toate lucrurile sunt adunate laolaltă; totuşi raiul e format din nenumărate societăţi (n. 41-50). Ei presupun că raiul e oferit tuturor printr-un act de milă necondiţionată şi aşadar că oamenii sunt admişi şi primiţi doar prin favoare. Ei nu înţeleg că Dumnezeu, în mila Lui, îi conduce pe toţi cei care îl primesc; că îl primesc doar cei care trăiesc în acord cu legile ordinii Divine, ce constituie preceptele de dragoste şi credinţă; şi că mila înseamnă a te lăsa astfel condus de Dumnezeu, din copilărie până la sfârşitul vieţii lumeşti şi mai apoi în eternitate. Să se afle deci că fiecare om e născut pentru rai şi că e primit acolo dacă el însuşi primeşte raiul în sine pe când se află în lume şi că e alungat dacă nu face întocmai.

LUMEA SPIRITELOR ŞI STADIUL OMULUI DUPĂ MOARTE

Ce este lumea spiritelor

421. Lumea spiritelor nu e nici rai nici iad, ci stadiul sau locul intermediar între acestea două, căci e primul loc în care ajunge omul după moarte; şi din care, după un anumit timp, este fie înălţat în rai fie aruncat în iad, în funcţie de viaţa pe care a dus-o în lume.

422. Lumea spiritelor e locul intermediar între rai şi iad şi de asemenea stadiul intermediar al vieţii omului de după moarte. E evident că este locul intermediar, deoarece iadurile se află dedesubt iar ralurile deasupra; şi că e stadiul intermediar deoarece atâta timp cât omul se află acolo, nu e nici în rai nici în iad. Stadiul raiului în om este venirea binelui şi adevărului în el, iar stadiul iadului, uniunea răului şi a falsităţii. Când binele e unit cu adevărul într-un om care a ajuns în lumea spirituală, el ajunge în rai pentru că uniunea reprezintă raiul din el; dar când răul e unit cu falsitatea într-un astfel de om, el ajunge în iad căci uniunea e iadul din el. Această uniune se produce în lumea spiritelor, deoarece omul se află atunci într-un stadiu intermediar; e acelaşi lucru dacă spui uniunea dintre înţelegere şi voinţă sau uniunea dintre adevăr şi bine.

423. Mai întâi se va spune ceva în privinţa uniunii înţelegerii cu voinţa, o dată ce e efectuată în lumea spiritelor, apoi despre asemănarea sa cu uniunea adevărului şi binelui. Omul are înţelegere şi voinţă; înţelegerea este recipientul adevărului şi e formată din el, iar voinţa este recipientul binelui şi e formată la rându-i din bine. Astfel, orice înţelege şi gândeşte un om, numeşte adevărat; şi orice voieşte şi gândeşte, numeşte bine. Omul, prin înţelegerea sa, poate gândi şi deci simţi ce e adevărat şi ce e bine; însă gândul lui nu vine din voinţă decât dacă doreşte să făptuiască şi făptuieşte în consecinţă. Când voieşte şi făptuieşte astfel, adevă-

rul se află atât în înțelegere cât şi în voință, şi este deci în om. Căci nu numai înțelegerea îl face pe om ceea ce este, nici numai voința, ci înțelegerea laolaltă cu voința; aşadar, ce e în amândouă se află şi în om şi îi este propriu lui. Ceea ce se află numai în înțelegere îi aparține într-adevăr omului, dar nu se află în el; este doar un lucru din memoria lui sau o problemă de cunoaştere din memorie la care se gândeşte atunci când nu e retras în sine, ci când se află în compania altora. Aşadar devine un lucru despre care poate vorbi şi gândi şi în legătură cu care poate mima sentimente şi gesturi potrivite.

424. A fost dat ca omul să poată gândi din înțelegerea lui şi nu în acelaşi timp şi din voință, pentru a fi capabil să fie reformat; pentru că omul e reformat prin adevăruri, iar adevărurile sunt conținute în înțelegerea sa. Căci voința omului este prin naştere predispusă la rău şi astfel, de unul singur, el nu doreşte decât propriul bine; iar cine doreşte binele doar pentru sine e încântat de necazurile ce li se întâmplă altora, în special dacă sunt în avantajul său; căci doreşte să obțină pentru el bunurile celorlalți, fie că constau în onoruri sau în avuții, iar în măsura în care reuşeşte este bucuros. Pentru ca voința lui să poată fi îndreptată şi reformată, omului îi este dat să poată înțelege adevărurile, şi astfel să supună sentimentele rele ce izvorăsc din voință. De aceea omul poate gândi adevărul în înțelegerea sa şi poate vorbi şi acționa în acord cu ea; însă totuşi nu poate gândi adevărul prin voință până ce nu dobândeşte o predispoziție proprie care să-l conducă atât spre voință cât şi spre faptă, în acord cu adevărul, adică una care să vină din inimă. Când omul este în acest fel, gândul înțelegerii sale aparține credinței lui; iar gândul voinței aparține dragostei sale; atunci credința şi dragostea din el se unesc, la fel ca şi înțelegerea şi voința.

425. Aşadar, în măsura în care adevărurile înțelegerii sunt unite cu sentimentele bune ale voinței, adică în măsura în care omul doreşte să făptuiască şi făptuieşte în acord cu acele adevăruri, el poartă raiul în sine, căci, cum s-a spus mai sus, uniunea binelui şi a adevărului reprezintă raiul. Dar atâta timp cât falsitățile înțelegerii sale sunt unite cu relele voinței sale şi atâta timp cât adevărurile înțelegerii nu sunt unite cu sentimentele bune ale voinței, omul se află într-un stadiu intermediar.

În ziua de azi aproape orice om cunoaşte întrucâtva adevărurile, iar datorită cunoaşterii şi înțelegerii cugetă oarecum asupra lor şi li se conformează fie mult, fie puțin, fie deloc; sau chiar făptuieşte împotriva lor dintr-o dragoste de rău şi de credință falsă. Astfel, pentru a fi potrivit fie pentru rai, fie pentru iad, omul, după moarte, este mai întâi adus în lumea spiritelor unde e efectuată o uniune a binelui cu adevărul la cei ce se vor înălța în ceruri, şi o uniune a răului cu falsitatea, la cei ce vor fi aruncați în iad. Căci nimănui, nici în rai nici în iad, nu îi este permis să aibă o minte divizată, adică să înțeleagă un lucru şi să dorească altul, ci trebuie să înțeleagă ce voieşte şi să voiască ce înțelege. Aşadar în rai cel ce voieşte binele gândeşte adevărul, iar cel ce voieşte răul gândeşte falsitatea. Astfel, în stadiul intermediar, falsitățile sunt îndepărtate de spiritele bune, fiindu-le dăruite adevăruri care se armonizează cu binele lor; iar adevărurile sunt îndepărtate de cei răi, fiindu-le date falsități care se armonizează cu răul lor. Aceste remarci pot clarifica ce este lumea spiritelor.

426. În lumea spiritelor trăiesc foarte mulți, căci cel dintâi loc de întâlnire al tuturor este acolo, unde toți sunt verificați şi pregătiți. Timpul şederii lor în acel loc nu e fix; unii abia ce intră acolo şi sunt imediat fie înălțați în rai fie aruncați în iad; unii rămân acolo doar câteva săptămâni iar alții câțiva ani; însă nimeni nu rămâne mai mult de treizeci de ani. Aceste diferențe dintre perioadele şederii lor în acel loc depind de corespondența sau de dorința de corespondență a minții lor interioare şi a celei exterioare. Vom explica acum cum este condus un om în acea lume dintr-un stadiu în altul şi cum e pregătit el pentru locul său de veci.

427. Imediat ce, după moarte, oamenii ajung în lumea spiritelor, Dumnezeu limpezeşte diferența dintre ei. Cei răi sunt imediat ataşați societății infernale cu care au fost uniți în lume prin dragostea lor călăuzitoare; iar cei buni sunt ataşați imediat societății cereşti cu care

au fost uniți în lume prin dragostea, mila şi credința lor. Dar, deşi sunt astfel diferențiați, toți cei care au fost în viața trupului prieteni sau cunoştințe, în special soții şi soți, frați şi surori, se întâlnesc şi vorbesc în acea lume oricând doresc. Am văzut un tată ce vorbea cu şase fii pe care îi recunoscuse, şi i-am văzut pe mulți alții cu rudele şi prietenii lor care, având predispoziții diferite datorate vieții lor din lume, au fost curând despărțiți. Dar când pleacă din lumea spiritelor în rai sau în iad ei nu se mai văd şi nu se mai cunosc decât dacă au aceeaşi predispoziție şi aceeaşi dragoste. Motivul pentru care se pot vedea în lumea spiritelor, nu însă în rai sau în iad, e acela că în timp ce trăiesc în lumea spiritelor ei sunt aduşi într-un stadiu similar cu cel avut în viața trupească, trecând dintr-unul în celălalt; dar mai apoi toți sunt aduşi într-un stadiu permanent în acord cu dragostea lor călăuzitoare, iar atunci un om îl cunoaşte pe altul doar datorită similarității dragostei lor; căci, cum a fost arătat mai sus, similaritatea uneşte, iar diferența separă (n. 41-50).

428. Cum lumea spiritelor e stadiul intermediar al omului între rai şi iad, este de asemenea şi locul intermediar, cu iadul dedesubt şi raiul deasupra. Toate iadurile sunt închise înspre această lume, singurele deschideri fiind anumite găuri şi fisuri ca cele din piatră şi unele crăpături largi, păzite pentru a nu lăsa pe cineva să iasă decât cu permisiune. Această permisiune e acordată doar în cazurile de extremă urgență, despre care vom vorbi imediat. Şi raiul este închis pe toate părțile şi nu există nici un pasaj deschis către o societate cerească, decât o trecere îngustă, intrarea căreia e de asemenea păzită. Aceste căi de acces şi intrări sunt ceea ce în *Cuvânt* se numeşte porțile şi pragurile iadului şi ale raiului.

429. Lumea spiritelor e ca o vale ce se întinde pe nivele diferite, deschisă ici şi colo spre dealurile şi stâncile între care se află. Porțile şi uşile către societățile cereşti sunt vizibile doar pentru cei pregătiți pentru rai; alții nu le pot găsi. Există câte o intrare din lumea spiritelor către fiecare societate, care conduce spre o singură potecă ce, în urcarea sa, dă în mai multe. Nici porțile şi nici pragurile iadului nu sunt vizibile decât pentru cei ce trebuie să intre acolo; pentru ei sunt deschise, iar după ele apar caverne înceţoşate şi neguroase, îndreptându-se oblic în jos spre abis, unde se află alte câteva uşi. Prin aceste caverne adie putori scârboase şi dezgustătoare pe care spiritele bune le urăsc şi le ocolesc, dar pe care spiritele rele le caută şi le adoră; căci, cum fiecare a fost încântat în lume de propriul rău, la fel, după moarte e încântat cu duhoarea cu care corespunde răul său. În această privință ei pot fi comparați cu păsările şi fiarele de pradă, ca lupii, cerbii sau porcii, care zboară sau fug spre leşuri sau grămezi de bălegar când le simt duhoarea. Am auzit odată un spirit urlând, ca dintr-un chin interior, atunci când o suflare din rai l-a atins; iar mai apoi l-am văzut liniştit şi bucuros când l-a atins o suflare din iad.

430. În fiecare om există două porți, una ce duce spre iad şi care e deschisă relelor şi falsităților de acolo, iar cealaltă ce duce spre rai şi care e deschisă sentimentelor bune şi adevărurilor de acolo. Poarta iadului e deschisă în cei ce sunt cufundați în rău şi în falsitate, pe când doar câteva raze de lumină din rai coboară prin crăpăturile de deasupra, îngăduindu-i omului să gândească, să raționeze şi să vorbească; însă poarta raiului e deschisă în cei care sunt plini de bine şi de adevărurile din acel bine. Căci există două căi ce duc către mintea rațională a omului; o cale înaltă sau lăuntrică pe care intră binele şi adevărul de la Dumnezeu; şi o cale inferioară sau exterioară, prin care răul şi falsitatea se insinuează din iad; în mijloc se află însăşi mintea rațională către care duc aceste două căi. De aceea, atâta timp cât omul primeşte lumina din rai, el este rațional, iar dacă nu o primeşte, nu mai e rațional, oricât de mult i-ar părea că este. Acest lucru a fost spus pentru a face cunoscută natura corespondenței omului cu raiul şi iadul. Pe când mintea rațională a omului e în formare, ea corespunde lumii spiritelor; ce e deasupra corespunde raiului iar ce e dedesubt iadului. La cei ce se pregătesc pentru rai, regiunile superioare ale minții raționale sunt deschise, iar cele inferioare închise în fața influxului de rău şi falsitate; pe când la cei ce se pregătesc pentru iad, regiunile de dede-

subt sunt deschise iar cele de deasupra închise influxului de bine şi adevăr. Astfel, cei din urmă pot privi doar spre ceea ce se află sub ei, deci spre iad; pe când primii pot privi doar spre ceea ce se află deasupra lor, adică spre rai. A privi spre înălțimi înseamnă a privi spre Dumnezeu, deoarece El este centrul comun către care privesc toate lucrurile din rai; dar a privi în jos înseamnă a privi departe de Dumnezeu, spre centrul opus către care privesc şi tind toate lucrurile din iad (n. 123-124).

431. În paginile anterioare locuitorii lumii spiritelor au fost numiți spirite, iar locuitorii raiului îngeri.

Fiecare om este un spirit în ceea ce priveşte mintea sa

432. Orice om care judecă drept pe această temă poate vedea că trupul nu gândeşte căci este material, dar că sufletul gândeşte căci este spiritual. Sufletul omului, în privința nemuririi despre care s-au scris atâtea, este spiritul său, căci acesta e sub toate aspectele nemuritor. Spiritul este cel care gândeşte în trup căci este spiritual, iar spiritualul primeşte ceea ce e spiritual şi trăieşte spiritual, adică îşi exercită gândul şi voința, întreaga viață rațională ce apare în trup ține de spirit şi nu de trup; căci trupul, cum s-a spus mai sus, este material, iar substanța materială a trupului e adăugată şi aproape unită cu spiritul, pentru ca spiritul omului să poată trăi şi să aducă foloase în lumea naturală, ale cărei lucruri sunt materiale şi în ele însele lipsite de viață. Cum doar spiritualul trăieşte, nu şi materialul, se poate vedea că tot ceea ce trăieşte în om este spiritul său, şi că trupul îi serveşte doar ca un instrument ce slujeşte unei forțe mişcătoare, vii. Se spune într-adevăr despre un instrument că acționează, se mişcă sau loveşte, însă a crede că acestea sunt acte ale instrumentului şi nu ale celui ce acționează, se mişcă sau loveşte, este un lucru fals.

433. Cum tot ceea ce trăieşte în trup şi care acționează şi simte datorită acelei vieți aparține în exclusivitate spiritului şi nu trupului, înseamnă că spiritul este adevăratul om; sau, ceea ce e acelaşi lucru, că omul, privit în interior, e un spirit ce are aceeaşi formă; căci tot ce trăieşte şi simte în om aparține spiritului său, iar toate lucrurile din om, de la cap până la tălpile picioarelor, trăieşte şi simte. De aceea, în clipa în care trupul e separat de spiritul său, ceea ce se numeşte moarte, omul rămâne om şi trăieşte în continuare. Am auzit în rai că unii oameni ce mor, în timp ce zac pe catafalc înainte de a fi ridicați din morți, continuă să gândească chiar şi în trupul lor rece, nedându-şi seama că sunt morți, ci doar că nu-şi pot mişca nici o parte materială ce ține de trup.

434. Omul nu poate gândi şi voi dacă nu există o bază substanțială pentru gândul şi voința sa; orice obiect ce s-ar crede că poate exista fără o bază substanțială, nu e de fapt nimic. Acest lucru poate fi cunoscut din faptul că omul nu poate vedea fără organul care stă la baza vederii sale, nici auzi fără organul care se află la baza auzului; vederea şi auzul nu sunt nimic fără aceste organe şi nici măcar nu există. Acelaşi lucru e adevărat şi despre gând, care e vederea interioară, şi despre percepție care e auzul interior; dacă acestea nu ar exista şi nu şi-ar trage existența din substanțele ce sunt formele organice şi bazele acelor facultăți, nu ar exista deloc.

De aici e evident că spiritul omului, la fel ca şi trupul său, are o formă, iar acea formă e umană, apoi că posedă organe de simț şi simțuri, şi când e separat de trup şi când se află în el; şi că întreaga viață a ochiului, şi întreaga viață a urechii, într-un cuvânt, toată viața senzitivă de care se bucură omul, nu aparține trupului său ci spiritului care trăieşte în acele organe şi în cele mai mici particule ale lor. De aceea spiritele văd, aud şi simt la fel ca oamenii, însă nu în lumea naturală, ci în cea spirituală, după separarea de trup. Simțurile naturale avute de spirit câtă vreme se afla în trup îi parveneau prin intermediul părții materiale care era alipită de el; dar chiar şi atunci el avea simțuri spirituale, în exercițiul gândului şi al voinței sale.

435. Aceste lucruri au fost spuse pentru a-l convinge pe omul raţional că omul, privit în sine, este un spirit şi că structura corporală alipită de spirit pentru a-i permite să-şi exercite funcţiile în lumea naturală şi materială, nu îl reprezintă pe om, ci doar un instrument de care spiritul său se foloseşte. Dar evidenţele parvenite pe calea experienţei sunt mai bune, pentru că există mulţi care nu reuşesc să prindă deducţiile raţiunii; iar cei ce s-au confirmat în viziunea opusă, se îndoiesc în privinţa unor asemenea deducţii ale raţiunii din cauza iluziilor simţurilor.

Cei care s-au confirmat într-o părere opusă sunt obişnuiţi să creadă că fiarele trăiesc şi simt ca oamenii şi că şi ele, asemenea omului, posedă o parte spirituală care moare o dată cu trupul, însă partea spirituală a animalelor nu e ca partea spirituală a omului; căci omul are, ceea ce fiarele nu au, o regiune lăuntrică a minţii în care se revarsă sfera Divină, care îl înalţă şi îl uneşte cu Dumnezeu. Astfel, omul e capabil iar animalele nu sunt capabile să gândească la Dumnezeu, la lucrurile Divine ale raiului şi ale Biserici, sau să-l iubească pe Dumnezeu din ele şi în ele, şi deci să se unească cu El; şi tot ce poate fi unit cu Fiinţa Divină nu mai poate fi risipit; iar tot ce nu poate fi unit cu Fiinţa Divină e risipit.

Regiunea lăuntrică a minţii omului care animalelor le lipseşte, a fost tratată mai sus (n. 39), şi ce s-a spus atunci va fi repetat aici, deoarece e important să adăugăm erorile ce s-au ridicat în mintea oamenilor care, din lipsa cunoaşterii sau a unui intelect corect format, sunt incapabili de a formula concluzii raţionale pe aceste teme. Cuvintele sunt acestea: „În concluzie, un anumit mister poate fi dezvăluit despre îngerii celor trei ceruri, pentru că nimeni nu a înţeles până acum natura gradelor (n. 38). Există în fiecare înger şi de asemenea în fiecare om un grad sau o regiune supremă, lăuntrică a minţii, în care se revarsă în primul rând sau cel mai direct Sfera Divină a lui Dumnezeu, şi din care ordonează şi celelalte regiuni ale minţii ce se succed în acord cu ordinea Divină. Acest grad lăuntric sau superior poate fi numit intrarea lui Dumnezeu în îngeri şi oameni sau locul Lui în ei. Datorită acestui grad lăuntric sau superior, omul este om şi este diferit de animale, care nu îl posedă. Pe acest temei, diferit de animale, omul ce-şi preţuieşte facultăţile superioare ale întregii sale minţi poate fi înălţat de Dumnezeu către El, poate ajunge să creadă în El, să Îl iubească şi deci să-L poată vedea; şi poate primi inteligenţă şi înţelepciune şi să vorbească din raţiune; dar acest lucru nu se întâmplă şi la animale. Tot astfel, el trăieşte în eternitate, însă aranjamentele şi rezervele făcute de Dumnezeu în acea regiune lăuntrică a minţii nu pot fi limpede înţelese de nici un înger, căci ele se află deasupra sferei lui de gândire şi îi transcend înţelepciunea.

436. Că omul este spirit în ceea ce priveşte mintea sa, mi-a fost permis să învăţ prin multă experienţă care, dacă aş transcrie fiecare lucru din ea, ar umple multe volume. Am vorbit cu spirite ca spirit şi am vorbit cu ele ca om în trup. Când am vorbit cu ele ca spirit nu ştiau că eu nu eram un spirit cu formă umană cum erau ele; iar asta deoarece doar mintea mea apărea în faţa lor, căci atunci când vorbeam cu ele ca spirit, trupul meu material era invizibil.

437. Că omul este spirit în ceea ce priveşte mintea sa e evident din faptul că după separarea de trup, ce are loc în clipa în care moare, omul trăieşte la fel ca înainte. Pentru a mă convinge de acest lucru mi-a fost permis să vorbesc cu aproape toţi cei pe care îi cunoscusem în viaţa trupească; cu unii preţ de câteva ore, cu alţii săptămâni şi luni, iar cu alţii ani întregi; iar asta doar pentru a fi sigur de adevăr şi pentru a-i fi martor.

438. Se poate adăuga că fiecare om, chiar şi atunci când trăieşte în trup, se află, în ceea ce priveşte spiritul său, în asociere cu alte spirite, deşi nu e conştient de asta. Prin intermediul lor, un om bun e asociat cu o societate angelică, iar unul rău cu o societate infernală; iar după moarte el va ajunge în acea societate. Acest lucru le-a fost des spus şi dovedit celor care, după moarte, au ajuns în rândul spiritelor. Într-adevăr, un om nu apare ca un spirit în acea societate cât trăieşte în lume, pentru că atunci gândeşte natural; însă cei al căror gând e detaşat de senzaţiile trupeşti, aflându-se în spirit, apar câteodată în societatea lor, iar când sunt

văzuți, sunt deosebiți cu ușurință de spiritele de acolo, pentru că ei se plimbă, meditând în tăcere, neprivindu-i pe alții şi, în aparență, nevăzându-i; iar când un spirit le vorbeşte, ei dispar.

439. Pentru a ilustra adevărul că omul este spirit în ceea ce priveşte mintea sa, voi relata din experiență cum este el retras din trup, şi cum e condus departe ca spirit, într-un alt loc.

440. În ceea ce priveşte primul punct: - Când un om e retras din trup se întâmplă lucrul următor. E adus într-o stare între somn şi trezire, iar când se află în această stare i se pare că e complet treaz. Toate simțurile lăuntrice sunt atât de treze într-o asemenea stare ca în cea mai perfectă trezire a trupului, nu doar vederea şi auzul, ci şi simțul tactil, care atunci e mult mai desăvârşit decât poate fi în clipa în care trupul e treaz. În această stare au fost văzuți îngeri şi spirite în întreaga realitate a vieții; au fost văzuşi şi, ceea ce e minunat, au fost atinşi, căci atunci aproape nimic trupesc nu intervenea. Aceasta e starea numită a fi retras din trup şi a nu şti dacă cineva se află în trup sau în afara lui. Am fost adus în această stare doar de trei sau patru ori pentru a-i cunoaşte natura şi pentru a putea învăța că spiritele şi îngerii se bucură de toate simțurile, la fel ca şi omul, ca spirit, atunci când e retras din trup.

441. În ceea ce priveşte celălalt punct: - Mi-a fost arătat tot prin vie experiență ce înseamnă a fi condus ca spirit în alt loc şi cum se petrece acest lucru; însă doar de două sau trei ori. Voi aminti un exemplu. Plimbându-mă de-a lungul străzilor unui oraş şi pe câmpii, şi aflându-mă în acelaşi timp în conversație cu spirite, îmi părea că sunt complet treaz, cu ochii deschişi, ca în alte dăți. Astfel, mergeam fără a rătăci drumul deşi în tot acest timp mă aflam în spirit, văzând păduri, râuri, palate, case, oameni şi diferite alte obiecte; însă după ce mă plimbasem aşa câteva ore, am văzut deodată cu ochii mei trupeşti şi am observat că mă aflam într-alt loc. Am fost foarte uimit şi am simțit că mă aflasem în aceeaşi stare ca cei despre care se spune că sunt conduşi de spirit în alt loc. În timpul desfăşurării sale nici distanța, deşi era de multe mile, nici timpul, deşi era de multe ore sau zile, nu sunt gândite; nici nu există vreo senzație de oboseală, ci omul este condus inconştient pe căi, în privința cărora e ignorant, spre destinația sa.

442. Aceste două stări ale omului ce prind existență atunci când el se află în conştiința sa lăuntrică sau, ceea ce e acelaşi lucru, atunci când se află în spirit, sunt extraordinare, şi mi-au fost arătate doar pentru a le înțelege natura, căci sunt deja cunoscute Bisericii. Mi s-a permis să vorbesc cu spirite şi să mă aflu între ele chiar şi în plină stare de veghe a trupului, de mulți ani încoace.

443. Faptul că omul este spirit în ceea ce priveşte mintea sa poate fi confirmat în continuare de ceea ce s-a spus şi a fost explicat mai sus, unde s-a arătat că raiul şi iadul îşi trag existența din rândul omenirii (n. 311-317).

444. Când spunem că omul este spirit în ceea ce priveşte mintea sa, spunem că este spirit în ceea ce priveşte lucrurile care țin de gândirea şi voința lui, căci ele reprezintă mintea sa, şi tot ele îl fac pe om ceea ce este; iar cum îi este mintea, la fel este şi omul.

Ridicarea omului din morți şi intrarea sa în viața eternă

445. Când trupul nu mai este capabil să-şi îndeplinească funcțiile în lumea naturală, funcții care corespund gândurilor şi sentimentelor spiritului său, ce le are din lumea spirituală, atunci se spune despre om că moare; iar asta se întâmplă când respirația plămânilor şi bătaia inimii încetează. Totuşi, omul nu moare atunci, ci este doar separat de trupul care i-a fost de folos în lume; căci omul însuşi trăieşte. Se spune că omul trăieşte încă pentru că el nu e om datorită trupului său ci datorită spiritului; căci spiritul gândeşte în om, iar gândul unit cu sentimentele îl fac pe om ceea ce este. De aici e evident că atunci când omul moare, el nu face

decât trecerea dintr-o lume în alta. Din acest motiv moartea, în sensul lăuntric al *Cuvântului,* înseamnă reînviere şi continuare a vieţii.

446. Există o comunicare lăuntrică a spiritului cu respiraţia şi cu bătaia inimii, căci gândul său comunică cu respiraţia, iar sentimentele care sunt derivate din dragoste comunică cu inima. Astfel, atunci când aceste două mişcări încetează în trup, imediat are loc o separare. Aceste două mişcări, respiraţia plămânilor şi bătaia inimii, reprezintă legăturile o dată cu ruperea cărora spiritul e eliberat; iar trupul, fiind lipsit atunci de viaţa spiritului său, se răceşte şi începe să se descompună. Comunicarea lăuntrică a omului se face cu respiraţia şi cu inima, deoarece toate mişcările vitale depind de ele, nu doar în sens general, ci şi în particular.

447. După eliberarea sa, spiritul omului rămâne un timp în trup, până ce mişcarea inimii se curmă definitiv, iar acest lucru se întâmplă în funcţie de natura bolii de care moare omul; căci în unele cazuri mişcarea inimii continuă mult timp, iar în alt cazuri nu atât de mult. Imediat ce mişcarea încetează, omul este resuscitat; dar acest lucru e făcut doar de Dumnezeu. Resuscitarea înseamnă retragerea spiritului uman din trup şi introducerea sa în lumea spirituală; însă acest lucru e numit în limbaj comun înviere.

Spiritul omului nu e separat de trup până ce mişcarea inimii nu încetează, deoarece inima corespunde sentimentelor derivate din dragostea sa; ea reprezintă însăşi viaţa omului, căci din dragoste îşi trage fiecare om căldura vitală; şi atâta timp cât această uniune continuă, corespondenţele există, iar viaţa spiritului continuă şi ea în trup.

448. Nu numai că mi s-a spus cum este efectuată această resuscitare, dar mi-a fost şi arătat, printr-o vie experienţă, îngăduită pentru a înţelege procesul în întregime.

449. Am fost adus într-o stare de insensibilitate în privinţa simţurilor mele trupeşti, deci aproape de condiţia unui muribund; totuşi, viaţa mea interioară şi gândul meu au rămas nealterate, astfel încât am perceput şi am păstrat în memorie lucrurile care mi se întâmplau şi care li se întâmplă celor ce sunt ridicaţi din morţi. Am simţit că respiraţia trupului aproape a încetat, pe când respiraţia lăuntrică a spiritului s-a menţinut, împreună cu o calmă şi tăcută respiraţie a trupului. Comunicarea dintre pulsul inimii şi împărăţia celestă fusese deschisă deoarece acea împărăţie corespunde inimii din om. Mi s-au arătat şi îngeri din acea împărăţie, unii la distanţă şi doi şezând lângă capul meu. Astfel, toate simţurile mi-au fost luate, însă gândul şi percepţia mi-au rămas.

M-am aflat în acea stare timp de câteva ore, iar spiritele ce erau atunci în preajma mea s-au retras, crezând că am murit. Am simţit şi un miros aromat, ca cel al unui trup îmbălsămat; căci atunci când sunt prezenţi îngerii celeşti, orice emanaţie a cadavrului e simţită ca un parfum aromat. Când spiritele o simt nu se pot apropia; tot aşa sunt ţinute la distanţă de spiritul omului şi spiritele rele, atunci când e introdus pentru prima dată în viaţa eternă, îngerii aşezaţi la capul meu erau tăcuţi, dar nerăbdători să-mi comunice gândurile lor; imediat ce această comunicare este efectuată, îngerii ştiu că spiritul se află într-o astfel de stare încât să poată fi retras din trup. Ei mi-au comunicat gândurile lor privindu-mi faţa, căci în acest fel e efectuată comunicarea gândului în rai.

Gândul şi percepţia mi-au rămas pentru a putea şti şi a-mi putea aminti cum e efectuată resuscitarea, iar apoi am simţit că acei îngeri doreau mai întâi să ştie care-mi erau gândurile şi dacă erau la fel ca cele ale muribunzilor, ce sunt de obicei legate de viaţa eternă; şi doreau să-mi ţină mintea ocupată cu astfel de gânduri. Mai târziu mi s-a spus că spiritul omului e păstrat în ultimul stadiu al gândirii, trăit când trupul expira, până ce se întoarce la gândurile ce se revarsă din dragostea sa generală sau călăuzitoare dobândită în lume. Mi s-a permis să văd şi să simt în special că exista o înaintare, o depărtare a părţilor lăuntrice ale minţii sau ale spiritului meu de trup; şi mi s-a mai spus că acest lucru e făcut de Dumnezeu; şi că e mijlocul prin care e înfăptuită învierea.

450. Îngerii celeşti prezenţi lângă un om ce este resuscitat nu doresc să-l părăsească pentru că ei îi iubesc pe toţi; însă când omul este în spirit astfel încât nu mai poate sta în compania îngerilor celeşti, el este cel care doreşte să-i părăsească. Când se întâmplă asta, vin îngeri din împărăţia spirituală a lui Dumnezeu, prin care primeşte foloasele luminii; căci el abia şi-a folosit gândul şi nu a văzut nimic încă. Mi-a fost arătat cum e făcut acest lucru. Îngerii spirituali păreau că derulează învelişul ochiului stâng către baza nasului, pentru ca ochiul să fie deschis şi privirea restabilită. Acest lucru este doar o aparenţă, însă spiritului îi pare că are loc în realitate; iar când învelişul ochiului pare a fi gata derulată, se vede o lumină, dar una slabă, ca cea pe care o vede omul printre pleoape atunci când se trezeşte. Această palidă lumină îmi părea că are o nuanţă cerească, dar mi s-a spus mai târziu că culoarea variază la persoane diferite. Apoi a urmat o senzaţie ca şi când ceva era uşor derulat de pe faţă, iar când această senzaţie se sfârşeşte, gândirea spirituală se trezeşte la viaţă. „Derularea vălului de pe faţă este tot o aparenţă ce reprezintă tranziţia de la gândirea naturală la cea spirituală, îngerii sunt extrem de atenţi ca doar ideile ce izvorăsc din dragoste să ia naştere în mintea celui ce e resuscitat. Acum ei îi vor spune că este spirit.

După ce i-au dăruit foloasele luminii, îngerii spirituali îi îndeplinesc noului spirit orice dorinţa care ar putea-o formula în acea stare; şi îl instruiesc în privinţa tuturor lucrurilor din cealaltă viaţă, în măsura în care le poate înţelege. Dar dacă nu e predispus să primească instrucţiuni, atunci spiritul va dori să plece din compania acestor îngeri. Nu ei sunt cei care îl părăsesc, ci el se depărtează de ei; căci îngerii îi iubesc pe toţi şi nu doresc decât să le îndeplinească tuturor dorinţele, să-i instruiască şi să-i conducă spre rai; căci asta e cea mai mare încântare a lor. Când spiritul se desparte astfel de ei, e primit de spiritele bune care de asemenea îi îndeplinesc tot felul de dorinţe, cât timp rămâne lângă ele; însă dacă viaţa dusă de el în lume a fost de aşa natură încât nu poate rămâne în compania binelui, el doreşte să le părăsească şi pe ele, iar aceste schimbări continuă până ce, într-un târziu, spiritul se asociază cu cei ce se află în acord cu viaţa lui din lume. Cu aceştia îşi găseşte propria-i viaţă şi, minunat de spus, el va duce mai apoi o viaţă similară cu cea dusă în lume.

451. Am vorbit cu unii în a treia zi după moartea lor, când procesul descris mai sus se încheiase (n. 449, 450). Trei dintre aceste spirite îmi fuseseră cunoscute în lume şi le-am spus că aranjamentele funerare erau făcute chiar atunci pentru a le îngropa trupurile; expresia pe care am folosit-o a fost „pentru a-i îngropa”, iar auzind asta au rămas uluiţi; au declarat că sunt încă în viaţă şi că prietenii lor îngropau doar ceea ce le servise drept trup în lume. Mai apoi s-au mirat peste măsură că în timpul vieţii din trup nu au crezut într-o viaţă de după moarte, şi erau în mod special uimiţi de faptul că foarte putini oameni din sânul Bisericii aveau o astfel de credinţă.

Cei care în lume nu au crezut că sufletul mai are viaţă după viaţa din trup se ruşinează peste măsură când află că sunt încă în viaţă şi după moarte; iar cei ce s-au confirmat într-un asemenea simulacru de credinţă sunt asociaţi cu alţii ca ei şi sunt separaţi de cei care au avut o credinţă adevărată. Ei sunt, în cea mai mare parte a lor, ataşaţi unei societăţi infernale ai cărei membri au negat şi ei existenţa Fiinţei Divine şi au disprețuit adevărurile Bisericii; căci în măsura în care cineva se confirmă împotriva vieţii eterne a sufletului său, se confirmă şi împotriva tuturor lucrurilor ce ţin de rai sau de Biserică.

Omul are după moarte o formă umană perfectă

453. Că spiritul omului are formă umană sau că spiritul este om în formă e evident din ceea ce a fost spus în cele câteva capitole anterioare, şi în special acolo unde s-a declarat că fiecare înger are o formă umană perfectă (n. 73-77); că, în ceea ce priveşte mintea sa, fiecare

om este un spirit (n. 432-444); şi că îngerii din rai îşi trag existența din rândul omenirii (n. 311-317).

Acest lucru poate fi văzut mai limpede în faptul că omul este om datorită spiritului său şi nu trupului; şi că trupul, când este suprapus spiritului ia forma celui din urmă, şi nu invers; căci spiritul este îmbrăcat cu un trup după forma sa. Pe acest temei, spiritul omului acționează asupra fiecărei părți a trupului său, până în cel mai mic detaliu, atât de intim încât dacă ar exista o parte asupra căreia să nu acționeze, sau în care spiritul nu ar fi activ, acea parte ar înceta din viață. Oricine poate vedea că acest lucru e adevărat doar din faptul că gândul şi voința au atât de complet sub control toate părțile trupului, atât colectiv cât şi individual, încât totul răspunde cererii lor; iar tot ceea ce nu răspunde nu este parte a trupului şi este alungat ca ceva lipsit de viață. Gândul şi voința aparțin spiritului omului şi nu trupului.

Omul nu vede forma umană a unui spirit după separarea de trup, nici nu vede spiritul unui alt om, pentru că ochiul, organul vederii trupeşti, atâta timp cât vede în lume, este material; iar materialul vede doar ceea ce e material, pe când spiritualul vede ceea ce e spiritual. Astfel, atunci când vederea materială a ochiului e învăluită şi e lipsită de cooperarea sa cu vederea spirituală, spiritele sunt văzute în propria lor formă, care e cea umană; şi nu doar spiritele ce se află în lumea spirituală, ci şi spiritele oamenilor care încă se află în trup.

454. Forma spiritului este umană deoarece omul, în ceea ce priveşte spiritul său, e creat după forma raiului; căci toate lucrurile ce aparțin raiului şi ordinii cereşti sunt concentrate în mintea omului; şi astfel are facultatea de a primi inteligență şi înțelepciune. Facultatea de a primi inteligență şi înțelepciune şi facultatea de a primi raiul sunt tot una, cum reiese din ceea ce a fost explicat mai sus în privința luminii şi a căldurii din rai (n. 126-140), a formei raiului (n. 200-212), a înțelepciunii îngerilor (n. 265-275) şi din capitolul în care se declară că raiul, atât în general cât şi în particular, are formă umană (n. 59-77); iar asta în virtutea Umanității Divine a lui Dumnezeu, care reprezintă sursa raiului şi a formei sale (n. 78-86).

455. Un om rațional poate înțelege aceste adevăruri pentru că percepe legătura lor cauzală şi le vede în secvența lor logică; însă un om ce nu e rațional nu le va înțelege. Pentru acest fapt există câteva motive, motivul principal fiind că nu doreşte să le înțeleagă, deoarece sunt contrare falsităților pe care le-a transformat în adevăruri; iar cel care din această cauză nu voieşte să înțeleagă a închis calea raiului pentru facultatea sa rațională. Oricum, comunicarea lui poate fi încă deschisă, dacă va înceta să mai opună rezistență (n. 424).

Prin multă experiență mi-a fost dovedit că omul poate înțelege adevărurile şi poate deveni rațional. Spiritele rele ce au ajuns iraționale negând în timpul vieții existența Ființei Divine şi adevărurile Bisericii, şi care s-au confirmat împotriva acestor adevăruri, au fost treptat îndreptate prin putere Divină către cei ce se aflau în lumina adevărului; iar atunci au înțeles tot la fel cum înțeleg îngerii, au mărturisit că sunt adevăruri şi le-au înțeles pe toate; însă imediat ce s-au întors la propria lor viață şi la dragostea voinței lor, n-au mai înțeles nimic şi au contrazis ceea ce spuseseră înainte.

Am auzit câteva spirite infernale spunând că ştiu şi simt că ceea ce fac e rău şi că ceea ce gândesc e fals; dar că nu pot rezista în fața plăcerii dragostei lor şi nici nu pot acționa împotriva propriei voințe, care le conduce gândurile şi care îi face să vadă răul ca bine şi falsitatea ca adevăr. Asta a fost o dovadă că cei cufundați în falsitățile derivate din rău sunt capabili să înțeleagă adevărul şi deci să devină raționali, dar că nu doresc să o facă; iar acest lucru pentru că iubesc falsitățile mai mult decât adevărurile, căci falsitățile sunt în acord cu relele lor. *A iubi* şi *a voi* este acelaşi lucru, căci ceea ce voieşte un om este ceea ce iubeşte, iar ce iubeşte voieşte.

Astfel, cum omul e capabil să înțeleagă adevărurile dacă doreşte, mi-a fost permis să confirm adevărurile spirituale ale raiului şi ale Bisericii prin considerații raționale, pentru ca falsitățile ce au închis mintea rațională a multora să fie alungate şi pentru ca ochii lor să se

poată deschide într-o anumită măsură; căci a confirma adevărurile spirituale prin consideraţii raţionale le e permis tuturor celor ce se află în lumina adevărului. Cine ar fi putut înţelege *Cuvântul* din sensul său literal, dacă nu ar fi văzut adevărurile din el în lumina raţiunii? Nu din nevoia de acest lucru s-au născut atâtea erezii din acelaşi *Cuvânt?*

456. Că spiritul omului, după separarea de trup, este un om şi are formă umană, mi-a fost dovedit de experienţa zilnică a multor ani; căci am văzut şi am auzit de o mie de ori spirite şi chiar am discutat cu ele despre faptul că oamenii din lume nu le cred a fi oameni şi că cei ce cred asta sunt consideraţi simpli de către cei învăţaţi. Spiritele au fost adânc îndurerate că o asemenea ignoranţă mai persistă încă în lume şi mai ales că predomină în sânul Bisericii.

Spiritele au spus că această credinţă îşi are originea la cei învăţaţi, care au întreţinut idei legate de suflet derivate din simţurile trupeşti; în consecinţă ei nu aveau nici o altă idee despre suflet decât ca despre gândire pură; iar gândirea lipsită de o bază substanţială pe care să se odihnească şi de unde să poată purcede, e ca o răsuflare trecătoare, ce nu poate decât să se destrame atunci când trupul piere. Dar cum Biserica, sub autoritatea *Cuvântului,* crede în nemurirea sufletului, ei sunt îndrumaţi să-i atribuie o anumită putere vitală ca cea a gândului, deşi neagă că ar avea vreo facultate senzitivă, cum are omul, până ce e din nou unit cu trupul. Acesta este fundamentul doctrinei lor în privinţa învierii, şi a credinţei că sufletul şi trupul vor fi din nou unite la Judecata de Apoi. Astfel, atunci când gândurile cuiva despre suflet sunt inspirate de o asemenea doctrină conjuncturală, el nu poate înţelege nici că este spirit, nici că spiritul are formă umană.

Aproape nimeni nu ştie în ziua de azi ce înseamnă termenul *spiritual,* şi cu atât mai puţin înţelege cineva că fiinţele spirituale, cum ar fi îngerii sau spiritele, au formă umană. Astfel, aproape toţi cei care vin din lume sunt uluiţi când descoperă că sunt în viaţă şi că sunt oameni la fel cum erau înainte; că văd, aud şi vorbesc; şi că trupurile lor au simţul tactil la fel ca mai înainte, fără nici o diferenţă (n. 74). O dată ce încetează să se mai minuneze de sine, ei se minunează că Biserica nu ştie nimic despre un asemenea stadiu al omului după moarte, nici despre rai sau iad, deşi toţi cei care au trăit vreodată în lume se află în cealaltă viaţă, şi trăiesc acolo ca oameni. Ei se întreabă de ce acest lucru nu îi este revelat limpede omului prin viziuni, deoarece este un punct important în credinţa Bisericii; însă din rai li se spune că acest lucru ar putea fi făcut, căci nimic nu e mai uşor dacă îl mulţumeşte pe Dumnezeu, dar că cei ce s-au confirmat în falsităţile opuse nu ar crede nici dacă ar vedea; şi de asemenea că ar fi periculos pentru cei cufundaţi în falsităţi să fie confirmaţi în orice prin viziuni, deoarece mai întâi ar crede, iar mai apoi ar nega, profanând astfel însuşi adevărul. Să crezi adevărul iar mai apoi să îl negi, este profanare; iar cei ce profanează adevărurile sunt aruncaţi în cele mai prăpăstioase şi mai chinuitoare iaduri. Acest pericol e sesizat în cuvintele lui Dumnezeu: „***Le-a orbit ochii şi le-a împietrit inima, ca să nu vadă cu ochii, să nu înţeleagă cu inima, să nu se întoarcă la Dumnezeu şi să-i vindec***” (Ioan 12: 40); iar prin aceste cuvinte se spune că cei cufundaţi în falsităţi vor persista în necredinţa lor; „***Avraam a răspuns: Au pe Moise şi pe prooroci; să asculte de ei! Nu, părinte Avraame, a zis el, ci dacă se va duce la ei cineva din morţi, se vor pocăi. Şi Avraam i-a răspuns: Dacă nu ascultă pe Moise şi pe prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morţi***” (Luca 16: 29, 30, 31).

457. Când spiritul unui om intră pentru prima dată în lumea spiritelor, lucru ce are loc la scurt timp după resuscitarea sa, cum e descrisă mai sus, faţa şi tonul vocii sale sunt asemenea celor avute în lume, deoarece stadiul lui de viaţă este încă exterior, iar viaţa sa interioară nu este încă dezvăluită; acesta este primul stadiu al omului după moarte. Dar mai apoi faţa se schimbă şi apare complet diferită; căci devine ca sentimentele sau dragostea călăuzitoare care i-au dominat mintea interioară pe când se afla în lume, sau spiritul pe când se afla în trup. Căci faţa spiritului unui om diferă mult de cea a trupului său; faţa trupului e derivată de la părinţi, pe când faţa spiritului e derivată din sentimente, a căror imagine este. Spiritul intră în

posesia ei după viaţa trupească, când viaţa sa exterioară e îndepărtată, iar viaţa interioară e dezvăluită; acesta este cel de-al treilea stadiu al omului.

Am văzut câteva spirite imediat după sosirea lor din lume, şi le cunoşteam după faţă şi glas, dar când le-am revăzut nu le-am mai recunoscut. Cei plini de sentimente bune aveau feţe minunate, pe când feţele celor plini de sentimente rele erau deformate; căci spiritul omului, luat strict, nu e decât afecţiunea sa, iar forma sa exterioară este faţa. Aceste schimbări ale feţei au loc pentru că, în cealaltă viaţă, nimănui nu îi este permis să mimeze sentimente ce nu îi aparţin, nici să construiască perspective ce sunt contrare dragostei sale. Toţi cei de acolo sunt aduşi într-o asemenea stare încât spun ce gândesc şi arată prin privire şi gesturi care este voinţa lor. De aceea feţele tuturor spiritelor devin formele şi imaginile sentimentelor lor; şi astfel, toţi cei care se cunoscuseră în lume se recunosc şi în lumea spiritelor, însă nu în rai şi nici în iad (n. 427).

458. Feţele ipocriţilor se schimbă mai încet decât feţele celorlalţi pentru că prin antrenament aceştia au dobândit un obicei de a-şi forma minţile astfel încât să imite sentimentele bune. Aşadar, mult timp ei nu sunt încă urâţi; însă cum lasă treptat prefăcătoria deoparte, iar mintea lor interioară e dispusă după forma sentimentelor lor, ei pot deveni chiar mai deformaţi decât alţii. Ipocriţi sunt oamenii care au vorbit ca îngerii, dar care înlăuntru nu au recunoscut decât natura; astfel, ei au negat existenţa Fiinţei Divine şi deci toate lucrurile legate de rai şi de Biserică.

459. Ar trebui cunoscut faptul că cu cât un om a iubit mai lăuntric lucrurile Divine şi a trăit în acord cu ele, cu atât mai frumoasă este forma lui umană după moarte; căci mintea interioară a fiecăruia e deschisă şi e formată după dragostea şi viaţa sa; şi astfel, cu cât sentimentele unui om sunt mai lăuntrice, cu atât este mai adaptat pentru rai şi cu atât îi este mai frumoasă viaţa. Îngerii cerului lăuntric sunt cei mai frumoşi pentru că sunt forme ale dragostei celeste. Însă cei ce nu au iubit atât de adânc adevărurile Divine şi care au trăit în acord cu ele într-o manieră mai superficială, sunt mai puţin frumoşi pentru că doar afecţiunea lor exterioară le străluceşte pe feţe, care nu sunt luminate de o dragoste cerească interioară; iar astfel adevărata formă a raiului nu se vede în ei, ci pe feţele lor apare ceva obscur prin comparaţie, care nu e însufleţit de o lumină interioară care să strălucească pe faţă. Într-un cuvânt, perfecţiunea creşte pe măsură ce se interiorizează, şi descreşte pe măsură ce devine mai exterioară, iar cum creşte şi descreşte perfecţiunea, la fel şi frumuseţea. Am văzut feţele îngerilor din cel de-al treilea cer care erau atât de frumoase încât nici un pictor, cu toată arta lui, nu ar putea dărui atâta strălucire culorilor sale încât să egaleze a o mia parte din lumina şi viaţa lor; însă feţele îngerilor din cerul inferior pot fi, într-o anumită măsură, pictate adecvat.

460. În concluzie, aş menţiona un anumit mister nedezvăluit până acum. Întreg binele şi întreg adevărul ce purced din Dumnezeu şi care formează raiul au formă umană, nu doar ca întreg, ci şi ca parte, nu doar în ceea ce e mare, dar şi în ceea ce e mic; iar această formă îi influenţează pe toţi cei ce primesc binele şi adevărul de la Dumnezeu, şi îi face pe toţi cei din rai să aibă o formă umană mai puţin frumoasă în funcţie de măsura recepţiei fiecăruia. De aceea forma întregului rai şi a fiecărei părţi a lui e aceeaşi, căci forma umană este forma întregului, a fiecărei societăţi şi a fiecărui înger (n, 59-86). La acest fapt se poate adăuga faptul că fiecare detaliu al gândirii îngerilor care e derivată din dragostea cerească, are de asemenea formă umană. Acest mister nu este atât de uşor înţeles de către orice om, dar îngerii îl înţeleg limpede, pentru că se află în lumina raiului.

Omul posedă în cealaltă lume simţurile, memoria, gândul şi sentimentele care le-a avut în lume, şi nu lasă nimic în urmă în afară de trupul său pământesc

461. Prin multă experienţă mi s-a dovedit că atunci când omul trece din lumea naturală în cea spirituală, cum se întâmplă în clipa în care moare, el ia cu sine toate lucrurile ce îi aparţin ca om, în afară de trupul său pământesc; căci atunci când intră în lumea spirituală sau în viaţa de după moarte se află într-un trup la fel cum avea şi în lumea naturală; în ceea ce priveşte aparenţa exterioară nu există nici o diferenţă, căci nu vede sau simte nici una. Însă trupul lui devine spiritual şi este deci separat sau purificat de lucrurile pământeşti. Când ceea ce e spiritual atinge şi vede ceea ce e spiritual, efectul e acelaşi ca în momentul în care ceea ce e natural atinge ceea ce e natural; astfel, când un om devine spirit nu ştie că a murit, ci crede că se află în trupul pe care l-a avut în lume.

Omul, acum spirit, se bucură de fiecare simţ, atât exterior cât şi lăuntric, de care s-a bucurat în lume; el vede ca mai înainte, aude şi vorbeşte ca înainte, miroase şi gustă ca înainte, iar când e atins simte ca înainte; el năzuieşte, doreşte, gândeşte, reflectează, e afectat, iubeşte şi voieşte ca mai înainte; iar cel pe care studiul îl încântă, citeşte şi scrie ca înainte, într-un cuvânt, când un om trece dintr-o viaţă sau dintr-o lume în alta, e ca şi cum ar trece dintr-un loc în altul; căci duce cu el toate facultăţile mentale pe care le-a posedat ca om, astfel încât moartea, raportându-se doar la trup, nu se poate spune că îl lipseşte pe om de ceva ce-i aparţine.

Mai mult, el duce cu sine memoria sa naturală, care păstrează tot ceea ce a auzit, a văzut, a citit, a învăţat sau a gândit vreodată în lume, din frageda copilărie şi până la sfârşitul vieţii. Dar cum obiectele naturale din memorie nu pot fi reproduse în lumea spirituală, ele rămân într-o stare de inactivitate, la fel cum se întâmplă atunci când omul nu se gândeşte la ele: oricum, ele pot fi reproduse atunci când Dumnezeu doreşte, însă în privinţa acestei memorii şi a stadiului ei după moarte, se vor spune mai multe în curând.

Un om senzual nu poate crede că stadiul omului după moarte se prezintă aşa pentru că nu îl înţelege, căci un asemenea om nu poate decât să gândească natural şi legat de lucrurile spirituale; iar astfel, el neagă existenţa a ceva ce nu-i este evident simţurilor sale, adică a ceva ce nu vede cu ochii trupului şi nu simte cu mâinile, cum putem citi despre Toma în Ioan (20: 25, 27, 29). Caracterul unui om senzual e descris mai sus (n. 267).

462. Oricum, există o mare diferenţă între viaţa omului în lumea spirituală şi viaţa sa în lumea naturală, atât în privinţa simţurilor exterioare şi a sentimentelor lor, cât şi în privinţa simţurilor lăuntrice şi a sentimentelor acestora. Cei din rai au simţuri mult mai perfecţionate şi prin urmare ei văd şi aud mai pătrunzător şi gândesc mai înţelept decât atunci când se aflau în lume; căci văd în lumina raiului care e mult mai strălucitoare decât lumina din lume (n. 126); şi aud în atmosfera spirituală care e, tot aşa, mult mai pură decât atmosfera pământului (n. 235). Această diferenţă dintre simţurile exterioare e ca diferenţa dintre un cer senin şi o ceaţă întunecată, sau dintre lumina amiezii şi penumbra înserării; căci cum lumina raiului este Adevăr Divin, ea permite vederii angelice să perceapă şi să distingă cele mai infime obiecte.

Vederea exterioară a îngerilor corespunde şi vederii lor interioare sau înţelegerii, căci la îngeri o vedere se revarsă în cealaltă astfel încât acţionează la unison; de aici minunata ascuţime a viziunii lor. Iar auzul lor corespunde percepţiei ce ţine atât de înţelegere cât şi de voinţă; aşadar, în tonul şi cuvintele unui vorbitor ei percep cele mai mici detalii ale sentimentelor şi ale gândurilor sale; în ton ei detectează detaliile sentimentelor, iar în cuvinte detaliile gândului (n. 234 - 245). Însă celelalte simţuri ale îngerilor nu sunt atât de desăvârşite ca vederea şi auzul, deoarece vederea şi auzul contribuie la inteligenţa şi la înţelepciunea lor, pe când celelalte nu; dacă şi acestea ar fi la fel de desăvârşite, ei s-ar depărta de lumina şi bucuria înţelepciunii lor şi ar gusta din plăcerile variatelor dorinţe şi apetituri trupeşti care, în măsura în care predomină, întunecă şi slăbesc înţelegerea. Acest lucru se întâmplă la oamenii din lume care devin ignoranţi şi înapoiaţi în privinţa adevărurilor spirituale, atâta timp cât sunt generoşi cu simţul gustului şi aleargă după plăcerile atingerii trupeşti.

Că simțurile interioare ale îngerilor din rai, care țin de gândurile şi sentimentele lor, sunt de asemenea mult mai apropiate de perfecțiune şi desăvârşire decât erau în lume, se poate vedea în capitolul legat de înțelepciunea îngerilor din rai (n. 265-275). Starea celor din iad este de asemenea foarte diferită de starea lor din lume; căci simțurile, atât cele interioare cât şi cele exterioare ale locuitorilor iadului, sunt tot atât de defectuoase şi slabe pe cât sunt de perfecte şi desăvârşite cele ale îngerilor din rai. Dar mai multe vor fi spuse în această privință mai târziu.

462 A. Mi-a fost arătat în multe feluri că omul duce cu sine din lume întreaga sa memorie; voi relata acum câteva din mulțimea de lucruri remarcabile pe care le-am auzit şi le-am văzut. Anumite spirite au negat crimele şi fărădelegile comise în lume; şi astfel, departe de a fi considerate inocente, toate faptele lor, din copilărie până la moarte, au fost dezvăluite din memoria acestora şi au fost enumerate în ordine. Erau în principal învinuite de adulter şi prostituție.

Erau unii care îi înşelaseră pe alții prin arte amăgitoare şi care comiseseră furturi; înşelătoriile şi furturile lor au fost enumerate în ordine, deşi multe dintre ele nu erau cunoscute de către altcineva din lume în afară de ei. Aceştia le-au mărturisit, căci erau expuşi ca în lumina zilei, laolaltă cu fiecare gând, intenție, încântare şi temere ce puseseră stăpânire pe mintea lor în acea clipă.

Erau alții care acceptaseră mită şi care eliberaseră judecăți false din râvnă de câştig; memoria lor a fost examinată în mod similar şi toate faptele lor, din prima zi a slujbei până la ultima, au fost dezvăluite. Sute de detalii despre ce şi cât de mult au primit când s-a întâmplat, care era starea lor mentală şi scopul lor, au fost în acelaşi timp readuse în memorie şi au fost făcute limpede vizibile. Acest lucru s-a petrecut în câteva situații şi, minunat de relatat, chiar şi caietele lor de memorii în care scriseseră detalii de felul acesta au fost deschise şi citite în fața lor, pagină cu pagină.

Alții, care au ispitit fecioare în ruşine şi cărora le-au violat castitatea, au fost aduşi la o judecată similară, şi fiecare detaliu al crimelor lor le-a fost luat din memorie şi dezvăluit. Chiar fețele fecioarelor şi ale femeilor au apărut ca şi când ar fi fost de față, laolaltă cu locurile, cuvintele şi intențiile; aceste dezvăluiri au fost făcute atât de subit ca şi când o scenă s-ar ivi în fața privirii, iar câteodată durau ore întregi.

Era unul care cârtea împotriva altora. Am auzit cârtelile şi defăimările lui expuse cuvânt cu cuvânt şi numele persoanelor despre care şi în fața cărora au fost rostite; toate acestea au fost reproduse exact, deşi totul fusese cu grijă ascuns de el pe când trăise în lume.

O altă persoană care şi-a deposedat o rudă de moştenire printr-un pretext fraudulos a fost judecată şi condamnată în acelaşi fel şi, minunat de relatat, scrisorile şi hârtiile ce le schimbaseră între ei au fost citite în auzul meu, şi mi s-a spus că nu lipsea nici un cuvânt. Aceeaşi persoană, cu puțin timp înainte de moarte, şi-a ucis aproapele prin otrăvire; iar crima a fost adusă în lumină în felul următor. A fost văzut săpând o groapă sub picioarele sale din care a ieşit un om, ca unul ivit dintr-un mormânt, ce i-a strigat: „Ce mi-ai făcut?”. Fiecare detaliu a fost atunci dezvăluit; cum a vorbit ucigaşul prietenos cu el, oferindu-i o cană; de asemenea ce gândise înainte şi ce s-a întâmplat după aceea. După aceste dezvăluiri vinovatul a fost condamnat la a merge în iad.

Într-un cuvânt, toate relele, furturile, crimele, tâlhăriile şi înşelăciunile sunt atât de clar expuse şi aduse la suprafață din memoria spiritelor rele, încât sunt imediat condamnate; nu există loc pentru negare căci fiecare detaliu e dezvăluit. Am aflat din memoria unui om, pe când era inspectat şi examinat de îngeri, care fuseseră gândurile lui în decursul unei luni, zi de zi, fără greşeală, gândurile fiind rechemate exact cum se formaseră, zi de zi.

Din aceste exemple e evident că omul duce cu el întreaga sa memorie şi că nu există nimic, oricât de bine ar fi fost ascuns în lume, care să nu iasă la iveală după moarte, iar asta în

prezența multora. E ca în cuvintele Domnului: „***Nu este nimic acoperit, care nu va fi descoperit, nici ascuns, care nu va fi cunoscut. De aceea, orice ați spus la întuneric, va fi auzit la lumină; şi orice ați grăit la ureche, în odăițe, va fi vestit de pe acoperişul caselor***” (Luca 12: 2, 3).

463. Când faptele unui om îi sunt reamintite după moarte, îngerii a căror datorie este de a îi examina îl privesc în față şi îşi extind cercetarea pe întregul lui trup, începând cu degetele fiecărei mâini. Am fost surprins de acest lucru şi astfel mi-a fost explicat motivul său. Toate detaliile gândului şi ale voinței unui om sunt înscrise în creier, căci acolo îşi au originea. Ele sunt înscrise şi pe întregul trup deoarece, începând de la creier, îşi găsesc expresia finală în membrele trupului. Aşadar, orice lucru ce-şi are originea în voință şi gând, e înscris în memorie, nefiind înscris doar în creier, ci şi în om în întregul său, şi există acolo într-o ordine care corespunde ordinii părților trupului. Astfel mi-a fost limpede că întregul om este asemenea voinței şi gândului său; încât un om rău este propriul său rău, iar unul bun propria sa bunătate. Acest lucru arată ce este cartea vieții din *Cuvânt* a unui om, adică faptul că toate gândurile lui sunt înscrise în întregul său şi apar când sunt rechemate din memorie, ca şi cum ar fi citite dintr-o carte, sau ca şi cum ar deveni vizibile când spiritul e văzut în lumina raiului.

La aceste lucruri aş adăuga ceva remarcabil despre memoria omului după moarte, prin care am fost încredințat că nu doar lucrurile generale, ci până şi cele mai mici detalii ce pătrund în memorie, rămân acolo şi nu sunt niciodată uitate. Am văzut acolo cărți pline de rânduri, ca şi în lume, şi mi s-a spus că erau luate din memoria autorilor lor, şi că nici un cuvânt din cărțile scrise de ei în lume nu lipsea. Deci cele mai mărunte lucruri, chiar şi cele pe care omul le-a uitat în lume, pot fi readuse la suprafață din memoria sa. Motivul pentru acest lucru mi-a fost explicat. Omul are o memorie exterioară ce ține de partea sa naturală şi una interioară ce ține de partea spirituală. Tot ceea ce a gândit, a voit, a vorbit, a făcut sau chiar a auzit sau a spus un om, e înscris în memoria lui lăuntrică sau spirituală: iar tot ce se află acolo nu poate fi niciodată şters, căci e în acelaşi timp înscris chiar în spirit şi pe membrele trupului său, cum a fost spus mai sus; şi deci spiritul e format după gândurile şi faptele voinței. Sunt conştient de faptul că aceste lucruri par paradoxale, şi deci greu de crezut, dar sunt totuşi adevărate. Nici un om nu trebuie să-şi imagineze că ceva ce a gândit doar pentru sine sau ce a făcut în secret, rămâne în secret şi după moarte; trebuie să înțeleagă că şi cel mai mărunt lucru e adus atunci la lumină.

464. Deşi memoria exterioară sau naturală rămâne în om după moarte, totuşi lucrurile naturale propriu-zise din ea nu sunt reproduse în cealaltă viață, ci doar lucrurile spirituale legate de cele naturale prin corespondență. Oricum, lucrurile spirituale, când sunt vizibile, apar într-o formă identică cu cea avută în lumea naturală: căci toate aceste lucruri, văzute în rai au exact aceeaşi înfățişare ca şi în lume, deşi în esența lor nu sunt naturale ci spirituale (n. 170-176).

Însă memoria exterioară sau naturală, în măsura în care conținutul ei e derivat din substanțele materiale, din timp, din spațiu şi din alte proprietăți ale naturii, nu îi e folositoare spiritului în modul în care foloseşte în lume; căci atunci când un om gândeşte în lume prin partea externă-senzuală a minții, iar nu concomitent şi prin partea internă şi intelectuală-senzuală, el gândeşte natural şi nu spiritual; dar în cealaltă viață, fiind spirit în lumea spirituală, el nu gândeşte natural ci spiritual, iar a gândi spiritual înseamnă a gândi intelectual sau rațional. De aceea memoria exterioară sau naturală, în ceea ce priveşte conținutul său material, e atunci inactivă, şi sunt folosite doar lucrurile pe care omul le-a dobândit în lume prin intermediul celei dintâi, şi pe care le-a făcut rționale. Memoria exterioară e inactivă în privința conținutului său material deoarece acesta nu poate fi reprodus; căci spiritele şi îngerii vorbesc din sentimentele şi gândurile minții lor. Aşadar ei sunt incapabili de a da expresie

unui lucru ce nu e în acord cu sentimentele şi gândurile lor, cum poate fi evident din ceea ce s-a spus despre vorbirea îngerilor din rai şi despre vorbirea îngerilor cu omul (n. 234-257).

Astfel, după moarte, omul nu e raţional în gradul în care a fost pregătit în limbile şi ştiinţele lumii, ci în gradul în care a devenit raţional prin intermediul acestor studii. Am vorbit cu mulţi care în lume au avut o reputaţie de învăţaţi deoarece cunoşteau limbile antice ca ebraica, greaca şi latina, dar care nu şi-au cultivat facultatea raţională prin ceea ce stătea scris în acele limbi. Unii dintre ei erau tot atât de simpli ca cei ce nu ştiau nimic din aceste limbi; iar alţii erau chiar înapoiaţi, deşi erau încă trufaşi şi credeau că sunt mai înţelepţi decât alţii.

Am vorbit cu unii care în lume crezuseră că omul e înţelept în proporţie cu cantitatea de cunoaştere din memoria sa, şi care astfel şi-au încărcat memoria cu multe lucruri. Ei vorbeau aproape în întregime din memorie, neaducând nimic de la ei, ci citându-i constant pe alţii; aşadar, conţinutul memoriei lor nu a făcut nimic să îmbogăţească facultatea raţională. Unii dintre ei erau cu adevărat neghiobi; alţii naivi, neînţelegând deloc dacă ceva era adevărat sau nu, şi preluând toate falsităţile trecute ca adevăruri de la cei ce îşi spuneau învăţaţi; căci de unii singuri, ei nu puteau discerne adevărul sau falsitatea a ceva, şi în consecinţă nu puteau vedea nimic în mod raţional pe când îi ascultau pe alţii.

Am mai vorbit cu unii care în lume au scris mult pe teme ştiinţifice de mai multe feluri, şi care au dobândit astfel o mare reputaţie de învăţaţi. Unii dintre ei erau într-adevăr capabili să raţioneze despre adevărul sau falsitatea unei declaraţii; iar alţii, când s-au întors spre cei ce se aflau în lumina adevărului, au realizat că ideile lor erau adevărate; dar totuşi nu doreau să le înţeleagă şi le-au negat din nou când s-au întors la propriile lor falsităţi şi la propriile lor vieţi. Unii dintre ei nu erau mai înţelepţi decât majoritatea oamenilor neînvăţaţi; şi astfel erau foarte deosebiţi unul de celălalt în măsura în care şi-au cultivat sau nu facultatea raţională prin intermediul lucrărilor învăţate pe care le-au citit sau citat. Însă cei ce s-au opus adevărurilor Bisericii, care gândeau ca învăţaţii şi care s-au confirmat în falsităţi, nu şi-au cultivat facultatea raţională, ci doar facultatea lor de a raţiona. În lume se crede că această facultate este raţionalitatea, pe când ea este o facultate separată, căci este abilitatea de a confirma orice doreşte, şi de a vedea falsităţi în loc de adevăruri în lumina ideilor preconcepute. Asemenea persoane nu pot fi niciodată făcute să recunoască adevărul, căci acesta nu poate fi văzut în lumina falsităţii, ci doar falsitatea poate fi văzută în lumina adevărului.

Facultatea raţională a omului e asemenea unei grădini, unui pat de flori sau unei câmpii necultivate: memoria este solul; iar cunoaşterea adevărurilor naturale şi spirituale e sămânţa. Lumina şi căldura soarelui o fac să crească, iar fără de ele nu există germinaţie. La fel se întâmplă şi cu mintea dacă lumina raiului care e Adevăr Divin şi căldura raiului care e Dragoste Divină nu sunt primite; doar prin ele poate exista facultatea raţională. Îngerii suferă enorm că atâţia învăţaţi atribuie toate lucrurile naturii, închizându-şi astfel mintea interioară, încât nu vor putea vedea nimic despre adevăr în lumina adevărului, care e lumina cerească. În cealaltă viaţă aceşti oameni sunt lipsiţi de facultatea de a raţiona, pentru a nu semăna falsităţile în rândul oamenilor buni şi simpli, prin argumentele lor, şi a nu îi seduce în acest mod, fiind trimişi în locuri pustii.

465. Un anumit spirit s-a simţit indignat că nu-şi poate aminti multe lucruri din cele pe care le cunoscuse în viaţa trupului, îndurerat de pierderea unei plăceri de care s-a bucurat atât de mult; însă i s-a spus că nu a pierdut nimic; că încă ştie fiecare lucru, dar că în lumea în care se află acum nu îi este permis să îşi amintească acel gen de lucruri; că îi este de ajuns acum să poată gândi şi vorbi mult mai bine şi mai perfect, fără a-şi cufunda facultatea raţională, cum obişnuia, în lucruri materiale şi corporale, impure şi întunecate, care nu sunt de nici un folos în împărăţia în care a ajuns; apoi că încă posedă toate lucrurile necesare pentru a-şi obţine foloasele vieţii eterne, că doar în acest fel poate deveni fericit şi binecuvântat; şi că, în consecinţă, e doar ignoranţă în a crede că în această împărăţie inteligenţa piere o dată cu în-

depărtarea şi dezactivarea lucrurilor materiale din memorie; căci adevărul este că în măsura în care mintea poate fi retrasă dintre lucrurile senzitive ale omului exterior sau ale trupului, el se ridică la lucrurile spirituale şi cereşti.

466. Caracterul celor două memorii e câteodată vizibil în cealaltă viață prin forme nemaivăzute în altă parte; căci multe lucruri devin acolo vizibile, lucruri care la om abia pot fi concepute în idee. Memoria exterioară apare ca pielea tăbăcită, iar cea interioară ca o substanță medulară asemenea creierului uman; iar după acestea se poate cunoaşte caracterul lor. La cei ce nu şi-au cultivat memoria în timpul vieții trupeşti, neglijându-şi facultatea rațională, calozitatea apare în interior tare şi înghesuită, ca şi cum ar fi formată din tendoane. La cei ce şi-au umplut memoria cu falsități apare poroasă şi aspră, datorită masei dezordonate de lucruri din ea. La cei ce şi-au cultivat memoria din dragostea de sine şi de lume, apare încleiată şi osificată. La cei ce doreau să pătrundă misterele Divine prin intermediul învățăturii, în special prin cea filosofică, şi care nu ar crede până ce nu ar fi convinşi prin dovezi, memoria apare întunecată şi de o asemenea natură încât absoarbe razele luminii şi le transformă în întuneric. La cei ce au fost vicleni şi prefăcuți apare osoasă şi tare ca lemnul, reflectând razele de lumină; însă la cei ce au trăit în binele dragostei şi în adevărurile credinței nu apare nici o calozitate, căci memoria lor interioară transmite razele de lumină celei exterioare; iar razele ajung să se sfârşească în obiectele sau în ideile sale, ca bază sau fundație a lor, găsind acolo receptaculi încântători; căci memoria exterioară este ultimul plan de ordine în care, atunci când bunătatea şi adevărul sunt prezente, lucrurile spirituale şi cereşti se sfârşesc domol şi îşi găsesc locul.

467. Oamenii ce trăiesc în dragostea pentru Dumnezeu şi în mila pentru aproape poartă în ei pe când trăiesc în lume inteligența şi înțelepciunea angelică; însă acestea sunt conservate în cele mai adânci părți ale memoriei interioare. Inteligența şi înțelepciunea nu pot fi deloc percepute de ei până ce nu înlătură lucrurile trupeşti. Atunci memoria naturală devine inactivă, iar ei se trezesc în memoria interioară, iar mai apoi în însăşi memoria angelică.

468. Acum va fi explicat pe scurt cum poate fi cultivată facultatea rațională. O facultate rațională genuină e formată prin adevăr şi nu prin falsitate; căci tot ceea ce e format prin falsitate e irațional. Există trei feluri de adevăr: civic, moral şi spiritual. Adevărurile civice sunt legate de problemele de judecată şi de guvernare ale regatelor; iar în general de justiție şi echitate. Adevărurile morale sunt legate de problemele vieții individuale în ceea ce priveşte traiul în comun şi relațiile sociale; în general, de sinceritate şi devotament, iar în particular de fapte virtuoase de toate felurile. Însă adevărurile spirituale sunt legate de lucrurile raiului şi ale Bisericii; iar în general de binele dragostei şi de adevărul credinței. Există trei grade ale vieții în fiecare om (n. 267). Facultatea rațională e deschisă în cel dintâi grad de adevărul civic, în cel de-al doilea de adevărul moral şi în cel de-al treilea grad de adevărul spiritual. Dar trebuie notat că facultatea rațională nu e formată şi dezvoltată doar printr-o cunoaştere a acestor adevăruri, ci printr-o viață trăită în acord cu ele, ceea ce înseamnă a le iubi din sentimente spirituale. A iubi adevărul din sentimente spirituale înseamnă a iubi justiția şi echitatea, sinceritatea şi devotamentul, şi bunătatea şi adevărul doar pentru ele. Iar a trăi în acord cu ele şi a le iubi din sentimente corporale înseamnă a le iubi din dragoste de sine, de reputație, de onoruri şi de câştig. Astfel, în măsura în care un om iubeşte aceste adevăruri din sentimente corporale, el nu reuşeşte să devină rațional, pentru că nu le iubeşte cu adevărat, ci se iubeşte doar pe sine; iar adevărurile sunt făcute să îl slujească la fel cum servitorii îşi slujesc stăpânul; iar când adevărurile devin sclave, ele nici nu intră în om, nici nu dezvoltă vreun grad al vieții lui, nici măcar pe primul; ci rămân doar în memorie ca şi cunoaştere exterioară într-o formă materială, şi acolo se unesc cu dragostea de sine, care e dragoste corporală.

Modul în care omul devine rațional e evident acum, adică e limpede cum devine el rațional în cel de-al treilea grad prin dragostea spirituală de bine şi adevăr ce e legată de rai şi

de Biserică; în cel de-al doilea grad prin dragostea de sinceritate şi devotament; iar în cel dintâi grad prin dragostea de dreptate şi echitate. Ultimele două devin şi ele spirituale când dragostea spirituală de bine şi adevăr se revarsă în ele, le uneşte şi *creează* în ele propria-i asemănare.

469. Spiritele şi îngerii au memorie la fel ca şi oamenii; căci tot ce aud, văd, gândesc, voiesc şi fac rămâne în ei, memoria fiind mijlocul prin care facultatea lor raţională e cultivată continuu în eternitate. Astfel, spiritele şi îngerii, asemenea oamenilor, avansează în inteligenţă şi în înţelepciune prin intermediul cunoaşterii adevărului şi binelui. Tot experienţa m-a învăţat că îngerii şi spiritele au memorie; căci atunci când erau cu alte spirite am văzut cum îşi aduc la suprafaţă din memorie tot ceea ce gândiseră sau făcuseră vreodată, în public sau în intimitate; şi am mai văzut că cei a căror bunătate simplă le permitea într-o anumită măsură să accepte adevărul, erau umpluţi cu cunoaştere şi inteligenţă, şi erau mai apoi duşi în rai.

Însă trebuie înţeles că ei nu sunt niciodată umpluţi cu cunoaştere şi deci cu inteligenţă peste gradul de sentimente pentru bine şi adevăr la care au ajuns în lume; căci sentimentele fiecărui spirit şi înger rămân, în toate privinţele, la fel cum au fost în lume, iar mai târziu sunt amplificate şi perfecţionate în eternitate. Nu există nimic care să nu poată fi amplificat în eternitate; căci toate lucrurile sunt capabile de modificări infinite şi pot fi astfel îmbogăţite în multe feluri, pot fi multiplicate şi pot fi făcute roditoare; nu există nici o limitare pentru un lucru bun deoarece se naşte din El, care e infinit. Se poate vedea în capitolele despre înţelepciunea îngerilor din rai (n. 265-275) că spiritele şi îngerii sunt necontenit perfecţionaţi în inteligentă şi în înţelepciune prin cunoaşterea adevărului şi a binelui; de asemenea şi în capitolele despre păgâni şi popoarele din afara Bisericii (n. 318-328); şi despre copiii din rai (n. 329-345); şi că acest lucru e efectuat în funcţie de gradul sentimentelor pentru bine şi adevăr cu care au trăit în lume, însă nu mai departe de acel grad (n. 349).

Stadiul unui om după moarte e determinat de viaţa dusă de el în lume

470. Faptul că viaţa omului rămâne în el după moarte îi este cunoscut fiecărui creştin din *Cuvânt,* căci acolo se spune, în multe pasaje, că omul va fi judecat şi răsplătit după faptele şi lucrările sale; şi toţi cei al căror gând e influenţat de adevărul şi binele genuin, văd că cel ce a dus o viaţă bună merge în rai şi cel ce a dus o viaţă rea merge în iad. Totuşi, cel ce trăieşte în rău nu vrea să creadă că stadiul lui după moarte e determinat de viaţa dusă de el în lume; căci el crede, mai ales când e bolnav, că raiul e dăruit fiecăruia doar din milă pură, indiferent de viaţa sa, şi că mila îi va fi arătată în funcţie de credinţa sa, pe care o priveşte ca pe ceva distinct de viaţă.

471. Că omul va fi judecat şi răsplătit după faptele şi lucrările sale, e spus în multe pasaje ale *Cuvântului,* şi pe unele dintre ele le voi cita aici: „***Căci Fiul Omului are să vină în slava Tatălui Său, cu sfinţii săi, şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui***” (Matei 17: 27). „***Binecuvântaţi sunt morţii cei ce mor întru Dumnezeu: Da, a spus spiritul, ei se vor putea odihni de la muncile lor, faptele lor îi urmează***” (Rev. 14: 13). „***Voi împărţi la fiecare după faptele lui***” (Rev. 2: 23). „***I-am văzut pe morţi, mici şi mari, stând în faţa Domnului; şi cărţile erau deschise; iară morţii au fost judecaţi din acele lucruri scrise în cărţi după faptele lor. Marea şi-a dat morţii ce erau în ea; iar moartea şi iadul i-au adus pe cei ce erau acolo; şi fiecare om a fost judecat după faptele sale***” (Rev. 20: 12, 13). „***Mă voi coborî; şi răsplata mea e în mine; să o dau fiecăruia după faptele lui***” (Rev. 22: 12). „***De aceea, pe orişicine aude aceste cuvinte ale Mele şi le face, îl voi asemăna cu un om cu judecată; însă orişicine aude aceste cuvinte ale Mele şi nu le face, va fi asemănat cu un om nechibzuit***” (Matei 7: 24, 26). „***Nu orişicine-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, care este în ceruri. Mulţi îmi vor zice în ziua aceea:***

Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Şi n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău? Atunci le voi spune curat: Niciodată nu v-am cunoscut; depărtaţi-vă de la Mine, voi toţi care lucraţi fărădelege" (Matei 7: 21-23). „***Atunci veţi începe să ziceţi: Noi am mâncat şi am băut în faţa Ta şi în ulițele noastre ai învăţat pe norod. Şi El va răspunde: Vă spun că nu ştiu de unde sunteţi; depărtaţi-vă de la Mine, voi toţi lucrătorii fărădelegii!***" (Luca 13: 26, 27). „***Şi le voi răsplăti după faptele şi lucrarea mâinilor lor***" (Ieremia 25: 14). „***Tu ai ochii deschişi asupra tuturor căilor copiilor oamenilor, ca să dai fiecăruia după căile lui, după rodul faptelor lui***" (Ieremia 32: 19). „***Îl voi pedepsi după umbletele lui, şi-l voi răsplăti după faptele lui***" (Osea 4: 9). „***Domnul oştirilor ne-a făcut cum hotărâse să ne facă, după căile şi faptele noastre!***" (Zaharia 1: 6). Când Dumnezeu prooroceşte despre Judecata de Apoi, nu vorbeşte despre nimic altceva decât despre fapte, spunând ca cei ce au făcut fapte bune vor intra în viaţa eternă, iar cei ce au făcut rele vor fi osândiţi, ca în Matei (25: 31-46), şi în multe alte pasaje care vorbesc despre mântuirea şi osândirea omului. E evident că faptele şi lucrările reprezintă viaţa exterioară a omului şi că trăsăturile vieţii sale lăuntrice sunt revelate prin acestea.

472. Însă faptele şi lucrările nu sunt fapte şi lucrări cum apar doar în forma exterioară, ci şi cum apar în forma lor lăuntrică; căci e binecunoscut faptul că toate faptele şi lucrările pornesc din voinţa şi din gândul omului; altfel ar fi asemenea mişcărilor automate sau imaginilor. Aşadar o faptă sau o lucrare, privită în sine, e doar un efect ce îşi derivă sufletul şi viaţa din voinţă şi din gând, astfel încât o faptă este voinţă şi gând în efect sau voinţă şi faptă în formă exterioară.

În consecinţă, natura unei fapte sau a unei lucrări e aceeaşi cu cea a voinţei şi a gândului care o produce. Dacă gândul şi voinţa sunt bune, faptele şi lucrările sunt bune; dar dacă gândul şi voinţa sunt rele, faptele şi lucrările vor fi şi ele rele, deşi în exterior pot părea la fel ca primele. O mie de oameni pot acţiona la fel, adică pot face o faptă atât de asemănătoare în forma sa exterioară încât diferenţa să nu poată fi observată şi totuşi, văzută în sine, fiecare e diferită de celelalte, pentru că e făcută dintr-un motiv diferit. Spre exemplu, legat de purtarea sinceră şi dreaptă faţă de altul, un om se poate comporta astfel pentru ca, printr-o brumă de sinceritate şi dreptate, să poată trage foloase pentru sine şi pentru reputaţia lui; un altul se poate comporta astfel de dragul lumii sau al câştigului; un al treilea pentru o răsplată sau o recompensă; un al patrulea de dragul prieteniei; un al cincilea din teamă de lege sau din teama de a nu-şi pierde reputaţia sau slujba; un al şaselea pentru a-l atrage pe altul de partea sa, deşi nu are dreptate; un al şaptelea pentru a înşela; şi alţii din diferite alte motive. Faptele lor pot părea bune pentru că e bine să acţionezi sincer şi drept faţă de altul, însă totuşi sunt rele deoarece nu sunt făcute din respect pentru sinceritate şi dreptate, nici din dragostea pentru ele, ci din dragoste şi respect pentru sine şi pentru lume; iar sinceritatea şi dreptatea servesc această dragoste egoistă cum îşi servesc slujitorii stăpânul, care îi disprețuieşte şi îi alungă atunci când nu îi mai sunt de folos.

Purtarea, sinceră şi dreaptă a celor ce acţionează din dragostea de sinceritate şi dreptate pare la fel în exterior. Dintre aceştia unii acţionează din adevărul credinţei sau din supunere, căci aşa se porunceşte în *Cuvânt*, unii din binele credinţei sau din conştiinţă, datorită unui motiv religios; unii din binele milei pentru aproape, căci binele aproapelui trebuie ajutat; şi unii din binele dragostei pentru Dumnezeu, deoarece binele trebuie săvârşit doar pentru el şi astfel sinceritatea şi dreptatea trebuie practicate tot pentru ele; pe acestea le iubesc ei căci vin de la Dumnezeu; şi pentru că Sfera Divină ce se naşte din Dumnezeu se află în aceste virtuţi care, privite în sine, sunt în esenţă Divine. Faptele sau lucrările unor asemenea oameni sunt bune în interior şi astfel sunt bune şi în exterior; căci, cum a fost spus mai sus, faptele şi lucrările au acelaşi caracter ca şi gândirea şi voinţa din care pornesc, şi fără de gândire şi voinţă

ele nu sunt deloc fapte şi lucrări, ci doar mişcări neînsufleţite. Din aceste consideraţii se poate vedea ce e spus în *Cuvânt* prin fapte şi lucrări.

473. Cum faptele şi lucrările pornesc din voinţă şi din gând, ele pleacă şi din dragoste şi credinţă şi în consecinţă au acelaşi caracter ca dragostea şi credinţa; căci e acelaşi lucru dacă vorbeşti despre dragostea sau voinţa unui om; şi la fel dacă vorbeşti despre credinţa sau gândul lui deliberat; asta deoarece omul voieşte ceea ce iubeşte şi gândeşte ceea ce crede. Dacă un om iubeşte ceea ce crede şi de asemenea voieşte acel lucru, în măsura în care e capabil, el va acţiona în acord cu ele. Oricine poate vedea că dragostea şi credinţa vieţuiesc în voinţa şi în gândul omului, şi că nu se afla în afara lor, deoarece voinţa e aprinsă de dragoste iar gândul e luminat în ceea ce priveşte credinţa. Aşadar, doar cei ce sunt capabili să gândească înţelept sunt luminaţi, iar după luminare ei gândesc ceea ce e adevărat şi îl doresc sau, ceea ce e acelaşi lucru, cred ceea ce e adevărat şi îl iubesc.

474. Dar trebuie înţeles că voinţa este cea care îl formează pe om şi nu gândul său, decât în măsura în care porneşte din voinţă; sau, ceea ce e acelaşi lucru, dragostea îl formează pe om şi nu credinţa sa, decât în măsura în care porneşte din dragoste; iar faptele sau lucrările pleacă din amândouă, în consecinţă, voinţa sau dragostea este însuşi omul, căci toate lucrurile îşi derivă caracterul din sursa de unde au pornit. A porni înseamnă a fi adus la suprafaţă şi a fi prezentat într-o formă potrivită pentru a putea fi percepută şi văzută.

De aici se poate vedea ce este credinţa atunci când e separată de dragoste, adică se poate vedea că nu e deloc credinţă, ci doar cunoaştere ce nu are în interior viaţă spirituală; şi e limpede ce este o faptă sau o lucrare fără dragoste, adică e clar că nu e o faptă sau o lucrare vie, ci una moartă a cărei aparenţă de viaţă îi este dăruită de dragostea de rău şi de credinţa în falsitate. Aparenta vieţii este ceea ce se numeşte moarte spirituală.

475. Trebuie înţeles mai departe că omul în totalitatea sa e dezvăluit în faptele sau în lucrările lui. Voinţa şi gândul sau dragostea şi credinţa, care nu sunt acte ale minţii, nu sunt desăvârşite până ce nu îşi găsesc expresia în fapte sau în lucrări, care sunt acte exterioare; acestea fiind lucrurile ultime în care voinţa şi gândul se sfârşesc şi fără de care ar fi incomplete, neavând manifestare, adică nefiind cu adevărat o parte din om. A gândi şi a voi fără a acţiona în consecinţă când e posibil, e asemenea unei flăcări ce piere într-un vas închis; sau asemenea seminţei aruncate pe nisip, care nu creşte ci îşi pierde puterea de germinaţie şi moare. Însă a gândi, a voi şi a acţiona în consecinţă e asemenea unei flăcări ce emite căldură şi lumină în jur; sau ca o sămânţă cultivată în pământ, care creşte devenind un copac sau o floare şi care trăieşte. Oricine poate şti că a voi şi a nu acţiona în consecinţă atunci când e posibil nu e deloc voinţă; şi că a iubi şi a nu face bine când se poate face nu e deloc dragoste, ci e doar a gândi ceea ce voieşte sau iubeşte un om; deci e mai mult gând abstract care dispare şi piere. Dragostea şi voinţa sunt însuşi sufletul unei fapte sau al unei lucrări şi sunt întrupate în acţiunile sincere şi drepte. Trupul spiritual sau trupul spiritului unui om nu are altă origine; căci e format doar prin ceea ce face un om din dragoste sau voinţa lui (n. 463). Într-un cuvânt, toate lucrurile ce ţin de om şi de spiritul său sunt dezvăluite în faptele sau în lucrările lui.

476. Din aceste consideraţii ar trebui acum să fie limpede ce este viaţa care rămâne în om după moarte, adică dragostea şi voinţa lui, însă cele active; şi deci că aceasta constă în faptele şi lucrările lui, deoarece ele conţin în sine toate lucrurile dragostei şi credinţei omului.

477. Dragostea călăuzitoare a omului rămâne în el şi după moarte şi nu e niciodată schimbată. Fiecare om are multe iubiri, dar totuşi toate se leagă de dragostea lui călăuzitoare şi fac una cu aceasta, sau o compun. Tot ceea ce ţine de voinţă şi e în acord cu dragostea călăuzitoare se numeşte tot dragoste, pentru că e un lucru iubit. Aceste iubiri sunt lăuntrice sau exterioare, unele fiind unite direct cu dragostea călăuzitoare iar altele indirect; unele sunt mai aproape de ea, altele mai departe, pe când unele sunt subordonate în diferite moduri. Luate împreună, ele constituie o împărăţie, aceasta fiind ordinea în care sunt aranjate în om, deşi el

nu ştie nimic despre asta. În cealaltă viaţă, îi este arătat ceva din această ordine, căci atunci gândurile şi sentimentele sale se difuzează în jur după ordinea stabilită între diferitele sale iubiri. Acestea se difuzează în societăţile angelice dacă dragostea sa călăuzitoare e formată din iubiri cereşti; şi în societăţile infernale dacă e formată din iubiri infernale. Că toate gândurile şi sentimentele spiritelor şi ale îngerilor sunt difuzate în diferite societăţi se poate vedea mai sus în capitolul despre înţelepciunea îngerilor din rai; şi în acela despre forma raiului, în acord cu care există întreaga uniune şi comunitate a vieţii de acolo.

478. Ceea ce s-a spus e legat doar de gândul omului raţional, dar pentru a fi expus şi din perspectiva percepţiei senzoriale voi menţiona câteva experienţe pentru ilustrare şi confirmare.

(i) Omul este după moarte propria-i dragoste sau propria-i credinţă.

(ii) Caracterul omului e în eternitate acelaşi ca cel al voinţei sau al dragostei sale călăuzitoare.

(iii) Omul a cărui dragoste este celestă şi spirituală merge în rai şi omul a cărui dragoste e corporală şi lumească iar nu cerească şi spirituală merge în iad.

(iv) Singura credinţă tolerată este credinţa derivată din dragostea cerească.

(v) Doar dragostea în act, adică însăşi viaţa omului, este tolerată.

479. (i) *Omul este după moarte propria-i dragoste sau propria-i credinţă.* Acest lucru mi-a fost dovedit de multă experienţă. Întregul rai e împărţit în societăţi după diferenţele dintre dragostea lor de bine; şi fiecare spirit care e luat în rai şi care devine înger e adus în acea societate unde predomină o dragoste ca a sa. Când ajunge acolo el se simte ca şi cum ar fi acasă, în casa în care s-a născut; din acest sentiment, îngerul se împrieteneşte cu cei asemeni lui. Când părăseşte acea societate şi merge în alta, el simte tot timpul un fel de rezistenţă şi o dorinţă de a se întoarce la cei ce sunt ca el, şi deci la dragostea sa călăuzitoare. Toate legăturile unuia cu celălalt sunt făcute în rai în acest mod, şi tot aşa în iad, unde legăturile se formează după iubirile ce sunt opuse iubirilor cereşti. Se poate vedea mai sus (n. 41-50 şi n. 200-212), că raiul e compus din societăţi şi tot aşa şi iadul, şi că toate sunt distincte în funcţie de diferenţele de dragoste.

Că, după moarte, omul este propria lui dragoste, se poate vedea din faptul că ceea ce nu îl face una cu dragostea sa călăuzitoare e separat şi deci îndepărtat de el. Dacă este un spirit bun, toate lucrurile discordante şi nepotrivite sunt separate şi îndepărtate de el, fiind astfel adus în propria sa dragoste. Asta se întâmplă atunci când omul, ca spirit, e adus în cel de-al treilea stadiu, despre care se va vorbi imediat. Când acest lucru e înfăptuit, el îşi întoarce constant faţa spre propria-i dragoste, care se află întotdeauna înaintea ochilor săi, indiferent de direcţia în care s-ar îndrepta (n. 123, 124).

Toate spiritele pot fi conduse după dorinţă, însă cu condiţia de a se menţine în dragostea lor călăuzitoare; căci sunt incapabile de rezistenţă oricât de limpede ar vedea ce se întâmplă şi oricât de mult ar vrea să reziste. Încercarea pentru a se vedea dacă spiritele pot acţiona într-o anumită măsură împotriva dragostei lor călăuzitoare a fost des făcută, însă au încercat în van. Dragostea lor e ca un lanţ sau ca o frânghie legată în jurul lor cu ajutorul căreia pot fi dirijate, dar din care nu se pot elibera. La fel se întâmplă şi cu oamenii din lume; căci propria lor dragoste îi conduce, iar prin intermediul dragostei lor ei sunt conduşi de alţii; însă ea e mult mai puternică atunci când devin spirite, pentru că nu li se permite să arate o altă dragoste sau să imite ceva ce nu le aparţine.

Toate relaţiile din cealaltă viaţă dovedesc că spiritul omului este dragostea lui călăuzitoare; căci în măsura în care cineva acţionează sau vorbeşte în acord cu dragostea altuia, la cel din urmă se văd limpede trăsături distincte, voioase şi pline de viaţă; dar în măsura în care cineva acţionează şi vorbeşte în opoziţie cu dragostea altuia, trăsăturile celuilalt încep să se schimbe, să se întunece şi să devină mai palide, până ce acesta va dispărea în totalitate, ca şi

când n-ar fi fost niciodată acolo. M-am întrebat de multe ori dacă acest lucru se întâmplă chiar aşa, căci nimic asemănător nu are loc în lume; dar mi s-a spus că la fel se întâmplă şi cu spiritul omului; căci atunci când e înstrăinat de altul, acesta piere din raza sa vizuală.

O altă dovadă că spiritul este dragostea călăuzitoare este faptul că fiecare spirit primeşte cu aviditate şi îşi însuşeşte orice lucru ce e în acord cu dragostea lui şi respinge şi repudiază tot ce nu e în acord cu ea. Dragostea călăuzitoare a fiecăruia e ca lemnul spongios şi poros, care îmbibă substanţele ce îl ajută la creştere şi care le respinge pe celelalte. E dealtfel şi ca animalele de mai multe feluri, care îşi cunosc hrana nimerită, care caută lucrurile ce se potrivesc cu natura lor şi evită lucrurile necorespunzătoare; căci fiecare dragoste doreşte să se hrănească cu ceea ce o împrospătează, dragostea rea dorind falsităţile, iar cea bună adevărurile. Am văzut uneori spirite simple şi bune care doreau să-i instruiască pe cei răi în bunătate şi adevăr; însă aceştia au fugit de instrucţie, iar când au ajuns între ai lor au preluat cu mare plăcere falsităţile ce erau în acord cu dragostea lor. Am mai văzut spirite bune vorbind între ele despre adevăruri, iar cei buni care erau prezenţi au ascultat entuziasmaţi conversaţia, pe când cei răi, care erau şi ei prezenţi, nu i-au dat nici o atenţie, ca şi cum nu ar fi auzit nimic.

În lumea spiritelor se pot vedea poteci, unele ce duc în rai iar altele în iad, fiecare către o anumită societate. Spiritele bune calcă numai pe cele ce duc spre rai, către societatea al cărei bine e în acord cu dragostea lor, şi nu pot vedea cărările ce duc în altă parte. Însă spiritele rele nu păşesc decât pe potecile ce duc spre iad, către societatea al cărei rău e în acord cu dragostea lor, şi nu pot vedea altele; şi chiar de le-ar vedea nu vor păşi pe ele. Asemenea cărări apar în lumea spirituală în mod real, corespunzând cu adevărurile sau cu falsităţile, şi de aceea, în *Cuvânt,* potecile semnifică adevăruri sau falsităţi. Această evidenţă luată din experienţă confirmă ceea ce a fost spus mai sus întemeindu-se pe raţiune, anume că fiecare om este, după moarte, propria sa dragoste şi propria-i voinţă. Spun propria-i voinţă pentru că voinţa fiecăruia este dragostea sa.

480. (ii) *Caracterul omului e în eternitate acelaşi ca cel al voinţei sau al dragostei sale călăuzitoare.* Şi acest lucru mi-a fost dovedit printr-o bogată experienţă. Mi s-a permis să vorbesc cu spirite care au trăit cu două mii de ani în urmă şi ale căror vieţi îmi erau cunoscute după cum au fost descrise în istorie. Am descoperit că erau la fel cum fuseseră atunci, potrivindu-se exact cu descrierea lor; aşadar dragostea care le-a imprimat şi le-a ordonat viaţa era încă aceeaşi. Erau alţii care au trăit cu o mie şapte sute de ani înainte şi care sunt cunoscuţi în istorie; alţii care au trăit acum patru sute de ani; alţii care au trăit acum trei sute de ani şi aşa mai departe, cu care mi s-a permis să vorbesc, şi am văzut că aceleaşi sentimente încă îi mai conduc, cu nici o diferenţă decât că încântările dragostei lor au fost transformate în încântări spirituale corespunzătoare. Îngerii au spus că viaţa dragostei călăuzitoare nu e niciodată schimbată pentru că fiecare este propria sa dragoste, şi astfel, a schimba dragostea călăuzitoare a unui spirit ar însenina să-l lipseşti de viaţa lui, sau să-l anihilezi. Au spus că motivul acestui lucru este că omul, după moarte, nu mai poate fi reformat prin instruire, aşa cum poate fi în lume, deoarece planul ultim, format din cunoaştere şi din sentimente naturale, e atunci inactiv şi, nefiind spiritual, nu poate fi deschis (n. 464); regiunile lăuntrice ale minţii şi ale naturii odihnesc pe acel plan precum o casă pe fundaţia sa; şi astfel, omul rămâne în eternitate aşa cum a fost viaţa dragostei sale în lume. Îngerii sunt foarte uimiţi că oamenii nu ştiu că trăsăturile fiecăruia sunt determinate de dragostea călăuzitoare; şi că mulţi cred că pot fi mântuiţi printr-un act de milă necondiţionată şi doar prin credinţă, indiferent de caracterul vieţii lor; şi că oamenii nu ştiu că mila Divină operează prin mijloace şi că a obţine mila înseamnă a te lăsa condus de către Dumnezeu, atât în lume cât şi mai apoi, în eternitate, şi că prin mila Divină sunt conduşi cei care nu trăiesc în rău; şi în ultimul rând îngerii sunt uimiţi că oamenii nu ştiu că credinţa este afecţiunea pentru adevăr ce porneşte din dragostea cerească, care se revarsă din Dumnezeu.

481. (iii) *Omul a cărui dragoste este celestă şi spirituală merge în rai şi omul a cărui dragoste e corporală şi lumească, iar nu cerească şi spirituală merge în iad.* Acest lucru mi-a fost dovedit de către toți cei pe care i-am văzut duşi în rai sau aruncați în iad; căci cei ce au fost duşi în rai au dus o viață de dragoste cerească şi spirituală, iar cei ce au fost aruncați în iad au dus o viață de dragoste corporală şi lumească. Dragostea cerească înseamnă a iubi ceea ce este bun, drept şi sincer, doar pentru ceea ce sunt ele, şi a făptui în acord cu această dragoste; iar cei a căror dragoste este de aşa natură duc o viață cerească de bunătate, sinceritate şi dreptate. Cei ce iubesc toate lucrurile bune, sincere şi drepte doar pentru ceea ce sunt ele şi îşi ordonează viețile şi faptele după ele, îl iubesc pe Dumnezeu mai presus de toate, căci toată bunătatea, sinceritatea şi dreptatea vin de la El; şi de asemenea îşi iubesc şi aproapele, deoarece toate aceste lucruri reprezintă aproapele ce trebuie iubit, însă dragostea corporală înseamnă a iubi ceea ce e bun, sincer şi drept, nu pentru că este astfel, ci pentru sine, deoarece reputația, onoarea şi câştigul se obțin în acest mod. Aceşti oameni nu-l văd pe Dumnezeu şi pe aproape în ceea ce este bun, sincer şi drept, ci pe sine şi lumea, şi se bucură să înşele; iar bunătatea, sinceritatea şi dreptatea aparente, ce izvorăsc din înşelăciune, sunt în adevăr răutate, nesinceritate şi nedreptate, iar acestea sunt lucrurile pe care ei le iubesc în prefăcătoria lor de bunătate.

Cum viața fiecăruia e determinată de diferite feluri de dragoste, caracterul omului e cercetat după moarte imediat ce pătrunde în lumea spiritelor, şi este atunci unit cu cei a căror dragoste e similară cu a lui proprie; cei a căror dragoste e cerească sunt uniți cu îngerii, iar cei a căror dragoste e corporală sunt uniți cu spiritele iadului. După ce au trecut prin primul şi prin cel de-al doilea stadiu cele două clase sunt astfel separate încât nu se vor mai vedea sau cunoaşte niciodată; căci fiecare devine propria sa dragoste, nu doar în ceea ce priveşte mintea interioară ci şi cea exterioară, care e legată de față, trup şi vorbire; aşadar fiecare devine imaginea propriei sale iubiri, chiar şi în forma exterioară. Cei a căror dragoste e corporală apar cenuşii, întunecați, negri şi deformați, iar cei a căror dragoste e cerească apar voioşi, strălucitori, neprihăniți şi frumoşi. Aceste două clase sunt tot atât de diferite şi în privința gândurilor şi sentimentelor; cei a căror dragoste este cerească sunt inteligenți şi înțelepți; iar cei a căror dragoste e corporală sunt proşti şi idioți.

Când e permis să se privească spre regiunile lăuntrice şi spre cele exterioare unde trăiesc gândul şi sentimentele celor a căror dragoste e cerească, regiunile lăuntrice apar pline de lumină, câteodată chiar înflăcărate iar regiunile exterioare poartă diverse culori minunate asemenea curcubeului; însă mintea interioară a celora căror dragoste e corporală apare ca ceva negru, deoarece e închisă, iar mintea interioară a unora pare plină de un foc întunecat; acestea sunt persoanele care în interior au întreținut o continuă înşelăciune; şi mintea lor exterioară are o culoare murdară, greu de privit. Ar trebui săzdit în minte că regiunile lăuntrice şi cele exterioare ale mintii şi ale predispoziției devin vizibile în lumea spirituală oricând îl mulțumeşte pe Dumnezeu.

Cei a căror dragoste e corporală nu văd nimic în lumina raiului, căci pentru ei lumina raiului este un întuneric dens; însă lumina iadului, asemenea luminii produsă de cărbunii aprinşi, le pare o lumină limpede. Mai mult, în lumina raiului vederea lor lăuntrică e orbită într-o aşa măsură încât înnebunesc; astfel ei evită acea lumină şi se ascund în văgăuni şi în caverne, la o adâncime proporțională cu falsitatea ce se revarsă din răul lor. Însă în ceea ce-i priveşte pe cei a căror dragoste e cerească, cu cât mai intensă şi mai adâncă este lumina în care ajung, cu atât mai ascuțită este vederea lor, cu atât mai frumoase le par toate lucrurile, şi cu atât mai înțelepți şi mai inteligenți devin în percepția adevărului.

Celor a căror dragoste e corporală le este imposibil să trăiască în căldura raiului, căci căldura raiului este dragoste cerească; însă ei pot trăi în căldura iadului, care este dragostea furiei împotriva celor ce nu li se supun. Disprețul față de ceilalți, ura, rea-voința şi răzbunarea

sunt plăcerile acelei iubiri, iar aceste plăceri constituie însăşi viaţa lor; ei nu ştiu ce înseamnă a face bine dintr-un motiv bun şi doar pentru bine, ştiind doar ce înseamnă a trage foloase dintr-un motiv rău şi doar pentru rău.

Astfel, cei a căror dragoste e corporală sunt incapabili să respire în rai, căci atunci când un spirit rău e dus acolo, abia îşi trage răsuflarea asemenea unui om care se zbate într-un concurs; dar cei a căror dragoste e cerească respiră mai liber şi au o viaţă mai plină pe măsură ce raiul îi influenţează mai profund. De aici e evident că dragostea cerească şi spirituală formează raiul în om, căci toate lucrurile din rai sunt înscrise în acea dragoste; de asemenea că dragostea corporală şi lumească, lipsită de dragoste cerească şi spirituală, formează iadul în om, căci toate lucrurile din iad sunt înscrise în acea dragoste. Prin urmare, cel a cărui dragoste e cerească şi spirituală merge în rai. Iar cel a cărui dragoste e corporală şi lumească şi e lipsită de dragoste cerească şi spirituală, merge în iad.

482. (iv) *Singura credinţă tolerată este credinţa derivată din dragostea cerească.* Acest lucru mi-a fost dezvăluit prin atâta experienţă încât, dacă toate lucrurile pe care le-am văzut şi auzit legate de acest subiect ar fi menţionate aici, ar umple un volum întreg. Pot mărturisi că nu există nici o credinţă şi nici nu ar putea exista vreuna la cei a căror dragoste e corporală şi lumească şi e lipsită de lucrurile cereşti şi spirituale; şi că astfel de oameni nu au nimic decât cunoaştere sau, mai repede, o convingere că un lucru e adevărat pentru că serveşte scopului dragostei lor. Mulţi care au crezut că au credinţă au fost aduşi între cei care aveau cu adevărat credinţă şi, existând o comunicare a gândului între ei, cei din urmă au simţit că primii nu aveau credinţă deloc. Tot aceştia au admis mai apoi că doar o credinţă în adevăr şi în *Cuvânt* nu este credinţă; şi că credinţa înseamnă a iubi adevărul dintr-o dragoste cerească, şi a voi şi a acţiona în acord cu ea, din sentimente lăuntrice. S-a arătat că acea convingere a lor pe care o numeau credinţă era ca lumina iernii în care, fiind lipsită de căldură, toate lucrurile de pe pământ, prinse de îngheţ, zac amorţite sub zăpadă. Din acest motiv, lumina unei asemenea credinţe nu numai că se topeşte imediat ce razele luminii cereşti strălucesc deasupra ei, ci devine chiar un întuneric dens, în care nimeni nu se poate vedea pe sine; iar atunci şi mintea se întunecă într-atât, încât ei nu mai înţeleg nimic; iar mai apoi înnebunesc cu atâtea falsităţi. Astfel, asemenea oameni sunt lipsiţi de toate adevărurile pe care le-au învăţat din *Cuvânt* şi din doctrina Bisericii, şi pe care le-au numit adevăruri ale credinţei lor, iar în loc sunt umpluţi cu fiecare falsitate ce e în acord cu răul vieţii lor; căci toţi sunt absorbiţi în propria lor dragoste şi în falsităţile corespunzătoare, iar atunci, ura lor repudiază şi alungă adevărurile pentru că apar respingătoare în faţa falsităţilor răului lor. Acest lucru îl pot mărturisi din întreaga mea experienţă a raiului şi a iadului, anume că toţi cei care şi-au făcut din doctrină doar o profesie de credinţă şi care au dus o viaţă rea, se află acum în iad. I-am văzut cum erau alungaţi într-acolo cu miile, dar legat de ei vezi lucrarea *Judecata de apoi şi distrugerea Babilonului.*

483. (v) *Doar dragostea în act, adică însăşi viaţa omului, este tolerată.* Aceasta este o concluzie ce urmează cu necesitate din ceea ce a fost arătat din experienţă şi din ceea ce a fost spus despre fapte şi lucrări. Lucrările şi faptele omului sunt dragostea sa în act.

484. Trebuie înţeles că toate lucrările şi faptele ţin de viaţa morală şi civică, şi astfel se leagă de ceea ce e sincer şi drept, onest şi echitabil; ceea ce e sincer şi drept ţine de viaţa morală, iar ceea ce e onest şi echitabil de viaţa civică. Dragostea din care sunt făcute faptele este fie cerească, fie infernală. Lucrările şi faptele vieţii morale şi civice sunt cereşti dacă sunt făcute din dragoste cerească; pentru că ceea ce e astfel săvârşit vine de la Dumnezeu şi deci e bun. Însă faptele şi lucrările vieţii morale şi civice sunt infernale dacă sunt făcute din dragoste infernală; căci tot ceea ce e făcut din această dragoste, care e dragoste de sine şi de lume, vine din om şi este deci în sine rău; deoarece omul, văzut în sine, adică în eul său, nu e nimic altceva decât rău.

Încântările vieţii fiecăruia sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare

485. În capitolul anterior a fost arătat că sentimentele principale sau dragostea călăuzitoare rămân în fiecare pentru eternitate; acum se va arăta că încântările acelor sentimente sau acelei iubiri se preschimbă în încântări corespunzătoare, adică în încântări spirituale ce corespund încântărilor naturale. Că cele din urmă se transformă în încântări spirituale se poate observa din faptul că omul, atâta timp cât trăieşte în trupul lui pământesc se află în lumea naturală, iar când îl părăseşte ajunge în lumea spirituală şi îmbracă un trup spiritual. Că îngerii şi oamenii au după moarte o formă umană perfectă şi că trupurile cu care sunt îmbrăcaţi sunt spirituale se poate vedea mai sus (n. 73-77; şi n. 453-460), şi de asemenea se poate vedea ce este corespondenta lucrurilor spirituale cu cele naturale (n. 87-115).

486. Toate încântările omului aparţin dragostei sale călăuzitoare, căci un om simte ca fiind încântător doar ceea ce iubeşte, iar ceea ce iubeşte mai presus de toate lucrurile e în mod deosebit încântător pentru el; căci e acelaşi lucru dacă spui dragoste călăuzitoare sau ceea ce e iubit mai presus de toate lucrurile. Aceste încântări sunt variate. În general există tot atâtea încântări câte iubiri călăuzitoare şi deci atâtea câţi oameni, spirite şi îngeri există; căci dragostea călăuzitoare a unuia nu e niciodată la fel ca a altuia. Tot aşa nimeni nu are o faţă exact la fel ca altul; căci faţa este o imagine a minţii şi în lumea spirituală este o imagine a dragostei călăuzitoare.

În particular, încântările fiecăruia sunt de o varietate infinită, iar o încântare nu poate fi similară sau identică cu alta, fie că urmează una după alta sau există împreună în acelaşi timp; căci una nu e niciodată la fel ca alta. Oricum, încântările fiecărui om sunt legate de unica sa dragoste călăuzitoare; căci o compun şi deci sunt una cu ea. La fel, în general, toate încântările sunt legate de unica dragoste călăuzitoare universală, care în rai este dragostea pentru Dumnezeu, iar în iad dragoste de sine.

487. Doar ştiinţa corespondenţelor poate dezvălui natura şi calitatea încântărilor spirituale în care se transformă încântările naturale ale fiecăruia după moarte. Ştiinţa corespondenţelor ne învaţă, în general, că nimic natural nu există fără ceva spiritual care să-i corespundă şi de asemenea, în particular, ce este şi ce natură are lucrul care îi corespunde. Astfel, cel ce posedă această cunoaştere îşi poate da seama care va fi starea lui după moarte, însă doar dacă ştie care îi este propria dragoste şi care este relaţia sa cu dragostea călăuzitoare universală de care sunt legate toate formele de dragoste, cum a fost explicat mai sus.

Însă pentru cei cufundaţi în dragostea de sine, e imposibil să ştie ce este dragostea lor călăuzitoare, pentru că ei iubesc ceea ce le aparţine, iar răul lor îl numesc bine; şi falsităţile ce le suportă relele şi prin care le confirmă, ei le numesc adevăruri. Şi totuşi, dacă ar voi, ar putea afla acest lucru de la alţii mai înţelepţi, căci aceştia văd ceea ce ei nu pot vedea de unii singuri. Acest lucru este oricum imposibil la cei care sunt atât de plini de dragoste de sine încât resping toată învăţătura celor înţelepţi.

Pe de altă parte, cei a căror dragoste e cerească acceptă instrucţiuni şi imediat ce relele moştenite încep să se arate, ei le vor vedea în lumina adevărului, căci adevărurile fac vizibile relele. Oricine poate detecta răul şi falsitatea sa în lumina adevărului; însă nimeni nu poate vedea ce e bine şi adevărat în lumina răului. Asta deoarece falsităţile răului nu sunt decât întuneric şi corespund întunericului. Astfel, cei cufundaţi în falsităţile ridicate din rău sunt asemenea orbilor, care nu văd lucrurile în lumină şi chiar le evită, precum bufniţele, însă adevărurile ce îşi au originea în bine corespund luminii şi sunt cu adevărat în lumină (n. 126-134). Aşadar, cei ce sunt plini de adevăruri ce îşi au originea în bine sunt capabili să vadă, au ochii deschişi şi disting toate lucrurile, fie ele în lumină sau în umbră.

Şi acest lucru mi-a fost dovedit prin experienţă. Îngerii din rai percep limpede relele şi falsităţile ce prind uneori formă în ei şi de asemenea relele şi falsităţile spiritelor care, în lumea spiritelor sunt legate de infernuri; însă spiritele înseşi sunt incapabile să-şi vadă propriile rele şi falsităţi. Ele nu înţeleg ce este binele dragostei cereşti, ce este conştiinţa sau ce sunt sinceritatea şi dreptatea, decât în măsura în care sunt practicate pentru binele propriu; ele nu înţeleg nici ce înseamnă a te lăsa condus de Dumnezeu; ele spun că astfel de lucruri sunt lipsite de orice valoare şi chiar că nu există. Toate acestea au fost spuse pentru ca omul să se examineze şi să recunoască dintre încântările sale caracterul dragostei lui, şi aşa, în măsura în care posedă o cunoaştere a corespondenţelor, să-şi poată cunoaşte stadiul vieţii de după moarte.

488. Cum sunt preschimbate încântările vieţii fiecăruia după moarte în încântări ce le corespund se poate deduce dintr-o ştiinţă a corespondenţelor; dar pentru că acea ştiinţă nu e încă comună, doresc să arunc puţină lumină asupra acestui subiect prin câteva exemple luate din experienţă. Toţi cei a căror viaţă e rea şi care s-au confirmat în falsităţi, împotriva adevărurilor Bisericii, în special cei care au respins *Cuvântul,* au ocolit lumina raiului şi s-au grăbit să pătrundă în caverne cu intrări întunecate şi în crăpăturile din stâncă unde s-au ascuns; şi asta pentru că au iubit falsităţile şi au urât adevărurile, căci astfel de caverne şi crăpături în stâncă corespund falsităţilor, la fel cum lumina corespunde adevărurilor. Lor le place să trăiască acolo şi nu se simt bine în locurile deschise.

Cei care au fost încântaţi de secrete şi comploturi fac acelaşi lucru. Şi ei trăiesc în astfel de caverne sau în încăperi atât de întunecate încât nici măcar nu se pot vedea unul pe celălalt, unde îşi şoptesc pe la colţuri; în aşa ceva s-a preschimbat încântarea dragostei lor.

Unii au studiat ştiinţele cu nici o altă intenţie decât de a dobândi o reputaţie de învăţaţi, necultivându-şi facultatea raţională, ci încărcându-şi memoria doar din mândrie cu tot felul de lucruri. Ei iubesc locurile pustii şi le preferă câmpiilor şi grădinilor, pentru că locurile pustii corespund acestor studii.

Cei ce au fost învăţaţi în doctrinele propriei lor Biserici şi ale altora, dar care nu au aplicat asupra vieţii cunoştinţele pe care le aveau, aleg locuri stâncoase şi trăiesc pe grămezi de pietre, evitând regiunile cultivate, ce le displac.

Cei care au atribuit toate lucrurile naturii şi de asemenea cei care au atribuit toate lucrurile propriei lor prudenţe şi care, prin meşteşuguri variate, s-au ridicat în ranguri de onoare şi au dobândit bogăţii, se dedică în cealaltă viaţă studiului artelor magice, ce reprezintă o abuzare a ordinii Divine, găsind în aceste lucruri cele mai înalte încântări ale vieţii lor.

Cei care au adaptat adevărurile Divine la propria lor dragoste, falsificându-le, iubesc lucrurile urinare, căci acestea corespund încântărilor unei astfel de iubiri.

Cei care au fost avari trăiesc în celule şi iubesc mizeria porcilor şi duhorile asemănătoare cu cele produse de mâncarea nedigerată din stomac.

Cei care şi-au petrecut viaţa doar în plăceri, care au trăit delicat şi care şi-au umplut gura şi stomacul, iubind aceste lucruri ca pe cel mai de preţ bun al vieţii, în viaţa de apoi iubesc bălegarul şi excrementele, în care îşi găsesc încântarea, pentru că asemenea plăceri reprezintă mizerie spirituală. Ei evită locurile curate şi lipsite de mizerie, găsindu-le dezagreabile.

Cei ce au comis adulter trăiesc pe cealaltă lume în bordeluri, unde toate lucrurile sunt vicioase şi murdare; ei iubesc aceste lucruri şi evită casele caste, leşinând dacă se întâmplă să se apropie de ele. Nimic nu le e mai plăcut decât să spargă căsnicii.

Cei care au tânjit după răzbunare şi care astfel au dobândit un caracter sălbatic şi crud, iubesc substanţele cadaverice şi se află în infernurile de acest fel; şi aşa mai departe.

489. Pe de altă parte, încântările celor ce au trăit în lume într-o dragoste cerească sunt transformate în lucruri corespunzătoare cu cele ce există în ceruri din Soarele raiului şi din

lumina acestui Soare; iar această lumină face vizibile obiectele care au ascuns înlăuntrul lor ceea ce este Divin. Lucrurile văzute în această lumină afectează lăuntric mintea îngerilor şi în acelaşi timp, în exterior, trupurile lor. Iar cum lumina Divină care e Adevăr Divin ce se naşte din Dumnezeu se revarsă în minţile deschise de dragostea cerească, ea le revelează în exterior obiecte ce corespund încântărilor dragostei lor. În capitolul asupra reprezentărilor şi aparenţelor în rai (n. 170-176) şi în cel asupra înţelepciunii îngerilor din rai (n. 265-275), s-a arătat că lucrurile ce sunt văzute în rai corespund cu minţile îngerilor sau cu credinţa şi dragostea lor, şi în consecinţă cu inteligenţa şi înţelepciunea lor.

Odată ce am început să conturez acest punct prin exemple şi dorind să ilustrez ceea ce a fost deja afirmat pe baze logice, voi adăuga unele exemple legate de încântările cereşti în care sunt preschimbate încântările naturale la cei ce în lume au trăit în dragoste cerească.

Cei care au iubit adevărurile Divine şi *Cuvântul* din sentimente lăuntrice sau dintr-o afecţiune pentru adevărul însuşi trăiesc în lumină în viaţa de apoi, căci trăiesc în regiuni înalte, ce par a fi munţi, unde se află întotdeauna sub lumina raiului. Ei nu ştiu nimic despre întuneric, cum ar fi cel al nopţii din lume, şi trăiesc într-un climat primăvăratic; ei văd în jur numai câmpii, lanuri verzi de porumb şi grădini de vită de vie. Toate lucrurile din casele lor strălucesc ca şi cum ar fi făcute din pietre preţioase; să priveşti prin fereastră e ca şi cum ai privi prin cristal pur. Acestea sunt încântările privirii lor, însă aceleaşi lucruri sunt lăuntric încântătoare prin corespondenţa lor cu lucrurile cereşti şi Divine; căci adevărurile din *Cuvânt* pe care le-au iubit corespund cu lanurile verzi de porumb, cu vita de vie, cu pietrele preţioase, cu ferestrele şi cu cristalul.

Cei care au aplicat doctrinele Bisericii luate din *Cuvânt* imediat în viaţa lor se află în cerul lăuntric, unde se bucură mai mult decât toţi ceilalţi de încântarea înţelepciunii. În fiecare obiect ei văd lucruri Divine; obiectele în sine le văd cu proprii ochi, dar lucrurile Divine ce le corespund se revarsă imediat în mintea lor şi o umplu cu o binecuvântare ce le afectează toate simţurile şi de aceea toate lucrurile par să râdă, să joace şi par că sunt pline de viaţă (n. 270).

Cei ce au iubit ştiinţele şi care astfel şi-au cultivat facultatea raţională şi au dobândit inteligenţă, iar în acelaşi timp au recunoscut Fiinţa Divină, îşi găsesc plăcerea în ştiinţe, iar bucuria lor raţională se transformă în cealaltă viaţă în încântare spirituală, în cunoaşterea binelui şi a adevărului. Ei trăiesc în grădini unde florile şi fânaţele sunt minunat aranjate, cu rânduri de copaci de jur împrejur, cu arbuşti şi poteci, copacii şi florile arătând altă faţă de la zi la zi. Întreaga panoramă le umple minţile cu o stare generală de încântare, pe care variaţiile detaliate o împrospătează necontenit; dar cum toate aceste obiecte corespund cu lucrurile Divine, iar îngerii sunt pregătiţi în ştiinţa corespondenţelor, ei sunt continuu umpluţi cu o nouă cunoaştere, perfecţionându-le astfel facultatea raţională şi spirituală. Acestea sunt încântările lor căci grădinile, florile, fânaţele şi copacii corespund cunoştinţelor naturale şi spirituale şi inteligenţei astfel dobândită.

Cei ce au atribuit toate lucrurile Fiinţei Divine, privind natura doar ca pe ceva mort prin comparaţie şi doar ca pe un lucru supus lucrurilor spirituale, şi care s-au confirmat în această credinţă, se află în lumină cerească; şi toate lucrurile ce le apar în faţa ochilor sunt făcute transparente de către acea lumină, iar în transparenţă apar nenumărate reflecţii ale luminii, pe care privirea lor le cuprinde doar dintr-o clipire; aşa sunt ei afectaţi de o încântare lăuntrică. Lucrurile văzute în casele lor par că sunt făcute din diamante, difuzând reflecţii de lumină asemănătoare. Pereţii caselor lor sunt ca şi cristalul şi deci sunt tot transparenţi; iar pe ei apar forme vii ce reprezintă lucrurile cereşti, şi acestea tot de o varietate necontenită. Lucrurile sunt astfel pentru că o asemenea transparenţă corespunde unei înţelegeri luminate de Dumnezeu, după îndepărtarea umbrelor ce se ridică din credinţa şi dragostea faţă de lucrurile naturale. Legat de lucrurile descrise mai sus şi de multe altele, cei ce au fost în rai spun că au

văzut ceea ce ochiul nu mai văzuse niciodată; şi, din perceperea lucrurilor Divine transmise lor de către îngeri, că au auzit ceea ce urechea nu mai auzise niciodată.

Există alţii care nu au acţionat ezitant ci au voit ca toate gândurile lor să fie făcute cunoscute, atâta cât le permitea viaţa socială, pentru că nu au gândit nimic altceva decât ceea ce era sincer şi drept din Sursă Divină. Ei au în rai feţe ce radiază de lumină, iar în lumina trăsăturilor e vizibil fiecare detaliu al sentimentelor şi al gândurilor lor, iar cuvintele şi faptele lor sunt forma exterioară a sentimentelor. Astfel, ei sunt mult mai iubiţi decât alţii. Când vorbesc, lumina feţei lor devine puţin mai palidă, însă imediat ce au terminat de vorbit tot ceea ce au spus se arată deplin pe faţă. Şi cum toate obiectele din jurul lor corespund lucrurilor din minte, ele iau o înfăţişare din care ceilalţi pot discerne şi urmări clar ceea ce reprezintă. Când spiritele a căror încântare s-a limitat la fapte neutre îi văd de la distanţă, îi evită şi par că se ascund de ei asemenea şerpilor.

Cei ce au privit adulterul ca pe cea mai rea faptă şi care au trăit în dragostea castă a căsniciei, se află mai mult decât toţi ceilalţi în ordinea şi în forma raiului, şi astfel sunt de o frumuseţe neasemuită şi în neostoita floare a tinereţii lor. Încântările dragostei lor sunt de nedescris şi sporesc veşnic; căci toate încântările şi bucuriile raiului se revarsă în acea dragoste, deoarece ea coboară din uniunea lui Dumnezeu cu cerul şi cu Biserica, şi în general din uniunea binelui cu adevărul, uniune ce formează raiul în general şi raiul din fiecare înger în particular (n. 366-386). Şi încântările lor exterioare sunt de nedescris prin cuvinte omeneşti. Acestea sunt doar câteva dintre lucrurile ce mi-au fost spuse despre corespondenţa încântărilor de care se bucură cei ce se află în dragoste cerească.

490. De aici se poate vedea că încântările tuturor oamenilor sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare, doar dragostea în sine rămânând în eternitate aceeaşi. Acest lucru e adevărat în ceea ce priveşte dragostea maritală, dragostea de dreptate, de sinceritate, bunătate şi adevăr, dragostea de ştiinţă şi cunoaştere, dragostea de inteligenţă şi înţelepciune şi celelalte, încântările se revarsă din aceste iubiri ca pâraiele din izvor şi mai mult, sunt permanente; însă sunt ridicate la un grad mai înalt atunci când trec de la lucrurile naturale la cele spirituale.

Primul stadiu al omului după moarte

491. Există trei stadii ale vieţii prin care trece omul după moarte, înainte de a intra în rai sau în iad. Primul stadiu este cel al minţii exterioare a omului; al doilea, cel al mintii lui interioare; iar al treilea, stadiul de pregătire din lumea spiritelor. Câte unii nu trec prin aceste stadii, ci sunt fie înălţaţi în rai, fie coborâţi în iad imediat după moarte. Cei duşi imediat în rai sunt cei care au fost regeneraţi pe când se aflau în lume şi deci care au fost deja pregătiţi pentru rai. Aceştia nu au nevoie decât să se debaraseze de îmbrăcămintea naturală a trupului, fiind duşi apoi imediat în rai de către îngeri. I-am văzut cum se înălţau curând după ceasul morţii. Însă cei ce au fost răi înlăuntru pe când menţineau o aparenţă exterioară de bunătate, au umplut paharul de răutate cu înşelăciune, folosind bunătatea ca un mijloc pentru a-i înşela pe ceilalţi, şi sunt aruncaţi imediat în iad. I-am văzut pe unii dintre ei aruncaţi în iad imediat după moarte, pe unul dintre cei mai vicleni cu capul în jos şi cu picioarele în sus, şi pe alţii în alte feluri. Există unii care imediat după moarte sunt azvârliţi în caverne, fiind astfel separaţi de cei care se află în lumea spiritelor; ei sunt scoşi din cavernele lor şi duşi înapoi pe rând. Aceştia sunt cei care, sub o mască civilizată, au uneltit cu răutate împotriva aproapelui. Dar toţi aceştia sunt puţini în comparaţie cu cei care sunt ţinuţi pentru ceva timp în lumea spiritelor şi care sunt instruiţi acolo, în acord cu Ordinea Divină, pentru rai sau pentru iad.

492. Omul pătrunde în primul stadiu de viaţă, care e cel al minţii exterioare, imediat după moarte. Există o regiune internă şi una externă a spiritului fiecărui om. În regiunea ex-

ternă sălăşluiesc acele puteri prin care, în lume, el îşi adaptează trupul, în special faţa, vorbirea şi gesturile la societatea în care trăieşte; însă regiunea internă a spiritului său este locul propriei voinţe şi al propriului gând, iar acestea sunt rar arătate pe faţă, în vorbire sau în gesturi. Căci omul e obişnuit din copilărie să arate prietenie, bunăvoinţă şi sinceritate şi să-şi ascundă gândurile ce izvorăsc din voinţă. El dobândeşte astfel obiceiul de a duce o viaţă morală şi civică în exterior, indiferent de cum ar fi în interior; iar efectul acestui obicei este că omul aproape niciodată nu ştie de mintea lui interioară şi nu se gândeşte la ea.

493. Primul stadiu al omului după moarte este ca cel din lume, pentru că viaţa lui este încă exterioară. El are deci o faţă, o vorbire şi o dispoziţie similare, şi deci o viaţă morală şi civică similară; aşadar el crede că încă se află în lume, dacă nu e foarte atent la lucrurile pe care le întâlneşte sau dacă nu îşi aminteşte ce i-au spus îngerii atunci când a fost ridicat, anume că acum este un spirit (n. 450). Deci viaţa rămâne la fel în cealaltă lume ca şi în aceasta, iar moartea nu e decât trecerea de la una la cealaltă.

494. Acesta fiind stadiul spiritului unui om imediat după intrarea sa în cealaltă lume, el este deci recunoscut de prietenii şi cunoştinţele lui din lumea naturală; căci spiritele recunosc un om nu doar după faţă şi vorbire, ci şi după sfera vieţii lui, pe măsură ce se apropie de el. Când cineva din cealaltă viaţă se gândeşte la altul, se gândeşte la faţa acestuia şi în acelaşi timp la multe din faptele legate de viaţa lui, iar când face asta, celălalt pătrunde cu prezenţa sa ca şi cum ar fi fost chemat. În lumea spirituală se întâmplă astfel pentru că acolo gândurile sunt difuzate în jur şi nu există un spaţiu ca cel din lumea naturală (n. 191-199). Aşadar toţi sunt recunoscuţi de prietenii, de rudele şi de cunoştinţele lor atunci când ajung pentru prima dată în cealaltă viaţă, vorbesc cu ei, iar apoi se asociază cu ei după intimitatea avută în lume. Deseori i-am auzit pe cei veniţi din lume bucurându-se atunci când şi-au revăzut-prietenii, iar pe prietenii lor bucurându-se la fel de venirea acestora. Foarte des un soţ şi o soţie se întâlnesc şi se felicită şi rămân împreună pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, în funcţie de încântarea pe care au simţit-o atunci când trăiau împreună în lume. Dacă adevărata dragoste maritală, care e o uniune a minţilor înfăptuită de dragostea cerească, nu i-a adus laolaltă, ei sunt despărţiţi după puţin timp. Iar dacă minţile lor au fost discordante şi lăuntric opuse, ei izbucnesc în ură deschisă şi câteodată în confruntare directă; în ciuda acestui fapt ei nu sunt separaţi până ce nu intră în al doilea stadiu, despre care se va vorbi imediat.

495. Cum viaţa spiritelor venite recent din lumea naturală nu e deosebită de viaţa lor de acolo şi cum nu ştiu nimic despre natura vieţii lor de după moarte, nici despre rai sau iad, decât ceea ce au învăţat din sensul literal al *Cuvântului* şi din predicile bazate pe acel sens, astfel, după ce se miră de faptul că se găsesc într-un trup cu fiecare simţ avut în lume şi că încă văd obiecte similare în jurul lor, ei sunt brusc pătrunşi de o dorinţă de a cunoaşte ce este raiul şi ce e iadul şi unde se află. Ei sunt aşadar instruiţi de prieteni în privinţa stadiului de viaţă eternă şi sunt conduşi în diferite locuri şi introduşi în societăţi diverse; câteodată sunt duşi în oraşe, grădini şi paradisuri şi foarte des li se arată obiecte magnifice, pentru că aceste lucruri le încântă simţurile exterioare. Ei sunt îndemnaţi din când în când să-şi amintească ideile pe care le-au întreţinut în timpul vieţii trupeşti, despre stadiul sufletului după moarte şi despre rai şi iad, până ce se indignează de totala lor ignoranţă legată de aceste teme şi, de asemenea, de ignoranţa Bisericii.

Aproape toţi sunt nerăbdători să afle dacă vor ajunge în rai şi mulţi cred că vor merge acolo, pentru că în lume au dus o viaţă morală şi civică; ei nu se gândesc că atât cei răi cât şi cei buni duc o viaţă similară în exterior, făcând bine altora în acelaşi fel, mergând la biserică, ascultând predici şi rugăciuni; ei nu au habar că faptele şi actele exterioare de venerare nu sunt de nici nu folos, ci doar stările mentale lăuntrice din care purced actele exterioare. Dintr-o mie de oameni de acolo, abia se găseşte vreunul care să ştie ce sunt stările mentale lăuntrice şi că ele formează raiul şi Biserica în om; cu atât mai puţin realizează aceştia că actele exteri-

oare îşi trag caracterul din gândul şi intenţia omului, şi că dezvăluie dragostea şi credinţa din care provin. Chiar şi atunci când sunt instruiţi ei nu pot înţelege că gândirea şi voinţa au vreo importanţă, ci încă cred că doar cuvintele şi faptele sunt importante. Aşa sunt mulţi dintre cei care, în ziua de azi, vin din lumea creştină în cealaltă viaţă.

496. Spiritele bune îşi verifică caracterul prin diferite metode, căci în acest prim stadiu cei răi vorbesc adevăruri şi fac fapte bune la fel ca cei buni, deoarece, cum a mai fost spus, şi ei au trăit moral în aparenţa exterioară; căci au trăit sub guvernări, sub legi, obţinând de acolo o reputaţie de dreptate şi sinceritate şi au dobândit favoruri, onoare şi bogăţie.

Însă spiritele rele sunt distinse de spiritele bune în primul rând după faptul că cei răi iau parte nerăbdători la ceea ce se spune despre lucrurile exterioare şi puţin la ceea ce se spune despre cele lăuntrice, care sunt adevărurile şi sentimentele bune legate de Biserică şi de rai. Ei le ascultă într-adevăr, însă nu cu atenţie şi bucurie. Spiritele rele sunt distinse de cele bune şi după faptul că se întorc constant în anumite direcţii şi că se plimbă de-a lungul potecilor ce duc spre acele direcţii, de fiecare dată când sunt lăsate singure. După direcţia spre care se întorc şi după potecile pe care merg, dragostea ce îi călăuzeşte poate fi identificată.

497. Toate spiritele ce sosesc din lume sunt ataşate de o anumită societate din rai sau din iad, însă doar în ceea ce priveşte mintea lor interioară, iar aceasta nu le e dezvăluită atâta timp cât viaţa lor este una exterioară; deoarece lucrurile exterioare ascund şi acoperă ceea ce se află înăuntru, în special la cei răi în interior. Oricum, mai apoi, când ajung în al doilea stadiu, răul lor e dezvăluit, pentru că mintea interioară e dezvăluită, pe când mintea exterioară e adormită.

498. Primul stadiu al omului după moarte durează la unii câteva zile, la alţii câteva luni, iar la alţii un an, însă rar mai mult de un an; durata e mai scurtă sau mai lungă la fiecare în funcţie de asemănarea sau deosebirea dintre mintea interioară şi cea exterioară. Căci la fiecare cele două trebuie să fie una şi să-şi corespundă reciproc: căci nimeni din lumea spirituală nu are voie să gândească şi să voiască într-un fel şi să vorbească şi făptuiască într-altul. Toţi cei de acolo trebuie să fie o asemănare a propriilor sentimente sau a propriei iubiri şi deci trebuie să fie în exterior cum sunt în interior. Mintea exterioară a unui spirit este aşadar mai întâi dezvăluită şi adusă la ordine, pentru a putea corespunde şi servi ca bază pentru mintea interioară.

Al doilea stadiu al omului după moarte

499. Al doilea stadiu al omului după moarte este cel al minţii sale interioare, pentru că atunci el este adus sub controlul minţii interioare sau al voinţei şi gândului, pe când mintea exterioară ce fusese activă în timpul primului stadiu, zace acum adormită. Oricine care studiază viaţa omului, vorbirea şi faptele sale, poate vedea că fiecare are atât o minte interioară, cât şi una exterioară, sau gânduri şi intenţii atât interioare cât şi exterioare. Acest lucru îl poate observa din următoarele consideraţii: orice om care trăieşte în societatea civilizată gândeşte despre un altul în funcţie de ce a auzit şi învăţat despre el, fie din auzite, fie prin conversaţie; totuşi, el nu lasă să i se vadă adevăratele gânduri în ceea ce îi spune, ci îl tratează politicos, deşi ele ar putea fi rele. Putem vedea că aşa se întâmplă mai ales din purtarea prefăcuţilor şi a linguşitorilor, ale căror vorbe şi fapte sunt toate diferite de gândurile şi intenţiile lor, şi din cea a ipocriţilor, care vorbesc despre Dumnezeu, despre rai şi mântuirea sufletelor, despre adevărurile Bisericii, despre binele ţării lor şi despre aproapele lor ca şi cum ar fi mişcaţi de credinţă şi dragoste; totuşi, în inimile lor, ei nu cred nimic din ce spun, ci se iubesc doar pe sine. De aici e evident că există două feluri de gând, unul exterior şi unul lăuntric, şi că astfel de persoane vorbesc din gândul exterior, pe când gândurile lăuntrice le sunt total diferite; mai mult, aceste două feluri de gând sunt distincte, căci se poartă de grijă ca gândul lăuntric să nu

îl conducă pe cel exterior şi să nu fie dezvăluit. Omul e format prin creaţie astfel încât gândul său lăuntric să fie una cu cel exterior prin corespondenţă; şi ele sunt una la oamenii buni, pentru că ei gândesc şi vorbesc doar ce e bine. Însă gândul lăuntric nu e una cu cel exterior la cei răi, pentru că aceştia gândesc ce e rău şi vorbesc ce e bine. Asta e o inversiune a ordinii, căci la ei binele e în exterior, iar răul în interior, în consecinţă, răul domneşte peste bine şi îl degradează în condiţia unui sclav, pentru a-i putea servi drept mijloc de atingere a scopurilor ce le-ar satisface dragostea. Şi pentru că această motivaţie supune toate faptele şi cuvintele lor, e evident că binele pe care îl vorbesc şi îl fac nu e cu adevărat bine, ci e infestat de rău, oricât de bun le-ar apărea în forma exterioară celor neobişnuiţi cu gândurile şi intenţiile lăuntrice.

Altfel se întâmplă cu cei ce iubesc binele. La ei nu există o inversiune a ordinii; căci binele din gândul lor lăuntric se revarsă în cel exterior şi astfel în cuvintele şi în faptele lor. Aceasta este ordinea pentru care a fost creat omul, căci aşa mintea lui interioară se află în rai şi în lumina raiului; iar lumina raiului este Adevăr Divin ce se naşte din Dumnezeu, prin care Dumnezeu e prezent în rai (n. 126-140), şi aşadar ei sunt conduşi de Dumnezeu. Toate acestea au fost spuse pentru a face limpede că fiecare om posedă un gând lăuntric şi unul exterior şi că ele sunt distincte. Când e menţionat gândul e implicată şi voinţa; căci gândul e derivat din voinţă, cum nimeni nu poate gândi separat de voinţa sa. De aici e clar ce înseamnă stadiul minţii interioare a omului şi stadiul minţii sale exterioare.

500. Când vorbim despre voinţă şi despre gând, cea dintâi trebuie considerată ca incluzând sentimentele şi dragostea, întreaga încântare şi plăcere ce se revarsă din sentimente şi din dragoste, deoarece acestea se leagă de voinţă ca de baza lor comună; căci ceea ce voieşte un om, el iubeşte şi simte ca fiind încântător şi placul lui şi invers, ceea ce un om iubeşte şi simte ca fiind încântător şi plăcut, voieşte. Iar gândul este totul prin care omul se confirmă în sentimentele sau în dragostea sa; căci gândul nu e altceva decât forma voinţei sau mijlocul prin care dorinţele voinţei pot fi cunoscute. Această formă este rezultatul diferitelor procese de raţionare, care îşi au originea în lumea spirituală şi care aparţin spiritului uman.

501. Ar trebui să se ştie că mintea interioară a omului este cea care îi determină caracterul şi nu cea exterioară, privită ca distinctă de prima. Motivul acestui fapt este că mintea interioară ţine de spirit, iar viaţa omului este viaţa spiritului său, căci el stă la originea vieţii trupului. Tot de aceea îşi păstrează omul caracterul minţii interioare pentru veşnicie; dar cum mintea exterioară ţine în parte de trup, ea e lăsată deoparte după moarte, iar acea parte ce e legată de spirit adoarme şi serveşte numai ca bază pentru mintea interioară, cum a fost arătat mai sus când am vorbit despre memoria omului ce rămâne după moarte. Acest lucru face limpede ce îi aparţine omului şi ce nu; sau că la omul rău nimic ce ţine de gândul exterior după care vorbeşte sau de voinţa exterioară după care acţionează nu îi e propriu, ci doar ceea ce ţine de gândul şi voinţa interioară.

502. Când omul a trecut de primul stadiu, care e stadiul minţii exterioare, tratat în capitolul anterior, trăind acum ca spirit, el are deschis stadiul minţii interioare sau stadiul voinţei lăuntrice şi al gândului lăuntric, cu care se obişnuise în lume atunci când era lăsat să gândească liber şi fără constrângeri, de unul singur. El pătrunde inconştient în această stare, exact cum făcea în lume când lăsa în urmă gândul ca sursă imediată de acţiune şi cădea în gândul lăuntric, rămânând absorbit de el. Astfel, când un om ce a devenit spirit se află în acest stadiu este cu adevărat el însuşi şi îşi trăieşte propria viaţă; căci a gândi liber după propriile sentimente reprezintă însăşi viaţa omului şi este omul însuşi.

503. Un spirit în acest stadiu gândeşte din voinţa lui propriu-zisă şi deci din sentimentele sau dragostea lui, iar atunci gândul său e una cu voinţa; şi asta atât de complet încât nici nu pare că gândeşte, ci pare că doar voieşte. Aproape acelaşi lucru se întâmplă şi când vorbeşte; există oricum diferenţa că vorbeşte temându-se de gândurile voinţei, care stau descoperite, căci prin viaţa socială din lume această reticenţă a devenit un obicei al voinţei sale.

504. Toţi oamenii, fără excepţie, sunt aduşi în acest stadiu după moarte, pentru că este adevăratul stadiu al spiritului lor; primul stadiu este cel al spiritului omenesc când se află între alţii, nefiind însă cu adevărat al său. Faptul că stadiul minţii exterioare în care pătrunde pentru prima dată omul după ce moare, cum a fost arătat în capitolul anterior, nu este cu adevărat al său, va fi evident după câteva consideraţii; spre exemplu, spiritele nu gândesc doar, ci şi vorbesc, după propriile lor sentimente; căci vorbirea lor se revarsă din acele sentimente, cum a fost afirmat şi explicat în capitolul legat de vorbirea îngerilor (n. 234-245). Şi omul a gândit în acest fel în lume, atunci când cugeta singur, căci atunci gândul său era disociat de vorbire; el doar vedea lucrurile în mintea sa şi vedea mai multe într-un minut decât putea vorbi mai apoi o jumătate de oră.

Că stadiul minţii exterioare a omului nu e cu adevărat propriu lui, nici spiritului său e evident din faptul că, atunci când se află în compania altor oameni din lume, el vorbeşte după convenţiile vieţii morale şi civice, iar în astfel de momente gândul lăuntric îl controlează pe cel exterior, la fel cum o persoană controlează o alta, pentru a o preveni de la depăşirea limitelor discreţiei sau ale bunelor maniere. Acelaşi lucru e evident şi din faptul că, atunci când un om cugetă în sine, el se întreabă cum trebuie să vorbească şi să se poarte pentru a mulţumi, a întări prietenia, bună-voinţa şi consideraţia celorlalţi; faptele sale îi sunt atunci străine propriei naturi, adică sunt diferite de cele pe care le-ar face dacă ar acţiona în acord cu propria lui voinţă. De aici e evident că stadiul minţii interioare în care e adus spiritul este adevăratul său stadiu şi a fost adevăratul stadiu al omului pe când trăia în lume.

505. Când stadiul de viaţă al unui spirit este acela al minţii interioare, caracterul său din lume devine limpede, pentru că atunci el acţionează în acord cu propria sa natură. Cel care în lume a fost bun în sufletul său acţionează acum raţional şi înţelept, chiar mai înţelept decât în lume pentru că e eliberat de legătura cu trupul şi astfel de lucrurile pământeşti care i-au umbrit şi i-au întunecat mintea, însă cel ce în lume a trăit în rău acum acţionează prosteşte şi nebuneşte, chiar mai nebuneşte decât în lume, pentru că e liber şi nelegat de nimic. Când a trăit în lume era sănătos în aparenţa exterioară, căci prin faptele sale părea un om raţional; însă când aparenţa exterioară i-a fost răpită, nebunia sa a fost dezvăluită. Un om rău care îmbracă aparenţa unui om bun poate fi comparat cu un vas acoperit, strălucitor şi poleit pe dinafară, în care stau ascunse mizerii de toate felurile; ca în cuvintele lui Dumnezeu: „***Voi sunteţi ca mormintele văruite care, pe dinafară se arată frumoase, iar pe dinăuntru sunt pline de oasele morţilor şi de orice fel de necurăţenie***” (Matei 23: 27).

506. Toţi cei care în lume au dus o viaţă bună şi care au făptuit conştiincios, recunoscând Fiinţa Divină şi iubind adevărurile Divine şi în special cei ce au aplicat aceste adevăruri asupra vieţii lor, atunci când sunt aduşi în stadiul minţii interioare se simt ca şi cum ar fi fost treziţi din somn şi ca cei care păşesc din întuneric în lumină. Lumina raiului sau înţelepciunea lăuntrică le luminează gândul, iar bunătatea sau sentimentele lăuntrice le inspiră faptele. Raiul însuşi se revarsă în gândurile şi în sentimentele lor cu binecuvântare şi încântare profunde, despre care nu ştiau nimic înainte; căci acum se află în comuniune cu îngerii raiului. Acum de asemenea îl recunosc pe Dumnezeu şi îl venerează din adâncul vieţii lor; căci, cum a fost spus mai sus, când mintea lor interioară e dezvăluită, ei îşi trăiesc adevărata viaţă. Ei îl recunosc şi îl venerează liber pe Dumnezeu, pentru că libertatea e născută din sentimentele lăuntrice; aşadar ei simt că sanctitatea exterioară nu are o importanţă atât de mare; şi pătrund în acea sanctitate adâncă din care consistă adevărata venerare. Aceasta este starea celor ce au dus o viaţă creştină, în acord cu poruncile *Cuvântului.*

Însă starea celor ce au dus o viaţă rea în lume, care nu au avut conştiinţă şi care au negat existenţa Fiinţei Divine, este cu totul alta. Toţi cei ce duc o viaţă rea neagă în interior existenţa Fiinţei Divine, oricât de mult ar crede în exterior că nu o fac, ci dimpotrivă, că îl recunosc pe El; căci a recunoaşte Fiinţa Divină şi a trăi în rău sunt două lucruri opuse. Când

în cealaltă viaţă mintea interioară a acestor oameni e dezvăluită şi când sunt auziţi cum vorbesc şi văzuţi cum acţionează, vor părea infatuaţi; căci dorinţele lor rele se manifestă în tot felul de vrăjmăşii, în dispreţul faţă de ceilalţi, în batjocură, blasfemie, ură şi răzbunare. Ei stârnesc intrigi, unele de o asemenea viclenie şi cruzime încât cu greu ar putea fi crezute posibile în oameni. Căci atunci se află într-o stare de libertate de a acţiona după gândurile propriei lor voinţe, fiind separaţi de circumstanţele exterioare care îi înfrânau şi îi reţineau în lume. Într-un cuvânt, ei sunt privaţi de raţionalitate, pentru că raţiunea pe care o aveau în lume nu sălăşluia în mintea lor interioară, ci în cea exterioară, deşi credeau că sunt mai înţelepţi decât alţii.

Acesta fiind caracterul lor atunci când se află în al doilea stadiu, ei sunt aduşi la intervale scurte în stadiul vieţii lor exterioare, iar apoi îşi amintesc ce au făcut pe când se aflau în stadiul vieţii lăuntrice. Unii dintre ei se ruşinează şi recunosc că au acţionat nebuneşte; însă unii nu se ruşinează, iar alţii se simt indignaţi pentru că nu li se permite să rămână pe veci în stadiul vieţii exterioare. Dar li se arată ce s-ar întâmpla dacă ar rămâne veşnic în acel stadiu, cum ar face în secret aceleaşi fapte rele, seducându-i pe cei simpli în inimă şi în credinţă printr-o aparenţă de bunătate, sinceritate şi dreptate, până ce se vor distruge pe sine; căci mintea lor exterioară ar arde ca un foc asemănător cu cel al minţii interioare, iar întreaga lor viaţă s-ar sfârşi.

507. Când spiritele se află în acest al doilea stadiu, ele apar exact cum au fost în lume, iar ceea ce au făcut şi au vorbit în secret în lume e atunci dezvăluit; căci, nemaifiind reţinute de circumstanţe exterioare, nici de teama pierderii reputaţiei, ele spun şi încearcă să facă deschis ceea ce în lume au spus şi au făcut în secret. Spiritele sunt aduse în stări mentale negative, pentru ca adevăratul lor caracter să se facă cunoscut îngerilor şi spiritelor bune; iar astfel, lucrurile ascunse sunt dezvăluite şi cele secrete descoperite, ca în cuvintele lui Dumnezeu: „***Nu este nimic acoperit, care nu va fi descoperit, nici ascuns care nu va fi cunoscut. De aceea, orice aţi spus la întuneric, va fi auzit la lumină; şi orice aţi grăit la ureche, în odăiţe, va fi vestit pe acoperişul caselor***” (Luca 12: 2, 3). Şi din nou: „***Vă spun că, în ziua judecăţii, oamenii vor da socoteală de orice cuvânt nefolositor, pe care-l vor fi rostit***” (Matei 12: 36).

508. Caracterul celor răi din acest stadiu nu poate fi descris în câteva cuvinte, pentru că nebunia lor variază în funcţie de plăcerile lor, iar ele sunt de multe feluri: voi menţiona aşadar doar câteva exemple speciale din care se poate forma o concluzie şi în privinţa celorlalte. Unii s-au iubit pe sine mai presus de toate, iar în slujbele şi funcţiile lor şi-au însămânţat propria onoare, şi au adus foloase, nu pentru a aduce foloase sau pentru încântarea ce o dăruiesc, ci doar pentru propria lor reputaţie, ca să fie preţuiţi mai mult decât alţii şi deci să se bucure de renume; ei sunt mult mai proşti, în acest stadiu, decât oricare alţii; căci în măsura în care cineva se iubeşte pe sine e scos din rai şi e privat de înţelepciune.

Cei care s-au dăruit dragostei de sine, care în acelaşi timp au fost vicleni şi care au obţinut poziţii de onoare prin vicleşuguri, se asociază cu cele mai rele spirite şi învaţă artele magice, care reprezintă un abuz de ordine Divină, şi astfel îi rănesc şi îi infestează pe toţi cei care nu le respectă onoarea. Ei lansează capcane, întreţin ura, ard de răzbunare şi doresc să-şi reverse furia asupra tuturor celor care nu li se supun; şi cu cât companionii lor răi le fac mai mult loc, cu atât se grăbesc mai tare în toate aceste enormităţi. În sfârşit, ei plănuiesc cum să poată intra în rai şi cum să îl poată distruge, pentru a fi veneraţi acolo ca zei; până aici merge nebunia lor.

Papiştii care au avut un asemenea caracter sunt mai nebuni decât alţii, căci sunt ferm convinşi că raiul şi iadul se supun puterilor lor şi că se pot elibera de păcate când poftesc; ei îşi arogă toate atributele Divine şi îşi iau numele lui Hristos. Credinţa lor în adevărul acestor lucruri este atât de puternică încât, de fiecare dată când e comunicată altora, le înceţoşează

minţile şi îi introduce într-o obscuritate dureroasă. Aceste spirite sunt aproape la fel în ambele stadii, însă în cel de-al doilea îşi pierd raţiunea. În privinţa nebuniei şi a sorţii lor, vor fi relatate unele detalii în tratatul numit *Judecata de apoi şi distrugerea Babilonului.*

Cei care au atribuit naturii creaţia şi care, în inimile lor dacă nu şi cu gurile lor, au negat existenţa Fiinţei Divine şi toate lucrurile ce ţin de Biserică şi de rai, se asociază în acest stadiu cu alţii asemenea lor. Ei îl numesc zeu pe fiecare om care excelează în viclenie şi îl venerează cu onoruri Divine. Am văzut astfel de persoane într-un grup, adorând un magician, discutând despre natură şi purtându-se atât de prosteşte de parcă ar fi fost animale în formă umană; printre ei se aflau unii care avuseseră poziţii de demnitari în lume şi unii care aveau o reputaţie de învăţaţi şi înţelepţi. Alţii îşi arătau nebunia în alte feluri. Din aceste câteva exemple se poate deduce caracterul celor ce au mintea interioară închisă în direcţia raiului, cum se întâmplă cu toţi cei ce nu au ajuns sub influenţa raiului printr-o recunoaştere a Fiinţei Divine şi printr-o viaţă trăită în credinţă. Oricine poate gândi pentru sine ce ar fi dacă ar avea un asemenea caracter şi i-ar fi permis să acţioneze fără a se teme de legi sau de pierderea vieţii şi fără constrângeri exterioare ca teama de ciuntire a reputaţiei, de pierdere a onoarei, a avutului sau a plăcerilor ce rezultă din ele.

Oricum, nebunia unor astfel de spirite e ţinută în frâu de Dumnezeu, pentru a nu se avânta dincolo de limitele foloaselor; căci până şi aceste spirite aduc unele foloase. În ele văd spiritele bune natura şi calitatea răului şi ce devine omul când nu se lasă condus de Dumnezeu. Şi ele sunt de folos pentru că, prin intermediul lor, spiritele rele asemănătoare sunt adunate împreună şi sunt separate de cele bune; adevărurile proferate de cei răi şi virtuţile pe care le-au afişat le sunt luate şi sunt aduşi în relele vieţii lor şi în falsităţile ce se ridică din ele, fiind astfel pregătiţi pentru iad. Căci nimeni nu merge în iad până ce nu se dăruieşte propriului rău şi falsităţilor sale, deoarece nimănui de acolo nu îi este permis să aibă o minte divizată, adică să gândească şi să vorbească un lucru şi să voiască un altul. Fiecare spirit rău de acolo trebuie atât să gândească cât şi să vorbească ceea ce e fals şi rău; iar voinţa şi deci dragostea sa, laolaltă cu încântarea şi plăcerea ei, trebuie să îi controleze atât cuvintele cât şi gândurile exact cum i-au controlat gândurile spiritului în lume, când cugeta pentru sine sub influenţa sentimentelor lăuntrice. Motivul acestui fapt este că voinţa e însuşi omul, iar nu gândul, decât în măsura în care ia parte la voinţă, voinţa fiind însăşi natura sau predispoziţia omului, astfel încât, atunci când un om acţionează doar după voinţa lui, adevărata sa natură şi predispoziţie şi însăşi voinţa îi sunt dezvăluite. Căci caracterul omului rămâne după moarte cum şi l-a făcut în viaţa din lume. Cei răi nu-şi mai pot ajusta sau schimba natura, nici prin cuget, nici prin înţelegerea adevărului.

509. Spiritele rele, în al doilea stadiu, aduc asupra lor pedepse grele şi dureroase avântându-se în relele de toate felurile. În lumea spiritelor există multe feluri de pedepse şi persoanelor nu li se arată respect; nu are importanţă dacă cel pedepsit a fost rege sau sclav în această lume. Fiecare rău aduce cu sine propria-i pedeapsă. Cele două sunt inseparabil legate şi deci cel ce se află în rău suferă pedeapsa răului. Totuşi, nimeni din cealaltă lume nu e pedepsit pentru vreun rău făcut în lume, ci pentru răul pe care continuă să-l facă acolo. Însă e acelaşi lucru dacă spui că oamenii sunt pedepsiţi pentru relele din lume sau pentru relele pe care le fac în cealaltă viaţă; deoarece fiecare, după moarte, se întoarce la propria lui viaţă şi deci la rele similare; căci caracterul omului se păstrează cum a fost în viaţa trupului (n. 470-484). Spiritele rele sunt pedepsite pentru că, în acest stadiu, teama de pedeapsă e unicul mijloc de a le cumpăta relele, îndemnurile nu mai sunt de folos, nici instrucţiunile, nici teama de legi, nici pierderea reputaţiei, pentru că spiritul acţionează acum după propria sa natură; iar această natură nu poate fi înlănţuită sau distrusă decât prin pedepse. Însă spiritele bune nu sunt pedepsite niciodată, deşi au făcut rău în lume, căci răul lor nu se repetă. Mai mult, am învăţat că răul pe care l-au făcut era de o altă natură; nu a fost comis intenţionat, împotriva

adevărului, nici dintr-o altă lipsă a inimii moştenită de la părinţi; ele au fost conduse de o încântare oarbă pe când trăiau o viaţă exterioară, netrăind în acelaşi timp şi una interioară.

510. Fiecare merge în propria lui societate, în care se afla spiritul său pe când trăia încă în lume; căci fiecare om, în ceea ce priveşte spiritul său, e legat de o anumită societate, fie din rai, fie din iad. Un om rău e legat de o societate a iadului, iar un om bun de o societate a raiului; şi fiecare merge în propria lui societate după moarte (n. 438).

Spiritul e condus treptat spre societatea sa, iar în final pătrunde în ea. Când mintea interioară a unui spirit rău e dezvăluită, el e îndreptat treptat spre propria lui societate, iar în final, înainte ca acest stadiu să ia sfârşit, direct către ea; iar când stadiul se sfârşeşte, el se aruncă singur în iad, unde sunt şi alţii ca el; şi când se aruncă singur, apare în faţa unui privitor ca unul ce cade cu capul în jos şi cu picioarele în sus. Cauza acestei aparenţe este că el se află într-o ordine inversă, iubind lucrurile infernale şi respingându-le pe cele cereşti.

Unele spirite rele, în acest al doilea stadiu, intră în iad şi ies din nou de câteva ori; însă ele nu par a cădea cu capul înainte, cum par atunci când sunt lipsite de orice bunătate sau adevăr. Chiar societatea în care au fost ca spirite pe când se aflau încă în lume le este arătată din primul stadiu; astfel, ele învaţă că se află în iad până şi în timpul vieţii trupeşti; deşi starea lor nu era ca cea a locuitorilor din iad, ci asemenea stării spiritelor din lumea spiritelor. În privinţa acestei stări, în comparaţie cu cea a primilor, se vor spune mai multe imediat.

511. În al doilea stadiu e efectuată separarea spiritelor rele de cele bune. În primul stadiu ele sunt împreună, căci atâta timp cât un spirit se află în primul stadiu rămâne la fel cum a fost în lume, unde cei răi se asociază cu cei buni şi cei buni cu cei răi; însă e altfel când mintea interioară e dezvăluită şi când spiritul e lăsat în voia propriei sale naturi sau voinţe.

Separarea celor răi de cei buni e efectuată în diferite moduri. Cei răi sunt de obicei conduşi către societăţile cu care comunică prin gândurile şi sentimentele bune din primul stadiu, deci către societăţile pe care le-au indus prin aparenţele exterioare să creadă că nu sunt răi. În cele mai multe cazuri ei sunt conduşi printr-un circuit larg, iar adevăratul lor caracter e pretutindeni dezvăluit spiritelor bune. La vederea lor, acestea din urmă se întorc şi, în acelaşi timp, spiritele rele ce sunt conduse pe aici îşi întorc şi ele faţa de la cele bune şi privesc spre colţul unde se află societatea infernală în care sunt gata să intre. Pot fi menţionate şi multe alte metode de separare.

Al treilea stadiu al omului după moarte este un stadiu de instruire pentru cei ce vor merge în rai

512. Al treilea stadiu al omului sau al spiritului uman după moarte este unul de instruire. Acest stadiu este pentru cei care intră în rai şi care devin îngeri; însă nu şi pentru cei ce intră în iad, căci ei sunt incapabili să primească instrucţiuni; aşadar, al doilea stadiu al lor este şi cel de-al treilea şi ia sfârşit când se întorc spre propria lor dragoste şi deci spre societatea din iad unde domneşte o dragoste similară. Când se întâmplă asta, gândurile şi dorinţele lor sunt inspirate de dragostea respectivă; iar cum acea dragoste e infernală, ei nu doresc decât ce e rău şi gândesc doar ce e fals, căci acestea sunt lucrurile care îi încântă, pentru că le iubesc. În consecinţă, ei resping tot ce e bun şi adevărat, lucruri pe care le adoptaseră mai înainte ca mijloace pentru atingerea scopurilor dorite.

Cei buni sunt aduşi din al doilea stadiu în cel de-al treilea, care e stadiul de pregătire pentru rai prin intermediul instruirii. Căci fiecare trebuie să fie pregătit pentru rai prin cunoaşterea binelui şi a adevărului, adică prin instruire; nimeni nu poate şti ce sunt binele şi adevărul spirituale, nici natura lucrurilor opuse lor, răul şi falsitatea, decât prin instruire. În lume un om poate învăţa ce sunt binele şi adevărul civice şi morale, numite dreptate şi sinceritate, pentru că în lume există legi civice care îl învaţă ce e dreptatea şi există contactul din

societate prin care oamenii învaţă să trăiască după legile morale, care toate se leagă de sinceritate şi corectitudine, însă binele şi adevărul spiritual nu se învaţă în lume, ci în ceruri. Ele pot fi într-adevăr cunoscute din *Cuvânt* şi din doctrina Bisericii derivată din cuvânt, dar totuşi nu pot pătrunde în viaţa omului dacă el nu se află, în ceea ce-i priveşte mintea interioară, în rai; iar un om se află în rai când recunoaşte Fiinţa Divină şi în acelaşi timp acţionează drept şi sincer pentru binele Fiinţei Divine şi nu pentru sine sau pentru lume.

Oricum, nimeni nu poate face asta dacă nu a fost instruit în prealabil că Dumnezeu există; că există un rai şi un iad; că există viaţă după moarte; că Dumnezeu trebuie iubit mai presus de toate şi că aproapele trebuie iubit mai mult decât sinele; şi că vorbele *Cuvântului* trebuie crezute pentru că sunt Divine. Dacă omul nu ştie şi nu recunoaşte aceste adevăruri, el nu poate gândi spiritual; şi în consecinţă nu le poate dori; căci un om nu poate gândi la ceea ce nu ştie, iar ceea ce nu poate gândi nu poate dori. Aşadar când omul voieşte aceste adevăruri, raiul, adică Dumnezeu prin intermediul raiului, îi influenţează viaţa; căci El influenţează voinţa, iar prin voinţă gândirea şi prin ambele viaţa; căci din voinţa şi gândirea omului e derivată întreaga sa viaţă. E evident deci că binele şi adevărul spirituale nu sunt învăţate din lume, ci din rai, şi că nimeni nu poate fi pregătit pentru rai decât prin instruire. În măsura în care Dumnezeu acţionează asupra vieţii unui om, El îl instruieşte; căci El aprinde voinţa omului cu dragostea de cunoaştere a adevărurilor şi luminează gândirea lui pentru a le putea cunoaşte. Cât timp se întâmplă acest lucru, mintea interioară a omului e deschisă iar raiul e implantat în ea; mai mult, o influenţă Divină şi cerească afectează acţiunile sincere ale vieţii lui morale şi acţiunile drepte ale vieţii lui civice, pe care le face spirituale, căci atunci acţiunile au o origine Divină, pentru că sunt făcute pentru binele Fiinţei Divine. Căci acţiunile sincere şi drepte ale vieţii morale şi civice, pe care omul le face datorită acelei surse Divine, sunt înseşi efectele vieţii spirituale, iar efectele îşi derivă întregul lor caracter din cauza lor eficientă; căci cum este cauza, la fel este şi efectul.

513. Instruirea e efectuată de îngerii din mai multe societăţi, în special de către cei din părţile nordice şi sudice, pentru că aceste societăţi angelice posedă inteligenţă şi înţelepciune derivate din cunoaşterea binelui şi a adevărului. Locurile de instruire se află către nord şi sunt de diferite feluri, aranjate şi deosebite după modurile şi varietăţile de bine ceresc, pentru ca fiecare în parte şi toţi la un loc să poată fi învăţaţi acolo în funcţie de predispoziţia şi de puterea lor de a înţelege. Aceste locuri se extind de jur împrejur până la o distanţă considerabilă, iar spiritele bune ce trebuie instruite sunt conduse într-acolo de către Dumnezeu, atunci când au trecut de ol doilea stadiu din lumea spiritelor, însă nu toţi merg acolo, căci cei ce au fost instruiţi în lume şi care au fost pregătiţi tot acolo pentru rai de către Dumnezeu, sunt duşi în rai pe o altă cale; unii imediat după moarte; unii după o scurtă şedere lângă spiritele bune, unde elementele impure ale gândurilor şi sentimentelor lor dobândite prin posesia onorurilor şi a bogăţiilor din lume, sunt îndepărtate, fiind astfel purificaţi. Unii sunt mai întâi purificaţi de rele printr-un proces efectuat în locurile de sub talpa piciorului, numite *pământul da jos,* şi care implică des suferinţe severe. Aceştia sunt cei care au crezut cu fermitate în falsităţi, dar care totuşi au dus o viaţă bună; căci falsităţile, atunci când sunt confirmate, se leagă cu stăruinţa de minte, iar până ce nu sunt alungate, adevărurile nu pot fi văzute sau primite. Această purificare de rău şi diferitele moduri în care e efectuată au fost tratate în *Arcana Cœlestia.*

514. Toţi cei care se află în locurile de instruire trăiesc separat, căci fiecare, în ceea ce priveşte mintea interioară, e legat de societatea raiului în care va trebui să pătrundă curând. Cum societăţile raiului sunt aranjate după forma cerească (n. 200-212), la fel sunt şi locurile unde se desfăşoară instruirea. De aceea, atunci când acele locuri sunt văzute din rai, ele par asemenea unui rai la o scară mai mică. Ele se extind în lungime de la est la vest şi în lăţime de la sud la nord; însă lăţimea lor e doar în aparenţă mai mică decât lungimea.

Aranjarea generală e după cum urmează, în faţă se află cei care au murit în copilărie şi care au fost aduşi în rai către perioada tinereţii timpurii şi care, după ce şi-au petrecut copilăria în compania instructoarelor de acolo, sunt aduşi aici şi sunt instruiţi de Dumnezeu, în spatele lor se află locurile de instruire ale celor ce au murit la o vârstă adultă şi care, în lume au avut sentimente pentru adevărul derivat din binele vieţii. După ei sunt cei ce au proferat religia mahomedană, care au dus o viaţă morală în lume şi care au recunoscut o singură Fiinţă Divină şi pe Domnul ca pe adevăratul profet. Când ei se depărtează de Mohamed, pentru că el nu le poate da nici un ajutor, se apropie de Dumnezeu, Îl venerează, Îi recunosc Divinitatea şi sunt atunci instruiţi în creştinism. În spatele acestora, mai mult înspre nord, se află locurile de instruire pentru diferitele popoare păgâne, care au dus în lume o viaţă bună, în conformitate cu religia lor, care au dobândit astfel o conştiinţă şi care au făcut ceea ce era drept şi corect, nu atât datorită legilor guvernării lor, ci pentru legile religiei lor, despre care credeau că trebuie respectate cu devotament şi că nu trebuie nicicum încălcate prin fapte. Toţi aceştia, când sunt instruiţi, sunt îndrumaţi cu uşurinţă să îl recunoască pe Dumnezeu, căci e înscris în inimile lor că Dumnezeu nu e invizibil şi că e vizibil sub formă umană. Ei îi depăşesc în număr pe toţi ceilalţi; cei mai buni dintre ei sunt din Africa.

515. Însă nu toţi sunt instruiţi în acelaşi fel, nici de către aceleaşi societăţi din rai. Cei care au fost aduşi în rai încă din copilărie sunt instruiţi de îngerii cerurilor lăuntrice; căci ei nu au adunat falsităţile din religiile false, nici nu şi-au murdărit viaţa spirituală cu impurităţile rezultate din posesia onorurilor şi a bogăţiilor în lume. Cei ce au murit la o vârstă adultă sunt, în cea mai mare parte, instruiţi de către îngerii cerului inferior; căci aceşti îngeri sunt mai potriviţi pentru ei decât îngerii cerurilor lăuntrice, care posedă înţelepciune lăuntrică, pe care ei nu o pot primi încă. Însă mahomedanii sunt instruiţi de către îngeri care au avut aceeaşi religie în lume şi care au fost convertiţi la creştinism. La fel, şi păgânii sunt instruiţi de îngerii care au fost în rândul aceloraşi popoare.

516. Întreaga instruire făcută acolo e bazată pe doctrina derivată din *Cuvânt* şi nu din *Cuvântul* lipsit de doctrină. Creştinii sunt instruiţi în doctrina cerească ce este în conformitate perfectă cu sensul lăuntric al *Cuvântului.* Alţii, precum mahomedanii sau păgânii, sunt instruiţi în doctrinele potrivite înţelegerii lor, care diferă de doctrina cerească doar sub aspectul că o viaţă morală în acord cu principiile bune ale religiei ce le-a guvernat viaţa din lume, e folosită ca mijloc pentru a îi învăţa viaţa spirituală.

517. Învăţătura din rai diferă de cea de pe pământ în privinţa faptului că cunoaşterea nu e implantată în memorie, ci în viaţă; căci memoria spiritelor este în întregime dependentă de natura vieţii lor, o dată ce acceptă şi absoarbe toate lucrurile ce ţin de viaţa lor şi nu acceptă şi cu atât mai puţin absoarbe lucrurile ce nu ţin de ea; căci spiritele sunt forme ale sentimentelor şi au o formă umană similară cu sentimentele lor.

Astfel, ei sunt constant animaţi de un sentiment pentru adevăr strâns legat de foloasele vieţii; căci Dumnezeu asigură ca fiecare să iubească foloasele potrivite cu predispoziţia lui particulară, iar această dragoste e intensificată de speranţa de a deveni înger. Iar cum toate foloasele raiului se leagă de folosul comun, adică de binele împărăţiei lui Dumnezeu care ia acum locul ţării lor, şi cum toate foloasele particulare şi individuale sunt minunate în măsura în care sunt mai apropiate şi mai strâns legate de folosul comun, toate aceste nenumărate foloase sunt bune şi cereşti. Aşadar, în fiecare sentimentul pentru adevăr e unit atât de intim cu sentimentul pentru folos încât fac una; pe această cale adevărul e atât de important în folos, încât adevărurile pe care le învaţă sunt derivate din dragostea de foloase. În acest fel sunt spiritele angelice instruite şi pregătite pentru rai.

Afecţiunea pentru adevăr ce priveşte foloasele e sădită în ei prin diverse mijloace, din care cele mai multe sunt necunoscute în lume; acest lucru e făcut în special prin reprezentările foloaselor, care în lumea spirituală sunt arătate într-o mie de feluri, dând naştere la încân-

tări şi plăceri ce pătrund atât mintea cât şi trupul spiritului şi afectează întreaga sa ființă. Spiritul devine deci personificarea propriilor sale foloase; şi astfel, atunci când intră în societatea lui, după inițierea prin instruire, el se bucură de propria-i viață, când îşi aduce propriile-i foloase. Din aceste considerații ar trebui să fie limpede că cunoştințele ce sunt adevăruri exterioare nu aduc pe nimeni în rai, ci doar viața însăşi, care e viață a foloaselor dobândită prin intermediul cunoaşterii, o face.

518. Au existat anumite spirite care, reflectând asupra acestei cunoaşteri în lume, s-au încredințat că vor merge în rai şi că vor fi primite mai repede decât alții, datorită învățăturii lor, bunei cunoaşteri a *Cuvântului* şi a doctrinelor Bisericii; căci credeau că sunt înțelepte şi că despre ele se vorbea în locul unde se spune: „***Cei înțelepți vor străluci ca strălucirea cerului şi ca stelele***" (Daniel 12: 3). Însă aceştia au fost examinați pentru a se vedea dacă cunoaşterea lor se află doar în memorie sau şi în viață. Cei dintre ei care aveau o afecțiune genuină pentru adevăr, adică cei ce doreau adevărul doar pentru foloasele spirituale diferite de foloasele lumeşti şi corporale au fost primiți în rai, după ce au fost instruiți; atunci au devenit capabili să vadă ce străluceşte în cer, adică Adevărul Divin; căci lumina raiului este Adevăr Divin exprimat în foloase, care reprezintă planul ce primeşte razele acelei lumini şi le transformă în diferite feluri de strălucire.

Existau alții a căror cunoaştere se afla doar în memorie şi care au dobândit astfel puterea de a discuta adevărurile şi de a confirma ceea ce acceptaseră ca principii prime; aceste principii erau false însă, neprimind deloc lumină din rai, ei le-au confirmat şi le-au privit ca adevăruri; mai mult, ei credeau, din mândria care de obicei însoțeşte o asemenea inteligență, că erau mult mai învățați decât alții şi că vor merge în rai unde vor fi aşteptați de îngeri. Pentru a le dezabuza mințile de această credință prostească au fost duşi în primul cer sau în cerul inferior, ca să pătrundă într-o societate angelică.

Însă chiar din pragul societății, privirea lor a început să se întunece imediat ce lumina raiului a atins-o; înțelegerea lor a orbit iar în final răsuflau convulsiv ca şi cum ar fi fost pe moarte. Când au simțit căldura raiului care e dragoste cerească, au început să se chinuie. Aşadar au fost alungați şi instruiți mai apoi că nu cunoaşterea îl face pe înger ceea ce este, ci viața dobândită prin intermediul cunoaşterii; căci cunoaşterea privită în sine se afla în afara raiului, însă viața dobândită prin intermediul cunoaşterii sălăşluieşte în rai.

519. Când, prin instruirea din locurile descrise mai sus, spiritele au fost pregătite pentru rai - iar acest lucru e efectuat în puțin timp, căci gândul lor e format din idei spirituale care sunt foarte inteligibile - ele sunt îmbrăcate cu haine angelice. Acestea, în cea mai mare parte a lor sunt albe, asemenea mătăsii fine; iar aşa ele sunt aduse pe calea ce duce în sus către rai; şi sunt lăsate în grija îngerilor gardieni de acolo, iar mai apoi sunt primite de alți îngeri şi sunt introduse în diferite societăți şi au parte de multe încântări. După aceea, fiecare spirit e ghidat spre propria lui societate de către Dumnezeu, însă şi acest lucru e făcut în felurite moduri, uneori pe căi abătute. Căile pe care sunt conduse spiritele nu sunt cunoscute de nici un înger, ci doar de Dumnezeu. Când ajung în propria lor societate, mintea lor interioară se deschide şi, fiind în armonie cu cea a îngerilor din societatea cu pricina, ele sunt imediat recunoscute şi primite cu mare bucurie.

520. La ce a fost spus aş mai adăuga un fapt remarcabil legat de căile ce duc din locurile de instruire spre rai şi prin care sunt introduşi îngerii nou-veniți acolo. Există opt căi, câte două din fiecare loc de instruire, una care urcă spre est, iar cealaltă spre vest. Cei ce intră în împărăția celestă a lui Dumnezeu sunt introduşi pe calea estică, iar cei ce intră în împărăția spirituală pe cea vestică. Cele patru căi ce duc către împărăția celestă a lui Dumnezeu sunt împodobite cu măslini şi pomi fructiferi de diferite feluri; iar cele ce duc spre împărăția spirituală a lui Dumnezeu cu vițe de vie şi lauri. Acesta este rezultatul corespondenței; căci vițele

de vie şi laurii corespund afecțiunii pentru adevăr şi foloaselor sale; pe când măslinele şi fructele corespund afecțiunii pentru bine şi foloaselor ei.

Nimeni nu e primit în rai printr-un act de milă necondiționată

521. Cei ce nu au fost instruiți despre rai, despre calea spre el şi despre viața raiului în om cred că primirea în rai este doar o problemă legată de milă, care le e dăruită celor ce au credință sau pentru care intervine Dumnezeu. Aceştia cred că primirea în rai se face doar prin favoruri şi că toți oamenii fără excepție pot fi mântuiți, dacă aşa e voința lui Dumnezeu şi într-adevăr, unii cred că şi cei din iad ar putea fi mântuiți în mod asemănător. Însă oamenii de acest fel nu ştiu nimic despre om; ei nu sunt conştienți de faptul că viața pe care o duce un om îi determină caracterul şi că viața lui e exact similară cu dragostea sa, nu doar în ceea ce priveşte mintea interioară, care e sălaşul voinței şi al înțelegerii sale, ci şi în ceea ce priveşte mintea exterioară, ce aparține trupului său; şi că învelişul trupesc este doar o formă exterioară prin care mintea interioară se exprimă în efecte exterioare; şi astfel, că omul în întregimea lui este propria sa dragoste (n. 363). Ei nu sunt conştienți nici de faptul că trupul trăieşte nu cu de la sine putere ci datorită spiritului său; că spiritul omului este una cu sentimentele lui şi că trupul său spiritual nu e altceva decât sentimente în formă umană şi că în această formă va apărea după moarte (n. 453-460). Atâta timp cât aceste lucruri sunt necunoscute, un om poate fi făcut să creadă că mântuirea este doar o problemă ce ține de dorința lui Dumnezeu, care e numită milă şi grație.

522. Natura milei Divine este prima care va fi explicată. Mila Divină este milă pură către toți membrii omenirii, pentru mântuirea lor. Ea este întotdeauna prezentă în fiecare om şi nu e niciodată retrasă din el, astfel încât oricine care poate fi mântuit este mântuit, însă nimeni nu poate fi mântuit decât prin mijloace Divine, care sunt dezvăluite de Dumnezeu în *Cuvânt.* Mijloacele Divine sunt numite adevăruri Divine, iar ele îl învață pe om cum să trăiască pentru a fi mântuit. Prin adevăruri, Dumnezeu îl conduce pe om înspre rai şi îi dăruieşte viața raiului. Dumnezeu face acest lucru pentru toți; însă viața raiului nu poate fi dăruită nici unui om dacă el nu se abține de la rău, căci răul este un obstacol în această cale. Aşadar, atâta timp cât omul se abține de la rău, Dumnezeu, în milă pură, îl conduce prin mijloacele Lui Divine, din copilărie până la sfârşitul vieții din lume, iar apoi în eternitate. Aceasta este mila Divină. De aici e evident că mila lui Dumnezeu este milă pură, însă care nu e necondiționată; adică nu îi poate mântui pe toți oamenii printr-un act de bunăvoință nelegat de viața pe care ei au dus-o.

523. Dumnezeu nu acționează niciodată împotriva ordinii deoarece El însuşi este ordine. Adevărul Divin ce se naşte din Dumnezeu produce ordinea; adevărurile Divine sunt legile ordinii după care Dumnezeu îl conduce pe om. Astfel, a-l mântui pe om prin milă necondiționată ar fi contrar ordinii Divine şi deci contrar Ființei Divine. Ordinea Divină este raiul din om, însă omul, printr-o viață contrară legilor ordinii care sunt adevăruri Divine, a pervertit această ordine în el însuşi. Dumnezeu, în milă pură, îl conduce pe om înapoi în ordine prin intermediul legilor Lui; iar în măsura în care e adus pe calea cea dreaptă, omul primeşte raiul în el şi deci ajunge în rai. Şi de aici e evident că mila Divină a lui Dumnezeu este milă pură, dar că nu e necondiționată.

524. Dacă oamenii ar fi putut fi mântuiți prin milă necondiționată, atunci toți ar fi fost mântuiți, chiar şi cei din iad; în acest caz nu ar mai exista nici un iad, căci Dumnezeu este mila însăşi, dragostea însăşi şi însăşi bunătatea. Este deci nepotrivit cu Natura Lui Divină să spui că El îi poate mântui necondiționat pe toți şi că totuşi nu o face. Mai mult, *Cuvântul* vorbeşte că Dumnezeu doreşte mântuirea tuturor şi nu doreşte condamnarea vreunui om.

525. Cei mai mulţi dintre cei ce pătrund în cealaltă viaţă din lumea creştină aduc cu ei credinţa că vor fi mântuiţi prin milă necondiţionată şi se roagă pentru milă; dar la o privire mai atentă se descoperă că ei cred că a intra în rai înseamnă doar a obţine primirea şi că cei ce sunt primiţi în rai trăiesc în bucurie cerească. Aceştia sunt complet ignoranţi în privinţa naturii raiului şi a bucuriei cereşti; aşadar, li se va spune că raiul nu e închis în faţa vreunui om de către Dumnezeu şi că pot obţine primirea şi chiar pot rămâne acolo dacă o doresc. Cei ce au dorit asta au fost primiţi, dar încă din prag au fost loviţi de o asemenea durere drept în inimă, pe când se apropiau de căldura cerească care e dragostea în care trăiesc îngerii şi de influxul de lumină cerească ce e Adevăr Divin, încât au simţit un chin infernal mai repede decât o bucurie cerească; cuprinşi de groază s-au aruncat în iad cu capul înainte. Astfel, ei sunt învăţaţi prin experienţă propriu-zisă că raiul nu poate fi dăruit oricărui om prin milă necondiţionată.

526. Am discutat ocazional pe această temă cu îngeri şi le-am spus că foarte mulţi oameni din lume care trăiesc în rău, atunci când vorbesc cu alţii despre rai şi despre viaţa eternă, nu exprimă nici o altă idee decât că a merge în rai înseamnă doar a fi primit acolo prin milă pură; şi că acest lucru e crezut în special de cei care sunt convinşi că e unicul mijloc pentru mântuire. Căci, din principiile religiei lor, ei nu dau atenţie vieţii şi faptelor de dragoste ce constituie viaţa şi nici altor mijloace prin care Dumnezeu dăruieşte raiul omului şi prin care îl face capabil să primească bucuria cerească; iar cum aceştia resping astfel orice mijloace practice, ei concluzionează, ca o consecinţă necesară, că omul ajunge în rai doar prin milă şi cred că Dumnezeu Tatăl a devenit milos prin intervenţia Fiului.

La aceste lucruri îngerii au replicat că ştiu că o astfel de dogmă urmează cu necesitate din presupoziţia că omul ar fi mântuit doar prin credinţă, iar cum această dogmă stă prima între toate celelalte deşi este falsă, lumina din rai nu se revarsă deloc în ea; apoi că ea este sursa ignoranţei manifestată de Biserica din ziua de azi în privinţa lui Dumnezeu, a raiului, a vieţii de după moarte, a bucuriei cereşti, a esenţei dragostei şi milei şi, în general, în privinţa binelui şi a uniunii sale cu adevărul; în consecinţă şi în privinţa originii şi a naturii vieţii omului. Nimeni nu îşi derivă viaţa din gând, ci din voinţă şi din faptele ce-şi au originea în voinţă; aşadar, originea vieţii nu se constituie în gând, decât în măsura în care gândul participă la voinţă şi deci nu în credinţă, decât în măsura în care ea participă la dragoste. Îngerii suferă că aceste persoane nu ştiu că credinţa nu poate exista singură în om, căci credinţa despărţită de sursa sa, care e dragostea, nu e decât cunoaştere, iar la unii un fel de convingere ce poartă aparenţele credinţei (n. 482). O astfel de convingere nu se află în viaţa omului ci în afara ei, căci e separată de om dacă nu e unită cu dragostea lui.

Îngerii spun că cei ce adoptă un astfel de principiu în privinţa mijloacelor esenţiale ale mântuirii omului, trebuie cu necesitate să creadă în mila necondiţionată; pentru că ei văd în lumina naturală şi prin experienţa oculară; că nu doar credinţa constituie viaţa unui om, o dată ce simplul gând şi convingerea sunt tot atât de uşoare pentru cei ce duc o viaţă rea cât şi pentru alţii. Aşa se ajunge să se creadă că cei răi pot fi mântuiţi la fel ca cei buni, cu singura condiţie ca, în clipa morţii să vorbească cu încredere despre intervenţia Divină şi mila ei. Îngerii au declarat că nu au văzut niciodată ca un om ce a dus o viaţă rea să fie primit în rai printr-un act de milă, oricât de mult i-ar fi fost inspirate cuvintele în lume de acea încredere, care e înţeleasă în cel mai bun sens al cuvântului prin credinţă.

Când au fost întrebaţi dacă Avraam, Isaac, Iacob, David şi Apostolii au fost primiţi în rai prin milă necondiţionată, au răspuns că nici unul dintre ei nu a fost primit aşa, ci fiecare în funcţie de viaţa dusă de el în lume; că ştiu unde se află aceştia şi că acolo ei nu sunt mai preţuiţi decât alţii. Motivul pentru care ei sunt amintiţi cu onoare în *Cuvânt* este că prin ei, în sensul lăuntric, e subînţeles Dumnezeu; prin Avraam, Isaac şi Iacob, Dumnezeu în Divinitatea şi în Umanitatea Lui Divină; prin David, Dumnezeu ca Regalitate Divină; iar prin Apos-

toli, Dumnezeu ca Adevăr Divin. Când *Cuvântul* e citit de un om, îngerii nu înțeleg nimic despre aceste persoane, pentru că numele lor nu pătrund în rai; însă în locul lor, ei îl văd pe Dumnezeu cum a fost descris mai sus; iar astfel, în *Cuvântul* care există în rai (n. 259), aceste persoane nu sunt nicăieri menționate, pentru că *Cuvântul* respectiv reprezintă doar sensul lăuntric al *Cuvântului* ce există în lume.

527. Pot mărturisi din experiență că e imposibil ca viața cerească să fie dăruită celor care în lume au dus o viață opusă vieții cereşti. Existau unii care credeau că vor primi cu uşurință adevărurile Divine după moarte, atunci când le vor auzi de la îngeri; şi că atunci le vor crede şi vor trăi altfel şi vor putea fi primiți în rai. Însă acest experiment a fost încercat cu mulți, mai ales cu cei care credeau asta; şi a fost permis pentru a-i convinge că pocăința nu mai e posibilă după moarte. Câțiva dintre cei cu care a fost făcută încercarea au înțeles anumite adevăruri şi păreau să le accepte; dar imediat ce s-au întors la viața pe care o iubeau le-au respins şi chiar vorbeau împotriva lor. Alții le respingeau pe loc, nevoind nici să le audă. Alții doreau ca viața pe care o iubiseră şi pe care o dobândiseră în lume să le fie luată şi ca viața angelică sau viața cerească să le fie dăruită în locul celei dintâi. Odată le-a fost acordată şi permisiunea de a face asta; dar când viața pe care o iubiseră le-a fost luată, au căzut ca şi morți, cu toate puterile mentale secate. Prin acestea şi prin alte experimente, spiritele simple şi bune au fost instruite că viața unui om nu poate fi schimbată prin nici un mijloc după moarte; că o viață rea nu poate fi transformată într-o viață bună, nici cea infernală într-una angelică, deoarece fiecare spirit, din cap până-n picioare, este propria sa dragoste, şi deci propria sa viață; iar a-i transforma viața în opusul ei ar însemna a-i distruge în întregime spiritul. Îngerii spun că ar fi mai uşor să preschimbi o bufniță de noapte într-un porumbel şi o bufniță cu corn într-o pasăre paradis decât un spirit infernal într-un înger al raiului. Se poate vedea mai sus (n. 470-484) că omul rămâne după moarte aşa cum i-a fost viața în lume. Aceste lucruri ar trebui să clarifice faptul că nimeni nu poate fi primit în rai printr-un act de milă necondiționată.

Viața ce duce spre rai nu e atât de dificilă cum cred unii

528. Unii oameni cred că e dificil să trăieşti viața ce duce spre rai, care e numită viață spirituală, deoarece li s-a spus că omul trebuie să renunțe la lume, să se lipsească de dorințele trupului şi ale cărnii şi să trăiască spiritual. Prin asta, ei înțeleg că trebuie să renunțe la lucrurile lumeşti care constau în primul rând în bogății şi onoruri; că trebuie să se dedea necontenit unei meditații pioase, legate de Dumnezeu, mântuire şi de viața eternă; şi să-şi petreacă viața în rugăciuni şi lecturi ale *Cuvântului* şi ale lucrărilor religioase. Aceasta este ideea lor de renunțare la lume şi de a trăi în spirit şi nu în carne.

Dar din experiență şi din conversația avută cu îngerii am învățat că nu e deloc aşa; şi că cei ce renunță la lume şi trăiesc în spirit, duc o viață melancolică, ce e incapabilă să primească bucuria cerească; căci viața fiecăruia rămâne în el după moarte. Pentru a primi viața raiului omul trebuie să trăiască în lume şi să se implice în lucrări şi ocupații; şi astfel, printr-o viață morală şi civică să primească viață spirituală. În nici un alt mod nu poate fi formată viața spirituală în om şi nici spiritul său nu poate fi pregătit pentru rai; căci a duce o viață lăuntrică şi nu în acelaşi timp şi una exterioară, e că a trăi într-o casă fără fundație, care treptat fie se scufundă, crapă şi se sparge în bucăți, fie se zguduie până ce se prăbuşeşte.

529. Dacă s-ar arunca o privire rațională asupra vieții omului, s-ar descoperi că este de trei feluri, adică spirituală, morală şi civică, fiecare fel fiind perfect distinct; căci există oameni care duc o viață civică şi nu una morală sau spirituală; alții ce duc o viață morală dar nu şi spirituală; iar alții ce duc o viață civică, morală şi spirituală. Cei din urmă trăiesc viața raiului, iar primii trăiesc viața lumii, fiind separată de cea a raiului.

Acest lucru arată în primul rând că viaţa spirituală nu e ceva separat de cea naturală sau de viaţa lumii, ci e unită cu ea, la fel cum sufletul e unit cu trupul; şi că dacă ar fi separate, ar fi ca traiul într-o casă fără fundaţie, cum s-a spus mai sus. Căci viaţa spirituală îşi găseşte câmpul de acţiune în viaţa morală şi civică, deoarece viaţa spirituală constă în a voi binele, iar viaţa morală şi civică în a face binele; ori dacă cea din urmă ar fi separată de prima, atunci viaţa spirituală ar fi formată doar din gând şi vorbire; iar voinţa, neavând o bază pe care să se constituie, piere; şi totuşi voinţa este în mod esenţial partea spirituală a omului.

530. Că nu este atât de dificil cum cred unii să trăieşti viaţa ce duce spre rai, se poate vedea din cele ce urmează. Cine e incapabil să trăiască o viaţă civică şi morală? Căci fiecare om e iniţiat într-o astfel de viaţă din copilărie şi e obişnuit cu ea în lume. Fiecare duce o asemenea viaţă, fie el rău sau bun; căci nu doreşte fiecare să fie considerat sincer şi drept? Aproape toţi oamenii practică sinceritatea şi dreptatea în exterior astfel încât par să fie sinceri şi drepţi în inimă, sau par să acţioneze dintr-o reală sinceritate şi dreptate. Omul spiritual trebuie să trăiască în acelaşi fel şi o poate face tot atât de uşor ca omul obişnuit; singura diferenţă este că omul spiritual crede în Fiinţa Divină şi acţionează sincer şi drept nu doar datorită legilor civice şi morale, dar şi datorită legilor Divine.

Cum omul spiritual gândeşte la lucrurile Divine în tot ce face, el se află în comuniune cu îngerii raiului şi astfel e unit cu ei atâta timp cât acţionează în acest fel. Deci omul lăuntric care, văzut în sine, este omul spiritual, e deschis. Când se află în acest stadiu, omul e adoptat şi condus de către Dumnezeu, deşi nu este conştient de asta; şi atunci în practicarea sincerităţii unei vieţi morale şi civice, el acţionează datorită originii spirituale; iar a face ceea ce e sincer şi drept dintr-o origine spirituală înseamnă a acţiona din sinceritate şi dreptate genuine sau din inimă. Dreptatea şi sinceritatea lui apar în exterior la fel ca cele practicate de oamenii obişnuiţi şi chiar de oamenii răi şi infernali; însă în forma interioară, acestea sunt complet diferite. Căci oamenii răi acţionează drept şi sincer doar pentru sine şi pentru lume şi deci, dacă nu s-ar teme de lege şi de pedepsele sale, sau de pierderea reputaţiei, a onoarei, a câştigului şi a vieţii, ei ar acţiona numai nesincer şi nedrept; căci ei nu se tem nici de Domnul nici de legea Divină, şi deci nu sunt reţinuţi de nici o legătură interioară. Aşadar, în acest caz ei şi-ar găsi plăcerea doar în înşelarea, jefuirea şi prădarea celorlalţi până la secătuirea puterii.

Că acesta este adevăratul lor caracter e evident în special din examenul la care sunt supuşi oamenii de acest fel în cealaltă viaţă. Viaţa exterioară a fiecăruia este îndepărtată acolo, iar viaţa interioară care rămâne în om pentru eternitate e dezvăluită (n. 499-511).

Fiind atunci eliberaţi de toate încătuşările exterioare precum teama de lege sau de pierderea reputaţiei, a onoarei, a câştigului sau a vieţii, asemenea oameni acţionează nebuneşte şi îşi râd de sinceritate şi de dreptate, însă cei ce au acţionat sincer şi drept din respect pentru legile Divine, atunci când viaţa exterioară le este răpită şi când sunt lăsaţi în cea lăuntrică, acţionează înţelept pentru că ea se află în uniune cu îngerii raiului, prin care înţelepciunea le este transmisă. Va fi acum pentru prima dată evident că omul spiritual e capabil să acţioneze la fel ca omul natural în problemele vieţii civice şi morale şi în acelaşi timp în viaţa sa lăuntrică sau în ceea ce priveşte voinţa şi înţelepciunea lui, el e unit cu Dumnezeu (n. 358-360).

531. Legile vieţii spirituale, civice şi morale sunt expuse în cele zece porunci ale Decalogului. Primele trei porunci conţin legile vieţii spirituale; următoarele patru legile vieţii civice; iar ultimele trei, legile vieţii morale. Omul cu preponderenţă natural trăieşte în conformitate exterioară cu aceste porunci în acelaşi fel ca omul spiritual; căci şi el venerează Fiinţa Divină în aceeaşi manieră, merge la biserică, ascultă rugăciuni şi afişează o aparenţă de devotament; el nu comite crimă, adulter sau furt, nu depune mărturie falsă, nici nu îl lipseşte pe aproapele lui de bunuri. Dar toate acestea le face mai mult pentru sine şi pentru lume, şi pentru a păstra aparenţele; însă în interior aceeaşi persoană este exact opusul a ceea ce pare în exterior; căci neagă existenţa Fiinţei Divine în inima sa, este ipocrită în venerare şi când e

lăsată singură cu propriile-i gânduri ia în râs lucrurile sfinte ale Bisericii, crezând că ele servesc doar ca înlănțuire a mulțimii simple.

Un astfel de om este în întregime separat de rai, nefiind un om spiritual; şi, în consecință, el nu are pic de respect nici pentru moralitate, nici pentru binele public; căci, deşi nu comite crimă, totuşi îi urăşte pe toți cei care i se opun, iar în ura sa arde cu o dorință de răzbunare; iar dacă legile civice şi legăturile exterioare de teamă nu l-ar reține, i-ar ucide; iar cum jinduieşte după asta, înseamnă că acest om comite continuu crime. La fel, deşi nu comite adulter, cum totuşi crede că adulterul este permis, el se află tot acest timp în adulter, căci în măsura în care are puterea şi ocazia, îl comite. Deşi nu fură, cum jinduieşte la bunurile altora şi priveşte frauda şi metodele diabolice ca fiind permise, în intenție el este continuu un hoț. Acelaşi lucru este adevărat şi în privința poruncilor legate de viața morală care ne învață că nu trebuie să depunem mărturie falsă sau să jinduim după bunurile altora. Astfel e caracterul fiecărui om ce neagă existența Ființei Divine şi care nu are nici o conştiință bazată pe convingeri religioase. Lucrul de față apare limpede în cealaltă viață la oamenii de acest fel când, după îndepărtarea de viața exterioară, viața lor lăuntrică e dezvăluită, căci atunci, fiind separați de rai, ei acționează la unison cu iadul şi se află în comuniune cu locuitorii săi.

Altfel se întâmplă cu cei care au recunoscut Ființa Divină în inimile lor şi care în faptele vieții au respectat legile Divine şi s-au supus primelor trei porunci ale Decalogului, la fel cum s-au supus şi celorlalte. Când viața lor lăuntrică e dezvăluită, viața exterioară fiindu-le îndepărtată, ei devin mai înțelepți decât au fost în lume; căci această schimbare e ca trecerea din umbră în lumină, din ignoranță în înțelepciune şi dintr-o stare jalnică într-una binecuvântată, pentru că se află în Sfera Divină şi deci în rai. Aceste lucruri au fost spuse pentru a arăta cât de diferite sunt cele două clase de oameni, deşi ambele au dus în exterior o viață similară.

532. Orice om poate şti că gândurile sale au o tendință imprimată de intențiile lui sau că ele se revarsă ca şi cum le-ar direcționa: căci gândul este privirea interioară a omului şi seamănă cu privirea exterioară în privința faptului că, în orice direcție ar fi îndreptată sau direcționată, s-ar duce într-acolo şi acolo ar rămâne fixată. Astfel, dacă privirea interioară sau gândul e îndreptat şi fixat pe lume, urmează că însuşi gândul devine lumesc; dacă e întors spre sine devine corporal; dar dacă e întors spre rai devine ceresc. Tot la fel, când gândul e îndreptat spre rai e înălțat, dar când e întors spre sine e coborât din rai şi e cufundat în ceea ce e corporal; iar dacă e întors către lume, e de asemenea dezlegat de rai şi împrăştiat peste obiectele vizibile ochiului. Dragostea omului determină scopul pe care el îl are în vedere şi îi direcționează privirea interioară sau gândul către obiectul pe care îl caută. Aşadar, dragostea de sine îl direcționează spre sine şi spre obiecte egoiste; dragostea de lume spre obiecte lumeşti, iar dragostea de cer spre obiecte cereşti. Deci dacă dragostea omului e cunoscută, atunci poate fi cunoscut şi stadiul minții sale interioare; căci mintea interioară a celui ce iubeşte raiul e înălțată către cer şi e deschisă în sus; însă mintea interioară a celui ce iubeşte lumea şi pe sine e închisă deasupra şi e deschisă în jos.

De aici se poate concluziona că dacă regiunile mai înalte ale minții raționale sunt închise deasupra, omul nu mai poate vedea lucrurile ce țin de rai şi de Biserică, pentru că ele apar învăluite într-un întuneric dens; iar tot ceea ce se află în întunericul de nepătruns este fie negat fie neînțeles. De aceea cei ce se iubesc pe sine şi lumea mai presus de toate, regiunile superioare ale minții lor fiind închise, neagă în inimile lor adevărurile Divine, şi chiar dacă vorbesc despre ele, ei nu fac decât să repete lucruri auzite sau citite pe care nu le înțeleg. Le privesc la fel cum privesc lucrurile lumeşti şi corporale; şi având un asemenea caracter, ei îşi pot îndrepta mințile doar spre lucrurile ce li se dezvăluie prin simțurile trupeşti şi nu simt plăcere din altă parte. Dar multe dintre aceste lucruri sunt murdare, spurcate, profane şi rele şi nu pot fi îndepărtate, căci mintea unor astfel de persoane, cum s-a spus mai sus, e închisă deasupra şi deci nu primeşte nici o influență din rai. Intenția omului, care îi direcționează

privirea interioară sau gândul, este voința lui; căci ceea ce voieşte un om intenționează, iar ceea ce intenționează gândeşte. Aşadar, dacă intenția lui e direcționată spre rai, gândul său şi o dată cu el întreaga minte, sunt direcționate într-acolo; astfel, mintea e în rai, iar el vede lucrurile lumii de sub el, ca un om ce priveşte în jos de pe acoperişul unei case. În consecință, omul a cărui minte interioară e deschisă îşi poate vedea propriile-i rele şi falsități, căci ele se află sub mintea spirituală; iar pe de altă parte, omul a cărui minte interioară nu e deschisă, nu-şi poate vedea propriile-i rele şi falsități, pentru că e cufundat în ele şi nu se află deasupra lor. De aici putem vedea originea înțelepciunii sau nebuniei unui om şi de asemenea ce va ajunge el să fie după moarte, când e lăsat să voiască, să gândească, să acționeze şi să vorbească în acord cu mintea lui interioară. Şi aceste declarații au fost făcute să arate cât de diferit poate fi un om față de altul în interior, oricât de asemănători ar părea în exterior.

533. Că nu e atât de dificil să trăieşti viața raiului cum cred unii e evident din faptul că, atunci când un lucru despre care omul ştie că e nesincer şi nedrept îi ajunge în minte şi când se simte înclinat să îi cedeze, tot ce trebuie să facă este să reflecteze că nu trebuie să îl comită, pentru că e contrar poruncilor Divine. Dacă se obişnuieşte să reflecteze astfel şi dacă în acest mod dobândeşte o înclinație mentală stabilă, el va fi atunci unit treptat cu raiul; şi atunci regiunile superioare ale minții sale vor fi deschise şi va detecta tot ce e nesincer şi nedrept; iar în măsura în care detectează aceste rele le poate îndepărta, căci nici un rău nu poate fi îndepărtat până ce nu e recunoscut.

Acesta este un stadiu la care poate ajunge oricine în virtutea libertății sale; căci cine nu e capabil să gândească liber, în maniera descrisă? Când face primul pas, Dumnezeu scoate la iveală tot binele ce sălăşluieşte în om şi îl face capabil nu doar să detecteze relele, dar şi să nu le dorească şi în final să le disprețuiască. Acest lucru stă scris în cuvintele lui Dumnezeu: „***Căci jugul Meu este bun, şi sarcina Mea este uşoară***” (Matei 11: 30). Trebuie oricum înțeles că dificultatea de a gândi astfel şi cea de a rezista la rele creşte în proporția în care omul comite deliberat aceste rele; căci aşa se obişnuieşte cu ele, până ce nu le mai priveşte ca fiind rele, iar în final le va iubi; iar din plăcerea acestei iubiri le va admite şi, prin tot felul de iluzii, le va confirma şi va spune că sunt permise şi chiar că sunt bune. Acest lucru se întâmplă la cei care în tinerețe se aruncă în rele fără cumpătare şi care totodată resping din inimă lucrurile Divine.

534. Mi-au fost odată reprezentate două căi ce duceau una spre rai şi cealaltă spre iad. Exista o potecă lată ce ducea spre stânga sau către nord şi au apărut multe spirite ce mergeau pe ea; dar la distanță s-a văzut o stâncă mare, unde calea cea lată se sfârşea; iar din stâncă apăreau două cărări, una către stânga şi una în direcția opusă, către dreapta. Cărarea dinspre stânga era îngustă şi strâmtă şi ducea prin vest, către sud şi deci spre lumina raiului; însă cărarea din dreapta era largă şi spațioasă, ducând direct în jos, către iad. Toți păreau la început că merg pe acelaşi drum, până ce au ajuns la stânca cea mare, la capătul celor două cărări, iar când au ajuns în acel punct s-au despărțit. Cei buni s-au întors către stânga şi au apucat pe poteca îngustă ce ducea către rai; însă cei răi nu au văzut stânca şi s-au izbit de ea, rănindu-se, iar când s-au ridicat au alergat de-a lungul potecii spațioase dinspre dreapta, ce ducea în iad.

Sensul acestor lucruri mi-a fost explicat mai târziu după cum urmează: primul drum larg pe care atât cei buni cât şi cei răi mergeau împreună şi vorbeau între ei ca prietenii, pentru că nu exista o diferență vizibilă între ei, îi reprezintă pe cei care trăiesc la fel în sinceritatea şi dreptatea exterioare şi care nu pot fi deosebiți cu ochiul liber. Stânca de la capătul celor două cărări sau din colț, de care se loveau cei răi şi de care fugeau pe o cărare ce duce spre iad reprezintă Adevărul Divin, negat de cei ce privesc spre iad; iar în sensul suprem, aceeaşi stâncă reprezintă Umanitatea Divină a lui Dumnezeu, însă cei ce recunosc Adevărul Divin şi totodată Divinitatea lui Dumnezeu au fost conduşi de-a lungul cărării ce duce spre rai. Şi astfel s-a arătat că în exterior cei răi duc acelaşi fel de viață ca cei buni sau că merg pe acelaşi

drum şi că o fac la fel de uşor; şi totuşi, cei ce recunosc Fiinţa Divină din inimă, în special cei din sânul Bisericii care recunosc Divinitatea lui Dumnezeu, sunt conduşi spre rai, pe când cei ce nu o fac sunt duşi în iad.

Gândurile omului care pleacă din intenţia şi din voinţa lui sunt reprezentate în cealaltă viaţă prin cărări. Iar acolo cărările sunt vizibile ca şi gândurile şi fiecare merge de-a lungul lor după cum îşi urmează gândurile. Din acest motiv caracterul spiritelor şi al gândurilor lor e cunoscut după cărările pe care umblă. De aici am înţeles ce se spune prin cuvintele lui Dumnezeu: „***Intraţi pe poarta cea strâmtă; căci largă este poarta, lată este calea ce duce la pierzanie, şi mulţi sunt cei ce intră pe ea. Dar strâmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viaţă, şi puţini sunt cei ce o află***” (Matei 7: 13, 14). Calea ce duce spre viaţă e îngustă, nu pentru că e dificilă, ci pentru că puţini sunt cei care o găsesc, cum se spune. Stânca văzută în colţ, unde drumul cel larg şi comun se sfârşeşte şi din care sunt văzute că pornesc două cărări în direcţii opuse, arată înţelesul acestor cuvinte ale lui Dumnezeu: „***Ce înseamnează cuvintele acestea care au fost scrise: «Piatra pe care au lepădat-o zidarii, a ajuns să fie pusă în capul unghiului»? Oricine va cădea peste piatra aceasta va fi zdrobit de ea***” (Luca 20: 17, 18). Piatra semnifică Adevărul Divin, iar piatra lui Israel îl semnifică pe Dumnezeu în Umanitatea Lui Divină. Zidarii sunt membrii Bisericii; capul unghiului este locul din care pleacă cele două cărări; iar a cădea şi a fi zdrobit înseamnă a nega şi a pieri.

535. Mi s-a permis să vorbesc cu câţiva din cealaltă lume care s-au retras din mijlocul problemelor lumeşti pentru a putea trăi în pietate şi în sfinţenie şi am mai vorbit şi cu alţii care s-au rănit singuri în mai multe feluri, crezând că aceasta era calea de a renunţa la lume şi de a supune dorinţele cărnii. Dar cum mulţi dintre ei au dobândit doar o viaţă jalnică şi au renunţat la o viaţă miloasă care poate fi dusă doar în mijlocul lumii, au fost incapabili să se asocieze cu îngerii. Căci viaţa îngerilor este o viaţă de bucurie şi fericire şi constă în săvârşirea faptelor bune care sunt lucrări miloase. Pe lângă asta, cei ce au dus o viaţă separată de ocupaţiile lumeşti sunt înflăcăraţi de ideea propriului merit, doresc continuu raiul datorită acestui fapt şi se gândesc la bucuria cerească ca la o răsplată, fiind extrem de ignoranţi în privinţa naturii sale; iar când sunt primiţi în societatea îngerilor şi când dobândesc o percepţie a bucuriei lor, care e lipsită de orice idee de merit şi constă doar în îndeplinirea faptelor bune şi în binecuvântarea ce se revarsă din binele ce rezultă de acolo, ei rămân surprinşi, asemenea persoanelor care descoperă ceva total străin de credinţa lor; şi fiind incapabili să primească bucuria angelică, ei pleacă şi se asociază cu spirite de felul lor, care au dus o viaţă asemănătoare în lume.

Cei care în lume au trăit în sanctitate exterioară, mergând constant la biserică, rugându-se şi jelindu-se acolo şi care au gândit tot timpul că vor fi preţuiţi şi onoraţi pentru asta mai mult decât ceilalţi şi că vor fi consideraţi sfinţi după moarte, în cealaltă viaţă nu se află în rai, pentru că au făcut toate aceste lucruri doar pentru sine. Şi cum au murdărit adevărurile Divine cu dragostea de sine în care le-au cufundat, unii dintre ei sunt atât de nebuni încât se consideră zei; iar aceştia au locul lor în iad printre alţii asemeni lor. Unii sunt vicleni şi înşelători şi îşi găsesc locul în infernurile celor înşelători; ei, prin metodele lor viclene şi-au luat o asemenea aparenţă exterioară încât îi fac pe oamenii obişnuiţi să creadă că poartă în ei o sanctitate Divină. Mulţi dintre sfinţii romano-catolici sunt de acest fel. Mi s-a permis să vorbesc cu unii dintre ei, iar atunci viaţa lor mi-a fost limpede dezvăluită, atât cum a fost ea în lume, cât şi cum a devenit mai apoi.

Aceste afirmaţii au fost făcute pentru a arăta că viaţa ce duce spre rai nu e o viaţă de retragere din lume, ci o viaţă în mijlocul lumii; şi că o viaţă pioasă, fără o viaţă milostivă care e posibilă doar în lume, nu duce spre rai, pe când una miloasă da; iar aceasta constă în a acţiona sincer şi drept în fiecare îndatorire, ocupaţie şi muncă, dintr-o motivaţie lăuntrică, adică dintr-o motivaţie cerească; ori această motivaţie animă viaţa doar atunci când omul acţionea-

ză sincer şi drept, pentru că e în acord cu legile Divine. O astfel de viaţă nu e dificilă, ci dificilă este doar viaţa pioasă lipsită de milostenie; căci această viaţă duce departe de rai tot atâta cât se crede că ar duce spre el.

IADUL[12]

Dumnezeu guvernează iadurile

536. Când am vorbit despre rai, în paginile anterioare, a fost arătat pretutindeni (mai cu seamă în n. 2-6) că Dumnezeu este Domnul raiului şi deci că El guvernează toate cerurile; iar cum relaţia raiului cu iadul şi a iadului cu raiul e ca cea dintre două lucruri opuse ce acţionează unul împotriva celuilalt, din a căror acţiune şi reacţiune rezultă un echilibru prin care toate lucrurile subzistă, aşadar, pentru ca toate lucrurile să fie menţinute în echilibru e necesar ca Cel ce îl guvernează pe primul să îl conducă şi pe celălalt; căci dacă acelaşi Dumnezeu nu ar domoli rebeliunile din iaduri şi nu ar controla nebuniile de acolo, echilibrul şi, cu el, toate celelalte ar fi distruse.

537. Însă mai întâi trebuie spus ceva despre echilibru. Se ştie că atunci când două lucruri acţionează unul împotriva celuilalt şi când unul dintre ele reacţionează şi rezistă tot atât cât acţionează şi presează celălalt, forţele amândoura sunt neutralizate, pentru că de ambele părţi există aceeaşi putere, iar într-un asemenea caz pot fi mânuite după vrere de un al treilea; căci atunci când puterea a două lucruri e neutralizată de egala lor opoziţie, forţa unui al treilea este atotputernică, ca şi cum nu ar exista opoziţie. Astfel se constituie echilibrul dintre rai şi iad.

Totuşi acesta nu este un echilibru ca cel dintre doi combatanţi a căror putere e egală; ci este un echilibru spiritual, al falsităţii opusă cu adevărul şi al răului opus cu binele. Falsitatea e exhalată continuu de răul iadului, iar adevărul de binele raiului. Acest echilibru spiritual îi menţine pe toţi oamenii în libertatea gândului şi a voinţei; căci tot ceea ce gândeşte şi voieşte un om e legat fie de rău şi de falsitatea sa, fie de bine şi de adevărul său. Aşadar, când se află în echilibru, el e liber să admită şi să primească răul şi falsitatea sa din iad, sau binele şi adevărul său din rai. Fiecare om e menţinut în acest echilibru de către Dumnezeu, pentru că Dumnezeu guvernează atât raiul cât şi iadul. Dar de ce este menţinut omul în această libertate prin echilibru şi de ce răul şi falsitatea nu sunt îndepărtate de el, iar binele şi adevărul nu îi sunt implantate prin putere Divină, va fi explicat mai târziu în capitolul potrivit.

538. Ocazional mi-a fost permis să percep sfera de falsitate emanată de răul iadului. Era ca un efort neostoit de a distruge tot ce e bun şi adevărat, combinat cu furie şi cu un fel de nebunie legată de neputinţa de a face asta; şi mai ales un efort de a anihila şi de a distruge Sfera Divină a lui Dumnezeu, pentru că întreg binele şi adevărul vin de la El. Însă am simţit o sferă de adevăr pornind din binele raiului prin care furia efortului ce se ridica din iad era subjugată, iar rezultatul a fost acel echilibru. Sfera ce venea din rai a fost simţită ca venind doar de la Dumnezeu, deşi în aparenţă venea de la îngerii din rai. Ea vine doar de la Dumnezeu şi nu de la îngeri, căci fiecare înger din rai recunoaşte că nimic bun şi adevărat nu îşi are originea în el şi că vine de la Dumnezeu.

539. Toată puterea din lumea spirituală aparţine adevărului derivat din bine şi nici o fărâmă falsităţii derivate din rău. Iar asta deoarece Sfera Divină în rai este Bine Divin şi Adevăr Divin, iar toată puterea rezidă în Divin. Falsitatea derivată din rău nu are putere, pentru că toată puterea aparţine adevărului derivat din bine şi nu există deloc în falsitatea derivată din rău. Aşadar, toată puterea se află în rai şi deloc în iad; căci toţi cei din rai sunt plini de adevărurile din bine şi toţi cei din iad sunt cufundaţi în falsităţile din rău. Căci nimeni nu e primit în

[12] Vezi şi „O revelaţie Divină despre Iad", n.r.

rai până ce nu e plin de adevărurile din bine şi nimeni nu e aruncat în iad până ce nu e cufundat în falsităţile din rău. Că aşa se întâmplă se poate vedea în capitolele despre cel dintâi, al doilea şi al treilea stadiu al omului după moarte (n. 491-520). Că întreaga putere aparţine adevărului derivat din bine se poate vedea în capitolul despre puterea îngerilor din rai (n. 228-233).

540. Acesta este deci echilibrul dintre rai şi iad. Cei ce se află în lumea spiritelor există în virtutea echilibrului, pentru că lumea spiritelor se află la mijlocul drumului dintre rai şi iad; şi tot aşa, toţi oamenii din lume sunt menţinuţi într-un echilibru similar. Căci oamenii din lume sunt conduşi de către Dumnezeu prin intermediul spiritelor ce sălăşluiesc în lumea spiritelor; cum va fi arătat mai târziu în capitolul potrivit. Un astfel de echilibru nu ar putea exista dacă Dumnezeu nu ar guverna atât raiul cât şi iadul şi dacă nu ar regla efortul ambelor părţi; altfel, falsităţile derivate din rele ar deveni dominante şi i-ar afecta pe oamenii buni şi simpli ce se află la marginea raiului şi care ar fi mult mai uşor de pervertit decât îngerii; aşa echilibrul ar fi distrus, iar cu el ar pieri şi libertatea omului.

541. Iadul e împărţit în societăţi în aceeaşi manieră ca raiul şi tot în atâtea societăţi câte sunt şi în rai; căci fiecare societate din rai are o societate opusă în iad, iar asta pentru echilibru. Însă societăţile din iad sunt diferite între ele în funcţie de feluritele forme de rău şi de falsitate, pentru că societăţile din rai sunt deosebite după diferitele forme ale binelui şi ale adevărului. Că fiecare bine îşi are un rău opus şi fiecare adevăr o falsitate opusă se poate observa din faptul că nimic nu poate exista fără o legătură cu opusul său şi că gradul şi calitatea sa poate fi cunoscută după gradul şi calitatea opusului; aceasta este originea întregii percepţii şi a senzaţiei. De aceea Dumnezeu face ca fiecare societate a raiului să aibă necontenit opusul ei într-o societate din iad şi să existe un echilibru între ele.

542. Cum iadul e împărţit în tot atâtea societăţi ca şi raiul, acolo există tot atâtea iaduri câte societăţi ale raiului; căci fiecare societate a raiului este un rai la o scară mai mică (n. 51-58), iar fiecare societate a iadului este de asemenea un iad la o scară mai mică. Cum există trei ceruri, există şi trei iaduri; iadul inferior, opus cerului lăuntric; cel din mijloc, opus cerului din mijloc sau celui de-al doilea cer; şi cel superior, opus cerului inferior sau celui dintâi.

543. Maniera în care Dumnezeu guvernează iadurile poate fi explicată pe scurt. Iadurile ca întreg sunt conduse de o emanaţie generală a Binelui Divin şi a Adevărului Divin din rai, care controlează şi temperează efortul ce se ridică din iad ca totalitate; ele sunt conduse de către o influenţă specifică din fiecare cer şi din fiecare societate a raiului; fiecare iad e condus prin intermediul îngerilor desemnaţi să îi păzească şi să le controleze nebuniile şi dezordinea; câteodată îngerii sunt trimişi să controleze această dezordine prin proprie prezenţă.

Însă toţi locuitorii iadului sunt controlaţi prin frică. Unii sunt conduşi prin teama implantată din lume, care încă îi macină; dar cum temerile se diminuează treptat şi nu mai sunt suficiente, ei sunt conduşi prin frica de pedeapsă; iar aceasta este mijlocul principal prin care sunt opriţi de la a face rău. Pedepsele din iad sunt variate, fiind blânde sau severe în funcţie de natura răului. În cele mai multe cazuri, spiritele mai rele ce sunt neîntrecute în viclenie şi înşelăciuni şi care sunt capabile să-i ţină pe ceilalţi în supunere şi sclavie prin pedepse şi prin grozăviile pe care le inspiră sunt puse deasupra celorlalţi; însă aceşti guvernatori nu îndrăznesc să treacă de limitele prescrise pentru ei. Trebuie notat că frica de pedeapsă este unicul mijloc de a domoli violenţa şi furia celor din iad. Nu există nici o altă cale.

544. Până acum în lume s-a crezut că există un demon ce guvernează peste iaduri; că el a fost creat înger al luminii şi că, după ce s-a răzvrătit, a fost izgonit laolaltă cu însoţitorii lui în iad. Această credinţă a devenit predominantă pentru că în *Cuvânt* se vorbeşte despre Diavol, Satana şi despre Lucifer; iar *Cuvântul* a fost înţeles în acele pagini după sensul său literal, însă aici Diavolul sau Satana reprezintă iadul; Diavolul reprezintă iadul din fund unde

trăiesc cei mai răi, cei numiți *genii rele;* iar Satana denotă iadul ce se află în față, în care trăiesc cei mai puțin răi, numiți spirite rele; iar Lucifer îi denotă pe cei din Babel sau Babilon, care caută să-şi extindă dominația chiar şi asupra raiului. Că nu există un singur demon căruia să i se supună toate iadurile e evident şi din faptul că toți cei din iad, ca şi cei din rai, îşi trag existența din rândul omenirii (n. 311-317) şi că, de la începuturile creației până în ziua de azi ei numără miliarde de miliarde, dintre care diavol se numeşte cel ce în viață s-a opus lucrurilor Divine (n. 311, 312).

Dumnezeu nu condamnă pe nimeni la iad, ci spiritele singure o fac

545. În rândul unora a predominat părerea că Domnul şi-ar întoarce fața de la oameni, i-ar îndepărta de prezenta Lui şi că i-ar trimite în iad; iar unii cred că Domnul e mânios pe oameni din cauza răutății lor, că îi pedepseşte şi chiar că aduce răul asupra lor. Ei se confirmă în acea convingere după sensul literal al *Cuvântului,* în care sunt făcute asemenea afirmații; căci nu sunt conştienți că sensul spiritual al *Cuvântului,* care îl explică pe cel literal, e cu totul diferit. Aşadar, adevărata doctrină a Bisericii ce se trage din sensul spiritual al *Cuvântului* îi învață altfel pe oameni; îi învață că Domnul nu-şi întoarce niciodată fața de la ei, că nu-i îndepărtează niciodată de prezența Lui, că nu trimite pe nimeni în iad şi că nu e niciodată mânios pe vreunul.

Orice om a cărui minte e luminată pricepe asta atunci când citeşte *Cuvântul,* pentru că Domnul este bunătatea însăşi, dragostea însăşi şi însăşi mila; şi vede că bunătatea însăşi nu poate face rău nimănui, nici dragostea însăşi sau mila însăşi nu pot alunga un om; căci acest lucru ar fi contrar esenței milei şi a dragostei şi deci contrar înseşi Naturii Divine. Aşa, cei a căror minte e luminată, simt limpede atunci când citesc *Cuvântul,* că Domnul nu se depărtează niciodată de om şi că îl tratează întotdeauna după bunătatea, dragostea şi mila Lui; adică îi doreşte binele, îl iubeşte şi e milostiv față de el. Tot astfel, ei văd că sensul literal al cuvântului în care sunt spuse aceste lucruri ascunde în sine un sens spiritual, după care vor fi explicate expresiile respective; căci aceste pagini sunt adaptate înțelegerii omului prin sensul literal şi sunt deci în acord cu ideile lui primitive şi generale.

546. Cei luminați văd apoi că binele şi răul sunt opuse; că sunt opuse unul celuilalt la fel ca raiul şi iadul şi că tot binele vine din rai şi tot răul din iad. Mai mult, ei simt că, o dată ce Sfera Divină a lui Dumnezeu formează raiul (n. 7-12), nimic altceva nu se revarsă în om de la Dumnezeu decât binele şi nimic din iad decât răul; iar astfel Dumnezeu îl îndepărtează continuu pe om de rău şi îl înclină spre bine, pe când iadul îl duce necontenit spre rău. Dacă omul nu s-ar afla la mijlocul drumului dintre bine şi rău, el nu ar avea parte de gândire, nici de voință şi cu atât mai puțin de libertate sau de puterea alegerii; căci omul posedă toate aceste lucruri în virtutea echilibrului dintre bine şi rău. Aşadar, dacă Dumnezeu şi-ar întoarce fața, iar omul ar fi abandonat doar răului, el nu ar mai fi om. De aici e limpede că există un influx de bine de la Dumnezeu pentru fiecare, fie el rău sau bun, dar că există şi diferența că El îl îndepărtează continuu pe omul rău de răutatea sa şi îl conduce necontenit pe cel bun spre bunătate; iar cauza acestei diferențe este omul însuşi, pentru că el este recipientul influxului.

547. De aici e evident că omul face răul sub influența iadului şi binele sub influența lui Dumnezeu; dar cum omul crede că acționează independent în tot ceea ce face, răul pe care îl comite devine al lui; astfel, nu Dumnezeu, ci omul este cauza propriului rău. Răul în om este iadul din el; căci e acelaşi lucru dacă vorbim despre rău sau despre iad. Cum omul este cauza propriului rău, el este cel care se condamnă singur la iad şi nu Dumnezeu. Dumnezeu e atât de departe de a-l arunca pe om în iad încât îl salvează de la el, iar asta o face în măsura în care omul nu voieşte şi nu tânjeşte să rămână în propriul său rău. Omul are aceeaşi voință şi dragoste după moarte ca şi mai înainte (n. 470-484). Cel ce voieşte şi iubeşte răul în lume,

voieşte şi iubeşte acelaşi rău şi în cealaltă viaţă, iar atunci nu mai suportă să fie îndepărtat de el. Acesta e motivul pentru care omul ce trăieşte în rău e legat de iad şi se află de fapt acolo în ceea ce-i priveşte spiritul, iar după moarte nu doreşte nimic altceva decât să fie unde îi este răul; în consecinţă, omul este cel care se condamnă la iad după moarte şi nu Dumnezeu.

548. Va fi explicat şi cum se face acest lucru. Când un om pătrunde în cealaltă viaţă e primit mai întâi de îngeri care îi îndeplinesc tot felul de dorinţe şi vorbesc cu el despre Dumnezeu, rai şi despre viaţa angelică şi îl instruiesc în lucrurile legate de bunătate şi adevăr. Dar dacă omul, fiind acum spirit, este unul dintre cei ce au ştiut aceste lucruri în lume dar care le-au negat sau le-au disprețuit în inima lor, el doreşte după câteva cuvinte să plece de lângă ei şi caută cum să o facă. Când îngerii simt asta îl părăsesc, iar mai apoi, după ce un timp se asociază cu alţii, în final se uneşte cu cei al căror rău e similar cu al lui (n. 445-452). Când se întâmplă asta, el se îndepărtează de Dumnezeu şi îşi întoarce faţa către iadul de care fusese legat încă din lume şi în care trăiesc cei a căror dragoste de rău e similară cu a lui. E limpede deci că Dumnezeu îndreaptă fiecare spirit către El prin intermediul îngerilor şi prin influenţa Lui Divină ce se revarsă prin rai; şi că spiritele ce trăiesc în rău rezistă cu toată puterea lor şi se îndepărtează de Dumnezeu; ei sunt târâţi ca şi cu o funie către propriul rău şi deci către iad. O dată ce sunt târâţi şi datorită dragostei lor pentru rău pe care o urmează, e limpede că se condamnă singuri la iad după libera lor voinţă. Oamenii din lume nu pot crede că aşa se întâmplă datorită ideii pe care o au despre iad. Însă în cealaltă viaţă acest lucru e văzut clar de către cei ce se află în afara iadului, dar nu şi de cei ce se condamnă la iad, căci ei intră acolo prin propriu acord; iar cei ce intră în iad dintr-o dragoste înflăcărată pentru rău apar de parcă ar fi fost aruncaţi acolo cu capul în jos şi cu picioarele în sus. Datorită acestei aparenţe, ei par să fie aruncaţi în iad prin putere Divină; însă pe această temă pot fi văzute mai multe mai jos (n. 574). Din ceea ce a fost spus se poate vedea acum că Dumnezeu nu azvârle pe nimeni în iad; şi că fiecare se condamnă singur, atât cât trăieşte în lume, cât şi după moarte când ajunge în rândul spiritelor.

549. Dumnezeu prin esenţa Lui Divină care este bunătate, dragoste şi milă, nu îi poate trata la fel pe toţi oamenii, pentru că relele şi falsităţile lor opun rezistenţă şi nu numai că diminuează, ci chiar resping influenţa Lui Divină. Relele şi falsităţile lor sunt ca norii negri interpuşi între soare şi ochiul uman, care fură strălucirea şi seninătatea luminii lui, deşi soarele încă face eforturi să alunge norii sfidători, străluceşte în spatele lor şi în tot acest timp transmite o lumină palida către ochiul omului pe diferite căi indirecte. La fel se întâmplă şi în lumea spirituală; Soarele este Dumnezeu şi Dragostea Divină (n. 116-140), lumina este Adevărul Divin (n. 126-140) şi norii cei negri sunt falsităţile derivate din rău; iar ochiul reprezintă înţelegerea. În măsura în care cineva din lumea spirituală e cufundat în falsităţile răului, el e învăluit de un nor negru şi dens în funcţie de gradul răului său. Din această comparaţie se poate vedea că prezenţa lui Dumnezeu în fiecare e necontenită, dar că El e primit în mod diferit.

550. Spiritele rele sunt sever pedepsite în lumea spiritelor pentru ca astfel să fie descurajate de la a face rău. Şi această pedeapsă apare de parcă ar fi fost indusă de Dumnezeu, deşi El nu dă nici o pedeapsă, ci răul însuşi o face; căci răul e atât de legat de propria-i pedeapsă încât cele două nu pot fi separate. Mulţimea infernală nu doreşte şi nu iubeşte nimic mai mult decât să facă rău, în special să aplice pedepse şi să le provoace celorlalţi chinuri; şi într-adevăr ei le provoacă răni şi le dau pedepse tuturor celor ce nu sunt protejaţi de Dumnezeu. Astfel, când cineva face rău dintr-o inimă rea, el se dezice de protecţia lui Dumnezeu, iar atunci spiritele infernale îl învăluie pe cel ce a făptuit răul şi îl pedepsesc. Acest lucru poate fi ilustrat într-o anumită măsură prin relele şi pedepsele lor din lume, unde de asemenea una o urmează inevitabil pe cealaltă. Căci legile din lume dau o anumită pedeapsă pentru fiecare rău; şi astfel, cel ce se avântă în rău se avântă şi în pedeapsa răului. Singura diferenţă este că

răul poate fi ascuns în lume, dar nu şi pe lumea cealaltă. Din aceste lucruri e limpede că, la fel cum în lume nu regele, judecătorul sau legea sunt cauzele pedepsei - pentru că ele nu sunt cauza răului în răufăcător - nici Dumnezeu nu e cauza răului din nici un om.

Toţi locuitorii iadului se află în răul şi în falsitatea care îşi au originea în dragostea de sine şi de lume

551. Toţi cei din iad se află în rău şi în falsităţile rezultate de acolo; şi nu e nimeni acolo care să se afle în rele şi în acelaşi timp şi în adevăruri. Foarte mulţi oameni răi din lume sunt obişnuiţi cu adevărurile spirituale ale Bisericii; căci le-au învăţat din copilărie, iar mai târziu au ascultat predici şi au citit despre ele în *Cuvânt* şi au discutat pe această temă. Unii i-au făcut pe alţii să creadă că sunt creştini în inimă, pentru că ştiau cum să vorbească despre adevărul ce simula afecţiunea şi ştiau cum să acţioneze drept, ca din credinţă spirituală, însă cei al căror gând lăuntric a fost contrar unor asemenea adevăruri şi care s-au abţinut de la a face relele ce erau în acord cu gândurile lor doar datorită legilor civice, având în vedere reputaţia, onoarea şi câştigul, sunt toţi răi în inimă; şi doar activităţile trupului şi nu ale spiritului sunt în acord cu binele şi cu adevărul. Astfel, când viaţa exterioară le este răpită pe lumea cealaltă şi când viaţa lăuntrică a spiritului le este dezvăluită, ei se află cu totul în rău şi în falsitate şi sunt lipsiţi de adevăr şi de bine; şi devine evident că adevărurile şi sentimentele bune existau doar ca şi cunoaştere în memoria lor şi că de acolo le produceau în conversaţie, deşi pretindeau că bunătatea lor îşi are originea în dragostea şi în credinţa spirituală.

Când viaţa lăuntrică, adică răul acestor spirite, e dezvăluit, ele nu mai sunt capabile să vorbească adevăruri ci doar falsităţi, pentru că atunci vorbesc din rău; căci e imposibil să vorbeşti adevăruri din rău, căci atunci spiritul nu e decât propriul său rău, şi din rău porneşte doar falsitatea. Fiecare spirit rău e adus la acest stadiu înainte de a intra în iad (n. 499-512). Iar asta înseamnă a fi *devastat* de bine şi adevăr; iar *devastarea* este doar dezvăluirea vieţii lăuntrice sau a naturii egoiste a spiritului, adică dezvăluirea spiritului însuşi. Pe această temă, mai multe se pot vedea mai sus (n. 425).

552. Când un om se află în acest stadiu după moarte el nu mai este un om ce trăieşte ca spirit, cum a fost în primul stadiu (n. 491-498), ci e cu adevărat un spirit; căci un spirit adevărat are o faţă şi un trup ce corespund cu mintea sa interioară şi deci are o formă exterioară care este tipul sau asemănarea minţii interioare. Aşa este spiritul după ce a trecut de primul şi de al doilea stadiu despre care s-a vorbit mai sus. Aşadar, o dată ce e văzut, adevăratul său caracter e imediat observat, nu doar pe faţă dar şi pe trup şi în gesturi şi vorbire; iar cum în acest moment el îşi duce propria-i viaţă adevărată, nu poate fi în alt loc decât în cel în care trăiesc spiritele asemenea lui. Căci în lumea spirituală, există o comunicare universală asentimentelor şi a gândurilor, astfel încât un spirit e condus de propriile-i sentimente şi plăceri, adică de sine, în locul unde trăiesc cei asemenea lui. El se întoarce singur în acea direcţie pentru că atunci respiră propria lui viaţă şi îşi trage răsuflarea în libertate, lucru pe care nu îl poate face când merge în alt loc. Trebuie înţeles că, în lumea spirituală, comunicarea cu ceilalţi se face după direcţia feţei; şi că fiecare are necontenit înaintea sa pe cei a căror dragoste e similară cu a lui; iar acest lucru rămâne valabil indiferent de direcţia în care şi-ar întoarce trupul (n. 151).

Din acest motiv toate spiritele infernale se întorc de la Dumnezeu către centrele de întuneric şi de umbră adâncă, care iau locul soarelui şi lunii din lume; însă toţi îngerii raiului se întorc către Dumnezeu ca spre Soarele raiului sau ca spre Luna raiului (n. 123, 143, 144, 151). Acest lucru ar trebui să clarifice că toţi cei din iad sunt cufundaţi în relele şi în falsităţile ce pleacă de acolo; şi, de asemenea, că ei se întorc spre propria lor dragoste.

553. Toate spiritele din iad, când sunt văzute în puțină lumină cerească, apar în forma răului lor; căci fiecare este o asemănare a propriului rău, cum la fiecare mintea interioară şi cea exterioară sunt una, iar prima e vizibilă în trăsăturile celei de-a doua, care controlează fața, trupul, vorbirea şi gesturile. Astfel, adevăratul lor caracter e recunoscut la prima vedere. Ele au în general forme jalnice pentru ceilalți, amenințătoare pentru cei care nu le respectă, pline de ură şi răzbunare. Ferocitatea şi cruzimea din mintea lor interioară privesc prin aceste forme exterioare; dar când alții li se supun, le venerează şi le adoră, fețele lor se compun şi iau o expresie mulțumită, ce se naşte din încântarea lor.

E imposibil să ofer o descriere sumară a aparenței acelor forme, căci nici una nu e ca cealaltă: între cei dedați unui rău similar şi care se află deci în aceeaşi societate infernală există o asemănare generală, cu care, ca dintr-o origine sau bază comună, seamănă toți cei de acolo. În general fețele lor sunt înspăimântătoare şi lipsite de viață, ca cele ale cadavrelor; însă la unii sunt negre iar la alții pâlpâitoare ca torțele; la alții sunt desfigurate de bube, umflături şi răni deschise; unii par să nu aibă față deloc, ci ceva păros sau osos în locul ei; iar la unii nu se văd decât dinții. Şi trupurile lor sunt monstruoase, iar glasul lor e un glas al furiei, al urii şi al răzbunării; căci falsitatea le inspiră cuvintele, iar răul tonul vocii: într-un cuvânt sunt imaginea propriului iad.

Nu mi-a fost permis să văd forma[13] universală a iadului, dar mi s-a spus că, la fel ca întregul raiului, are formă umană (n. 59-67), astfel încât, întregul iadului are forma unui diavol şi poate fi reprezentat în acea imagine (n. 544). Mi-a fost însă des permis să văd forma unor anumite iaduri sau societăți infernale, căci la intrările lor, numite porțile iadului, apare de obicei un monstru, care reprezintă într-un mod general forma celor dinăuntru. Pasiunile crude ale celor ce trăiesc acolo sunt reprezentate prin lucruri înspăimântătoare şi groaznice, pe care mă abțin să le descriu.

Trebuie oricum înțeles că aceasta este aparența spiritelor infernale când sunt văzute în lumina raiului, dar între ele apar ca oameni; din mila Domnului nu apar ele atât de înfiorătoare unul pentru celălalt cum apar în fața îngerilor; însă acea aparență este o iluzie, căci imediat ce o singură rază de lumină din rai e lăsată înăuntru, formele lor umane se preschimbă în formele monstruoase care le aparțin cu adevărat, cum au fost descrise mai sus; căci în lumina raiului totul apare aşa cum este în realitate. Tot din acest motiv ele evită lumina raiului şi se aruncă în jos în propria lor lumină, ce seamănă cu cărbunele aprins, iar în unele cazuri cu sulful arzând; însă această lumină e transformată în întuneric dens atunci când o rază de lumină din rai cade asupra ei. De aceea se spune că iadurile se află într-un întuneric de nepătruns şi într-o umbră adâncă şi tot din acest motiv întunericul de nepătruns şi umbra adâncă semnifică falsitățile derivate din rău ca cele ce există în iad.

554. Dintr-o examinare a formelor monstruoase ale spiritelor din iad (care, după cum am spus mai sus, sunt toate forme jalnice pentru alții; amenințătoare pentru cei ce nu le respectă şi nu le onorează; şi pline de ură şi răzbunare pentru cei ce nu li se supun), a devenit evident că sunt forme particulare ale dragostei universale de sine şi de lume; şi că relele ale căror forme particulare sunt îşi derivă originea din acele două iubiri. Din rai mi s-a mai spus şi am fost convins de experiență că dragostea de sine şi dragostea de lume guvernează în iaduri şi formează iadurile; dar că dragostea pentru Dumnezeu şi dragostea pentru aproape guvernează în ceruri şi formează cerurile; şi de asemenea că cele două iubiri infernale şi cele două iubiri cereşti sunt diametral opuse.

555. La început m-am întrebat cum se poate ca dragostea de sine şi dragostea de lume să fie atât de diabolice şi cum pot fi cei cufundați în ele astfel de monştri; pentru că în lume nu e dată o atât de mare atenție dragostei de sine, ci doar acelei exaltări exterioare a minții numite mândrie, care, fiind vizibilă, e privită ca dragoste de sine. Mai mult, dragostea de sine,

[13] Vezi „De la Iad la Rai", n.r.

când nu e afişată atât de deschis, e privită în lume ca focul vieții, prin care omul e stimulat să caute de lucru şi să aducă foloase; iar dacă el nu vede că doar onoarea şi gloria pot fi câştigate astfel, mintea lui se va moleşi. Oamenii spun: „Cine a făcut vreodată o faptă merituoasă, folositoare sau distinsă decât pentru a obține de la alții onoarea şi suportul, fie ele exprimate tacit sau deschis?" Iar ei se întreabă de unde vine ea dacă nu din dragostea arzătoare pentru glorie şi onoare, care e un motiv egoist. Deci în lume nu e cunoscut faptul că dragostea de sine, numită corect aşa, este dragostea ce guvernează în iad şi care formează iadul în om. Aceasta fiind situația, voi descrie mai întâi ce este dragostea de sine şi mai apoi voi arăta că toate relele şi falsitățile îşi au originea în dragostea respectivă.

556. Dragostea de sine înseamnă a-ți dori doar propriul bine şi nu al altora, al Bisericii, al țării sau al vreunei societăți umane, decât pentru sine. Ea mai înseamnă şi a face fapte bune doar pentru propria reputație, onoare şi glorie; căci dacă acestea nu sunt văzute ca fiind făcute pentru foloasele aduse altora, omul va spune în inima lui: „Care e folosul meu? De ce aş face asta? Ce avantaj îmi oferă?" şi astfel el nu va face nimic. E evident deci că cel absorbit de dragostea de sine nu iubeşte nici Biserica, nici țara, nici societatea şi nici un folos, ci doar pe sine. Singura sa încântare este cea a dragostei de sine, iar cum viața omului constă în încântarea ce porneşte din dragostea lui, aşadar viața lui e o viață a sinelui, a propriei naturi egoiste care, privită în sine nu e decât răutate. Cel ce se iubeşte pe sine îi iubeşte şi pe cei ai lui, în particular îşi iubeşte copiii şi nepoții şi în general pe toți cei ce acționează în armonie cu el şi pe care îi numeşte prieteni. A-i iubi pe aceştia înseamnă tot a se iubi pe sine, căci priveşte viața lor ca legată de a lui şi o vede pe a sa în a lor; în rândul celor pe care îi numeşte prieteni se află toți cei ce îl onorează, ce i se supun şi care îi fac curte.

557. Printr-o comparație a dragostei de sine cu dragostea cerească, caracterul celei dintâi va fi evident. Dragostea cerească înseamnă a iubi toate foloasele şi faptele bune pe care un om le face pentru Biserică, țara lui, societatea umană sau compatrioți, doar pentru ele; căci asta înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu şi a-l iubi pe aproape, pentru că toate foloasele şi tot binele sunt de la Dumnezeu şi sunt reprezentate de aproapele ce trebuie iubit. Dar cel ce le iubeşte pentru binele propriu, le iubeşte doar ca servitori, pentru că îl deservesc. În consecință, cel ce e dăruit dragostei de sine doreşte ca Biserica, țara sa, societățile umane şi compatrioții săi să îl servească, iar nu el pe acestea; căci se pune pe sine deasupra tuturor şi le pune pe ele sub el. Aşadar, în măsura în care cineva e dăruit dragostei de sine se depărtează de rai, pentru că se depărtează de dragostea cerească.

558. În măsura în care cineva e umplut de dragoste cerească, care înseamnă a iubi foloasele şi faptele bune şi a le face din inimă pentru binele Bisericii, al țării, al societății umane şi al compatrioților, el e condus de către Dumnezeu, pentru că o astfel de dragoste e a lui şi pleacă din el. Însă în măsura în care cineva e plin de dragoste de sine ceea ce înseamnă a aduce foloase şi a face fapte bune doar pentru sine, el se conduce singur şi nu e condus de Dumnezeu. Aşadar urmează că în măsura în care cineva se iubeşte pe sine se înstrăinează de Ființa Divină şi de rai.

Omul se conduce singur atunci când e guvernat de propria sa natură egoistă, care nu e altceva decât rău; căci este răul ereditar ce constă în a se iubi pe sine mai mult decât pe Dumnezeu şi a iubi lumea mai mult decât raiul. Natura egoistă proprie omului sau răul său ereditar e descoperit atât de des cât se priveşte pe sine în binele pe care îl face; căci privirea lui e fixată asupra sinelui în loc să fie fixată asupra binelui pe care îl face şi astfel, în aceste fapte el aşează o imagine a sa în locul unei imagini a Divinului. Acest lucru mi-a fost dovedit de experiență. În locul intermediar dintre nord şi vest, dedesubtul cerurilor, trăiesc anumite spirite rele ce sunt specialiste în arta dezvăluirii naturilor egoiste din spiritele bune şi deci diferitele feluri de rău către care ele sunt înclinate. Acest lucru îl fac în felul următor: le flatează deschis şi le onorează sau le controlează în secret sentimentele şi le conduc spre gânduri egoiste

despre sine; acum, în măsura în care şi-au îndeplinit scopul, întorc feţele spiritelor cu o dispoziţie bună departe de rai, le întunecă înţelegerea şi le împing la activitate relele propriei lor naturi egoiste.

558. A. Acea dragoste de sine e opusă dragostei pentru aproape, lucru ce poate fi observat din originea şi esenţa ambelor. Dragostea pentru aproape la cineva care e cufundat în dragostea de sine începe cu sinele, căci astfel de oameni spun că aproapele cel mai aproape al omului este el însuşi; iar din el ca centru înaintează către cei din cercul său, diminuându-se pe măsură ce fiecare membru al cercului e mai puţin unit cu el în dragoste. Toţi cei din afara acestui cerc sunt priviţi ca lipsiţi de orice importanţă, iar cei ce se opun membrilor lui şi răutăţilor lor sunt consideraţi inamici, oricât de înţelepţi, nepărtinitori, sinceri şi drepţi ar fi. Însă dragostea spirituală pentru aproape începe cu Dumnezeu şi din El ca centru înaintează către toţi cei ce sunt uniţi cu El prin dragoste şi credinţă, în funcţie de natura dragostei şi credinţei lor.

Aşadar e evident că dragostea de aproape ce îşi are originea în om e opusă celei ce îşi are originea în Dumnezeu şi că prima pleacă din rău, deoarece porneşte din natura egoistă a omului, pe când cea de-a doua pleacă din bine, pentru că se naşte din Dumnezeu, care este Binele însuşi. E de asemenea evident că dragostea de aproape ce pleacă din om şi din natura lui egoistă e corporală, pe când dragostea pentru aproape ce porneşte din Dumnezeu e cerească. Într-un cuvânt, la omul în care predomină dragostea de sine ea constituie capul, iar dragostea cerească picioarele. Pe ea stă, iar dacă nu îi este de folos o striveşte sub picioare. Din acest motiv cei ce sunt aruncaţi în iad par să cadă cu capul în jos, înspre el, şi cu picioarele în sus, înspre cer (n. 548).

559. În măsura în care dragostea de sine are cale liberă - adică în măsura în care îngrădirile exterioare precum teama de lege şi de pedepsele ei sau de pierderea reputaţiei, a onoarei, a câştigului, a slujbei sau a vieţii nu îi stau în cale - se extinde până ce în final doreşte să guverneze nu doar asupra întregului pământ, dar şi asupra raiului şi chiar asupra Fiinţei Divine; căci nu cunoaşte nici o limită sau un sfârşit. Această dorinţă mocneşte în fiecare om care s-a dăruit dragostei de sine, deşi nu apare în faţa lumii, fiind controlată de astfel de limitări cum au fost menţionate.

Oricine poate vedea că aşa se întâmplă în cazul conducătorilor şi al regilor, care nu se supun unor asemenea îngrădiri sau limitări; căci ei se grăbesc să subjuge provincii şi regate atâta cât succesul e de partea lor şi aspiră necontenit la putere şi glorie; un exemplu mai grăitor poate fi văzut în Babilonul[14] modern, care şi-a extins dominaţia asupra raiului şi care şi-a transferat sieşi întreaga putere Divină a lui Dumnezeu şi încă jinduieşte după mai multă putere. Că astfel de oameni sunt opuşi Fiinţei Divine şi raiului şi că se află de parte iadului când ajung după moarte în cealaltă viaţă, se poate vedea în lucrarea *Judecata de apoi şi distrugerea Babilonului.*

560. Imaginaţi-vă o societate formată din asemenea persoane, din care toţi se iubesc doar pe sine şi pe ceilalţi doar în măsura în care le sunt aliaţi; veţi vedea că dragostea lor e exact ca cea care există în rândul tâlharilor, ce se îmbrăţişează şi se numesc prieteni atâta timp cât se înţeleg, dar când resping şi se lipsesc de autoritatea prin care sunt controlaţi, se revoltă şi se măcelăresc între ei. Dacă ar fi examinate regiunile lăuntrice ale minţii lor se va vedea că sunt pline de o ură ucigaşă împotriva celorlalţi şi că în inimă iau în râs dreptatea şi sinceritatea şi de asemenea Fiinţa Divină pe care o consideră inexistentă. Acest lucru e încă mai evident în cazul societăţilor formate din astfel de oameni în iad, ce vor fi tratate mai jos.

561. Gândurile şi sentimentele lăuntrice ale celor ce se iubesc pe sine mai presus de toate sunt îndreptate către sine atât cât sălăşluiesc pe pământ şi deci departe de Dumnezeu şi de rai. Ei sunt infestaţi cu rele de tot felul, iar Sfera Divină nu se poate revărsa în ei; căci în

[14] Referire la Biserica Catolică, n.r.

clipa în care o face, e cufundată în gânduri egoiste, e murdărită şi chiar e amestecată cu relele ce se ridică din propria lor natură egoistă. Din acest motiv asemenea oameni, în cealaltă viaţă, privesc departe de Dumnezeu, către cerul întunericului de nepătruns ce se află în locul soarelui din lume şi care e diametral opus Soarelui din rai, care e Dumnezeu (n. 123). Întunericul dens semnifică răul, iar soarele lumii, dragostea de sine.

562. Relele celor ce sunt dăruiţi dragostei de sine sunt în general disprețul față de ceilalţi, invidia, rea-voinţa şi ostilitatea faţă de toţi cei ce nu li se supun, ura de diferite feluri, răzbunarea, înşelăciunea, viclenia, nemiloşenia şi cruzimea. Iar în privinţa problemelor religioase există doar dispreţ faţă de Dumnezeu şi faţă de lucrurile Divine pe care le învaţă şi le impune Biserica, dar şi furie împotriva lor. Această furie e transformată în ură atunci când omul devine spirit, iar atunci nu numai că nu poate suporta să audă lucrurile sus-menţionate, ci şi arde de ură împotriva tuturor celor ce recunosc şi venerează Fiinţa Divină.

Am vorbit odată cu un spirit care în lume fusese un om cu autoritate şi care s-a iubit cel mai mult pe sine. Când s-a adus vorba despre Fiinţa Divină şi mai mult, când a fost menţionat numele lui Dumnezeu, el s-a aprins de o asemenea ură şi furie încât ardea de dorinţa de a îl distruge. Tot aceeaşi persoană, când i-a fost dat frâu liber dragostei sale, a dorit să fie însuşi diavolul, pentru a putea infesta continuu raiul cu dragostea lui de sine; tot aceasta este şi dorinţa unora de religie romano-catolică când simt, în cealaltă viaţă, că Dumnezeu are întreaga putere şi că ei nu au deloc.

563. Am văzut în colţul vestic dinspre sud câteva spirite care mi-au spus că au avut funcţii de mare demnitate în lume şi că meritau să fie preferate altora şi să conducă peste ei. Caracterul lor lăuntric a fost examinat de îngeri şi s-a descoperit că, în timp ce-şi îndeplineau atribuţiile din lume, ele nu priveau foloasele ci doar propriul interes, aşezându-se astfel pe sine deasupra foloaselor, însă cum erau foarte nerăbdătoare să fie aşezate deasupra altora, li s-a permis să se asocieze cu unii care discutau probleme de mare importanţă. S-a simţit atunci că erau incapabile să fie atente la problemele puse în discuţie sau să le înţeleagă adevărata natură; căci ele nu vorbeau din respect pentru foloasele implicate, ci pentru propriul interes; şi doreau să acţioneze dintr-un motiv de favoritism. Aşadar ele au fost eliberate din funcţie şi au fost lăsate să-şi caute de lucru în altă parte. Au mers mai departe spre vest şi au fost primite mai întâi într-un loc şi apoi în altul; dar pretutindeni li s-a spus că gândeau doar pentru sine şi, cum sinele le pătrunde în toate gândurile, că erau la fel de reduse ca spiritele ale căror gânduri sunt legate numai de trup şi de senzaţiile sale. Din acest motiv, oriunde ar fi mers, ar fi fost alungate curând. După ceva timp au fost văzute cum au ajuns într-un stadiu jalnic, implorând după ajutor. Astfel, a devenit limpede că oamenii ce se dăruiesc dragostei de sine, oricât de înţelept ar părea în lume că vorbesc din focul acelei iubiri, vorbesc doar dintr-o memorie lipsită de orice urmă de lumină raţională. Aşadar, în cealaltă viaţă, când nu li se mai permite să se folosească de conţinutul memoriei naturale, sunt mai reduse decât alţii, pentru că s-au depărtat de Fiinţa Divină.

564. Există două feluri de dominare, unul inspirat de dragostea pentru aproape şi celălalt de dragostea de sine. Aceste două feluri de dominare sunt în esenţa lor două lucruri direct opuse. Cel ce guvernează din dragostea de aproape doreşte binele tuturor şi nu iubeşte altceva mai mult decât să fie folositor celorlalţi; şi încântarea inimii sale este de a le dori binele şi de a fi de folos Bisericii, ţării sale, societăţii şi concetăţenilor săi. Dacă un astfel de om obţine o poziţie superioară de demnitate, el se bucură nu pentru distincţia cu care a fost dăruit, ci pentru folosul mai amplu şi mai înalt pe care îl poate aduce, în acest fel este autoritatea ce există în ceruri.

Însă cel ce guvernează din dragoste de sine nu doreşte decât binele propriu; foloasele pe care le aduce sunt pentru propria lui onoare şi glorie, căci doar pe acestea le priveşte ca foloase. Când îi serveşte pe alţii e pentru a putea fi el însuşi servit, onorat şi ridicat la putere;

el caută locuri de onoare nu pentru a fi de folos ţării sale sau Bisericii, ci pentru a se putea bucura de distincţii şi favoruri şi deci pentru a obţine încântarea inimii sale.

Dragostea de a conduce rămâne în fiecare după moarte. Cei ce au guvernat din dragoste pentru aproape sunt din nou încredinţaţi cu putere în ceruri; totuşi nu ei sunt cei ce guvernează, ci Dumnezeu, prin foloasele aduse de dragostea lor. Dar cei care în lume au guvernat din dragostea de sine devin în cealaltă viaţă sclavi mizeri. Am văzut împuterniciţi care în lume au guvernat din dragostea de sine cum au fost alungaţi în rândul celor mai mizerabili, iar pe unii dintre ei în locuri murdare de excremente.

565. Dragostea de lume nu e atât de direct opusă dragostei cereşti precum dragostea de sine, pentru că nu ascunde în ea rele atât de mari. Dragostea de lume constă în dorinţa de a obţine pentru sine bogăţia altora prin tot felul de artificii, în a-şi aşeza bogăţiile în inimă şi în a lăsa lumea să îl depărteze pe om de dragostea spirituală, care e dragostea de aproape şi deci de rai şi de Fiinţa Divină. Însă această dragoste are multe forme. Există o dragoste de avere ce serveşte dorinţei de a fi ridicat la putere, singurul lucru iubit; există o dragoste de onoare şi demnitate cu o vedere înspre sporirea averii; există o dragoste de avere pentru diferitele ei foloase în a obţine plăcerea lumească; există o dragoste de avere doar pentru avere, cum se întâmplă la avari şi aşa mai departe. Scopul pentru care e făcută averea e numit folosul său; şi fiecare dragoste îşi derivă caracterul din scopul sau folosul său; căci dragostea este la fel ca scopul avut în vedere, iar toate celelalte lucruri îi servesc doar ca mijloc.

Focul iadului şi scrâşnitul din dinţi

566. Până acum aproape nimeni nu a înţeles ce se spune prin focul etern şi scrâşnitul din dinţi, despre care se vorbeşte în *Cuvânt,* legat de cei care se află în iad; căci oamenii au gândit material conţinutul *Cuvântului,* nefiind obişnuiţi cu sensul său spiritual. Aşadar, prin foc unii au înţeles focul material; unii chinul în general; alţii mustrările de conştiinţă; iar alţii cred că a fost menţionat doar pentru a-i umple de groază pe cei răi; iar prin scrâşnitul din dinţi unii au înţeles scrâşnitul propriu zis; alţii doar oroarea provocată de acest sunet, însă un om care e obişnuit cu sensul spiritual al *Cuvântului* ştie ce înseamnă focul veşnic şi scrâşnitul din dinţi; căci în fiecare expresie a *Cuvântului* şi în fiecare înţeles al expresiei există un sens spiritual; deoarece *Cuvântul,* în esenţa sa, este spiritual, iar ceea ce e spiritual poate fi exprimat pentru a fi înţeles de om doar într-o manieră naturală; căci fiecare om trăieşte în lumea naturală şi gândeşte în funcţie de lucrurile din lume. Vom explica deci acum înţelesul focului veşnic şi al scrâşnitului din dinţi de care vor suferi cei răi după moarte sau pe care le vor îndura spiritele oamenilor răi în lumea spirituală.

567. Există două surse de căldură, una de la Dumnezeu ca Soare al raiului, iar cealaltă din lume. Căldura ce vine de la Soarele raiului sau de la Dumnezeu e căldură spirituală, care în esenţa sa este dragoste (n. 126-140); însă căldura ce vine de la soarele lumii e căldură naturală, care în esenţă nu e dragoste, ci serveşte ca receptacul pentru căldura sau dragostea spirituală. Dragostea este în esenţa sa în mod evident căldură, pentru că atât mintea, cât şi trupul se încălzesc în prezenţa dragostei şi o fac proporţional cu natura şi intensitatea ei, şi tot atât iarna cât şi vara; căldura sângelui spune acelaşi lucru. Că această căldură naturală care provine de la soarele lumii serveşte drept receptacul pentru căldura spirituală, e evident de la căldura trupului, care e determinată de căldura spiritului său şi care e un fel de substitut pentru căldura din trup. E evident mai ales din efectul căldurii de vară şi primăvară asupra animalelor de toate felurile, căci atunci îşi înnoiesc ele iubirea. Nu căldura naturală produce acest efect, ci ea îngăduie trupurilor lor să primească căldura ce se revarsă în ele din lumea spirituală; căci lumea spirituală se revarsă în cea naturală precum cauza în efectul său. Cel ce crede că doar căldura naturală provoacă excitaţia sexuală la animale se înşeală amarnic, căci

există un curent de influenţă din lumea spirituală în cea naturală şi nu invers; şi toată dragostea e spirituală pentru că vine din viaţa însăşi.

Oricine crede că există ceva ce izvorăşte în lumea naturală fără influenţa lumii spirituale se înşeală; căci ceea ce e natural îşi datorează viaţa şi continuitatea ei lucrurilor spirituale. Şi obiectele lumii vegetale îşi datorează germinaţia influenţei din acea lume; căldura naturală a primăverii şi a verii, mărind şi desfăcând seminţele, nu face decât să le aducă în forma lor naturală, pentru ca influenţa din lumea spirituală să poată acţiona asupra lor ca o cauză. Aceste fapte sunt menţionate pentru a arăta că există două feluri de căldură, spirituală şi naturală şi că cea spirituală vine de la Soarele raiului, pe când cea naturală de la soarele lumii; şi că cea dintâi se revarsă în cea de-a doua şi se uneşte cu ea pentru a produce efectele ce apar în faţa ochilor omului din lume.

568. Căldura spirituală este în om căldura vieţii lui deoarece, cum a fost spus mai sus, în esenţa sa, este dragoste. Această căldură e semnificată de focul din Cuvânt; dragostea pentru Dumnezeu şi dragostea pentru aproape sunt semnificate de focul ceresc, iar dragostea de sine şi dragostea de lume de focul infernal.

569. Focul infernal sau dragostea infernală au aceeaşi origine ca focul ceresc sau dragostea cerească, adică Soarele raiului care e Dumnezeu; însă e făcută infernală de cei care o primesc. Căci întreaga influenţă din lumea spirituală e transformată în funcţie de recepţia sa, sau după formele în care se revarsă; la fel ca lumina şi căldura soarelui din lume. Căldura acestui soare ce se revarsă peste buruieni şi flori produce vegetaţia şi mirosurile dulci şi plăcute; însă aceeaşi căldură ce se revarsă asupra substanţelor fecale şi asupra celor în descompunere produce putrefacţie şi putori dezgustătoare şi respingătoare. La fel, lumina aceluiaşi soare produce într-un obiect culori frumoase şi plăcute iar în altul culori urâte şi dezagreabile.

La fel se întâmplă şi cu căldura şi lumina Soarelui din rai care e dragoste. Când căldura sau dragostea se revarsă din el în bine, cum se întâmplă la oamenii şi spiritele bune sau la îngeri îl face să rodească; însă când se revarsă în cei răi, produce un efect contrar; căci relele lor fie o înăbuşe, fie o murdăresc. În mod similar, când lumina raiului se revarsă în adevărurile derivate din bine, el dăruieşte inteligenţă şi înţelepciune; dar când se revarsă în falsităţile răului e preschimbată în nebunie şi în fantezie ce variază în fiecare caz în funcţie de recepţia ei.

570. Cum focul infernal este dragostea de sine şi de lume, la fel este şi fiecare dorinţă derivată din aceste iubiri; căci dorinţa este prelungirea dragostei, o dată ce lucrul iubit de om e continuu dorit. Focul infernal este şi încântare, căci atunci când omul obţine ceea ce iubeşte sau după care tânjeşte simte încântare; încântarea inimii unui om nu are nici o altă sursă. Aşadar, focul infernal este dorinţa şi încântarea ce izvorăsc din cele două iubiri ca din originea lor. Relele ce se nasc de aici sunt dispreţul faţă de ceilalţi, rea-voinţa şi ostilitatea faţă de cei ce refuză să li se supună; invidia, ura, răzbunarea şi, în consecinţă, violenţa şi cruzimea. Ele constau în negarea existenţei Fiinţei Divine şi, de aici, în dispreţ, batjocură şi blasfemie faţă de lucrurile sfinte ale Bisericii; iar după moarte, când omul devine spirit, aceste rele sunt preschimbate în furie şi ură împotriva lucrurilor sfinte (n. 562). Iar cum aceste rele nu exprimă decât crimă şi distrugere, ei ard de ură şi răzbunare împotriva celor pe care îi consideră inamici, iar dorinţa de a-i ucide şi de a îi distruge este încântarea vieţii lor; şi chiar când sunt privaţi de această dorinţă, ei încă doresc să înşele, să rănească şi să-şi arate cruzimea.

Acesta este sensul focului din *Cuvânt,* unde se vorbeşte despre cei răi şi despre iad; iar ca un mod de confirmare voi cita aici anumite pasaje: „***Căci toţi sunt nişte nelegiuiţi şi nişte răi, şi toate gurile lor spun mişelii. Căci răutatea arde ca un foc, care mănâncă mărăcini şi spini, aprinde desişul pădurii, din care se înalţă stâlpi de fum. Şi poporul este ca ars de foc; nimeni nu cruţă pe fratele său***” (Isaia 9: 17-19). „***Voi face să se vadă semne în ceruri şi pe pământ: sânge, foc şi stâlpi de fum; soarele se va preface în întuneric***” (Ioel 2: 30, 31).

„***Ţara lui va fi ca smoala care arde. Nu se va stinge nici zi nici noapte, şi fumul lui se va înălţa în veci***” (Isaia 34: 9, 10). „***Căci iată, vine ziua care va arde ca un cuptor! Toţi cei trufaşi şi toţi cei răi, vor fi ca mirişteа; ziua care vine îi va arde***” (Maleahi 4: 1). „***Babilonul a ajuns un lăcaş al dracilor, şi ei au strigat când au văzut fumul arderii. Fumul ei se ridică în sus în vecii vecilor***” (Apocalipsa 18: 2, 18; 19: 3). „***Şi a deschis fântâna Adâncului, Din fântână s-a ridicat un fum, ca fumul unui cuptor mare. Şi soarele şi văzduhul s-au întunecat de fumul fântânii***” (Apocalipsa 9: 2). „***Din gurile cailor ieşea foc, fum şi pucioasă. A treia parte din oameni au fost ucişi de aceste trei urgii; de focul, de fumul şi de pucioasa care ieşeau din gurile lor***” (Apocalipsa 9: 17, 18). „***Dacă se închină cineva fiarei, va bea şi el din vinul mâniei Lui; şi va fi chinuit în foc şi pucioasă***” (Apocalipsa 14: 9, 10). „***Al patrulea înger a vărsat potirul lui peste soare. Şi soarelui i s-a dat să dogorească pe oameni cu focul lui. Şi oamenii au fost dogoriţi de o arşiţă mare***” (Apocalipsa 16: 8, 9). „***Aceştia au fost aruncaţi în iazul de foc şi pucioasă***” (Apocalipsa 19: 20; 20: 14, 15; 21: 8). „***Orice pom care nu face roadă bună, va fi tăiat şi aruncat în foc***” (Matei 3: 10; Luca 3: 9). „***Fiul Omului va trimite pe îngerii Săi, şi ei vor smulge din împărăţia Lui toate lucrurile care sunt pricină de păcătuire şi pe cei ce săvârşesc fărădelegea, şi-i vor arunca în cuptorul aprins***” (Matei 13: 41, 42, 50). „***Apoi va zice celor de la stânga Lui: Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care a fost pregătit diavolului şi îngerilor lui!***” (Matei 25: 41). „***Ei vor fi aruncaţi în focul care nu se stinge, în focul iadului, unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge***” (Matei 18: 8, 9; Marcu 9: 43-48). Omul bogat din iad îi spune lui Avraam, că a fost chinuit în văpaie de foc (Luca 16: 24). În aceste pasaje şi în multe altele, focul exprimă dorinţa ce se naşte din dragostea de sine şi din dragostea de lume; iar fumul de acolo semnifică falsitatea din rău.

571. Cum dorinţa de a face rău ce îşi are originea în dragostea de sine şi în dragostea de lume e semnificată de focul infernal şi cum această dorinţă predomină la toţi locuitorii iadului, cum a fost arătat în capitolul anterior, astfel, când iadurile se deschid există o aparenţă de foc şi de fum, cum poate fi văzută în conflagraţii; din iadurile unde predomină dragostea de sine se vede ridicându-se un foc intens; iar din iadurile unde predomină dragostea de lume un foc fumegător. Dar când iadurile se închid nu există nimic în flăcări, ci în locul lor ceva asemănător unei mase dense de fum; oricum focul încă arde în interior şi împrăştie în jur o căldură perceptibilă, ca cea a jarului, iar în unele locuri ca cea a unui cuptor încălzit sau a unei băi fierbinţi. Când această căldură se revarsă în om îi aprinde pasiunile, ducându-i pe cei răi în ură şi în răzbunare, iar pe cei bolnavi în delir.

Un asemenea foc sau o astfel de căldură există în cei ce s-au dăruit iubirilor susmenţionate, căci spiritul lor e legat de acele iaduri, chiar şi în timp ce trăiesc în trup. Însă trebuie înţeles că locuitorii iadurilor nu trăiesc în foc, căci acel foc este doar o aparenţă; şi nici nu simt vreo arsură, ci doar o căldură ca cea pe care o mai experimentaseră în lume. Aparenţa focului se naşte din corespondenţă, căci dragostea corespunde focului, iar toate lucrurile văzute în lumea spirituală apar în acord cu corespondenţa lor.

572. Trebuie sădit în minte faptul că focul sau căldura infernală e transformată într-un ger pătrunzător atunci când căldura raiului se revarsă în ea; iar atunci cei ce îl simt tremură ca oamenii loviţi de friguri şi se chinuie. Acest lucru se naşte din opoziţia lor totală faţă de Sfera Divină; căci căldura raiului, care este Dragoste Divină, stinge căldura din iad, care e dragoste de sine, iar cu ea tot focul vieţii lor; şi de aici vin un asemenea ger, tremur şi chin. El e însoţit de un întuneric de nepătruns, de închipuiri şi de orbire, însă acest lucru se întâmplă doar foarte rar, când trebuie înăbuşite izbucnirile de violenţă neobişnuite.

573. Cum focul infernal semnifică fiecare dorinţă de a face rău ce vine din dragostea de sine, el mai semnifică şi chinul ce există în iaduri; căci dorinţa derivată din acea dragoste este dorinţa de a-i răni pe cei care refuză să îi onoreze, să îi adore şi să îi venereze; iar dorinţa

de a-şi arunca furia asupra lor e proporţională cu mânia, cu ura şi cu răzbunarea ce pleacă de acolo. Când fiecare spirit dintr-o societate e umplut de această dorinţă şi nu e reţinut de vreo îngrădire exterioară cum ar fi teama de lege sau de pierderea reputaţiei, a onoarei, a câştigului sau a vieţii, fiecare e condus de propriul rău să se arunce asupra celorlalţi şi să îi supună, în măsura în care o poate face; şi se bucură când îşi asmute furia asupra celor ce nu cedează.

Această plăcere este atât de strâns legată de dragostea de dominare încât au o intensitate egală, căci plăcerea de a provoca răni trăieşte în întreaga rea-voinţă, invidie, ură şi răzbunare, ce sunt rele ce se revarsă din acea dragoste, cum a fost spus mai sus. Toate iadurile sunt societăţi de acest fel şi aşa fiecare spirit din ele poartă în inimă ură faţă de ceilalţi; iar ura îl împinge să izbucnească în cruzime, atâta cât are putere. Cruzimile şi chinul pe care îl provoacă sunt şi ele semnificate de focul iadului, căci sunt efecte ale dorinţelor.

574. S-a arătat mai sus (n. 548) că un spirit rău se condamnă singur şi de propriu acord la iad. Acum vom explica pe scurt cum se poate întâmpla asta, deşi în iad există astfel de chinuri. Din fiecare iad se înalţă o sferă ridicată de dorinţele locuitorilor săi. Când sfera e simţită de cineva care e plin de o dorinţă similară, îi este afectată inima şi e umplut de plăcere; căci dorinţa şi plăcerea sa sunt una, pentru că tot ce doreşte un om îi este plăcut. Aşadar, spiritul se îndreaptă într-acolo, iar în încântarea din inima lui doreşte să meargă acolo; căci încă nu ştie de chinuri şi, chiar dacă află de ele, tot doreşte să meargă. Căci nimeni din lumea spirituală nu poate rezista propriei dorinţe; căci ea vine din dragostea sa, iar dragostea din voinţă şi voinţa din chiar natura lui, iar fiecare de acolo acţionează după propria-i natură.

Aşadar, când un spirit, de propriu acord sau din propria-i voinţă liberă, îşi îndreaptă paşii spre iad şi pătrunde acolo, e primit mai întâi într-o manieră prietenească, astfel încât crede că a ajuns în rândul prietenilor; dar acest lucru durează doar câteva ore, în timpul cărora îi sunt testate viclenia şi abilitatea. Când examinarea ia sfârşit cei din iad încep să îl infesteze prin diferite mijloace, cu o severitate şi o vehemenţă veşnic crescânde. Acest lucru e înfăptuit prin conducerea lui mai adânc şi mai lăuntric în iad; căci cu cât e mai adânc şi mai lăuntric iadul, cu atât mai rele sunt spiritele. După aceste trepte, ei îl copleşesc cu pedepse crude, până ce e readus la un stadiu de sclav.

Însă acolo tot timpul au loc revolte, pentru că fiecare doreşte să fie cel mai mare şi arde de ura faţă de ceilalţi. Astfel, se fac noi insurecţii. Un eveniment urmează altuia; căci cei ce sunt făcuţi sclavi ajung să ajute un diavol nou să îi supună pe alţii; atunci cei ce refuză să se supună şi să devină pe loc sclavi ai unui nou tiran sunt iarăşi chinuiţi în diferite moduri; şi tot aşa la nesfârşit. Acestea sunt chinurile din iad ce sunt numite focul iadului.

575. Scrâşnitul din dinţi este lupta şi bătălia continuă dintre falsităţile diferite şi deci dintre cei ce vehiculează aceste falsităţi laolaltă cu disprețul faţă de ceilalţi, rea-voinţa, batjocura şi blasfemia; iar relele izbucnesc în lupte crâncene de diferite feluri, căci fiecare luptă pentru propria-i falsitate pe care o numeşte adevăr. Aceste bătălii se aud de afară ca scrâşnitul din dinţi şi sunt transformate într-un scrâşnit de dinţi propriu-zis atunci când adevărurile din rai ajung în rândul lor. Toţi cei ce au recunoscut natura şi au negat Fiinţa Divină se află în acele iaduri, iar cei ce s-au confirmat în negare se află în cele mai adânci iaduri. Cum nu pot primi deloc lumină din rai şi deci nu au nici o percepţie lăuntrică a adevărului, ele sunt spiritele cele mai corporal-senzuale, necrezând în altceva decât în ceea ce văd cu ochii şi ating cu mâinile. Astfel, toate iluziile simţurilor sunt acceptate de ei ca adevăruri, iar sub influenţa lor îşi duc mai departe luptele. Din acest motiv, bătăliile lor sunt auzite ca scrâşnitul din dinţi căci toate falsităţile din lumea spirituală fac un sunet asemănător; iar dinţii corespund lucrurilor ultime din natură şi de asemenea lucrurilor ultime din om, care sunt corporale şi senzuale. Că există un astfel de scrâşnit din dinţi în iaduri se poate vedea în Matei 8: 12; 13: 42, 50; 22: 13; 24: 51; 25: 30 şi în Luca 13: 28.

Răutatea şi artele ticăloase ale spiritelor infernale

576. Capacitatea superioară a spiritelor în comparație cu oamenii poate fi limpede înțeleasă de către toți cei ce gândesc profund şi care ştiu ceva despre procesele propriei minți. Căci în mintea sa un om poate raționa, gândi şi poate trage mai multe concluzii asupra mai multor teme într-un minut decât ar putea vorbi sau exprima în scris în jumătate de oră. Aşadar e evident cât de mari sunt puterile pe care le are omul în spiritul său, deci şi atunci când devine spirit; **căci spiritul este ceea ce gândeşte, iar trupul este mijlocul prin care spiritul îşi exprimă gândurile în vorbire şi în scris**. Pe acest temei, omul care după moarte devine înger posedă o inteligență şi o înțelepciune incomparabil superioare celor pe care le-a avut pe când trăia în lume; căci atunci când trăia în lume, spiritul său era legat de trup şi se afla în lumea naturală. De aceea gândul lui spiritual se revărsa pe atunci în ideile naturale, care sunt vagi prin comparație, impure şi obscure; ele sunt incapabile de a îmbrățişa nenumăratele detalii ale gândului spiritual, care sunt şi ele implicate în obscuritățile ce se ridică din grijile lumii. Cu totul altfel stau lucrurile atunci când spiritul e eliberat de trup şi când ajunge în stadiul său spiritual, cum se întâmplă când trece din lumea naturală în cea spirituală, care îi este casă. Că stadiul gândurilor şi sentimentelor sale este atunci mult mai elevat decât înainte e limpede din ceea ce tocmai a fost spus. Din acest motiv gândurile îngerilor sunt inefabile şi inexprimabile şi nu pot pătrunde în gândurile naturale ale omului; totuşi, fiecare înger s-a născut om şi a trăit ca om, iar pe atunci nu părea mai înțelept decât ceilalți.

577. În aceeaşi măsură în care îngerii sunt înțelepți şi inteligenți, sunt spiritele infernale rele şi înşelătoare; căci situația e similară o dată ce spiritul omului, când e eliberat de trup, trăieşte în propria lui bunătate sau răutate, după care e un spirit angelic sau infernal. Căci fiecare Spirit este propria sa bunătate sau răutate, pentru că este propria lui dragoste, cum am demonstrat mai sus; aşadar, cum un spirit angelic gândeşte, voieşte, vorbeşte şi acționează din propriu-i bine, la fel face şi un spirit infernal, însă din propriu-i rău; iar a gândi, a voi, a vorbi şi a acționa din răul însuşi înseamnă a face asta din toate lucrurile ce există în rău.

Altfel era pe când trăia în trup, căci atunci răul din spiritul omului era îngrădit, cum sunt toți oamenii de lege, de speranța de câştig, onoare şi reputație sau prin teama de a nu le pierde; astfel, răul spiritului nu putea ieşi la suprafață, dezvăluindu-şi adevărata natură. Pe lângă asta, răul din spiritul unui om era pe atunci acoperit şi învăluit în probitate, sinceritate, dreptate şi afecțiune pentru adevăr şi bine, pe care aceşti oameni le afişau şi le imitau din motive lumeşti. Sub această mască, răul zăcea atât de ascuns şi de puțin desluşit încât nici măcar omul însuşi nu realiza adânca răutate şi viclenie a spiritului său; nici nu ştia că în sine este acel diavol ce va deveni după moarte, când spiritul stă dezbrăcat, în propria lui natură. O asemenea răutate ce întrece orice imaginație devine atunci vizibilă. Mii de fapte şi de gânduri rele izbucnesc din răul însuşi, iar în rândul lor sunt unele ce nu pot fi exprimate în cuvintele nici unei limbi. Am văzut multe lucruri, încât am putut să le învăț caracterul; căci Dumnezeu mi-a permis să fiu în lumea spiritelor ca spirit prin întoarcerea înspre ei, fie prin fixarea privirii asupra lor, fie prin operarea prin intermediul altora de la distanță, fie prin trimiterea propriilor emisari; un al patrulea este producerea de aparențe înşelătoare; un al cincilea constă în proiecții ale lor, prin care devin prezenți într-un loc diferit de cel în care sunt cu trupul, iar un al şaselea constă în aparențe, credințe false şi minciuni. Spiritul unui om rău, când e eliberat de trup, ajunge de unul singur să cunoască aceste arte; căci ele sunt inerente naturii răului de care e posedat atunci. Prin aceste arte, se chinuie unul pe celălalt în iaduri, însă cum toate artele respective sunt necunoscute în lume, în afara celor ce există în aparențe, credințe false şi minciuni, nu le voi descrie în detaliu, căci nu ar fi înțelese şi fiind de altfel mult prea îngrozitoare ca să fie descrise.

581. Motivul pentru care Dumnezeu permite chinurile din iad este că relele nu pot fi altfel îngrădite şi supuse. Singurul mijloc de a face asta şi, deci, de a păstra spiritele infernale între anumite limite este teama de pedeapsă. Nu există nici un alt mijloc; căci, fără teama de pedeapsă şi de chinuri, răul ar izbucni în nebunie şi totul ar fi distrus, la fel cum ar fi distrusă o împărăție de pe pământ unde nu ar exista pedepse.

Aparența, situarea şi numărul iadurilor

582. În lumea spirituală, adică în lumea în care trăiesc spiritele şi îngerii, obiectele vizibile sunt în aparența exterioară exact la fel ca în lumea unde trăiesc oamenii. Se văd câmpii şi munți, dealuri şi stânci, cu văi între ele, petece de apă şi numeroase alte lucruri ce se văd şi pe pământ. Însă ele au o origine spirituală şi sunt deci vizibile pentru spirite şi îngeri, dar nu pentru oameni, deoarece oamenii se află în lumea naturală. Ființele spirituale văd lucrurile ce au origine spirituală; iar ființele naturale pe cele ce au origine naturală. Din acest motiv, omul nu poate vedea lucrurile din lumea spirituală, decât dacă îi e dat să trăiască în spirit sau după ce moare şi devine spirit. Pe de altă parte, îngerii sau spiritele nu pot vedea nimic în lumea naturală, decât dacă se află în compania unui om căruia îi e permis să vorbească cu ele. Căci ochii omului sunt adaptați să primească lumina lumii naturale, iar ochii îngerilor şi ai spiritelor să primească lumina lumii spirituale şi totuşi ochii tuturor sunt exact la fel în aparență. Omul natural nu poate înțelege că aşa e natura lumii spirituale şi cu atât mai puțin omul senzual, care nu crede decât în ceea ce vede cu ochii trupului şi atinge cu mâinile, adică ceea ce dobândeşte din experiența văzului şi a simțului tactil; iar cum gândul lui e bazat pe asemenea lucruri, e material şi nu spiritual. Astfel fiind similaritatea dintre lumea spirituală şi cea naturală, omul cu greu poate crede după moarte că nu se mai află în lumea în care s-a născut şi pe care a părăsit-o; de aceea, ei numesc moartea doar o trecere dintr-o lume în altă lume similară. Se poate vedea mai sus, unde s-a vorbit despre reprezentările şi aparențele din rai (n. 170-176), că există o astfel de asemănare între cele două lumi.

583. Cerurile se află în părțile înalte ale lumii spirituale, lumea spiritelor în cele inferioare, iar dedesubtul lor se află iadurile. Cerurile nu sunt vizibile pentru spiritele din lumea spiritelor, decât atunci când privirea lor lăuntrică e deschisă, deşi le văd uneori ca ceață sau ca nori strălucitori. Motivul este că îngerii raiului se află într-un stadiu lăuntric de inteligență şi înțelepciune şi deci deasupra şi dincolo de vederea celor din lumea spiritelor.

Însă spiritele ce trăiesc pe câmpii şi în văi se văd unele pe celelalte; şi totuşi, în clipa în care sunt separate, lucru ce se petrece atunci când viața lor interioară se dezvăluie, spiritele rele nu le mai pot vedea pe cele bune. Spiritele bune le pot vedea pe cele rele, însă îşi întorc fața de la ele, iar când îşi întorc fața, celelalte spirite devin invizibile. Şi iadurile sunt invizibile pentru că sunt închise; însă intrările ce sunt numite porți se văd atunci când se deschid să lase înăuntru spiritele similare. Toate porțile către iaduri se deschid din lumea spiritelor şi nici una din rai.

584. Iadurile se află pretutindeni, atât sub munți, dealuri şi stânci, cât şi dedesubtul câmpiilor şi al văilor. Deschiderile sau porțile către iadurile ce se află sub munți, dealuri şi stânci apar ca nişte găuri sau crăpături în stâncă; unele se deschid larg, altele îngust şi strâmt, iar multe dintre ele cu iregularități. Toate apar întunecate şi cețoase atunci când sunt privite în interior, însă spiritele infernale din ele trăiesc într-o lumină asemănătoare cu cea a cărbunelui aprins. Ochii lor sunt adaptați să primească acea lumină, pentru că pe vremea când trăiau în lume se aflau într-un întuneric de nepătruns în ceea ce priveşte adevărurile Divine, negându-le existența şi într-un fel de lumină în ceea ce priveşte falsitățile, căci le-au confirmat în mințile lor. De aceea, vederea lor s-a adaptat la lumina respectivă şi astfel lumina raiului le pare un întuneric de nepătruns, neputând vedea nimic atunci când ies din văgăunile lor. Toate

aceste lucruri afirmă limpede că omul ajunge în lumina raiului în măsura în care recunoaşte Fiinţa Divină şi se confirmă în lucrurile ce ţin de rai şi de Biserică; şi că pătrunde în întunericul iadului în măsura în care neagă existenţa Fiinţei Divine şi se confirmă în ceea ce e contrar lucrurilor ce ţin de rai şi de Biserică.

585. Deschiderile sau porţile iadurilor ce se află dedesubtul câmpiilor şi văilor prezintă diferite aparenţe. Unele sunt ca cele de sub munţi, dealuri şi stânci, unele ca văgăunile sau grotele, unele ca nişte caverne sau catacombe, unele mlăştinoase şi altele asemenea bălţilor stătute. Toate sunt închise şi se deschid doar atunci când spiritele rele sunt aruncate înăuntru; iar când sunt deschise, din ele iese un curent de aer ca cel al focului şi al fumului ce se ridică dintr-o clădire în flăcări, ca flacăra fără de fum, ca funinginea emanată de un cămin aprins sau ca ceaţa unui nor dens. Mi s-a spus că spiritele infernale nu văd, nici nu simt aceste lucruri, căci atunci când se află în ele respiră propria lor atmosferă şi deci trăiesc în plăcerea vieţii lor; iar asta deoarece toate lucrurile respective corespund relelor şi falsităţilor în care sunt cufundaţi, focul corespunzând urii şi răzbunării, fumul şi funinginea falsităţilor derivate de acolo, flacăra relelor dragostei de sine, iar ceaţa şi norii groşi falsităţilor derivate din ea.

586. Mi-a fost permis să privesc în străfundurile iadurilor şi să le văd aşa cum sunt pe dinăuntru; căci atunci când Dumnezeu doreşte vederea unui spirit sau a unui înger, poate penetra de deasupra în adâncimile de dedesubt şi le poate cerceta natura, fără teamă de a fi închis. În acest fel mi-a fost dat să privesc în ele. Unele iaduri arătau ca grotele sau văgăunile din stâncă ce se extind în interior, iar apoi oblic sau vertical în jos, înspre abis; unele arătau ca văgăunile sau peşterile pe care le locuiesc fiarele sălbatice din pădure, unele ca galeriile şi cavernele văzute în mine, cu pasaje ce se deschideau în jos. Cele mai multe iaduri sunt împărţite în trei; cele de deasupra par să se afle într-un întuneric de nepătruns, pentru că sunt locuite de cei cufundaţi în falsităţile răului; însă cele de jos apar în flăcări, fiind locuite de cei cufundaţi în răul propriu zis; căci întunericul corespunde falsităţilor răului, iar focul relelor propriu zise. În cele mai adânci iaduri se află cei ce au acţionat din motive profund rele, iar în cele mai puţin adânci, cei ce au acţionat din motive rele mai superficiale, adică din dragoste pentru falsităţile răului.

Unele iaduri au aparenţa unor case sau a unor cetăţi devastate de foc, unde spiritele infernale pândesc ascunse. În iadurile mai puţin maligne se văd lucruri ce par a fi nişte colibe primitive, aşezate câteodată în rânduri, formând un fel de oraş cu poteci şi străzi, în case trăiesc spirite infernale ce sunt veşnic implicate în certuri, în lupte şi în fapte violente; iar în străzi sunt comise jafuri şi prădări. În unele iaduri sunt doar bordeluri, dezgustătoare la privit şi pline de tot felul de mizerii şi excremente. Există şi păduri întunecate în care spiritele infernale bântuie ca fiarele sălbatice şi unde se află văgăuni subterane în care se ascund cei vânaţi de urmăritorii lor. Există şi deşerturi sterile şi nisipoase, punctate ici şi colo de stânci zdrenţuite, pline de grote şi din loc în loc de colibe. În aceste locuri pustii sunt alungaţi cei care au suferit în iaduri fiecare chin şi fiecare pedeapsă, în special cei care în lume au fost mai vicleni decât alţii în uneltiri şi urzeli, într-un asemenea stadiu ajung ei în final.

587. Situarea diferitelor iaduri nu poate fi cunoscută de nimeni, nici măcar de îngerii raiului, ci doar de Dumnezeu; însă poziţia generală a iadurilor e cunoscută după punctele cardinale în care sunt situate. Căci iadurile, asemenea cerurilor, sunt aranjate în mod distinct după punctele cardinale, iar punctele cardinale din lumea spirituală sunt determinate de diferitele feluri de dragoste. Toate punctele cardinale din rai îşi au originea în Dumnezeu ca Soare, care se află în est; iar cum iadurile sunt opuse cerurilor, punctele lor cardinale pornesc din punctul opus, adică din vest (n. 141-153).

Din acest motiv, iadurile din partea vestică sunt cele mai rele şi mai groaznice şi devin încă mai rele şi mai groaznice pe măsură ce sunt mai departe de est. Aici se află cei care în lume au fost plini de dragoste de sine şi deci plini de dispreţ faţă de ceilalţi, de rea-voinţă

împotriva celor ce nu li s-au supus şi plini de ură şi de răzbunare față de cei ce nu i-au venerat şi nu i-au adorat. În iadurile de mai departe de acest punct se află cei ce au purtat așa-numita religie catolică şi care au dorit să fie venerați ca zei; şi care, astfel, ardeau de ură şi răzbunare împotriva tuturor celor ce nu le recunoşteau puterea asupra raiului şi asupra sufletelor omeneşti. Ei încă păstrează această dispoziție care i-a deosebit pe pământ, adică încă simt o ură şi o dorință de răzbunare asemănătoare împotriva celor ce li se opun. Cea mai mare plăcere a lor rezidă în faptele crude; însă plăcerea aceasta se întoarce împotriva lor în cealaltă viață; căci în iadurile lor de care e plină regiunea vestică fiecare se ridică împotriva oricărui altuia care îi pune la îndoială puterea divină, însă pe această ternă se vor spune mai multe în lucrarea *Judecata de apoi şi distrugerea Babilonului.*

Tot ce se poate şti despre aranjarea iadurilor din regiunea respectivă e că cele mai înspăimântătoare se află la limita dinspre nord, iar cele mai puțin înspăimântătoare către sud. Astfel, grozăvia iadurilor se diminuează treptat dinspre nord spre sud şi spre est. Către est se află cei care au fost plini de mândrie şi care nu au crezut în Ființa Divină, dar care totuşi nu au întreținut o asemenea ură şi răzbunare, nici o astfel de viclenie ca cei din iadurile mai adânci dinspre vest.

În ziua de azi nu mai există iaduri în partea de est, cele care au fost acolo fiind mutate în partea din față a vestului. Iadurile din nord şi din sud sunt multe, iar în ele sălăşluiesc cei care, pe când se aflau pe pământ, erau cufundați în dragostea de lume şi deci în diferitele feluri de rele ca rea-voința, ura, furtul, jaful, înşelătoria, avariția şi cruzimea. Cele mai rele dintre aceste iaduri se află în partea de nord, iar cele mai blânde înspre sud. Grozăvia lor creşte pe măsură ce sunt mai aproape de vest şi mai departe de sud; şi descreşte înspre est şi sud. În spatele iadurilor din partea de vest sunt păduri întunecate în care spiritele rele bântuie ca fiarele sălbăticia şi mai există păduri asemănătoare şi în spatele iadurilor din partea de nord; însă după iadurile din sud se află deşerturile menționate mai sus. Atâta despre situarea iadurilor.

588. Cât despre numărul iadurilor, ele sunt tot atât de multe câte societăți angelice sunt în rai; căci fiecare societate cerească are ca opus al ei o societate infernală corespunzătoare. Că societățile cereşti sunt nenumărate şi că sunt diferite între ele în funcție de binele dragostei, al milei şi al credinței, se poate vedea mai sus în capitolul despre societățile din care e format raiul (n. 41-50); şi în cel despre imensitatea raiul (n. 415-420). La fel se întâmplă şi cu societățile infernale, care diferă între ele în funcție de relele ce sunt opuse binelui.

La fel ca fiecare bine, fiecare rău are o varietate infinită, însă acest lucru este dincolo de înțelegerea celor ce au doar o idee generală despre rău, privindu-l doar ca dispreț, reavoință, ură, răzbunare, înşelăciune şi aşa mai departe. Dar să afle ei că fiecare din aceste rele are atâtea diferențe specifice, iar fiecare din ele atâtea alte diferențe specifice sau particulare, încât un volum nu ar fi suficient pentru a le enumera. Iadurile sunt atât de distinct aranjate în ordine, după diferențele fiecărui rău, încât nimic nu ar putea fi mai perfect ordonat sau mai distinct. De aici e evident ca sunt nenumărate şi că sunt apropiate sau depărtate în funcție de distincțiile generice, specifice şi particulare ale fiecărui rău.

Există iaduri şi în spatele iadurilor. Unele comunică cu altele prin pasaje, dar mai mult prin exhalații; însă întotdeauna în perfect acord cu afinitatea unui fel sau a unei specii de rău cu o alta. Că numărul iadurilor e foarte mare mi-a fost făcut cunoscut de faptul că există iaduri sub fiecare munte, deal, stâncă şi de asemenea sub fiecare câmpie sau vale; şi că ele se extind dedesubt în lungime, în lățime şi în adâncime. Într-un cuvânt, întregul raiului şi întregul lumii spiritelor au goluri mari sub ele; şi dedesubt se întinde un iad continuu. Atât în privința numărului iadurilor.

Echilibrul între rai şi iad

589. Pentru ca ceva să poată exista trebuie să existe şi un stadiu universal de echilibru. Fără echilibru nu există nici acţiune, nici reacţiune; căci echilibrul există doar între două forţe, din care una acţionează, iar cealaltă reacţionează şi stadiul rezultant al unei astfel de acţiuni şi reacţiuni e numit echilibru. Lumea naturală, atât în general cât şi în particular, există într-o stare de echilibru. În general vorbind, echilibru există până şi în atmosferă, căci partea inferioară reacţionează şi rezistă în proporţia în care partea superioară acţionează şi presează asupra celei dintâi. Un echilibru există şi în lumea naturală între căldură şi frig, lumină şi umbră, uscăciune şi umiditate, starea de mijloc constituind echilibrul. Există un echilibru şi în tot ceea ce aparţine celor trei împărăţii ala naturii, cea minerală, cea vegetală şi cea animală; căci nimic nu ar putea exista sau subzista în ele fără un echilibru; pretutindeni există un efort, acţiune pe de o parte şi reacţiune pe cealaltă.

Întreaga existenţă, adică fiecare efect e produs în echilibru şi e produs de forţa activă pe de o parte şi rezistenţa pasivă pe cealaltă; sau de cea din urmă primind şi răspunzând corespunzător presiunii celei dintâi. În lumea naturală, ceea ce acţionează sau reacţionează se numeşte de fapt viaţă sau voinţă. Viaţa din acea lume este o forţă vie, iar voinţa este un efort viu, iar echilibrul în sine e numit libertate. Aşadar, echilibrul sau libertatea spirituală există şi subzistă între binele ce acţionează dintr-o parte şi răul ce acţionează din cealaltă; sau între răul ce acţionează dintr-o parte şi binele ce reacţionează din cealaltă.

La oamenii buni, echilibrul se găseşte între binele ce acţionează şi răul ce reacţionează, însă la cei răi e de găsit între răul ce acţionează şi binele ce reacţionează. Echilibrul spiritual este între bine şi rău pentru că întreaga viaţă a omului e legată de bine şi de rău, voinţa lui fiind receptaculul lor. Există un echilibru şi între adevăr şi falsitate, însă el depinde de echilibrul dintre bine şi rău. Echilibrul între adevăr şi falsitate e ca cel dintre lumină şi umbră, care îşi produc efectul asupra obiectelor din împărăţia vegetală doar în măsura în care căldura şi frigul sunt prezente în ele. Că lumina şi umbra propriu zise nu produc nimic şi că rezultatele sunt produse prin intermediul lor de căldură e demonstrabil prin faptul că lumina şi umbra sunt la fel şi iarna şi primăvara. Această comparaţie a adevărului şi a falsităţii cu lumina şi cu umbra e bazată pe corespondenţă; căci adevărul corespunde luminii, falsitatea umbrei, iar căldura binelui, dragostei. Lumina spirituală este în realitate adevăr, umbra spirituală e falsitate, iar căldura spirituală e binele dragostei; însă acest subiect a fost tratat în capitolul despre lumina şi căldura raiului (n. 126-140).

590. Există un echilibru perpetuu între rai şi iad, căci din iad se ridică veşnic efortul de a face rău, iar din rai coboară veşnic efortul de a face bine. În acest echilibru există lumea spiritelor, care e locul de mijloc dintre rai şi iad, cum se poate vedea mai sus (n. 421-431). Lumea spiritelor e menţinută în acel echilibru pentru că fiecare om pătrunde mai întâi, după moarte, în lumea spiritelor şi e ţinut acolo într-un stadiu similar cu cel în care a trăit în lume; însă acest lucru nu ar fi posibil dacă acolo nu ar exista un echilibru perfect. Căci caracterul tuturor e dezvăluit prin lăsarea lor în libertatea de care s-au bucurat în lume, iar echilibrul spiritual atât în oameni, cât şi în spirite este libertate, cum a fost spus mai sus (n. 589).

Îngerii din rai pot simţi cum îşi foloseşte libertatea fiecare om de acolo, din difuzia sentimentelor şi gândurilor sale; iar spiritele angelice pot face asta remarcând potecile pe care el umblă. Spiritele bune umblă pe potecile ce duc spre rai, iar spiritele rele pe potecile ce duc spre iad. Potecile sunt vizibile în acea lume şi astfel potecile din *Cuvânt* semnifică adevărurile ce duc spre bine sau, în sensul opus, falsităţile ce duc spre rău. Din acest motiv *a merge,* a *umbla, a urma* semnifică în *Cuvânt* stadiile progresive de viaţă. Deseori am văzut potecile respective şi spirite ce umblau libere de-a lungul lor, în acord cu sentimentele şi gândurile lor.

591. Răul se ridică necontenit din iad, iar binele coboară veşnic din rai, pentru că fiecare e încercuit de o sferă spirituală, iar sfera se revarsă în valuri din viaţa sentimentelor şi a gândurilor; iar cum o astfel de sferă a vieţii se revarsă din fiecare, ea se revarsă şi din fiecare

societate cerească, din fiecare societate infernală şi în consecinţă din toate acele societăţi laolaltă, adică din întregul raiului şi din întregul iadului. Binele se revarsă din rai pentru că toţi cei de acolo sunt buni; iar răul se revarsă din iad pentru că toţi cei din iad sunt răi. Binele ce vine din rai e tot de la Dumnezeu; căci îngerii, în ceruri, sunt îndepărtaţi de propriul eu şi sunt menţinuţi în Sfera Divină a lui Dumnezeu, care e binele însuşi, însă spiritele din iad sunt toate cufundate în propria lor natură egoistă, care, nefiind altceva decât rău, este iadul.

Aşadar e evident că echilibrul în care sunt menţinuţi îngerii în ceruri şi spiritele în iaduri nu e ca echilibrul din lumea spiritelor. Echilibrul îngerilor din rai e condiţionat de măsura în care au vrut să ducă şi în realitate au dus o viaţă bună în lume şi în care au respins răul; însă echilibrul spiritelor din iad depinde de măsura în care au dorit să ducă şi în realitate au dus o viaţă rea în lume şi în care s-au opus binelui cu inima şi cu mintea.

592. Dacă Dumnezeu nu ar fi guvernat atât cerurile cât şi iadurile, nu ar fi existat nici un echilibru, iar dacă nu ar fi existat acest echilibru, nu ar fi existat nici raiul, nici iadul; căci toate lucrurile din univers, fie ele în lumea naturală sau în cea spirituală, există datorită echilibrului. Orice om raţional îşi poate da seama că aşa este, pentru că dacă ar exista o greutate într-o parte şi nici o rezistenţă în cealaltă, e clar că ambele ar pieri. Deci lumea spirituală ar pieri dacă binele nu ar reacţiona împotriva răului şi nu i-ar îngrădi continuu natura rebelă; iar dacă acest lucru nu ar fi făcut doar de Fiinţa Divină, atât raiul cât şi iadul ar pieri şi cu ele întreaga omenire.

Doar Fiinţa Divină singură poate face acest lucru pentru că eul, în înger, spirit sau om, nu e decât rău (n. 591). Aşadar, nici un înger sau spirit nu ar putea să reziste în faţa relelor care se ridică necontenit din iad, pentru că eul său îl conduce spre iad. E limpede deci că dacă atât cerurile cât şi iadurile nu ar fi guvernate doar de Dumnezeu, nimeni nu ar putea fi niciodată mântuit. Pe lângă asta, toate iadurile acţionează ca unul, căci sentimentele rele din iaduri sunt legate laolaltă asemenea sentimentelor bune din ceruri; iar Sfera Divină singură, ce se naşte doar din Dumnezeu, e capabilă să reziste în faţa tuturor iadurilor, care sunt nenumărate şi care acţionează împreună împotriva raiului şi împotriva tuturor celor ce trăiesc acolo.

593. Echilibrul dintre ceruri şi iaduri e afectat într-un fel sau altul de numărul celor ce pătrund în rai sau în iad, care ajunge la mai multe mii în fiecare zi. Însă a simţi şi a şti în care parte înclină balanţa, a o potrivi şi a o egaliza, nu se află în puterea vreunui înger, ci doar în puterea lui Dumnezeu; căci Sfera Divină a lui Dumnezeu e omniprezentă şi îi dezvăluie dacă balanţa înclină într-o parte sau în alta; iar un înger vede doar ceea ce se află lângă el şi nu are o percepţie lăuntrică nici măcar legată de ceea ce se întâmplă în propria lui societate.

594. Cum sunt aranjate toate lucrurile din ceruri şi din iaduri într-un asemenea fel încât, atât colectiv cât şi individual, să se afle în echilibru, poate fi observat într-o anumită măsură din ceea ce a fost afirmat şi explicat în privinţa cerurilor şi a iadurilor, mai bine zis că toate societăţile din rai sunt aranjate distinct în funcţie de diferitele feluri şi varietăţi de sentimente bune; şi toate societăţile din iad în funcţie de diferitele feluri şi varietăţi de sentimente rele; şi că dedesubtul fiecărei societăţi din rai există o societate corespunzătoare şi opusă din iad; iar din această corespondenţă opusă de acolo rezultă echilibrul. Aşadar e continuu asigurat de către Dumnezeu ca nici o societate infernală de sub o societate cerească să nu predomine, iar dacă începe să o facă e îngrădită prin diferite mijloace şi e redusă la o dreaptă măsură de echilibru. Multe sunt aceste mijloace, însă nu vom numi decât câteva. Unele dintre ele se leagă de o mai puternică prezenţă a lui Dumnezeu, unele de o mai apropiată comunicare şi conjuncţie a uneia sau a mai multor societăţi cu altele, unele de evacuarea în deşert a spiritelor infernale excesiv de abundente; unele de transferul anumitor spirite dintr-un iad în altul; unele de reducerea la ordine a locuitorilor iadului, care e şi ea efectuată prin diferite moduri, unele de ascunderea anumitor iaduri sub copertine mai groase şi mai dense şi de asemenea de trimiterea unora la adâncimi mai mari; să nu mai vorbesc de alte mijloace ce îi

privesc pe cei din cerurile de deasupra. Aceste fapte au fost menționate pentru a contura o idee despre cum asigură Dumnezeu singur pretutindeni un echilibru între bine şi rău şi deci între rai şi iad; căci pe acel echilibru e fondată siguranța tuturor celor din ceruri şi de pe pământ.

595. Trebuie înțeles faptul că iadurile asaltează necontenit raiul şi doresc să îl distrugă, şi că Dumnezeu protejează continuu raiul depărtându-i pe îngeri de răul eului lor şi păstrându-i în binele ce se revarsă din El. Deseori mi-a fost permis să percep sfera ce se revarsă din iaduri, care nu e altceva decât un efort de a distruge Sfera Divină a lui Dumnezeu şi deci de a distruge raiul. Am mai perceput uneori agitația unor anumite iaduri care făceau eforturi de a înainta şi de a distruge. Pe de altă parte, cerurile nu asaltează niciodată iadurile, căci Sfera Divină ce porneşte din Dumnezeu este un efort necontenit de a-i mântui pe toți; iar cum locuitorii iadului nu pot fi mântuiți, pentru că toți cei ce trăiesc acolo se află în rău şi se opun Sferei Divine a lui Dumnezeu, revoltele din iaduri sunt supuse şi cruzimile îngrădite atât cât e posibil, pentru a nu depăşi măsura unul împotriva celuilalt. Şi acest lucru e efectuat în nenumărate feluri prin putere Divină.

596. Există două împărății în care e împărțit raiul, împărăția celestă şi împărăția spirituală, despre care se poate vedea mai sus (n. 20-28). În mod similar există două împărății în care e împărțit iadul, una care e opusă împărăției celeste şi cealaltă care e opusă împărăției spirituale, împărăția infernală ce e opusă celei celeste se află în partea de vest, iar locuitorii săi sunt numiți *geniile rele;* iar cea care e opusă împărăției spirituale se află în partea de nord şi de sud, iar locuitorii săi sunt numiți *spirite rele.* Toți cei din împărăția celestă sunt plini de dragoste pentru Dumnezeu, însă toți cei din iadurile opuse ei sunt cufundați în dragostea de sine; iar toți cei din împărăția spirituală sunt plini de dragoste pentru aproape, însă toți cei din iadurile opuse sunt cufundați în dragostea de lume. De aici e evident că dragostea pentru Dumnezeu şi dragostea de sine sunt opuse; şi că dragostea pentru aproape şi dragostea de lume sunt de asemenea opuse. Dumnezeu se îngrijeşte necontenit ca nici o emanație din iadurile opuse împărăției celeste a lui Dumnezeu să nu fie direcționată spre cei din împărăția spirituală, căci dacă s-ar întâmpla asta, împărăția spirituală ar pieri din motivul menționat mai sus (n. 578-579). Acestea sunt cele două feluri generale de echilibru, care sunt veşnic păstrate intacte de către Dumnezeu.

Omul se află în libertate datorită echilibrului dintre rai şi iad

597. S-a vorbit mai sus despre echilibrul dintre rai şi iad şi s-a arătat că este un echilibru între binele din rai şi răul din iad; şi că, în consecință, este un echilibru spiritual, care în esența sa e libertate. Echilibrul spiritual e libertate în esența sa pentru că se constituie între bine şi rău şi, de asemenea, între adevăr şi falsitate; iar aceste lucruri sunt spirituale. Aşadar, puterea de a dori atât binele cât şi răul, de a gândi atât adevărul cât şi falsitatea şi de a o alege pe una în locul celeilalte este chiar libertatea despre care vorbim acum.

Această libertate îi este dată fiecărui om de către Dumnezeu şi nu îi este niciodată luată; de fapt, datorită originii sale, ea nu-i aparține omului ci lui Dumnezeu, pentru că vine de la El. Oricum, îi este dată omului o dată cu viața lui, ca şi cum ar fi a lui, pentru a putea fi reformat şi mântuit; căci fără libertate nu ar mai putea exista nici reformare, nici mântuire. Orice om care aruncă o privire rațională asupra lucrurilor poate vedea că omul e liber să gândească rău sau bine, sincer sau nesincer, drept sau nedrept; şi, de asemenea, că el poate vorbi şi acționa bine, sincer şi drept şi că e reținut de la a vorbi şi a acționa rău, nesincer şi nedrept datorită legilor spirituale, morale şi civice, care îi țin în frâu cuvintele şi faptele exterioare. Aşadar e evident că gândurile şi dorințele spiritului uman se află în libertate, însă nu şi cuvintele şi faptele sale exterioare, decât dacă sunt în conformitate cu legile sus menționate.

598. Nici un om nu poate fi reformat dacă nu se bucură de libertate, pentru că e născut în rele de tot felul ce trebuie îndepărtate înainte de a fi mântuit; însă ele nu pot fi îndepărtate dacă acesta nu le vede în el, nu le recunoaşte, iar mai apoi dacă nu încetează să le dorească şi, în final, dacă nu le respinge. Până atunci ele nu sunt îndepărtate. Acest lucru nu ar putea fi efectuat dacă în om nu ar exista atât răul cât şi binele, căci binele îl ajută să vadă răul, însă răul nu îl poate ajuta să vadă binele. Binele spiritual, asupra căruia omul e capabil să reflecteze, îl povăţuieşte începând din copilărie, citind *Cuvântul* şi ascultând predici; iar legile morale şi civice le învaţă din viaţa dusă în lume. Acesta este motivul principal pentru care omul trebuie să se afle în libertate.

Un alt motiv este că nimic nu e incorporat în viaţa omului dacă nu e făcut din sentimentele dragostei sale. Alte lucruri îi pot pătrunde în gând, însă acestea nu merg mai departe; căci nu pătrund în voinţa sa şi deci nu îi devin proprii; căci gândul se sprijină pe memorie, pe când voinţa depinde de viaţa însăşi. Nici un gând sau o faptă nu va fi niciodată liberă dacă nu porneşte din voinţă sau, ceea ce e acelaşi lucru, din sentimentele dragostei. Căci omul face liber tot ceea ce voieşte sau iubeşte şi astfel libertatea omului şi sentimentele dragostei sau ale voinţei lui sunt una. Aşadar omul posedă libertate pentru a putea fi afectat de adevăr şi de bine, adică pentru a le putea iubi şi a le face ale lui.

599. Pentru a se afla în libertate, cu scopul de a fi reformat, omul este, în ceea ce priveşte spiritul său, unit atât cu raiul cât şi cu iadul. Căci alături de fiecare om se află spirite din iad şi îngeri din rai. Prin iad, omul devine propriul său rău, pe când cu ajutorul îngerilor din rai, el se află în Binele de la Dumnezeu; astfel se află în echilibru spiritual, adică în libertate. Că îngerii raiului şi spiritele iadului sunt prezente în fiecare om se poate vedea în capitolul referitor la unirea raiului cu lumea (n. 291-302).

600. Trebuie înţeles faptul că unirea omului cu raiul şi cu iadul nu reprezintă o unire directă, ci una mediată de spirite ce se află în lumea spiritelor. Ele, iar nu cele din iad sau rai, se află în om. Prin intermediul spiritelor rele din lumea spiritelor, omul e unit cu iadul şi prin intermediul spiritelor bune de acolo e unit cu raiul. De asta, lumea spiritelor se află între rai şi iad, iar în această lume domneşte echilibrul însuşi. (Că lumea spiritelor se află între rai şi iad se poate vedea în capitolul despre lumea spiritelor, n. 421-431; iar că echilibrul esenţial dintre rai şi iad domneşte acolo se poate vedea în capitolul anterior, n. 589-596). De aici apare limpede sursa libertăţii omului.

601. Mai trebuie spus ceva despre spiritele ce sunt unite cu omul. O societate întreagă poate comunica cu altă societate sau cu un alt individ, oriunde s-ar afla el; prin intermediul unui spirit trimis din acea societate, unul numit *glasul celor mulţi.* Acelaşi lucru e adevărat în ceea ce priveşte unirea omului cu societăţile din rai şi cu cele din iad, prin intermediul spiritelor din lumea spiritelor ce se află în om. Pe acest subiect poate fi consultată lucrarea *Arcana Cœlestia.*

602. În final trebuie spus ceva despre intuiţia omului în ceea ce priveşte viaţa sa de după moarte, care e derivată din revărsarea raiului în om. Erau câţiva oameni simpli ce au trăit în binele credinţei pe când se aflau în lume şi care au fost readuşi într-un stadiu asemănător cu cel din lume, lucru ce i se poate întâmpla oricui atunci când Dumnezeu doreşte asta; şi atunci a fost dezvăluită viziunea lor despre moarte. Ei au spus că anumite persoane inteligente i-au întrebat, în lume, ce cred despre sufletul lor de după viaţa pământeană; iar ei au replicat că nu ştiu ce este sufletul. Apoi au fost întrebaţi ce cred despre stadiul lor de după moarte; şi au răspuns că trăiesc ca şi spirite. Apoi au fost întrebaţi din nou ce cred că este un spirit; şi au spus că este un om. Au fost întrebaţi de unde ştiu asta; şi au răspuns că o ştiu pentru că aşa este. Oamenii inteligenţi au rămas surprinşi că cei simpli posedau o asemenea credinţă, pe care ei înşişi nu o aveau. Acest lucru dovedeşte faptul că în fiecare om ce e unit cu raiul sălăşluieşte intuiţia în ceea ce priveşte viaţa sa de după moarte. Această intuiţie nu vine din altă

parte decât din revărsarea sa din rai, adică de la Dumnezeu prin intermediul raiului, folosindu-se de spirite aflate în lumea spiritelor şi care sălăşluiesc în om. Această intuiție e purtată de cei care nu şi-au sugrumat libertatea de gândire din cauza conceptelor adoptate şi verificate anterior prin diverse argumente referitoare la sufletul omului, care e crezut a fi doar gând pur sau un principiu vital al cărui loc e căutat în trup; căci sufletul nu e decât viața omului, pe când spiritul e omul însuşi; iar trupul pământean pe care îl poartă cu sine în lume nu e decât un mijloc prin care spiritul, ce este omul însuşi, poate acționa potrivit lumii naturale.

603. Ceea ce a fost spus în această lucrare despre rai, despre lumea spiritelor şi iad, le va apărea încețoşat celor ce nu au nici un interes să învețe despre adevărurile spirituale, dar limpede le va fi celor ce au un asemenea interes, şi în special celor ce se apleacă asupra adevărului prin iubire de adevăr, adică celor ce iubesc adevărul pentru că e adevăr; căci atunci, tot ce este iubit, cu lumină pătrunde gândul minții: dar, mai cu seamă, adevărul cel iubit, căci în lumină se află întregul adevăr.

Cuprins

Raiul....1
Introducere....1
Dumnezeu este stăpânul Cerurilor....2
Sfera Divină a lui Dumnezeu formează Raiul....3
Sfera Divină a lui Dumnezeu în ceruri e dragoste pentru El şi milă pentru aproape....4
Raiul e împărțit în două împărății....6
Există trei ceruri....7
Cerul e format din nenumărate societăți....10
Fiecare societate este un rai la o scară mai mică şi fiecare înger e un rai în miniatură....12
Întregul rai privit colectiv are formă umană....14
Fiecare societate din ceruri are formă umană....16
Fiecare înger are o formă umană perfectă....16
Raiul are, atât în general cât şi în particular, formă umană datorită umanității divine a lui Dumnezeu....18
Există o corespondență între toate lucrurile din rai şi toate lucrurile omeneşti....20
Există o corespondență între rai şi toate lucrurile pământeşti....23
Soarele în rai....27
Lumina şi căldura în rai....29
Cele patru puncte cardinale în rai....33
Schimbări în condiția îngerilor din rai....36
Timpul în rai....38
Reprezentări şi aparențe în rai....39
Hainele cu care sunt îmbrăcați îngerii....41
Locuințele şi casele îngerilor....42
Spațiul în rai....44
Forma raiului din care se naşte întreaga asociere şi comuniune a vieții de acolo....45
Guvernarea în rai....48
Adorarea divină în rai....50
Puterea îngerilor din rai....51
Vorbirea îngerilor....53
Vorbirea îngerilor cu omul....56
Scrierea în rai....59
Înțelepciunea îngerilor din rai....61

Starea de inocență a îngerilor din rai.....65
Starea de pace în rai..... ..68
Împletirea raiului cu omenirea.....70
Împletirea raiului cu omul prin Cuvânt.....73
Raiul şi iadul îşi trag existența din rândul omenirii..... ..77
Păgânii sau popoarele din afara bisericii în rai..... ..79
Pruncii în rai.....83
Cei înțelepți şi cei simpli în rai.....87
Cei bogați şi cei săraci în rai..... ..92
Căsătoria în rai.....96
Ocupațiile îngerilor din rai.....102
Bucuria şi fericirea cerească.....104
Imensitatea raiului.....110
Lumea spiritelor şi stadiul omului după moarte.....113
Ce este lumea spiritelor.....113
Fiecare om este un spirit în ceea ce priveşte mintea sa 116
Ridicarea omului din morți şi intrarea sa în viața eternă.....118
Omul are după moarte o formă umană perfectă.....120
Omul posedă în cealaltă lume simțurile, memoria, gândul şi sentimentele care le-a avut în lume, şi nu lasă nimic în urmă în afară de trupul său pământesc.....123
Stadiul unui om după moarte e determinat de viața dusă de el în lume…….....129
Încântările vieții fiecăruia sunt preschimbate după moarte în încântări corespunzătoare.....136
Primul stadiu al omului după moarte.....139
Al doilea stadiu al omului după moarte.....141
Al treilea stadiu al omului după moarte este un stadiu de instruire pentru cei ce vor merge în rai.....146
Nimeni nu e primit în rai printr-un act de milă necondiționată.....150
Viața ce duce spre rai nu e atât de dificilă cum cred unii.....152

Iadul.....157
Dumnezeu guvernează iadurile.....157
Dumnezeu nu condamnă pe nimeni la iad, ci spiritele singure o fac 159
Toți locuitorii iadului se află în răul şi în falsitatea care îşi au originea în dragostea de sine şi de lume.....161
Focul iadului şi scrâşnitul din dinți.....166
Răutatea şi artele ticăloase ale spiritelor infernale.....170
Aparența, situarea şi numărul iadurilor…….....171
Echilibrul între rai şi iad 173
Omul se află în libertate datorită echilibrului dintre rai şi iad.....176